

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

**ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΑΣΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ ΚΑΙ
Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ**
ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ,
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΥΝΙΣΤΩΣΩΝ ΚΑΙ
ΑΛΛΗΛΟΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥΣ

Διδακτορική Διατριβή

ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΤΑΜΟΥ

2022

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διδακτορική διατριβή με τίτλο:

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΑΣΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ ΚΑΙ Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ - ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΥΝΙΣΤΩΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΟΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥΣ

εκπονήθηκε στον Τομέα Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού, στη Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Η επιλογή του θέματος ήταν απόρροια της μακράς μου ενασχόλησης διδακτικά και ερευνητικά με τα καίρια ερωτήματα ανάλυσης και σχεδιασμού στον αστικό χώρο με κεντρικό ζητούμενο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της πόλης. Στο διάστημα αυτό η κοινωνικοοικονομική γεωγραφία των πόλεων έχει υποστεί δραματικές αλλαγές, ενώ μια σημαντική παράμετρος που δεν μπορεί να αγνοηθεί είναι η αύξηση της εγκληματικότητας. Έτσι προέκυψε η πιο εστιασμένη ανάγκη διερεύνησης του τρόπου με τον οποίο αστικά τοπία με διαφορετική φυσιογνωμία και χαρακτηριστικά, διαμορφώνουν και επηρεάζουν τον φόβο για το έγκλημα που νιώθουν οι κάτοικοί τους, καθώς επίσης του κατά πόσο πολεοδομικές παρεμβάσεις σε αστικές περιοχές, αποτελούν βιώσιμη στρατηγική για τη μείωση του εγκλήματος καθώς και του φόβου για αυτό.

Η αποτελεσματική μελέτη και κατανόηση του φαινομένου απαιτούσε πλέον την αξιοποίηση νέων τεχνολογικών εργαλείων για τη συλλογή πληροφορίας από το ευρύ κοινό, ενώ παράλληλα να ληφθεί υπόψη και η άποψη των ειδικών. Το πρώτο κατέστη δυνατό με την αξιοποίηση της πλατφόρμας «Fear-of-Crime» της ερευνητικής ομάδας «GeoChoros» του Εργαστηρίου Γεωγραφίας, ενώ το δεύτερο μέσω μιας διεπιστημονικής μετά-ανάλυσης με συνεντεύξεις επτά ειδικών στο αντικείμενο.

Η ορθολογική ανάλυση του φαινομένου του φόβου του εγκλήματος και η αμφίδρομη συσχέτισή του με τις πολεοδομικές διαστάσεις του αστικού τοπίου, όπως προκύπτει από την παρούσα έρευνα, μπορεί να προσφέρει τις λύσεις που απαιτούνται για μια βιώσιμη σύγχρονη πόλη. Στόχος της παρούσας διατριβής, είναι να συνεισφέρει προς αυτή την κατεύθυνση.

Σε όλη μου την πορεία, η ενθάρρυνση, η στήριξη και η καθοδήγηση που έλαβα από τον επιβλέποντα Καθηγητή μου κ. Άγγελο Σιόλα, ήταν καθοριστικής σημασίας. Ουσιαστική επίσης για την υλοποίηση του θέματος υπήρξε η στήριξη και συμβολή του αείμνηστου Καθηγητή Γεώργιου Φώτη και της ερευνητικής του ομάδας GeoChoros, παράλληλα με την καθοδήγηση των υπόλοιπων μελών της συμβουλευτικής μου επιτροπής, Μαρίνου Κάβουρα και Ευθύμιου Μπακογιάννη. Ιδιαίτερα σημαντική για τη διεπιστημονική μετά-ανάλυση, αλλά και τιμητική για την

έρευνά μου υπήρξε και η συμμετοχή έξι ειδικών στο θέμα - των Γιάννη Πανούση, Ιωσήφ Καμπανάκη, Πάρι Δημητρακόπουλου, Δημήτρη Φλαμούρη, Γιάννη Ράγκου και Λίζας Σιόλα - οι οποίοι αποδέχτηκαν να μοιραστούν μαζί μου τις βαθιές τους γνώσεις, απόψεις και εμπειρίες στο θέμα της μελέτης μου.

Ξεχωριστά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη Νάνσυ Δάρρα, καθώς χωρίς την απόλυτη, ψυχολογική και ουσιαστική, υποστήριξη κι ενθάρρυνση της οποίας, καθ' όλη τη διάρκεια της διατριβής, δε θα είχα συνεχίσει. Επιπλέον, τον Θωμά Χατζηχρήστο για την ενθάρρυνση και τη συμβολή του κατά τη διάρκεια του εγχειρήματος.

Όλους τους ευχαριστώ θερμά για την ουσιαστική στήριξή τους στην ολοκλήρωση της διατριβής μου. Τέλος, ευχαριστώ και τους άνω των 4500 ανώνυμους εθελοντές πολίτες που διέθεσαν το χρόνο τους για να συμμετέχουν στην έρευνα μου.

*Στην κόρη μου
και στην οικογένειά μου, την εγγύτερη και την ευρύτερη.*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διδακτορική διατριβή στοχεύει στη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο τα αστικά τοπία, έχοντας διαφορετική φυσιογνωμία και χαρακτηριστικά, διαμορφώνουν και επηρεάζουν τον φόβο των κατοίκων τους για το έγκλημα και γενικότερα για τις παραβατικές και παρεκκλίνουσες συμπεριφορές. Επιπλέον, εξετάζεται το πλαίσιο, στο οποίο τα κοινωνικά/δημογραφικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων, καθώς και τα περιβαλλοντικά/πολεοδομικά χαρακτηριστικά των γειτονιών τους επιδρούν στον συγκεκριμένο φόβο.

Για να καλυφθούν οι διαστάσεις του αστικού φόβου για την εγκληματικότητα, οι πηγές του, καθώς και οι συνέπειές του στον αστικό χώρο, ακολουθήθηκαν διαφορετικές μεθοδολογίες και εργαλεία.

Αρχικά, έγινε εκτενής αναφορά και ανάλυση του θεωρητικού υποβάθρου από τη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία, ώστε να μπορέσουν να στηριχθούν και να τεκμηριωθούν οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν στην πορεία. Σε πρώτη φάση συντάχθηκε ερωτηματολόγιο, το οποίο διανεμήθηκε ευρέως, διαδικτυακά (μέσω της πλατφόρμας «Fear of Crime») αλλά και με επιτόπια έρευνα. Η συγκεκριμένη μέθοδος των ερωτηματολογίων επιλέχθηκε, έτσι ώστε να γίνει η συλλογή πρωτογενών στοιχείων με αντικείμενο τον φόβο του εγκλήματος, που δε διατίθενται με διαφορετικό τρόπο.

Η περιοχή εφαρμογής της παρούσας έρευνας επιλέχθηκε να είναι η Αθήνα. Τα στοιχεία που αντλήθηκαν από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων επεξεργάστηκαν και αναλύθηκαν, ούτως ώστε να προκύψουν αποτελέσματα ικανά να αξιοποιηθούν μέσω της προηγμένης τεχνολογίας. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, προέκυψαν συσχετίσεις ανάμεσα στα κοινωνικά/δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων και του αισθήματος της ανασφάλειάς τους ως προς την εγκληματικότητα. Ιδιαίτερο βάρος δόθηκε στην αντίστοιχη συσχέτιση των απαντήσεων με τα περιβαλλοντικά/πολεοδομικά στοιχεία των γειτονιών των ερωτηθέντων, έτσι όπως εκείνοι τα αντιλαμβάνονται. Κατ' αυτόν τον τρόπο, προέκυψαν συμπεράσματα για το ειδικό βάρος που έχουν όλες οι παραπάνω μεταβλητές (δημογραφικές και περιβαλλοντικές), στην ανασφάλεια του κόσμου.

Στη συνέχεια, εφαρμόστηκε η μέθοδος της τυχαίας δειγματοληψίας, για την περαιτέρω επεξεργασία των απαντήσεων των ερωτηματολογίων, βάσει της οποίας ομαδοποιήθηκαν οι απαντήσεις, σε σχέση με τις δημογραφικές αλλά και τις περιβαλλοντικές παραμέτρους. Η χωρική γεωγραφική μονάδα που επιλέχθηκε ήταν οι επτά δημοτικές ενότητες (δημοτικά διαμερίσματα) του Δήμου Αθηναίων. Στόχος ήταν να φανεί αν και σε ποιες περιοχές υπάρχουν συγκεντρώσεις συγκεκριμένων ομάδων με τα χαρακτηριστικά που τους απέδωσε η συγκεκριμένη μέθοδος.

Ύστερα ακολούθησε η μετά-ανάλυση του φόβου του εγκλήματος. Η ενότητα αυτή καλύφθηκε με συνεντεύξεις που πάρθηκαν από ειδικούς του χώρου, οι οποίοι, όμως, ταυτόχρονα, λόγω της διαφορετικής ιδιότητας και ενασχόλησής τους, αντιπροσώπευαν διαφορετικές οπτικές του φαινομένου. Παρόλα αυτά, υπήρξαν αρκετά σημεία στα οποία συνέκλιναν οι απόψεις τους.

Μία ακόμα ενότητα καλύφθηκε με επιτόπια έρευνα στα «καυτά σημεία» (hot spots) εγκληματικότητας και φόβου του εγκλήματος, που υπέδειξαν οι παραπάνω συνεντευξιαζόμενοι, με σκοπό να διερευνηθούν τα περιβαλλοντικά στοιχεία με τη μεγαλύτερη επίδραση στον φόβο, στις συγκεκριμένες περιοχές.

Από τον συνδυασμό όλων των προηγούμενων και έχοντας πάντα ως βάση τη διεθνή βιβλιογραφία και εμπειρία, καθώς και συγκεκριμένα παραδείγματα και πρακτικές που έχουν κατά καιρούς εφαρμοστεί, προέκυψαν οι σημαντικότερες παρεμβάσεις που μπορεί να γίνουν, από την πλευρά της πολιτείας και των αρμόδιων φορέων, ούτως ώστε να περιοριστεί ο φόβος των πολιτών για την εγκληματικότητα.

ABSTRACT

The present doctoral thesis is entitled:

MODERN URBAN LANDSCAPES AND THE FEAR OF CRIME EXPLORATORY ANALYSIS OF STRUCTURAL, ENVIRONMENTAL AND SOCIAL COMPONENTS AND THEIR INTERDEPENDENCES

The thesis aims to investigate the way in which urban landscapes, having different physiognomy and characteristics, shape and influence their inhabitants' fear of crime and, in general, of delinquent and deviant behaviors. In addition, the context in which the social/demographic characteristics of people, as well as the environmental/urban planning characteristics of their neighborhoods affect the specific fear is examined. To cover the dimensions of urban fear of crime, its sources as well as its consequences in the urban space, different methodologies and tools were employed. First, an extensive reference and analysis of the theoretical background was made from the international and domestic literature, so that the techniques followed along the way could be supported and documented. In the first phase, a questionnaire was drawn up, which was distributed widely, online (via the "Fear of Crime" platform) and through field research. The specific method of the questionnaires was chosen, so as to collect primary data on the subject of fear of crime, which are not available in a different way.

The pilot area of application of the present research was chosen to be the city of Athens. The data obtained from the responses to the questionnaires were processed and analyzed, so as to produce results capable of being exploited through advanced technology. Through this process, correlations emerged between respondents' social/demographic characteristics and their sense of insecurity regarding crime. Special attention was paid to the corresponding correlation of the answers with the environmental/urban elements of the respondents' neighborhoods, as they perceive them. In this way, conclusions were reached about the special weight that all the above variables (demographic and environmental) have on the insecurity of the citizens. Then, a random sampling method was applied to further process the answers to the questionnaires, based on which the answers were grouped, in relation to demographic and environmental parameters. The spatial geographical unit selected was the seven municipal units (municipal districts) of the Municipality of Athens. The aim was to see if and in which areas there are concentrations of specific groups with the characteristics attributed to them by the specific method.

The study also included a meta-analysis of fear of crime. This section was covered with interviews taken from experts in the field, who due to their different status and occupation, present different perspectives of the phenomenon. Nevertheless, there were several points on which their views converged. Another section was covered with on-site research in the "hot spots" of crime and fear of crime, indicated by the

above interviewees, in order to investigate the environmental elements with the greatest effect on fear, in the specific areas.

The combination of all the previous findings, as well as the specific examples and practices that have been applied from time to time, resulted in the most important interventions that can be planned, on behalf of the state and the competent bodies, to limit citizens' fear of crime.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	i
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ABSTRACT.....	vi
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	viii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	xi
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1. Ορισμός του θέματος.....	1
1.2. Εντοπισμός του ερευνητικού ερωτήματος.....	1
1.3. Αντικείμενο και στόχοι της διατριβής.....	2
1.4. Μεθοδολογικά βήματα και περίγραμμα διατριβής.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.....	6
2.1. Εγκληματικότητα.....	6
2.2. Φόβος για το έγκλημα.....	7
2.3. Αστικός χώρος.....	8
2.3.1. Αστικοποίηση.....	8
2.3.2. Οικολογικά μοντέλα.....	9
2.3.3. Γειτονιά.....	14
2.3.4. Υποβαθμισμένες Περιοχές.....	15
2.3.5. Εξευγενισμός.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΣΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ, ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ.....	21
3.1. Αστικός Χώρος και εγκληματικότητα.....	21
3.2. Αστικός Χώρος και Φόβος για το Έγκλημα.....	22
3.3. Γεωγραφικές Μέθοδοι προσέγγισης του εγκλήματος και του φόβου για αυτό 25	
3.3.1. Θεωρία των Καθημερινών Δραστηριοτήτων (Routine Activity Theory) 26	
3.3.2. Θεωρία των Τυπολογικών Επιλογών (Crime Pattern Theory).....	29
3.3.3. Θεωρία της Ορθολογικής Επιλογής (Rational Choice Perspective).....	30
3.3.4. Θεωρία Προοπτικής – Καταφυγίου (Prospect – Refuge Theory and Perceptions of Safety).....	30

3.3.5.	Θεωρία των Σπασμένων Παραθύρων (Broken Windows Theory).....	32
3.3.6.	Hot Spot Analysis	33
3.3.7.	Προσέγγιση Jane Jacobs (1962)	34
3.3.8.	Προσέγγιση Ray Jeffery CPTED (1971)	35
3.3.9.	Προσέγγιση του Υπερασπιζόμενου Χώρου (Defensible space: Crime Prevention Through Urban Space, Newman 1972)	36
3.4.	Εξευγενισμός και εγκληματικότητα / φόβος του εγκλήματος	37
3.5.	Υφιστάμενες αναλύσεις σε χώρες του εξωτερικού	42
3.6.	Υφιστάμενες αναλύσεις στην Ελλάδα	44
3.7.	Τυπολογία του αστικού φόβου του εγκλήματος (κατηγοριοποίηση βάσει χαρακτηριστικών)	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ «FEAR OF CRIME» ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΦΟΒΟΥ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ.....		48
4.1.	Γενικές πληροφορίες για την πλατφόρμα «Fear of Crime»	48
4.2.	Δημιουργία ερωτηματολογίων	50
4.3.	Δειγματοληπτική διαδικασία.....	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ – ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ		55
5.1.	Περιοχή εφαρμογής.....	55
5.2	Επεξεργασία και ανάλυση των στατιστικών στοιχείων της Ελληνικής Αστυνομίας	55
5.3	Επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων των ερωτηματολογίων.....	59
5.3.1.	Επεξεργασία και ανάλυση Δημογραφικών Μεταβλητών.....	60
5.3.2.	Επεξεργασία και ανάλυση Περιβαλλοντικών Μεταβλητών.....	87
5.3.3.	Αξιολόγηση αποτελεσμάτων	141
5.3.4.	Συντελεστής Pearson	143
5.4.	Ταξινόμηση	145
5.4.1.	Θεωρητικό Υπόβαθρο.....	145
5.4.2.	Μεθοδολογία.....	149
5.4.2.1.	Ομαδοποίηση Clusters 4	153
5.4.2.2.	Ομαδοποίηση Clusters 5	159
5.4.2.3.	Ομαδοποίηση Clusters 6	165
5.4.3.	Ερμηνεία της ταξινόμησης	171
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΜΕΤΑ-ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΦΟΒΟΥ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ.....		174

6.1.	Πλαίσιο μετά-ανάλυσης μέσω συνεντεύξεων.....	174
6.1.1.	Συνέντευξη – Γιάννης Πανούσης	175
6.1.2.	Συνέντευξη – Ιωσήφ Καμπανάκης	180
6.1.3.	Συνέντευξη – Πάρις Δημητρακόπουλος.....	186
6.1.4.	Συνέντευξη – Δημήτρης Φλαμούρης.....	193
6.1.5.	Συνέντευξη – Γιάννης Ράγκος	198
6.1.6.	Συνέντευξη – Λίζα Σιόλα.....	203
6.2.	Συμπεράσματα συνεντεύξεων	210
6.3.	Επιτόπια Έρευνα	216
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΧΩΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		226
7.1.	Ο ρόλος των χωρικών παρεμβάσεων στην αντιμετώπιση του αστικού φόβου του εγκλήματος.....	226
7.2.	Επιλογή χωρικών δράσεων για τη μείωση του φόβου του εγκλήματος	228
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ		232
ΑΝΑΦΟΡΕΣ		236
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ		244
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....		249
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ – ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ		251

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Μοντέλο ομόκεντρων κύκλων Burgess (Νικολαΐδου, 1993).....	11
Σχήμα 2: Μοντέλο των τομέων Hoyt (Νικολαΐδου, 1993).....	12
Σχήμα 3: Μοντέλο των πολλαπλών πυρήνων, Harris & Ullman (Νικολαΐδου, 1993)	13
Σχήμα 4: Το τρίγωνο του εγκλήματος, «crime triangle» (John Eck, 1995).	27
Σχήμα 5: Opportunity Theory, crime triangle (CPTED Standards for Secure Cities Safe & Secure cities through Urban Design and Planning: standardizing the process)	28
Σχήμα 6: Προσέγγιση Jane Jacobs (CPTED Standards for Secure Cities Safe & Secure cities through Urban Design and Planning: standardizing the process).....	34
Σχήμα 7: Διεθνής ανταπόκριση κοινού στο ερωτηματολόγιο της έρευνας μέσω της πλατφόρμας «Fear of Crime»	49
Σχήμα 8: Πλατφόρμα «Fear of Crime» – εργαλεία οπτικοποίησης	49
Σχήμα 9: Απαντήσεις κοινού στο ερωτηματολόγιο της έρευνας μέσω της πλατφόρμας «Fear of Crime» σε εθνικό επίπεδο (2996 αποκρίσεις)	50
Σχήμα 10: Μεθοδολογία Κουτσόπουλου (Κουτσόπουλος, 2009).....	51
Σχήμα 11: Μοντέλο δειγματοληπτικού σχεδιασμού (Κουτσόπουλος, 2009).....	54
Σχήμα 12: Διάγραμμα συγκριτικών συγκεντρωτικών στοιχείων εγκλημάτων στο σύνολο της επικράτειας για τα έτη 2019 & 2020	57
Σχήμα 13: Διάγραμμα συγκριτικών συγκεντρωτικών στοιχείων εγκλημάτων στο Νομό Αττικής για τα έτη 2019 & 2020	58
Σχήμα 14: Διάγραμμα συγκριτικών συγκεντρωτικών στοιχείων εγκλημάτων για διαφορετικές κατηγορίες τους στον Νομό Αττικής για τα έτη 2019 & 2020.....	58
Σχήμα 15: Ενδεικτική χωρική αναπαράσταση του βαθμού επίδρασης του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής.	62
Σχήμα 16: «Πώς κρίνετε το επίπεδο εγκληματικότητας της περιοχής σας σε σύγκριση με εκείνο γειτονικών περιοχών»;.....	67
Σχήμα 17: Συσχέτιση δύο ερωτήσεων: (α) «Πόσο ανησυχείτε για την πιθανότητα διάρρηξης και ληστείας στο σπίτι σας κατά τους επόμενους 12 μήνες;» και (β) Επίπεδο μόρφωσης.	69
Σχήμα 18: Σχηματική απεικόνιση των σταδίων του αλγόριθμου ISODATA (Αργιαλάς, 1995).....	148
Σχήμα 19: Γραφική απεικόνιση του αλγόριθμου K-κέντρα (Αργιαλάς, 1995).....	149
.....	151
Σχήμα 20: Χάρτης απεικόνισης των μεγαλύτερων περιοχών των Δημοτικών Κοινοτήτων της Αθήνας	151
Σχήμα 21: Ταξινόμηση τεσσάρων clusters	156
Σχήμα 22: Μέγεθος «cluster» ανά ΔΚ.....	156
Σχήμα 23: Ποσοστό του κάθε cluster σε κάθε Κοινότητα σε σχέση με τις υπόλοιπες ΔΚ	157
Σχήμα 24: Ποσοστό του κάθε cluster σε σχέση με τα υπόλοιπα στην κάθε ΔΚ.	158

Σχήμα 25: Ταξινόμηση πέντε clusters	162
Σχήμα 26: Μέγεθος «cluster» ανά ΔΚ.....	162
Σχήμα 27: Ποσοστό του κάθε cluster σε κάθε ΔΚ σε σχέση με τις υπόλοιπες ΔΚ...	163
Σχήμα 28: Ποσοστό του κάθε cluster σε σχέση με τα υπόλοιπα στην κάθε ΔΚ.	164
Σχήμα 29: Ταξινόμηση έξι clusters.....	169
Σχήμα 30: Μέγεθος «cluster» ανά ΔΚ.....	169
Σχήμα 31: Ποσοστό του κάθε cluster σε κάθε ΔΚ σε σχέση με τις υπόλοιπες ΔΚ...	170
Σχήμα 32: Ποσοστό του κάθε cluster σε σχέση με τα υπόλοιπα στην κάθε ΔΚ.....	171
Σχήμα 33: Περιοχές αυξημένης επικινδυνότητας σύμφωνα με την μετά-ανάλυση ..	217
Σχήμα 34: Εποπτικά ποιοτικά αποτελέσματα επιτόπιας αυτοψίας στις 9 περιοχές αυξημένης επικινδυνότητας από την μετά-ανάλυση	225
Σχήμα 35: Crime boom & bust cycle (van Dijk, 2008). (CPTED Standards for Secure Cities Safe & Secure cities through Urban Design and Planning: standardizing the process)	226

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ορισμός του θέματος

Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη *«ο σκοπός της πόλης είναι να κάνει τον άνθρωπο ευτυχή και ασφαλή»*.

Έτσι, λοιπόν, στην παρούσα διατριβή, το πρόβλημα που διερευνάται είναι η επίδραση των δημογραφικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών στοιχείων του αστικού περιβάλλοντος στη διαμόρφωση του φόβου που νιώθει ένας άνθρωπος για το έγκλημα.

Το συγκεκριμένο θέμα αποτελεί πρόβλημα, διότι δυσχεραίνει την καθημερινότητα των πολιτών και επηρεάζει την ποιότητα ζωής τους. Δεν είναι, απαραίτητα, επακόλουθο του υψηλού επιπέδου εγκληματικότητας, που ενδεχομένως να χαρακτηρίζει μια περιοχή. Μπορεί να είναι αποτέλεσμα ποικίλων καταστάσεων και συνδυασμού χαρακτηριστικών, ανθρώπινων και πολεοδομικών. Ποιες είναι, λοιπόν, οι παράμετροι που επιδρούν περισσότερο στην ανασφάλεια που νιώθει ο κόσμος απέναντι στην παραβατικότητα και τι μπορεί να κάνει «η πόλη», μέσω του σχεδιασμού της, για να βοηθήσει στη μείωσή της; Οι προσπάθειες, άλλωστε, που κρίνεται αναγκαίο να γίνουν θα πρέπει να αποτελούν μέρη οργανωμένου και αποτελεσματικού σχεδίου ευρείας αστικής ανάπλασης, που δε θα περιορίζεται στην απεικόνιση των προτάσεων, αλλά να αποσκοπεί ουσιαστικά στην ευημερία των πολιτών.

Είναι σαφές ότι οι παράμετροι αυτές, άπτονται τόσο του κοινωνικού, όσο και του περιβαλλοντικού περιγύρου της πόλης. Ένα από τα θέματα που εξετάζονται στη συγκεκριμένη διατριβή αποτελεί και το ειδικό βάρος που έχει η κάθε μία κατηγορία των μεταβλητών αυτών, στον φόβο των πολιτών για την παραβατικότητα.

Άλλωστε, σύμφωνα με τον Smith (1986), *«η κοινωνία δεν δέχεται πλέον τον χώρο, μόνον ως δοχείο, αλλά επίσης, τον παράγει»*.

1.2. Εντοπισμός του ερευνητικού ερωτήματος

Το ερώτημα που τίθεται, λοιπόν, εδώ, είναι κατά πόσο το αστικό περιβάλλον και η φυσιογνωμία του, μπορούν να επηρεάσουν την τέλεση εγκληματικών πράξεων, καθώς και τη διακύμανση του φόβου των κατοίκων για το έγκλημα.

Επίσης, διερευνάται και το αντίστροφο, το κατά πόσο δηλαδή η εγκληματικότητα και ο φόβος του εγκλήματος έχουν την ικανότητα να επηρεάσουν τον αστικό χώρο.

Επιπλέον, χρησιμοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία, αναλύεται η αντίληψη του αισθήματος της ανασφάλειας των κατοίκων μιας πόλης, με σκοπό να γίνει η διασύνδεσή της με τις απόψεις των εμπειρογνομόνων.

Πιο συγκεκριμένα, κάποια από τα ερωτήματα που απασχολούν την παρούσα διατριβή είναι τα εξής:

- Ποιες είναι οι διαστάσεις του αστικού φόβου του εγκλήματος;
- Ποιες είναι οι πηγές του φόβου του εγκλήματος;
- Ποιες είναι οι συνέπειες του φόβου του εγκλήματος;
- Για ποιους λόγους το αστικό περιβάλλον αποτελεί πρόσφορο έδαφος για τη διάπραξη εγκλημάτων;
- Ο εντονότερος φόβος του εγκλήματος παρατηρείται σε ζωντανές περιοχές ή σε ερημικές;
- Ποιοι είναι οι λόγοι που μπορούν να προκαλέσουν κινητικότητα στην πόλη, δηλ. που κάνουν έναν κάτοικο να θέλει να αλλάξει γειτονιά;
- Υπό ποιες προϋποθέσεις μπορούν οι συγκεντρώσεις εγκληματικών πράξεων (hot spots) να επεκταθούν σε ευρύτερες περιοχές;
- Πώς αλλάζουν τα επίπεδα του φόβου του εγκλήματος όταν βελτιώνεται το επίπεδο της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης σε μια γειτονιά και πώς διαφοροποιούνται οι γειτονιές με βάση το κοινωνικοοικονομικό επίπεδό τους, σε σχέση με το είδος του εγκλήματος; (π.χ., σε υποβαθμισμένες περιοχές παρατηρούνται περισσότερο προσωπικές επιθέσεις, ενώ σε γειτονιές με υψηλό εισόδημα συμβαίνουν περισσότερο εγκλήματα κατά ιδιοκτησίας).
- Ποιες είναι οι συνέπειες ενδεχόμενης περιβαλλοντικής υποβάθμισης μιας περιοχής (μείωση συνθηκών ασφαλείας, παγίωση διαταραχών, διάπραξη εγκλημάτων, κινητικότητα πληθυσμού προς την περιφέρεια κλπ.);
- Ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος της συλλογικής συμμετοχής στην αντιμετώπιση της υποβάθμισης της γειτονιάς;
- Ποιες είναι οι πολεοδομικές παρεμβάσεις που μπορούν να γίνουν σε υποβαθμισμένες περιοχές για να περιοριστεί το αίσθημα της ανασφάλειας; Ο εξευγενισμός και άλλες στρατηγικές αναζωογόνησης της γειτονιάς, αποτελούν τελικά βιώσιμες πολιτικές μείωσης του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων;
- Ποιες πρέπει να οριστούν ως κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της ασφάλειας στη γειτονιά;

1.3. Αντικείμενο και στόχοι της διατριβής

Το αντικείμενο και ο στόχος της παρούσας διδακτορικής διατριβής είναι να διερευνηθεί, το πώς αστικά τοπία με διαφορετική φυσιογνωμία και χαρακτηριστικά, διαμορφώνουν και επηρεάζουν τον φόβο για το έγκλημα που νιώθουν οι κάτοικοί τους.

Επίσης, διερευνάται και αναλύεται το κατά πόσο πολεοδομικές παρεμβάσεις σε αστικές περιοχές, αποτελούν βιώσιμη στρατηγική, για τη μείωση του εγκλήματος καθώς και του φόβου για αυτό. Οι πολεοδομικές παρεμβάσεις, άλλωστε, ενδέχεται κάποιες φορές να ενισχύουν την εγκληματικότητα, που με τη σειρά της ενισχύει τον φόβο για το έγκλημα. Δεν είναι λίγα τα παραδείγματα κατασκευής πεζοδρόμων ή

πάρκων, στο πλαίσιο αναπλάσεων γειτονιών, που έχουν καταλήξει σε στέκια διακίνησης ναρκωτικών ή άλλου είδους εγκληματικής ενέργειας. Το ερώτημα που προβάλλεται, λοιπόν, είναι αν ο αστικός σχεδιασμός, υπό τις κατάλληλες συνθήκες, μπορεί να λειτουργήσει ως λύση για την ασφάλεια της πόλης, ή έστω να διαδραματίσει σοβαρό ρόλο στην αντιμετώπιση του προβλήματος, δηλαδή στην εγκληματικότητα και στον φόβο γι' αυτή.

Στο πλαίσιο της διατριβής και για να γίνουν όλα αυτά κατανοητά, μεγάλο μέρος της μελέτης εστίασε στη θεωρητική προσέγγιση, στην αποσαφήνιση και στον συσχετισμό των εμπλεκόμενων εννοιών στο θέμα, όπως είναι ο αστικός χώρος, ο πολεοδομικός σχεδιασμός, ο εξευγενισμός, η εγκληματικότητα, ο φόβος για την τελευταία κλπ.

Έπειτα από εκτεταμένη βιβλιογραφική έρευνα που πραγματοποιήθηκε, αποδεικνύεται ότι έχουν γίνει διαχρονικά αρκετές προσεγγίσεις, οι οποίες σχετίζουν την εγκληματικότητα και τον φόβο του εγκλήματος με τον χώρο. Εκείνο που κρίθηκε σκόπιμο και αναγκαίο στην παρούσα έρευνα, ήταν να διερευνηθεί πρωτογενώς το πώς ο κόσμος αντιλαμβάνεται τον φόβο του εγκλήματος και ποια είναι η στάση του απέναντι σε αυτόν. Έτσι λοιπόν, στην παρούσα διατριβή έγινε σημαντική κι ευρεία έρευνα πάνω στο συγκεκριμένο θέμα. Λόγω της προηγμένης τεχνολογίας, που αναλύεται στο Κεφάλαιο 4, πραγματοποιήθηκαν η συλλογή, επεξεργασία και η ανάλυση των απόψεων των πολιτών, συνδυασμένες πάντα με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων, καθώς και τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής όπου διαμένουν.

Επιπλέον, στη συγκεκριμένη έρευνα, διασυνδέθηκαν τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων, με τις απόψεις ειδικών του χώρου, οι οποίοι καλύπτουν διαφορετικές διαστάσεις του προβλήματος (βλ. Κεφ. 6).

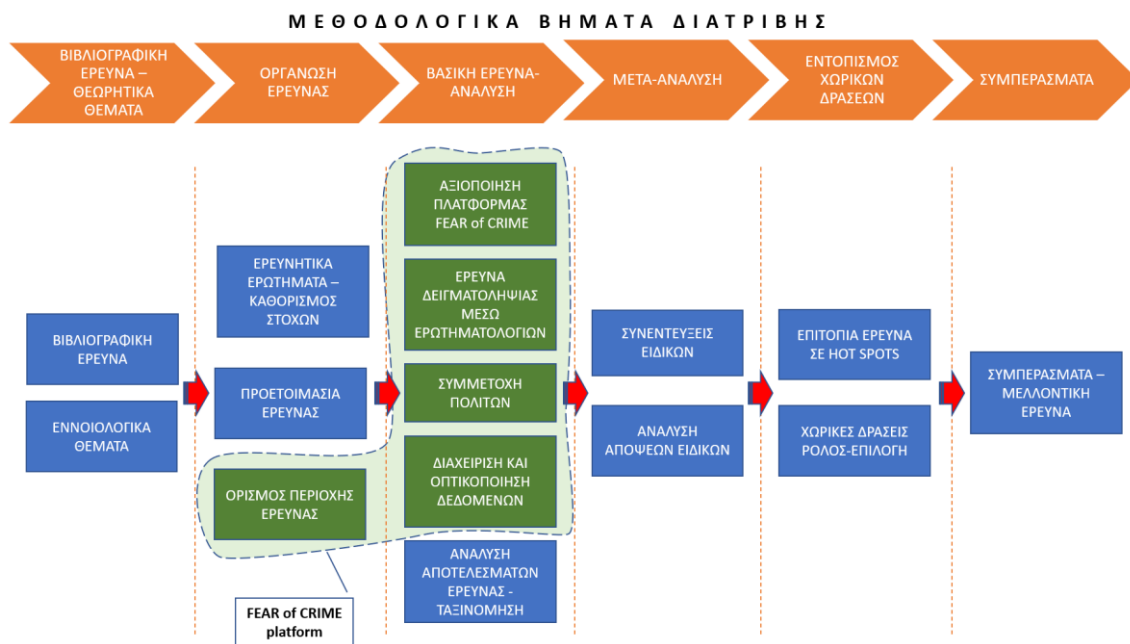
Τι είναι ο φόβος για το έγκλημα; Ποιες είναι οι αιτίες που τον προκαλούν και οι παράγοντες που τον επηρεάζουν; Ο φόβος για το έγκλημα έρχεται ως συνάρτηση και αποτέλεσμα πολλών και διαφόρων παραμέτρων, είτε κοινωνικών και οικονομικών, είτε περιβαλλοντικών. Η γενικότερη φτώχεια, η ανεργία, η εξαθλίωση, η ελλιπής αστυνόμευση, η έλλειψη φροντίδας και προστασίας του αστικού περιβάλλοντος από πλευράς πολιτείας, αλλά και από τους ίδιους τους πολίτες, τα εγκαταλελειμμένα κτίρια, τα επεισόδια που προκαλούνται από κοινωνικές ομάδες, η προσφερόμενη ποιότητα του αστικού χώρου, οι αλλοεθνείς πληθυσμοί με το πρόβλημα ενσωμάτωσής τους στην ήδη υπάρχουσα κοινωνία, οι μικτές χρήσεις γης που συχνά μετατρέπουν τον χαρακτήρα ολόκληρης γειτονιάς κατά τη διάρκεια της ημέρας, αποτελούν κάποιες από τις πτυχές του φαινομένου - προβλήματος. Είναι μάλιστα προφανές, ότι τα χαρακτηριστικά μιας γειτονιάς είναι αυτά που συμπαρασύρουν τον κόσμο που θα πάει να κατοικήσει εκεί.

Οι συσχετισμοί που προκύπτουν κι διερευνώνται στην παρούσα διατριβή, είναι οι ακόλουθοι: Αστικός Σχεδιασμός – εγκληματικότητα – φόβος για το έγκλημα –

πρόληψη του εγκλήματος – περιβαλλοντικές και πολεοδομικές παράμετροι - οικονομικά δεδομένα.

1.4. Μεθοδολογικά βήματα και περίγραμμα διατριβής

Με βάση το αντικείμενο και τους στόχους όπως διατυπώθηκαν παραπάνω, η έρευνα ακολούθησε μια σειρά από μεθοδολογικά βήματα, όπως φαίνονται στο ακόλουθο διάγραμμα και περιγράφονται στη συνέχεια στα κεφάλαια της διατριβής.

Η διατριβή αποτελείται από εννέα κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την εισαγωγή της έρευνας. Τον σαφή ορισμό της διατριβής, ακολουθεί μία σύντομη βιβλιογραφική ανάλυσή του, καθώς και ο εντοπισμός του ερευνητικού ερωτήματος. Στο ίδιο κεφάλαιο, αναλύονται, οι στόχοι και το αντικείμενο της διατριβής και η επιδιωκόμενη επιστημονική συμβολή.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται η προσέγγιση του θέματος μέσα από τις έννοιες και τους ορισμούς που το αφορούν, κυρίως βάσει βιβλιογραφικών πηγών. Τέτοιες έννοιες είναι, η εγκληματικότητα και ο φόβος του εγκλήματος, η προσέγγιση του αστικού χώρου μέσα από διαδικασίες και έννοιες όπως η αστικοποίηση, τα οικολογικά μοντέλα, η γειτονιά ως μικρότερη αστική μονάδα, οι υποβαθμισμένες περιοχές με ότι αυτό συνεπάγεται, καθώς και τα «hot spots» εγκληματικότητας. Στο τέλος του κεφαλαίου γίνεται και αναφορά στο φαινόμενο του εξευγενισμού (gentrification), έτσι ώστε να συσχετιστεί, στη συνέχεια, με τον φόβο του εγκλήματος και τις πολεοδομικές παρεμβάσεις, με στόχο τον περιορισμό του.

Το τρίτο κεφάλαιο αφορά στον αστικό χώρο, σε συνδυασμό με την εγκληματικότητα και τον φόβο του εγκλήματος. Πιο συγκεκριμένα, ασχολείται με τα χαρακτηριστικά τους, τα διαθέσιμα δεδομένα και τις σχετικές υφιστάμενες αναλύσεις. Αναλυτικότερα, διερευνάται η διαμόρφωση του εγκλήματος, καθώς και του φόβου του εγκλήματος, σε σχέση με τον αστικό χώρο. Επίσης γίνεται η συσχέτιση εξευγενισμού κι εγκληματικότητας με τον φόβο του εγκλήματος. Επιπλέον αναλύονται οι Γεωγραφικές και Περιβαλλοντικές Μέθοδοι προσέγγισης του εγκλήματος και του φόβου για αυτό. Τέλος, μέσα από τις υφιστάμενες, εγχώριες και διεθνείς, αναλύσεις του φαινομένου, επιχειρείται να δοθεί η τυπολογία του αστικού φόβου του εγκλήματος, να γίνει δηλαδή μία κατηγοριοποίησή του, βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών.

Το τέταρτο κεφάλαιο ασχολείται με την πλατφόρμα «Fear of Crime», ως μέσο ανάλυσης του αστικού φόβου του εγκλήματος. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται η παρουσίαση και η περιγραφή της, καθώς και οι περιοχές εφαρμογής της. Επίσης δίνεται βάρος στη μέθοδο των ερωτηματολογίων, στην οποία εν μέρει βασίστηκε η πλατφόρμα, καθώς και στη διαδικασία της δειγματοληψίας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, γίνεται η ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν μέσω της πλατφόρμας «Fear of Crime», στην περιοχή εφαρμογής της έρευνας. Αρχικά προσδιορίζεται και περιγράφεται η περιοχή εφαρμογής της μελέτης. Στη συνέχεια γίνεται η επεξεργασία και η ανάλυση των στοιχείων, έτσι όπως προέκυψαν από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων.

Ακολουθεί και η ομαδοποίηση των απαντήσεων με τη μέθοδο της μη επιβλεπόμενης ταξινόμησης, το θεωρητικό υπόβαθρο της οποίας περιγράφεται εκτενώς.

Στο έκτο κεφάλαιο, επιχειρείται να γίνει μία μετά-ανάλυση του φόβου του εγκλήματος, δηλαδή μία θεωρητική προσέγγιση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του φαινομένου, η οποία βασίστηκε και στηρίχτηκε σε συνεντεύξεις που πάρθηκαν από «ειδικούς» του χώρου. Μέσω αυτής της διαδικασίας, γίνεται προσπάθεια να βρεθούν κοινά στοιχεία του φόβου του εγκλήματος, βάσει των διαφορετικών οπτικών των συνεντευξιαζόμενων.

Το έβδομο κεφάλαιο, ασχολείται με τις χωρικές δράσεις και τις παρεμβάσεις που μπορεί να πραγματοποιηθούν, για να αντιμετωπίσουν ή έστω να βελτιώσουν τον αστικό φόβο του εγκλήματος. Πρόκειται, για προτεινόμενες τεχνικές αντιμετώπισης του φόβου του εγκλήματος στον αστικό χώρο, και για παράγοντες που μπορούν να μειώσουν την ανασφάλεια που νιώθουν οι πολίτες, σε πολεοδομικό/περιβαλλοντικό επίπεδο.

Στο όγδοο και τελευταίο κεφάλαιο αναφέρονται και αναλύονται τα συμπεράσματα, έτσι όπως προέκυψαν από την έρευνα και παράλληλα εντοπίζονται ερωτήματα που μπορεί να μελετηθούν και να απαντηθούν σε μελλοντική έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Στην πρώτη φάση μιας μελέτης ανάλυσης χώρου είναι σκόπιμο και πολλές φορές αναγκαίο, να διατυπώνονται συγκεκριμένοι λειτουργικοί ορισμοί, αλλά και να παρουσιάζονται με σαφήνεια παραδοχές ή υποθέσεις (Κουτσόπουλος, 2009).

Οι παρακάτω έννοιες λοιπόν είναι συνυφασμένες με το θέμα, και κρίνεται αναγκαίο να αναφερθούν και να αναλυθούν οι ορισμοί τους.

2.1. Εγκληματικότητα

Το έγκλημα αποτελεί μια απειλή πραγματική και δεόντως σοβαρή, ώστε να επηρεάζει, τη διαχείριση της καθημερινότητας σε ατομικό επίπεδο (Killias, 2001).

Η διεθνοποίηση του εγκλήματος, λόγω της παγκοσμιοποίησης και των σύγχρονων τεχνολογιών, σχετίζεται ευθέως και με τη μετανάστευση και με την περιθωριοποίηση μεγάλων τμημάτων του λαού. Αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες έχουν μπει μέσα στον φαύλο κύκλο του «trafficking», των ναρκωτικών, των όπλων κλπ. (Ρουμελιώτης, 2002).

Το έγκλημα θεωρείται η κεντρική έννοια του Ποινικού Δικαίου και σύμφωνα με το άρθρο 14 του Ποινικού Κώδικα (Πρώτο Βιβλίο, Γενικό Μέρος, Δεύτερο Κεφάλαιο: Η Αξιόποινη Πράξη, Ενότητα 1, Γενικές Διατάξεις), ορίζεται ως μια «πράξη άδικη και καταλογιστή στον δράστη της, η οποία τιμωρείται από τον νόμο».

Σύμφωνα με τους Patricia and Paul Brantingham (Chainey & Ratcliff, 2005), κάθε έγκλημα έχει τέσσερις διαστάσεις:

- τη νομική διάσταση (ένας νόμος που πρέπει να παραβιαστεί)
- τη διάσταση του θύματος (κάποιος που πρέπει να αποτελέσει τον στόχο)
- τη διάσταση του θύτη (κάποιος που πρέπει να διαπράξει το έγκλημα)
- τη χωρική διάσταση (κάποιος τόπος που πρέπει να συμβεί το έγκλημα).

Βάσει της κατηγοριοποίησης του Ποινικού Κώδικα των εγκλημάτων απομονώθηκαν οι κατηγορίες οι οποίες συνδέονται με τον αστικό χώρο. Έτσι αναφέρονται οι ακόλουθες:

- Εγκλήματα διακινδύνευσης της ζωής
- Εγκλήματα κατά της περιουσίας
- Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας
- Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας
- Εγκλήματα κατά της δημόσιας τάξης

- Εγκλήματα κατά της γενετήσιας αξιοπρέπειας
- Εγκλήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας

2.2. Φόβος για το έγκλημα

Ένας διεθνώς αποδεκτός ορισμός για τον φόβο του εγκλήματος είναι, ότι πρόκειται για μια λογική ή παράλογη κατάσταση συναγερμού ή ανησυχίας, που προκαλείται από την πεποίθηση ότι κάποιος κινδυνεύει να γίνει θύμα εγκλήματος (Mc Laughlin & Muncie, 2006).

Ο φόβος του εγκλήματος αποτελεί μια συναισθηματική αντίδραση φόβου ή άγχους για το έγκλημα ή για ένα σύμβολο, το οποίο ένα άτομο συνδέει με το έγκλημα (Ferraro, 1995).

Επιπλέον, ο φόβος του εγκλήματος, όντας ένα φαινόμενο με πολλές διαστάσεις, έχει μελετηθεί από διαφορετικούς κλάδους επιστημών, όπως είναι η εγκληματολογία, η κοινωνιολογία, η ψυχολογία και η γεωγραφία (Wurff, VanStaalduinen & Stiringe, 1989).

Σύμφωνα με τους Gabriel & Greve (2003), πρόκειται για μία κατάσταση στην οποία ένα άτομο είναι φοβισμένο, ή ανήσυχο για το αν θα πέσει θύμα ενός εγκλήματος, σε δημόσιους κυρίως χώρους, σε σχέση με τις άμεσες περιβαλλοντικές ενδείξεις.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Πλειός, *«ο συνδυασμός φόβων και φοβιών σε μια κοινωνία της διακινδύνευσης, της βίας του θεάματος, αλλά και του θεάματος της βίας, καταλήγει σε μια κοινωνία συνενοχής και ανελευθερίας»* (Πλειός, 2010).

Καθώς η ψυχολογία του φόβου και του θάρρους (Glover, 1940) δεν εξαρτάται μόνο από την κτήση/χρήση όπλου (Defronzo, 1979), για πολλούς η κοινωνική/προσωπική αποτυχία είναι αυτή που κυρίως οδηγεί στο έγκλημα ή είναι η ίδια ένα «έγκλημα» (Loughton, 1975). Για άλλους (Stein – Hilbers, 1978) η «χειραφέτηση των εκτός» περνάει (και) μέσα από το έγκλημα. Ο ηθικός πανικός (Stan Cohen, 2008) και η διάχυση της παρέκκλισης (Leslie Wilkins, 1979) συγκροτούν ένα ισχυρό μέσον αύξησης του φόβου και της ανασφάλειας και επιβεβαίωσης της θεωρίας της ετικέτας (Treadwell, 2006). Οι αναπαραστάσεις των κινδύνων επηρεάζουν, αν δεν αλλάζουν τις συμπεριφορές (Hough & Mayhew, 1985) και επιχειρούν να κατασκευάσουν μια αντεγκληματική (συνήθως κατασταλτική) συναίνεση της κοινής γνώμης.

Έρευνες δείχνουν ότι όταν ερωτώνται οι πολίτες για αυτό, δεν αναφέρονται μόνο στις εγκληματικές δραστηριότητες, αλλά και σε έναν αριθμό παραγόντων που κάνουν το καθιστούν το αστικό περιβάλλον ασφαλές (AGIS – Action SAFEPOLIS, 2006 – 2007).

Πιο αναλυτικά μπορούν να προσδιοριστούν 5 στοιχεία ως προς τον φόβο:

1. Το αληθινό ρίσκο μήπως καταστεί κάποιος θύμα εκφοβισμού, επίθεσης ή άλλων ενεργειών βίας.

2. Αντικοινωνική συμπεριφορά οφειλόμενη στο σπάσιμο παραδοσιακών κωδίκων συμπεριφοράς όπως φτύσιμο, δημόσια ούρηση, επιθετική επαιτεία.
3. Η έλλειψη φύλαξης της περιοχής : συντήρηση πάρκων και δημόσιων χώρων, καθαριότητα, παρουσία αστυνομίας, συντήρηση «street furniture».
4. Το αίσθημα της ανασφάλειας σε αντίθεση με τον πραγματικό κίνδυνο που συνδέεται συχνά με παράγοντες έλλειψη εύκολων δρόμων, έλλειψη ζωτικότητας, κακός φωτισμός
5. Φόβος και ό,τι αυτός συνεπάγεται : φόβος ως υποκειμενικό συναίσθημα όχι απαραίτητα συνδεδεμένος με τον κίνδυνο, αλλά με ευρύτερους παράγοντες συχνά μακριά από τον συγκεκριμένο τόπο.

2.3. Αστικός χώρος

2.3.1. Αστικοποίηση

Ως αστικοποίηση ορίζεται η τάση που εμφανίζουν οι πληθυσμοί, να μετακινούνται για κατοίκηση στις πόλεις.

Το φαινόμενο αυτό εμφανίζεται παγκοσμίως, αφορά και τις αναπτυγμένες αλλά και τις αναπτυσσόμενες χώρες και είναι αλληλένδετο με την ιστορία, τις κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές των εκάστοτε χωρών και πόλεων στις οποίες εντοπίζεται. Ως κύριο αποτέλεσμα της αστικοποίησης εμφανίζεται η πληθυσμιακή αύξηση των πόλεων, καθώς και η γεωγραφική τους επέκταση.

Δεν είναι μόνο οι άνθρωποι που μετακινούνται, ούτως ώστε να ζήσουν στις πόλεις, αλλά και οι οικονομικές και κοινωνικές τους δραστηριότητες τις οποίες εκείνοι συμπαρασύρουν.

Πώς όμως δημιουργήθηκε η αστικοποίηση;

Ο κύριος παράγοντας που οδήγησε σε αυτή, ήταν η βιομηχανική επανάσταση που εκτυλίχτηκε στα μέσα του 18^{ου} αιώνα. Ως πρόδρομοι είχαν ήδη λειτουργήσει και κάποιες άλλες εξελίξεις. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- η εντατικοποίηση του εμπορίου και η γεωγραφική του επέκταση.
- οι κοινωνικές ανακατατάξεις όπως η άνοδος της αστικής τάξης.
- Η εξέλιξη του καπιταλιστικού συστήματος με τη συσσώρευση των κεφαλαίων και την αύξηση των επενδύσεων που συνεπαγόταν.
- Η άνοδος των επιστημών και γενικότερα η τεχνολογική ανάπτυξη.

Μια τάση μετακίνησης των πληθυσμών προς τις πόλεις είχε ήδη ξεκινήσει, από τον σχηματισμό των πρώτων οικισμών, η μεγάλη έκρηξη όμως της αστικοποίησης έγινε με την εκβιομηχάνιση των πόλεων.

Η διαδικασία της εκβιομηχάνισης ξεκίνησε από την Αγγλία τον 18^ο με 19^ο αιώνα. Αρχικά, επηρεάστηκαν οι αγγλικές πόλεις και μετά γενικεύθηκε σαν φαινόμενο

παγκοσμίως. Με τη βιομηχανική πόλη λοιπόν, άλλαξαν τα δεδομένα και το τοπίο στις πόλεις που ίσχυαν μέχρι τότε. Τα χωριά μετατράπηκαν σε κωμοπόλεις, οι κωμοπόλεις σε πόλεις και κάποιες από τις ήδη υπάρχουσες πόλεις σε μητροπόλεις. Μαζί με αυτό, άλλαξε και το οικιστικό πρότυπο. Κάποιες πόλεις κράτησαν στοιχεία που χαρακτήριζαν παλαιότερες οικιστικές δομές, ενώ πολλές άλλες δημιουργήθηκαν εκ νέου.

Το βιοτικό επίπεδο βελτιώθηκε και ο τρόπος εργασίας διαφοροποιήθηκε από τον τόπο κατοικίας με διαχωριστικές γραμμές. Οι πιο ευκατάστατες οικονομικά κατηγορίες κατοίκων μετακινήθηκαν προς την περιφέρεια, όπου δημιουργήθηκαν διάσπαρτες κατοικίες μέσα σε πράσινο περιβάλλον. Με την εντατικοποίηση της αστικοποίησης ξεκίνησε και το φαινόμενο της προαστιοποίησης. Στο δε κέντρο της πόλης εισέβαλε η εργατική τάξη. Η ανάγκη για εργατικό δυναμικό ήταν, άλλωστε, εκείνη που οδήγησε στα μεταναστευτικά ρεύματα προς τις πόλεις και στην εκρηκτική τους μεγέθυνση. Αυτή, με τη σειρά της, οδήγησε ως επί το πλείστον, στην τυχαία ανάπτυξή τους. Η χωρική τοποθέτηση των κατοίκων μέσα στην πόλη εξαρτήθηκε και σχετίστηκε με το επάγγελμα, την κοινωνική θέση, το επίπεδο εισοδήματος, την εθνότητα και τον τρόπο ζωής τους.

Η απότομη αστικοποίηση σε συνδυασμό με την ταχεία αύξηση του πληθυσμού και τη μη προγραμματισμένη ανάπτυξη, δημιούργησαν μια αστική επέκταση με αρνητικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Ενδεικτικά αναφέρονται :

- Η επιβάρυνση και η ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος
- Η άναρχη επέκταση του αστικού ιστού
- Η αύξηση της πυκνότητας κατοικίας μέσα σε αυτόν με όλα τα προβλήματα που επιφέρει
- Η ανεπάρκεια των υποδομών κλπ.

Οι πόλεις, λοιπόν, μην μπορώντας να αντεπεξέλθουν στις βίαιες αυτές μεταβολές, οδηγήθηκαν στην ανάγκη δημιουργίας των οικολογικών αστικών μοντέλων.

Στην ουσία δηλαδή έπρεπε να βρεθούν συστήματα που να οργανώνουν την πόλη και να συνδέουν τις αλλαγές που υφίσταται, με την υφιστάμενη κατάστασή της. Τα μοντέλα αυτά, σκοπό είχαν να ρυθμίσουν τον χώρο και τις λειτουργίες της ολοένα αυξανόμενης πόλης, μέσα από μία οικολογική προσέγγιση.

2.3.2. Οικολογικά μοντέλα

Η Ανθρώπινη Οικολογία (Human Ecology) καθιέρωσε μια διαφορετική προσέγγιση στη μελέτη του αστικού περιβάλλοντος. Αποδείχτηκε μάλιστα, ότι βάσει των οικολογικών μοντέλων που δημιουργήθηκαν, υπάρχουν συγκεκριμένες ζώνες στον

αστικό ιστό, όπου διαμορφώνεται και παρατηρείται μεγαλύτερη εγκληματικότητα και φόβος του εγκλήματος.

Ο Park (1925/1967) ήταν αυτός που υιοθέτησε τη νέα αυτή προσέγγιση κι εστίασε στον τρόπο ανάπτυξης μιας μεγαλούπολης (Park et al., 1925). Η ανάπτυξη αυτή σχετίστηκε με τις μεταβολές του αστικού πληθυσμού και των περιοχών, τη συνύπαρξη καθώς και την εισβολή του ανθρώπου στο περιβάλλον, όπως και τη δημιουργία ευνοημένων και μη, κοινωνικών στρωμάτων που προέκυψαν λόγω των μεταβολών. Ο Park ασχολήθηκε και πιο συγκεκριμένα, με τις αποκλίνοσες και παραβατικές συμπεριφορές των κατοίκων στο αστικό περιβάλλον που στηρίζονται στην «επικράτηση του πιο ισχυρού».

Από τις μεταβολές στην πόλη προκύπτει και ο ανταγωνισμός των κοινωνικών τάξεων και συμπαρασύρει σε ανταγωνισμό και τις διαφορετικές δραστηριότητες που αντιπροσωπεύουν. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την κυριαρχία και τη διαφοροποίηση των χρήσεων γης ανά περιοχή. Ο Park, επίσης, υποστήριζε ότι με τις επερχόμενες αλλαγές στο αστικό περιβάλλον, μπορούσαν να προκύψουν κοινωνικές συγκρούσεις, στεγαστικά προβλήματα καθώς και η υιοθέτηση των ήδη υπάρχοντων πολιτιστικών προτύπων από τους νεοεισερχόμενους κατοίκους.

Οι βασικές οικολογικές διαδικασίες σύμφωνα με τη Νικολαΐδου (1993) στις οποίες επικεντρώθηκαν τα αστικά μοντέλα και στηρίχτηκαν είναι οι εξής:

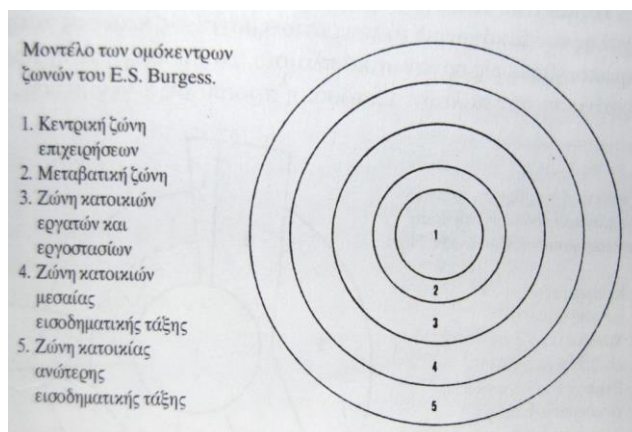
- Συγκέντρωση (concentration) ατόμων και δραστηριοτήτων σε περιοχές με ευνοϊκότερες συνθήκες για την ικανοποίηση των αναγκών τους.
- Κεντρικότητα (centralization): πύκνωση ατόμων και δραστηριοτήτων σε κεντρικά σημεία της πόλης.
- Εξειδίκευση (specialization): συγκέντρωση σε διαφορετικές περιοχές της πόλης με παρόμοια χαρακτηριστικά.
- Εισβολή (invasion): οι περιοχές απειλούνται από άλλες κοινωνικές ομάδες που τις διεκδικούν.
- Διαδοχή (succession): μεταβολές ως προς τη χωρική κατανομή του πληθυσμού και των δραστηριοτήτων με ό,τι αυτό συνεπάγεται.
- Αποκέντρωση (decentralization): απομάκρυνση συγκεκριμένων ομάδων από το κέντρο της πόλης.
- Τυποποίηση (routinization): η ρουτίνα που εμφανίζεται στον τρόπο ζωής.
- Κυριαρχία που έχει να κάνει με την ολοκλήρωση διαφόρων δραστηριοτήτων σε μια περιοχή κι έτσι δημιουργούνται σχέσεις αλληλεπίδρασης κι εξάρτησης ανάμεσα στις περιοχές.

Η Σχολή του Σικάγο, λοιπόν, ήταν αυτή που έδωσε μια διαφορετική θεώρηση στον τρόπο ανάπτυξης μιας μεγάλης πόλης, καθώς και στον τρόπο σύνδεσής της με τα πληθυσμιακά, τα κοινωνικά και τα οικονομικά χαρακτηριστικά της.

Η χαρτογράφηση της εγκληματικότητας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το υψηλότερο ποσοστό εγκληματικότητας συγκεντρωνόταν στην αποκαλούμενη «μεταβατική ζώνη», η οποία ήταν και η πλέον υποβαθμισμένη περιοχή του Σικάγο. Η διαπίστωση αυτή ερμηνεύτηκε ως αποτυχία της κοινοτικής κοινωνικοποίησης σε περιοχές των μεγαλουπόλεων που περιλάμβαναν ζώνες εργοστασιακής ή εμπορικής φύσης, υποβαθμισμένη κατοικία, πληθυσμιακή πυκνότητα, χαμηλό δείκτη οικογενειακού εισοδήματος και έγγειας ιδιοκτησίας, καθώς και υψηλό δείκτη αλλοδαπών και εθνικών μειονοτήτων (Ζαραφονίτου, 1996).

Η πόλη και η αστική κοινότητα, οι ομόκεντροι κύκλοι (Δημόπουλος, 2008) μας επιτρέπουν να αποκωδικοποιήσουμε τόσο τις κοινωνικές αποστάσεις όσο και τις εγκληματικές συμπεριφορές (Τάτσης, 2001).

Το πιο δημοφιλές, λοιπόν, μοντέλο της Σχολής του Σικάγο ήταν το μοντέλο των ομόκεντρων ζωνών, όπως φαίνεται στο Σχήμα 1. Το συγκεκριμένο μοντέλο δημιουργήθηκε από τον Burgess στις αρχές του 20^{ου} αιώνα (1925) και καθόριζε ζώνες με διαφορετικές χρήσεις γύρω από την πόλη. Ο Burgess λοιπόν, όρισε πέντε ζώνες με διαφορετικές λειτουργίες χωρικά. Το μοντέλο αυτό το ανέπτυξε κατά τη διάρκεια της βιομηχανικής επανάστασης στην Αμερική, οπότε και απευθυνόταν περισσότερο στις αμερικανικές πόλεις. Στη συνέχεια όμως, έγινε η προσπάθεια να εφαρμοστεί και στις ευρωπαϊκές πόλεις, όχι όμως με μεγάλη επιτυχία.

Σχήμα 1: Μοντέλο ομόκεντρων κύκλων Burgess (Νικολαΐδου, 1993)

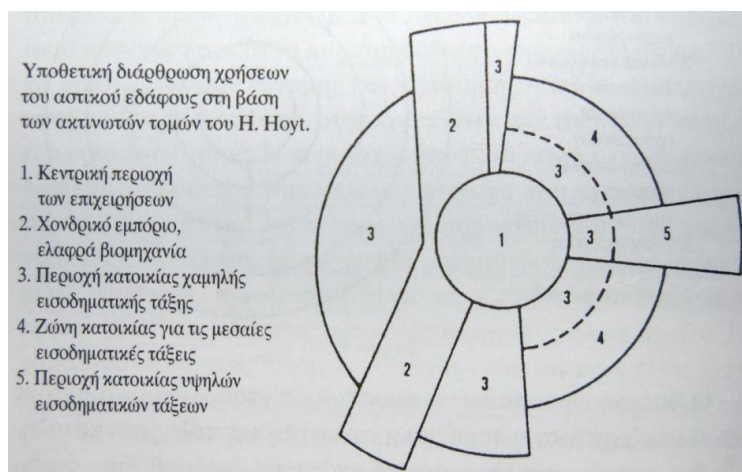
Σύμφωνα, λοιπόν, με το συγκεκριμένο μοντέλο, η πρώτη ζώνη από τις πέντε ήταν ο «βρόχος». Η δεύτερη ήταν η βιομηχανική ζώνη των εργοστασίων, ακριβώς έξω από τον βρόχο. Η τρίτη ζώνη ήταν αυτή των κατοικιών των εργατών, που εργάζονταν στα εργοστάσια. Η τέταρτη ζώνη ήταν των κατοικιών της μεσαίας τάξης και τέλος η πέμπτη ήταν η ζώνη των κατοικιών της ανώτερης τάξης. Τα ονόματα που δόθηκαν στις πέντε ζώνες ήταν η κεντρική επιχειρηματική περιοχή CBD για τον βρόχο, η ζώνη μετάβασης για τη δεύτερη, η ζώνη των ανεξάρτητων εργαζομένων για την τρίτη, η

ζώνη των καλύτερων κατοικιών για την τέταρτη και τέλος η ζώνη των μετακινούμενων για την πέμπτη.

Καθεμία από τις ομόκεντρες ζώνες αντιστοιχεί σε διαφορετικά οικιστικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά. Το CBD (Central Business District) θεωρείται το επίκεντρο της πόλης και είναι η κεντρική επιχειρηματική περιοχή. Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι πρόδρομος του CBD ήταν στις αρχαίες πόλεις η πλατεία της αγοράς, όπου γινόταν η συγκέντρωση των λειτουργιών από τους εμπόρους, τους αγρότες και τους καταναλωτές της ευρύτερης οικιστικής περιοχής.

Η βελτίωση της εισοδηματικής κατάστασης σήμαινε και μετακίνηση των κατοίκων προς τις εξωτερικές ζώνες, ενώ τη θέση τους την καταλάμβαναν οι λιγότερο εύπορες κατηγορίες. Αυτή ήταν η λεγόμενη διαδοχή η οποία προέκυπτε από τις εσωτερικές πληθυσμιακές ανακατατάξεις.

Το επόμενο μοντέλο, που στην ουσία λειτούργησε ως τροποποίηση κι εξέλιξη του μοντέλου Burgess, ήταν το μοντέλο του Hoyt το 1939 (Σχ.2), που ανήκει στην κατηγορία των τομεακών μοντέλων. Πυλώνας αυτού του μοντέλου ήταν ο καθοριστικός ρόλος που έπαιζαν οι μεταφορές και τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, στη δημιουργία του αστικού ιστού και στη χωροθέτηση των χρήσεων γης.

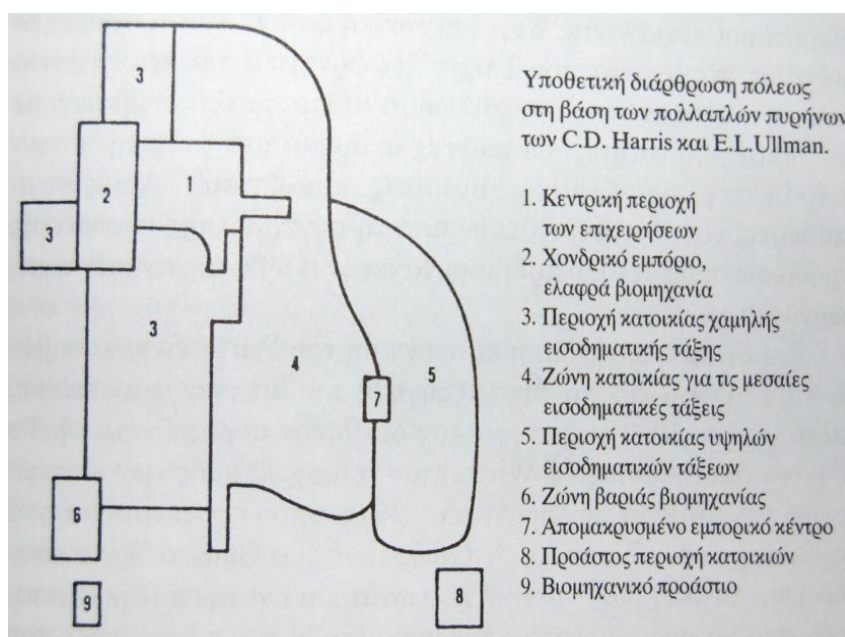

Σχήμα 1: Μοντέλο των τομέων Hoyt (Νικολαΐδου, 1993)

Σύμφωνα με αυτό, στην πόλη δημιουργούνται «σφηνοειδείς ζώνες» γύρω από το CBD, ανάλογα με την ανάπτυξη του συγκοινωνιακού δικτύου. Σε σχέση με το μοντέλο Burgess, υπάρχει μία βασική διαφορά. Αυτή είναι ότι οι μετακινήσεις διαφοροποιούνται στις διάφορες περιοχές της πόλης, λόγω των συγκοινωνιών και ως εκ τούτου αλλάζει ο βαθμός δυσκολίας τους (Andrikopoulou & Kafkalas, 2016).

Παρόλα αυτά, το μοντέλο του Hoyt παρουσιάζει και ομοιότητες με το προηγούμενο μοντέλο, γιατί σύμφωνα με αυτό χωροθετούνται, πάλι με εισοδηματικά κυρίως κριτήρια οι κοινωνικές τάξεις των κατοίκων. Οι ανώτερες κατοικούν και σε αυτή την περίπτωση, στα προάστια, μακριά από το κέντρο, ενώ γύρω από αυτό τοποθετούνται οι χαμηλότερες εισοδηματικά τάξεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι και σε αυτό το μοντέλο υπάρχει ζώνη μετάβασης.

Ακολουθεί το μοντέλο των «πολλαπλών πυρήνων» των Chauncy Harris και Edward Ullman (1945), όπως φαίνεται στο Σχήμα 3, στη δημιουργία του οποίου οδήγησαν οι εξαιρέσεις των προηγούμενων μοντέλων. Σύμφωνα με αυτό, αποδυναμώνεται ο κεντρικός πυρήνας των προηγούμενων μοντέλων και σχηματίζονται περισσότεροι από ένας στον αστικό ιστό, που έχουν διαφορετικές λειτουργίες. Και μάλιστα είναι οι ανταγωνιστικές εμπορικές ζώνες που δημιουργούνται εκτός της CBD και αποτελούν τους νέους αυτούς πυρήνες. Οι πυρήνες αναπτύσσονται σε ανεξάρτητες περιοχές βάσει των δραστηριοτήτων τους. Βάσει του συγκεκριμένου μοντέλου παρατηρείται και αποκέντρωση της βαριάς βιομηχανίας σε προαστιακές ζώνες (βιομηχανικά πάρκα). Αξίζει να σημειωθεί ότι το μοντέλο των πολλαπλών πυρήνων είναι αντιπροσωπευτικό της αστικής διάχυσης και των εκτεταμένων πόλεων.

Σχήμα 2: Μοντέλο των πολλαπλών πυρήνων, Harris & Ullman (Νικολαΐδου, 1993)

Παράλληλα με τα μοντέλα, υπήρξε και μία οικολογική προσέγγιση στη σπουδή της εγκληματικότητας από τους Shaw & McKay (1942/1969), οι οποίοι ασχολήθηκαν με τη μελέτη της νεανικής παραβατικότητας σε συγκεκριμένες περιοχές του Σικάγο, καταλήγοντας στο ότι υπάρχει σχέση ανάμεσα στους εγκληματίες και τις επιχειρηματικές περιοχές, καθώς και τη συγκέντρωση των εγκληματιών σε συγκεκριμένες ζώνες της πόλης (zonal hypothesis).

Σε μια προσπάθεια μελέτης και ανάλυσης των κοινωνικών σχέσεων που δημιουργούνται, ο Wirth (1938), ισχυρίστηκε ότι η μεγαλύτερη εγκληματικότητα εκδηλώνεται στη «μεταβατική ζώνη» του αστικού μοντέλου, λόγω της απουσίας επίσημων νόμων, θεσμών και ελέγχων, χωρίς όμως αυτό να σχετίζεται με την κοινωνική σύνθεση της συγκεκριμένης ζώνης. Ο Park με τη σειρά του προσπάθησε να ανακαλύψει μέσα στη μεταβατική ζώνη φυσικές περιοχές που να καταπολεμούν την απόκλιση από την ανάπτυξη χωρικής, και όχι κοινωνικής αλληλεγγύης και ταυτότητας (Rock, 1997).

Εν κατακλείδι, στη Σχολή του Σικάγο έγινε προσπάθεια να γίνει σύνδεση ανάμεσα στον χώρο και την εγκληματικότητα, μέσω των κοινωνικών και οικονομικών μεταβολών που συμβαίνουν στην πόλη. Ποια είναι, δηλαδή, τα στοιχεία που επηρεάζουν την παραβατικότητα και την εγκληματικότητα μέσα στον αστικό ιστό; Στο πλαίσιο αυτό, έγιναν έρευνες, συλλέγοντας πληθώρα δεδομένων από θύματα εγκληματικών ενεργειών, σε σχέση με την ηλικία τους, το γένος τους, την κατοικία τους καθώς και το είδος της εγκληματικής ενέργειας που έγινε εναντίον τους. Κατόπιν ανάλυσης διαπιστώθηκε, ότι πιο εγκληματικές προκύπτουν οι περιοχές που βρίσκονται στα όρια της πόλης, αλλά κυρίως στις περιοχές όπου συμβαίνουν οι μεγάλες αλλαγές οι οποίες σημαίνουν και κοινωνική αποδιοργάνωση.

Σύμφωνα με τη Σχολή του Σικάγο, τις αποκλίνουσες συμπεριφορές στις πόλεις, τις προκαλούν κατά μεγάλο βαθμό, το υποβαθμισμένο φυσικό περιβάλλον, οι μεγάλες πληθυσμιακές πυκνότητες, η κινητικότητα του πληθυσμού, καθώς και η γειτνίαση με ασύμβατες χρήσεις γης όπως είναι οι περιοχές με βιομηχανία και εμπορικές ζώνες.

2.3.3. Γειτονιά

Για τη Massey (2005), η γειτονιά, είναι μία περιοχή ανάμεσα σε πολλές γεωγραφικές κλίμακες και διαμορφώνεται από ένα σύνολο κοινωνικών σχέσεων, που διαντιδρούν σε μια τοποθεσία. Συγκροτείται από κίνηση, επικοινωνία, κοινωνικές σχέσεις που πάντα εκτείνονται και πέρα από αυτήν.

Σύμφωνα με τη Βαΐου (2013), στον όρο "γειτονιά" συνδέονται και συχνά συγχέονται, αφενός πλευρές που έχουν να κάνουν με τον υλικό χώρο και αφετέρου διαδικασίες που αναφέρονται στις κοινωνικές σχέσεις γειτονίας, παραπέμποντας σε επεξεργασίες που ταύτιζαν μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα ("κοινότητα") με έναν σαφώς οριοθετημένο τόπο.

Στην Ελλάδα, ο προσδιορισμός μιας περιοχής της πόλης ως γειτονιά, για τη Βαΐου, σχετίζεται κυρίως με ιστορικές διαδικασίες συγκέντρωσης των κατοίκων (π.χ. κοινή καταγωγή, πρόσφυγες κλπ) και η συγκρότησή τους συνδέεται με την ύπαρξη τοποσήμων (ΚΑΠΗ, σχολείο, ναός, φυσικά χαρακτηριστικά περιβάλλοντος, πλατεία, γήπεδο-πάρκο κλπ) και των κοινωνικών δικτύων που αναπτύχθηκαν στον συγκεκριμένο τόπο (Βαΐου, 2007).

Σύμφωνα με τον Μπακογιάννη (2012), η γειτονιά αποτελεί τη χωρική μονάδα που πρέπει να καλύπτεται από ένα τοπικό φαρμακείο, παιδική χαρά μικρής κλίμακας αθλητικές υποδομές, μίνι μάρκετ, μικρά καφέ, και χώρους αναψυχής νέων, δημόσιες πλατείες και κυκλοφοριακή σύνδεση με την πόλη.

Ο Gallion (1984) έχει περιγράψει ότι η γειτονιά θα πρέπει να εξυπηρετείται, ή καλύτερα, να διαθέτει εμπορικές εγκαταστάσεις, εκκλησίες, βιβλιοθήκη και κοινοτικό κέντρο που θα βρίσκεται σε σχέση (χωρική) με το σχολείο.

Ως προς το μέγεθος της γειτονιάς υπάρχουν πολλές προσεγγίσεις. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω:

Κατά τον Μπακογιάννη (2012), η γειτονιά για να αποτελέσει το ιδανικό τοπικό κέντρο στον ελληνικό αστικό σχεδιασμό, πρέπει να είναι μία περιοχή με ακτίνα 200 μέτρων, που να μπορεί να φτάσει κανείς σε οποιαδήποτε υποδομή με 5 λεπτά περπάτημα ή με ποδήλατο.

Σύμφωνα με τον Perry (1929), η γειτονιά αποτελεί την κατοικημένη περιοχή που θα απαιτούσε και θα υποστήριζε ένα δημοτικό σχολείο με εγγραφές μεταξύ 1000 και 2000 μαθητών που καθορίζει έναν πληθυσμό 5000 μέχρι 6000 κατοίκους.

Από την άλλη μεριά ο Meenakshi (2011), επισημαίνει πως σε δομές που αναπτύχθηκαν ως κατοικημένη περιοχή χαμηλής πυκνότητας με πληθυσμό 10 οικογενειών ανά στρέμμα, η γειτονική μονάδα θα καταλαμβάνει περίπου 160 στρέμματα και θα είχε σχήμα που θα καθιστούσε περιττό για οποιοδήποτε παιδί να περπατήσει σε απόσταση μεγαλύτερη από 0,25 μίλια για να πάει σχολείο.

Σύμφωνα με τον Σιόλα (2002), μία γειτονιά με ισχυρή δομή, καθαρά περιγεγραμμένη, είναι εξαιρετικά ικανή να διατηρήσει ζωντανές τις εσωτερικές της πηγές, ενώ επιτρέπει τη διατήρηση της τοπικής αυτοδυναμίας και τον κοινωνικό έλεγχο των μελών της απέναντι σε επεμβάσεις, είτε ισχυρών οικονομικών συμφερόντων, είτε στις επεμβάσεις της κεντρικής εξουσίας.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, η γειτονιά αποτελεί μία χωρική μονάδα στον διεθνή αστικό χώρο, αλλά και στην Ελλάδα, που έχει παρουσία, προϊστορία, μέλλον και δυναμική και χρήζει της απαιτούμενης προσοχής από την πολιτεία.

2.3.4. Υποβαθμισμένες Περιοχές

Οι διεθνείς έρευνες θεμελιώνουν μια πολύ ισχυρή συσχέτιση μεταξύ του φόβου του εγκλήματος και ορισμένων χαρακτηριστικών της γειτονιάς που την προσδιορίζουν ως «υποβαθμισμένη περιοχή» (deprived area) (Hideg & Manchin, 2005), όπως είναι σπασμένα τζάμια, «graffiti», σκουπίδια στους δρόμους, ερειπωμένα κτίρια, κακός φωτισμός δημόσιων χώρων, δημόσια χρήση ναρκωτικών κ.λπ. Σύμφωνα με το μοντέλο αυτό, οι ευκαιρίες εγκληματικής δράσης αυξάνονται στις εν λόγω περιοχές. Αυτό συμβαίνει όταν οι μετακινήσεις και οι δραστηριότητες περιοριστούν εξ αιτίας

του φόβου που προκαλεί η φήμη τους αυτή, γεγονός που επιδεινώνει και εντύπωση περί ανικανότητας ελέγχου του εγκλήματος στις συγκεκριμένες περιοχές.

Η πολυετής έρευνα των Shaw & McKay, που πραγματοποιήθηκε στη βάση του παραπάνω θεωρητικού σχήματος, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν περιοχές στην πόλη (οι πιο υποβαθμισμένες), όπου η εγκληματικότητα αναπτύσσεται με τη μορφή «κοινωνικής παράδοσης», αδιαχώριστης από τη ζωή της τοπικής κοινωνίας (Shaw & McKay, 1942).

Βάσει έρευνας που πραγματοποιήθηκε από τη Ζαραφονίτου (2011), υπάρχουν ghettos, στις περιοχές που προσδιορίζονται γύρω από πέντε κεντρικές πλατείες (Κοτζιά, Θεάτρου, Αγ. Κωνσταντίνου, Βάθη και Βικτωρίας). Η έρευνα αυτή διαπίστωσε ότι οι κάτοικοι των συγκεκριμένων περιοχών προσλαμβάνουν σε σημαντικό βαθμό την υποβάθμιση της γειτονιάς τους και τη μετατροπή της σε γκέτο και αυτή ακριβώς η εικόνα τους είναι που αυξάνει σε σημαντικό βαθμό και την ανασφάλειά τους (Ζαραφονίτου & Συνεργ. 2012).

2.3.5. Εξευγενισμός

Για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, υπάρχουν αρκετές τακτικές και προσεγγίσεις. Μία από αυτές είναι ο εξευγενισμός, ο οποίος συνδέεται και με το αντικείμενο της συγκεκριμένης έρευνας.

Σύμφωνα με τον Βασενχόβεν (1995) υπάρχουν αρκετοί χαρακτηρισμοί της προσπάθειας για την πολεοδομική βελτίωση προβληματικών περιοχών, οι οποίοι και παρατίθενται:

- Εκκαθάριση «τρωγλών»
- Εξυγίανση
- Ανοικοδόμηση
- Ανακαίνιση
- Αποκατάσταση
- Βελτίωση
- Διατήρηση
- Αναβάθμιση
- Αναζωογόνηση
- Αναγέννηση
- Ανανέωση

Παρατηρώντας λοιπόν τους συγκεκριμένους όρους, προκύπτει ότι ο «εξευγενισμός» μπορεί να αποτελέσει συνδυασμό κάποιων από αυτούς.

Ο όρος gentrification χρησιμοποιείται για πρώτη φορά το 1964 από την κοινωνιολόγο Ruth Glass, η οποία με αυτόν θέλησε να περιγράψει τη μετακίνηση κατοίκων που ανήκαν σε ανώτερα κοινωνικά καθώς και εισοδηματικά στρώματα, σε κάποιες εργατικές κεντρικές συνοικίες του Λονδίνου. Πριν να μετακινηθούν οι κάτοικοι

αυτοί, οι περιοχές αυτές είχαν ήδη αναβαθμιστεί. Ο όρος προκύπτει από την αγγλική λέξη gentry που σημαίνει μικρή αριστοκρατία.

Ο εξευγενισμός μιας περιοχής, αποτελεί ένα πολεοδομικό εργαλείο, που αποσκοπεί στην εξυγίανσή της. Συνεπώς, αφορά αποκλειστικά αστικές και συχνά κεντρικές, περιοχές μεγάλων μητροπολιτικών πόλεων, προβληματικές και ως επί το πλείστον υποβαθμισμένες. Τα προβλήματά τους έγκεινται είτε στην παντελή έλλειψη πολεοδομικού σχεδιασμού τους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται (έλλειψη πρασίνου, έργων υποδομής, μίξη ασύμβατων χρήσεων γης κλπ.), είτε στην πληθυσμιακή τους υπερφόρτωση, είτε στην ταυτότητα των κατοίκων τους και στα κοινωνικά προβλήματα που προκαλούνται, είτε στην εγκατάλειψή τους από πλευράς της πολιτείας καθώς και των ιδιωτών κλπ.

Η υποβάθμιση αυτή συνοδεύεται και από την ανάλογη υποτίμηση των ακινήτων που βρίσκονται σε αυτές τις περιοχές. Αυτό καθιστά δύσκολες, αν όχι αναποτελεσματικές, τις μεμονωμένες προσπάθειες των ιδιοκτητών των ακινήτων να βελτιώσουν την υπάρχουσα κατάσταση. Στο πλαίσιο, λοιπόν, μιας ευρύτερης στρατηγικής, έρχεται ο εξευγενισμός, ως συντονισμένη προσπάθεια από κάποιους φορείς, είτε ιδιωτικούς είτε δημόσιους είτε ως συνδυασμός και των δύο, για να λειτουργήσει ως μέσο εξυγίανσης των προβληματικών αυτών περιοχών.

Τις περισσότερες φορές ο εξευγενισμός μιας περιοχής οδηγεί στην καταστροφή, ή, πιο σωστά, στον διωγμό της κατοικίας χαμηλών εισοδημάτων. Ταυτοχρόνως, γίνεται πόλος έλξης σε μερίδες ανώτερων, από πλευράς εισοδημάτων αλλά και μορφωτικού επιπέδου και απασχόλησης, στρωμάτων, τα οποία βρίσκουν δελεαστική τη μεταστέγασή τους στη συγκεκριμένη περιοχή.

Ένα από τα αποτελέσματα του εξευγενισμού είναι η αύξηση των αξιών γης στη συγκεκριμένη περιοχή που συμβαίνει.

Πιθανοί λόγοι για τους οποίους έχουν υποβαθμιστεί οι περιοχές αυτές είναι :

- Το υποβαθμισμένο φυσικό και δομημένο περιβάλλον σε συνδυασμό με τις χρήσεις γης.
- Η κατάσταση των κτιρίων, η εγκατάλειψή τους, καθώς και η έλλειψη συντήρησής τους, από πλευράς των ιδιοκτητών τους.
- Τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού, είτε αυτά αφορούν σε εισοδηματικό, εργασιακό επίπεδο, είτε σε επίπεδο εκπαίδευσης, καθώς και σε εθνολογικά χαρακτηριστικά, ειδικά όταν πρόκειται για περιοχές που κατοικούνται, κυρίως, από μετανάστες.

Μέσω των - ήδη σχεδόν «θεσμοθετημένων» - χειρισμών, του Εξευγενισμού, η άμεση ανατίμηση της κατοικημένης δραστηριότητας του αστικού περιβάλλοντος, καθώς επίσης και η αποκατάσταση των προβλημάτων, οι οποίες και επιβάλλουν τις συγκεκριμένες δράσεις και τις απόλυτα προβλέψιμες αλλαγές, οδηγούν (σκόπιμα) σε

μια τροποποίηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού της «εξευγενισμένης» πια περιοχής.

Το φαινόμενο του εξευγενισμού εμφανίζεται πιο συχνά στις περιοχές:

- κοντά στα κέντρα των πόλεων ώστε να είναι εύκολη η προσβασιμότητά τους
- που υφίστανται από δημιουργία της συγκεκριμένης πόλης
- με δομημένη ύλη σε πολύ κακή κατάσταση
- με αρχιτεκτονική φυσιογνωμία, χαρακτήρα ή ιστορικό ενδιαφέρον, ούτως ώστε να ασκούν γοητεία στους μελλοντικούς κατοίκους, στους οποίους και απευθύνονται
- με χαμηλές αξίες γης και χαμηλά μισθώματα
- με κατοίκους χαμηλού εισοδήματος
- που βρίσκονται ήδη σε προγράμματα αστικής αναβάθμισης ή πρόκειται να συμπεριληφθούν σε τέτοια.

Εκτός αυτών, ο εξευγενισμός έχει και οικονομικές διαστάσεις. Καταρχάς, οφείλεται στο «rent gap» που είναι το χάσμα των ενοικίων, το οποίο προέρχεται από τη διαφορά της αξίας μεταξύ κτιρίων και γης και το οποίο εκμεταλλεύονται οι ιδιοκτήτες και οι μεσίτες. Έτσι προκύπτει ως αποτέλεσμα της συσσώρευσης κεφαλαίου και της επανεπένδυσής του σε ακίνητα. Συμπληρωματικά, η θεωρία του χάσματος μισθώματος (rent gap theory) διαμορφώνει μια πιθανή οικονομική αιτιολόγηση για το φαινόμενο του Εξευγενισμού.

Ως συνέπεια της οικονομικής πλευράς του φαινομένου, συγκεκριμένοι δείκτες είναι παρόντες σε μια περιοχή όταν πρόκειται να συμβεί, συμβαίνει ή έχει συμβεί ο εξευγενισμός.

Επιπλέον, ο εξευγενισμός μπορεί να χαρακτηριστεί και ως χωρικό φαινόμενο, γιατί μπορεί να αφορά μικρότερες ή μεγαλύτερες χωρικές μονάδες, δηλαδή από μερικά οικοδομικά τετράγωνα και γειτονιές, μέχρι μεγαλύτερες περιοχές ακόμα και πόλεις.

Οι λειτουργίες - χειρισμοί του εξευγενισμού λειτουργούν βάσει χαρακτηριστικών, τυπικών προτύπων:

- Λόγω των χαμηλών μισθωμάτων οι συγκεκριμένες περιοχές γίνονται αρχικώς ελκυστικές για τους πρωτοπόρους – «pioneers» (σπουδαστές, καλλιτέχνες, ομάδες που ανήκουν στο περιθώριο κ.α.).
- Με την εγκατάσταση των ατόμων αυτών στις περιοχές, οι αξίες των ακινήτων αναβαθμίζονται σε πρώτη φάση, και μετά αρχίζει μια διαδικασία διαχωρισμού. Πολλοί σπουδαστές, παραδείγματος χάριν, εισάγονται στον επαγγελματικό στίβο και στην οικονομικά ενεργή ζωή, και κερδίζουν σαφώς περισσότερα, από τους παραδοσιακούς κατοίκους των περιοχών αυτών. Επίσης οι καλλιτέχνες καθιερώνονται και μεταφέρουν κεφάλαια - εισοδήματα στις περιοχές αυτές.

- Οι πιθανότητες για την αύξηση των αξιών των ακινήτων στις περιοχές αυτές είναι πλέον εμφανείς και σχεδόν υπολογίσιμες από τους επενδυτές.
- Τα πρώτα σπίτια και οι κατοικίες αποκαθίστανται, εμφανίζονται και αναπτύσσονται πυρήνες ψυχαγωγίας και διασκέδασης.
- Τα μισθώματα αυξάνονται.
- Οι παραδοσιακοί κάτοικοι των περιοχών αυτών μετακινούνται λόγω της αύξησης των μισθωμάτων στην οποία είναι αδύνατον πια να ανταποκριθούν.
- Μετά από λίγο, οι «πρωτοπόροι» φοιτητές και καλλιτέχνες, δεν μπορούν πια να αντέξουν οικονομικά τα υψηλότερα μισθώματα και μετακινούνται και αυτοί με τη σειρά τους σε άλλες περιοχές της πόλης.
- Μια νέα, πλουσιότερη πελατεία εγκαθίσταται στην εξευγενισμένη περιοχή και ζει σε άλλο, εμφανώς υψηλότερο, βιοτικό επίπεδο.
- Οι επιχειρήσεις, που πλέον διαχειρίζονται την ακίνητη περιουσία της περιοχής, ανακαλύπτουν το εμφανές ενδιαφέρον και αναδιοργανώνουν τα υπόλοιπα ακίνητα με πολυτελείς προδιαγραφές.
- Η αρχική δομή των πληθυσμών και ο χαρακτήρας των αστικών περιοχών μεταβάλλονται. Το φαινόμενο του εξευγενισμού συνδέεται άρρηκτα, με μια γενική διαδικασία διαχωρισμού των πληθυσμών.

Μια άλλη ερμηνεία της διαδικασίας του εξευγενισμού είναι ο διπλός, «διαρκής κύκλος εισβολής». Σύμφωνα με την ερμηνεία αυτή, οι σπουδαστές και οι καλλιτέχνες, οι «πρωτοπόροι», όπως ονομάστηκαν πριν, προσδιορίζονται τώρα ως οι πρώτοι «εισβολείς». Μετατοπίζουν άλλες κοινωνικές ομάδες και δημιουργούν ένα νέο κοινωνικό περιβάλλον. Το πρώτο κύμα αυτών των εισβολέων διαμορφώνει μια καλύτερη κατάσταση από αυτήν στην οποία αρχικώς εγκαταστάθηκε και δημιουργεί με τον τρόπο αυτόν, το κατάλληλο περιβάλλον για το δεύτερο κύμα των εισβολέων, τους αποκαλούμενους «εξευγενιστές». Οι πρώτες ομάδες μετατοπίζονται πάντα εντονότερα, και έτσι πραγματοποιείται μια ανατίμηση, συνήθως των κοντινών στα αστικά κέντρα περιοχών (οριακών κατοικημένων περιοχών πόλεων), με αποτέλεσμα μια διαδικασία επαναστικοποίησης.

Το φαινόμενο του εξευγενισμού απευθύνεται σε άτομα που ανήκουν στη μεσαία ή και ανώτερη εισοδηματική τάξη και έχουν την τάση να επιστρέψουν στο κέντρο της πόλης. Είναι, επίσης, σύνηθες φαινόμενο, τα άτομα αυτά να χαρακτηρίζονται από κάποια καλλιέργεια καθώς και πνευματικό επίπεδο. Η επιστροφή τους στο κέντρο μπορεί να είναι αντιστάθμισμα πολλών παραγόντων.

Πολλοί από αυτούς είναι κάτοικοι των προαστίων, που έχουν κουραστεί από τη διαβίωση στο αποστερωμένο και, πολλές φορές, απρόσωπο περιβάλλον της περιοχής τους, και αναζητούν γειτονιές του κέντρου, με χαρακτήρα, πιο ζωντανές κι ενδεχομένως πιο κοντά στη δουλειά τους, που να τους αντιπροσωπεύουν περισσότερο. Συχνά είναι νέοι σε ηλικία, εργένηδες ή ζευγάρια χωρίς παιδιά, ή ακόμα

και μεγαλύτερα ζευγάρια σε ηλικία που έχουν μεγαλώσει τα παιδιά τους κι έχουν φύγει από το σπίτι.

Η ζωή στα προάστια χαρακτηρίζεται από πλεονεκτήματα όπως οι ανοιχτοί χώροι, το πράσινο που αυτόματα συνεπάγεται και καθαρότερο αέρα, με άλλα λόγια πιο ανθρώπινο περιβάλλον. Επίσης, ειδικά τα τελευταία χρόνια οι συνθήκες διαβίωσης, από κοινωνιολογικής άποψης, είναι σαφώς καλύτερες συγκριτικά με αυτές του κέντρου, γεγονός που έρχεται ως αποτέλεσμα κυρίως του μεταναστευτικού προβλήματος (το οποίο έχει γίνει ιδιαίτερα έντονο στις μέρες μας), καθώς και της εγκληματικότητας που έχει αυξηθεί στο κέντρο. Από την άλλη πλευρά όμως, επιστρέφοντας στο κέντρο υπάρχουν διάφορα προνόμια, όπως είναι η προσβασιμότητα και οι μικρές αποστάσεις από τον χώρο εργασίας, η απεξάρτηση από το αυτοκίνητο το οποίο είναι άκρως απαραίτητο στα προάστια, καθώς και η ιδιαίτερη γοητεία που μπορεί να ασκήσει το κέντρο σε μεγάλη μερίδα κατοίκων της πόλης. Αυτή μπορεί να είναι αποτέλεσμα είτε της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του, είτε των πολιτιστικών δρώμενων που συμβαίνουν σε αυτό, είτε της αναψυχής γενικότερα.

Συχνά, ως συνέπεια των διαδικασιών του εξευγενισμού, προκύπτουν συνεχείς πολιτικές και κοινωνικές συγκρούσεις. Η διαδικασία του εξευγενισμού μεγάλων αστικών περιοχών είναι, θεωρητικά, σχετικά ελέγξιμη μέσω των αρχών της σύγχρονης Πολεοδομίας και του διαρκούς Αστικού Σχεδιασμού. Εντούτοις σήμερα οι στρατηγικές της ιδιωτικοποίησης της ακίνητης περιουσίας και της εξυπηρέτησης του κεφαλαίου εξασφαλίζουν την απόλυτη προτεραιότητα.

Το σημαντικότερο, ίσως, αρνητικό, αποτέλεσμα του αστικού αυτού φαινομένου, είναι η εκδίωξη των υπαρχόντων κατοίκων, από τα σπίτια τους στις υποβαθμισμένες περιοχές, γεγονός που έχει κοινωνικές προεκτάσεις. Αυτό συμβαίνει γιατί, όπως προαναφέρθηκε, στο πλαίσιο της εξυγίανσης της περιοχής, πρέπει ν' αντικατασταθούν τα φτωχά και εργατικά στρώματα, που κατοικούν σε αυτή από μεσαίες ή και ανώτερες εισοδηματικά τάξεις. Συχνά, ως συνέπεια των διαδικασιών του εξευγενισμού, προκύπτουν συνεχείς πολιτικές συγκρούσεις, με τις κοινωνικές συνέπειές τους.

Το ερώτημα που προκύπτει σε σχέση με τον εξευγενισμό είναι το αν η οικονομική αυτή αλλαγή στις αξίες των ακινήτων, μετά από συντονισμένη προσπάθεια και στο πλαίσιο μιας στρατηγικής, μπορεί να οδηγήσει στην αναβάθμιση της περιοχής, προσελκύνοντας επενδυτές και κατοίκους άλλων εισοδημάτων ή αν η αναβάθμιση της περιοχής είναι αυτή που οδηγεί στην αύξηση των αξιών της, πράγμα που δείχνει να είναι και πιο προφανές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΣΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ, ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

3.1. Αστικός Χώρος και εγκληματικότητα

Η βία, η αταξία και η ανηθικότητα χωρίζουν συχνά την πόλη ή τη γειτονιά στα δύο (Anderson, 2000). Στο ένα μέρος ισχύει ο νόμος, στο άλλο όχι. Στο ένα ο «αντεγκληματικός κώδικας αξιών», στο άλλο ο «εγκληματικός». Στο ένα η βία, στο άλλο η τάξη. Στο ένα το «ghetto», στο άλλο η ανοιχτή κοινωνία. Στο ένα η ευμάρεια, στο άλλο η φτώχεια. Στο ένα η ανάπτυξη, στο άλλο η υποβάθμιση (Πανούσης, 2002).

Οι πόλεις αποτελούν το κέντρο της εγκληματικότητας για πολλούς και διαφόρους λόγους. Οι μελέτες για την εγκληματικότητα και την πρόβλεψή της, ξεκίνησαν από τον 19^ο αιώνα, όταν η βιομηχανική επανάσταση άρχισε να αλλάζει και τη μορφή του αστικού περιβάλλοντος, ως απόρροια των κοινωνικών αλλαγών.

Η αστική κοινωνία, από τη μεριά της δημιουργεί, άθελά της, τις κατάλληλες συνθήκες για να διευκολύνει τους παραβάτες. Η εγκληματικότητα συμβαίνει σε τόπους, όπου επικρατούν συγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί παράγοντες, οι οποίοι είναι ικανοί να δημιουργήσουν τα κίνητρα και τις εγκληματικές τάσεις.

Σύμφωνα με τη γαλλική έρευνα «Απαντήσεις στη βία» (Peyrefitte, 1977), οι σημαντικότεροι λόγοι εξάπλωσης της βίας επισημαίνονται ιεραρχικά ως εξής: η πυκνή δόμηση στις πόλεις (83%), οι κοινωνικές ανισότητες (79%), η πρόκληση του χρήματος (79%) και η ανεργία (72%). Συνεπώς, είναι ξεκάθαρη η σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στην εγκληματικότητα και τον αστικό χώρο, όπου παρατηρείται και η πυκνότερη δόμηση.

Οι αιτίες που προξενούν εγκληματικότητα, στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις ταξινομούνται σε τέσσερις κύριες κατηγορίες (Ρερρές, 2010):

- στα ψυχολογικά αίτια,
- στα βιολογικά αίτια,
- στα οικονομικά αίτια
- στις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες.

Η πόλη και η αστική κοινότητα, οι ομόκεντροι κύκλοι (Δημόπουλος, 2008) μας επιτρέπουν να αποκωδικοποιήσουμε τόσο τις κοινωνικές αποστάσεις όσο και τις εγκληματικές συμπεριφορές (Τάτσης, 2001).

Ο τρόμος πάνω από την πόλη, οι περιφραγμένες – λόγω φόβου – κοινότητες (κλειστές περιοχές), οι νεόπτωχοι που υφίστανται την ενοχοποίηση τους από τους πλαιϊνούς και την «γκετοποίηση» τους από το Κράτος (Bauman, 2002), αλλάζουν την κουλτούρα του φόβου (και της βίας).

Ένα ασφαλές περιβάλλον είναι αυτό που μεγιστοποιεί τη χρήση των δημόσιων χώρων. Είναι ένα μέρος που ενθαρρύνει την κοινωνική αλληλεπίδραση. Ένα ασφαλές περιβάλλον εξαρτάται από το τι συμβαίνει σε αυτό το μέρος και το τι συμβαίνει σε αυτό εξαρτάται από το πόσο ασφαλές θεωρείται. Οι δημόσιοι χώροι μπορεί να είναι ένας εσωτερικός ή ένας εξωτερικός χώρος, πιο συχνά δημόσιος, στον οποίο έχει πρόσβαση ο καθένας. Οι ευκαιρίες εγκληματικότητας επηρεάζονται από τον σχεδιασμό αυτών των χώρων και τον τρόπο διαρρύθμισής τους στον αστικό ιστό. Μπορούν να πάρουν διαφορετικά σχήματα: από πάρκα, δρόμους και περιβάλλοντα διέλευσης, έως εμπορικά κέντρα ή παρενθετικούς χώρους, το καθένα με τα χαρακτηριστικά του. Οι δημόσιοι χώροι μπορεί να συγκεντρώνουν χιλιάδες κόσμο (π.χ. γήπεδα, αεροδρόμια, μεγάλοι κεντρικοί σταθμοί) ή να είναι έρημα μονοπάτια ή άδειοι σταθμοί.

3.2. Αστικός Χώρος και Φόβος για το Έγκλημα

Όπως προαναφέρθηκε, η πόλη αποτελεί το κέντρο της εγκληματικότητας και της παραβατικότητας. Επειδή η εγκληματικότητα και ο φόβος που αυτή προκαλεί, είναι έννοιες συνυφασμένες, συνεπάγεται ότι η πόλη αποτελεί το επίκεντρο και του φόβου για το έγκλημα.

Υπάρχει και η περίπτωση, γεγονός που έχει αποδειχθεί βάσει ερευνών στις δυτικές κοινωνίες, ο φόβος και η ανασφάλεια που νιώθουν οι πολίτες να μην δικαιολογούνται από το μέγεθος της εγκληματικότητας που επικρατεί, αλλά να είναι μεγαλύτερος. Οι παράγοντες που παίζουν ρόλο σε αυτό είναι ποικίλοι, είτε κοινωνικοί, είτε περιβαλλοντικοί, είτε οικονομικοί κλπ. Συχνά μάλιστα, αυτό το γεγονός συνδέεται με την παραπληροφόρηση και την υπερβολή, που προέρχεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Άλλωστε είναι διαφορετικός ο φόβος για το έγκλημα, που νιώθει ο πολίτης λόγω των εγκλημάτων που έχουν συμβεί, και διαφορετικός εκείνος που νιώθει λόγω υποκειμενικών χαρακτηριστικών και εμπειριών.

Είναι αυτονόητο λοιπόν, ότι ο φόβος του εγκλήματος διαφοροποιείται στις διάφορες περιοχές της πόλης, όπως άλλωστε και η εγκληματικότητα. Υπάρχουν δηλαδή περιοχές μέσα σε κάθε πόλη, ανεξαρτήτως μεγέθους, οι οποίες εμπνέουν μεγαλύτερη ανασφάλεια συγκριτικά με άλλες (Sutton & Tseloni, 2009).

Ως ασφαλές περιβάλλον χαρακτηρίζεται αυτό που μεγιστοποιεί τη χρήση των δημόσιων χώρων, είναι ένα μέρος που ενθαρρύνει την κοινωνική αλληλεπίδραση. Ένα ασφαλές περιβάλλον εξαρτάται από το τι συμβαίνει σε αυτό το μέρος και αυτό που συμβαίνει σε αυτό εξαρτάται από το πόσο ασφαλές θεωρείται το περιβάλλον (Ceccato & Nalla, 2020).

Ο φόβος στην πόλη σχετίζεται με οικονομικούς παράγοντες, κοινωνικά προβλήματα, σύγκρουση γενεών, παρουσία μεταναστών. Επηρεάζεται, παράλληλα, από τον ανεπαρκή πολεοδομικό και αστικό σχεδιασμό, την έλλειψη συντήρησης της πόλης αλλά και από τον βαθμό στον οποίο οι άνθρωποι σχετίζονται και ταυτίζονται με την περιοχή που ζουν (Chiodi, 2016).

Σύμφωνα με τον Newman (1973), μία περιοχή είναι ασφαλέστερη, όταν ο κόσμος νιώθει μία αίσθηση ιδιοκτησίας και υπευθυνότητας για την κοινότητα

Όπως λένε και οι κοινωνιολόγοι, ζούμε σε μία εποχή που κυριαρχείται από φόβο σε κάθε κλίμακα, από το ατομικό επίπεδο μέχρι το παγκόσμιο οικονομικό επίπεδο. Αυτό είναι προϊόν του αυξανόμενου εξορθολογισμού της σύγχρονης δυτικής κοινωνίας.

Το περιβάλλον περιλαμβάνει ανθρώπινους και μη ανθρώπινους όρους διαβίωσης και συμβίωσης (Felson, 1983), και η κοινωνική κατανομή της εγκληματικότητας δε συμπίπτει/ταυτίζεται με την περιβαλλοντική/γεωγραφική.

Βάσει μιας έρευνας που έκανε η Paint (1979), αποκαλύφθηκαν οι διαφορές στον φόβο του εγκλήματος σε σχέση με το φύλο. Διαπιστώθηκε ότι στην περιοχή Beyoglu στην Τουρκία, η οποία μάλιστα, θεωρήθηκε ότι έγινε πιο ασφαλής μετά από μία διαδικασία εξευγενισμού, ο φόβος του εγκλήματος που ένιωθαν οι πολίτες περπατώντας στην πόλη μόνοι τους, βρέθηκε να είναι υψηλότερος στις γυναίκες από ό,τι στους άνδρες.

Ο φόβος ωστόσο του εγκλήματος αποτελεί μια σύνθετη έννοια, και δεν συναρτάται μόνο με το ίδιο το έγκλημα, αλλά και με μια σειρά παράγοντες που συνδέονται με γενικότερες συνθήκες. Αυτές οι συνθήκες καθιστούν κάποιες κατηγορίες πληθυσμού, να νιώθουν ατομικά και κοινωνικά, πιο ευάλωτες (π.χ. οικονομική κατάσταση, υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, επιδείνωση των περιβαλλοντικών συνθηκών της περιοχής κατοικίας κλπ). Για τον λόγο αυτό γίνεται η διάκριση μεταξύ άμεσου φόβου θυματοποίησης (ο οποίος αφορά το ίδιο το υποκείμενο και την οικογένειά του), και πρόσληψης της εγκληματικότητας ως σοβαρού κοινωνικού προβλήματος, το οποίο δημιουργεί γενικότερη ανησυχία και ανασφάλεια, ακόμα και αν δεν το αφορά άμεσα (Ζαραφονίτου, 2006).

Γενικότερα, ο φόβος για το έγκλημα στον αστικό ιστό επηρεάζεται από διάφορες παραμέτρους, όπως οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, πολιτικές κλπ.

Σύμφωνα με τον Mallach (2016), οι παράγοντες και οι παρεμβάσεις που σχετίζονται με την αλλαγή σε μία γειτονιά είναι.

1. Κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες.

Αφορούν την κινητικότητα και τη σταθερότητα του πληθυσμού, το έγκλημα και τη διαταραχή, την οικονομική κατάσταση, το κοινωνικό κεφάλαιο και τη συλλογική αποτελεσματικότητα συνδυασμένη με την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κατοίκων.

2. Ιδιοκτησιακοί παράγοντες.

Παραδείγματος χάριν το ιδιοκτησιακό καθεστώς, οι κενές κι εγκαταλελειμμένες ιδιοκτησίες, οι κατασχέσεις ακινήτων κλπ.

3. Εξωγενείς παράγοντες.

Αυτοί οι παράγοντες σχετίζονται με την ευρύτερη εικόνα, την κοινωνική και την οικονομική, όπως είναι η ποιότητα ζωής, η τοποθεσία, η επαγγελματική κατάσταση των κατοίκων, το επίπεδο εκπαίδευσής τους κλπ.

Πιο αναλυτικά, όσον αφορά την κινητικότητα και τη σταθερότητα μιας γειτονιάς, οι αλλαγές στην κοινωνικοοικονομική κατάσταση των πολιτών μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην αλλαγή της. Η κινητικότητα αυτή μπορεί να προκύψει, είτε από τους κατοίκους που μένουν σε αυτή, είτε από ανθρώπους που μετακινούνται σε αυτή, είτε και συνδυαστικά κι από τις δύο κατηγορίες. Σημασία έχει, και το εάν οι αλλαγές αυτές στη γειτονιά, έχουν προκύψει από αλλαγή της οικονομικής κατάστασης των υφιστάμενων κατοίκων (π.χ. οικονομική κρίση, ανεργία), ή από μετακινήσεις και εγκατάσταση μεγαλύτερων πληθυσμιακών συνόλων (π.χ. ομάδες μεταναστών).

Εν ολίγοις, όταν μία περιοχή χαρακτηρίζεται από αλλαγές στο οικιστικό και στο ανθρωπογενές πεδίο της, αυτό συνεπάγεται και κοινωνική ανισορροπία και έλλειψη του κοινωνικού ελέγχου σε αυτήν.

Σε σχέση με το επίπεδο της εγκληματικότητας, καθώς και της ανασφάλειας που νιώθουν οι κάτοικοι μιας γειτονιάς, η πληθυσμιακή κινητικότητα σε αυτή επηρεάζεται ιδιαίτερα. Θεωρείται αυτονόητο, ότι μία περιοχή που χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα παραβατικότητας, δεν εμπνέει ασφάλεια στους πολίτες, που είτε μένουν σε αυτή είτε είναι περαστικοί από αυτή, με αποτέλεσμα να τους ωθεί είτε να μετακινηθούν είτε να την αποφύγουν. Όταν, δε, σχετίζεται με βίαια εγκλήματα, η επίδραση αυτή είναι κατά πολύ μεγαλύτερη, και οδηγεί στην υποβάθμιση της περιοχής.

Από την άλλη πλευρά, σύνηθες στοιχείο που επηρεάζει ιδιαίτερα μία γειτονιά και τις ισορροπίες της, αποτελεί και η «ακαταστασία» της γειτονιάς, η οποία μπορεί να οφείλεται είτε στην κακή συντήρησή της, είτε στο επίπεδο καθαριότητας που επικρατεί σε αυτή, είτε και στα δύο αυτά.

Η εικόνα αυτή μπορεί να διακριθεί σε δύο κατηγορίες, στην ακαταστασία του περιβάλλοντος χώρου, όπως τα σκουπίδια ή τα graffiti και στην ακαταστασία που δημιουργείται από παραβατικές (ανάρμοστες) ανθρώπινες συμπεριφορές, όπως οι βανδαλισμοί και οι βίαιες πράξεις.

Οι Lagrange, Ferraro, Supancic (1992), διαπίστωσαν, ότι εικόνες που περιλαμβάνουν άτακτο φυσικό περιβάλλον και διασπαστική κοινωνική συμπεριφορά, έχουν ισχυρές επιπτώσεις στον φόβο των ανθρώπων για το έγκλημα, ανεξάρτητα από το επίπεδο των πραγματικών βίαιων εγκλημάτων.

Σε παρόμοια βάση άλλωστε, στηρίζεται και μία από τις πιο γνωστές περιβαλλοντικές εγκληματολογικές θεωρίες, η «broken windows theory» ή αλλιώς η θεωρία των

σπασμένων παραθύρων, η οποία θα αναλυθεί εκτενέστερα σε επόμενο κεφάλαιο. Συνοπτικά, η θεωρία αυτή αναφέρει ότι όταν σε μία γειτονιά υπάρχει ένα παράθυρο σπασμένο, και οι περαστικοί το προσπερνούν, χωρίς να του δίνουν σημασία, ενώ παράλληλα, κανείς δεν αναλαμβάνει να το διορθώσει, στη συνέχεια κάποιος θα πάει να σπάσει κι άλλο, χωρίς αυτό να γίνει ενδεχομένως αντιληπτό. Αυτό σημαίνει ότι ο δράστης πιθανά θα μπορεί και να διαφύγει ανενόχλητος. Η συνέπεια είναι να ακολουθήσουν κι άλλες παραβατικές συμπεριφορές, να αυξηθεί ο φόβος του εγκλήματος από πλευράς πολιτών και να υποβαθμιστεί η περιοχή. Αυτόματα, αυτό θα σημαίνει και έλλειψη της κοινωνικής συνοχής, καθώς και της συμμετοχικής διαδικασίας από πλευράς των κατοίκων.

Επιπλέον, βάσει ερευνών, έχει αποδειχθεί ότι η αταξία στο περιβάλλον, όπως είναι τα graffiti, τα σκουπίδια, η κακή συντήρηση στα πεζοδρόμια, στους δρόμους και γενικότερα στους δημόσιους και κοινόχρηστους χώρους, επηρεάζουν αρνητικά τις αξίες των ιδιοκτησιών σε μία αστική περιοχή. Αν σταματήσει η αταξία σε έναν τόπο μπορεί να σταματήσει και η πιθανή εξέλιξή του σε εγκληματική γειτονιά. Γενικότερα, η εικόνα μιας περιοχής βρώμικης και κακοσυντηρημένης επιδρά πολύ αρνητικά στον φόβο που έχουν οι πολίτες για το έγκλημα.

3.3. Γεωγραφικές Μέθοδοι προσέγγισης του εγκλήματος και του φόβου για αυτό

Όπως προαναφέρθηκε, το έγκλημα και ο φόβος για το έγκλημα είναι έννοιες αλληλένδετες και άμεσα σχετιζόμενες. Κρίνεται, λοιπόν, απαραίτητο, στην παρούσα διατριβή, να γίνει ανάλυση των βασικών περιβαλλοντικών εγκληματολογικών θεωριών, ούτως ώστε να γίνουν και πιο κατανοητές οι παράμετροι που επηρεάζουν τον φόβο του εγκλήματος.

Σύμφωνα με τους Chainey & Ratcliff (2005), το έγκλημα δεν είναι τυχαίο, εφόσον έχει παρατηρηθεί ότι συγκεντρώνεται σε τόπους εγκληματικής δραστηριότητας, τα λεγόμενα «hot spots». Επιπλέον μία εγκληματική πράξη είναι, ως επί το πλείστον, αποτέλεσμα μιας ιδιαίτερης λογικής σκέψης (Αξαρήλης, 2010).

Οι παράγοντες οι οποίοι προκαλούν τον φόβο για το έγκλημα, σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό, καθώς και με κοινωνικές μεταβλητές (περιβαλλοντικές και κοινωνικές προσεγγίσεις). Άλλωστε, είθισται στις περιοχές όπου υπάρχει αυξημένη εγκληματικότητα να υπάρχει και αυξημένος φόβος για το έγκλημα.

Η Περιβαλλοντική Εγκληματολογία αποτελείται από ένα σύνολο θεωριών που εξετάζουν τον φυσικό χώρο, τον τόπο δράσης, τη γεωγραφική περιοχή, τους δείκτες εγκληματικότητας κ.ο.κ., (Σπινέλη, Κουράκης και Κρανιδιώτη 2018), επιχειρώντας έτσι να κατανείμει χωρικά, τα αντικοινωνικά προβλήματα και να κατανοήσει το έγκλημα. Σύμφωνα δε με τους Brantingham & Brantingham (1991), η

εγκληματολογία του περιβάλλοντος, υποστηρίζει ότι τα εγκληματικά γεγονότα πρέπει να νοούνται ως συνδυασμοί παραβατών και θυμάτων, σε συγκεκριμένες συνθήκες, δηλαδή χρονικές στιγμές και τόπους. Οι περιβαλλοντικοί εγκληματολόγοι αναζητούν πρότυπα εγκληματικότητας και προσπαθούν να τα εξηγήσουν συνδυάζοντάς τα με περιβαλλοντικές παραμέτρους.

Σύμφωνα με τους Wortley and Townsley (2016), η περιβαλλοντική εγκληματολογία στηρίζεται σε τρεις αρχές:

- Η εγκληματική συμπεριφορά επηρεάζεται σημαντικά, από τη φύση του άμεσου περιβάλλοντος, στο οποίο συμβαίνει. Η περιβαλλοντική προοπτική στηρίζεται στην αρχή, ότι η συμπεριφορά προκύπτει από την αλληλεπίδραση ατόμου-κατάστασης.
- Η κατανομή του εγκλήματος χωροχρονικά δεν είναι τυχαία. Αυτό συμβαίνει, επειδή η εγκληματική συμπεριφορά εξαρτάται από πολλές περιβαλλοντικές παραμέτρους.
- Η κατανόηση του ρόλου του εγκληματογόνου περιβάλλοντος και η επίγνωση του τρόπου με τον οποίο συστηματοποιείται το έγκλημα, είναι σπουδαία όπλα για την έρευνα, τον έλεγχο και την πρόληψη του εγκλήματος.

Η περιβαλλοντική εγκληματολογία αναγνωρίζει ότι το έγκλημα δεν κατανέμεται ομοιόμορφα στον χώρο, στον χρόνο και στην κοινωνία, και ότι οι περιβαλλοντικές συνθήκες παίζουν μεγάλο ρόλο στη διάπραξη μιας εγκληματικής ενέργειας. Έτσι λοιπόν, υπάρχουν οι εγκληματολογικές θεωρίες που προσπαθούν να κάνουν κατανοητό το πώς συγκεντρώνονται οι εγκληματικές πράξεις σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα. Και ως συνέπεια αυτού, πώς αυτά τα περιβάλλοντα προξενούν τον μεγαλύτερο φόβο για το έγκλημα στους πολίτες.

3.3.1. Θεωρία των Καθημερινών Δραστηριοτήτων (Routine Activity Theory)

Η θεωρία Καθημερινών Δραστηριοτήτων (Routine Activity Theory), αποτελεί μία από τις σύγχρονες θεωρίες της περιβαλλοντικής εγκληματολογίας. Την ανέπτυξαν οι Felson & Cohen (1979) και η θεωρία αυτή στηρίζεται στις δραστηριότητες ρουτίνας που έχουν οι άνθρωποι στην καθημερινότητά τους, είτε είναι οι δράστες είτε τα θύματα. Η καθημερινή ζωή, αναφέρει ο Felson, δημιουργεί τα απαραίτητα συστατικά του εγκλήματος. Οι Felson & Cohen λοιπόν ισχυρίζονται ότι για να συμβεί ένα έγκλημα υπάρχουν τρεις αναγκαίες συνθήκες :

1. Ο δράστης που διατίθεται να διαπράξει το έγκλημα (offender)
2. Ο στόχος τον οποίο επιλέγει ο δράστης(target)
3. Η θέση (place)

Ο κατάλληλος συνδυασμός σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο, των παραπάνω συνθηκών μπορεί να οδηγήσει στην εγκληματική ενέργεια. Εάν μία από αυτές τις

συνθήκες εκλείπει τη δεδομένη στιγμή, το έγκλημα μπορεί να αποφευχθεί. Η θεωρία αυτή ασχολείται και με τον ρόλο του υποψήφιου θύματος, το οποίο θα πρέπει να συμμετέχει, άθελά του, χωροχρονικά στη διαδικασία .

Αυτή η θεωρία οπτικοποιείται σχηματικά στο τρίγωνο του εγκλήματος «crime triangle» (Σχ. 4), που είναι και στην εξελιγμένη μορφή του, μετά από την παρέμβαση του John Eck (1995) που προσθέτει τον ρόλο του ελεγκτή χώρου.

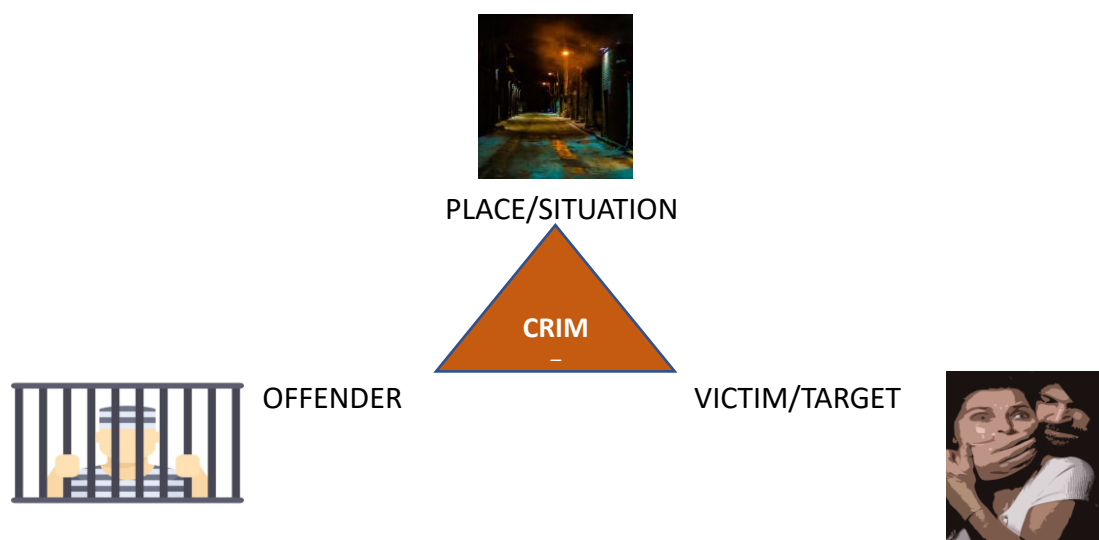
Σχήμα 3: Το τρίγωνο του εγκλήματος, «crime triangle» (John Eck, 1995).

Το συγκεκριμένο σχήμα απεικονίζει τον τρόπο με τον οποίο συνδέονται τα προαναφερθέντα στοιχεία και κάνει πιο κατανοητή την αναγκαία συνύπαρξή τους για να συμβεί το έγκλημα. Αποτελείται από δύο τρίγωνα ισόπλευρα, το ένα μέσα στο άλλο. Στο εσωτερικό τρίγωνο η κάθε πλευρά αντιπροσωπεύει τον παραβάτη, το θύμα και τον τόπο, τις τρεις δηλαδή αναγκαίες συνθήκες για την παραβατική πράξη. Πρέπει δηλαδή να είναι δεδομένος ο υποψήφιος δράστης καθώς και το υποψήφιο θύμα, που θα συναντηθούν χωροχρονικά. Ο υποψήφιος στόχος δεν χρειάζεται να είναι απαραίτητα άνθρωπος, θα μπορούσε να είναι και οποιοδήποτε άψυχο αντικείμενο όπως πχ αυτοκίνητο.

Οι πλευρές του εξωτερικού τριγώνου τώρα, αντιπροσωπεύονται από τον φύλακα ή κηδεμόνα του στόχου (guardian), τον διαχειριστή του χώρου (place manager) και τέλος τον χειριστή ή ελεγκτή (handler), οι οποίοι δε θα πρέπει τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή να βρίσκονται στον τόπο του εγκλήματος για να αποτρέψουν το έγκλημα. Ο διαχειριστής του χώρου μπορεί να είναι κάποιος που επιβλέπει τον συγκεκριμένο χώρο, ο φύλακας ή κηδεμόνας κάποιος που είναι μαζί με το υποψήφιο θύμα και ο χειριστής κάποιος που έχει προσωπική σχέση με τον δράστη και μπορεί να τον εμποδίσει να διαπράξει το έγκλημα, επηρεάζοντάς τον. Ο φύλακας δηλαδή αναφέρεται στον στόχο, ο χειριστής στον παραβάτη και ο διαχειριστής χώρου στη θέση.

Και στις τρεις περιπτώσεις θα μπορούσαμε να έχουμε, εκτός από άνθρωπο, και άλλες συνθήκες π.χ. περιβαλλοντικές, όπως κάμερες παρακολούθησης (ασφαλείας) που έχουν τη δυνατότητα να εμποδίσουν μία εγκληματική ενέργεια. Επίσης εμπεριέχεται και η προσωπική διαθεσιμότητα του καθενός από τις τρεις κατηγορίες του εξωτερικού τριγώνου, εάν διατίθεται δηλαδή να εμπλακεί στη διαδικασία και να εμποδίσει την παραβατική ενέργεια.

Για να γίνει πιο κατανοητό το τρίγωνο του εγκλήματος, απεικονίζεται στο παρακάτω σχήμα, πιο αφαιρετικά (Σχ. 5). Το συγκεκριμένο σχήμα, ακολουθώντας τη γενική αρχή του τριγώνου του εγκλήματος, περιλαμβάνει το έγκλημα που βρίσκεται στο κέντρο του ευρύτερου τριγώνου και στις τρεις κορυφές του απεικονίζονται οι τρεις βασικές προϋποθέσεις για να συμβεί το έγκλημα, δηλαδή η θέση του, ο θύτης και το θύμα.

Σχήμα 4: Opportunity Theory, crime triangle (CPTED Standards for Secure Cities Safe & Secure cities through Urban Design and Planning: standardizing the process)

Στη θεωρία ρουτίνας δίνεται βάρος στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου και τις δραστηριότητές του. Θα αναρωτηθεί κανείς, κατά πόσο η συγκεκριμένη θεωρία μπορεί να επηρεάσει τον φόβο των πολιτών για το έγκλημα. Ένα παράδειγμα που θα κάνει πιο κατανοητή τη σχέση αυτή, είναι ότι κάποιος, ο οποίος έχει υποστεί κάποια εγκληματική ενέργεια, σε μία από τις διαδρομές ρουτίνας της καθημερινότητάς του, θα προβληματιστεί και θα σκεφτεί να μην επιλέξει την ίδια διαδρομή ξανά, με ενδεχόμενο αποτέλεσμα να την αλλάξει. Το αποτέλεσμα μπορεί να αλλάξει και την εικόνα της εγκληματικότητας της περιοχής, καθώς και τη συνολική εικόνα της, η

οποία συνεπάγεται και την αντίστοιχη μείωση της ανασφάλειας των πολιτών ως προς αυτή.

3.3.2. Θεωρία των Τυπολογικών Επιλογών (Crime Pattern Theory)

Η συγκεκριμένη θεωρία των Brantingham & Brantingham (1981-1984), στηρίζεται στο γεγονός ότι τόσο οι παραβάτες όσο και τα θύματα, έχουν τα δικά τους πρότυπα συμπεριφοράς, με τις ίδιες ή διαφορετικές θέσεις δραστηριοτήτων. Το έγκλημα μπορεί να συμβεί όταν συγκλίνουν ή ταυτίζονται οι συγκεκριμένοι χώροι. Αυτές οι θέσεις μπορεί να είναι σημεία του χώρου, όπου δημιουργούνται ευνοϊκές προϋποθέσεις για τη διάπραξη του εγκλήματος.

Σύμφωνα λοιπόν με τη θεωρία αυτή, οι τακτικές διαδρομές των ανθρώπων μεταξύ των χώρων δραστηριοτήτων τους όπως είναι πχ σπίτι, δουλειά, σχολείο, αναψυχή κλπ., δημιουργούν ένα πρότυπο και μια ευρύτερη συνειδητοποίηση του χώρου. Αυτή αναφέρεται στη γνώση των περιοχών που διανύθηκαν κι εμπίπτει σε ένα οπτικό εύρος τοποθεσιών, όπου δραστηριοποιούνται οι άνθρωποι σε τακτική βάση. Πιο αναλυτικά, πολυσύχναστα μέρη, όπως είναι πχ τα γυμναστήρια, τα σχολεία κλπ., είναι τοποθεσίες όπου τα λεγόμενα πρότυπα συμπεριφοράς αλληλοεπικαλύπτονται. Κατά αντίστοιχο τρόπο σχηματίζονται και τα μοτίβα εγκληματικότητας.

Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό, ότι στη συγκεκριμένη θεωρία μεγάλο βάρος έχει ο χώρος με τις χρήσεις του και τα χαρακτηριστικά του. Σύμφωνα δε με τους Brantingham & Brantingham, η κατανόηση της χωρικής και κοινωνικής οργάνωσης του εγκλήματος οδηγεί στο ξεκλείδωμα των μορφών του εγκλήματος. Υποστηρίζουν ότι οι εγκληματικές ενέργειες δε συμβαίνουν τυχαία, αλλά ότι, αντίθετα, διαμορφώνονται στον χώρο και στον χρόνο και συμβαίνουν όταν η δραστηριότητα του δράστη συμπίπτει ή τέμνεται με τη δραστηριότητα του θύματος. Έτσι, μέσα από τις εγκληματικές πράξεις διαμορφώνονται τα μοτίβα στον χώρο, τον χρόνο και την κοινωνία.

Ένα μοτίβο δημιουργείται, ουσιαστικά, από τη διασύνδεση μεταξύ αντικειμένων, κανόνων και διαδικασιών. Εάν το μοτίβο αυτό έχει λειτουργήσει με θετικό αποτέλεσμα για τον δράστη, δηλαδή να διαπράξει επιτυχώς το έγκλημα και να διαφύγει, τότε σε αυτό το χωρικό πλαίσιο τίθεται ένα κακό προηγούμενο και γίνεται ελκυστικό για να διαπραχθούν κι άλλα παρόμοια εγκλήματα. Στη συγκεκριμένη θεωρία παίζουν μεγάλο ρόλο οι χρήσεις γης μέσω των οποίων διαμορφώνονται οι τακτικές διαδρομές παραβατών και θυμάτων, οι οποίες όταν θα συμπέσουν θα δημιουργήσουν έναν «κόμβο εγκλήματος».

Εξετάζοντας αυτή τη θεωρία, γίνεται κατανοητό ότι προσομοιάζει στη «θεωρία ρουτίνας». Κι αυτό, γιατί και οι δύο θεωρίες βασίζονται στις ανθρώπινες συμπεριφορές και δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, κι εδώ διαφαίνεται ο τρόπος με τον

οποίο επηρεάζεται ο φόβος του εγκλήματος που προκύπτει ως συνέπεια της ύπαρξης μοτίβων εγκληματικών χώρων. Στο πώς αυτά δημιουργούνται και πώς μπορούν να τα αποφεύγουν οι πολίτες, σε περίπτωση που τους προκαλούν μεγάλο φόβο.

3.3.3. Θεωρία της Ορθολογικής Επιλογής (Rational Choice Perspective)

Η συγκεκριμένη θεωρία των Clarke & Cornish (2014), βασίζεται στην άποψη ότι ο άνθρωπος κάνει ορθολογικές επιλογές, οι οποίες στηρίζονται στην ανάλυση μιας κατάστασης που διανύει. Η ορθολογική δηλαδή επιλογή βοηθά τον άνθρωπο να πάρει τη σωστή απόφαση για αυτόν. Οι αρχές της θεωρίας βασίζονται σε μια σειρά από υποθέσεις σχετικά με τη διαδικασία λήψης της απόφασης, που κάνει ένας άνθρωπος, κατόπιν εξέτασης των παραμέτρων που υπεισέρχονται.

Έτσι και ένας επίδοξος παραβάτης, εξετάζει με προσοχή τα κίνητρά του, τον στόχο του, τον περιβάλλοντα χώρο για την πράξη του, καθώς και τις πιθανές συνέπειές της και καταλήγει στην απόφαση του να διαπράξει ή όχι το έγκλημα. Ο χώρος και σε αυτή την περίπτωση παίζει μεγάλο ρόλο στη διαδικασία της απόφασης. Πρέπει δηλαδή, ο επίδοξος παραβάτης, να σταθμίσει τα χωρικά δεδομένα που διατίθενται και να εκτιμήσει τις πιθανότητες επιτυχίας της πράξης του καθώς και τις επιπτώσεις της.

Έτσι, λοιπόν, σύμφωνα με τους ερευνητές, η διαδικασία λήψης της απόφασης συντελείται σε δύο στάδια. Πρώτα τη μακροπρόθεσμη, κατά την οποία οφείλει να ελέγξει τις επιπτώσεις της εγκληματικής του ενέργειας και κατόπιν τη βραχυπρόθεσμη, που είναι η απόφαση της διάπραξης, έτσι ώστε να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία. Τα δύο, βέβαια, στάδια της θεωρίας προϋποθέτουν το να βρίσκεται ο επίδοξος παραβάτης σε κατάσταση νηφαλιότητας, ώστε να μπορεί να σκεφτεί ορθολογικά.

Μέσω αυτής της θεωρίας δίνεται η δυνατότητα για πρόληψη του εγκλήματος, μειώνοντας τις ευκαιρίες που δίνονται περιβαλλοντικά στον υποψήφιο θύτη για την τέλεση της εγκληματικής πράξης. Και σε αυτή την περίπτωση, που δίνει βάρος στην ανθρώπινη χωροταξική συμπεριφορά, γίνεται κατανοητό ότι οι περιοχές, όπου θα αναπτυχθεί αυτό το μοντέλο της εγκληματικότητας, θα οδηγήσουν και σε αύξηση της ανασφάλειας του πολίτη σε αυτές.

3.3.4. Θεωρία Προοπτικής – Καταφυγίου (Prospect – Refuge Theory and Perceptions of Safety)

Η συγκεκριμένη θεωρία προτάθηκε από τον Appleton (1975), ως μια εξήγηση για τις περιβαλλοντικές προτιμήσεις που εκφράζουν οι άνθρωποι που οδηγούνται σε μία εγκληματική πράξη. Σύμφωνα λοιπόν με τον ερευνητή, οι υποψήφιοι θύτες προτιμούν, για χώρους δράσης, μέρη που τους εξασφαλίζουν προοπτική και καταφύγιο. Προοπτική για τις πιθανότητες επιτυχίας της πράξης τους και καταφύγιο,

για να έχουν τη δυνατότητα διαφυγής. Έτσι λοιπόν, υποστήριξε ότι πριν από την παραβατική τους ενέργεια αξιολογούν μια περιοχή, ως προς τις δύο αυτές παραμέτρους. Η συγκεκριμένη θεωρία εστιάζει στα χαρακτηριστικά της περιοχής που καλύπτουν τις δύο αυτές συνθήκες.

Επί παραδείγματι, τα μέρη που προσφέρουν ανοικτή θέα και προστασία είναι, παράλληλα, τα μέρη που θα διάλεγε κι ένας επίδοξος παραβάτης. Αυτό προέρχεται από την ανάλυση του Lorenz (1964), για το πλεονέκτημα του «να βλέπει ο θύτης χωρίς όμως να τον βλέπουν».

Οι υποψήφιοι εγκληματίες αναζητούν ένα καταφύγιο, ένα μέρος για να κρύβονται, από το οποίο να μπορούν να περιμένουν, να επιτίθενται και αν χρειαστεί να πάρουν το θύμα από την κοινή θέα. Τα αποτελέσματα ερευνών δείχνουν πως οι εγκληματίες ψάχνουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της τοποθεσίας μέσα στο χτισμένο περιβάλλον, όταν πρόκειται να διαλέξουν τα σημεία για τα εγκλήματά τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η γωνία ενός δρόμου, η οποία εξασφαλίζει έμμεσα στον θύτη μία πρόχειρη κρυψώνα πριν να επιτεθεί στο υποψήφιο θύμα του. Οι άνθρωποι εν γένει, αποφεύγουν μέρη με γωνίες, ψηλή βλάστηση κλπ., γιατί έχοντας επίγνωση του ότι αυτά μπορεί να αποτελέσουν και κρυψώνες για τους υποψήφιους θύτες, νιώθουν μεγαλύτερη ανασφάλεια.

Ο Goffman (1971) μίλησε για τις «lurk lines», που ουσιαστικά οριοθετούν ζώνες μπροστά αλλά και πίσω από το πεδίο ορατότητας ενός ατόμου. Αυτά χαρακτηρίστηκαν από τον Warr (1990), ως blind spots (τυφλά σημεία), τα οποία μπορούν να εντοπιστούν παντού. Σύμφωνα με μελέτες, αυτά τα μέρη εγείρουν τον φόβο για το έγκλημα.

Ο J. Hassinger (1985) διαπίστωσε πως η πλειοψηφία των ανθρώπων, νιώθουν μεγαλύτερο φόβο για το έγκλημα σε μέρη όπου υπάρχουν τέτοια σημεία – κρυψώνες των εγκληματιών.

Σύμφωνα με τους Fisher & Nasar (1992), που εξέλιξαν τη θεωρία του Appleton, τόσο η ορατότητα και η δυνατότητα του δράστη να κρυφτεί, όσο και ο βαθμός δυσκολίας του θύματος να αποδράσει, επηρεάζουν σημαντικά το αίσθημα της ασφάλειας. Η ορατότητα και η δυνατότητα απόδρασης όμως δεν πάνε αναγκαστικά μαζί, καθώς σε ορισμένες περιπτώσεις οι φυσικοί περιορισμοί που οριοθετούν το ένα μπορεί να μην οριοθετούν το άλλο.

Όσον αφορά στον φόβο για το έγκλημα, όσοι περπατούν μόνοι τους έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν τις διαδρομές που ακολουθούν. Γίνεται λοιπόν εύκολα αντιληπτό, ότι περιοχές με καταφύγιο για τον παραβάτη και μειωμένη προοπτική για το θύμα οδηγούν στον φόβο για το έγκλημα. Επίσης η διαφυγή είναι σημαντικό στοιχείο ασφάλειας. Δυνατότητα για διαφυγή του θύτη σημαίνει και μεγαλύτερο φόβο του υποψήφιου θύματος. Η δυνατότητα για διαφυγή όμως μπορεί να έχει να

κάνει και με το θύμα, που στην προκειμένη περίπτωση, θα κάνει τη θέση ευνοϊκή για αυτό. Συμπερασματικά περιοχές με καλύτερη προοπτική για το θύμα και λιγότερη κρυψώνα για τον θύτη συνεισφέρουν στο αίσθημα ασφάλειας των πολιτών.

3.3.5. Θεωρία των Σπασμένων Παραθύρων (Broken Windows Theory)

Η θεωρία των «σπασμένων παραθύρων» αποτελεί, ενδεχομένως, την πιο γνωστή από τις περιβαλλοντικές εγκληματολογικές θεωρίες. Στηρίζεται στην άποψη, ότι το έγκλημα συμβαίνει περισσότερο σε γειτονίες που χαρακτηρίζονται από κοινωνική (πχ δημόσιοι τσακωμοί, μεθύσια, επιθετική συμπεριφορά, δημόσια χρήση ναρκωτικών κλπ.) και φυσική ακαταστασία (πχ graffiti, βανδαλισμοί, σκουπίδια κλπ). Το μοντέλο περιγράφηκε από τους Wilson και Kelling (1983). Η ακαταστασία αυτή δεν είναι ανάγκη να συνδέεται άμεσα με το έγκλημα, αλλά δημιουργεί μια περιρρέουσα ατμόσφαιρα δεκτική σε αυτό. Η συνέπεια αυτού είναι ο αυξημένος φόβος για το έγκλημα από πλευράς του κόσμου.

Η θεωρία, δηλαδή, δηλώνει ότι ορατά στοιχεία ακαταστασίας σε ένα περιβάλλον, ενθαρρύνουν την τέλεση εγκληματικών πράξεων σε αυτό, καθώς και τη μεγαλύτερη ανασφάλεια για τον κόσμο. Όπως υποστηρίζουν οι ερευνητές, «ένα σπασμένο παράθυρο που δεν έχει επιδιορθωθεί είναι ένα σήμα ότι κανείς δε νοιάζεται, κι αυτό οδηγεί στο σπάσιμο περισσότερων παραθύρων». Η ακαταστασία αυτή, λοιπόν, ενισχύει το αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών, που στη συνέχεια είτε αποφεύγουν να περάσουν από τη συγκεκριμένη περιοχή, είτε την εγκαταλείπουν εάν είναι κάτοικοι σε αυτή.

Εννοείται ότι το μοντέλο δεν αναφέρεται αποκλειστικά στα σπασμένα παράθυρα, αλλά πρόκειται για μία μεταφορά του λόγου και εννοεί τη γενικότερη εντύπωση εγκατάλειψης που αντανακλά μια περιοχή. Η θεωρία, όπως προαναφέρθηκε, αναφέρεται σε δύο μορφές αταξίας, τη φυσική και την κοινωνική. Η φυσική αταξία ασχολείται με διάφορα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος χώρου, όπως η καθαριότητα, η συντήρηση του δομημένου και όχι, χώρου (κτίσματα, πλατείες κλπ). Το στοιχείο αυτό εκλαμβάνεται από τους παραβάτες ως θετικό, ως προς το ότι δε θα υπάρξουν συνέπειες, εάν βανδαλίσουν κάτι περισσότερο στη συγκεκριμένη γειτονιά, που είναι ήδη σε εγκατάλειψη και κανείς δε θα ασχοληθεί περαιτέρω. Η παρακμή μιας γειτονιάς δηλαδή, που εκφράζεται με αντίστοιχους τρόπους, εγκυμονεί κινδύνους για τους περαστικούς και τους κατοίκους της.

Για τη θεωρία υπάρχουν παραδείγματα πολεοδομικών παρεμβάσεων που έχουν συμβεί κι έχουν δώσει θετικά αποτελέσματα, όπως η αφαίρεση του «graffiti» από το μετρό της Νέας Υόρκης, η οποία οδήγησε σε σημαντική μείωση των παραβάσεων που συνέβαιναν σε αυτό. Ένα ακόμα παράδειγμα είναι και οι πολιτικές καθαριότητας, συντήρησης και κοινωνικού ελέγχου του χώρου, γενικότερα στη Ν. Υόρκη που

εφάρμοσε ο δήμαρχος της Rudolph Giuliani με στόχο τη μείωση της εγκληματικότητας στον δρόμο.

Ως προς την κοινωνική αταξία της περιοχής, αυτή επικεντρώνεται στις συμπεριφορές των ατόμων που συχνάζουν στις υποβαθμισμένες γειτονιές που κατά βάση είναι αντίστοιχες της παρακμής.

Κατά κάποιον τρόπο, υπάρχει μία αμφίδρομη σχέση ανάμεσα στην εκδήλωση της παραβατικότητας και την υποβαθμισμένη περιοχή. Δηλαδή οι παραβατικές συμπεριφορές μπορεί να οδηγήσουν στην παρακμή μιας περιοχής, καθώς αντίστοιχα και η παρηκμασμένη και ασυντήρητη περιοχή έλκει τους παραβάτες.

Όλα όσα προαναφέρθηκαν συσχετίζονται άμεσα με τον φόβο της θυματοποίησης που νιώθουν οι πολίτες, είτε ως περαστικοί είτε ως κάτοικοι, σε υποβαθμισμένες περιβαλλοντικά συνοικίες.

3.3.6. Hot Spot Analysis

Οι θεωρίες hot spots αποτελούν, στην ουσία, την ανάλυση της εγκληματικότητας, μέσω της χαρτογράφησης των επικίνδυνων περιοχών, έτσι όπως διαμορφώνονται βάσει των συμβάντων.

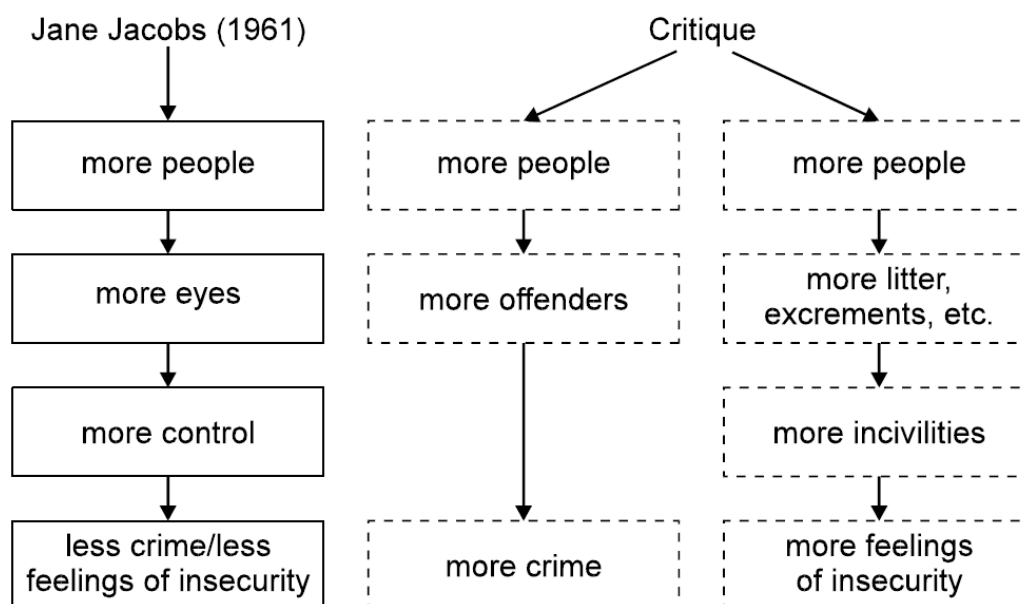
Με τον όρο «hot spots» εννοούνται τα καυτά σημεία ή οι καυτές περιοχές όπου συγκεντρώνεται σημαντικός αριθμός εγκληματικών πράξεων. Βάσει εμπειρικών δεδομένων της Αστυνομίας, υπάρχουν συγκεκριμένα περιβάλλοντα που εμπνέουν τους παραβάτες για τις πράξεις αυτές. Σύμφωνα με τους Weisburd & Green (1995), Sherman, Gartin, Buerger (1989), Maltz, Gordon, και Friedman (1989), αυτές οι «hot spot» περιοχές προσδιορίζονται από συγκεκριμένες δραστηριότητες, χρήσεις γης, καθώς και αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους, όπως πχ κλοπές που σημειώνονται σε σταθμούς μεταφοράς ή και στάσεις λεωφορείων (Block & Block, 1995, Levine, Wachs & Shirazi, 1986). Οι θεωρίες αυτές έχουν επιμέρους κατηγορίες.

- Τις θεωρίες τόπου (place theories)
- Τις θεωρίες δρόμου (street theories)
- Τις θεωρίες γειτονιάς (neighborhood theories).

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, στις κατηγορίες αυτές διαφοροποιείται το χωρικό επίπεδο αναφοράς, που πάντα όμως έχει να κάνει με τη συγκέντρωση εγκληματικών πράξεων. Είναι γεγονός ότι η οπτικοποίηση αυτών των περιοχών είναι μία μέθοδος εξαιρετικά χρήσιμη για την πρόβλεψη του εγκλήματος, καθώς επίσης και για την προφύλαξη των πολιτών. Είναι δε αυτονόητο ότι ένας πολίτης έχοντας γνώση των περιοχών που χαρακτηρίζονται από μεγάλο αριθμό εγκληματικών συμβάντων, οφείλει να λαμβάνει τα μέτρα του και να διαχειρίζεται ορθολογικά τον φόβο του για το έγκλημα.

3.3.7. Προσέγγιση Jane Jacobs (1962)

Η Jane Jacobs ήταν η πρώτη που έφερε στο προσκήνιο τον κατάλληλο σχεδιασμό του αστικού περιβάλλοντος, ως τρόπο μείωσης της εγκληματικότητας (Σχ. 6). Υποστήριξε ότι η υφιστάμενη χωρική και οικιστική διαμόρφωση της πόλης παρεκκλίνει από τον σωστό σχεδιασμό που θα βοηθούσε στην ελάττωση των παραβατικών συμπεριφορών. Η συγκεκριμένη ερευνήτρια ασχολήθηκε περισσότερο με τη μικρή κλίμακα του αστικού σχεδιασμού. Επίσης εστίασε στην ανάμειξη των χρήσεων γης στο αστικό τοπίο, όπως βιομηχανικές, εμπορικές και περιοχές κατοικίας. Ισχυρίστηκε ότι θα πρέπει να σχεδιάζονται μικρά οικοδομικά τετράγωνα, με μεγάλες πληθυσμιακές πυκνότητες, καθώς επίσης ότι θα πρέπει να υπάρχει επίβλεψη της γειτονιάς από τους κατοίκους της. Θεωρούσε, δηλαδή, ότι μια περιοχή συνεχούς κίνησης σε όλη τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου μπορεί και πρέπει να αστυνομεύεται μέσω των κατοίκων της (eye on the street, δηλαδή μάτι στον δρόμο).

Σχήμα 5: Προσέγγιση Jane Jacobs (CPTED Standards for Secure Cities Safe & Secure cities through Urban Design and Planning: standardizing the process)

Ως παράδειγμα χρησιμοποίησε τη βόρεια περιοχή της Βοστώνης, που ενώ ήταν μια περιοχή που πολλοί τη θεωρούσαν φτωχογειτονιά, στην πραγματικότητα, επειδή ήταν καλά συντηρημένη και επαρκώς ζωντανή χαρακτηριζόταν από χαμηλή εγκληματικότητα. Κατέληξε λοιπόν σε μία αναθεώρηση των αρχών του πολεοδομικού σχεδιασμού, προτείνοντας άλλες, με σκοπό να μειωθεί η εγκληματικότητα σε μια περιοχή. Χαρακτηριστικά υποστήριξε ότι το έγκλημα σε μία περιοχή συμβαίνει όταν οι κάτοικοί της νιώθουν απομονωμένοι και ανώνυμοι και

θεωρούν ότι δεν τους ανήκει η γειτονιά τους. Έθεσε λοιπόν τέσσερις αρχές πολεοδομικού σχεδιασμού για να επιτευχθεί ο στόχος:

- Η ποικιλομορφία στις χρήσεις γης. Η περιοχή ενδείκνυται να εξυπηρετεί πολλούς σκοπούς. Η ανάμειξη εμπορικών βιομηχανικών και ψυχαγωγικών χρήσεων σε περιοχές κατοικίας, σημαίνει ότι οι δρόμοι και γενικώς οι κοινόχρηστοι χώροι, χρησιμοποιούνται συνέχεια και οι κάτοικοι μπορούν να αλληλοεπιδράσουν μεταξύ τους όλη τη μέρα. Έτσι εξασφαλίζεται και το «eye on the street».
- Η δημιουργία μικρών οικοδομικών τετραγώνων. Οι περιοχές πρέπει να διαιρούνται σε μικρότερα τετράγωνα, έτσι ώστε να σχηματίζονται συχνές γωνίες και δρόμοι που να τα συνδέουν, και να επιτρέπουν στους κατοίκους να έχουν άμεση πρόσβαση παντού. Μια τέτοια χωρική διαμόρφωση δημιουργεί διαπερατότητα κι εξασφαλίζει την απουσία τυφλών περιοχών που να εγκυμονούν κινδύνους.
- Η ανάμειξη παλιών και καινούριων κτιρίων. Αυτή είναι μία συνθήκη που εξασφαλίζει έμμεσα τις διαφορετικές και ποικίλες χρήσεις γης που προαναφέρθηκαν (πχ συνύπαρξη παλιών βιβλιοπωλείων με σύγχρονα εστιατόρια και κατοικίες).
- Η επαρκής πληθυσμιακή και οικιστική πυκνότητα, μέσω των οποίων θα εξασφαλίζονται όλα τα προηγούμενα.

Η έρευνα της Jacobs επιβεβαιώνει ότι οι πολίτες νιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια στο αστικό περιβάλλον όταν δεν είναι απομονωμένοι και ότι μπορούν εύκολα να λειτουργήσουν στο ευρύτερο περιβάλλον τους.

3.3.8. Προσέγγιση Ray Jeffery CPTED (1971)

Η θεωρία CPTED (Crime prevention through Environmental Design) είναι μία προσέγγιση για την πρόληψη του εγκλήματος μέσω περιβαλλοντικού σχεδιασμού. Βάσει του συγκεκριμένου σχεδιασμού μπορεί να επιτευχθεί και η μείωση της ανασφάλειας που νιώθουν οι κάτοικοι στη γειτονιά τους. Σύμφωνα δε με τον Crowe (2000), ο «σωστός σχεδιασμός και η αποτελεσματική χρήση του δομημένου περιβάλλοντος μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του φόβου του εγκλήματος και της περιστασιακής εγκληματικότητας».

Ο Jeffery μέσω της θεωρίας του, έδωσε μία ευρύτερη άποψη για τον σχεδιασμό του περιβάλλοντος, με σκοπό τη μείωση του εγκλήματος. Χαρακτηριστικά, ισχυρίστηκε ότι «δεν υπάρχουν εγκληματίες, αλλά περιβαλλοντικές συνθήκες που οδηγούν σε εγκληματική συμπεριφορά. Δίνοντας την κατάλληλη περιβαλλοντική υποδομή, ο καθένας μπορεί να γίνει ή όχι εγκληματίας». Βασίστηκε λοιπόν, στην αρχή ότι δεν υπάρχει εγκληματική συμπεριφορά εάν δεν υπάρξει η κατάλληλη ευκαιρία.

Ο Crow (2000) στη συνέχεια με τη «Three-D approach» όπως την ονόμασε, βασίστηκε στο ότι ο ανθρώπινος χώρος σχεδιάζεται για να εκπληρεί τρεις λειτουργίες:

- Όλοι οι ανθρώπινοι χώροι έχουν κάποιο καθορισμένο σκοπό

- Όλοι οι ανθρώπινοι χώροι διέπονται από κοινωνικούς, πολιτιστικούς, νομικούς ή φυσικούς ορισμούς
- Όλοι οι ανθρώπινοι χώροι έχουν σχεδιαστεί για να υποστηρίξουν και να ελέγχουν τις επιθυμητές συμπεριφορές

Ο χώρος λοιπόν μπορεί να αναπτύσσεται βασισμένος στον σχεδιασμό.

Η CPTED αποτέλεσε τον πρόδρομο για μεταγενέστερες θεωρίες και αρχές πολεοδομικού σχεδιασμού και αποτέλεσε μία θεωρητική πραγματεία μέσω της οποίας καθορίζονται οι αρχές για τον αστικό σχεδιασμό, για μια πόλη με μειωμένο έγκλημα και αίσθημα φόβου για το έγκλημα.

3.3.9. Προσέγγιση του Υπερασπιζόμενου Χώρου (Defensible space: Crime Prevention Through Urban Space, Newman 1972)

Η συγκεκριμένη θεωρία ουσιαστικά εξελίσσει την προηγούμενη του Jeffery, έχοντας εμφανείς επιρροές και από την Jacobs. Η οπτική είναι ευρύτερη και εστιάζει κι αυτή στον σχεδιασμό του περιβάλλοντος, περισσότερο όμως του δομημένου.

Σύμφωνα με τον Newman οι παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της εγκληματικότητας σε ένα αστικό περιβάλλον είναι οι ακόλουθοι:

- Η ανωνυμία των μεγάλων περιοχών
- Τα μεγάλα οικοδομικά τετράγωνα
- Η έλλειψη του αισθήματος της εδαφοκυριαρχίας από πλευράς των πολιτών
- Η έλλειψη της οπτικής επαφής των εσωτερικών κι εξωτερικών χώρων των κτιρίων
- Ο αριθμός των δρόμων και τρόπων διαφυγής των εγκληματιών
- Το ύψος των κτιρίων
- Ο αριθμός των διαμερισμάτων σε ένα κτίριο
- Οι πάσχοντες από πλευράς ασφάλειας δημόσιοι χώροι

Έτσι λοιπόν σύμφωνα με το μοντέλο του αμυνόμενου χώρου του Newman, ο φυσικός χώρος μπορεί και πρέπει να δομηθεί με έναν τρόπο ώστε να ενισχύει μία κοινωνική δομή που να το προστατεύει.

- Για την επίτευξη αυτού του στόχου λοιπόν πρότεινε τους ακόλουθους τρόπους:
- Να ακολουθηθούν στρατηγικές που να ενισχύουν το αίσθημα της ιδιοκτησίας στους κατοίκους ως προς τις γειτονιές τους με σαφή όρια (πχ φράχτες, πύλες και γενικότερα στοιχεία που να υποδηλώνουν ότι οι περιοχές αυτές φροντίζονται από τους κατοίκους).
- Να βρεθούν τρόποι μέσω των οποίων να αυξηθούν οι ευκαιρίες για φυσική εποπτεία και οι παραβατικές συμπεριφορές να παρατηρούνται πιο εύκολα (πχ παράθυρα, μονοπάτια, εξάλειψη τυφλών σημείων κλπ.).

Σύμφωνα με το μοντέλο αυτό, δεν πρέπει να υπάρχει η μεγάλη διαπερατότητα που υποστήριζε η Jacobs.

Ο στόχος του ήταν να αλλάξει τη συμπεριφορά των κατοίκων μέσω του σχεδιασμού, έτσι ώστε με την επαγρύπνησή τους να αποτρέπονται εγκληματικά στοιχεία και συμπεριφορές. Ο Newman πίστευε ότι αυτά τα περιβαλλοντικά σχέδια όχι μόνο αποτρέπουν τα άτομα από εγκληματικές δραστηριότητες, αλλά και βοηθούν τους ανθρώπους να συνειδητοποιήσουν τις κοινές τους αξίες και τον κοινό τρόπο ζωής τους (Newman, 1996).

3.4. Εξευγενισμός και εγκληματικότητα / φόβος του εγκλήματος

Η αλληλεπίδραση εξευγενισμού με το έγκλημα και τον φόβο του εγκλήματος είναι σαφής. Τα τελευταία χρόνια στον δυτικό κόσμο, παρατηρείται το φαινόμενο κατά το οποίο οι πολίτες αναπτύσσουν μεγάλο φόβο για το έγκλημα, ενώ στην ουσία είναι κατά βάση ασφαλείς. Το φαινόμενο αυτό, όπως έχει ήδη προαναφερθεί, έχει ποικίλες συνέπειες στον αστικό χώρο, όπως παραδείγματος χάριν, η απομόνωση των κατοίκων σε γειτονιές της πόλης και η περιθωριοποίησή τους, η οχύρωση αστικών τοπίων, ο κατακερματισμός του αστικού ιστού ή ακόμα και η ιδιωτικοποίηση του δημόσιου χώρου.

Η περιθωριοποίηση μπορεί να συμβεί όταν, πληθυσμιακά σύνολα ή άτομα μεμονωμένα, διαφοροποιούνται από κάποια κοινωνικά πρότυπα. Αυτό έχει συνήθως ως συνέπειες τον κοινωνικό αποκλεισμό αυτών των ομάδων/ατόμων, όπως επίσης και τον αποκλεισμό συγκεκριμένων περιοχών, όσον αφορά τις χωρικές σχέσεις.

Τέτοια παραδείγματα αποτελούν τα γκέτο, οι παραγκουπόλεις κλπ., όπου εκεί είναι εμφανής και η περιθωριοποίηση αλλά και ο αποκλεισμός. Τέτοιες περιοχές εμπνέουν, συνήθως, και μεγάλη ανασφάλεια σε όσους δεν κατοικούν σε αυτές και τις αποφεύγουν συστηματικά.

Ως προς τους ιδιοκτησιακούς παράγοντες, αποτελεί σημαντική παράμετρο το γεγονός να μένουν σε μια γειτονιά κάτοικοι σε ιδιοκτησίες που είναι δικές τους. Αυτό σημαίνει ότι οικειοποιούνται τη γειτονιά τους και ταυτίζονται με αυτή πολύ περισσότερο από τους ενοικιαστές, που στην ουσία θεωρούνται περαστικοί από αυτές. Αυτό, με τη σειρά του, βοηθάει στον καλύτερο έλεγχο της περιοχής, λόγω της συμμετοχικότητας των πολιτών.

Επίσης, στο ίδιο πλαίσιο της ευρύτερης εικόνας εγκατάλειψης, ανήκει και η ύπαρξη στη γειτονιά κενών, ανεκμετάλλευτων και εγκαταλελειμμένων κτισμάτων. Η παρουσία τους εμπνέει από μόνη της ανασφάλεια στους πολίτες και αποτελεί σημάδι υποβάθμισης της γειτονιάς. Είναι δε γεγονός πως ένα εγκαταλελειμμένο κτίριο γίνεται πιο εύκολα ορμητήριο εγκληματιών και παραβατών. Σύμφωνα με έρευνα του Spelman (1993) χαρακτηριστικά, οι δείκτες του εγκλήματος σε ένα οικοδομικό

τετράγωνο με εγκαταλελειμμένα κτίρια ήταν 2 φορές ψηλότεροι, καθώς επίσης υπάρχει και αναλογική σχέση, ανάμεσα στον αριθμό των κενών κτισμάτων σε μία περιοχή και την εκδήλωση βίας σε αυτή.

Όσον αφορά στους εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν την αλλαγή και τη σταθερότητα σε μία γειτονιά, αυτοί αναφέρονται σε κοινωνικές, οικονομικές ακόμα και πολεοδομικές συνθήκες, που επικρατούν γενικότερα στη χώρα. Γεγονός πάντως αναμφισβήτητο είναι ότι η εικόνα που παρουσιάζει μια γειτονιά επηρεάζει και την αξία των ακινήτων σε αυτή.

Μπορεί, δε, αυτό να λειτουργήσει και αμφίδρομα. Επί παραδείγματι, μια περιοχή στην οποία συμβαίνουν παραβατικές ενέργειες, ή το περιβάλλον της είναι εγκαταλελειμμένο και προκαλεί τον φόβο των κατοίκων και των περαστικών, θεωρείται αυτόματα υποβαθμισμένη κι έχει σαν αποτέλεσμα να είναι χαμηλές οι αξίες γης σε αυτή. Κι αυτό έχει να κάνει κυρίως με τον κανόνα προσφοράς και ζήτησης. Δηλαδή, όταν δε ζητάει ο κόσμος ακίνητα στην περιοχή αυτή, εξυπακούεται ότι και η προσφορά μεγαλύτερη θα είναι και οι τιμές των ακινήτων θα πέσουν. Αντίστροφα, όταν πέφτουν οι τιμές γης σε μια περιοχή, θεωρείται γενικά ότι αυτή υποβαθμίζεται, με συνέπεια να αποτελέσει πιθανή θέση για μετακίνηση προς αυτή πληθυσμιακών ομάδων, κατωτέρου οικονομικού και κοινωνικού επιπέδου, και στην πορεία να γίνει ευκολότερος στόχος για παραβατικές συμπεριφορές.

Σε αυτό το σημείο κρίνεται χρήσιμο, να γίνει η σύνδεση ανάμεσα στον εξευγενισμό με την εγκληματικότητα και συνεπώς και με τον φόβο των πολιτών για το έγκλημα. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη ενότητα, ο εξευγενισμός είναι ένα καθαρά αστικό φαινόμενο, που αφορά περιοχές υποβαθμισμένες για κάποιους λόγους, με χαμηλές αξίες γης, που κατοικούνται από χαμηλά εισοδηματικά και κοινωνικά στρώματα. Η υποβάθμιση δε της γειτονιάς, συνοδεύεται και από την ανάλογη υποτίμηση των αξιών γης στην περιοχή.

Βάσει όσων αναλύθηκαν προηγουμένως, ο εξευγενισμός που είναι μια διαδικασία από την οποία μπορεί να περάσει μια υποβαθμισμένη γειτονιά, αυτόματα οδηγεί τη γειτονιά αυτή σε μεγάλη οικιστική αστάθεια και ως εκ τούτου επηρεάζει και την εγκληματικότητα σε αυτή, καθώς και την ανασφάλεια των κατοίκων και των περαστικών από αυτή. Αυτό συμβαίνει, γιατί ο εξευγενισμός ανατρέπει την ήδη υπάρχουσα κατάσταση της κατοικίας στη γειτονιά, και δημιουργεί σε αυτή κινητικότητα.

Όπως προαναφέρθηκε, η κινητικότητα μπορεί να αποτελέσει αρωγό στην υποβάθμιση μιας περιοχής, καθώς και στην ανασφάλεια των κατοίκων. Δείγματα που μπορούν να προκύψουν από τα στάδια προς τον εξευγενισμό, είναι η παραβατικότητα στους νέους, η γενικότερη αποδιοργάνωση του αστικού ιστού, και η αναστάτωση των τοπικών κοινωνιών. Η αύξηση των ποσοστών εγκληματικότητας και του φόβου του εγκλήματος έρχονται σαν συνέπεια όλων των προηγούμενων.

Όσο όμως προχωρούν τα στάδια του εξευγενισμού, συνήθως τα ποσοστά αυτά μειώνονται. Έτσι ο εξωραϊσμός μιας γειτονιάς μέσω αυτής της διαδικασίας, μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της παραβατικότητας. Ούτως ή άλλως, όταν ολοκληρωθεί ο εξευγενισμός σε αυτή τη γειτονιά, αλλάζει και το προφίλ των κατοίκων και αναβαθμίζεται κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά. Σύμφωνα με έρευνα που έχουν κάνει οι Boggess & Hipp (2016), ανάλογα με τον βαθμό και τα στάδια που βρίσκεται η γειτονιά, στο πλαίσιο της διαδικασίας της βελτίωσής της, ο εξευγενισμός έχει και διαφορετικές συνέπειες, ως προς τα επίπεδα εγκληματικότητάς της.

Ποια είναι όμως η σειρά και ο τρόπος, με τον οποίο μπορεί να αλλάξουν οι παραβατικές συμπεριφορές σε μία περιοχή που εξευγενίζεται, καθώς και στις όμορές της;

Καταρχήν, στο ενδιάμεσο στάδιο του συγκεκριμένου πολεοδομικού σχεδιασμού, εκεί δηλαδή όπου δεν έχουν αλλάξει όλοι οι κάτοικοι της υπό εξευγενισμό περιοχής, και ζουν σε μια σύμμικτη κατάσταση (προηγούμενοι και νέοι κάτοικοι μαζί), υπάρχει μία έντονη διαφορά μεταξύ τους στο κοινωνικοοικονομικό, επαγγελματικό και μορφωτικό επίπεδο. Αυτό οδηγεί αυτόματα, στην κοινωνική απόσταση, στην ασυμφωνία μεταξύ τους και στην έλλειψη συμμετοχικότητας στα προβλήματα της γειτονιάς τους. Επίσης, η παρουσία στην περιοχή εύπορων πολιτών αυξάνει το «target group» των υποψήφιων στόχων και μπορεί, ενδεχομένως, να δημιουργήσει αντιπαραθέσεις και παραβατικές συμπεριφορές εναντίον τους.

Κατά τη μετάβαση, όμως, από το ένα στάδιο στο άλλο, οι προσπάθειες των ανώτερων (κοινωνικά και οικονομικά), στρωμάτων της γειτονιάς να την αναβαθμίσουν, μπορεί να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη αστυνόμευση, μέτρα ασφάλειας, καλύτερης συντήρησης και καθαριότητας, παρεμβαίνοντας έτσι στα θέματα που αντιμετωπίζει η περιοχή. Έτσι μπορεί να μειωθεί και η εγκληματικότητα, αλλά και ο φόβος για το έγκλημα των κατοίκων. Άλλωστε, η σχέση που έχει με αυτό η οικονομική βελτίωση του επιπέδου των κατοίκων μιας περιοχής, είναι μεγάλη.

Σύμφωνα πάλι, με μια μελέτη των Boggess & Hipp, γειτονιές που βρίσκονται σε εξευγενισμένα συμπλέγματα, μπορεί να έχουν πολύ χαμηλότερους δείκτες εγκληματικότητας, συγκριτικά με μια μεμονωμένη γειτονιά, στη μέση κοινοτήτων που μειονεκτούν. Το σύννηθες φαινόμενο είναι, ότι το ψηλό βιοτικό και κατ' επέκταση οικονομικό επίπεδο μιας γειτονιάς, οδηγούν σε χαμηλή εγκληματικότητα.

Υπάρχουν απόψεις, σύμφωνα με τις οποίες ο εξευγενισμός θεωρείται ότι λαμβάνει χώρα σε περιοχές οι οποίες υφίστανται οικονομική ανάπτυξη, αλλά και σε κάποιες άλλες, όπου θεωρείται ότι η ανάπτυξη των περιοχών έρχεται ως αποτέλεσμα του εξευγενισμού. Γεγονός είναι, ότι με όλα αυτά σχετίζεται και το μέγεθος της ανασφάλειας των κατοίκων, ως απόρροια του επιπέδου εγκληματικότητας στις περιοχές.

Ενδιαφέρον, όμως, έχει να μελετηθεί η διαδικασία του εξευγενισμού μιας περιοχής, εξετάζοντας παράλληλα και τις επιπτώσεις που θα έχει και στις όμορες περιοχές της, σε σχέση με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια των κατοίκων τους.

Στόχος, δηλαδή, είναι, να μη θεωρείται απομονωμένη, η συγκεκριμένη υπό εξευγενισμό γειτονιά, αλλά να αντιμετωπίζεται ως μία χωρική μονάδα που συνορεύει με άλλες, και αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης ενότητας. Υπάρχει, παραδείγματος χάριν, η περίπτωση, το ψηλότερο οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο που θα έχει η εξευγενισμένη περιοχή, να επηρεάσει αρνητικά την κατάσταση στις γειτονικές της περιοχές, αυξάνοντας με αυτόν τον τρόπο τις εγκληματικές ενέργειες ή και το αντίθετο, να τις μειώσει επιδρώντας δηλαδή στις περιοχές θετικά.

Υπάρχουν περιπτώσεις, σύμφωνα με τις οποίες οι κάτοικοι που εκτοπίστηκαν από την εξευγενισμένη περιοχή, μετεγκαταστάθηκαν στις άμεσα γειτονικές της. Σε αυτή την περίπτωση μεταφέρονται και οι αντίστοιχες συμπεριφορές των κατοίκων, και καλλιεργούνται οι κοινωνικές ανισότητες, με ότι αυτό μπορεί να συνεπάγεται.

Επίσης, εδώ θα πρέπει να γίνει διαφοροποίηση των κατηγοριών του εγκλήματος. Υπάρχουν έρευνες που έχουν αποδείξει, ότι στις εξευγενισμένες περιοχές, παρατηρείται αύξηση των ληστειών και μείωση των βίαιων εγκλημάτων. Αυτό είναι αποτέλεσμα της παρουσίας των πιο εύπορων νοικοκυριών, τα οποία αποτελούν και πιο ελκυστικό στόχο για τους παραβάτες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι έχει θεωρηθεί, ότι στις αμερικανικές πόλεις στη δεκαετία του '90, η μείωση της εγκληματικότητας οφείλεται στον εξευγενισμό τους.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, η σχέση ανάμεσα στον εξευγενισμό και την εγκληματικότητα δεν είναι σαφής. Κάποιες από τις εγκληματολογικές θεωρίες, όπως η κοινωνική αποδιοργάνωση και η θεωρία των καθημερινών δραστηριοτήτων, που αναλύθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο, δεν εκφράζουν άμεση συσχέτιση ανάμεσα στα δύο. Το μόνο που θεωρούν είναι ότι, όντως ο εξευγενισμός μπορεί να προκαλέσει αυξομειώσεις στην παραβατικότητα μιας περιοχής, λόγω της πληθυσμιακής κινητικότητας και της οικιστικής αστάθειας που παρατηρείται. Όταν όμως εξελιχτεί ο εξωραϊσμός της γειτονιάς, επέρχεται και η κοινωνική ισορροπία και σταθερότητα, μειώνοντας έτσι και την εγκληματικότητα αλλά και τον φόβο των κατοίκων για το έγκλημα.

Υπάρχει θετική συσχέτιση ανάμεσα στο έγκλημα και τον εξευγενισμό (Convington, Taylor 1989, Smith 2014, Taylor & Convington 1988, Wilsen 2006) και αρνητική όμως συσχέτιση (McDonald 1986, Papachristos κ.ά. 2011, Smith 2014). Οι Kreager & Lee (2016), διαπίστωσαν ότι η σχέση εξευγενισμού και εγκλήματος ποικίλλει με το χρόνο, με τον εξευγενισμό να συνδέεται αρχικά με αύξηση της εγκληματικότητας, αλλά αργότερα αυτή η σχέση να αναστρέφεται. Δηλαδή το επίπεδο εγκληματικότητας αυξάνεται στις γειτονίες όπου παρατηρείται μια έκρηξη επενδύσεων, με την αρχή του εξευγενισμού, αλλά μειώνεται όταν πια εγκαθίσταται ο εξευγενισμός.

Σύμφωνα με τη θεωρία των σπασμένων παραθύρων, όπου η έντονη παραβατικότητα εντοπίζεται σε περιοχές όπου επικρατεί ακαταστασία, φυσική και ανθρωπογενής, γίνεται κατανοητό ότι στην εξευγενισμένη περιοχή θα παρατηρηθεί αισθητή μείωση της παραβατικότητας, γιατί η διαδικασία θα συνοδεύεται και από την αναβάθμιση, κτιριακή και περιβαλλοντική, του χώρου.

Ως προς τη θεωρία ρουτίνας, όπου χρειάζεται να συμπίπτουν ο χώρος και ο χρόνος για να συμβεί ένα έγκλημα, σε μία εξευγενισμένη περιοχή σίγουρα υπάρχει ο κατάλληλος στόχος, που είναι οι νέοι κάτοικοι ψηλότερων οικονομικών στρωμάτων, αλλά και ο χώρος που συνορεύει με πιο υποβαθμισμένες γειτονιές.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τη θεωρία, οι εγκληματικές συμπεριφορές αυξάνονται σε περιοχές με περισσότερους στόχους, με περιορισμένη φύλαξη και με δράστες που έχουν περισσότερα κίνητρα. Έτσι σε μία εξευγενισμένη περιοχή αρχικά, το έγκλημα και ο φόβος για αυτό, ενδεχομένως να αυξηθούν, στην πορεία όμως θα ελαττωθούν.

Όσον αφορά τη θεωρία υπερασπιζόμενων κοινοτήτων, εδώ παρουσιάζονται δύο περιπτώσεις. Η μία έχει να κάνει με τους ήδη υπάρχοντες κατοίκους στην υπό εξευγενισμό περιοχή, οι οποίοι θα έχουν την τάση υπεράσπισης και διαφύλαξης της γειτονιάς τους από τους «εισβολείς», εξευγενιστές. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε παραβατικές συμπεριφορές εναντίον των εξευγενιστών, με αποτέλεσμα την τέλεση εγκληματικών πράξεων και την αύξηση της ανασφάλειας των νέων κατοίκων. Από την άλλη πλευρά, είναι οι εξευγενιστές, δηλαδή οι νέοι κάτοικοι, οι οποίοι, όσο πιο σύντομα οικειοποιηθούν την καινούρια τους γειτονιά, σε τόσο μικρότερο διάστημα, θα την υπερασπιστούν και θα την προστατέψουν. Σε αυτή την περίπτωση φαίνεται η σημασία της συλλογικότητας, της συμμετοχικότητας και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Συμπερασματικά, σύμφωνα με όλες τις θεωρίες, στο ενδιάμεσο στάδιο του εξευγενισμού, όπου επικρατεί η κοινωνική χαλάρωση, η ανισορροπία και η ακαταστασία, οι εγκληματικές συμπεριφορές στην υπό εξευγενισμό περιοχή, ενδεχομένως, να αυξηθούν αρχικά, στην πορεία όμως θα ελαττωθούν. Κι αυτό θα συμβεί όταν αποκατασταθεί η ηρεμία και εγκαθιδρυθεί η κοινωνική ισορροπία. Με άλλα λόγια η σύνδεση και η σχέση του εξευγενισμού με την εγκληματικότητα και τον φόβο του εγκλήματος, συνοψίζονται σε τρία διαδοχικά στάδια:

- Στο ξεκίνημα του εξευγενισμού, όπου συνυπάρχουν παλιοί και νέοι κάτοικοι στη γειτονιά, διαφοροποιούνται οι σχέσεις μεταξύ τους και δεν υπάρχει καμία σύμπνοια και συλλογικότητα ανάμεσα στις δύο κατηγορίες. Ενώ εξελίσσεται η διαδικασία αρχίζουν να υπερτερούν οι εξευγενιστές, και να μειώνονται οι παραβατικές πράξεις λόγω του ψηλότερου επιπέδου τους (οικονομικό, μορφωτικό, κοινωνικό, πολιτιστικό κλπ).
- Σε δεύτερη φάση οι προηγούμενοι κάτοικοι που έχουν εκτοπιστεί και μετεγκατασταθεί σε γειτονικές περιοχές, όντας δυσαρεστημένοι, ενδεχομένως

οδηγούνται σε παραβατικές συμπεριφορές εναντίον των εξευγενιστών. Αποτέλεσμα θα είναι η αύξηση της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας των κατοίκων.

- Όσο εγκαθιδρύεται ο εξευγενισμός και εξωραϊζεται η γειτονιά, τα πράγματα βελτιώνονται και εξασφαλίζεται η ισορροπία και η κοινωνική συνοχή των κατοίκων. Μαζί με τα υπόλοιπα, μειώνεται και η εγκληματικότητα και το αίσθημα φόβου για αυτή.

Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι η σχέση αυτή μεταξύ εξευγενισμού και εγκληματικότητας – φόβου για το έγκλημα, δεν αποτελεί πανάκεια, γιατί σε αντίστοιχες συνθήκες υπεισέρχονται πολλοί εξωγενείς παράγοντες, που μπορούν να επηρεάσουν τις συσχετίσεις.

3.5. Υφιστάμενες αναλύσεις σε χώρες του εξωτερικού

Τις τελευταίες δεκαετίες είναι αρκετοί όσοι έχουν ασχοληθεί με τη χωρική ανάλυση, κυρίως της εγκληματικότητας, αλλά και του φόβου του εγκλήματος. Έχουν διεξαχθεί μελέτες και αναλύσεις, μέσω των οποίων οι ερευνητές προσπαθούν να δώσουν απαντήσεις σχετικές με το έγκλημα, την παραβατικότητα και τον φόβο των πολιτών για αυτά.

Σε ορισμένες μάλιστα από αυτές, γίνεται η σύνδεση ανάμεσα στα οικονομικά δεδομένα και τα προηγούμενα φαινόμενα (Αξαρχής, 2010).

Ο Vanagunas (1984), εξέτασε τη σχέση μεταξύ εγκληματικότητας και ανεργίας σε περιφερειακό επίπεδο σε 24 αστικές περιοχές τη χρονική περίοδο 1974-1975, και κατέληξε ότι υπάρχει θετική αναλογική σχέση μεταξύ του ποσοστού της ανδρικής ανεργίας και του ποσοστού κλοπής μηχανοκίνητων οχημάτων αλλά και των ληστειών.

Ο Chiricos (1987), διεξάγοντας μια εκτεταμένη έρευνα διαπίστωσε ότι είναι πιο πιθανό να βρεθεί μια θετική σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας κατά της ιδιοκτησίας, ενώ λιγότερο πιθανό είναι να εμφανιστεί θετική σχέση μεταξύ ανεργίας και βίαιης εγκληματικότητας. Παρόλα αυτά όμως, το γενικό αποτέλεσμα των ερευνών του είναι ότι, σε εμπειρικό επίπεδο, η σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας είναι ασυνεπής, αδύναμη και ασήμαντη.

Σε μελέτη που αφορά τη Στοκχόλμη, γίνεται χρήση μεθόδων χωρικής ανάλυσης και παλινδρόμησης και διαπιστώνεται ότι, ενώ δεν υφίσταται ουσιαστική μεταβολή στα ποσοστά εγκληματικότητας για συγκεκριμένους τύπους εγκλημάτων, έχουν αλλάξει οι παράγοντες από τους οποίους εξαρτώνται (Ceccato, Haining & Signoretta, 2002).

Σε παράδειγμα που αφορούσε την εγκληματικότητα στη πόλη Lima του Ohio των ΗΠΑ, επιχειρείται να εξηγηθούν οι υψηλοί δείκτες εγκληματικότητας, με τη χρήση των GIS και ποσοτικών μεθόδων (Ackerman & Murray, 2004).

Οι Bausman & Goe (2004), διαπίστωσαν ότι η εργασιακή μεταβλητότητα μπορεί να ερμηνεύσει καλύτερα από όλους τους οικονομικούς δείκτες τα ποσοστά εγκληματικότητας.

Σε άλλη εργασία προσεγγίζονται οι δείκτες εγκληματικότητας στο Βανκούβερ του Καναδά, σύμφωνα με τις κλήσεις των πολιτών στην αστυνομία και εφαρμόζονται μέθοδοι χωρικής παλινδρόμησης για την ερμηνεία του φαινομένου (Andersen, 2005).

Στη μελέτη τους οι Arvanites & Delfina (2006), χρησιμοποίησαν αντί για τον δείκτη της ανεργίας, το ακαθάριστο προϊόν, υποστηρίζοντας ότι αποτελεί έναν πιο ολοκληρωμένο δείκτη της οικονομικής δραστηριότητας μιας κοινωνίας.

Η Tulumello (2015), σε άρθρο της, ασχολείται με τη χωροθέτηση του φόβου του εγκλήματος στον αστικό χώρο της σύγχρονης δύσης σε σχέση με την οχύρωση, την ιδιωτικοποίηση, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την απομόνωση, τον κατακερματισμό της ιδιοκτησίας και την πόλωση.

Οι Gold & Revil (2003) σε άρθρο τους, διερεύνησαν τα κίνητρα και τα αποτελέσματα της προσαρμογής του τοπίου σε μία περίοδο αυξημένης συνείδησης ασφάλειας. Εξέτασαν τη σχέση φόβου, τοπίου, περιβάλλοντος και καθημερινής ζωής και μελέτησαν τους λόγους που οδηγούν στην περιθωριοποίηση η οποία συμβαίνει σε πολλές πόλεις, λόγω του φόβου για την εγκληματικότητα.

Η Foster (2014) απέδειξε, με έρευνα που πραγματοποίησε σε απόσταση 1600μ από τα σπίτια των κατοίκων, ότι η αύξηση του φόβου για την παραβατικότητα οδηγεί τον κόσμο να περιορίζει το περπάτημα και τη φυσική δραστηριότητα στη γειτονιά του. Καταλήγει επίσης ότι τα στοιχεία της γειτονιάς που επηρεάζουν τον φόβο του εγκλήματος και συχνά συνιστούν και στοιχεία υποβαθμισμένης περιοχής, είναι η κακή συντήρηση της περιοχής, η καθαριότητα, τα στοιχεία παρανομίας, τα «graffiti», οι βανδαλισμοί, η ηχορύπανση και η επικίνδυνη οδήγηση.

Ο Lorenz (2013), ισχυρίζεται σε μελέτη του ότι κάποιοι από τους παράγοντες που ενδεχομένως να επηρεάζουν τους κατοίκους και να αυξάνουν τον φόβο τους για το έγκλημα, είναι τα σκουπίδια, συγκεκριμένες χρήσεις γης και τα «graffiti». Επιπλέον, ότι οι παρεμβάσεις που μπορούν να γίνουν σε υποβαθμισμένες περιοχές για να μειώσουν την ανασφάλεια, είναι η βελτίωση των κατοικιών, το πρόγραμμα ενημέρωσης των κατοίκων με έμφαση στην ασφάλεια, η βελτίωση του φωτισμού, οι κάμερες ασφαλείας κλπ

Οι Lorenz Stephen, Clayton , Neary , Whitehead , Petticrew, Thomson, Cummins και Sowden (2012), ισχυρίζονται ότι ο φόβος του εγκλήματος φαίνεται να έχει μεγάλη αρνητική επίδραση στην ευημερία καθώς και στις συμπεριφορές υγείας, όπως η σωματική δραστηριότητα. Επίσης μπορεί να επηρεαστεί σημαντικά από τη φύση και τους περιβαλλοντικούς παράγοντες, ιδιαίτερα όταν έχουν να κάνουν με

υποβαθμισμένα περιβάλλοντα. Συνεπώς, θεωρούν ότι υπάρχει σχέση ανάμεσα στο περιβάλλον, το έγκλημα, τον φόβο για έγκλημα, την υγεία και την ευημερία.

Οι Doran και Lees (2005), στη μελέτη τους, διερεύνησαν τις χωροχρονικές συνδέσεις στις περιοχές του εγκλήματος. Τα αποτελέσματα δείχνουν την κατανομή του φόβου του εγκλήματος στο Wollongong στη Ν. Ουαλία, εστιάζοντας στη σχέση ανάμεσα στα graffiti και τον φόβο, ο οποίος διαφέρει σημαντικά με την πάροδο του χρόνου και συχνά συμπίπτει χωρικά με συγκεντρώσεις διαταραχών.

Οι Zalnezhad, Esteghamati και Fazlollah Hoseini (2016), έκαναν έρευνα στα αστικά εγκλήματα στις υποβαθμισμένες περιοχές και ακολούθως μια προσέγγιση που μπορεί να βοηθήσει στη δημιουργία μιας υγιούς πόλης. Το αποτέλεσμα του άρθρου είναι μια εφαρμογή των αρχών της αστικοποίησης με στόχο τον σχεδιασμό υγιών πόλεων που θα βελτιώνει την ασφάλεια των κατοίκων των αστικών κέντρων.

Επιπλέον, είναι αρκετές οι μελέτες που έχουν ασχοληθεί με τη σχέση του εξευγενισμού και παρόμοιων παρεμβάσεων για την εξυγίανση υποβαθμισμένων περιοχών, με την εγκληματικότητα και τον φόβο των πολιτών γι' αυτή.

Ενδεικτικά αναφέροντας, οι Barton και Gruner (2016) σε μελέτη τους ισχυρίζονται ότι ο εξευγενισμός και άλλου είδους στρατηγικές αναζωογόνησης της γειτονιάς έχουν προωθηθεί ως βιώσιμη στρατηγική για τη μείωση του εγκλήματος. Παράλληλα όμως, θεωρούν ότι βάσει εμπειρικών εκτιμήσεων αυτής της σχέσης έχουν παραχθεί αντιφατικά αποτελέσματα και ότι τα μικτά αυτά αποτελέσματα οφείλονται στο στενό θεωρητικό πλαίσιο, στην κοινωνική αποδιοργάνωση αλλά και στην περιορισμένη αντίληψη του εξευγενισμού.

Επίσης οι Boggess, και Hipp (2014), εξετάζουν την οικονομική βελτίωση της γειτονιάς, το τι συμβαίνει στις όμορες γειτονιές και τις συνέπειες στα ποσοστά της εγκληματικότητας. Αποδεικνύουν μάλιστα, ότι ανάλογα με τον βαθμό που η γειτονιά βρίσκεται στη διαδικασία οικονομικής βελτίωσης, έχει και διαφορετικές συνέπειες στο έγκλημα της γειτονιάς.

Οι Barton και Gruner (2015), σε μελέτη τους ισχυρίζονται ότι υπάρχει σχέση ανάμεσα στον εξευγενισμό και το έγκλημα, αλλά κι ότι πρόσφατες μελέτες έδειξαν ότι αυτή η σχέση έχει προκαλέσει σύνθετα αποτελέσματα. Η ασυνέπεια στα αποτελέσματα οφείλεται, πιθανόν, στην περιορισμένη θεωρητική ανάπτυξη. Αυτό συμβαίνει επειδή η έρευνα βασίστηκε σε έννοιες από την εγκληματολογική θεωρία όπως η κοινωνική αποδιοργάνωση και η θεωρία των καθημερινών δραστηριοτήτων που δεν αντιστοιχίζονται απευθείας στη σχέση εγκληματικότητας και εξευγενισμού.

3.6. Υφιστάμενες αναλύσεις στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα έχουν γίνει αρκετές μελέτες που αφορούν στη χωρική διάσταση, είτε της εγκληματικότητας έτσι όπως εξελίσσεται στην πορεία του χρόνου, είτε στην ανάλυση του φόβου για το έγκλημα και τις διαφορετικές προσεγγίσεις του.

Ιδιαίτερα ενδιαφέροντα έρευνα, ειδικά προσανατολισμένη προς την εγκληματολογία του αστικού χώρου έχει παρουσιαστεί από τη Ζαραφώνιτου και το Εργαστήριο Αστυνομικής Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Στις εργασίες αυτές αναγνωρίζεται η σημασία του φόβου του εγκλήματος για τη ζωή και την καθημερινότητα των πολιτών στον αστικό χώρο, και αναδεικνύεται η συσχέτιση του περιβάλλοντος με αυτόν. Επιπλέον, κρίνεται αναγκαία η αντιμετώπιση του φαινομένου με διάφορα μέτρα, όπως η αποφυγή δημιουργίας «ghettos» μέσα στον αστικό χώρο (Ζαραφώνιτου, 2013) και η απουσία των «graffiti» από τις προσόψεις των κτιρίων (Ζαραφώνιτου, 2016).

Αξιόλογη και πολύ ενδιαφέρουσα έρευνα έγινε και από τη Βαγιώτα (2014), η οποία ασχολήθηκε με τη σύνδεση της εγκληματικότητας και της Πολεοδομίας, χαρτογραφώντας και αναλύοντας εγκληματικές πράξεις στο αστικό περιβάλλον, με εφαρμογή στην Πάτρα.

Τα τελευταία χρόνια, στην ερευνητική ομάδα Geochoros της Σχολής Τοπογράφων Μηχανικών και Γεωπληροφορικής του ΕΜΠ, έχει αναπτυχθεί σημαντική δραστηριότητα με στόχο την κατανόηση, την ανάλυση και την αντιμετώπιση του φαινομένου του φόβου του εγκλήματος στον αστικό χώρο, αξιοποιώντας σύγχρονες τεχνολογίες. Στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής, εντάσσεται και εκπονήθηκε και η παρούσα έρευνα.

Ειδικότερα, έχει αξιοποιηθεί η σχετική πλατφόρμα «Fear of Crime» (βλ. Κεφ.4), ενώ έχουν μελετηθεί επιμέρους χωρικές διαστάσεις του φαινομένου για ειδικές περιοχές μέσω διπλωματικών εργασιών όπως, ο «Φόβος του Εγκλήματος και Σύγχρονες πόλεις: Προσδιορισμός των Γεωχωρικών και Κοινωνικών τους Συσχετίσεων σε περιβάλλον GIS», (Σβορώνος, 2016), «Χωρική ανάλυση της εγκληματικότητας σε περιβάλλον GIS: υπολογισμός ενός γεωγραφικά σταθμισμένου υποδείγματος στην Ευρώπη» (Κορδή, 2016), «Ανάλυση χωροχρονικών προτύπων εγκληματικότητας σε περιβάλλον GIS. Η περίπτωση της περιφέρειας Αττικής» (Λιγνού, 2019), «Φόβος του εγκλήματος και εμπορικές δραστηριότητες στις σύγχρονες πόλεις: Οι περιπτώσεις των κεντρικών πλατειών των Δήμων Αργυρούπολης, Βούλας και Ηλιούπολης» (Μαρλαφέκα, 2019), «Ο Προσδιορισμός και Ανάλυση των Γεωχωρικών, Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Συνιστωσών του Φόβου του Εγκλήματος σε περιβάλλον GIS» (Γωνιανάκης, 2021).

3.7. Τυπολογία του αστικού φόβου του εγκλήματος (κατηγοριοποίηση βάσει χαρακτηριστικών)

Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 2, σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα οι κατηγορίες των εγκλημάτων, που συμβαίνουν στον αστικό ιστό είναι οι εξής:

- Εγκλήματα διακινδύνευσης της ζωής
- Εγκλήματα κατά της περιουσίας
- Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας
- Εγκλήματα κατά της Ιδιοκτησίας
- Εγκλήματα κατά της δημόσιας τάξης
- Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας
- Εγκλήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας

Στη σύνθεση του ερωτηματολογίου, οι εγκληματικές – παραβατικές πράξεις που ελήφθησαν υπόψη και ετέθησαν στους ερωτηθέντες, ήταν πιο συγκεκριμένα:

- Η διάρρηξη του σπιτιού
- Η κλοπή του αυτοκινήτου ή αντικειμένων μέσα από το αυτοκίνητο
- Η ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη (πχ στο πάρκο) ή στη διαδρομή για το σχολείο
- Η χρήση και η διακίνηση ναρκωτικών
- Η ληστεία και η σωματική επίθεση στον δρόμο
- Η εγκληματική ενέργεια εν αναμονή ή χρησιμοποιώντας κάποιο μεταφορικό μέσο
- Η λεκτική βία
- Ο βανδαλισμός ιδιωτικής περιουσίας
- Η ρατσιστική επίθεση
- Η ομοφοβική επίθεση
- Η σεξουαλική κακοποίηση

Επιπλέον, μετά από ενδελεχή βιβλιογραφική έρευνα, οι περιβαλλοντικές παράμετροι μιας περιοχής που κρίθηκαν ότι επηρεάζουν σημαντικά τον φόβο του εγκλήματος, αλλά και την τέλεση παραβατικών πράξεων είναι οι εξής:

- Ο φωτισμός κατά τη διάρκεια της ημέρας
- Ο φωτισμός κατά τη διάρκεια της νύχτας
- Η αισθητική της
- Η καθαριότητα και η συντήρησή της
- Η ζωντάνια της κατά τη διάρκεια της ημέρας
- Η ζωντάνια της κατά τη διάρκεια της νύχτας
- Η ευρυχωρία της (δηλ. η πυκνότητα δόμησής της)

Επίσης, οι δημογραφικές παράμετροι των κατοίκων που επιδρούν στον φόβο του εγκλήματος είναι οι εξής:

- Η ηλικία
- Το φύλο
- Η επαγγελματική κατάσταση

- Το μορφωτικό επίπεδο
- Ο χρόνος διαμονής τους στη συγκεκριμένη περιοχή
- Το μέγεθος του νοικοκυριού στο οποίο ανήκουν.

Πάνω σε όλες τις προαναφερθείσες μεταβλητές (δημογραφικές και περιβαλλοντικές), καθώς και στις κατηγορίες των εγκλημάτων που μπορεί να απασχολούν τους κατοίκους μίας πόλης, βασίστηκε ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου, το οποίο διανεμήθηκε ευρέως (βλ. 4.4) και επεξεργάστηκαν τα αποτελέσματά του, στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας (βλ. Κεφ. 5).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ «FEAR OF CRIME» ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΦΟΒΟΥ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

4.1. Γενικές πληροφορίες για την πλατφόρμα «Fear of Crime»

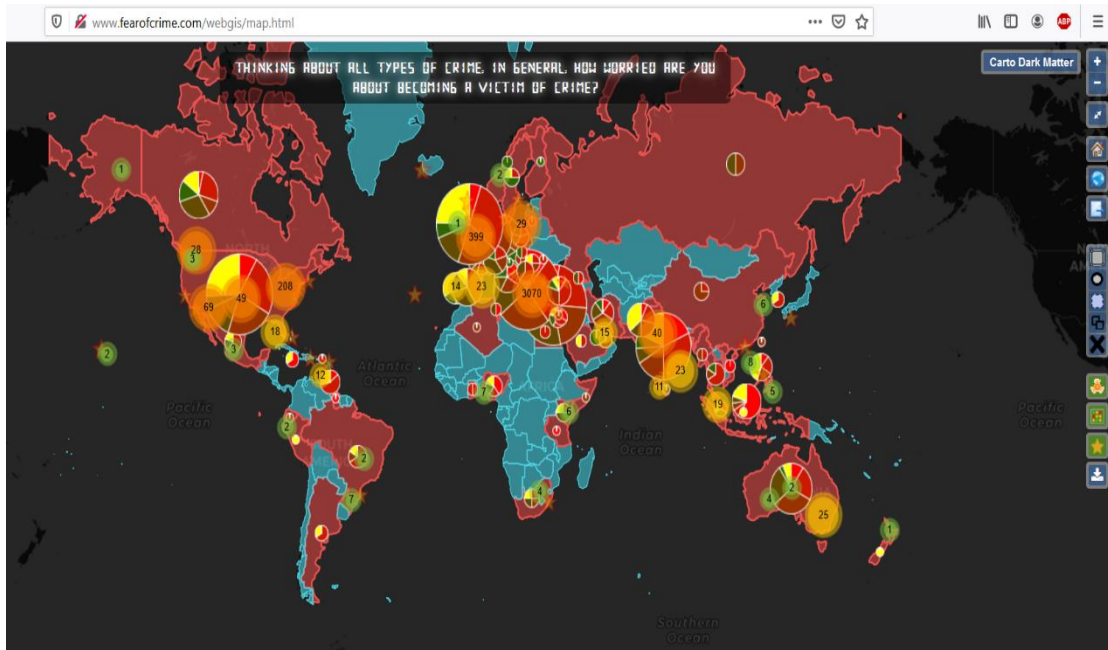
Η συγκεκριμένη πλατφόρμα δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του «Urban Fear of Crime Project» και υποστηρίζει δύο βασικούς στόχους, μέσα από ένα φιλικό, διαισθητικό και εύχρηστο περιβάλλον εργασίας. Οι στόχοι αυτοί είναι καταρχήν, η συλλογή στοιχείων που όπως προαναφέρθηκε συλλέχθηκαν, μέσω του ερωτηματολογίου της έρευνας, το οποίο συντάχθηκε και διανεμήθηκε ευρέως και στη συνέχεια, η ανάλυση όλων των στοιχείων αυτών και η χαρτογραφική απεικόνισή τους. Η ανάλυση των απαντήσεων έγινε μέσω της πλατφόρμας.

Οι αναλύσεις μπορούν να αναφέρονται σε μία ή περισσότερες ερωτήσεις, ενώ τα αποτελέσματά τους παρέχονται, ως μονόδρομοι ή αμφίδρομοι πίνακες και γραφήματα. Αντίστοιχα, οι χαρτογραφικές απεικονίσεις μεταβλητών (ερωτήσεις του ερωτηματολογίου) δύνανται να είναι 2D ή 3D, αντίστοιχα με τη μορφή σημειακής πυκνότητας ή θεματικών χαρτών, σε επίπεδο ερωτώμενου ή χώρας. Τα φίλτρα μπορούν πάντα να εφαρμοστούν σε δεδομένα (απαντήσεις και ερωτώμενοι), επιλέγοντας υποσύνολα είτε με χαρακτηριστικά είτε σχεδιάζοντας, δυναμικά, το γεωμετρικό σχήμα της περιοχής μελέτης στην οθόνη, ή τέλος, ανεβάζοντας ένα αντίστοιχο σχηματικό αρχείο (KML). Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα μπορούν να εξαχθούν τόσο σε εικόνα (png), όσο και σε δεδομένα (CSV, Geo JSON,) μορφή αρχείου.

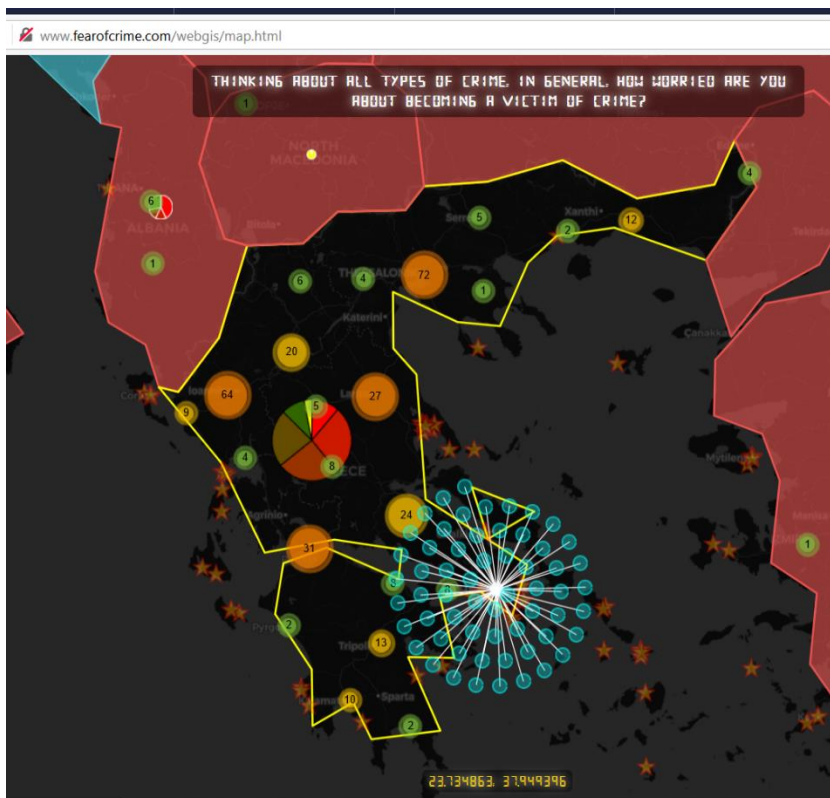
Το εργαλείο Web GIS Geo - Analysis and Statistics, αποτελεί την καρδιά της πλατφόρμας, όσον αφορά την παρουσίαση των δεδομένων (Σχ. 8). Ο κύριος σκοπός του είναι η οπτικοποίηση της χωρικής διάστασης της κάθε μεμονωμένης απάντησης (Tsagkis & Photis, 2021).

Επιπλέον σύμφωνα με τους Doran & Lees (2005), τα συστήματα GIS έχουν αποδειχθεί χρήσιμα εργαλεία, για τη διερεύνηση και τη βοήθεια στη διαχείριση των χωροχρονικών φαινομένων.

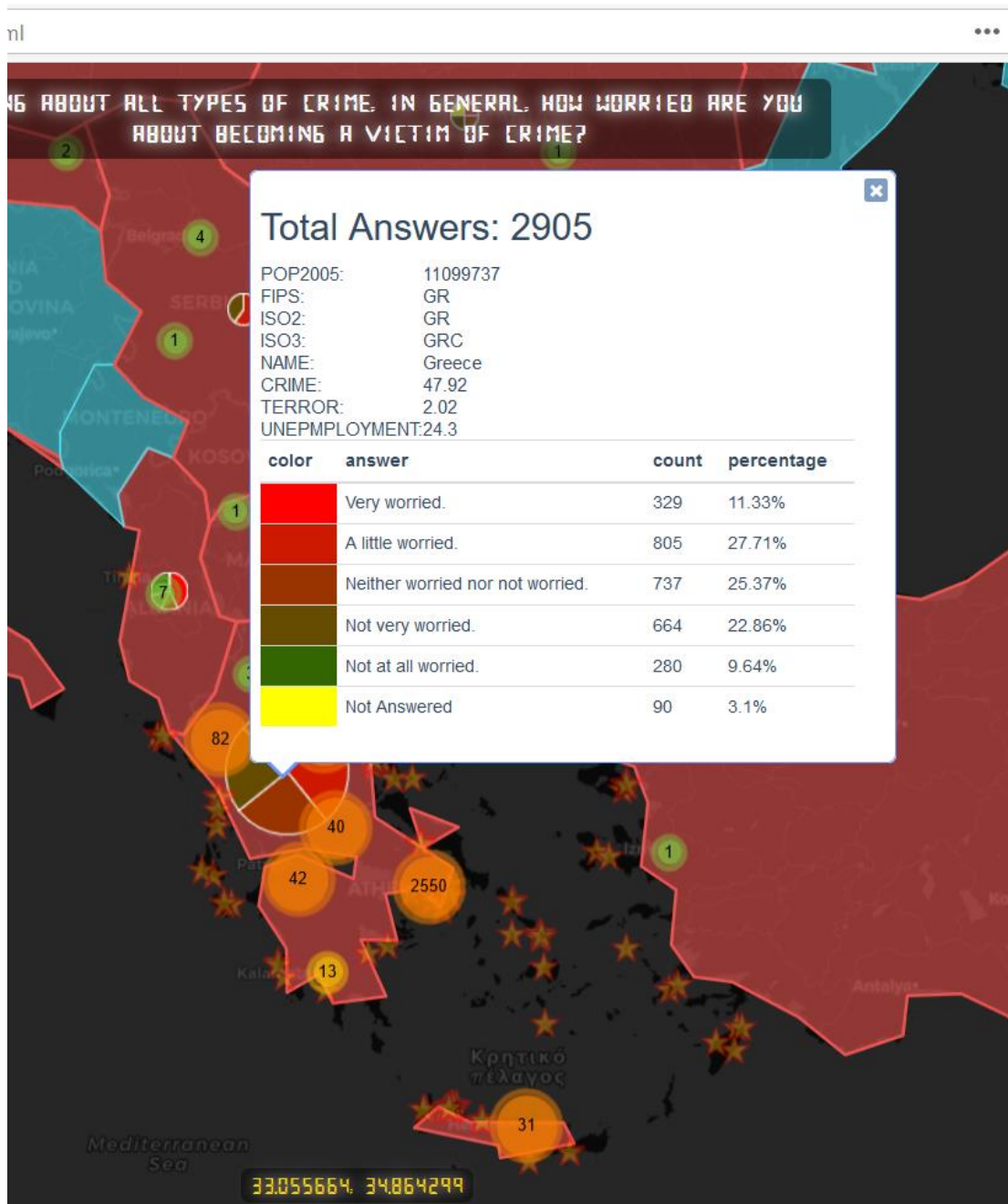
Τα ερωτηματολόγια απαντήθηκαν από κατοίκους διάφορων χωρών (Σχ. 7). Στην Ελλάδα, συγκεκριμένα, απαντήθηκαν τα 2905 από το σύνολο των 4857 ερωτηματολογίων (Σχ. 9). Από αυτά, τα 1252 απαντήθηκαν από άνδρες και τα 1653 από γυναίκες. Ως προς τις ηλικιακές ομάδες, διαπιστώνεται ότι οι περισσότεροι που απάντησαν στα ερωτηματολόγια ήταν από 15 έως 34 ετών, ενώ οι λιγότεροι από 65 και άνω (15-24:916, 25-34:1074, 35-44:423, 45-54:292, 55-64:138, 65-70:26 και τέλος άνω των 70:36).

Σχήμα 6: Διεθνής ανταπόκριση κοινού στο ερωτηματολόγιο της έρευνας μέσω της πλατφόρμας «Fear of Crime»

Σχήμα 7: Πλατφόρμα «Fear of Crime» – εργαλεία οπτικοποίησης

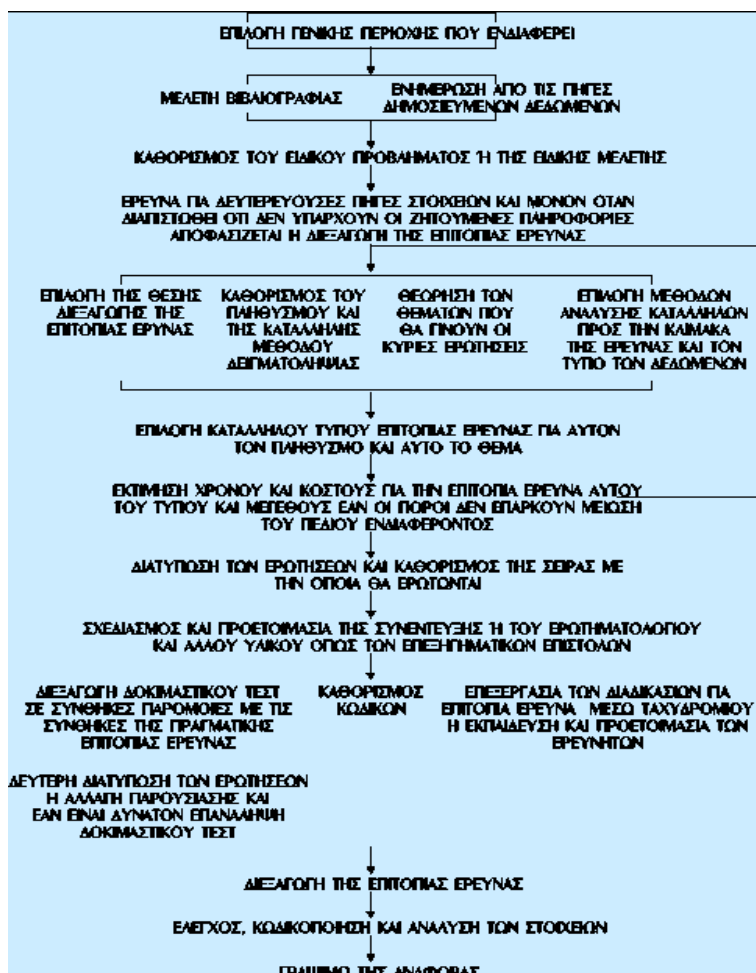
Σχήμα 8: Απαντήσεις κοινού στο ερωτηματολόγιο της έρευνας μέσω της πλατφόρμας «Fear of Crime» σε εθνικό επίπεδο (2905 αποκρίσεις)

4.2. Δημιουργία ερωτηματολογίων

Για τη συγκεκριμένη μελέτη κρίθηκε απαραίτητη η συλλογή πρωτογενών στοιχείων. Η επίτευξη αυτού του στόχου προϋπέθετε τη σύνταξη, καταρχήν, ενός ερωτηματολογίου και , ύστερα την ευρεία διάδοσή του.

Κάθε επιτόπια έρευνα, άλλωστε, έχει σκοπό να απαντήσει σε ορισμένα ερωτήματα, τα οποία θα βοηθήσουν την επίλυση κάποιου προβλήματος. Για να τεθούν όμως σωστά και χρήσιμα ερωτήματα απαραίτητη προϋπόθεση είναι, ο κατά το δυνατόν, σαφέστερος καθορισμός του προβλήματος. Επομένως, πριν ξεκινήσει μία επιτόπια έρευνα θα πρέπει να έχουν σχεδιαστεί όλα τα βήματά της, από την αρχική διατύπωση του προβλήματος μέχρι τη διεξαγωγή της έρευνας και την καταγραφή των συμπερασμάτων (Κουτσόπουλος, 2009).

Στην παρούσα διατριβή, χρησιμοποιήθηκαν και οι δύο βασικές μεθοδολογίες της επιτόπιας έρευνας (Σχ. 10). Τόσο η μεθοδολογία των ευρέως διαδεδομένων ερωτηματολογίων, όσο και η μέθοδος των συνεντεύξεων, σε προσωπικό επίπεδο, από άτομα που θεωρούνται ότι έχουν μία εξειδίκευση στο θέμα που πραγματεύεται η συγκεκριμένη μελέτη.

Σχήμα 9: Μεθοδολογία Κουτσόπουλου (Κουτσόπουλος, 2009)

Για να τεκμηριωθούν, λοιπόν, τα προηγούμενα, η πρώτη μέθοδος που ακολουθήθηκε στηρίχτηκε καταρχήν στη σύνταξη ερωτηματολογίου, το οποίο σε πρώτη φάση κυκλοφόρησε ευρέως, τόσο διαδικτυακά όσο και σε έντυπη μορφή. Η μέθοδος των ερωτηματολογίων χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή πρωτογενών στοιχείων με αντικείμενο τον φόβο του εγκλήματος. Οι βασικές αρχές σύνταξης του ερωτηματολογίου είναι (Κουτσόπουλος, 2009):

- Το περιεχόμενο
- Το δείγμα
- Η ανταπόκριση
- Η διασπορά

Στόχος ήταν να γίνει κατανοητό, ελλείψει άλλων καταγεγραμμένων πληροφοριών, ο τρόπος με τον οποίο ο κόσμος αντιμετωπίζει την περιοχή του, σε σχέση με το έγκλημα, αλλά και πώς διερευνάται ο φόβος του για το έγκλημα.

Το ερωτηματολόγιο υλοποιήθηκε στο διαδίκτυο με χρήση του ελεύθερου λογισμικού Lime survey και κοινοποιήθηκε κυρίως με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η δομή του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων, βασίστηκε σε παρόμοια έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο Μπράκνελ της Αγγλίας το 2012. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν ήταν αποκλειστικά επιστημονικές και στατιστικές. Τα δεδομένα που απαιτήθηκαν συλλέχθηκαν με τη χρήση των διαδικτυακών ερωτηματολογίων και η χωρικοποίησή τους πραγματοποιήθηκε μέσω των συντεταγμένων της θέσης διαμονής των ερωτώμενων, που δήλωναν σε αντίστοιχη ερώτηση.

Η καρδιά της επιτόπιας έρευνας, είναι η δημιουργία των ερωτηματολογίων, των οποίων σημασία έχει η διάρκεια, το είδος των ερωτήσεων, η μορφή των ερωτήσεων, το περιεχόμενό τους και η σειρά με την οποία εμφανίζονται (Κουτσόπουλος, 2009).

Σημαντικές παράμετροι που συνθέτουν ένα σωστό ερωτηματολόγιο είναι οι εξής:

- Η απαιτούμενη διάρκεια για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.
- Το είδος των ερωτήσεων (δημογραφικές, γνώμης και γνώσεων, ερωτήσεις που αφορούν το θέμα της επιτόπιας έρευνας)
- Η μορφή των ερωτήσεων (ανοιχτές, κλειστές, ειδικές, δομή)
- Το περιεχόμενο των ερωτήσεων (διατύπωση ως προς την ασάφεια, τη δυνατότητα κατανόησης, τον τρόπο διατύπωσης και τον καθορισμό των βασικών εννοιών όπως είναι οι χωρικές έννοιες, το εισόδημα, η απασχόληση, το επίπεδο εκπαίδευσης, το μέγεθος νοικοκυριού κλπ).
- Η σειρά των ερωτήσεων.

Το ερωτηματολόγιο της παρούσας διατριβής που σχεδιάστηκε (Παρ/μα Ι), χωρίζεται σε τέσσερα μέρη:

- Το πρώτο από αυτά, αποτελείται από ερωτήσεις σχετικές με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής των ερωτηθέντων. Κατά πόσο δηλαδή, οι ερωτώμενοι, τη θεωρούν όμορφη, ευρύχωρη, καθαρή, φωτεινή κλπ.
- Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει γενικές ερωτήσεις και ασχολείται με τις σκέψεις και τις πεποιθήσεις του κόσμου σε σχέση με την εγκληματικότητα, καθώς και με τις προσωπικές τους εμπειρίες, ως προς το συγκεκριμένο θέμα. Για παράδειγμα, ποιες είναι οι εγκληματικές ενέργειες που τους φοβίζουν περισσότερο στην ευρύτερη γειτονιά τους, αν ο φόβος για την παραβατικότητα επηρεάζει την ποιότητα ζωής τους, εάν έχουν υπάρξει οι ίδιοι θύματα κλπ.
- Το τρίτο μέρος γίνεται πιο ειδικό, αλλάζει τη χαρτογραφική κλίμακα της έρευνας, και ασχολείται με την περιοχή κατοικίας των ερωτηθέντων. Οι ερωτήσεις αφορούν στην ασφάλεια που νιώθουν οι ερωτώμενοι ως προς συγκεκριμένα εγκλήματα, στο κατά πόσο θεωρούν επαρκή την αστυνόμευση της περιοχής τους και γενικότερα, εάν θεωρούν τη γειτονιά τους ασφαλή.
- Το τελευταίο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από ερωτήσεις σχετικές με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των κατοίκων, όπως ο χρόνος διαμονής τους στη συγκεκριμένη γειτονιά, το μέγεθος του νοικοκυριού τους, το επίπεδο εκπαίδευσης, η επαγγελματική τους κατάσταση κλπ. Ερωτήσεις από τις οποίες προκύπτουν συμπεράσματα για το προφίλ των ερωτηθέντων.

Το υποκείμενό μας στην έρευνα, δεν είναι η περιοχή αλλά οι κάτοικοι. Διερευνάται περισσότερο, η σχέση που θα συνδέσει τον φόβο του εγκλήματος, που νιώθει ο κάθε ερωτηθείς, με τα πολεοδομικά χαρακτηριστικά της γειτονιάς του. Αυτά τα χαρακτηριστικά, δεν έχουν σκοπό να δώσουν μια ταυτότητα στην περιοχή, αλλά απλώς να αποσαφηνίσουν, κατά το δυνατό, το κατά πόσο επηρεάζουν το αίσθημα της ανασφάλειας των πολιτών στο αστικό περιβάλλον. Η αναφορά σε αυτά τα χαρακτηριστικά για τα οποία ερωτώνται, καλύπτει μια ακτίνα γύρω από την κατοικία του κάθε ερωτηθέντος.

Για την ανάλυση του χώρου, το πρώτο βήμα είναι η οριοθέτηση της περιοχής μελέτης και της χωρικής μονάδας.

Η περιοχή μελέτης αποτελεί ένα δυναμικό κομμάτι του χώρου, στην αρχή ελαστικό στον καθορισμό του, που διαμορφώνεται σαφέστερα από τη στιγμή που μπαίνει ο στόχος. Είναι ουσιαστικά το κέντρο αναφοράς της μελέτης. Δεν εξετάζεται όμως, ως αυτοδύναμη μονάδα, αλλά ως στοιχείο που επηρεάζεται από τον ευρύτερο χώρο. Ταυτόχρονα, με τη σειρά του, τον επηρεάζει μέσα από τις συνέπειες που αντανακλά η υλοποίηση του στόχου. Στη συνέχεια έρχεται η χωρική μονάδα.

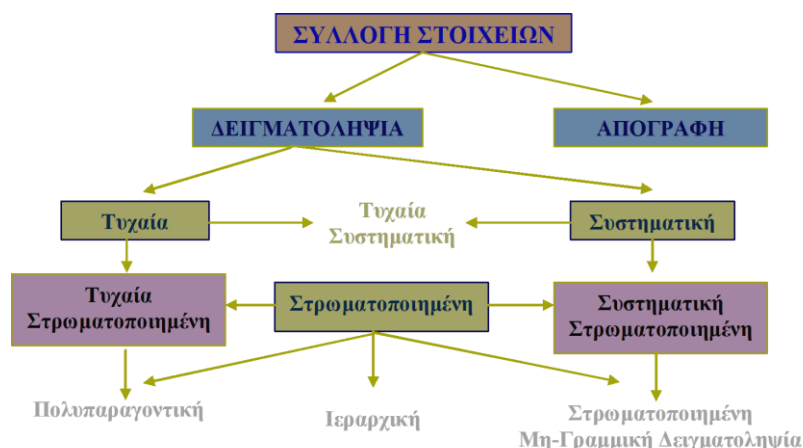
Την οριοθέτηση της περιοχής μελέτης, ακολουθεί μία περαιτέρω διαίρεση του γεωγραφικού χώρου για μια λεπτομερέστερη προσπέλαση στα χωρικά φαινόμενα, η οποία κρίνεται αναγκαία. Το βασικό θέμα που προκύπτει εδώ είναι με ποιον τρόπο μπορεί να γίνει η υποδιαίρεση του χώρου (Κουτσόπουλος, 2009).

Η συγκεκριμένη, λοιπόν, διατριβή ασχολείται με τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν στον Δήμο της Αθήνας και η χωρική μονάδα που αναλύεται εκτενέστερα στη συνέχεια, ήταν οι επτά δημοτικές ενότητες (διαμερίσματα) του Δήμου.

Σε επόμενο κεφάλαιο θα συνδεθεί η έρευνα με στοιχεία, βάσει επιτόπιας έρευνας, σχετικά ακόμα και με την πυκνότητα δόμησης της περιοχής, το ύψος των κτιρίων και τη συντήρησή τους, την κατάσταση των πεζοδρομίων της, τους κοινόχρηστους χώρους και την κατάστασή τους, τη ροή της κυκλοφορίας, την ύπαρξη ερειπωμένων κτιρίων, τα graffiti καθώς και τη μίξη χρήσεων γης. Αυτό θα γίνει δειγματοληπτικά, ανάλογα με τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων και την επεξεργασία τους, συνδυασμένες με τις εκτιμήσεις των ειδικών του χώρου που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις.

4.3. Δειγματοληπτική διαδικασία

Η δειγματοληψία είναι ένα εκ των βασικών εργαλείων της γεωγραφικής επιστήμης. Ο καλύτερος τρόπος μελέτης των ιδιοτήτων ενός γεωγραφικού πληθυσμού, είναι η εξέταση κάθε αντικειμένου χωριστά, πράγμα όμως που δεν είναι ούτε εύκολο ούτε πρακτικό. Σε αυτή την περίπτωση γίνεται η δειγματοληψία (Σχ. 11). Για να είναι ένα δείγμα αξιόπιστο, πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικό, δηλαδή να εκφράζει τις διαφοροποιήσεις του πληθυσμού, όσο πιο πιστά γίνεται. Επομένως είναι αναγκαίο να ακολουθούνται αντικειμενικές διαδικασίες (Κουτσόπουλος, 2009).

Σχήμα 10: Μοντέλο δειγματοληπτικού σχεδιασμού (Κουτσόπουλος, 2009)

Η δειγματοληψία που χρησιμοποιήθηκε στη συγκεκριμένη διατριβή ήταν η τυχαία δειγματοληψία. Ένας από τους βασικούς στόχους ήταν να γίνει η σύνδεση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των περιοχών. Επειδή, λοιπόν, δεν ήταν εφικτό να μελετηθούν όλα τα στοιχεία, λόγω του μεγάλου αριθμού, ακολουθήθηκε η συγκεκριμένη μεθοδολογία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ – ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

5.1. Περιοχή εφαρμογής

Στον Δήμο Αθηναίων, που είναι και η περιοχή μελέτης της συγκεκριμένης μελέτης, το διάστημα που ξεκίνησε η επεξεργασία των ερωτηματολογίων, είχαν συμπληρωθεί 929 ερωτηματολόγια, εκ των οποίων τα 528 απαντήθηκαν από γυναίκες και τα 401 από άντρες. Ως προς τις ηλικίες, ο διαχωρισμός έγινε σε πέντε κατηγορίες. Από 15-24 χρόνων όπου απάντησαν 244 άτομα, 25-34 με 334 συμμετέχοντες, από 35- 44 με 109, 45-54 με 61, 65-70 με 16 και τέλος η κατηγορία άνω των 70 ετών, στην οποία τα άτομα που απάντησαν ήταν 14.

Η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής έγινε για ποικίλους λόγους, μερικοί εκ των οποίων είναι οι εξής:

- Η Αθήνα είναι η πρωτεύουσα της Ελλάδας, με χαρακτηριστικά μητρόπολης.
- Ο πληθυσμός της ανέρχεται, χονδρικά, στον μισό πληθυσμό ολόκληρης της χώρας.
- Καταλαμβάνει τη μεγαλύτερη έκταση στην Ελλάδα, συγκριτικά με όλες τις υπόλοιπες πόλεις.
- Χαρακτηρίζεται από πολυπολιτισμικότητα, κινητικότητα, καθώς και από οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες.
- Αποτελείται από μεγάλο αριθμό υποπεριφερειών και γειτονιών, που έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά, και πολυμορφικό χαρακτήρα.
- Τέλος, όπως έχει προαναφερθεί, είναι τόπος στον οποίο, για όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά, εκδηλώνεται ο μεγαλύτερος αριθμός εγκλημάτων, και η μεγαλύτερη ανασφάλεια εκ μέρους των κατοίκων.

5.2 Επεξεργασία και ανάλυση των στατιστικών στοιχείων της Ελληνικής Αστυνομίας

Τα τελευταία χρόνια η Ελληνική Αστυνομία κοινοποιεί συγκεντρωτικά στοιχεία και επετηρίδες, οι οποίες περιλαμβάνουν στατιστικά στοιχεία κατηγοριοποιημένα που αφορούν την πορεία της εγκληματικότητας στην Ελλάδα.

Τα στοιχεία αυτά παραθέτουν τα αδικήματα, τα οποία έχουν συμβεί στο σύνολο της επικράτειας. Παράλληλα, διαχωρίζονται σε κατηγορίες σύμφωνα με τον ποινικό κώδικα, ανάλογα με τη βαρύτητα του αδικήματος (πλημμέλημα - κακούργημα), ως προς το αν έχουν εξιχνιαστεί ή όχι, ανάλογα με τον μήνα κατά τον οποίο έχουν

συμβεί, κατά περιφέρεια και νομό, ως προς τις παραβάσεις ειδικών ποινικών νόμων, κατά εθνικότητα δραστών (ημεδαποί – αλλοδαποί), κατά ηλικιακές κατηγορίες των δραστών κα.

Όλα αυτά τα στοιχεία είναι συνολικά και δεν αναφέρουν ακριβή θέση στην οποία διαπράχθηκαν οι παραβάσεις.

Ελλείπει άλλων καταγεγραμμένων πληροφοριών, από πλευράς της Αστυνομίας, που να αφορούν συγκεκριμένα τον Δήμο Αθηναίων και τις ακριβείς θέσεις ή γειτονιές όπου έχουν διαπραχθεί οι εγκληματικές πράξεις, από τις συγκεκριμένες επετηρίδες, καθώς και από τον γενικό απολογισμό της συνολικής δραστηριότητας της αστυνομίας, αποσπάστηκαν τα στοιχεία εκείνα, τα οποία θεωρήθηκαν πως αφορούν την παρούσα διατριβή και έρευνα.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με την επετηρίδα της Αστυνομίας του 2020 που αφορά τα πεπραγμένα του έτους 2019 ισχύουν τα εξής (<http://www.astynomia.gr>):

Κατ' αρχάς, τα αδικήματα που βεβαιώθηκαν ήταν 3277 κακουργήματα και 89371 πλημμελήματα. Τα συνολικά αδικήματα δηλαδή ήταν 98331 έναντι 203637, που ήταν την προηγούμενη χρονιά.

Πιο συγκεκριμένα, στα αδικήματα του ποινικού κώδικα σύμφωνα με γενικές κατηγορίες ισχύουν τα παρακάτω (στην παρένθεση παρατίθενται τα συνολικά νούμερα ανά κατηγορία στην επικράτεια) :

- Προσβολές κατά πολιτικής εξουσίας 2650 (επικράτεια: 5993)
- Κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα 1118 (επικράτεια: 2341)
- Εγκλήματα κατά σωματικής ακεραιότητας 3168 (επικράτεια: 7516)
- Εγκλήματα κατά ιδιοκτησίας 53124 (επικράτεια: 91478)
- Εγκλήματα κατά γενετήσιας αξιοπρέπειας 412 (επικράτεια: 924)

Βάσει ενός άλλου διαχωρισμού και πίνακα που περιλαμβάνει η επετηρίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, προκύπτουν τα παρακάτω στοιχεία:

- Ανθρωποκτονίες με δόλο: 72 απόπειρες και 34 τελεσμένες
- Βιασμοί: 35 απόπειρες και 86 τελεσμένοι
- Διακεκριμένη κλοπή με διάρρηξη: 7 απόπειρες και 17 τελεσμένες
- Άλλες κλοπές με διάρρηξη: 1462 απόπειρες και 6358 τελεσμένες

Τα αντίστοιχα στοιχεία από την επετηρίδα του 2021 που αφορούν το έτος 2020 είναι τα παρακάτω (<http://www.astynomia.gr>):

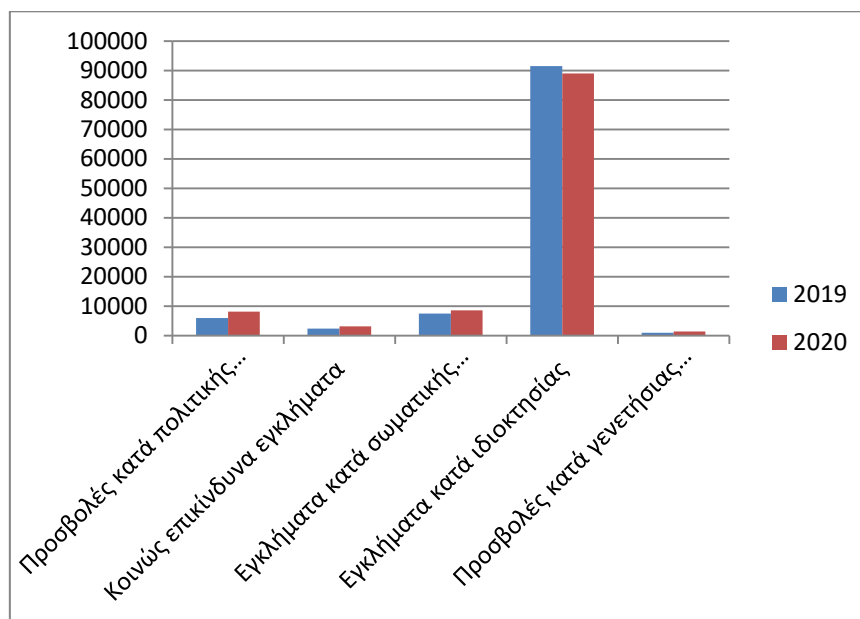
- Προσβολές κατά πολιτικής εξουσίας 3482 (επικράτεια: 8114)
- Κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα 1289 (επικράτεια: 3104)
- Εγκλήματα κατά σωματικής ακεραιότητας 3874 (επικράτεια: 8609)
- Εγκλήματα κατά ιδιοκτησίας 50983 (επικράτεια: 88962)

- Εγκλήματα κατά γενετήσιας αξιοπρέπειας 625 (επικράτεια: 1388)

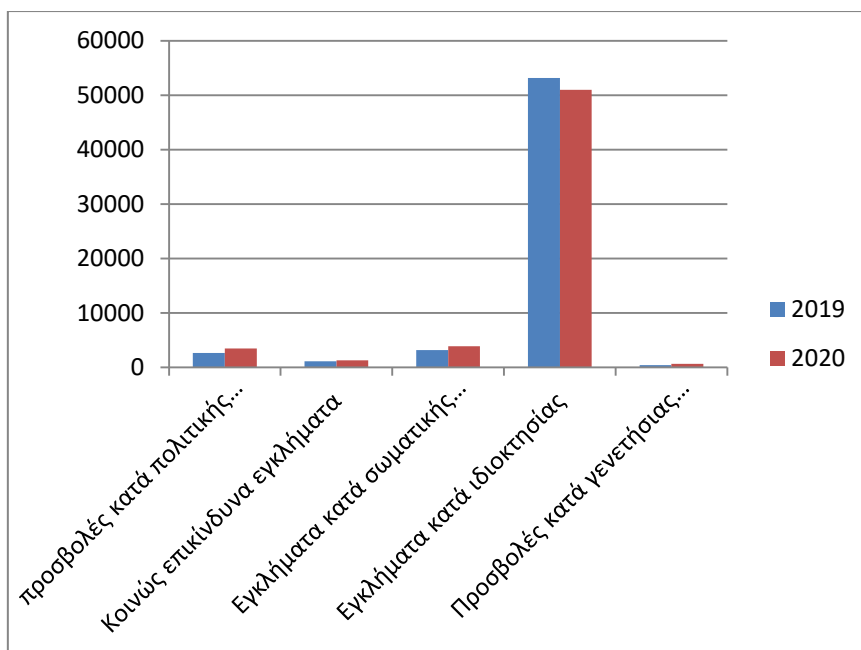
Και ως προς τον δεύτερο πίνακα για το έτος 2019 ισχύουν τα εξής:

- Ανθρωποκτονίες με δόλο: 70 απόπειρες και 38 τελεσμένες
- Βιασμοί: 35 απόπειρες και 86 τελεσμένοι
- Διακεκριμένη κλοπή με διάρρηξη: 17 απόπειρες και 67 τελεσμένες
- Άλλες κλοπές με διάρρηξη: 1209 απόπειρες και 6017 τελεσμένες

Όπως φαίνεται και στα Σχήματα 12, 13 και 14, παρατηρείται ότι ανάμεσα στα έτη 2019 και 2020, υπάρχει μερική αύξηση των αδικημάτων. Σημειώνεται και πάλι ότι τα συγκεκριμένα στοιχεία από τις επετηρίδες της Αστυνομίας που αναγράφονται είναι ενδεικτικά και αφορούν τη Γ.Α.Δ. Αττικής και όχι τον Δήμο Αθηναίων. Αξιοσημείωτο είναι από αυτήν τη μικρή αύξηση εξαιρείται η κατηγορία των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας, στην οποία παρατηρείται σχετική μείωση ανάμεσα στις δύο χρονιές. Πιθανώς οφείλεται στην περίοδο καραντίνας που ήταν η χώρα, κατά την οποία ο περισσότερος κόσμος παρέμενε στα σπίτια του.

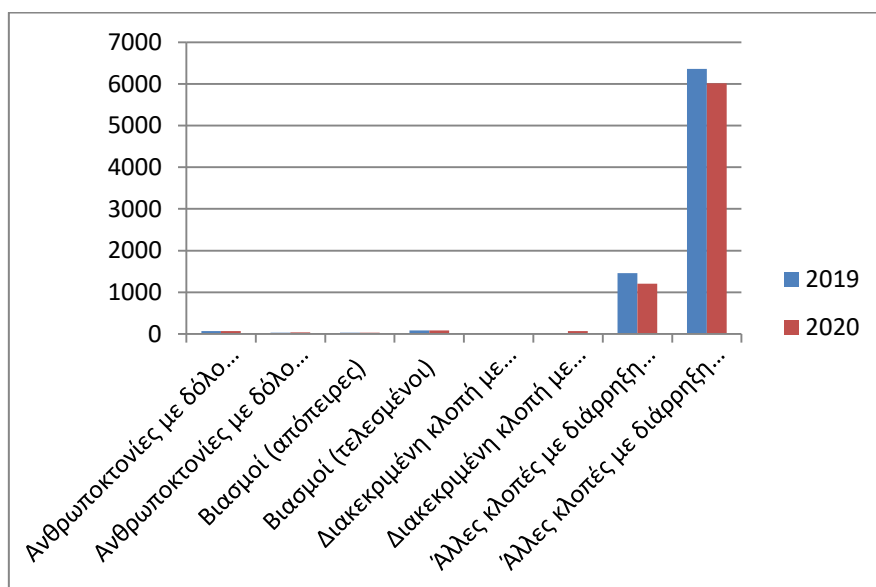

Σχήμα 11: Διάγραμμα συγκριτικών συγκεντρωτικών στοιχείων εγκλημάτων στο σύνολο της επικράτειας για τα έτη 2019 & 2020

Σχήμα 12: Διάγραμμα συγκριτικών συγκεντρωτικών στοιχείων εγκλημάτων στο Νομό Αττικής για τα έτη 2019 & 2020

Το αντίστοιχο διάγραμμα που οπτικοποιεί τον δεύτερο πίνακα είναι το ακόλουθο:

Σχήμα 13: Διάγραμμα συγκριτικών συγκεντρωτικών στοιχείων εγκλημάτων για διαφορετικές κατηγορίες τους στον Νομό Αττικής για τα έτη 2019 & 2020

Ως προς τον Δήμο Αθηναίων, βάσει του απολογισμού της συνολικής δραστηριότητας της Ελληνικής Αστυνομίας για το έτος 2019, που έχει δημοσιοποιήσει η Αστυνομική Διεύθυνση τον Μάρτιο του 2020 (<http://www.astynomia.gr>), η κατάσταση της εγκληματικότητας στην πόλη των Αθηνών, φαίνεται να έχει μείωση. Πιο αναλυτικά:

Το 2019 καταγράφηκαν σε όλη την επικράτεια 76 υποθέσεις ανθρωποκτονιών. Από αυτές, οι 24 έγιναν με κίνητρο τις προσωπικές διαφορές, ενώ το 2018 είχαν καταγραφεί 95 από τις οποίες οι 21 είχαν κίνητρο προσωπικές διαφορές. Επίσης διαπράχθηκαν 117 απόπειρες ανθρωποκτονίας, έναντι 124 που είχαν καταγραφεί το 2018. Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι εξιχνιάστηκαν 176 περιπτώσεις τετελεσμένων ανθρωποκτονιών ή αποπειρών, δηλαδή εξιχνιάστηκε το 91,2% των υποθέσεων.

Επίσης, στη γενική κατηγοριοποίηση, κατά το έτος 2019 σημειώνεται μείωση όσον αφορά στις ληστείες, καθώς σε όλη την επικράτεια διαπράχθηκαν 4.287 έναντι 4.358 το 2018. Συγκεκριμένα καταγράφονται:

Ληστείες

- **71** λιγότερες ληστείες στην επικράτεια (**4.287** ληστείες έναντι **4.358**)
- **78** λιγότερες ληστείες στην Αττική (**3.382** ληστείες έναντι **3.460**)
- **26** επιπλέον ληστείες στη Θεσσαλονίκη (**509** ληστείες έναντι **483**)

Κλοπές – Διαρρήξεις

Το 2019 διαπράχθηκαν (**7.551**) **επιπλέον** κλοπές - διαρρήξεις σε όλη την επικράτεια και συγκεκριμένα (**81.734**) έναντι (**74.183**) το 2018 .

Συγκεκριμένα, σε επίπεδο επικράτειας, καθώς και στις πόλεις της Αθήνας και Θεσσαλονίκης όπου καταγράφεται ο κύριος όγκος των κλοπών και των διαρρήξεων, στη σύγκριση του έτους 2019 σε σχέση με το έτος 2018, καταγράφονται τα εξής.

- **81.734** έναντι **74.183**, στην επικράτεια
- **47.832** έναντι **43.743** στην Αττική
- **17.643** έναντι **13.819** στη Θεσσαλονίκη

5.3 Επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων των ερωτηματολογίων

«Τα στοιχεία είναι μία σειρά από αριθμητικά, ποσοτικά ή ποιοτικά χαρακτηριστικά ενός συνόλου, σε μη επεξεργασμένη μορφή, τα οποία όταν περάσουν από μία διαδικασία επεξεργασίας και απαντήσουν σε κάποιο ερώτημα, συνιστούν πληροφορία» (Κουτσόπουλος, 2009).

Η επεξεργασία και η ανάλυση, λοιπόν, των ερωτηματολογίων, πραγματοποιήθηκαν μέσω της πλατφόρμας «Fear of Crime», αντλώντας τα αντίστοιχα ποσοστά που προέκυψαν για κάθε απάντηση. Έγιναν οι απαιτούμενοι συνδυασμοί ερωτήσεων,

ούτως ώστε να φανεί ο ρόλος που παίζει η κάθε μεταβλητή, είτε κοινωνική και δημογραφική, είτε περιβαλλοντική, στον φόβο του εγκλήματος. Τα αναλυτικά πρωτογενή δεδομένα της επεξεργασίας περιλαμβάνονται στα αρχεία του Παρ/τος II.

Τα γεωγραφικά στοιχεία, αναφορικά με το περιεχόμενό τους, μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες: στοιχεία που αφορούν τον φυσικό χώρο, τους ανθρώπους (πληθυσμιακά κλπ.), τις οικονομικές και κοινωνικές δομές, και τέλος τις διαδικασίες (Κουτσόπουλος, 2009).

Συνεπώς, η συγκεκριμένη έρευνα για τον αστικό φόβο του εγκλήματος, βασίστηκε σε δύο ομάδες μεταβλητών, τις δημογραφικές και τις περιβαλλοντικές, με την ακόλουθη ανάλυση των αποτελεσμάτων των δεδομένων που συλλέχθηκαν.

5.3.1. Επεξεργασία και ανάλυση Δημογραφικών Μεταβλητών.

Ακολουθεί η επεξεργασία των απαντήσεων στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, συνδυασμένες με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων. Σε πολλές από τις ερωτήσεις – αναλύσεις, (σε όσες εμφανίζουν αξιοσημείωτα αποτελέσματα), παρουσιάζονται τα στοιχεία με μορφή πινάκων και τα αντίστοιχα αποτελέσματα.

- Σκεπτόμενος όλους τους τύπους εγκλημάτων, πόσο ανήσυχος νιώθετε μήπως πέσετε θύμα του εγκλήματος

Στην ερώτηση αυτή, σε όλες τις **ηλικιακές κατηγορίες**, οι περισσότεροι απάντησαν ότι ανησυχούν λίγο ή σχετικά λίγο. Η μόνη εξαίρεση, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, εμφανίζεται στους ηλικιωμένους, άνω των 70 χρόνων, όπου οι περισσότεροι απάντησαν ότι ανησυχούν πολύ (28,75%). Τα μικρότερα ποσοστά εμφανίζονται στην απάντηση, ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε ήσυχος ούτε ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος.	Καθόλου ανήσυχος
15-24	16,00	34,22	26,22	15,11	11,38
25-34	9,72	28,84	28,84	21,63	10,97
35-44	16,67	29,17	27,78	21,53	4,86
45-54	16,04	35,85	25,47	18,87	3,77
55-64	20,34	25,42	25,42	18,64	10,17
65-70	26,67	13,33	40,00	20,00	0,00
70+	28,57	21,43	14,29	21,43	14,29

Ως προς τη **διάκριση του φύλου**, οι περισσότεροι άντρες, δηλώνουν ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ (28,53%), ενώ οι περισσότερες γυναίκες ότι ανησυχούν λίγο (33,87%).

	Πολύ ανήσυχος.	Λίγο ανήσυχος.	Ούτε ήσυχος ούτε ανήσυχος.	Όχι πολύ ανήσυχος.	Καθόλου ανήσυχος
Άνδρας	11,83	26,22	28,53	22,88	10,54
Γυναίκα	16,63	33,87	26,37	16,63	6,49

Μία από τις ερωτήσεις που τέθηκαν, ήταν και **ο χρόνος διαμονής τους στη συγκεκριμένη περιοχή**. Οι κατηγορίες που δημιουργήθηκαν ήταν, κάτω από 1 χρόνο, 1-2 χρόνια, 2-3 χρόνια, 3-5 χρόνια, 5-10 χρόνια, 10-20 χρόνια και τέλος, πάνω από 20 χρόνια. Συνδυαστικά με αυτή την ερώτηση, τα μεγαλύτερα ποσοστά, σχεδόν σε όλες τις ομάδες, παρατηρήθηκαν στην απάντηση ότι ανησυχούν λίγο, ενώ τα μικρότερα στο ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Η μόνη εξαίρεση εμφανίζεται στην ομάδα αυτών που μένουν 2-3 χρόνια στον τόπο κατοικίας τους, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ (33,97%), και το μικρότερο ότι ανησυχούν πολύ. Εδώ φαίνεται, ότι ο χρόνος διαμονής στην ίδια περιοχή δεν παίζει σημαντικό ρόλο στην ανησυχία, για το εάν θα πέσουν θύματα στο άμεσο χρονικό διάστημα.

Η επόμενη κατηγοριοποίηση έχει να κάνει με τον **αριθμό των μελών του νοικοκυριού**. Οι κατηγορίες που σχηματίστηκαν είναι τα μονομελή νοικοκυριά, αυτά των δύο, των τριών, των τεσσάρων και πάνω από πέντε μελών. Και πάλι σε όλες τις κατηγορίες, οι περισσότεροι ερωτηθέντες απάντησαν ότι ανησυχούν λίγο, και οι λιγότεροι ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Άρα κι από αυτόν τον συνδυασμό των ερωτήσεων προκύπτει, ότι ο αριθμός των μελών μιας οικογένειας δεν επηρεάζει ιδιαίτερα τον βαθμό ανησυχίας των κατοίκων.

Ως προς **το επίπεδο εκπαίδευσης** των ερωτηθέντων, ορίστηκαν πέντε πάλι κατηγορίες. Όσοι είχαν μόνον απολυτήριο Γυμνασίου ήταν 26, με απολυτήριο Λυκείου 159, με πτυχίο από Ανώτατο ή Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα 402, με μεταπτυχιακές σπουδές 198, και τέλος με διδακτορικό τίτλο 35 άτομα. Ως προς αυτή την ομαδοποίηση, και πάλι ο συσχετισμός με την ανησυχία μας δίνει περίπου τα ίδια αποτελέσματα. Δηλαδή οι τρεις ενδιάμεσου επιπέδου εκπαίδευσης κατηγορίες, παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα ποσοστά στη μικρή ανησυχία. Όσοι, θεωρητικά, είναι λιγότερο μορφωμένοι έχουν απαντήσει στην πλειονότητά τους ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ (38,46%), ενώ αυτοί που έχουν διδακτορικό τίτλο ότι δεν ανησυχούν πολύ (37,14%). Σε όλες όμως τις κατηγορίες, οι λιγότεροι απάντησαν ότι δεν ανησυχούν καθόλου μήπως πέσουν θύματα εγκλήματος στο προσεχές χρονικό διάστημα.

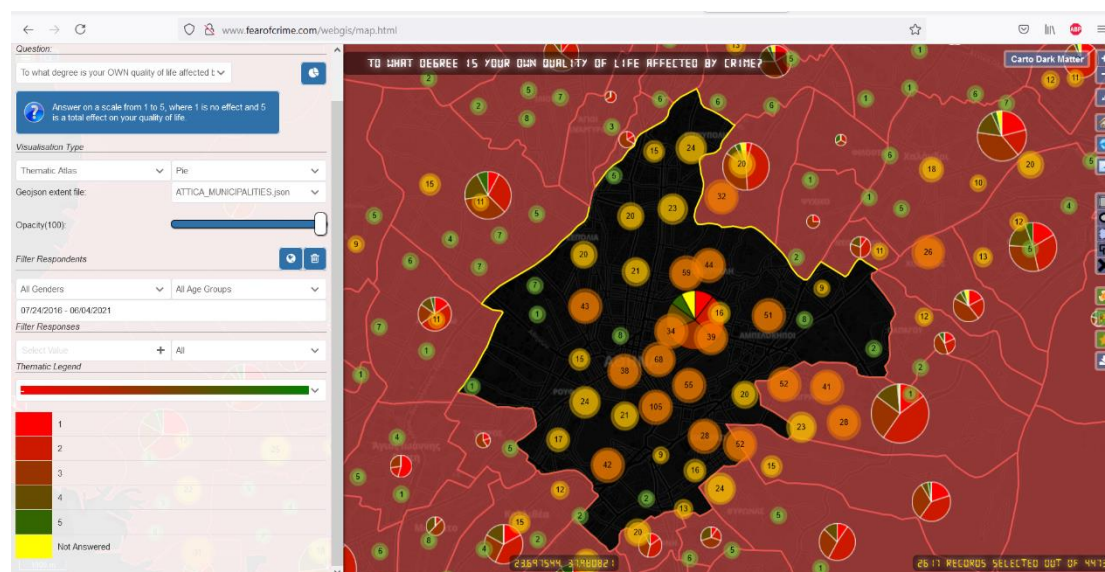
Επίσης, ως προς την **επαγγελματική τους κατάσταση** απάντησαν 23 μαθητές, 194 φοιτητές, 104 εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, 389 πλήρους απασχόλησης, 67 άνεργοι και τέλος 41 συνταξιούχοι. Στους μαθητές, οι περισσότεροι απάντησαν ότι δεν ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ (52,17%), στους συνταξιούχους οι περισσότεροι απάντησαν ότι ανησυχούν πολύ (31,71%) και στις υπόλοιπες ομάδες, οι περισσότεροι

απάντησαν ότι ανησυχούν λίγο. Σχεδόν σε όλες τις ομάδες, οι λιγότεροι απάντησαν ότι δεν ανησυχούν καθόλου, εκτός από τους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης, καθώς και τους άνεργους, όπου οι λιγότεροι απάντησαν ότι ανησυχούν πολύ (10,58% και 13,43% αντίστοιχα).

Άλλη μια ομαδοποίηση έγινε με βάση **το εάν οι ερωτηθέντες έχουν πέσει θύματα βίας τους τελευταίους 12 μήνες**. Στο σύνολο τους, οι 144 δήλωσαν ότι έχουν υπάρξει θύματα, και οι 729 ότι δεν έχουν υπάρξει. Παρόλα αυτά, στη συνδυαστική ερώτηση φαίνεται, ότι αυτό δεν επηρεάζει την περαιτέρω ανησυχία τους, εφόσον εμφανίζουν τα ίδια μεγαλύτερα και μικρότερα ποσοστά στο ότι ανησυχούν λίγο και καθόλου, αντίστοιχα.

- Πόσο επηρεάζεται η ποιότητα ζωής σας από την εγκληματικότητα

Η επόμενη ερώτηση που τέθηκε στο ερωτηματολόγιο ήταν «σε ποιο βαθμό επηρεάζεται η ποιότητα ζωής των κατοίκων από την εγκληματικότητα». Οι απαντήσεις έπρεπε να είναι σε μία κλίμακα από το 1 μέχρι το 5, όπου 1 δεν επηρεάζεται καθόλου ο ερωτηθείς και 5 επηρεάζεται πλήρως (Σχ. 15).

Σχήμα 14: Ενδεικτική χωρική αναπαράσταση του βαθμού επίδρασης του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής.

Συνδυαστικά με τις **ηλικιακές ομάδες**, φαίνεται ότι οι νεότεροι μέχρι και τα 64 χρόνια, δηλώνουν, στην πλειοψηφία τους, ότι επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ η ποιότητα ζωής τους. Οι περισσότεροι στην επόμενη ηλικιακή ομάδα, 65-70, απάντησαν ότι επηρεάζεται λίγο, και οι πιο ηλικιωμένοι ότι επηρεάζεται πλήρως (50,00%), πράγμα που είναι και αναμενόμενο. Τα μικρότερα ποσοστά παρατηρούνται σε διαφορετικές δηλώσεις, όπου οι νεότεροι πάλι απαντούν, στη μειονότητά τους, ότι επηρεάζεται πλήρως και οι μεγαλύτεροι σχεδόν καθόλου.

	1	2	3	4	5
15-24	16,81	24,78	37,61	14,16	6,64
25-34	10,69	33,02	34,59	17,61	4,09
35-44	11,11	28,47	29,86	19,44	11,11
45-54	10,38	27,36	31,13	22,64	8,49
55-64	3,39	32,20	32,20	22,03	10,17
65-70	0,00	46,67	13,33	13,33	26,67
70+	14,29	7,14	14,29	14,29	50,00

Ως προς τον συνδυασμό με **το φύλο**, στους μεν άνδρες οι περισσότεροι δηλώνουν ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται λίγο (30,26%), ενώ στις γυναίκες ότι επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ (38,42%), επομένως λίγο περισσότερο. Και στα δύο φύλα πάντως, οι λιγότεροι απάντησαν ότι επηρεάζεται πλήρως.

	1	2	3	4	5
Ανδρας	14,10	30,26	26,92	20,26	8,46
Γυναίκα	9,76	28,46	38,41	15,85	7,52

Στην ίδια ερώτηση και σε σχέση με τον **χρόνο διαμονής των ερωτηθέντων**, στις περισσότερες κατηγορίες, τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσιάζονται στη διαβάθμιση ούτε λίγο ούτε πολύ. Εξαίρεση αποτελούν, οι κατηγορίες αυτών που μένουν 1-2 και πάνω από 20 χρόνια, όπου οι περισσότεροι (41,25% και 31,03% αντίστοιχα), απάντησαν ότι επηρεάζεται λίγο η ποιότητα ζωής τους. Ως προς τα ελάχιστα ποσοστά, σχεδόν όλα εμφανίζονται στην απάντηση ότι επηρεάζεται πλήρως, εκτός από αυτούς που μένουν 3-5 χρόνια στην ίδια περιοχή, όπου οι λιγότεροι απάντησαν ότι δεν επηρεάζεται καθόλου. Έντονες διαφοροποιήσεις λοιπόν, δεν παρατηρούνται ούτε και σε αυτόν τον συνδυασμό ερωτήσεων.

Ως προς τον **αριθμό των μελών του νοικοκυριού**, οι περισσότεροι από αυτούς που ανήκουν σε νοικοκυριά που αποτελούνται από 2 άτομα και πάνω, δήλωσαν και πάλι ότι επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ η ποιότητα της ζωής τους. Η μόνη εξαίρεση ήταν τα νοικοκυριά που αποτελούνται από 1 άτομο, όπου οι περισσότεροι (34,72%) απάντησαν ότι επηρεάζεται λίγο. Τα ελάχιστα ποσοστά παρουσιάζονται, σχεδόν σε όλα τα νοικοκυριά στη μεγαλύτερη διαβάθμιση.

Σχετικά με **το επίπεδο εκπαίδευσης**, παρατηρείται ξανά ότι στις περισσότερες κατηγορίες, οι πιο πολλοί απάντησαν ότι δεν επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ η ποιότητα ζωής τους. Η μόνη διαφορά εντοπίζεται σε όσους έχουν απολυτήριο λυκείου, όπου οι περισσότεροι δήλωσαν ότι ανησυχούν λίγο (30,19%). Οι λιγότεροι, στις περισσότερες κατηγορίες, απάντησαν ότι επηρεάζεται πολύ, με μόνη εξαίρεση όσους έχουν απολυτήριο γυμνασίου, καθώς και όσους έχουν διδακτορικό τίτλο οι οποίοι, στο ελάχιστο ποσοστό τους, δήλωσαν ότι δεν επηρεάζεται καθόλου. Θα

μπορούσαμε να συμπεράνουμε από αυτό, ότι οι προαναφερθείσες δύο κατηγορίες νιώθουν πιο έντονα την επίδραση στη ζωή τους από την εγκληματικότητα.

Ως προς την **επαγγελματική απασχόληση** των ερωτηθέντων, και πάλι ως επί το πλείστον, απάντησαν σε όλες τις ομάδες, ότι επηρεάζεται η ποιότητα ζωής τους ούτε λίγο ούτε πολύ, εκτός από τους μαθητές και τους εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης όπου οι περισσότεροι (34,78% και 31,03% αντίστοιχα) δήλωσαν ότι επηρεάζονται λίγο. Η μόνη εξαίρεση παρατηρήθηκε στους συνταξιούχους, όπου οι λιγότεροι απάντησαν ότι επηρεάζονται λίγο (7,32%) και όλοι οι υπόλοιποι δήλωσαν κατ' ελάχιστον ότι επηρεάζονται πολύ. Προφανή συμπεράσματα από τον συσχετισμό αυτών των ερωτήσεων δε διαφαίνονται.

Η τελική συσχέτιση αυτής της ερώτησης γίνεται με το **εάν έχουν πέσει θύματα κάποιας εγκληματικής ενέργειας τους τελευταίους 12 μήνες**. Οι περισσότεροι και στις δύο κατηγορίες απάντησαν ότι δεν επηρεάζονται ούτε λίγο ούτε πολύ. Η διαφοροποίηση όμως παρατηρείται στα ελάχιστα ποσοστά, όπου σε όσους έχουν υπάρξει θύματα οι λιγότεροι δήλωσαν ότι η ζωή τους δεν επηρεάζεται καθόλου (8,33%) και το αντίθετο σε αυτούς που δεν υπήρξαν (7,37%), δηλαδή οι λιγότεροι είναι αυτοί που επηρεάζεται πλήρως. Αυτό ενδεχομένως, να οφείλεται στην εξοικείωση που απέκτησαν οι πρώτοι.

- Πόσο επηρεάζεται η ποιότητα ζωής σας από τον φόβο του εγκλήματος

Στην αντίστοιχη ερώτηση για το πόσο επηρεάζεται η ποιότητα ζωής των ερωτηθέντων από τον φόβο του εγκλήματος, στις περισσότερες **ηλικιακές ομάδες**, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι επηρεάζονται ούτε λίγο ούτε πολύ. Εξαιρέσεις παρατηρούνται σε όσους είναι 55-64 και 65-70 χρονών, όπου οι περισσότεροι δήλωσαν ότι επηρεάζονται λιγότερο (32,20% και 46,67% αντίστοιχα). Η μεγαλύτερη διαφοροποίηση παρουσιάζεται, πάλι, στους πιο ηλικιωμένους, άνω των 70 χρόνων, όπου οι μισοί απάντησαν ότι επηρεάζεται πλήρως η ζωή τους από τον φόβο του εγκλήματος. Οι λιγότεροι στις περισσότερες κατηγορίες απάντησαν ότι επηρεάζονται πλήρως. Χαρακτηριστική είναι η ομάδα των 65-70 χρόνων, εκ των οποίων ερωτηθέντων, δεν υπάρχει κανένας που να μην επηρεάζεται καθόλου.

	1	2	3	4	5
15-24	12,44	29,78	35,11	16,89	5,78
25-34	12,62	32,49	26,81	23,66	4,42
35-44	13,89	25,00	32,64	18,06	10,42
45-54	6,60	32,08	33,02	17,92	10,38
55-64	8,47	30,51	35,59	16,95	8,47
65-70	0,00	46,67	0,00	26,67	26,67
70+	14,29	7,14	14,29	28,57	35,71

Συνδυαστικά με το **φύλο**, οι απαντήσεις είναι παρόμοιες, με τους άντρες να φαίνεται ότι επηρεάζονται κάπως λιγότερο.

Ως προς τον **χρόνο διαμονής**, οι περισσότεροι, σε όλες τις κατηγορίες, δηλώνουν είτε ότι επηρεάζεται λίγο η ζωή τους από τον φόβο του εγκλήματος, είτε σχετικά. Ως προς τα ελάχιστα ποσοστά, αυτά παρατηρούνται σε αυτούς που έχουν δηλώσει ότι επηρεάζονται πολύ.

Παρόμοια εικόνα παρουσιάζουν και οι απαντήσεις, σχετικά με **το μέγεθος του νοικοκυριού**, χωρίς έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ τους. Η μόνη διαφορά, είναι ότι στα πολυμελή νοικοκυριά, οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν καθόλου (9,09%), εν αντιθέσει με τις υπόλοιπες κατηγορίες, όπου οι λιγότεροι είναι αυτοί που ανησυχούν πάρα πολύ.

Ως προς **το επίπεδο εκπαίδευσης**, τα μέγιστα ποσοστά παρατηρούνται στις ίδιες με πριν απαντήσεις. Η μόνη διαφοροποίηση που σημειώνεται, είναι ότι στην κατηγορία με τους λιγότερο μορφωμένους, τα χαμηλότερα ποσοστά δηλώνουν ότι δεν επηρεάζεται καθόλου η ζωή τους (7,69% και 6,92% αντίστοιχα).

Συνδυασμένη η ερώτηση αυτή με την **επαγγελματική κατάσταση** των ερωτηθέντων, δίνει αντίστοιχα ποσοστά με τους προηγούμενους συνδυασμούς. Η μόνη διαφορά που παρατηρείται είναι στους συνταξιούχους και στους άνεργους, όπου οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δεν επηρεάζονται καθόλου (7,32% και 8,96 αντίστοιχα), ενώ στις υπόλοιπες κατηγορίες οι λιγότεροι απάντησαν ότι επηρεάζονται πλήρως.

Τέλος, ως προς το **άν έχουν υπάρξει θύματα**, διαφαίνεται ότι οι πιο πολλοί και στις δύο ομάδες, επηρεάζονται είτε λίγο είτε σχετικά. Διαφοροποιούνται μόνον, ως προς τα ελάχιστα ποσοστά, όπου σε αυτούς που έχουν υπάρξει θύμα, οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δεν επηρεάζονται καθόλου (8,33%), ενώ στους άλλους, αντιθέτως, οι λιγότεροι επηρεάζονται πολύ από τον φόβο του εγκλήματος. Εδώ, από ότι φαίνεται, η θυματοποίηση έχει παίξει ρόλο στον φόβο τους.

	1	2	3	4	5
Ναι	9,03	26,39	34,03	19,44	11,11
Όχι	12,01	31,11	29,88	20,05	6,96

- Πόσο πιθανό θεωρείτε το ενδεχόμενο να πέσετε θύμα κάποιας εγκληματικής ενέργειας μέσα στους επόμενους μήνες;

Στην ερώτηση για το εάν θεωρούν πιθανό να πέσουν οι ίδιοι θύματα στο προσεχές μέλλον (12 μήνες), δεν υπάρχουν διαφοροποιήσεις σε σχέση με την ηλικία. Οι περισσότεροι σε όλες τις ομάδες, έχουν απαντήσει ούτε λίγο ούτε πολύ. Πρέπει να σημειωθεί ότι στις κατηγορίες από 55 χρόνων και πάνω δεν έχει απαντήσει ούτε ένας ερωτώμενος ότι δεν το θεωρεί καθόλου πιθανό.

Παρόμοια αποτελέσματα δίνει και η συσχέτιση με **το φύλο**, όπου και πάλι, οι πιο πολλοί και στους άντρες και στις γυναίκες, δηλώνουν ότι το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο, ενώ οι λιγότεροι είναι αυτοί που δεν το θεωρούν καθόλου πιθανό.

Το ίδιο παρατηρείται και στον συνδυασμό της ερώτησης με τον **χρόνο διαμονής** των ερωτηθέντων, με παρεμφερή ποσοστά. Διαφαίνεται καθαρά ότι ανεξαιρέτως, οι περισσότεροι ερωτηθέντες, το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο, με μεγάλη διαφορά από τις υπόλοιπες διαβαθμίσεις, και οι λιγότεροι ότι δεν το θεωρούν καθόλου πιθανό.

Παρατηρώντας και τους επόμενους συνδυασμούς (**χρόνο διαμονής, επίπεδο εκπαίδευσης, μέγεθος νοικοκυριού, επαγγελματική κατάσταση και ήδη υπάρχουσα θυματοποίηση**), με τη συγκεκριμένη ερώτηση, φαίνεται ότι σε όλες τις περιπτώσεις, ο μεγαλύτερος αριθμός των ερωτηθέντων, δηλώνει ότι το θεωρεί ούτε πιθανό ούτε απίθανο, ενώ ο μικρότερος ότι δεν το θεωρεί καθόλου πιθανό. Δηλαδή σε αυτή τη συνδυαστική ερώτηση δεν παρατηρήθηκαν καθόλου διαφοροποιήσεις.

- Όσον αφορά τη γειτονιά σας, για ποιο από τα παρακάτω εγκλήματα είστε περισσότερο ανήσυχος:

Η επόμενη ερώτηση αφορά το ποιοι συγκεκριμένοι τύποι εγκλημάτων φοβίζουν τους κατοίκους περισσότερο. Ως προς τις **ηλικιακές κατηγορίες**, δεν παρατηρείται ιδιαίτερη διαφοροποίηση. Οι περισσότεροι, ανεξαρτήτως ηλικίας, δηλώνουν ότι φοβούνται περισσότερο τη διάρρηξη, και αμέσως μετά τη ληστεία και τη σεξουαλική επίθεση. Τα εγκλήματα που φαίνεται να ανησυχούν λιγότερο όλους τους ερωτηθέντες, είναι να υπάρξουν θύμα ομοφοβικής ή ρατσιστικής επίθεσης.

Σχετικά με **το φύλο**, και οι δύο κατηγορίες, ισχυρίζονται ότι φοβούνται περισσότερο τη διάρρηξη. Οι γυναίκες όμως, αμέσως μετά από αυτό φοβούνται τη σεξουαλική επίθεση σε μεγάλο ποσοστό (26,61%), εν αντιθέσει με τους άντρες που τη φοβούνται ελάχιστα (1,34%). Επίσης, οι γυναίκες ανησυχούν απειροελάχιστα για την ομοφοβική επίθεση.

Ως προς τον **χρόνο διαμονής τους**, σε όλες τις ομάδες και πάλι οι περισσότεροι ανησυχούν για τη διάρρηξη, και οι λιγότεροι για την ομοφοβική και ρατσιστική επίθεση.

Σχετικά με **το μέγεθος του νοικοκυριού**, ενώ σχεδόν σε όλες τις ομάδες, τα μεγαλύτερα εμφανίζονται στη διάρρηξη, στην ομάδα νοικοκυριών με πάνω από 5 μέλη, οι περισσότεροι ερωτηθέντες φοβούνται τη σεξουαλική επίθεση (25,93%). Οι λιγότεροι πάντως σε όλες τις κατηγορίες, φαίνεται να φοβούνται λιγότερο την ομοφοβική και ρατσιστική επίθεση, και πάλι.

Ως προς **το επίπεδο εκπαίδευσης**, η μόνη διαφοροποίηση που παρατηρείται, είναι ότι στους λιγότερο μορφωμένους, οι περισσότεροι ανησυχούν και για τη διάρρηξη και για τη σωματική επίθεση (23,08%). Επίσης, στην ίδια κατηγορία, κανένας από τους ερωτηθέντες δεν ανησυχεί, για την καταστροφή της περιουσίας του, για τη διακίνηση και χρήση ναρκωτικών και για την ομοφοβική επίθεση. Σε όλες τις υπόλοιπες ομάδες, το έγκλημα που προκαλεί τον περισσότερο φόβο, είναι η

διάρρηξη. Και σε αυτή την περίπτωση, σε όλα τα νοικοκυριά ανεξαιρέτως μεγέθους, οι λιγότεροι ανησυχούν για τη ρατσιστική και την ομοφοβική επίθεση.

Συνδυαστικά με την **επαγγελματική κατάσταση**, οι μαθητές και οι φοιτητές, φαίνεται να ανησυχούν περισσότερο για τη σεξουαλική κακοποίηση (37,50% και 26,88% αντίστοιχα). Οι υπόλοιπες κατηγορίες ανησυχούν πιο πολύ για τη διάρρηξη. Επίσης οι συνταξιούχοι δε φοβούνται καθόλου, ρατσιστικές, ομοφοβικές και σεξουαλικές επιθέσεις, γεγονός που είναι αναμενόμενο.

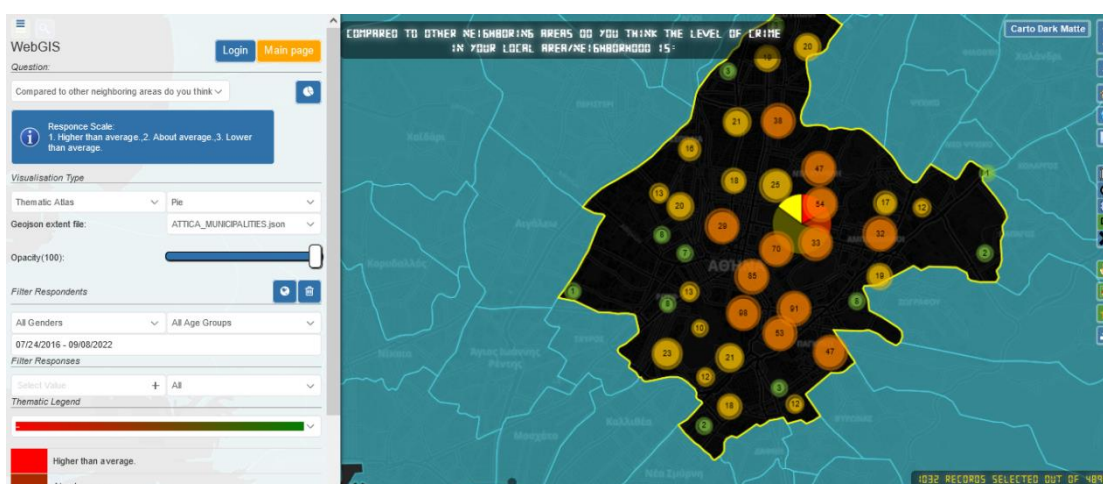
Τέλος δεν υπάρχει διαφοροποίηση, σχετικά με το **εάν έχουν υπάρξει ή όχι θύμα επίθεσης**. Είτε έχουν υπάρξει είτε όχι θύμα, φοβούνται περισσότερο για τη διάρρηξη.

- Σε σύγκριση με την υπόλοιπη χώρα, πιστεύετε πως το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή σας, σε σχέση με τον μέσο όρο είναι: υψηλότερο/περίπου το ίδιο/χαμηλότερο.

Στην επόμενη ερώτηση, που αφορά τη γνώμη των ερωτηθέντων για το επίπεδο εγκληματικότητας της περιοχής τους, συγκρινόμενη με το υπόλοιπο της χώρας, δεν παρατηρείται καμία διαφοροποίηση. Οι περισσότεροι σε όλες τις κατηγορίες των αντίστοιχων ομαδοποιήσεων, θεωρούν ότι το επίπεδο είναι κάτω από τον μέσο όρο, ενώ οι λιγότεροι ότι είναι το ίδιο.

- Σε σύγκριση με άλλες γειτονικές σας περιοχές, πιστεύετε πως το επίπεδο της εγκληματικότητας στην περιοχή σας σε σχέση με τον μέσο όρο είναι: υψηλότερο/περίπου το ίδιο/χαμηλότερο.

Διαφοροποίηση δεν παρατηρείται ούτε στην επόμενη ερώτηση, σχετικά με το επίπεδο εγκληματικότητας της γειτονιάς τους, συγκριτικά με τις όμορες περιοχές (Σχ. 16). Δηλαδή, σε όλες τις ομάδες ανεξαιρέτως θεωρούν, οι περισσότεροι, ότι το επίπεδο είναι κάτω από τον μέσο όρο των γειτονικών περιοχών, ενώ οι λιγότεροι ότι είναι στον μέσο όρο.

Σχήμα 15: «Πώς κρίνετε το επίπεδο εγκληματικότητας της περιοχής σας σε σύγκριση με εκείνο γειτονικών περιοχών»;

- Θεωρείτε ότι τα τελευταία δύο χρόνια το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή σας έχει: μεγάλη αύξηση/μικρή αύξηση/παραμένει στο ίδιο επίπεδο/μικρή μείωση/μεγάλη μείωση

Ως προς την πορεία της γειτονιάς τους, σε σχέση με την εγκληματικότητα τα τελευταία δύο χρόνια, κι εδώ τα ίδια μέγιστα και ελάχιστα ποσοστά παρατηρούνται παρόμοια, σε όλες τις ομαδοποιήσεις. Οι περισσότεροι, ανεξαρτήτως κατηγορίας και ομαδοποίησης, δηλώνουν ότι το επίπεδο έχει μείνει στάσιμο, ενώ οι λιγότεροι ότι έχει πέσει αισθητά.

- Πόσο ανήσυχος/η είστε με το ενδεχόμενο να γίνει διάρρηξη/κλοπή στο σπίτι σας μέσα στους επόμενους 12 μήνες

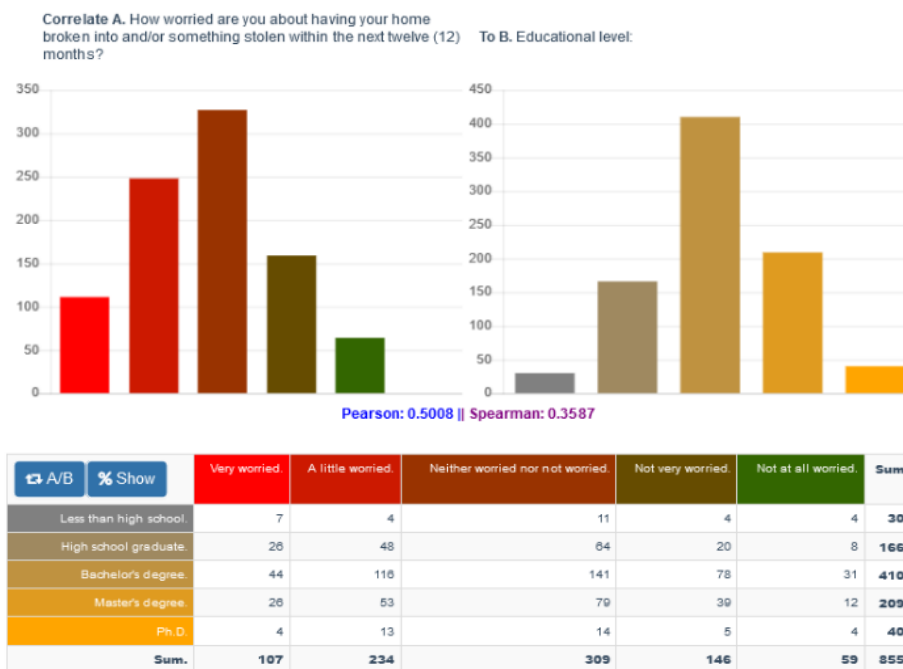
Στην ερώτηση για το πόσο ανησυχούν μήπως κλαπεί κάτι από το σπίτι τους μέσα στον επόμενο χρόνο, σε όλες σχεδόν τις ηλικιακές ομάδες, οι πιο πολλοί ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ. Εξαιρέση αποτελούν όσοι είναι 55-64 ετών, που ανησυχούν λίγο περισσότερο (45,00%) και όσοι είναι άνω των 70 ετών, οι οποίοι στην πλειονότητά τους ανησυχούν πολύ (35,71%). Οι λιγότεροι είναι αυτοί που δηλώνουν, ανεξαρτήτως ηλικίας, ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
15-24	10,57	24,67	37,00	20,70	7,05
25-34	7,55	26,42	37,11	19,50	9,43
35-44	17,24	24,14	37,24	15,17	6,21
45-54	16,35	31,73	36,54	12,50	2,88
55-64	16,67	45,00	25,00	10,00	3,33
65-70	35,71	7,14	42,86	14,29	0,00
70+	35,71	21,43	21,43	14,29	7,14

Ως προς το φύλο, οι περισσότεροι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ και οι πιο λίγοι καθόλου, χωρίς καμία διαφοροποίηση ανάμεσα στα φύλα.

Σχετικά με το διάστημα διαμονής τους στην ίδια περιοχή, τα μέγιστα ποσοστά παντού εμφανίζονται στην απάντηση, ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ, ενώ οι λιγότεροι είναι αυτοί που απαντούν ότι ανησυχούν πολύ και ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

Συνδυαστικά με το μέγεθος του νοικοκυριού, το επίπεδο μόρφωσης, και την απασχόληση, στη συγκεκριμένη ερώτηση, δεν υπάρχουν διαφοροποιήσεις (Σχ. 17). Το μεγαλύτερο ποσοστό δηλώνει ότι ανησυχεί ούτε λίγο ούτε πολύ, ενώ το μικρότερο ότι δεν ανησυχεί καθόλου. Η μόνη εξαίρεση παρατηρείται στους μαθητές και φοιτητές, όπου οι λιγότεροι απαντούν ότι ανησυχούν πολύ, με ποσοστά 12,50% και 6,97%, αντίστοιχα.

Σχήμα 16: Συσχέτιση δύο ερωτήσεων: (α) «Πόσο ανησυχείτε για την πιθανότητα διάρρηξης και ληστείας στο σπίτι σας κατά τους επόμενους 12 μήνες;» και (β) Επίπεδο μόρφωσης.

Σε σχέση με το **εάν έχουν υπάρξει θύμα**, οι περισσότεροι από όσους έχουν υπάρξει, δηλώνουν ότι ανησυχούν λίγο, ενώ οι περισσότεροι που δεν έχουν υπάρξει θύμα, ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ.

Ναι	25,34	30,82	23,97	14,38	5,48
Όχι	9,92	26,36	28,26	18,07	7,20

- Πόσο ασφαλής νιώθετε στη γειτονιά/περιοχή σας κατά τη διάρκεια της νύχτας;

Η επόμενη ερώτηση αφορά το **άν νιώθουν ασφαλείς** οι ερωτηθέντες στη γειτονιά τους, κατά τη διάρκεια της νύχτας. Παρατηρώντας όλες τις συνδυαστικές ερωτήσεις, φαίνεται ότι δεν υπάρχουν ιδιαίτερες διακυμάνσεις. Οι περισσότεροι απαντούν, ως επί το πλείστον, ότι είναι κάπου στο μέσον, και οι λιγότεροι ότι νιώθουν απόλυτα ασφαλείς. Οι μόνες ίσως διαφορές είναι στις ηλικίες άνω των 65 ετών, όπου οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δε νιώθουν ιδιαίτερα ασφαλείς τη νύχτα (7,14%). Επίσης, στην κατηγορία αυτών που μένουν στην ίδια περιοχή 2-3 καθώς και 5-10 χρόνια, οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δε νιώθουν καθόλου ασφαλείς (5,26% και 7,89% αντίστοιχα). Επιπλέον ένα σημαντικό ποσοστό αυτών που έχουν χαμηλή μόρφωση,

δηλώνει ότι δε νιώθει καμία ασφάλεια (34,62%), καθώς επίσης και στους μαθητές, είναι πολλοί αυτοί που νιώθουν περιορισμένη ασφάλεια (29,17%).

- Πόσο ασφαλής νιώθετε στη γειτονιά/περιοχή σας κατά τη διάρκεια της ημέρας;

Ως προς την ασφάλεια που νιώθουν οι πολίτες κατά τη διάρκεια της ημέρας στην περιοχή τους, διαφαίνεται καθαρή διαφορά σε σχέση με την προηγούμενη ερώτηση. Φαίνεται δηλαδή, ότι το φως της ημέρας παίζει μεγάλο ρόλο στο αίσθημα της ανασφάλειας των κατοίκων, πράγμα που ήταν και αναμενόμενο. Οι περισσότεροι, σε όλες τις ομάδες, απαντούν ότι αισθάνονται αρκετά έως πολύ ασφαλείς, ενώ οι λιγότεροι απαντούν ότι δεν αισθάνονται καθόλου ασφαλείς.

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε για τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών;

Σχετικά με τη χρήση και τη διακίνηση ναρκωτικών, οι απαντήσεις διαφοροποιούνται στις διάφορες **ηλικιακές ομάδες**. Πιο αναλυτικά, οι ηλικίες από 45 ετών και πάνω, δείχνουν να ανησυχούν πολύ, και σίγουρα περισσότερο από τους νεότερους. Οι λιγότεροι πάντως, ανεξαρτήτως ηλικίας δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
15-24	24,66	21,97	26,01	16,14	11,21
25-34	19,81	23,96	23,32	17,57	15,34
35-44	24,29	22,86	25,00	14,29	13,57
45-54	28,43	18,63	27,45	13,73	11,76
55-64	36,67	31,67	18,33	5,00	8,33
65-70	35,71	28,57	14,29	14,29	7,14
70+	38,46	15,38	38,46	0,00	7,69

Ως προς το **φύλο**, οι γυναίκες δείχνουν να ανησυχούν σαφώς περισσότερο από τους άντρες.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Ανδρας	22,77	21,20	25,92	13,61	16,49
Γυναίκα	25,88	24,64	23,40	16,15	9,94

Σε σχέση με τον **χρόνο διαμονής στη γειτονιά τους**, η πρώτη ανάγνωση, δείχνει ότι όσοι μένουν λιγότερο χρόνο, ανησυχούν περισσότερο από τους υπόλοιπους. Εξάιρεση αποτελεί η κατηγορία εκείνων που μένουν πάνω από 20 χρόνια, όπου οι περισσότεροι ανησυχούν πολύ. Οι λιγότεροι δηλώνουν, σχεδόν σε όλες τις κατηγορίες, ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Λιγότερο από 12 μήνες	22,95	22,95	21,31	18,03	14,75
1-2 χρόνια	24,69	27,16	18,52	16,05	13,58
2-3 χρόνια.	15,79	19,74	28,95	17,11	18,42
3-5 χρόνια	19,10	26,97	23,60	12,36	17,98
5-10 χρόνια	23,68	18,42	25,44	19,30	13,16
10-20 χρόνια	18,35	25,32	27,85	19,62	8,86
Πάνω από 20 χρόνια	32,82	21,76	24,43	9,54	11,45

Συνδυαστικά με το μέγεθος νοικοκυριού, τα πολυπληθέστερα νοικοκυριά ανησυχούν περισσότερο. Έντονες διαφοροποιήσεις περαιτέρω, δεν παρατηρούνται.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Ένα	23,32	25,39	22,80	13,99	14,51
Δύο	22,81	21,49	27,19	13,60	14,91
Τρία	23,89	21,67	27,22	15,56	11,67
Τέσσερα	25,54	22,83	21,20	18,48	11,96
Πάνω από πέντε	32,14	25,00	25,00	10,71	7,14

Σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης, φαίνεται ότι οι λιγότερο μορφωμένοι ανησυχούν περισσότερο. Στις πιο πολλές κατηγορίες όμως, οι λιγότεροι είναι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Λιγότερο από γυμνάσιο	38,46	19,23	23,08	11,54	7,69
Απόφοιτος Λυκείου	25,93	25,93	24,07	14,20	9,88
Κάτοχος πτυχίου ΑΕΙ	22,36	24,57	26,29	14,25	12,53
Κάτοχος πτυχίου μάστερ	25,37	19,02	20,98	18,05	16,59
Κάτοχος διδακτορικού	24,32	16,22	32,43	10,81	16,22

Σχετικά με την **επαγγελματική απασχόληση**, οι μαθητές οι φοιτητές και οι άνεργοι, ανησυχούν λιγότερο για τα ναρκωτικά, εν αντιθέσει με τις υπόλοιπες επαγγελματικές κατηγορίες, που τους ανησυχεί περισσότερο. Τα ελάχιστα ποσοστά εμφανίζονται παντού, στο ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Μαθητής	16,67	20,83	25,00	25,00	12,50
Φοιτητής	16,92	20,90	28,36	18,41	15,42
Εργαζόμενος μερικής απασχόλησης	30,19	24,53	19,81	12,26	13,21
Εργαζόμενος πλήρους απασχόλησης	26,33	22,28	24,30	14,18	12,91
Άνεργος	23,53	23,53	26,47	14,71	11,76
Συνταξιούχο ς	34,15	31,71	21,95	7,32	4,88

Τέλος, όσοι έχουν υπάρξει θύματα τον τελευταίο χρόνο, ανησυχούν περισσότερο σε σύγκριση με τους υπόλοιπους.

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε για την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη, όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο;

Σχετικά με την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσιους χώρους και την **ηλικία**, οι μεγαλύτεροι σε ηλικία (πάνω από 45 χρόνων) ανησυχούν πιο πολύ και οι πιο νέοι λιγότερο. Ως επί το πλείστον όμως, είναι πολύ λίγοι όσοι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
15-24	18,83	21,52	32,74	15,70	11,21
25-34	9,90	23,00	37,06	17,57	12,46
35-44	17,86	24,29	35,71	12,86	9,29
45-54	17,65	32,35	21,57	18,63	9,80
55-64	20,00	36,67	23,33	13,33	6,67
65-70	35,71	42,86	7,14	7,14	7,14
70+	30,77	38,46	30,77	0,00	0,00

Ως προς τον διαχωρισμό του **φύλου** και οι άντρες και οι γυναίκες δεν ανησυχούν ιδιαίτερα, με τις γυναίκες να ανησυχούν λίγο περισσότερο.

Συνδυαστικά με τον **χρόνο διαμονής και το μέγεθος νοικοκυριού**, δεν παρατηρείται ιδιαίτερη διαφοροποίηση.

Ως προς **το επίπεδο εκπαίδευσης**, η μόνη διαφορά σημειώνεται στους λιγότερο μορφωμένους, όπου οι περισσότεροι (46,15% δηλαδή κοντά στους μισούς), απαντούν ότι ανησυχούν πολύ. Ως προς τα ελάχιστα ποσοστά, διαφοροποιούνται οι κάτοχοι master, όπου οι λιγότεροι απαντούν ότι ανησυχούν πολύ (10,24%), εν αντιθέσει με τους υπόλοιπους όπου οι λιγότεροι είναι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου.

Ιδιαίτερη διαφοροποίηση, συνδυαστικά με την **επαγγελματική απασχόληση** και το εάν έχουν υπάρξει θύμα, δεν παρατηρείται. Οι περισσότεροι σε όλες σχεδόν τις κατηγορίες, δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα, και οι λιγότεροι είναι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου.

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε μήπως σας κάνουν διάρρηξη στο σπίτι;

Σχετικά με το πόσο ανησυχούν μήπως γίνει διάρρηξη στο σπίτι τους, φαίνεται ότι οι πιο μεγάλοι στην **ηλικία** φοβούνται περισσότερο, και πιο συγκεκριμένα αυτοί που είναι άνω των 65 χρόνων ανησυχούν πολύ. Σε γενικές γραμμές πάντως οι περισσότεροι δηλώνουν ότι ανησυχούν λίγο.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
15-24	17,04	30,94	23,32	18,39	10,31
25-34	12,78	32,59	23,64	21,41	9,58
35-44	25,71	27,14	28,57	10,71	7,86
45-54	24,51	34,31	26,47	12,75	1,96
55-64	28,33	30,00	20,00	16,67	5,00
65-70	42,86	35,71	14,29	7,14	0,00
70+	30,77	23,08	23,08	15,38	7,69

Οι άντρες με τις γυναίκες δεν παρουσιάζουν διαφορές. Δείχνουν οι περισσότεροι και στους άντρες και στις γυναίκες, να ανησυχούν λίγο, και οι λιγότεροι καθόλου.

Ως προς τον **χρόνο διαμονής**, ως επί το πλείστον, στις περισσότερες κατηγορίες, οι πιο πολλοί, απαντούν ότι ανησυχούν λίγο και οι πιο λίγοι ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Εξάιρεση αποτελούν όσοι έμειναν πρόσφατα στην περιοχή, καθώς και όσοι μένουν 5-10 χρόνια, όπου φαίνεται να ανησυχούν λιγότερο.

Καμία διαφοροποίηση δεν παρατηρείται σχετικά με **το μέγεθος νοικοκυριού**, όπου παντού οι περισσότεροι απαντούν ότι ανησυχούν λίγο, και οι λιγότεροι ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

Ως προς **το επίπεδο εκπαίδευσης**, οι λιγότερο μορφωμένοι (με απολυτήριο γυμνασίου), φαίνεται να ανησυχούν περισσότερο. Στις υπόλοιπες ομάδες οι πιο

πολλοί ανησυχούν λίγο. Επίσης, παρατηρείται ότι οι κάτοχοι «master» ανησυχούν λιγότερο από τους υπόλοιπους.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Λιγότερο από γυμνάσιο	30,77	30,77	26,92	3,85	7,69
Απόφοιτος Λυκείου	22,22	32,10	25,93	12,96	6,79
Κάτοχος πτυχίου ΑΕΙ	15,23	32,92	21,87	19,41	10,57
Κάτοχος πτυχίου μάστερ	19,51	27,80	28,29	20,00	4,39
Κάτοχος διδακτορικού	21,62	29,73	27,03	13,51	8,11

Ιδιαίτερη διαφοροποίηση δεν παρατηρείται ούτε σχετικά με την **απασχόληση**, όπου σχεδόν παντού οι πιο πολλοί δηλώνουν ότι ανησυχούν λίγο, και οι πιο λίγοι ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Η μόνη εξαίρεση βρίσκεται στην ομάδα των συνταξιούχων, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό ανησυχεί πολύ (36,59%).

Τέλος αυτοί που έχουν υπάρξει **θύμα τον τελευταίο χρόνο**, φοβούνται περισσότερο σε σχέση με τους υπόλοιπους, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό τους δηλώνει ότι φοβάται πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Ναι	34,27	30,07	18,18	14,69	2,80
Όχι	16,20	31,44	25,48	17,73	9,14

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε για κλοπή του αυτοκινήτου ή για κλοπή πραγμάτων από αυτό;

Η επόμενη ερώτηση αφορά την ανησυχία για τη διάρρηξη αυτοκινήτου και την κλοπή πραγμάτων από αυτό. Σε όλες τις κατηγορίες ανεξαιρέτως, οι λιγότεροι απάντησαν ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Ως προς τα μεγαλύτερα ποσοστά, αυτά δείχνουν, ανάμεσα στις **ηλικιακές ομάδες** ότι οι πιο μεγάλοι σε ηλικία φοβούνται περισσότερο.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
15-24	18,83	22,87	34,08	12,56	11,66
25-34	17,89	28,75	30,67	13,74	8,95
35-44	25,00	30,00	23,57	11,43	10,00
45-54	22,55	27,45	25,49	15,69	8,82
55-64	21,67	26,67	20,00	21,67	10,00
65-70	35,71	42,86	7,14	7,14	7,14
70+	38,46	7,69	38,46	7,69	7,69

Ως προς το φύλο, τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες ανησυχούν το ίδιο (ούτε λίγο ούτε πολύ οι περισσότεροι και καθόλου ανήσυχοι οι λιγότεροι).

Σε σχέση με τον χρόνο διαμονής, δείχνουν να φοβούνται λίγο περισσότερο όσοι μένουν πολλά χρόνια στην ίδια περιοχή.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Λιγότερο από 12 μήνες.	32,79	21,31	32,79	4,92	8,20
1-2 χρόνια.	16,05	28,40	39,51	9,88	6,17
2-3 χρόνια.	14,47	25,00	42,11	9,21	9,21
3-5 χρόνια.	22,47	30,34	26,97	11,24	8,99
5-10 χρόνια.	16,67	28,95	28,95	17,54	7,89
10-20 χρόνια.	19,62	26,58	28,48	13,92	11,39
20 χρόνια και πάνω.	21,76	26,34	22,52	16,79	12,60

Σε σχέση με το μέγεθος νοικοκυριού, τα πολυπληθέστερα νοικοκυριά, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους, απάντησαν ότι ανησυχούν λίγο, εν αντιθέσει με τα υπόλοιπα που δηλώνουν ούτε λίγο ούτε πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Ένα	16,06	26,42	36,27	9,84	11,40
Δύο	24,56	24,12	27,19	13,16	10,96
Τρία	19,44	23,89	30,56	13,89	12,22
Τέσσερα	17,93	32,07	24,46	17,39	8,15
Πάνω από πέντε	28,57	32,14	23,21	14,29	1,79

Σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης, οι μόνες εξαιρέσεις εμφανίζονται στους κατόχους μόλις απολυτηρίου γυμνασίου, που οι περισσότεροι απάντησαν ότι ανησυχούν πολύ (38,46%), καθώς και στους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου, όπου οι περισσότεροι απάντησαν ότι ανησυχούν λίγο (30,73%). Όλοι οι υπόλοιποι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα, στα μέγιστα ποσοστά τους.

Ως προς την απασχόληση, οι κατηγορίες που φαίνεται να ανησυχούν σε μεγαλύτερο βαθμό, είναι οι εργαζόμενοι διαρκούς απασχόλησης και ακόμα περισσότερο οι συνταξιούχοι. Σχετικά με τα ελάχιστα ποσοστά, αυτά παρατηρούνται στην απάντηση ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Χαρακτηριστικό, μάλιστα, είναι, ότι στους φοιτητές δεν υπάρχει ούτε ένας που να έχει δηλώσει ότι δεν ανησυχεί καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Μαθητής	12,50	25,00	25,00	25,00	12,50
Φοιτητής	10,45	28,86	35,82	10,45	0,00
Εργαζόμενος μερικής απασχόλησης	22,64	24,53	36,79	7,55	8,49
Εργαζόμενος πλήρους απασχόλησης	22,03	29,62	24,30	14,68	9,37
Άνεργος	26,47	17,65	32,35	17,65	5,88
Συνταξιούχος	36,59	14,63	21,95	21,95	4,88

Τέλος, όσοι έχουν πέσει θύμα, στην πλειονότητά τους ανησυχούν πολύ (31,47%), ενώ οι υπόλοιποι ούτε λίγο ούτε πολύ (29,64%).

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε μήπως σας ληστέψουν ή σας επιτεθούν στον δρόμο;

Η επόμενη ερώτηση ασχολείται με την ανησυχία του κόσμου μην πέσει θύμα επίθεσης ή βιασμού στον δρόμο. Σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, οι λιγότεροι είναι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου. Στην ηλικιακή ομάδα μέχρι 64 ετών, οι περισσότεροι δηλώνουν ότι ανησυχούν λίγο, ενώ οι μεγαλύτεροι ότι ανησυχούν πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
15-24	21,88	33,48	22,77	11,61	10,27
25-34	8,31	28,43	24,60	24,92	13,74
35-44	10,64	26,24	32,62	19,86	10,64
45-54	15,69	30,39	23,53	18,63	11,76
55-64	16,67	35,00	23,33	18,33	6,67
65-70	35,71	21,43	28,57	14,29	0,00
70+	46,15	15,38	15,38	15,38	7,69

Στους άντρες, οι περισσότεροι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα (26,04%), ενώ στις γυναίκες οι περισσότερες ανησυχούν λίγο (34,58%).

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Άνδρας	10,68	23,70	22,92	26,04	16,67
Γυναίκα	17,81	34,58	26,92	13,66	7,04

Σε σχέση με τον χρόνο διαμονής, τα μεγαλύτερα ποσοστά σε όλες τις ομάδες, απάντησαν ότι ανησυχούν λίγο. Ως προς τα ελάχιστα ποσοστά, εξαίρεση αποτελεί η κατηγορία όσων μένουν 2-3 χρόνια και 5-10 χρόνια, όπου οι λιγότεροι είναι αυτοί που ισχυρίζονται ότι φοβούνται πολύ.

Το μέγεθος του νοικοκυριού δεν επιδρά ιδιαίτερα στη συγκεκριμένη ανησυχία της ερώτησης, καθώς οι περισσότεροι σε όλες τις ομάδες ανησυχούν λίγο, εκτός από τα πενταμελή και πάνω νοικοκυριά που φοβούνται πολύ.

Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης, δε διακρίνεται ιδιαίτερη διαφοροποίηση, αφού οι περισσότεροι ανησυχούν λίγο, με μόνη εξαίρεση τους κατόχους διδακτορικού, οι οποίοι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα (28,95%).

Συνδυαστικά με την απασχόληση, και πάλι οι περισσότεροι δηλώνουν ότι ανησυχούν λίγο, εκτός από τους συνταξιούχους που στην πλειονότητά τους ανησυχούν πολύ. Ως επί το πλείστον οι λιγότεροι είναι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Μαθητής	20,83	37,50	20,83	8,33	12,50
Φοιτητής	15,35	30,69	26,24	16,34	11,39
Εργαζόμενος μερικής απασχόλησης	11,32	30,19	24,53	24,53	9,43
Εργαζόμενος πλήρους απασχόλησης	11,87	30,30	23,74	20,96	13,13
Άνεργος	14,71	30,88	30,88	14,71	8,82
Συνταξιούχος	36,59	17,07	24,39	14,63	7,32

Καμία διαφορά δεν εμφανίζουν, επίσης, ως προς το εάν έχουν υπάρξει θύμα ή όχι. Οι περισσότεροι, και στις δύο ομάδες, ανησυχούν λίγο.

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε μήπως πέσετε θύμα εγκληματικής ενέργειας, όσο περιμένετε ή χρησιμοποιείτε κάποιο μέσο μαζικής μεταφοράς;

Η τελευταία ερώτηση αυτής της σειράς ερωτήσεων έχει να κάνει με την ανησυχία του κόσμου μην υπάρξει θύμα ληστείας, περιμένοντας τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (MMM).

Σε σχέση με τον διαχωρισμό των ηλικιών, οι πιο ηλικιωμένοι φοβούνται περισσότερο (πολύ), ενώ οι νεότεροι ανησυχούν λίγο, εκτός από όσους είναι ανάμεσα στα 25 και τα 44 έτη, οι οποίοι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα. Τα ελάχιστα ποσοστά διαφοροποιούνται, και στις μικρότερες ηλικίες παρατηρείται ότι οι λιγότεροι είναι αυτοί που ανησυχούν πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
15-24	22,62	24,89	19,91	19,00	13,57
25-34	9,87	19,74	23,68	24,67	22,04
35-44	13,43	20,15	27,61	15,67	23,13
45-54	16,33	26,53	25,51	12,24	19,39
55-64	12,28	35,09	17,54	19,30	15,79
65-70	42,86	14,29	0,00	21,43	21,43
70+	38,46	23,08	7,69	15,38	15,38

Ως προς το φύλο, οι άντρες φαίνεται να ανησυχούν λιγότερο από τις γυναίκες.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Άνδρας	12,81	15,26	22,62	22,89	26,43
Γυναίκα	17,93	28,90	22,36	17,30	13,50

Σχετικά με τον χρόνο διαμονής, φαίνεται πως όσοι μένουν για μικρότερο διάστημα στην περιοχή, ανησυχούν λιγότερο από τους υπόλοιπους. Αυτό δείχνουν και τα μέγιστα και τα ελάχιστα ποσοστά.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
Λιγότερο από 12 μήνες.	16,95	20,34	22,03	16,95	23,73
1-2 χρόνια.	16,25	20,00	18,75	27,50	17,50
2-3 χρόνια.	2,63	23,68	28,95	23,68	21,05
3-5 χρόνια.	17,24	24,14	19,54	25,29	13,79
5-10 χρόνια.	12,96	16,67	27,78	15,74	26,85
10-20 χρόνια.	11,18	25,66	26,97	19,74	16,45
20 χρόνια και πάνω.	21,18	24,31	18,04	17,65	18,82

Ανάλογα με **το μέγεθος των νοικοκυριών**, οι διαφορές είναι πολύ μικρές. Ενώ οι περισσότεροι στα νοικοκυριά μέχρι 5 ατόμων ανησυχούν είτε λίγο είτε ούτε λίγο ούτε πολύ, στα πενταμελή και άνω οι πιο πολλοί δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ.

Ως προς **το επίπεδο εκπαίδευσης**, ο διαχωρισμός δεν είναι σαφής. Ενώ οι περισσότεροι κάτοχοι απολυτηρίου γυμνασίου, μεταπτυχιακού τίτλου και διδακτορικού απάντησαν ότι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα, οι υπόλοιποι δήλωσαν ότι ανησυχούν λίγο. Αντίστοιχα εμφανίζονται και τα ελάχιστα ποσοστά.

Σε σχέση με **την απασχόληση** και πάλι έχουμε διαφοροποίηση. Οι περισσότεροι μαθητές ανησυχούν λίγο (39,13%), οι φοιτητές όχι ιδιαίτερα (25,87%), οι μερικής απασχόλησης καθόλου (26,21%), οι πλήρους απασχόλησης και άνεργοι ούτε λίγο ούτε πολύ και οι συνταξιούχοι πολύ(31,71%).

Τέλος, όσοι **έχουν υπάρξει θύματα** φαίνεται να ανησυχούν περισσότερο από τους υπόλοιπους.

Η επόμενη σειρά ερωτήσεων σχετίζεται με τον βαθμό στον οποίο συμφωνούν οι πολίτες με συγκεκριμένες δηλώσεις.

- Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με το ότι η αστυνομία και οι τοπικές Δημόσιες Υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά το έγκλημα και τις αντικοινωνικές συμπεριφορές στην περιοχή σας :

Καταρχήν, οι πολίτες ρωτήθηκαν κατά πόσο συμφωνούν με το ότι η αστυνομία και οι αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποφασιστικά το έγκλημα και τις αντικοινωνικές συμπεριφορές στη γειτονιά τους.

Σε σχέση με τις **ηλικιακές ομάδες**, διαπιστώνεται ότι στις πιο μικρές ηλικίες οι περισσότεροι συμφωνούν σχετικά. Όσο μεγαλώνουν όμως οι ηλικίες, τόσο συμφωνούν λιγότερο. Σε όσους μάλιστα είναι 55-64 ετών και πάνω από 70, οι περισσότεροι δε συμφωνούν καθόλου με αυτή την άποψη (με ποσοστά 31,03% και 38,46% αντίστοιχα). Από την άλλη μεριά, οι λιγότεροι είναι αυτοί που συμφωνούν πλήρως. Αξιοσημείωτο δε είναι, ότι στην ηλικιακή κατηγορία 65-70 χρόνων, δεν υπάρχει ούτε ένας που να συμφωνεί πλήρως ως προς την επάρκεια της αντιμετώπισης. Βέβαια στην ηλικία πάνω από τα 70 έτη, παρατηρείται ότι μεγάλο ποσοστό συμφωνεί απόλυτα.

Ως προς **το φύλο**, οι περισσότεροι άντρες συμφωνούν έτσι κι έτσι, ενώ οι περισσότερες γυναίκες καθόλου. Και στα δύο γένη πάντως, οι λιγότεροι είναι αυτοί που συμφωνούν πλήρως.

	1	2	3	4	5
Άνδρας	23,32	29,76	32,44	9,65	4,83
Γυναίκα	30,36	26,11	29,51	7,86	6,16

Σε σχέση με τον **χρόνο διαμονής**, οι περισσότεροι συμφωνούν σχετικά ως προς τη δήλωση αυτή, στις περισσότερες κατηγορίες. Εξαίρεση αποτελούν όσοι μένουν λιγότερο από 1 χρόνο στη γειτονιά τους, όπου οι περισσότεροι, κοντά στους μισούς, διαφωνούν πλήρως (42,62%). Σε όλες πάντως τις κατηγορίες, οι λιγότεροι είναι αυτοί που συμφωνούν πλήρως.

Ως προς **το μέγεθος του νοικοκυριού** παρατηρείται ότι όσοι μένουν μόνοι τους ή σε νοικοκυριά πολυπληθή, δε συμφωνούν καθόλου, στην πλειονότητά τους, με αυτή τη δήλωση. Στις υπόλοιπες κατηγορίες έτσι κι έτσι. Οι λιγότεροι και πάλι, είναι αυτοί που συμφωνούν πλήρως.

Σχετικά με **το επίπεδο εκπαίδευσης**, οι λιγότερο μορφωμένοι, σε ποσοστό που πλησιάζει τους μισούς, δε συμφωνούν καθόλου. Οι περισσότεροι στις άλλες ομάδες, συμφωνούν εν μέρει. Ως επί το πλείστον σε όλες τις κατηγορίες, και πάλι οι λιγότεροι συμφωνούν πλήρως.

	1	2	3	4	5
Λιγότερο από γυμνάσιο	46,15	26,92	15,38	11,54	0,00
Απόφοιτος Λυκείου	23,31	29,45	31,29	11,66	4,29
Κάτοχος πτυχίου ΑΕΙ	27,03	27,27	32,19	7,86	5,65
Κάτοχος πτυχίου μάστερ	28,29	29,27	28,78	7,32	6,34
Κάτοχος διδακτορικού	23,68	18,42	39,47	7,89	10,53

Συνδυαστικά με την **απασχόληση**, οι μαθητές είναι εκείνοι που διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με τους υπόλοιπους, καθώς στο μεγαλύτερό τους ποσοστό δηλώνουν ότι διαφωνούν πλήρως (37,50%). Στους υπόλοιπους, οι πιο πολλοί συμφωνούν έτσι κι έτσι.

Τέλος από όσους έχουν υπάρξει θύματα στο πρόσφατο παρελθόν, διαφωνούν πλήρως οι περισσότεροι, ενώ οι υπόλοιποι έτσι κι έτσι.

	1	2	3	4	5
Ναι	36,43	32,14	17,86	4,29	9,29
Όχι	25,43	26,85	33,38	9,52	4,83

- Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με το ότι μερικές φορές αλλάζει η καθημερινή σας συμπεριφορά, επειδή ανησυχείτε μήπως πέσετε θύμα εγκλήματος;

Η επόμενη ερώτηση αναφέρεται στο κατά πόσο οι ερωτηθέντες μπορεί να αλλάζουν συμπεριφορά στην καθημερινότητά τους, λόγω του φόβου για το έγκλημα .

Ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις δεν παρατηρούνται. Οι περισσότεροι σε όλες τις κατηγορίες, απάντησαν ότι συμφωνούν σχετικά με την προηγούμενη δήλωση, και οι λιγότεροι ότι συμφωνούν πλήρως. Εξαιρέσεις παρατηρούνται στις ηλικιακές ομάδες από 65 και πάνω, όπου οι περισσότεροι δηλώνουν ότι ισχύει πολύ, σε όσους μένουν μόνοι τους που συμφωνούν περισσότερο με τη δήλωση, και στους λιγότερο μορφομένους που συμφωνούν λιγότερο. Τέλος, όσοι είναι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης δείχνει να συμφωνούν λιγότερο.

- Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με το ότι μπορεί να ανησυχείτε υπερβολικά μη γίνετε θύμα εγκληματικής ενέργειας;

Η τελευταία ερώτηση αυτής της σειράς, έχει να κάνει με το εάν οι ερωτηθέντες, ανησυχούν σε σημείο υπερβολής, μην πέσουν θύμα εγκλήματος.

Σχετικά με τις **ηλικιακές ομάδες**, οι περισσότεροι που είναι 15-24 και 45-64 ετών, συμφωνούν σχετικά. Οι υπόλοιποι, στην πλειονότητά τους, δε συμφωνούν καθόλου. Οι λιγότεροι είναι αυτοί που συμφωνούν πολύ.

	1	2	3	4	5
15-24	24,77	27,10	29,44	13,08	5,61
25-34	29,77	22,33	28,80	13,59	5,50
35-44	27,74	28,47	22,63	12,41	8,76
45-54	24,00	23,00	32,00	7,00	14,00
55-64	31,03	22,41	31,03	6,90	8,62
65-70	38,46	38,46	15,38	0,00	7,69
70+	38,46	7,69	7,69	23,08	23,08

Ως προς το **φύλο**, τα ποσοστά ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες, δε διαφοροποιούνται αισθητά.

Σχετικά με τον **χρόνο διαμονής** στην περιοχή τους, οι περισσότεροι από αυτούς που μένουν λιγότερο από χρόνο, 1-2, χρόνια και 3-5, δηλώνουν ότι δε συμφωνούν καθόλου. Στις υπόλοιπες κατηγορίες φαίνεται ότι συμφωνούν περισσότερο. Οι ελάχιστοι πάντως, σε όλες τις ομάδες, είναι αυτοί που συμφωνούν πλήρως.

	1	2	3	4	5
Λιγότερο από 12 μήνες	34,43	13,11	32,79	19,67	0,00
1-2 χρόνια	29,63	24,69	23,46	13,58	8,64
2-3 χρόνια.	19,74	27,63	27,63	14,47	10,53
3-5 χρόνια	31,46	26,97	17,98	13,48	10,11
5-10 χρόνια	27,83	25,22	28,70	13,04	5,22
10-20 χρόνια	27,22	28,48	27,22	9,49	7,59
Πάνω από 20 χρόνια	27,38	22,81	31,94	9,51	8,37

Ως προς **το μέγεθος των νοικοκυριών**, όσοι ανήκουν σε όσα είναι μικρού μεγέθους, φαίνεται να μη συμφωνούν καθόλου στην πλειονότητα τους, εν αντιθέσει με τους υπόλοιπους που δείχνει να συμφωνούν περισσότερο.

	1	2	3	4	5
Ένα	30,57	24,35	23,32	13,99	7,77
Δύο	31,58	21,49	23,68	16,67	6,58
Τρία	23,20	28,18	30,39	8,84	9,39
Τέσσερα	25,41	25,95	31,35	9,73	7,57
Πάνω από πέντε	26,79	21,43	42,86	3,57	5,36

Σε σχέση με **το επίπεδο εκπαίδευσης**, οι περισσότεροι από τους κατόχους μόνο απολυτηρίου γυμνασίου, απάντησαν ότι δε συμφωνούν καθόλου στο μεγαλύτερό τους ποσοστό (42,31%). Το ίδιο, σε χαμηλότερο όμως ποσοστό, και οι πιο πολλοί από τους απόφοιτους ΑΕΙ και τους κατόχους μεταπτυχιακού. Στις υπόλοιπες κατηγορίες διακρίνεται μία μέση κατάσταση.

Ως προς την **απασχόληση**, οι περισσότεροι απάντησαν ότι συμφωνούν σχετικά με τη δήλωση, εκτός από τους άνεργους και τους συνταξιούχους, όπου οι περισσότεροι απάντησαν ότι δε συμφωνούν καθόλου (35,29% και 26,83% αντίστοιχα).

Τέλος αυτοί που έχουν υπάρξει **θύμα τον τελευταίο χρόνο**, ως επί το πλείστον δε συμφωνούν καθόλου με τη δήλωση. Αντιθέτως, στην άλλη κατηγορία οι περισσότεροι δήλωσαν ότι συμφωνούν σχετικά.

	1	2	3	4	5
Ναι	28,57	21,43	23,57	15,00	11,43
Όχι	27,70	25,28	28,84	11,36	6,82

Επίδραση δημογραφικών μεταβλητών στον φόβο του εγκλήματος

Τα αποτελέσματα των συσχετίσεων των ερωτήσεων που προαναφέρθηκαν, εμφανίζουν τον ρόλο που διαδραματίζει η κάθε δημογραφική μεταβλητή του ερωτηματολογίου στον φόβο του εγκλήματος. Πιο αναλυτικά, εμφανίζονται παρακάτω τα αποτελέσματα:

- **Ηλικία**

Η ηλικία των ερωτηθέντων επηρεάζει τις εξής απαντήσεις:

1. Ανησυχία μήπως πέσουν θύματα (οι περισσότεροι ηλικιωμένοι πάνω από 70 χρόνων, ανησυχούν πολύ).

2. Επίδραση της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής (όσοι είναι άνω των 65 χρόνων επηρεάζονται περισσότερο από τους υπόλοιπους. Οι νεότεροι επηρεάζονται ακόμα λιγότερο).
3. Επίδραση του φόβου του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής (οι ερωτηθέντες που είναι 25-34 χρόνων και άνω των 70, δηλώνουν ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται λιγότερο από ότι των υπολοίπων).
4. Ανησυχία για κλοπή στο σπίτι (αυτοί που είναι 55-64 χρόνων ανησυχούν λίγο περισσότερο από τους υπόλοιπους και γενικότερα όσοι είναι άνω των 70 ανησυχούν πολύ).
5. Ανησυχία για τη χρήση και τη διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή τους (όσοι είναι πάνω άνω των 45 ετών ανησυχούν πολύ και σίγουρα περισσότερο από τους νεότερους)
6. Ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών στους δημόσιους χώρους (όσοι είναι πάνω από 45 έτη ανησυχούν περισσότερο από τους νεότερους)
7. Ανησυχία για τη διάρρηξη του σπιτιού (οι πιο μεγάλοι σε ηλικία φοβούνται περισσότερο, με αυτούς που είναι άνω των 65 ετών να φοβούνται πολύ).
8. Ανησυχία για τη διάρρηξη του αυτοκινήτου (οι πιο μεγάλοι σε ηλικία δείχνει να φοβούνται περισσότερο).
9. Ανησυχία για σωματική επίθεση ή βιασμό στον δρόμο (οι περισσότεροι σε αυτούς που είναι μέχρι τα 64 έτη ανησυχούν λίγο, ενώ στους μεγαλύτερους ανησυχούν πολύ).
10. Ανησυχία για ληστεία περιμένοντας τα ΜΜΜ (οι πιο ηλικιωμένοι φοβούνται περισσότερο (πολύ), ενώ οι νεότεροι ανησυχούν λίγο)
11. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (στις πιο μικρές ηλικίες οι περισσότεροι συμφωνούν έτσι κι έτσι. Όσο ανεβαίνει όμως η ηλικία, τόσο συμφωνούν λιγότερο).
12. Συμφωνία ως προς το ότι αλλάζει η συμπεριφορά, λόγω του φόβου του εγκλήματος (στις ηλικιακές ομάδες από 65 έτη και πάνω, οι περισσότεροι των οποίων δηλώνουν ότι ισχύει πολύ).
13. Συμφωνία ότι η ανησυχία μην πέσουν θύμα είναι υπερβολική: οι περισσότεροι που είναι 15-24 και 45-64 ετών, συμφωνούν περισσότερο από τους υπόλοιπους.

- **Φύλο**

Το φύλο επιδρά στις εξής απαντήσεις:

1. Ανησυχία των ερωτηθέντων μην πέσουν θύματα κι επίδραση της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής τους (μικρή η επίδραση της εγκληματικότητας στις γυναίκες όμως λίγο περισσότερο δείχνουν να ανησυχούν, ενώ οι άντρες δείχνουν να επηρεάζονται λίγο περισσότερο από τις γυναίκες)
2. Επίδραση του φόβου του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής (Οι άντρες επηρεάζονται κάπως λιγότερο)
3. Είδος των εγκλημάτων που φοβίζονται περισσότερο (Οι γυναίκες αμέσως μετά τη διάρρηξη (που φοβούνται και τα δύο φύλα περισσότερο), φοβούνται τη σεξουαλική επίθεση, ενώ ανησυχούν απειροελάχιστα για την ομοφοβική επίθεση)

4. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (περισσότερο ανησυχούν οι γυναίκες)
5. Ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών στους δημόσιους χώρους (λίγο περισσότερο ανησυχούν οι γυναίκες)
6. Ανησυχία για σωματική επίθεση ή βιασμό στον δρόμο (περισσότερο ανησυχούν οι γυναίκες)
7. Ανησυχία για θύμα ληστείας περιμένοντας τα ΜΜΜ (περισσότερο ανησυχούν οι γυναίκες)
8. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (οι άντρες συμφωνούν περισσότερο)

- **Χρόνος διαμονής στην ίδια περιοχή**

Ο χρόνος διαμονής επηρεάζει τις εξής απαντήσεις:

1. Επίδραση της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής (τα δύο άκρα επηρεάζονται λίγο περισσότερο)
2. Ασφάλεια τη νύχτα στη γειτονιά (στην κατηγορία αυτών που μένουν στην ίδια περιοχή 2-3 καθώς και 5-10 χρόνια, οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δε νιώθουν καθόλου ασφαλείς)
3. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (Όσοι μένουν λιγότερο χρόνο στην περιοχή ανησυχούν περισσότερο από τους υπόλοιπους).
4. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (Όσοι μένουν 5-10 χρόνια ανησυχούν κάπως λιγότερο)
5. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (δείχνουν να φοβούνται λίγο περισσότερο όσοι μένουν πολλά χρόνια στην ίδια περιοχή).
6. Ανησυχία για θύμα ληστείας περιμένοντας τα ΜΜΜ (όσοι μένουν για μικρότερο διάστημα στην περιοχή, ανησυχούν λιγότερο από τους υπόλοιπους)
7. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (Όσοι μένουν λιγότερο από 1 χρόνο στην περιοχή, δε συμφωνούν καθόλου)
8. Συμφωνία ότι η ανησυχία μην πέσουν θύμα είναι υπερβολική (οι περισσότεροι από αυτούς που μένουν λιγότερο από χρόνο, 1-2, χρόνια και 3-5 χρόνια, δηλώνουν ότι δε συμφωνούν καθόλου, ενώ στις υπόλοιπες κατηγορίες φαίνεται ότι συμφωνούν περισσότερο)

- **Αριθμός μελών νοικοκυριού**

Το μέγεθος των νοικοκυριών επηρεάζει τις παρακάτω απαντήσεις:

1. Επιρροή εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής (όσοι μένουν μόνοι επηρεάζονται λίγο περισσότερο)
2. Είδος των εγκλημάτων που φοβίζονται περισσότερο (τα άτομα που ανήκουν σε πενταμελή νοικοκυριά φοβούνται περισσότερο για σεξουαλική επίθεση)
3. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (στα πολυπληθέστερα νοικοκυριά ανησυχούν περισσότερο)

4. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς για την πάταξη της εγκληματικότητας (όσοι μένουν είτε μόνοι τους είτε σε πολυπληθή νοικοκυριά δε συμφωνούν καθόλου)
5. Συμφωνία ότι αλλάζει η συμπεριφορά λόγω του φόβου του εγκλήματος (όσοι μένουν μόνοι τους συμφωνούν περισσότερο με τη δήλωση)
6. Συμφωνία ότι η ανησυχία μην πέσουν θύμα είναι υπερβολική (όσοι ανήκουν σε μικρού μεγέθους νοικοκυριά, φαίνεται να μη συμφωνούν καθόλου, στην πλειονότητα τους)

- **Επίπεδο εκπαίδευσης**

Το επίπεδο εκπαίδευσης επηρεάζει τις εξής απαντήσεις:

1. Επίδραση της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής των ερωτηθέντων (ο ρόλος που διαδραματίζει το επίπεδο εκπαίδευσης είναι ελάχιστος και πιο αναλυτικά όσοι έχουν τελειώσει μέχρι λύκειο επηρεάζονται λίγο παραπάνω)
2. Είδος των εγκλημάτων που φοβίζονται περισσότερο (οι λιγότερο μορφωμένοι ανησυχούν περισσότερο για τη σωματική επίθεση)
3. Ασφάλεια τη νύχτα στη γειτονιά (ένα σημαντικό ποσοστό αυτών που έχουν χαμηλή μόρφωση, δηλώνει ότι δε νιώθει καμία ασφάλεια)
4. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (Οι λιγότερο μορφωμένοι ανησυχούν περισσότερο)
5. Ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών στους δημόσιους χώρους (στους λιγότερο μορφωμένους, οι περισσότεροι - κοντά στους μισούς -, απαντούν ότι ανησυχούν πολύ.)
6. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (οι λιγότερο μορφωμένοι ανησυχούν περισσότερο).
7. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (οι λιγότερο μορφωμένοι ανησυχούν περισσότερο)
8. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (οι λιγότερο μορφωμένοι δε συμφωνούν καθόλου)
9. Συμφωνία ότι αλλάζει η συμπεριφορά λόγω του φόβου του εγκλήματος (οι λιγότερο μορφωμένοι φαίνεται να συμφωνούν λιγότερο)

- **Επαγγελματική κατάσταση**

Το επάγγελμα επιδρά στις εξής απαντήσεις:

1. Ανησυχία για το εάν θα πέσουν θύμα (οι συνταξιούχοι ανησυχούν περισσότερο και οι μαθητές λίγο λιγότερο από τους υπόλοιπους)
2. Επίδραση της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής (οι μαθητές και οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης, επηρεάζονται λίγο περισσότερο από τους υπόλοιπους. Στους συνταξιούχους, οι πιο λίγοι επηρεάζονται πολύ).

3. Είδος των εγκλημάτων που φοβίζονται περισσότερο (οι μαθητές και οι φοιτητές ανησυχούν περισσότερο, για τη σεξουαλική κακοποίηση. Οι συνταξιούχοι δε φοβούνται καθόλου ρατσιστικές, ομοφοβικές και σεξουαλικές επιθέσεις).
4. Ανησυχία για κλοπή στο σπίτι (στους μαθητές και φοιτητές οι λιγότεροι δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ, εν αντιθέσει με τους υπόλοιπους όπου οι λιγότεροι δεν ανησυχούν καθόλου.)
5. Ασφάλεια τη νύχτα στη γειτονιά (στους μαθητές είναι πολλοί αυτοί που νιώθουν περιορισμένη ασφάλεια).
Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (οι μαθητές, οι φοιτητές και οι άνεργοι, ανησυχούν λιγότερο για τα ναρκωτικά)
6. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (Στους συνταξιούχους το μεγαλύτερο ποσοστό ανησυχεί πολύ).
7. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (οι ομάδες που φαίνεται να ανησυχούν σε μεγαλύτερο βαθμό, είναι οι εργαζόμενοι διαρκούς απασχόλησης και ακόμα περισσότερο οι συνταξιούχοι).
8. Ανησυχία για θύμα ληστείας περιμένοντας τα ΜΜΜ (Οι περισσότεροι μαθητές ανησυχούν λίγο, οι φοιτητές όχι ιδιαίτερα, οι μερικής απασχόλησης καθόλου, οι πλήρους απασχόλησης και άνεργοι ούτε λίγο ούτε πολύ και οι συνταξιούχοι πολύ)
9. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (οι περισσότεροι μαθητές διαφωνούν πλήρως).
10. Συμφωνία ότι αλλάζει η συμπεριφορά λόγω του φόβου του εγκλήματος (στους ερωτηθέντες που είναι μερικής απασχόλησης συμφωνούν λιγότερο).
11. Συμφωνία ότι η ανησυχία ότι θα πέσουν θύμα είναι υπερβολική (οι περισσότεροι άνεργοι και συνταξιούχοι διαφωνούν πλήρως)

• **Αν έχουν υπάρξει θύματα εγκληματικής ενέργειας τους τελευταίους 12 μήνες**

Το εάν έχουν πέσει θύματα εγκλήματος τον τελευταίο χρόνο επηρεάζει τις εξής απαντήσεις:

1. Επίδραση φόβου του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής (όσοι έχουν υπάρξει θύματα επηρεάζονται περισσότερο).
2. Ανησυχία για κλοπή στο σπίτι (οι πιο πολλοί που έχουν υπάρξει θύματα ανησυχούν λίγο περισσότερο από τους άλλους)
3. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (όσοι έχουν υπάρξει θύμα τον τελευταίο χρόνο ανησυχούν περισσότερο από τους υπόλοιπους).
4. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (όσοι έχουν πέσει θύματα τον τελευταίο χρόνο φοβούνται περισσότερο).
5. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (όσοι έχουν πέσει θύματα, στην πλειονότητά τους, ανησυχούν πολύ, ενώ οι υπόλοιποι ούτε λίγο ούτε πολύ).
6. Ανησυχία μήπως πέσουν θύματα ληστείας περιμένοντας τα ΜΜΜ (αυτοί που έχουν υπάρξει θύματα φαίνεται να ανησυχούν περισσότερο από τους υπόλοιπους).

7. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (αυτοί που έχουν πέσει θύματα διαφωνούν πλήρως)
8. Συμφωνία ότι η ανησυχία μην πέσουν θύματα είναι υπερβολική (αυτοί που έχουν υπάρξει θύματα τον τελευταίο χρόνο, ως επί το πλείστον δε συμφωνούν καθόλου με τη δήλωση)

5.3.2. Επεξεργασία και ανάλυση Περιβαλλοντικών Μεταβλητών.

Στην επόμενη ενότητα γίνεται η επεξεργασία και η ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηματολογίων, σε συνδυασμό με τις περιβαλλοντικές μεταβλητές των περιοχών όπου διαμένουν οι ερωτηθέντες. Όπως και στην προηγούμενη ενότητα, σε κάθε ερώτηση-ανάλυση παρουσιάζονται με μορφή πινάκων και τα αποτελέσματα.

- Σκεπτόμενος όλους τους τύπους εγκλημάτων, πόσο ανήσυχος νιώθετε μήπως πέσετε θύμα του εγκλήματος

Στις περιοχές οι οποίες **κατά τη διάρκεια της ημέρας δεν έχουν ζωντάνια**, οι περισσότεροι ερωτώμενοι (σε ποσοστό 27,78%) απάντησαν ότι ανησυχούν σχετικά μήπως πέσουν θύματα. Το μέγιστο ποσοστό αλλάζει προχωρώντας στις επόμενες διαβαθμίσεις της ζωντάνιας της περιοχής, όπου οι περισσότεροι απαντούν ότι ανησυχούν λίγο. Βέβαια παρατηρούμε ότι σε όλες τις διαβαθμίσεις της ζωντάνιας, το άθροισμα των δύο πρώτων ποσοστών της ανησυχίας προσεγγίζει το 50% των ερωτώμενων. Επίσης, τα χαμηλότερα ποσοστά παρατηρούνται, ανεξαρτήτως ζωντάνιας της περιοχής, στην τελευταία διαβάθμιση της ανησυχίας που είναι η ελάχιστη. Σταθερά ενδιάμεσα ποσοστά απαντούν ότι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας. Τέλος βλέπουμε ότι όσο πιο πολυσύχναστη γίνεται η γειτονιά τόσο λιγότεροι είναι αυτοί που απαντούν ότι ανησυχούν πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	25,93	18,52	27,78	14,81	14,81
2	19,82	28,83	23,42	20,72	7,21
3	13,03	31,51	28,15	18,91	8,40
4	11,64	31,27	26,55	22,91	7,64
5	14,15	33,96	28,77	15,57	7,55

Όσον αφορά στον φόβο που νιώθουν οι ερωτώμενοι σε σχέση με τη ζωντάνια της περιοχής τους **κατά τη διάρκεια της νύχτας**, τα μεγαλύτερα ποσοστά παρατηρούνται στην απάντηση ότι ανησυχούν λίγο, σε όλες τις διαβαθμίσεις. Και πάλι διαφαίνεται το γεγονός ότι ανεξαρτήτως ζωντάνιας περιοχής, οι περισσότεροι στο σύνολό τους απαντούν ότι φοβούνται ούτε λίγο ούτε πολύ. Αυτό προκύπτει από το άθροισμα των δύο πρώτων απαντήσεων που σε όλες τις περιπτώσεις προσεγγίζει τους μισούς από τους ερωτώμενους. Επίσης, τα μικρότερα ποσοστά δηλώνουν ότι δεν

ανησυχούν καθόλου, ανεξαρτήτως του αν η περιοχή τους είναι πολυσύχναστη ή όχι. Αξιοσημείωτο είναι ότι ενώ στην προηγούμενη περίπτωση της ζωντανίας της γειτονιάς κατά τη διάρκεια της ημέρας, ένα ελάχιστο ποσοστό (7,55%) απαντά ότι δεν ανησυχεί καθόλου, το ποσοστό αυτό διπλασιάζεται στην περίπτωση της νύχτας. Επιπλέον, παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση ανάμεσα στα ποσοστά παρόμοια ζωντανών γειτονιών αλλά σε διαφορετικές χρονικές περιόδους της ημέρας, όπου λίγοι σχετικά ερωτώμενοι ανησυχούν λίγο στην έρημη περιοχή κατά τη διάρκεια της ημέρας (18,52%), ενώ πολλοί περισσότεροι (32,20%) είναι αυτοί που ανησυχούν λίγο στην έρημη περιοχή κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Κατά τα άλλα έντονες διαφοροποιήσεις που να συσχετίζουν τις μεταβλητές αυτές, δηλαδή τη ζωντανία της περιοχής τη νύχτα και τη μέρα με την ανασφάλεια των κατοίκων δεν παρατηρούνται. Κυμαίνονται δηλαδή χονδρικά στα ίδια επίπεδα, εμφανίζοντας τα μέγιστα κι ελάχιστα ποσοστά στις ίδιες κατηγορίες.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	21,47	32,20	22,60	15,82	7,91
2	13,98	29,75	25,81	21,51	8,96
3	10,88	32,22	33,47	16,74	6,69
4	11,33	30,00	26,67	24,67	7,33
5	17,78	28,89	22,22	15,56	15,56

Συσχετίζοντας την ανασφάλεια των ερωτώμενων με την **ευρυχωρία** της περιοχής τους, οι απαντήσεις δε διαφοροποιούνται ούτε εδώ σημαντικά. Αυτοί που κατοικούν σε κλειστές περιοχές, ως επί το πλείστον δηλώνουν ότι ανησυχούν λίγο, με το μεγαλύτερό τους ποσοστό να δηλώνει ότι ανησυχεί λίγο (33,33%). Σε αυτή την κατηγορία παρατηρείται ότι πάνω από τους μισούς απαντούν ότι ανησυχούν από πολύ έως λίγο, ποσοστό που φθίνει όσο η περιοχή γίνεται πιο ευρύχωρη.

Στις περιπτώσεις που οι ερωτώμενοι δηλώνουν ότι κατοικούν σε πολύ ευρύχωρη γειτονιά, το μεγαλύτερο ποσοστό τους απαντάει ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ (30,95%). Στις υπόλοιπες διαβαθμίσεις της ευρυχωρίας της περιοχής τα ποσοστά χονδρικά κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα. Υψηλά ποσοστά εμφανίζονται για όλες τις περιοχές στην ενδιάμεση απάντηση για την ανασφάλεια, δηλαδή ότι δεν ανησυχεί ο κόσμος ούτε λίγο ούτε πολύ. Οι λιγότεροι, πάλι, σε όλες τις περιοχές, είναι αυτοί που απαντούν ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι όσο πιο ευρύχωρη είναι η περιοχή τόσο πιο ήπια εκδηλώνεται το αίσθημα της ανασφάλειας.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	24,48	33,33	23,44	12,5	6,25
2	13,64	31,47	25,52	18,53	10,84
3	10,48	28,23	31,85	22,98	6,45
4	8,94	32,52	26,02	24,39	8,13
5	14,29	26,19	30,95	19,05	9,52

Εξετάζοντας, τώρα, τον ρόλο που παίζει ο φωτισμός στην περιοχή κατά τη διάρκεια της νύχτας σχετικά με την ανασφάλεια των κατοίκων της, αποδεικνύεται ότι όσο πιο λίγο φωτισμένη είναι η περιοχή τόσο περισσότερο φοβούνται οι κάτοικοι και το αντίστροφο. Αυτό φαίνεται από τη διακύμανση των ποσοστών που στις ελάχιστα φωτισμένες περιοχές οι περισσότεροι ερωτώμενοι δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ, ενώ στις πολύ φωτισμένες ανησυχούν ελάχιστα (32,61% - 6,67%). Στις ενδιάμεσες διαβαθμίσεις του φωτισμού, τα μεγαλύτερα ποσοστά δηλώνουν ότι ανησυχούν λίγο.

Αθροίζοντας, δε, τις δύο πρώτες κατηγορίες της ανησυχίας, διαφαίνεται ότι στις λίγο φωτισμένες γειτονίες πάνω από τους μισούς απαντούν ότι φοβούνται από πολύ έως λίγο, ενώ στις πιο φωτισμένες το ποσοστό αυτό κατεβαίνει αρκετά. Το ίδιο συμπέρασμα προκύπτει κι από τα ελάχιστα ποσοστά, τα οποία στις λιγότερο φωτισμένες περιοχές εμφανίζονται στην απάντηση ότι δεν ανησυχούν καθόλου, ενώ όπως είπαμε στις περισσότερες ότι ανησυχούν πολύ.

Παρόμοια εικόνα έχουμε και ως προς τον φωτισμό της περιοχής κατά τη διάρκεια της ημέρας. Ίσως θα μπορούσε να συμπεράνει κανείς ότι ο φωτισμός στις πρωινές ώρες δεν είναι τόσο σημαντικός συγκριτικά με τη νύχτα.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	32,61	21,74	23,91	13,04	8,70
2	20,43	36,09	23,48	13,91	6,09
3	9,25	30,75	29,85	22,69	7,46
4	9,04	30,32	27,13	23,40	10,11
5	6,67	26,67	33,33	17,78	15,56

Οι διακυμάνσεις των ποσοστών είναι χονδρικά ίδιες σε σχέση με τις κατηγορίες, απλώς δεν παρατηρούνται τόσο έντονες διαφορές στους αριθμούς. Και πάλι όσο λιγότερο φωτισμένη χαρακτηρίζεται μία γειτονιά τόσο μεγαλύτερο αίσθημα ανασφάλειας εκδηλώνεται από τους κατοίκους. Σε αυτή τη συσχέτιση οι λιγότεροι, ανεξαρτήτως του φωτισμού, δήλωσαν ότι δε φοβούνται καθόλου.

Διερευνώντας τη σχέση ανάμεσα στο εάν η περιοχή είναι **καθαρή και συντηρημένη** και την ανασφάλεια των κατοίκων, παρατηρούνται κάποιες αντιφάσεις. Δηλαδή στις κακοσυντηρημένες περιοχές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι φοβούνται πολύ, πράγμα αναμενόμενο. Στις καλοσυντηρημένες όμως και καθαρές περιοχές, πάλι οι περισσότεροι απαντούν είτε ότι φοβούνται πολύ (26,92%) είτε όχι ιδιαίτερα (26,92%). Στις ενδιάμεσες βέβαια περιπτώσεις της καθαριότητας, παρατηρείται μία μέση ανασφάλεια, με τους περισσότερους να απαντούν ότι ανησυχούν λίγο ή ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ. Επίσης η εικόνα των ελάχιστων ποσοστών δεν ακολουθεί μία γραμμή. Στις περισσότερες κατηγορίες καθαριότητας και συντήρησης, οι λιγότεροι απαντούν ότι δεν ανησυχούν καθόλου, σε κάποιες όμως περιπτώσεις είναι λίγοι κι αυτοί που δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ και λίγο. Αυτό συμβαίνει κυρίως στις πιο καλοσυντηρημένες γειτονιές.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	28,42	23,16	24,21	12,63	11,58
2	17,91	31,34	23,88	14,93	11,94
3	11,03	38,24	27,21	16,18	7,35
4	10,50	30,67	28,57	23,53	6,72
5	13,84	30,23	27,68	20,34	7,91

Τελειώνοντας αυτή την ερώτηση και εξετάζοντάς τη σχετικά με το εάν η περιοχή των ερωτηθέντων είναι **όμορφη κι ευχάριστη**, παρατηρείται στις γειτονιές που είναι λιγότερο όμορφες οι άνθρωποι να φοβούνται περισσότερο. Εκεί εμφανίζουν και τα μεγαλύτερα ποσοστά τους, ενώ όσο πιο όμορφη κι ελκυστική είναι η γειτονιά τους τόσο μικρότερη ανασφάλεια εκδηλώνουν. Είναι χαρακτηριστικό ότι στις όμορφες περιοχές ποσοστά πάνω από το 30% δηλώνουν ή ότι δεν ανησυχούν καθόλου ή ότι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα, ενώ αντιθέτως πολύ λίγοι είναι αυτοί που στις λιγότερο όμορφες γειτονιές έχουν απαντήσει ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	35,29	28,43	19,61	10,78	5,88
2	15,95	37,07	25,00	15,09	6,90
3	12,75	28,19	29,53	22,48	7,05
4	5,79	31,58	28,42	23,16	11,05
5	10,14	23,19	31,88	21,74	13,04

- Πόσο επηρεάζεται η ποιότητα ζωής σας από την εγκληματικότητα:

Η επόμενη ερώτηση αφορά τον βαθμό από τον οποίο επηρεάζεται η ζωή των κατοίκων από την εγκληματικότητα. Συνδυαστικά με το πόσο **πολυσύχναστη, κατά τη διάρκεια της ημέρας**, είναι η εκάστοτε περιοχή του ερωτηθέντος, παρατηρούμε ότι οι περισσότεροι, σχεδόν σε όλες τις διαβαθμίσεις ζωντανίας της γειτονιάς, έχουν απαντήσει το ενδιάμεσο, δηλαδή ότι δεν επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ. Πάντως, εκεί που η περιοχή δεν είναι καθόλου πολυσύχναστη, ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 20% απαντάει ότι επηρεάζεται πολύ. Το ποσοστό αυτό φθίνει πολύ, όσο η γειτονιά γίνεται πιο ζωντανή. Σε όλες, όμως, τις περιπτώσεις παραπάνω από τους μισούς δηλώνουν ότι επηρεάζεται η ζωή τους λόγω της εγκληματικότητας, από σχεδόν καθόλου μέχρι μέτρια.

	1	2	3	4	5
1	14,55	23,64	36,36	5,45	20,00
2	8,18	30,00	30,00	21,82	10,00
3	13,98	30,93	32,20	17,37	5,51
4	11,27	33,09	31,64	18,91	5,09
5	10,43	23,22	38,86	16,11	9,95

Η επόμενη συσχέτιση της ερώτησης γίνεται με αυτή της **ζωντανίας της περιοχής, κατά τη διάρκεια της νύχτας** όμως. Αξιοσημείωτες διαφορές συγκριτικά με την προηγούμενη περίπτωση δεν παρατηρούνται. Και πάλι τα μεγαλύτερα ποσοστά συναντώνται στην ενδιάμεση διαβάθμιση της επιρροής της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής των κατοίκων, σε όλες τις κατηγορίες ζωντανίας της γειτονιάς. Ως επί το πλείστον δηλαδή οι ερωτώμενοι φαίνονται να μην επηρεάζεται ιδιαίτερα ο τρόπος ζωής τους από το έγκλημα στη γειτονιά τους, σε σχέση με το πόσο αυτή είναι πολυσύχναστη ή όχι, είτε κατά τη διάρκεια της ημέρας είτε της νύχτας.

Συνδυάζοντας τώρα, την ίδια ερώτηση με το κατά πόσο **ευρύχωρη** είναι η περιοχή, τα μεγαλύτερα ποσοστά παρατηρούνται και πάλι στην ενδιάμεση διαβάθμιση. Δηλαδή και πάλι οι περισσότεροι απάντησαν ότι, είτε κατοικούν σε ευρύχωρη περιοχή είτε όχι, η ζωή τους επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ λόγω της εγκληματικότητας. Αξιοσημείωτο, είναι, στις γειτονιές που δεν είναι ανοιχτές, οι πιο λίγοι είναι αυτοί που δεν επηρεάζονται σχεδόν καθόλου (10,42%). Στις υπόλοιπες περιπτώσεις οι λιγότεροι είναι αυτοί που δηλώνουν ότι επηρεάζονται πολύ. Επίσης το μέγιστο ποσοστό των ερωτηθέντων σε πολύ ευρύχωρη γειτονιά (46,34%), που παρατηρείται στην ενδιάμεση διαβάθμιση είναι κατά πολύ μεγαλύτερο από τις υπόλοιπες περιπτώσεις. Σημαντικά, δε, μικρότερο, είναι στις ίδιες περιοχές, σε σχέση με τους υπόλοιπους, αυτών που απάντησαν ότι επηρεάζονται αρκετά (2,44%). Ακόμα, παρατηρείται ότι πολλοί περισσότεροι από τους μισούς (κοντά στο 80%) από αυτούς που κατοικούν σε πολύ ευρύχωρη γειτονιά επηρεάζονται από την εγκληματικότητα πράγμα που φαίνεται αντιφατικό.

	1	2	3	4	5
1	10,42	22,40	28,65	23,96	14,58

2	10,53	32,28	33,68	17,54	5,96
3	12,55	32,39	37,25	12,96	4,86
4	13,11	27,05	29,51	22,95	7,38
5	14,63	26,83	46,34	2,44	9,76

Ο επόμενος συνδυασμός της ερώτησης αφορά στη σχέση που έχει ο φωτισμός της περιοχής κατά τη διάρκεια της νύχτας με την ποιότητα ζωής, συναρτήσει πάντα του εγκλήματος. Και σε αυτή την περίπτωση, οι περισσότεροι απαντούν ότι η ζωή τους επηρεάζεται από την εγκληματικότητα σε μέτριο βαθμό, ανεξάρτητα με τον φωτισμό που επικρατεί στη γειτονιά τους κατά τη διάρκεια της νύχτας. Τα ποσοστά αυτά είναι παραπλήσια με την προηγούμενη περίπτωση. Αν εξαιρέσουμε την κατηγορία των περιοχών που δε φωτίζονται αρκετά κατά τη νύχτα, στις υπόλοιπες κατηγορίες οι λιγότεροι δηλώνουν ότι επηρεάζονται πολύ. Στις περιοχές όμως με ανεπαρκή φωτισμό, το μικρότερο ποσοστό δηλώνει ότι μένει ανεπηρέαστη η ποιότητα ζωής τους (13,04%), πράγμα που σημαίνει ότι νιώθουν μεγαλύτερη ανασφάλεια και ο τρόπος ζωής τους διαμορφώνεται σε σχέση με αυτή.

	1	2	3	4	5
1	13,04	18,48	30,43	17,39	20,65
2	9,13	28,70	30,00	23,48	8,70
3	11,98	29,64	36,23	15,27	6,89
4	14,36	36,17	32,98	13,30	3,19
5	6,98	20,93	41,86	25,58	4,65

Τώρα, όσον αφορά στον φωτισμό κατά τη διάρκεια της ημέρας, τα μεγαλύτερα ποσοστά συναντώνται στην ενδιάμεση διαβάθμιση, εκτός από τις λίγο φωτισμένες περιοχές όπου οι περισσότεροι φαίνονται να επηρεάζονται λιγότερο. Το αξιοσημείωτο που διαφαίνεται από τις απαντήσεις, είναι ότι όσο λιγότερο φωτισμένη είναι η γειτονιά, τόσο περισσότεροι είναι αυτοί που δηλώνουν ότι ο τρόπος ζωής τους επηρεάζεται από αρκετά έως πολύ. Αυτό προκύπτει από τα επιμέρους αθροίσματα των αντίστοιχων διαβαθμίσεων, όπου στις κακά φωτισμένες περιοχές το ποσοστό από αρκετά έως πολύ είναι 72%, ενώ στη συνέχεια φθίνει και στις πολύ φωτισμένες γειτονιές γίνεται 55%.

	1	2	3	4	5
1	8,82	22,55	30,39	16,67	21,57
2	8,23	29,87	32,90	20,78	8,23
3	10,77	29,97	36,03	17,17	6,06
4	15,87	31,75	34,92	15,34	2,12
5	19,12	26,47	26,47	17,65	10,29

Συνδυάζοντας στη συνέχεια την ίδια ερώτηση με το εάν η εκάστοτε περιοχή χαρακτηρίζεται **όμορφη κι ευχάριστη**, τα μεγαλύτερα πάλι ποσοστά παρατηρούνται στην ενδιάμεση διαβάθμιση της επιρροής της ανασφάλειας στην ποιότητα ζωής των κατοίκων τους. Στις άσχημες περιοχές είναι πολύ λίγοι αυτοί που δηλώνουν ότι δεν τους απασχολεί καθόλου, ενώ στις ευχάριστες είναι αισθητά λιγότεροι αυτοί που δείχνουν να ενοχλείται πολύ ο τρόπος ζωής τους λόγω της εγκληματικότητας.

	1	2	3	4	5
1	8,98	20,36	32,34	19,16	19,16
2	7,66	28,47	33,58	22,99	7,30
3	13,67	35,33	33,67	13,33	4,00
4	15,70	30,58	37,19	14,88	1,65
5	28,00	16,00	24,00	16,00	16,00

Τελειώνοντας την επεξεργασία αυτής της ερώτησης, την εξετάζουμε και σε σχέση με τη **συντήρηση και την καθαριότητα** της περιοχής. Κι εδώ παρατηρούνται παρόμοια μεγέθη, η συσχέτιση δηλαδή δίνει παρεμφερή εικόνα με την προηγούμενη. Και πάλι τα μεγαλύτερα ποσοστά σε όλες τις περιοχές δηλώνουν ότι επηρεάζονται μέτρια από την εγκληματικότητα στον τρόπο ζωής τους, και πάλι όσο η γειτονιά γίνεται λιγότερο περιποιημένη και καθαρή, είναι πολύ λίγοι αυτοί που απαντούν ότι επηρεάζονται πολύ από την εγκληματικότητα. Δείχνει δηλαδή να επιδρά πάνω στην ποιότητα ζωής τους λιγότερο.

- Πόσο επηρεάζεται η ποιότητα ζωής σας από τον φόβο του εγκλήματος

Η επόμενη ερώτηση διαφοροποιείται σε σχέση με την προηγούμενη και αφορά στον βαθμό με τον οποίο το αίσθημα της ανασφάλειας επηρεάζει την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Πρέπει να σημειωθεί ότι είναι διαφορετικός ο ρόλος που παίζει η ίδια η εγκληματικότητα στον τρόπο ζωής των κατοίκων μιας πόλης με αυτόν της ανασφάλειας που νιώθουν μήπως θυματοποιηθούν.

Ο πρώτος συνδυασμός των απαντήσεων σε αυτή την ερώτηση γίνεται σε σχέση με το πόσο **πολυσύχναστη** είναι η κάθε γειτονιά **κατά τη διάρκεια της ημέρας**. Τα μεγαλύτερα ποσοστά συναντώνται στις ενδιάμεσες απαντήσεις (ότι επηρεάζονται λίγο ή μέτρια λόγω ανασφάλειας). Ένα σεβαστό ποσοστό γύρω στο 26%, δηλώνει στις περιοχές χωρίς ζωντάνια ότι επηρεάζεται από αρκετά έως πολύ, ενώ παρατηρούμε ότι στις πιο πολυσύχναστες περιοχές είναι ελάχιστοι αυτοί που δηλώνουν ότι επηρεάζονται πολύ.

	1	2	3	4	5
1	14,81	27,78	31,48	12,96	12,96
2	10,91	28,18	29,09	20,91	10,91
3	13,62	32,34	31,49	16,60	5,96
4	9,09	34,18	30,91	20,73	5,09
5	11,85	24,64	29,86	24,17	9,48

Σε συνδυασμό με την αξιολόγηση της περιοχής ως προς τη **ζωντάνια κατά τη διάρκεια της νύχτας**, ενώ χονδρικά τα ποσοστά κινούνται στα ίδια πλαίσια με προηγουμένως, παρατηρείται μία διαφοροποίηση σε σχέση με τις γειτονίες που είναι πολυσύχναστες σε αυτές τις ώρες της ημέρας. Σε αυτές τις περιοχές οι περισσότεροι απαντούν ότι επηρεάζεται αρκετά ο τρόπος ζωής τους από τον φόβο για το έγκλημα (34,88%), καθώς επίσης είναι ίδιο το ποσοστό που δηλώνει ότι δεν επηρεάζεται καθόλου αλλά και πολύ (13,95%). Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι η ζωντάνια σε μια περιοχή μπορεί να εκφράζεται με διαφορετικούς τρόπους, όπως μικτές χρήσεις γης, πόλοι έλξης επισκεπτών, αναψυχή κλπ., καθώς επίσης και ότι οι κάτοικοι αξιολογούν διαφορετικά τον ρόλο που παίζει η ζωντάνια στον φόβο για το έγκλημα. Επίσης παρατηρούμε ότι και στις πολύ ζωντανές γειτονίες αλλά και στις καθόλου πολυσύχναστες, οι λιγότεροι έχουν δηλώσει ίδια απάντηση δηλαδή ότι επηρεάζεται πολύ λίγο η ποιότητα ζωής τους από την ανασφάλεια. Κατά τα άλλα τα μεγαλύτερα ποσοστά συναντώνται στις ενδιάμεσες διαβαθμίσεις και τα μικρότερα στη μεγάλη επιρροή του φόβου στον τρόπο ζωής.

	1	2	3	4	5
1	13,64	25,57	27,84	18,75	14,20
2	11,83	35,48	28,32	19,35	5,02
3	10,17	30,51	36,02	18,22	5,08
4	9,93	28,48	33,77	21,19	6,62
5	13,95	20,93	16,28	34,88	13,95

Σε σχέση με το εάν η περιοχή είναι **ανοιχτή κι ευρύχωρη**, οι περισσότεροι δηλώνουν ότι επηρεάζονται από λίγο έως μέτρια, ανεξαρτήτως ευρυχωρίας της περιοχής. Παρατηρείται ότι ένα σεβαστό ποσοστό ερωτηθέντων που κατοικούν σε αραιοδομημένες περιοχές απαντούν ότι δεν επηρεάζονται καθόλου από τον φόβο για το έγκλημα (24,48%), ενώ ελάχιστοι είναι αυτοί που στις ίδιες περιοχές δηλώνουν ότι επηρεάζονται πολύ. Σε όλες τις περιοχές πάντως οι λιγότεροι απαντούν ότι επηρεάζονται πολύ στον τρόπο ζωής τους.

	1	2	3	4	5
1	24,48	33,33	23,44	12,50	6,25
2	13,64	31,47	25,52	18,53	10,84
3	10,48	28,23	31,85	22,98	6,45
4	8,94	32,52	26,02	24,39	8,13
5	14,29	26,19	30,95	19,05	9,52

Συνδυαστικά με το αν είναι η περιοχή **φωτισμένη κατά τη διάρκεια της νύχτας**, παρατηρείται το παράδοξο ότι οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες που κατοικούν σε περιοχές ελάχιστα φωτισμένες δηλώνουν ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται ελάχιστα από την ανασφάλεια. Στις πιο φωτισμένες περιοχές επηρεάζονται λίγο. Τα

δε μικρότερα ποσοστά παρατηρούνται στις λιγότερο φωτισμένες γειτονιές στην απάντηση ότι επηρεάζονται πολύ. Στις δύο τελευταίες όμως κατηγορίες φωτισμού, οι λιγότεροι απαντούν ότι επηρεάζονται λίγο. Αυτές οι παρατηρήσεις έρχονται σε αντίφαση με τον κανόνα που λέει ότι ο καλός φωτισμός είναι από τους κυρίαρχους παράγοντες που επηρεάζουν το αίσθημα ασφάλειας ενός πολίτη.

	1	2	3	4	5
1	32,61	21,74	23,91	13,04	8,70
2	20,43	36,09	23,48	13,91	6,09
3	9,52	30,65	29,76	22,62	7,44
4	9,04	30,32	27,13	23,40	10,11
5	6,67	26,67	33,33	17,78	15,56

Παρόμοιο μοντέλο ακολουθεί και ο συνδυασμός της ίδιας ερώτησης με τον **φωτισμό των περιοχών αλλά κατά τη διάρκεια της ημέρας**. Οι περισσότεροι δηλώνουν ότι επηρεάζεται η ποιότητα ζωής τους λίγο από τον φόβο για το έγκλημα, πλην των κακοφωτισμένων περιοχών, όπου οι περισσότεροι δηλώνουν ότι επηρεάζεται ελάχιστα. Ανεξαρτήτως, πάντως, φωτισμού, λιγότεροι είναι εκείνοι, οι οποίοι δηλώνουν ότι επηρεάζονται πολύ. Διαφοροποιούνται μόνο λίγο τα ποσοστά μεταξύ τους, που είναι κατά πολύ μικρότερα στις καλύτερα φωτισμένες περιοχές.

Ως προς το αν οι περιοχές των ερωτώμενων είναι **όμορφες κι ευχάριστες**, παρατηρείται σχετική ανομοιογένεια στα ποσοστά με ανάλογες παρεκκλίσεις από τον κανόνα. Δηλαδή, στις άσχημες περιοχές οι περισσότεροι (35,29%) απαντούν ότι δεν επηρεάζεται καθόλου η ποιότητα ζωής τους από το αίσθημα του φόβου για το έγκλημα, ενώ οι λιγότεροι ότι επηρεάζεται πολύ. Στις επόμενες κατηγορίες διαβάθμισης, σχετικά με το πόσο είναι ευχάριστη η περιοχή που διαμένουν, οι περισσότεροι δηλώνουν ότι επηρεάζονται από λίγο μέχρι μέτρια. Ως προς τα ελάχιστα, όμως, ποσοστά, αυτά συναντιούνται στις μεν όμορφες περιοχές στην απάντηση ότι δεν επηρεάζεται καθόλου εν αντιθέσει με τις πιο άσχημες όπου οι λιγότεροι απαντούν ότι επηρεάζονται πολύ.

	1	2	3	4	5
1	35,29	28,43	19,61	10,78	5,88
2	15,95	37,07	25,00	15,09	6,90
3	12,75	28,19	29,53	22,48	7,05
4	5,79	31,58	28,42	23,16	11,05
5	10,14	23,19	31,88	21,74	13,04

Ο τελευταίος συνδυασμός αυτής της ερώτησης έχει να κάνει με το αν η περιοχή είναι **καθαρή και συντηρημένη**. Σε αυτόν τον συνδυασμό, οι περισσότεροι των οποίων η περιοχή είναι βρώμικη και κακοσυντηρημένη, δηλώνουν ότι δεν επηρεάζονται καθόλου (32,14%). Το ίδιο όμως παρατηρείται και στις καθαρές περιοχές (26,92%). Στις ενδιάμεσες περιπτώσεις καθαριότητας και συντήρησης, οι περισσότεροι απαντούν ότι επηρεάζεται από λίγο έως μέτρια η ποιότητα ζωής τους. Επίσης, οι λιγότεροι σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις δηλώνουν ότι επηρεάζεται πολύ. Η μόνη εξαίρεση είναι στις καλά συντηρημένες περιοχές όπου είναι λίγοι και αυτοί που δηλώνουν ότι επηρεάζονται λίγο.

- Πόσο πιθανό θεωρείτε το ενδεχόμενο να πέσετε θύμα κάποιας εγκληματικής ενέργειας μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

Σε σχέση με το εάν η περιοχή είναι **πολυσύχναστη κατά τη διάρκεια της ημέρας**, παρατηρείται μία ομοιογένεια στις απαντήσεις σε όλες τις κατηγορίες. Δηλαδή τα μέγιστα και τα ελάχιστα ποσοστά συναντώνται στις ίδιες διαβαθμίσεις ανεξαρτήτως ζωντανίας στην περιοχή. Οι περισσότεροι απαντούν ότι το θεωρούν σχετικά πιθανό. Αυτό όμως που παρατηρείται είναι ότι το ποσοστό ανεβαίνει όσο η περιοχή γίνεται πιο πολυσύχναστη κατά τις πρωινές ώρες. Επίσης, στα ελάχιστα ποσοστά, που είναι όλα στην ίδια απάντηση, δηλαδή ότι δεν το θεωρούν καθόλου πιθανό το ενδεχόμενο, παρατηρείται ότι όσο προχωράμε στις πιο ζωντανές περιοχές το ποσοστό αυτό ελαχιστοποιείται, δηλαδή τόσο πιο λίγοι είναι αυτοί που δε θεωρούν καθόλου πιθανό να πέσουν θύματα.

	Πολύ πιθανό	Λίγο πιθανό	Ούτε πιθανό ούτε απίθανο.	Όχι ιδιαίτερα πιθανό	Καθόλου πιθανό
1	15,69	17,65	41,18	17,65	7,84
2	12,84	16,51	49,54	14,68	6,42
3	9,09	19,91	50,65	13,42	6,93
4	7,75	22,14	50,92	15,87	3,32
5	11,48	16,75	55,02	13,88	2,87

Σχετικά με το αν είναι **πολυσύχναστη κατά τη διάρκεια της νύχτας** η περιοχή κατοικίας, και πάλι οι περισσότεροι ερωτηθέντες δηλώνουν ότι το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο να πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, ανεξαρτήτως του εάν η περιοχή τους είναι πολυσύχναστη κατά τη διάρκεια της νύχτας. Τα ποσοστά δε, προσεγγίζουν αυτά της προηγούμενης συσχέτισης. Και οι λιγότεροι και πάλι απαντούν ότι δεν το θεωρούν καθόλου πιθανό. Βέβαια το ελάχιστο ποσοστό στις πολυσύχναστες περιοχές είναι κατά πολύ μικρότερο συγκριτικά με των άλλων περιοχών. Επίσης, στις ίδιες περιοχές ένα σεβαστό ποσοστό (19,51%), ειδικά σε σχέση με τις άλλες περιοχές, απαντάει ότι το θεωρεί πολύ πιθανό να υπάρξει θύμα τους επόμενους 12 μήνες. Σε κάθε περίπτωση πάντως κοντά στο 80% των ερωτηθέντων, ανεξαρτήτως του εάν η περιοχή είναι πολυσύχναστη, απαντούν ότι το θεωρούν από πολύ πιθανό μέχρι ούτε πιθανό ούτε απίθανο.

Συσχετίζοντας τις απαντήσεις με το αν η γειτονιά είναι **ανοιχτή κι ευρύχωρη** και πάλι τα μεγαλύτερα κατά πολύ, ποσοστά συναντώνται στον ενδιάμεσο βαθμό ανησυχίας. Δηλαδή, οι περισσότεροι δηλώνουν, σε όλες τις γειτονιές, ανοιχτές ή όχι, ότι θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο να γίνουν θύματα τους επόμενους 12 μήνες. Επίσης παντού οι λιγότεροι είναι αυτοί που δηλώνουν ότι δεν το θεωρούν καθόλου πιθανό. Τώρα, συγκρίνοντας τα επιμέρους ποσοστά, βλέπουμε ότι στην απάντηση «το θεωρούν λίγο πιθανό», τα ποσοστά φθίνουν ανάλογα με την ευρυχωρία της γειτονιάς. Δηλαδή, ξεκινάει από 20,93 % στις κλειστές γειτονιές και ακολουθώντας μία φθίνουσα πορεία καταλήγει σε 7,89% στις πολύ ευρύχωρες. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει μία επίδραση της ευρυχωρίας της περιοχής στον μεγάλο φόβο μην υπάρξουν θύματα, γιατί φαίνεται από τις απαντήσεις ότι όσο πιο κλειστή και στενόχωρη είναι μία περιοχή, τόσο περισσότεροι είναι αυτοί που φοβούνται από αρκετά έως πολύ. Το αντίθετο παρατηρείται στην απάντηση ότι δεν το θεωρούν αρκετά πιθανό, όπου τα ποσοστά ακολουθούν αύξουσα πορεία από τις στενόχωρες και κλειστές γειτονιές στις ανοιχτές κι ευρύχωρες.

Ο επόμενος συνδυασμός της ερώτησης γίνεται σε σχέση με το αν και πόσο η περιοχή είναι **φωτισμένη κατά τη διάρκεια της νύχτας**. Εδώ φαίνεται αρκετά καθαρά, ότι ο φωτισμός μιας γειτονιάς παίζει σημαντικό ρόλο στην ανησυχία του κατοίκου μην υπάρξει θύμα εγκληματικότητας. Ενώ κι εδώ τα μεγαλύτερα ποσοστά παρατηρούνται στην ενδιάμεση απάντηση, ότι δηλαδή το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο να συμβεί εγκληματική ενέργεια εναντίον τους, βλέπουμε ότι είναι μικρότερα στις κακοφωτισμένες τη νύχτα περιοχές από ότι στις άλλες. Οι λιγότεροι σε όλες τις γειτονιές απαντούν ότι δεν το θεωρούν καθόλου πιθανό. Στις κακοφωτισμένες τη νύχτα περιοχές όμως διαπιστώνουμε ότι είναι πολύ περισσότεροι όσοι δηλώνουν ότι το θεωρούν πολύ πιθανό να γίνουν θύματα συγκριτικά με τις επαρκώς φωτισμένες. Δηλαδή από το άθροισμα των δύο πρώτων επιλογών (πολύ πιθανό και λίγο πιθανό), προκύπτει ότι στις πρώτες περιοχές το δηλώνουν γύρω στο 40%, ποσοστό που γίνεται περίπου μισό πηγαίνοντας στις υπόλοιπες.

	Πολύ πιθανό	Λίγο πιθανό	Ούτε πιθανό ούτε απίθανο.	Όχι ιδιαίτερα πιθανό	Καθόλου πιθανό
1	22,09	20,93	38,37	12,79	5,81
2	10,62	30,09	42,92	12,39	3,98
3	8,18	15,45	57,58	13,03	5,76
4	6,95	13,90	54,01	22,46	2,67
5	11,90	11,90	57,14	9,52	9,52

Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και ο συνδυασμός της ερώτησης με το εάν η γειτονιά χαρακτηρίζεται **φωτεινή κατά τη διάρκεια της ημέρας**. Και πάλι, οι περισσότεροι επιλέγουν την ενδιάμεση απάντηση, ότι, δηλαδή, το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο να αποτελέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας το προσεχές διάστημα. Επίσης, οι λιγότεροι πάλι, ότι δεν το θεωρούν καθόλου πιθανό. Και σε αυτή την

περίπτωση στις γειτονιές που δεν έχουν επαρκές φως μέσα στη μέρα, κοντά στο 40% δηλώνουν ότι το θεωρούν από πολύ έως λίγο πιθανό να γίνουν θύματα, ενώ σχεδόν οι μισοί το δηλώνουν στις καλά φωτισμένες περιοχές.

Σε σχέση με το αν η περιοχή είναι **όμορφη κι ευχάριστη**, σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες έχουν δηλώσει, και πάλι, ότι το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο να υπάρξουν οι ίδιοι θύματα κάποιου εγκλήματος. Οι λιγότεροι είναι εκείνοι που δεν δίνουν καθόλου πιθανότητες σε ενδεχόμενο γεγονός, ανεξαρτήτως της εικόνας που παρουσιάζει η γειτονιά. Και σε αυτό τον συνδυασμό ερωτήσεων προκύπτει ότι ενώ στις άσχημες περιοχές κοντά στο 40% απαντούν ότι το θεωρούν πολύ ή και λίγο πιθανό, το ποσοστό αυτό μειώνεται πάρα πολύ στις γειτονιές που χαρακτηρίζονται πιο όμορφες κι ευχάριστες. Αντίθετα το ποσοστό αυτών που το θεωρούν απίθανο έως ελάχιστα πιθανό να υπάρξουν οι ίδιοι θύματα, είναι κατά πολύ μικρότερο στις άσχημες γειτονιές από ότι στις όμορφες, όπου διπλασιάζεται.

Στην τελευταία συσχέτιση αυτής της ερώτησης, με το εάν η περιοχή είναι **καθαρή και καλοσυντηρημένη**, η κατάσταση των αποτελεσμάτων παραμένει παρεμφερής. Δηλαδή τα μεγαλύτερα ποσοστά συναντώνται στην ενδιάμεση απάντηση και τα μικρότερα στο καθόλου. Πάλι, από το άθροισμα των ποσοστών των δύο πρώτων απαντήσεων προκύπτει ότι στις πολύ κακοσυντηρημένες γειτονιές ο κόσμος το θεωρεί από αρκετά έως πολύ πιθανό να πέσει θύμα εγκληματικής ενέργειας, ποσοστό γύρω στο 40%. Σε όλες τις υπόλοιπες περιοχές το ποσοστό αυτό γίνεται κατά πολύ μικρότερο.

	Πολύ πιθανό	Λίγο πιθανό	Ούτε πιθανό ούτε απίθανο.	Όχι ιδιαίτερα πιθανό	Καθόλου πιθανό
1	21,60	25,93	38,89	11,11	2,47
2	9,56	19,85	54,41	12,13	4,04
3	5,44	15,65	55,10	18,03	5,78
4	5,04	19,33	51,26	15,97	8,40
5	20,83	12,50	45,83	20,83	0,00

- Όσον αφορά τη γειτονιά σας, για ποιο από τα παρακάτω εγκλήματα είστε περισσότερο ανήσυχος:

Ως προς το είδος του εγκλήματος που φοβούνται οι κάτοικοι σε σχέση με τα χαρακτηριστικά της περιοχής τους, τα συμπεράσματα είναι παρόμοια μεταξύ τους.

Πιο αναλυτικά, σχετικά με το αν η περιοχή είναι **πολυσύχναστη κατά τη διάρκεια της ημέρας**, σε όλες τις περιοχές ανεξαρτήτως ζωντανίας, οι περισσότεροι είναι αυτοί που φοβούνται τη διάρρηξη, με ποσοστά να κυμαίνονται γύρω στο 30%. Τα

εγκλήματα που προκαλούν τη λιγότερη ανησυχία, με ελάχιστα ποσοστά, είναι η ρατσιστική επίθεση, η ομοφοβική επίθεση καθώς και η εκδήλωση λεκτικής βίας. Η ληστεία και η σεξουαλική κακοποίηση ανησυχούν αρκετά μεγάλο ποσοστό των κατοίκων σε όλες τις γειτονίες. Βέβαια παρατηρείται ότι το ποσοστό για την ανησυχία, μήπως υπάρξουν θύματα ληστείας, είναι αισθητά μικρότερο στις λιγότερο ζωντανές περιοχές (13,95%). Επιπλέον, στις ίδιες περιοχές είναι μεγαλύτερο το ποσοστό φόβου για σωματική επίθεση (18,10%) . Η σωματική βία είναι κάτι για το οποίο ανησυχούν αρκετοί και στις υπόλοιπες περιοχές, αλλά σε χαμηλότερα ποσοστά. Μεγάλες γενικότερα και περαιτέρω διαφοροποιήσεις δεν παρατηρούνται από τη συσχέτιση αυτών των μεταβλητών.

Τώρα συνδυαστικά με το εάν η περιοχή είναι **πολυσύχναστη κατά τη διάρκεια της νύχτας** και πάλι τα μεγαλύτερα ποσοστά συναντώνται στην ανησυχία για τη διάρρηξη. Συγκρίνοντας αυτά τα ποσοστά με την προηγούμενη περίπτωση, παρατηρούμε ότι στις γειτονίες χωρίς ζωντάνια το βράδυ, ανησυχούν λιγότεροι για διάρρηξη από ότι σε αυτές που δεν είναι πολυσύχναστες το πρωί. Στις υπόλοιπες περιοχές το ποσοστό αυτό αυξάνεται, συγκριτικά πάντα με την προηγούμενη συσχέτιση. Γενικώς, όσο πηγαίνουμε στις πιο πολυσύχναστες περιοχές τη νύχτα, αυξάνονται αυτοί που ανησυχούν για διάρρηξη. Τα άλλα εγκλήματα που εμφανίζουν αξιόλογα ποσοστά σε απαντήσεις είναι η ληστεία, εκτός από τις πολύ ζωντανές περιοχές που είναι ασήμαντο, η σεξουαλική κακοποίηση ανεξαρτήτως ζωντάνιας, καθώς και η σωματική επίθεση στις λίγο σχετικά έρημες γειτονίες. Τώρα ως προς τα εγκλήματα που δείχνουν να μην ανησυχούν σχεδόν καθόλου τους κατοίκους παντού, είναι κι εδώ η ομοφοβική επίθεση, η ρατσιστική και λεκτική επίθεση λιγότερο.

Σχετικά με το εάν η περιοχή είναι **ανοιχτή κι ευρύχωρη**, και πάλι οι περισσότεροι ερωτηθέντες απαντούν ότι ανησυχούν για τη διάρρηξη, με τα ποσοστά να είναι μεγαλύτερα στις κλειστές και στενόχωρες γειτονίες (34,09% και 34,41%) και να φθίνουν (γύρω στο 31%) στις πιο ανοιχτές. Και σε αυτή τη συσχέτιση τα εγκλήματα που δείχνουν να ανησυχούν πολύ τους κατοίκους, είναι η ληστεία σε όλες τις γειτονίες, η σεξουαλική κακοποίηση σε όλες εκτός από τις πολύ ευρύχωρες, και η σωματική επίθεση σε αυτές που είναι σχετικά κλειστές. Τα μικρότερα ποσοστά ανησυχίας τα συναντάμε στην ανησυχία για ρατσιστική και ομοφοβική επίθεση σε όλες τις περιοχές εκτός από αυτές που χαρακτηρίζονται πολύ ευρύχωρες και οι λιγότεροι είναι αυτοί που ανησυχούν για λεκτική επίθεση.

Συσχετίζοντας την ερώτηση με το πόσο **φωτισμένη κατά τη διάρκεια της νύχτας** είναι η εκάστοτε περιοχή, τα μεγαλύτερα πάλι ποσοστά τα συναντούμε στην ανησυχία για τη διάρρηξη, με τις κακοφωτισμένες όμως γειτονίες να εμφανίζουν το μικρότερο ποσοστό. Δείχνει δηλαδή, ότι στις γειτονίες με ανεπαρκή φωτισμό φοβούνται λιγότεροι μην υπάρξουν θύματα διάρρηξης, πράγμα παράδοξο. Ωστόσο εκεί, είναι περισσότεροι αυτοί που φοβούνται τη σωματική επίθεση (16,67%) και τη σεξουαλική κακοποίηση (19,23%). Το άλλο παράδοξο είναι ότι στις ίδιες γειτονίες είναι κατά πολύ λιγότεροι όσοι ανησυχούν μη γίνουν θύματα ληστείας και ελάχιστοι όσοι ανησυχούν για βανδαλιστική επίθεση στην περιουσία τους (3,85%). Κατά τα

άλλα τα εγκλήματα που εμπνέουν τη μικρότερη ανησυχία στο σύνολο των περιοχών είναι και πάλι η ρατσιστική, η ομοφοβική και η λεκτική επίθεση.

Ως προς το κατά πόσο **φωτεινές** είναι οι περιοχές **κατά τη διάρκεια της ημέρας**, οι περισσότεροι φοβούνται κι εδώ τη διάρρηξη, με διαφορετικά όμως ποσοστά συγκριτικά με τον φωτισμό τη νύχτα. Δηλαδή, στις περιοχές που δεν είναι φωτεινές τη μέρα, είναι περισσότεροι αυτοί που ανησυχούν για τη διάρρηξη από ότι στις κακοφωτισμένες τη νύχτα. Επίσης ενώ στις μέτρια φωτισμένες τη νύχτα περιοχές ένα 33,33% δηλώνει ότι φοβάται τη διάρρηξη στις μέτρια φωτεινές περιοχές τη μέρα αντίστοιχα έχουμε ποσοστό 25%. Επίσης, στις φωτεινές γειτονιές είναι πολλοί αυτοί που ανησυχούν μη πέσουν θύματα ληστείας ενώ στις μέτρια φωτεινές αυτοί που φοβούνται μην υποστούν σωματική επίθεση. Σε όλες τις γειτονιές, εκτός από τις καθόλου φωτεινές, μεγάλο ποσοστό συναντάμε και στην ανησυχία για σεξουαλική κακοποίηση. Πολύ λίγοι είναι αυτοί, που ανεξαιρέτως φωτισμού, ανησυχούν για ρατσιστική και ομοφοβική επίθεση.

Σε σχέση με το πόσο η περιοχή του κάθε ερωτηθέντος είναι **όμορφη κι ευχάριστη**, πάλι οι περισσότεροι σε όλες τις κατηγορίες απάντησαν ότι ανησυχούν πιο πολύ για τη διάρρηξη, σε ποσοστά δε που είναι κοντινά μεταξύ τους και κυμαίνονται από 30% μέχρι 36%. Ως προς τα υπόλοιπα εγκλήματα, πιο ανήσυχοι δηλώνουν πολλοί για τις ληστείες σε όλες τις γειτονιές με μικρότερο ποσοστό να παρουσιάζεται στις άσχημες περιοχές (13,33%), καθώς επίσης και για τη σεξουαλική κακοποίηση. Πάνω από το 10% δηλώνουν σε όλες τις κατηγορίες ότι φοβούνται τη σωματική επίθεση, ενώ σε όλα τα υπόλοιπα εγκλήματα τα ποσοστά πέφτουν κάτω από αυτό, με τα ελάχιστα ποσοστά να παρατηρούνται στη ρατσιστική και ομοφοβική επίθεση.

Τέλος, συγκρίνοντας την ανησυχία για συγκεκριμένα είδη εγκλημάτων με το κατά πόσο είναι **καθαρές και καλοσυντηρημένες** οι γειτονιές των συμμετεχόντων στα ερωτηματολόγια και πάλι παρατηρείται μεγαλύτερος φόβος για διάρρηξη σε όλες τις περιοχές ανεξάρτητα. Στις πολύ καθαρές γειτονιές το ποσοστό αυτό είναι συγκριτικά με τα άλλα μικρότερο. Μεγάλα ποσοστά συναντάμε και ως προς τη ληστεία, εκτός από τις πολύ καθαρές γειτονιές. Επίσης, πολλοί και σε όλες τις γειτονιές, είναι όσοι ανησυχούν ως προς τη σεξουαλική κακοποίηση με μικρότερα ποσοστά όμως στις κακοσυντηρημένες περιοχές. Το ίδιο συμβαίνει και με τη σωματική επίθεση. Ως προς όλα τα υπόλοιπα εγκλήματα, τα ποσοστά πέφτουν κάτω από το 10%, με τα ελάχιστα να παρατηρούνται στην ανησυχία ως προς τη ρατσιστική και ομοφοβική επίθεση καθώς και ως προς τη λεκτική βία.

• Σε σύγκριση με την υπόλοιπη χώρα, πιστεύετε πως το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή σας, σε σχέση με τον μέσο όρο είναι :
υψηλότερο/περίπου το ίδιο/χαμηλότερο.

Στόχος της επόμενης επεξεργασίας είναι να προκύψει το επίπεδο της εγκληματικότητας στις περιοχές των ερωτώμενων, έτσι όπως το εκτιμούν, σε σχέση με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά τους. Πρώτα διερευνάται η συσχέτιση με το κατά πόσο είναι **πολυσύχναστη** η εκάστοτε περιοχή, **κατά τη διάρκεια της ημέρας**.

Παρατηρείται ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες, ανεξαρτήτως ζωντανίας της γειτονιάς τους, θεωρούν ότι η εγκληματικότητα κυμαίνεται κάτω από τον μέσο όρο. Τα ποσοστά τους μάλιστα, είναι κοντά στο 50%, με το μικρότερο, μεταξύ τους, να παρατηρείται στις καθόλου πολυσύχναστες γειτονιές (48,84%). Αξιοσημείωτο είναι ότι ένα μεγάλο ποσοστό (25,58%) στις έρημες περιοχές δηλώνει ότι το επίπεδο είναι κοντά στον μ.ο., ποσοστό που γίνεται κατά πολύ μικρότερο στις υπόλοιπες γειτονιές. Αυτό σημαίνει ότι είναι περισσότεροι αυτοί που θεωρούν ότι είναι κοντά στον μ.ο., πράγμα αντιφατικό. Βέβαια, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι η πολυκοσμία είναι δυνατό να εμπνέει και μεγαλύτερη τάση για παραβατικότητα.

	Πάνω από τον μ.ο.	Στον μ.ο.	Κάτω από τον μ.ο.
1	25,58	25,58	48,84
2	23,81	11,43	64,76
3	25,68	15,32	59,01
4	27,65	16,29	56,06
5	27,54	14,98	57,49

Τώρα, όσον αφορά στο κατά πόσο **πολυσύχναστη** είναι η περιοχή **κατά τη διάρκεια της νύχτας** και πάλι, οι κατά πολύ περισσότεροι (σε όλες τις ομάδες πάνω από τους μισούς), δηλώνουν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στη γειτονιά τους είναι κάτω από τον μ.ο., με ποσοστά παρεμφερή. Η πιο μεγάλη απόκλιση παρατηρείται ανάμεσα στις έρημες γειτονιές (54,04%) και στις αρκετά πολυσύχναστες (62,50%). Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι μεγάλο, συγκριτικά, ποσοστό (31,68%) στις έρημες γειτονιές κατά τη διάρκεια της νύχτας, δηλώνει ότι το ποσοστό εγκληματικότητας στην περιοχή τους είναι ψηλότερο από τον μ.ο. Κατά τα άλλα, οι λιγότεροι είναι αυτοί που εκτιμούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους είναι περίπου στον μ.ο. της υπόλοιπης χώρας, χωρίς ιδιαίτερες διακυμάνσεις μεταξύ των ποσοστών τους.

Σε σχέση με το αν η γειτονιά τους είναι **ανοιχτή κι ευρύχωρη**, από τους μισούς και πάνω ερωτηθέντες, απάντησαν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας είναι κάτω από τον μ.ο. της χώρας. Απλώς, εδώ τα ποσοστά διαφοροποιούνται μεταξύ τους, με τις κλειστές περιοχές να εμφανίζουν μικρότερα ποσοστά από τις ευρύχωρες. Δηλαδή είναι λιγότεροι αυτοί που στις κλειστές περιοχές νομίζουν, ότι το έγκλημα στη γειτονιά τους κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα από τον μ.ο. της χώρας, από ότι στις ανοιχτές. Επίσης, παρατηρείται ότι μεγάλα ποσοστά εμφανίζονται στις κλειστές γειτονιές να πιστεύουν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας είναι ψηλότερο από τον μ.ο. (38,98% και 30,11% έναντι 15,65% και 17,14%). Τέλος, οι λιγότεροι εκτιμούν σε όλες τις περιοχές ότι ο μ.ο. είναι στο ίδιο επίπεδο, σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα.

Σχετικά με το κατά πόσο η περιοχή είναι επαρκώς **φωτισμένη κατά τη διάρκεια της νύχτας**, παρατηρείται αντίστοιχη εικόνα με την προηγούμενη συνδυαστική ερώτηση.

Πάλι, οι περισσότεροι σε όλες τις κατηγορίες των περιοχών, δίνουν επίπεδο εγκλήματος κάτω από τον μ.ο. της χώρας, με ποσοστό όμως να ξεκινάει από το 42% στις κακοφωτισμένες γειτονίες και να φτάνει κοντά στο 67% στις καλά φωτισμένες. Ταυτόχρονα, είναι πολύ περισσότεροι αυτοί που θεωρούν ότι το έγκλημα ξεπερνάει τον μ.ο., όταν η γειτονιά τους δε φωτίζεται επαρκώς (39,74% και 38,18%) σχετικά με τις υπόλοιπες (18,23% και 24,39%). Σε όλες μάλιστα τις περιπτώσεις οι λιγότεροι εκτιμούν ότι η εγκληματικότητα είναι περίπου στον μ.ο. της υπόλοιπης χώρας.

	Πάνω από τον μ.ο.	Στον μ.ο.	Κάτω από τον μ.ο.
1	39,74	17,95	42,31
2	38,18	12,73	49,09
3	20,25	18,38	61,37
4	18,23	13,81	67,96
5	24,39	12,20	63,41

Συνδυαστικά με το φως κατά τις πρωινές ώρες, η εικόνα των απαντήσεων είναι παραπλήσια με αυτή της προηγούμενης συσχέτισης, με τον νυχτερινό φωτισμό. Κι εδώ τα μέγιστα ποσοστά των απαντήσεων παρατηρούνται στην εκτίμηση ότι ο μ.ο. του εγκλήματος στη γειτονιά τους, είναι χαμηλότερος από αυτόν της υπόλοιπης χώρας. Η διακύμανση των ποσοστών αυτών παραμένει αντίστοιχη με πριν, δηλαδή τα ποσοστά είναι μικρότερα στις σκοτεινές γειτονίες και μεγαλύτερα στις φωτεινές. Και πάλι, σεβαστά ποσοστά στις σκοτεινές γειτονίες εκτιμούν ότι η εγκληματικότητα ξεπερνάει τον μ.ο.. Τέλος, παντού οι λιγότεροι πιστεύουν ότι είναι κοντά στον μ.ο. (στις σκοτεινές περιοχές μεγαλύτερο ποσοστό 18,75% έναντι 14,53% στις φωτεινές).

Ως προς το αν οι περιοχές είναι όμορφες κι ευχάριστες, οι περισσότεροι θεωρούν ότι το επίπεδο της εγκληματικότητας είναι πιο κάτω από τον πανελλήνιο μ.ο.. Τα ποσοστά, όμως, διαφοροποιούνται σημαντικά, με τις άσχημες περιοχές να εμφανίζουν ποσοστό 40,66%, το οποίο αυξάνεται πηγαίνοντας προς τις πιο όμορφες και φτάνει το 68%. Επίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό στις απωθητικές περιοχές δηλώνει ότι το ποσοστό του εγκλήματος είναι πιο πάνω από τον μ.ο. (41,76%). Οι λιγότεροι πάντως είναι αυτοί που πιστεύουν, ανεξαρτήτως ομορφιάς της περιοχής, ότι η εγκληματικότητα στη γειτονιά τους είναι στα ίδια επίπεδα με τον μ.ο. της υπόλοιπης χώρας. Βέβαια, στις πιο όμορφες γειτονίες τα ελάχιστα ποσοστά είναι πολύ κοντά ανάμεσα στο χαμηλότερο και το ψηλότερο του μ.ο.

	Πάνω από τον μ.ο.	Στον μ.ο.	Κάτω από τον μ.ο.
1	41,76	17,58	40,66
2	38,05	12,39	49,56
3	19,93	15,30	64,77

4	18,08	19,21	62,71
5	16,67	15,15	68,18

Ο τελευταίος συνδυασμός που γίνεται με την ερώτηση αυτή, έχει να κάνει με το κατά πόσο η περιοχή είναι **καθαρή και καλοσυντηρημένη**. Εδώ η μεγάλη διαφορά εντοπίζεται στις βρώμικες γειτονιές, όπου οι περισσότεροι (52,29%) δηλώνουν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στη γειτονιά τους είναι πάνω από το μ.ο. της υπόλοιπης χώρας. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά δηλώνουν, κατά τα γνωστά, ότι το επίπεδο εγκλήματος είναι κάτω από τον μ.ο. Επίσης, όσο ανεβαίνουν τα επίπεδα της καθαριότητας και της συντήρησης στις περιοχές, φαίνεται ότι οι λιγότεροι είναι αυτοί που εκτιμούν ότι το έγκλημα στη γειτονιά τους είναι πάνω από τον μ.ο.

	Πάνω από τον μ.ο.	Στον μ.ο.	Κάτω από τον μ.ο.
1	52,29	11,76	35,95
2	31,37	14,76	53,87
3	13,99	17,48	68,53
4	11,82	17,27	70,91
5	23,81	19,05	57,14

Από τις δύο τελευταίες συσχετίσεις της ερώτησης, διαφαίνεται αρκετά έντονα η επίδραση που έχει η ομορφιά καθώς και η καθαριότητα και η καλή συντήρηση μιας γειτονιάς, στο επίπεδο της εγκληματικότητας.

- Σε σύγκριση με άλλες γειτονικές σας περιοχές, πιστεύετε πως το επίπεδο της εγκληματικότητας στην περιοχή σας σε σχέση με τον μέσο όρο είναι: υψηλότερο/περίπου το ίδιο/χαμηλότερο.

Ενώ στην προηγούμενη ερώτηση διερευνήθηκε η εκτίμηση των ερωτηθέντων για το επίπεδο της εγκληματικότητας στην περιοχή κατοικίας τους, σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα, σε αυτή την ερώτηση τους ζητείται να το συγκρίνουν με το επίπεδο των γειτονικών τους περιοχών.

Ξεκινώντας, πάλι, τους συνδυασμούς της ερώτησης με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της γειτονιάς τους, στην πρώτη περίπτωση γίνεται ο συσχετισμός με το κατά πόσο είναι **πολυσύχναστη** η κάθε περιοχή **τη μέρα**. Οι περισσότεροι, σε όλες τις περιοχές, δηλώνουν ότι το επίπεδο εγκλήματος βρίσκεται κάτω από τον μ.ο., σε σχέση με τις γύρω γειτονιές. Βέβαια, από αυτούς που το δηλώνουν, είναι λιγότεροι αυτοί που μένουν σε καθόλου ζωντανές περιοχές τη μέρα. Όσο, δηλαδή, πηγαίνουμε σε πολυσύχναστες περιοχές, τόσο περισσότεροι είναι αυτοί που θεωρούν ότι είναι κάτω από τον μ.ο. Από την άλλη, περισσότεροι είναι και αυτοί που στις έρημες περιοχές δηλώνουν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας είναι πάνω από τον μ.ο. της

ευρύτερης περιοχής. Τα μικρότερα ποσοστά συναντώνται στην απάντηση ότι κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα με τους γύρω.

	Πάνω από τον μ.ο.	Στον μ.ο.	Κάτω από τον μ.ο.
1	25,58	25,58	48,84
2	21,90	7,62	70,48
3	20,72	14,86	64,41
4	20,83	15,53	63,64
5	18,45	11,65	69,90

Ως προς το πόσο **πολυσύχναστη** είναι η περιοχή **κατά τη διάρκεια της νύχτας**, τα μεγαλύτερα ποσοστά, παντού (πάνω από το 50%), δηλώνουν ότι το επίπεδο της εγκληματικότητας είναι κάτω από τον μ.ο., χωρίς μεγάλες διαφοροποιήσεις μεταξύ τους. Πρέπει να σημειωθεί, ότι ενώ στις γειτονιές που είναι έρημες τις πρωινές ώρες το 48,84% απαντάει ότι είναι κάτω από τον μ.ο., στις γειτονιές που είναι έρημες κατά τις νυχτερινές ώρες το ποσοστό αυτό γίνεται 59,01%. Σημαντικό όμως είναι κι ένα 31,06%, που κατοικεί σε έρημες γειτονιές, που εκτιμά ότι το έγκλημα στη γειτονιά του είναι πάνω από τον μ.ο. των υπολοίπων. Το ποσοστό αυτό φθίνει, καθώς πηγαίνουμε στις πιο πολυσύχναστες περιοχές. Τέλος, ως επί το πλείστον σε όλες τις περιοχές, οι λιγότεροι είναι αυτοί που θεωρούν ότι στην περιοχή τους η εγκληματικότητα κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με τις γειτονικές τους περιοχές.

	Πάνω από τον μ.ο.	Στον μ.ο.	Κάτω από τον μ.ο.
1	31,06	9,94	59,01
2	17,60	14,61	67,79
3	15,79	17,54	66,67
4	21,53	11,11	65,97
5	22,50	10,00	67,50

Σχετικά με το αν η περιοχή είναι **ανοιχτή κι ευρύχωρη**, πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες σε όλες τις γειτονιές, εκτιμούν ότι η εγκληματικότητα είναι κάτω από τον μ.ο. συγκριτικά με τις άλλες κοντινές. Το ποσοστό τους μεγαλώνει αρκετά στις πιο ανοιχτές από αυτές. Κι εδώ παρατηρείται ένα μεγάλο ποσοστό (31,64%), από τους κατοίκους των πολύ κλειστών περιοχών, να απαντάει ότι το επίπεδο της εγκληματικότητας το εκτιμάει ψηλότερο από τον μ.ο. των γειτονικών περιοχών. Από την άλλη μεριά, στις περιοχές που χαρακτηρίζονται πιο ανοικτές, συναντώνται τα χαμηλότερα ποσοστά σε αυτή την απάντηση.

Συνδυαστικά με το κατά πόσο είναι **φωτισμένη** η εκάστοτε περιοχή **κατά τη διάρκεια της νύχτας**, από τους μισούς και πάνω απαντούν σε όλες τις περιπτώσεις, ότι θεωρούν το επίπεδο εγκληματικότητας στη γειτονιά τους, χαμηλότερο από τον μ.ο. των γειτονικών περιοχών. Τα ποσοστά, όμως, ακολουθούν αύξουσα πορεία,

ξεκινώντας από το 50% στις κακοφωτισμένες περιοχές και καταλήγοντας στο 72,50% στις πολύ φωτισμένες. Ξανά, και σε αυτή τη συσχέτιση ερωτήσεων, ένα μεγάλο ποσοστό (35,90%) των κατοίκων που μένουν στις πολύ σκοτεινές περιοχές, εκτιμάει ότι η εγκληματικότητα στη γειτονιά του ξεπερνάει τον μ.ο. των υπολοίπων, γεγονός που δεν παρατηρείται στις υπόλοιπες κατηγορίες. Τέλος κι εδώ τα μικρότερα ποσοστά δηλώνουν ότι οι γειτονιές τους ανήκουν στον μ.ο. εγκληματικότητας της ευρύτερης περιοχής, ανεξαρτήτως φωτισμού.

	Πάνω από τον μ.ο.	Στον μ.ο.	Κάτω από τον μ.ο.
1	35,90	14,10	50,00
2	29,09	12,73	58,18
3	15,89	14,33	69,78
4	12,15	16,02	71,82
5	20,00	7,50	72,50

Ως προς το κατά πόσο είναι **φωτεινές** οι περιοχές τους **τη μέρα**, πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες, πάλι σε όλες τις κατηγορίες, δηλώνουν ότι το επίπεδο της εγκληματικότητας είναι χαμηλότερο από τον μ.ο. των γειτονικών περιοχών. Τα ποσοστά αυτά μάλιστα, είναι παραπλήσια με αυτά της προηγούμενης συσχέτισης με τον φωτισμό τη νύχτα. Η μόνη μεγάλη διαφοροποίηση είναι ανάμεσα στο 69,78% των κατοίκων των αρκετά φωτισμένων περιοχών κατά τις νυχτερινές ώρες, που δηλώνουν ότι είναι κάτω από τον μ.ο., και το αντίστοιχο 53,23% των κατοίκων των αρκετά φωτεινών περιοχών τη μέρα που απαντάει το ίδιο. Και πάλι στις λιγότερο φωτεινές γειτονιές, είναι πολλοί αυτοί που θεωρούν ότι η εγκληματικότητα ξεπερνάει τον μ.ο. των γειτονικών περιοχών (30% και 32,26%). Επίσης, χαμηλά είναι τα ποσοστά στις φωτεινές περιοχές που δηλώνουν ότι τα επίπεδα του εγκλήματος είναι περίπου τα ίδια (γύρω στο 11%).

Σε σχέση με το πόσο **όμορφη κι ευχάριστη** είναι η περιοχή, και πάλι πάνω από το 50% των κατοίκων, ανεξαρτήτως περιοχής, θεωρούν ότι το επίπεδο της εγκληματικότητας είναι κάτω από τον μ.ο., συγκριτικά με τις γειτονικές τους περιοχές.

	Πάνω από τον μ.ο.	Στον μ.ο.	Κάτω από τον μ.ο.
1	36,26	13,19	50,55
2	32,30	12,39	55,31
3	13,52	16,37	70,11
4	11,86	13,56	74,58
5	12,31	10,77	76,92

Περισσότεροι από αυτούς φαίνονται να είναι στις πιο ευχάριστες γειτονιές με πολύ μεγάλα ποσοστά πάνω από 70%. Μεγάλα ποσοστά στις δύσμορφες περιοχές εκτιμούν

ότι είναι πάνω από τον μ.ο. Και τέλος, σε όλες τις κατηγορίες, οι λιγότεροι θεωρούν ότι είναι κοντά στον μ.ο.

Η τελευταία συσχέτιση έχει να κάνει με την **καθαριότητα και τη συντήρηση** που επικρατεί στη γειτονιά. Εδώ φαίνεται ότι στις κακοσυντηρημένες γειτονιές, είναι κατά πολύ λιγότεροι (44,44%), αυτοί που θεωρούν ότι η εγκληματικότητα είναι κάτω από τον μ.ο. στην περιοχή τους, συγκριτικά με τις υπόλοιπες περιοχές, που τα ποσοστά είναι κατά πολύ μεγαλύτερα. Επίσης, είναι πάρα πολλοί αυτοί που θεωρούν ότι είναι πάνω από τον μ.ο. (41,83%), γεγονός που σημαίνει ότι στη γειτονιά τους γίνονται περισσότερα εγκλήματα. Στις υπόλοιπες κατηγορίες τα ποσοστά που παρατηρούνται βρίσκονται στα ίδια επίπεδα με όλες τις προαναφερθείσες περιπτώσεις.

	Πάνω από τον μ.ο.	Στον μ.ο.	Κάτω από τον μ.ο.
1	41,83	13,73	44,44
2	24,72	11,81	63,47
3	10,49	15,03	74,48
4	7,27	16,36	76,36
5	20,00	15,00	65,00

- Θεωρείτε ότι τα τελευταία δύο χρόνια το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή σας έχει: μεγάλη αύξηση/μικρή αύξηση/παραμένει στο ίδιο επίπεδο/μικρή μείωση/μεγάλη μείωση

Σε αυτό το σημείο, διερευνάται η συσχέτιση της εκτίμησης των κατοίκων για την πορεία της εγκληματικότητας, τα τελευταία δύο χρόνια στις γειτονιές τους, με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά τους.

Αρχικά, συνδυαστικά με το εάν είναι **πολυσύχναστη** η περιοχή **κατά τις πρωινές ώρες**, διαπιστώνεται ότι στις πιο ζωντανές περιοχές, οι περισσότεροι θεωρούν ότι η εγκληματικότητα παραμένει στα ίδια επίπεδα τα τελευταία χρόνια. Στις πιο έρημες γειτονιές, το ποσοστό αυτό είναι αισθητά πιο μικρό. Αρκετά μεγάλα ποσοστά πάντως, δηλώνουν ότι το έγκλημα έχει ανέβει, από λίγο έως πολύ, σε όλες τις περιοχές, χωρίς όμως ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις. Επίσης, ελάχιστοι είναι αυτοί που εκτιμούν ότι έχει μειωθεί, ειδικά στις πιο πολυσύχναστες γειτονιές

	Ανέβηκε πολύ	Ανέβηκε λίγο	Έμεινε περίπου το ίδιο	Κατέβηκε λίγο	Κατέβηκε πολύ
1	16,67	26,19	26,19	19,05	11,90
2	19,05	33,33	43,81	2,86	0,95
3	14,41	23,42	51,80	9,91	0,45
4	9,13	28,90	51,33	9,13	1,52

5	17,07	33,17	38,54	10,24	0,98
---	-------	-------	-------	-------	------

Ως προς την αντίστοιχη ζωντάνια, αλλά κατά τις βραδινές ώρες, η εικόνα είναι παρεμφερής, με τα μεγαλύτερα ποσοστά να εμφανίζονται στην ενδιάμεση απάντηση, ότι δηλαδή τα επίπεδα παραμένουν ίδια. Αξιοσημείωτο είναι, ότι σε αυτή τη συσχέτιση, οι μισοί στις έρημες περιοχές το βράδυ εκτιμούν ότι η εγκληματικότητα έχει αυξηθεί από λίγο έως πολύ, ενώ σε όλες τις υπόλοιπες το ποσοστό αυτό πέφτει αισθητά, γύρω στο 40% (αυτό προκύπτει από το άθροισμα των δύο πρώτων διαβαθμίσεων). Επίσης, σε όλες τις περιοχές, ανεξαρτήτως ζωντάνιας, οι λιγότεροι είναι αυτοί που θεωρούν ότι η εγκληματικότητα έχει πέσει τα τελευταία χρόνια.

Σχετικά με το κατά πόσο είναι ευρύχωρη η κάθε περιοχή, παρατηρούνται παραπλήσια με πριν αποτελέσματα. Δηλαδή, τα μεγαλύτερα ποσοστά διαφαίνονται στην ενδιάμεση απάντηση, ότι τα επίπεδα παραμένουν ίδια σε όλες τις γειτονιές. Επίσης, και πάλι, πολλοί περισσότεροι εκτιμούν ότι το επίπεδο έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια στις κλειστές και στενόχωρες περιοχές, συγκριτικά με τις άλλες (από 50% χονδρικά φτάνει στο 30%). Και τέλος, τα χαμηλότερα ποσοστά, παντού, θεωρούν ότι η εγκληματικότητα έχει μειωθεί συγκριτικά με τις γειτονικές τους περιοχές.

Ως προς τον φωτισμό κατά τις νυχτερινές ώρες, διαπιστώνεται ότι στις κακοφωτισμένες γειτονιές, ποσοστό γύρω στο 60%, εκτιμά ότι η εγκληματικότητα έχει αυξηθεί τα τελευταία δύο χρόνια από πολύ έως λίγο. Στις επαρκώς φωτισμένες γειτονιές το ποσοστό αυτό μειώνεται αισθητά, και είναι πολύ λίγοι αυτοί που θεωρούν ότι έχει αυξηθεί πολύ. Σε αυτές τις περιοχές, οι περισσότεροι πιστεύουν ότι είναι στα ίδια επίπεδα με πριν. Οι λιγότεροι, πάντως, σε όλες τις περιοχές δηλώνουν ότι έχει μειωθεί.

	Ανέβηκε πολύ	Ανέβηκε λίγο	Έμεινε περίπου το ίδιο	Κατέβηκε λίγο	Κατέβηκε πολύ
1	25,97	35,06	27,27	6,49	5,19
2	22,37	30,14	39,73	7,31	0,46
3	8,75	32,19	49,38	8,75	0,94
4	8,84	20,99	55,80	13,26	1,10
5	12,50	20,00	47,50	12,50	7,50

Συγκρίνοντας με τα αποτελέσματα της συσχέτισης με το κατά πόσο είναι φωτεινές οι γειτονιές τη μέρα, παρατηρείται ότι στις σκοτεινές γειτονιές τη μέρα, είναι λιγότεροι όσοι εκτιμούν ότι έχει αυξηθεί η εγκληματικότητα. Οι περισσότεροι, σχεδόν σε όλες τις γειτονιές, πιστεύουν ότι είναι στα ίδια επίπεδα. Κατά τα άλλα, η εικόνα είναι παρεμφερής με τον προηγούμενο συνδυασμό ερωτήσεων.

Ως προς το πόσο **όμορφες κι ευχάριστες** είναι οι περιοχές τους, οι ερωτηθέντες στην πλειοψηφία τους, θεωρούν ότι η εγκληματικότητα είναι στα ίδια επίπεδα τα δύο τελευταία χρόνια. Μόνη εξαίρεση αποτελούν οι πιο άσχημες γειτονιές, όπου οι περισσότεροι κάτοικοί τους δηλώνουν ότι έχει αυξηθεί λίγο. Γενικότερα πάντως, στις λιγότερο ευχάριστες γειτονιές, είναι πάλι κατά πολύ μεγαλύτερα τα ποσοστά αυτών που δηλώνουν ότι έχει αυξηθεί από πολύ έως λίγο, ποσοστά που μειώνονται όσο πηγαίνουμε στις πιο ευχάριστες περιοχές. Τα χαμηλότερα ποσοστά, από την άλλη, σε όλες τις γειτονιές ανεξαιρέτως, εκτιμούν ότι έχει μειωθεί η εγκληματικότητα τα τελευταία χρόνια.

	Ανέβηκε πολύ	Ανέβηκε λίγο	Έμεινε περίπου το ίδιο	Κατέβηκε λίγο	Κατέβηκε πολύ
1	32,22	36,67	16,67	11,11	3,33
2	17,26	30,53	43,81	7,96	0,44
3	12,19	26,16	51,25	8,60	1,79
4	5,65	29,38	53,11	10,73	1,13
5	9,23	23,08	53,85	10,77	3,08

Τέλος, ως προς τη **συντήρηση και την καθαριότητα** της περιοχής, στις κακοσυντηρημένες περιοχές αξιοσημείωτο είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η εγκληματικότητα έχει αυξηθεί πολύ (32,89%). Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, από το 40% και πάνω, θεωρεί ότι είναι στα ίδια επίπεδα. Οι λιγότεροι σε όλες τις περιοχές, εκτός από τις πολύ καθαρές και καλοσυντηρημένες, εκτιμούν ότι έχει μειωθεί το έγκλημα τα τελευταία δύο χρόνια

	Ανέβηκε πολύ	Ανέβηκε λίγο	Έμεινε περίπου το ίδιο	Κατέβηκε λίγο	Κατέβηκε πολύ
1	32,89	28,95	28,95	7,24	1,97
2	13,28	33,95	43,91	8,12	0,74
3	8,42	26,67	55,09	8,42	1,40
4	4,59	23,85	53,21	17,43	0,92
5	15,00	20,00	40,00	10,00	15,00

Πάντως, από όλους τους συνδυασμούς προκύπτει, ότι πολλοί είναι οι κάτοικοι σε όλες τις γειτονιές, ανεξαρτήτως των περιβαλλοντικών τους χαρακτηριστικών, που θεωρούν ότι τα τελευταία δύο χρόνια το επίπεδο της εγκληματικότητας έχει αυξηθεί λίγο. Αντιθέτως, όπως ειπώθηκε και πριν, είναι ελάχιστοι αυτοί που θεωρούν ότι έχει μειωθεί πολύ και λίγοι όσοι νομίζουν ότι έχει μειωθεί λίγο.

Τους τελευταίους 12 μήνες έχετε πέσει θύμα κάποιας εγκληματικής ενέργειας;

Σχετικά με το πόσο **πολυσύχναστες κατά τις πρωινές ώρες** είναι οι περιοχές των ερωτηθέντων, οι περισσότεροι απάντησαν, σε όλες ανεξαιρέτως τις γειτονίες, ότι δεν έχουν υπάρξει θύμα τους τελευταίους 12 μήνες. Στις λιγότερο ζωντανές το ποσοστό αυτό είναι πιο μικρό (75,47%), και ακολουθεί αύξουσα πορεία προς τις πιο πολυσύχναστες (86,73%).

Ως προς τη **ζωντάνια κατά τις νυχτερινές ώρες**, παρατηρείται παρεμφερής εικόνα στα αποτελέσματα. Στις καθόλου πολυσύχναστες γειτονίες το 22,09% έχει πέσει θύμα, ενώ στις πολύ ζωντανές περιοχές κατά τις βραδινές ώρες, έχει πέσει μόλις το 9,30%. Η διαφορά που προκύπτει, είναι σημαντική και δείχνει ότι υπάρχει σχέση ανάμεσα σε αυτές τις παραμέτρους.

Σχετικά με το αν είναι η περιοχή **ανοιχτή κι ευρύχωρη**, και πάλι η διαφορά στα ποσοστά είναι αισθητή, με το 80% των κατοίκων στις καθόλου πολυσύχναστες γειτονίες να δηλώνει ότι δεν έχει υπάρξει θύμα τους τελευταίους 12 μήνες, έναντι του 87,50 στις ζωντανές. Η διαφορά βέβαια που προκύπτει από αυτή τη συσχέτιση είναι μικρότερη από την προηγούμενη.

Συνδυαστικά με τον **φωτισμό τη νύχτα**, η διαφορά είναι πολύ μεγαλύτερη ανάμεσα στα δύο άκρα, και φτάνει τις 16 ποσοστιαίες μονάδες, με τα ενδιάμεσα ποσοστά να κυμαίνονται ανάλογα με τη διαβάθμιση του φωτισμού (δηλαδή στις πολύ φωτεινές είναι πολύ λιγότεροι όσοι δεν έχουν πέσει θύμα) .

Η διαφορά αυτή μικραίνει αρκετά στη σύγκριση με το κατά πόσο είναι **φωτεινές τη μέρα** οι περιοχές. Στις λιγότερο φωτεινές το 73.12% δεν έχει υπάρξει θύμα τον τελευταίο χρόνο, ενώ στις πολύ φωτεινές το ποσοστό αυτό γίνεται 86,61%.

Ως προς το πόσο **ευχάριστη και όμορφη** είναι η κάθε περιοχή, οι ενδιάμεσες διαφορές μικραίνουν ακόμα περισσότερο (80% με 86,57% η μέγιστη διαφορά), πράγμα που σημαίνει ότι δε σχετίζεται ιδιαίτερα η ομορφιά της περιοχής με το επίπεδο εγκληματικότητάς της.

Τέλος, συνδυαστικά με το πόσο **καθαρή και συντηρημένη** είναι η γειτονιά, παρατηρείται να ανοίγει η ψαλίδα της διαφοράς, με το 78,66% στις βρώμικες γειτονίες να απαντάει ότι δεν έχει υπάρξει θύμα, έναντι του 92% στις πολύ καλοσυντηρημένες.

• Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε για τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών;

Διερευνώντας τη σχέση που έχει αυτή η ερώτηση με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των εκάστοτε περιοχών, προκύπτουν ποικίλα συμπεράσματα.

Αρχικά συνδυάζοντας την ερώτηση με το εάν η γειτονιά είναι **πολυσύχναστη κατά τη διάρκεια της ημέρας**, βλέπουμε ότι οι περισσότεροι είναι πολύ ανήσυχοι στις γειτονιές χωρίς ζωντάνια (39,13%), και το ποσοστό αυτό αρχίζει να φθίνει πηγαίνοντας στις πιο πολυσύχναστες. Στις γειτονιές που είναι πολυσύχναστες, το μεγαλύτερο ποσοστό το συναντάμε στην ενδιάμεση διαβάθμιση, δηλαδή οι περισσότεροι δηλώνουν ούτε ήσυχοι ούτε ανήσυχοι (26,92%). Σε κάθε περίπτωση σε όλες τις περιοχές παρατηρείται ότι ένα μεγάλο ποσοστό, που ξεκινάει γύρω στο 60% και φτάνει γύρω στο 40% ανάλογα με τη ζωντάνια, δηλώνει ότι ανησυχεί από πολύ μέχρι λίγο για τη διακίνηση και τη χρήση ναρκωτικών. Από αυτό συμπεραίνουμε ότι καμία περιοχή δεν βγαίνει αλώβητη από αυτό το φαινόμενο, απλώς διαφοροποιείται ποσοτικά και ποιοτικά. Επίσης, παρατηρείται ότι, ναι μεν οι λιγότεροι είναι αυτοί που δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν καθόλου, όμως και πάλι το ποσοστό τους δεν είναι αμελητέο, γιατί είναι πάνω από το 10%.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	39,13	21,74	17,39	10,87	10,87
2	28,30	22,64	25,47	12,26	11,32
3	21,43	28,13	26,79	11,16	12,50
4	25,00	20,83	21,97	17,42	14,77
5	22,60	20,19	26,92	17,31	12,98

Τώρα, σε σχέση με το αν είναι **πολυσύχναστη** η περιοχή **κατά τη διάρκεια της νύχτας**, παρατηρείται το παράδοξο ότι στις γειτονιές χωρίς αλλά και με πολλή ζωντάνια, οι περισσότεροι έχουν απαντήσει σε ποσοστά 35,58% και 31,71% αντίστοιχα, ότι ανησυχούν πολύ. Το ότι χαρακτηρίζεται ζωντανή μία περιοχή από τους κατοίκους της μπορεί να σχετίζεται και με το είδος του κόσμου που κυκλοφορεί τη νύχτα και εμπνέει ανησυχία στους πολίτες. Και πάλι, πολύ και λίγο ανήσυχοι, με μικρές διαφοροποιήσεις, δηλώνουν οι πάνω από τους μισούς κατοίκους σε όλες τις γειτονιές. Οι λιγότεροι είναι αυτοί που απαντούν ότι δεν ανησυχούν καθόλου για τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών, αλλά σε ποσοστά που είναι αξιοσημείωτα.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	35,58	19,02	22,09	14,11	9,20
2	19,19	24,35	26,57	15,87	14,02
3	24,45	23,14	23,58	13,10	15,72
4	20,83	22,22	27,08	17,36	12,50
5	31,71	29,27	19,51	9,76	9,76

Συσχετίζοντας την ερώτηση με το εάν η περιοχή είναι **ανοιχτή κι ευρύχωρη**, πολύ ανήσυχοι απαντούν ότι νιώθουν οι κάτοικοι στις πιο κλειστές και στενόχωρες περιοχές στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (35,36% και 27,96% αντίστοιχα). Όσο οι

γειτονιές αλλάζουν και γίνονται πιο άνετες, τόσο μειώνεται το ποσοστό αυτό. Είναι πάντως γεγονός ότι ανάμεσα στο 40% και το 50% των ερωτηθέντων, σε όλες τις περιοχές δηλώνουν ότι είναι από λίγο μέχρι πολύ ανήσυχοι. Παράλληλα, χονδρικά, σε ένα ποσοστό από το 20% μέχρι το 30% απαντούν ότι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα ή καθόλου. Το μικρότερο ποσοστό από αυτά εμφανίζεται στις κλειστές περιοχές και ακολουθεί αύξουσα πορεία προς τις ευρύχωρες. Επομένως, είναι περισσότεροι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου στις ανοιχτές περιοχές.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	35,36	20,99	21,55	12,71	9,39
2	27,96	20,07	26,52	13,98	11,47
3	18,64	25,42	24,58	17,80	13,56
4	16,38	25,00	24,14	15,52	18,97
5	11,11	30,56	27,78	8,33	22,22

Σε σχέση, τώρα, με τον φωτισμό που έχει μία περιοχή κατά τη διάρκεια της νύχτας, διαπιστώνεται ότι στις πιο κακοφωτισμένες περιοχές είναι πάρα πολλοί αυτοί που δηλώνουν πολύ ανήσυχοι για τα ναρκωτικά (55% και 30%). Στις υπόλοιπες κατηγορίες τα μεγαλύτερα ποσοστά συναντώνται στην απάντηση ούτε ανήσυχος-ούτε ήρεμος. Σε αυτή τη συσχέτιση των ερωτήσεων είναι σαφής η επίδραση που έχει ο φωτισμός στην ανησυχία που νιώθουν οι ερωτηθέντες. Επίσης, στις κακοφωτισμένες τη νύχτα περιοχές, πολύ λίγοι απάντησαν ότι δεν ανησυχούν καθόλου, ενώ τα ελάχιστα ποσοστά αυξάνονται όσο η περιοχή γίνεται πιο φωτισμένη. Δηλαδή, αυτοί που ανησυχούν λίγο είναι αισθητά περισσότεροι στις καλοφωτισμένες περιοχές.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	55,00	16,25	16,25	7,50	5,00
2	30,00	24,55	21,36	15,45	8,64
3	19,44	24,38	25,00	14,20	16,36
4	13,19	21,98	29,67	17,58	17,58
5	28,57	19,05	33,33	11,90	7,14

Συγκριτικά, τώρα, με τον φωτισμό κατά τη διάρκεια της ημέρας, αν εξαιρέσει κανείς τις καθόλου φωτεινές περιοχές, όπου οι περισσότεροι (45,78%) δηλώνουν πολύ ανήσυχοι για τη χρήση και διακίνηση των ναρκωτικών στην περιοχή τους, στις πιο φωτεινές περιοχές το φαινόμενο αυτό φθίνει. Πάντως, ποσοστά από 40% μέχρι 60% χονδρικά έχουν απαντήσει ότι ανησυχούν από πολύ έως λίγο, ανεξαρτήτως φωτισμού, απλώς τα μεγαλύτερα ποσοστά παρατηρούνται στις λιγότερο φωτεινές γειτονιές. Είναι και πάλι σαφής η επιρροή του φωτισμού, ακόμα και κατά τη διάρκεια της ημέρας στην ανησυχία των κατοίκων, σε μικρότερο όμως βαθμό. Οι λιγότεροι είναι αυτοί που απαντούν ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	45,78	16,87	16,87	12,05	8,43
2	26,98	30,16	22,22	6,35	14,29
3	20,80	22,40	31,20	15,20	10,40
4	19,91	22,94	25,11	16,88	15,15
5	23,70	23,12	24,28	15,32	13,58

Ως προς το αν η περιοχή είναι **όμορφη και ευχάριστη**, στις άσχημες περιοχές οι μισοί απαντούν ότι ανησυχούν πολύ. Το ποσοστό αυτό μειώνεται πάρα πολύ καθώς βελτιώνεται η αισθητική των γειτονιών, και πέφτει κάτω από το μισό. Στις πιο όμορφες περιοχές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ, ενώ οι λιγότεροι ότι ανησυχούν πολύ για τα ναρκωτικά. Τέλος, στις λιγότερο ευχάριστες περιοχές τα μικρότερα ποσοστά συναντώνται στην απάντηση ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Και από αυτόν τον συνδυασμό των απαντήσεων, διαφαίνεται ότι η αισθητική μιας περιοχής επηρεάζει την ανησυχία που νιώθουν οι κάτοικοι για τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	50,54	20,43	12,90	9,68	6,45
2	28,76	26,11	22,57	13,72	8,85
3	19,79	22,26	28,98	15,55	13,43
4	16,20	24,02	25,14	16,76	17,88
5	17,91	14,93	28,36	16,42	22,39

Ερχόμενοι στη συσχέτιση με τον βαθμό **καθαριότητας και συντήρησης** της εκάστοτε γειτονιάς, διαπιστώνονται παρεμφερή αποτελέσματα. Κι εδώ πάνω από τους μισούς στις κακοσυντηρημένες και βρώμικες γειτονιές, δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ για τα ναρκωτικά, ενώ όσο αξιολογούνται οι γειτονιές πιο καθαρές και συντηρημένες το ποσοστό αυτό πέφτει. Σε αυτές οι περισσότεροι είναι όσοι δηλώνουν στην ουσία αδιάφοροι για το φαινόμενο. Ως επί το πλείστον, οι λιγότεροι σε όλες τις περιοχές απαντούν ότι δεν ανησυχούν καθόλου, με μόνη εξαίρεση τις αρκετά καθαρές γειτονιές, όπου οι ελάχιστοι είναι αυτοί που δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	51,61	23,23	16,13	3,87	5,16
2	23,62	25,09	21,77	19,19	10,33
3	16,61	21,45	30,10	16,61	15,22
4	9,91	23,42	27,93	12,61	26,13
5	27,27	9,09	31,82	22,73	9,09

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε για την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο;

Διερευνώντας την ανησυχία για συγκεκριμένα εγκλήματα, σχετικά με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των περιοχών, προκύπτουν ποικίλα συμπεράσματα. Ως προς την ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσιους χώρους, σε σχέση με το εάν είναι **πολυσύχναστη** μία περιοχή **τις πρωινές ώρες**, στις έρημες γειτονιές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ (43,48%), ποσοστό που προσεγγίζει το 50%. Κατά τα άλλα, στις πιο ζωντανές περιοχές, τα μεγαλύτερα ποσοστά δηλώνουν ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ. Παρόλα αυτά, είναι πολλοί αυτοί που δείχνουν να ανησυχούν έστω και λίγο ακόμα και στις πολυσύχναστες περιοχές, ενώ είναι πολύ λίγοι όσοι δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν καθόλου, ανεξάρτητα από τη ζωντάνια της γειτονιάς.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	43,48	17,39	28,26	2,17	8,70
2	26,42	20,75	27,36	13,21	12,26
3	11,16	30,36	33,48	16,96	8,04
4	11,36	25,00	33,33	18,18	12,12
5	15,38	25,48	31,25	15,87	12,02

Σχετικά με το κατά πόσο **ζωντανές** είναι οι περιοχές **τη νύχτα** κι εδώ οι περισσότεροι στις πολύ έρημες κατά τις βραδινές ώρες γειτονιές, απαντούν ότι είναι πολύ ανήσυχοι για την κυκλοφορία των παιδιών στους δημόσιους χώρους (34,36%). Στις πιο πολυσύχναστες γειτονιές, οι κάτοικοι δηλώνουν πιο ήσυχοι (ούτε ήσυχοι ούτε ανήσυχοι από 25% μέχρι 35%). Σε όλες πάλι τις περιοχές, πολυσύχναστες ή όχι, είναι πολύ λίγοι όσοι δηλώνουν ανεπηρέαστοι από το γεγονός.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	34,36	23,31	25,15	8,59	8,59
2	11,44	24,72	35,06	19,19	9,59
3	12,23	28,82	31,00	14,85	13,10
4	9,72	23,61	36,81	19,44	10,42
5	14,63	29,27	24,39	14,63	17,07

Ως προς το κατά πόσο είναι **ανοιχτή κι ευρύχωρη** η κάθε γειτονιά, τα μεγαλύτερα ποσοστά δηλώνουν σε όλες τις κατηγορίες ότι ανησυχούν έτσι κι έτσι. Αθροιστικά πάντως, στις πιο κλειστές περιοχές είναι κοντά στους μισούς - είτε πιο πάνω είτε πιο κάτω - όσοι δηλώνουν ότι ανησυχούν από λίγο έως πολύ για την κυκλοφορία των παιδιών. Επίσης στις ανοιχτές κι ευρύχωρες γειτονιές, τα μικρότερα ποσοστά έχουν απαντήσει ότι ανησυχούν πολύ, πράγμα που δε συναντάται στις υπόλοιπες περιοχές.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	28,73	23,76	31,49	7,73	8,29
2	17,20	27,24	30,82	15,05	9,68
3	8,47	24,58	35,59	19,49	11,86
4	9,48	25,00	28,45	22,41	14,66
5	11,11	30,56	27,78	16,67	13,89

Σε σχέση με το πόσο είναι φωτισμένες οι γειτονιές κατά τις βραδινές ώρες, πάνω από τους μισούς κατοίκους των κακοφωτισμένων περιοχών δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ για την κυκλοφορία των παιδιών σε δημόσιους χώρους (52,50%). Στις πιο φωτισμένες περιοχές, τα ποσοστά μειώνονται θεαματικά. Επίσης, στις καλά φωτισμένες γειτονιές, οι λιγότεροι είναι όσοι δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ, σε αντίθεση με τις υπόλοιπες.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	52,50	13,75	20,00	6,25	7,50
2	19,09	25,45	31,36	15,91	8,18
3	9,26	27,16	35,19	16,05	12,35
4	8,24	24,73	32,97	20,33	13,74
5	14,29	40,48	26,19	11,90	7,14

Αντίστοιχη εικόνα παρατηρείται στον συνδυασμό της ερώτησης με το κατά πόσο είναι οι περιοχές φωτεινές το πρωί. Απλώς, είναι γύρω στο 40% των κατοίκων σε κακοφωτισμένες περιοχές, που απάντησαν ότι ανησυχούν πολύ, έναντι του 52,50% που παρατηρήθηκε στον προηγούμενο συσχετισμό. Επομένως, διαφαίνεται ότι ο φωτισμός τη νύχτα είναι στοιχείο που επηρεάζει πολύ περισσότερο τον φόβο και την ανησυχία για παραβατικότητα, από ότι το φως την ημέρα. Επίσης, και πάλι τα μικρότερα ποσοστά δηλώνουν, ανεξαρτήτως εδώ του φωτισμού ότι ανησυχούν λίγο.

Ανάλογα με το πόσο όμορφες και ελκυστικές είναι οι περιοχές, διαπιστώνεται πάλι μεγάλη διαφορά στον βαθμό ανησυχίας. Πιο αναλυτικά, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (43,01%) στις πολύ άσχημες γειτονιές φοβάται πολύ, και όσο πηγαίνουμε προς τις πιο όμορφες, το ποσοστό αυτό φθίνει. Εκεί οι περισσότεροι δηλώνουν σχετικά ανεπηρέαστοι από το συγκεκριμένο θέμα, ενώ οι λιγότεροι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	43,01	22,58	22,58	3,23	8,60
2	18,58	31,86	32,30	11,50	5,75
3	10,95	26,50	35,34	16,96	10,25
4	7,26	20,11	32,96	24,58	15,08
5	13,43	19,40	25,37	19,40	22,39

Τέλος, σχετικά με την **καθαριότητα και τη συντήρηση** των περιοχών, κι εδώ παρατηρείται ένα μεγάλο ποσοστό, στις πολύ κακοσυντηρημένες περιοχές, να δηλώνει ότι φοβάται πολύ (40,65%). Συναντάται, όμως, και το παράδοξο, να είναι μεγάλο το ποσοστό που φοβάται και στις πολύ καθαρές γειτονιές (27,27%). Στις υπόλοιπες παρατηρούνται τα συνηθισμένα επίπεδα ανησυχίας. Επίσης, διαφοροποιούνται και τα ελάχιστα ποσοστά. Στις συντηρημένες γειτονιές ελάχιστοι ανησυχούν πολύ, ενώ στις υπόλοιπες οι λιγότεροι είτε δεν ανησυχούν καθόλου είτε ανησυχούν λίγο.

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε μήπως σας κάνουν διάρρηξη στο σπίτι;

Ως προς τη διάρρηξη του σπιτιού, κάνοντας τις αντίστοιχες συσχετίσεις, τα συμπεράσματα είναι ανάλογα. Στις καθόλου **πολυσύχναστες κατά την ημέρα** περιοχές, το 50% δηλώνει ότι φοβάται πολύ. Το ποσοστό αυτό μειώνεται πηγαίνοντας προς τις πιο ζωντανές γειτονιές, όπου οι πιο πολλοί απαντούν ότι ανησυχούν λίγο ή ότι ο φόβος για διάρρηξη τους αφήνει ανεπηρέαστους. Παντού όμως, οι λιγότεροι απαντούν ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	50	15,22	21,74	4,35	8,70
2	29,25	25,47	15,09	24,53	5,66
3	17,86	33,48	24,11	16,07	8,48
4	12,88	36,36	25,00	18,18	7,58
5	16,83	29,33	28,37	15,87	9,62

Σε σχέση με το πόσο **πολυσύχναστες** είναι οι περιοχές **τη νύχτα**, η εικόνα είναι παρεμφερής, με το ποσοστό όμως στις καθόλου πολυσύχναστες γειτονιές, να είναι 30,67%, έναντι του 50% που παρατηρήθηκε στην προηγούμενη συσχέτιση. Στις υπόλοιπες κατηγορίες γειτονιών, τα ποσοστά είναι παραπλήσια, με τους περισσότερους να δηλώνουν, είτε ότι ανησυχούν λίγο είτε ότι μένουν ανεπηρέαστοι. Και πάλι, οι λιγότεροι σε όλες τις γειτονιές, απαντούν ότι δεν ανησυχούν καθόλου, εκτός από τις πιο πολυσύχναστες, όπου οι λιγότεροι δεν ανησυχούν πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	30,67	25,77	22,09	14,72	6,75
2	17,34	32,84	22,51	19,56	7,75
3	14,85	33,19	26,20	17,90	7,86
4	15,97	34,72	24,31	15,97	9,03
5	21,95	21,95	31,71	9,76	14,63

Ως προς το πόσο **ανοιχτή κι ευρύχωρη** είναι η εκάστοτε περιοχή, τα συμπεράσματα είναι τα ίδια με πριν, όσον αφορά στα μέγιστα κι ελάχιστα ποσοστά. Πάντως,

παρατηρείται ότι στις πιο κλειστές και στενόχωρες γειτονιές, γύρω στο 60% συνολικά ανησυχεί πολύ ή λίγο, και το ποσοστό αυτό, μειώνεται προς τις πιο ανοιχτές περιοχές, φτάνοντας κοντά στο 40% αθροιστικά. Παντού οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν καθόλου για ενδεχόμενη διάρρηξη του σπιτιού τους.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	32,04	30,94	19,34	11,60	6,08
2	17,92	34,05	22,58	17,20	8,24
3	11,86	30,51	27,54	20,76	9,32
4	17,24	31,03	26,72	16,38	8,62
5	19,44	19,44	30,56	22,22	8,33

Σχετικά με τον φωτισμό που επικρατεί κατά τη διάρκεια της νύχτας, φαίνεται ότι είναι περισσότεροι αυτοί που φοβούνται μήπως γίνει διάρρηξη στο σπίτι τους, ειδικά στις κακοφωτισμένες γειτονιές. Κοντά στους μισούς φοβούνται πολύ σε αυτές (47,50%), ενώ όσο πιο φωτισμένες γίνονται οι περιοχές το ποσοστό αυτό πέφτει, άρα φαίνεται ότι φοβούνται λιγότερο. Επίσης, σε όλες τις γειτονιές, οι λιγότεροι είναι αυτοί που έχουν απαντήσει ότι ανησυχούν λίγο.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	47,50	22,50	16,25	7,50	6,25
2	25,91	33,64	18,64	14,55	7,27
3	11,73	33,64	27,16	20,06	7,41
4	11,54	29,67	28,02	20,88	9,89
5	21,43	26,19	28,57	9,52	14,29

Τώρα, ως προς το κατά πόσο είναι φωτεινές οι περιοχές τις πρωινές ώρες, η εικόνα είναι παρόμοια με πριν, με τα ποσοστά αυτών που φοβούνται για τη διάρρηξη πολύ και λίγο, να είναι κάπως μικρότερα στις φωτεινές περιοχές. Παρατηρούνται όμως σε αντίστοιχες θέσεις. Και πάλι, οι λιγότεροι, ανεξάρτητα από το πόσο φωτεινή είναι το πρωί η γειτονιά τους, δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

Σε σχέση με το πόσο όμορφη κι ελκυστική είναι η κάθε περιοχή του ερωτηθέντος, διαπιστώνονται και πάλι, ότι πάνω από 40% (41,94%) στις άσχημες γειτονιές δηλώνει ότι φοβάται πολύ. Το ποσοστό αυτό πέφτει πηγαίνοντας προς τις πιο όμορφες, όπου οι περισσότεροι ανησυχούν λίγο. Στις πολύ όμορφες μόνο, το μεγαλύτερο ποσοστό απαντάει ότι δεν ανησυχεί ούτε λίγο ούτε πολύ (28,36%). Κατά τα άλλα οι λιγότεροι παντού, ανησυχούν λίγο.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	41,94	26,88	18,28	8,60	6,45
2	22,57	38,05	20,80	14,16	4,42
3	14,13	30,04	26,15	21,55	8,13
4	10,61	31,84	26,82	18,99	11,73

5	20,90	19,40	28,36	17,91	13,43
---	-------	-------	-------	-------	-------

Ως προς την **καθαριότητα και τη συντήρηση**, διαφοροποιήσεις δεν υπάρχουν σε σχέση με τα προηγούμενα. Το μόνο διαφορετικό που παρατηρείται είναι ότι στις πολύ καθαρές γειτονιές ένα 40% δηλώνει ότι ανησυχεί πολύ και ένα 9% (το μικρότερο ποσοστό) ότι ανησυχεί λίγο. Ποσοστό δηλαδή που είναι μεγαλύτερο ακόμα κι από αυτό των κακοσυντηρημένων γειτονιών (35,9%). Στις υπόλοιπες μάλιστα περιοχές, τα μικρότερα ποσοστά δηλώνουν ότι ανησυχούν λίγο για πιθανή διάρρηξη.

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε για κλοπή του αυτοκινήτου ή για κλοπή πραγμάτων από αυτό:

Ως προς τη διάρρηξη του αυτοκινήτου και κλοπή πραγμάτων από αυτό, οι κάτοικοι στις πολύ **έρημες** περιοχές **κατά τις πρωινές ώρες**, ως επί το πλείστον φοβούνται πολύ (47,83%). Το ποσοστό αυτό μειώνεται προχωρώντας στις πιο ζωντανές γειτονιές, όπου οι περισσότεροι δείχνουν ανεπηρέαστοι. Πάλι, όμως, αθροιστικά, και σε αυτές τις περιοχές, από το 40% μέχρι το 50% των ερωτηθέντων, ανησυχούν είτε πολύ είτε λίγο. Σχεδόν παντού, όμως, οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	47,83	17,39	19,57	8,70	6,52
2	25,47	24,53	23,58	16,98	9,43
3	18,30	27,23	32,59	10,71	11,16
4	18,94	30,30	30,68	12,88	7,20
5	17,31	25,00	27,40	16,83	13,46

Στις λιγότερο ζωντανές περιοχές **κατά τις βραδινές ώρες** και πάλι οι περισσότεροι ανησυχούν πολύ (33,74%), σε ποσοστό όμως μικρότερο από ότι στις πρωινές ώρες. Σε όλες τις άλλες κατηγορίες των περιοχών, οι περισσότεροι δηλώνουν ούτε ήσυχοι ούτε ανήσυχοι και τα μικρότερα πάλι ποσοστά συναντώνται στην απάντηση ότι δε φοβούνται καθόλου.

Στις λιγότερο **ανοιχτές κι ευρύχωρες περιοχές**, παρατηρείται πάλι μεγάλο ποσοστό σε αυτούς που ανησυχούν πολύ (40,33%), ενώ στις υπόλοιπες περιοχές αυτοί είναι κατά πολύ λιγότεροι, και αρκετοί αυτοί που ανησυχούν λίγο. Μικρά είναι τα ποσοστά αυτών που δεν ανησυχούν σχεδόν καθόλου σε όλες τις γειτονιές.

Στις **κακοφωτισμένες κατά τις βραδινές ώρες** γειτονιές, διαπιστώνεται ότι πολύ μεγάλο ποσοστό, (κοντά στους μισούς ερωτηθέντες), να δηλώνει ότι ανησυχεί πολύ. Το ποσοστό μάλιστα αυτό μειώνεται καθώς αυξάνεται ο φωτισμός. Γενικότερα πάντως, είναι μεγάλα τα ποσοστά που προκύπτουν από το άθροισμα της μεγάλης και της μικρότερης ανησυχίας των κατοίκων όλων των περιοχών. Σε όλες πάλι τις περιπτώσεις είναι λίγοι όσοι απαντούν ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	47,50	20,00	25,00	3,75	3,75
2	28,18	27,73	27,73	10,00	6,36
3	12,96	29,63	29,01	16,36	12,04
4	13,74	20,88	32,97	17,58	14,84
5	21,43	38,10	23,81	11,90	4,76

Στις σκοτεινές κατά τις πρωινές ώρες περιοχές, το ποσοστό αυτών που φοβούνται πολύ για τη συγκεκριμένη εγκληματική ενέργεια είναι μεγάλο (43,37%), αλλά μικρότερο από το αντίστοιχο της προηγούμενης συσχέτισης (47,50%). Δηλαδή φαίνεται ότι τις βραδινές ώρες μία γειτονιά χωρίς φως φοβίζει περισσότερο τον κάτοικό της, από ότι συμβαίνει αντίστοιχα το πρωί. Λίγοι είναι πάλι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου.

Στις περιοχές που δεν είναι καθόλου όμορφες κι ευχάριστες, είναι και πάλι κοντά στους μισούς αυτοί που φοβούνται πολύ (47,31%) για διάρρηξη του αυτοκινήτου τους, ενώ προχωρώντας στις πιο όμορφες γειτονιές μειώνονται. Σε όλες τις περιοχές σχεδόν, οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Μόνη εξαίρεση σε αυτό αποτελούν οι αρκετά όμορφες γειτονιές, όπου οι λιγότεροι από τους κατοίκους τους δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ (11,17%).

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	47,31	24,73	18,28	4,30	5,38
2	26,55	31,42	25,66	8,85	7,52
3	14,13	25,44	35,34	15,90	9,19
4	11,17	26,26	29,05	16,76	16,76
5	17,91	20,90	26,87	23,88	10,45

Στις βρώμικες και κακοσυντηρημένες γειτονιές, το 44,52% των κατοίκων απάντησε ότι ανησυχεί πολύ. Ενδιαφέρον είναι ότι, και στις πολύ καθαρές γειτονιές, ένα μεγάλο ποσοστό δηλώνει το ίδιο (40,91%). Στις υπόλοιπες γειτονιές είναι πολύ λίγοι εκείνοι που ανησυχούν πολύ, και περισσότεροι αυτοί που παραμένουν ανεπηρέαστοι.

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε μήπως σας ληστέψουν ή σας επιτεθούν στον δρόμο;

Σχετικά με την επίθεση στον δρόμο, στις λιγότερο ζωντανές περιοχές κατά τη διάρκεια της ημέρας, οι περισσότεροι δηλώνουν πολύ ανήσυχτοι (39,13%). Στις υπόλοιπες γειτονιές, τα μεγαλύτερα ποσοστά απαντούν ότι ανησυχούν λίγο. Επίσης παρατηρείται ότι στις πολυσύχναστες γειτονιές, μικρά είναι και τα ποσοστά αυτών που απαντούν ότι ανησυχούν πολύ, αλλά κι αυτών που ανησυχούν λίγο, δηλαδή στα δύο άκρα.

	Πολύ	Λίγο	Ούτε λίγο ούτε πολύ	Όχι πολύ	Καθόλου
--	------	------	---------------------	----------	---------

	ανήσυχος	ανήσυχος	ανήσυχος	ανήσυχος	ανήσυχος
1	39,13	15,22	28,26	8,70	8,70
2	20,75	29,25	18,87	17,92	13,21
3	13,84	33,48	23,21	16,52	12,95
4	9,85	31,06	24,62	25,00	9,47
5	12,98	28,85	29,33	17,31	11,54

Στις **πολυσύχναστες κατά τις βραδινές ώρες** γειτονιές, περιπλέκονται τα αποτελέσματα. Καταρχήν, στις έρημες περιοχές οι περισσότεροι ανησυχούν λίγο, ενώ στις πιο ζωντανές οι πιο πολλοί ανησυχούν σχετικά. Ως προς τα ελάχιστα ποσοστά τώρα, είναι λίγοι αυτοί που ανησυχούν πολύ, και σε αρκετά έρημες περιοχές αλλά και αρκετά ζωντανές, καθώς λίγοι είναι και αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου, ανεξάρτητα από τη ζωντάνια.

Σε σχέση με το πόσο **ανοιχτή κι ευρύχωρη** είναι η περιοχή, σχεδόν σε όλες τις περιοχές, οι περισσότεροι φαίνεται να ανησυχούν λίγο, με μόνη εξαίρεση ίσως, τις πολύ ανοιχτές περιοχές, όπου οι πιο πολλοί ανησυχούν μέτρια. Και σε αυτή τη συσχέτιση παρατηρείται το προηγούμενο φαινόμενο, να είναι λίγοι αυτοί που ανησυχούν πολύ, καθώς λίγοι είναι κι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου στις πολύ ανοιχτές γειτονιές. Αντιθέτως στις πολύ κλειστές, ένα σεβαστό ποσοστό κι ας μην είναι το μεγαλύτερο, φαίνεται να φοβάται πολύ.

Στις **κακοφωτισμένες** γειτονιές, είναι πολλοί αυτοί που φοβούνται πολύ μην πέσουν θύμα σωματικής επίθεσης στον δρόμο (43,75%). Στις καλύτερα φωτισμένες, το ποσοστό αυτό πέφτει αισθητά σε σημείο που ελαχιστοποιείται. Όσο βελτιώνεται ο φωτισμός κατά τις βραδινές ώρες, οι περισσότεροι κάτοικοι απαντούν ότι ανησυχούν λίγο ή ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ. Επίσης στις σκοτεινές γειτονιές, οι λιγότεροι είναι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	43,75	27,50	12,50	10,00	6,25
2	18,18	36,36	19,55	14,09	11,82
3	8,64	30,25	29,94	21,91	9,26
4	7,69	23,63	27,47	24,18	17,03
5	16,67	28,57	26,19	19,05	9,52

Ως προς τον **φωτισμό κατά τη διάρκεια της ημέρας**, στις πολύ σκοτεινές γειτονιές και πάλι οι περισσότεροι ανησυχούν πολύ, αλλά σε ποσοστό κατά πολύ μικρότερο από το αντίστοιχο της προηγούμενης συσχέτισης (34,94% έναντι 43,75%). Κι εδώ, όσο πηγαίνουμε στις πιο φωτεινές περιοχές, ο πολύς κόσμος φοβάται λίγο. Στις φωτεινές περιοχές επίσης, παρατηρούνται μικρά ποσοστά που δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ, αλλά και αντίστοιχα μικρά ότι ανησυχούν λίγο.

Σχετικά με την **ομορφιά και την ελκυστικότητα** της περιοχής, διαφαίνεται ότι στις πιο άσχημες γειτονιές, οι περισσότεροι φοβούνται πολύ σε ένα ποσοστό 39,78%. Στις υπόλοιπες περιοχές, το ποσοστό αυτό μειώνεται εντυπωσιακά και οι περισσότεροι κάτοικοι σε αυτές δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα, δηλαδή παραμένουν στην ουσία ανεπηρέαστοι. Πάντως είναι ελάχιστοι αυτοί που φοβούνται πολύ στις όμορφες γειτονιές, και ελάχιστοι αυτοί που φοβούνται λίγο στις πιο άσχημες.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	39,78	31,18	11,83	8,60	8,60
2	15,49	39,38	22,57	15,93	6,64
3	8,83	27,92	30,39	20,49	12,37
4	9,50	24,58	25,14	26,26	14,53
5	14,93	20,90	26,87	19,40	17,91

Ως προς την **καθαριότητα και τη συντήρηση**, στις πιο βρώμικες γειτονιές, οι πιο πολλοί πάλι ανησυχούν πολύ (34,19%), φαινόμενο που παρατηρείται παραδόξως και στις πολύ καθαρές γειτονιές (31,82%). Παρόλα αυτά, στις υπόλοιπες περιοχές είναι ελάχιστοι όσοι φοβούνται, ενώ στην πλειονότητά τους δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	34,19	30,32	20,00	8,39	7,10
2	11,81	37,27	22,88	19,93	8,12
3	9,34	27,34	28,72	20,42	14,19
4	4,50	23,42	28,83	27,93	15,32
5	31,82	9,09	13,64	22,73	22,73

- Σκεπτόμενος/η τη δική σας γειτονιά, πόσο ανήσυχος/η είστε μήπως πέσετε θύμα εγκληματικής ενέργειας, όσο περιμένετε ή χρησιμοποιείτε κάποιο μέσο μαζικής μεταφοράς;

Ως προς το συγκεκριμένη πράξη παραβατικότητας, στις **έρημες κατά τις πρωινές ώρες** περιοχές, είναι κοντά στους μισούς όσοι ανησυχούν πολύ (44,19%), ενώ προχωρώντας προς τις πιο πολυσύχναστες, το ποσοστό αυτών ελαχιστοποιείται. Σε αυτές τις περιοχές, οι περισσότεροι δηλώνουν ότι ανησυχούν λίγο. Τέλος, στις πιο έρημες, οι λιγότεροι δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα.

Σχετικά, τώρα, με το πόσο **πολυσύχναστες** είναι οι περιοχές **κατά τη διάρκεια της νύχτας**, φαίνεται ότι τα μέγιστα ποσοστά είναι διάσπαρτα ανά διαβάθμιση. Δηλαδή, στις πιο έρημες γειτονιές, οι περισσότεροι ανησυχούν πολύ, σε ένα ποσοστό όμως κατά πολύ μικρότερο από τις προηγούμενες φορές (28,21%). Στις πιο ζωντανές, οι πιο πολλοί ανησυχούν λίγο, σε αντίστοιχα ποσοστά, και στις πιο πολυσύχναστες οι περισσότεροι δηλώνουν ότι στην ουσία μένουν ανεπηρέαστοι (36,59%). Ως προς τα

μικρότερα ποσοστά, στις δύο ακραίες κατηγορίες (καθόλου και πολύ πολυσύχναστες γειτονιές), δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα, ενώ στις ενδιάμεσες ότι ανησυχούν πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	28,21	18,59	24,36	12,82	16,03
2	12,21	23,28	20,23	23,66	20,61
3	12,44	27,11	24,44	16,00	20,00
4	11,59	24,64	16,67	26,09	21,01
5	21,95	12,20	36,59	12,20	17,07

Συνδυαστικά με το πόσο **ανοιχτή κι ευρύχωρη** είναι η κάθε γειτονιά, η εικόνα της ανησυχίας δεν είναι σαφής. Είναι κάπως μοιρασμένα τα ποσοστά, δηλαδή στις κλειστές γειτονιές, περίπου ίδιος αριθμός κατοίκων (από 22% μέχρι 25%), δηλώνει ότι φοβάται πολύ, λίγο αλλά και σχετικά. Επίσης, στις άλλες περιοχές, τα μεγάλα ποσοστά μοιράζονται ανάμεσα στις υπόλοιπες διαβαθμίσεις της ανησυχίας, εκτός από τη μεγάλη. Οι πιο λίγοι μάλιστα, εμφανίζονται να δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ σε όλες τις περιοχές εκτός από τις πολύ κλειστές.

Στις **κακοφωτισμένες κατά τις βραδινές ώρες** γειτονιές, το ποσοστό αυτών που ανησυχούν πολύ, ανεβαίνει πολύ πάλι (41,25%). Ενώ στις υπόλοιπες, τα μεγαλύτερα ποσοστά είναι διασκορπισμένα στις άλλες διαβαθμίσεις της ανησυχίας. Το σίγουρο είναι, πως όσο καλύτερο φωτισμό έχει μία περιοχή, τόσο λιγότεροι είναι αυτοί που φοβούνται, κι αυτό φαίνεται από τα υψηλά ποσοστά που έχουν απαντήσει ότι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	24,16	25,28	22,47	15,17	12,92
2	14,23	22,47	22,85	19,48	19,85
3	10,87	22,61	22,17	20,87	23,48
4	16,07	22,32	19,64	21,43	20,54
5	14,29	22,86	20,00	22,86	20,00

Ως προς το **φως τις πρωινές ώρες**, φαίνεται να φοβούνται λιγότεροι στις πιο σκοτεινές γειτονιές σε σχέση με πριν. Δηλαδή ο κακός φωτισμός το βράδυ επηρεάζει περισσότερο την ανησυχία από ότι το πρωί, πράγμα αναμενόμενο. Γύρω στους μισούς πάντως, στις λιγότερο φωτεινές γειτονιές δηλώνουν ότι φοβούνται από πολύ έως λίγο (αθροιστικά). Στις πιο φωτεινές από την άλλη, οι πιο πολλοί ανησυχούν είτε λίγο είτε ούτε πολύ ούτε λίγο. Ενώ, αντιθέτως, τα ελάχιστα ποσοστά σε αυτές ανησυχούν πολύ.

Πηγαίνοντας τώρα στο θέμα της **αισθητικής και της ελκυστικότητας** της κάθε γειτονιάς, παρατηρείται πάλι μεγάλο ποσοστό (42,70%) στις άσχημες περιοχές, να

δηλώνει ότι ανησυχεί πολύ. Στις υπόλοιπες και πιο συγκεκριμένα πηγαίνοντας στις πιο όμορφες γειτονιές, οι περισσότεροι φοβούνται από λίγο έως μέτρια, ενώ μεγάλο ποσοστό δηλώνει κι ότι δε φοβάται καθόλου. Οι λιγότεροι στις πιο ελκυστικές περιοχές πάντως δηλώνουν ότι φοβούνται πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	42,70	24,72	11,24	7,87	13,48
2	17,35	25,57	26,03	17,35	13,70
3	9,06	24,28	23,55	21,38	21,74
4	9,83	16,18	20,23	24,86	28,90
5	16,92	26,15	26,15	18,46	12,31

Σε σχέση με την **καθαριότητα και τη συντήρηση**, η διακύμανση των ποσοστών της ανησυχίας εκδηλώνεται πιο ήπια. Το μέγιστο ποσοστό που παρατηρείται είναι το 36,24 στις πιο κακοσυντηρημένες γειτονιές, που δηλώνει ότι ανησυχεί πολύ και από εκεί και πέρα είναι πολλοί αυτοί που δεν ανησυχούν σχεδόν καθόλου στις καθαρές περιοχές και το αντίστροφο.

Πόσο ανήσυχος/η είστε με το ενδεχόμενο να γίνει διάρρηξη/κλοπή στο σπίτι σας μέσα στους επόμενους 12 μήνες:

Συνδυαστικά με το πόσο **πολυσύχναστες** είναι οι περιοχές **κατά τις πρωινές ώρες**, σε όλες ανεξαιρέτως, οι περισσότεροι κάτοικοι δηλώνουν ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ, σε ποσοστά μάλιστα που είναι κοντινά. Η διαφοροποίηση έρχεται στα ελάχιστα ποσοστά ανά κατηγορία περιοχής, όπου στις καθόλου ζωντανές γειτονιές είναι ισομοιρασμένοι και λίγοι όσοι δηλώνουν από λίγο έως καθόλου ανήσυχτοι (14,29%). Σε όλες τις υπόλοιπες γειτονιές τα ελάχιστα ποσοστά απαντούν ότι δεν είναι καθόλου ανήσυχτοι.

Σε σχέση, τώρα, με το πόσο **πολυσύχναστες** είναι οι γειτονιές **το βράδυ**, παντού οι περισσότεροι δηλώνουν ούτε ήσυχτοι ούτε ανήσυχτοι, ενώ οι λιγότεροι ότι δεν ανησυχούν καθόλου. Δεν επισημαίνονται, δηλαδή, διαφοροποιήσεις στους συσχετισμούς ούτε ιδιαίτερες διακυμάνσεις στα ποσοστά.

Ως προς το πόσο **ανοιχτές κι ευρύχωρες** είναι, ενώ και πάλι οι πιο πολλοί σε όλες τις περιοχές δείχνουν να παραμένουν ανεπηρέαστοι, είναι πολλοί κι αυτοί στις πιο κλειστές γειτονιές (27,96%), που δηλώνουν λίγο ανήσυχτοι. Ως προς τα ελάχιστα ποσοστά, εκτός από τις πιο ανοιχτές περιοχές όπου οι πιο λίγοι είτε ανησυχούν πολύ είτε δεν ανησυχούν ιδιαίτερα, στις υπόλοιπες οι λιγότεροι δεν ανησυχούν καθόλου.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	20,43	27,96	30,11	13,98	7,53
2	12,41	27,66	37,23	15,25	7,45
3	8,71	25,31	38,17	21,99	5,81

4	10,08	29,41	34,45	21,85	4,20
5	5,56	27,78	47,22	5,56	13,89

Σχετικά με τον **φωτισμό το βράδυ**, σε όλες τις περιοχές οι πιο πολλοί δεν ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ. Πολλοί, όμως, είναι και αυτοί που ανησυχούν λίγο σε όλες τις γειτονιές, εκτός από τις πιο κακοφωτισμένες που ανησυχούν πολύ (27,38%). Επίσης, οι λιγότεροι σε όλες τις ομάδες, δεν ανησυχούν καθόλου εκτός από τις καλύτερα φωτισμένες γειτονιές, όπου οι λιγότεροι είναι όσοι ανησυχούν πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	27,38	20,24	32,14	13,10	7,14
2	18,30	28,13	32,59	14,73	6,25
3	7,88	29,70	38,48	16,97	6,97
4	7,61	26,09	37,50	22,83	5,98
5	9,52	23,81	35,71	19,05	11,90

Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζει και ο συνδυασμός της ερώτησης με το **φως κατά τις πρωινές ώρες**, σε σχέση με τον αντίστοιχο για τις νυχτερινές ώρες. Δηλαδή, τα μέγιστα και τα ελάχιστα ποσοστά εκδηλώνονται στις ίδιες απαντήσεις και είναι κοντινά. Είναι πολλοί όσοι ανησυχούν λίγο και όσοι ανησυχούν ούτε πολύ ούτε λίγο, εκτός από αυτούς που μένουν στις λιγότερο φωτεινές περιοχές οι οποίοι ανησυχούν περισσότερο. Και πάλι οι λιγότεροι δεν ανησυχούν καθόλου.

Σε σχέση με την **ομορφιά της κάθε περιοχής**, οι περισσότεροι δηλώνουν ούτε ήσυχοι ούτε ανήσυχοι σε όλες τις περιοχές. Βέβαια, ποσοστά, κοντά στο 40%, σε όλες πάλι τις κατηγορίες (ποσοστά που προκύπτουν αθροιστικά), δηλώνουν είτε ότι ανησυχούν πολύ είτε λίγο. Και πάλι, οι πιο λίγοι δεν ανησυχούν καθόλου.

Στις περιοχές, ανεξάρτητα από τη **συντήρησή τους** και την **καθαριότητά τους**, οι περισσότεροι δηλώνουν ανεπηρέαστοι. Αξιοσημείωτο είναι ότι στις πολύ καθαρές γειτονιές ένα μεγάλο ποσοστό δηλώνει ότι φοβάται πολύ. Τέλος, τα χαμηλότερα ποσοστά απαντούν ότι δεν ανησυχούν καθόλου εκτός από τις αρκετά καθαρές και καλοσυντηρημένες περιοχές, όπου οι λιγότεροι ανησυχούν πολύ.

	Πολύ ανήσυχος	Λίγο ανήσυχος	Ούτε λίγο ούτε πολύ ανήσυχος	Όχι πολύ ανήσυχος	Καθόλου ανήσυχος
1	25,00	27,50	30,63	9,38	7,50
2	11,76	30,51	37,13	16,18	4,41
3	7,85	22,53	39,59	22,18	7,85
4	5,13	33,33	32,48	20,51	8,55
5	31,82	18,18	31,82	9,09	9,09

Πόσο ασφαλής νιώθετε στη γειτονιά/περιοχή σας κατά τη διάρκεια της νύχτας;

Στις πιο **έρημες γειτονιές τη μέρα** διαπιστώνεται ότι πολλοί είναι οι κάτοικοι που νιώθουν μεγάλη ανασφάλεια. Οι περισσότεροι (45,83%) δηλώνουν πολύ ανασφαλείς και αρκετοί (16,67%) λίγο. Όσο προχωράμε προς τις πολυπληθέστερες περιοχές αυτοί που ανησυχούν μειώνονται κατά πολύ, με τους περισσότερους να απαντούν μέτρια. Επίσης, τα ελάχιστα ποσοστά σε όλες τις περιοχές απαντούν ότι ανησυχούν πολύ.

	1	2	3	4	5
1	45,83	16,67	22,92	8,33	6,25
2	23,36	21,50	22,43	24,30	8,41
3	14,85	22,27	32,75	18,34	11,79
4	7,87	26,97	31,84	26,97	6,37
5	11,00	20,10	37,80	23,44	7,66

Ως προς το πόσο **πολυσύχναστες** είναι οι περιοχές **κατά τη διάρκεια της νύχτας**, η εικόνα που παρουσιάζεται είναι παραπλήσια με την προηγούμενη. Αυτοί βέβαια που δε νιώθουν καθόλου ασφαλείς στις λιγότερο ζωντανές γειτονιές είναι λιγότεροι από πριν (33,33%). Οι περισσότεροι στις υπόλοιπες κατηγορίες ανησυχούν μέτρια. Επίσης, μία ακόμα διαφοροποίηση είναι ότι ενώ οι λιγότεροι σε όλες τις περιοχές δηλώνουν ότι δε νιώθουν καθόλου ασφαλείς, είναι πολύ λίγοι και αυτοί που στις ζωντανές περιοχές δηλώνουν πολύ ανασφαλείς.

Στις πιο **κλειστές περιοχές** ένα 30,89% των κατοίκων νιώθει μεγάλη ανασφάλεια τη νύχτα, ενώ τα μεγαλύτερα ποσοστά στις υπόλοιπες γειτονιές νιώθουν μέτρια ανασφάλεια. Στις πιο ανοιχτές κι ευρύχωρες είναι ελάχιστοι όσοι δηλώνουν πολύ ανασφαλείς, ενώ στις πιο στενόχωρες οι λιγότεροι απαντούν ότι δεν είναι καθόλου ανασφαλείς.

	1	2	3	4	5
1	30,98	27,72	23,91	12,50	4,89
2	13,52	23,13	35,23	21,71	6,41
3	7,50	21,67	33,75	26,25	10,83
4	6,72	19,33	30,25	31,93	11,76
5	11,11	13,89	38,89	22,22	13,89

Σχετικά με τον **φωτισμό των περιοχών κατά τις βραδινές ώρες** φαίνεται ότι ο κακός φωτισμός επηρεάζει πολύ τον φόβο των κατοίκων. Στις κακοφωτισμένες γειτονιές είναι πάνω από τους μισούς (56,10%) αυτοί που νιώθουν μεγάλη ανασφάλεια, πηγαίνοντας δε στις αμέσως επόμενες το ποσοστό αυτό πέφτει στο 20%. Στις υπόλοιπες κατηγορίες οι πιο πολλοί νιώθουν μέτρια ανασφαλείς. Αξιοσημείωτο είναι, όμως, ότι όπου επικρατεί καλύτερος φωτισμός είναι πάλι ελάχιστοι όσοι δηλώνουν πολύ ανασφαλείς.

	1	2	3	4	5
1	56,10	15,85	12,20	10,98	4,88
2	20,18	34,53	22,87	17,49	4,93
3	6,38	21,58	38,60	26,14	7,29
4	5,43	14,13	38,59	27,72	14,13
5	7,14	21,43	35,71	19,05	16,67

Όσον αφορά τώρα στη σχέση της ανασφάλειας με το κατά πόσο **φωτεινές** είναι οι περιοχές **τη μέρα**, οι διακυμάνσεις είναι πιο ήπιες. Δηλαδή, στις λιγότερο φωτεινές γειτονιές οι περισσότεροι φοβούνται πολύ, σε μικρότερα όμως ποσοστά από πριν (37,93% και 28,13%). Στις υπόλοιπες ανησυχούν μέτρια και οι λιγότεροι δηλώνουν σχεδόν παντού ότι νιώθουν πολύ ασφαλείς.

Στις λιγότερο **όμορφες κι ευχάριστες** περιοχές είναι πάρα πολλοί αυτοί που νιώθουν τελείως ανασφαλείς (44,79%). Στις υπόλοιπες τα μεγαλύτερα ποσοστά εμφανίζονται στη μέτρια ανασφάλεια. Ενδιαφέρον είναι ότι ενώ στις πιο άσχημες γειτονιές τα ελάχιστα ποσοστά συναντώνται στη μεγάλη ασφάλεια, αντίθετα στις πιο όμορφες γειτονιές εκδηλώνονται στη μεγάλη ανασφάλεια.

	1	2	3	4	5
1	44,79	30,21	12,50	8,33	4,17
2	20,26	29,07	29,07	14,98	6,61
3	5,94	21,68	39,86	25,52	6,99
4	6,52	16,85	34,78	29,89	11,96
5	10,45	11,94	26,87	34,33	16,42

Ως προς το πόσο **καθαρές και καλοσυντηρημένες** είναι οι γειτονιές, οι πιο πολλοί κάτοικοι στις πιο βρώμικες από αυτές, δηλώνουν πάλι ότι δε νιώθουν καθόλου ασφαλείς (34,59%). Προχωρώντας προς τις υπόλοιπες, καταρχήν είναι ελάχιστοι αυτοί που φοβούνται πολύ, με εξαίρεση ίσως στις πιο καθαρές όπου ένα σεβαστό ποσοστό (22,73%) δηλώνει πολύ ανασφαλές.

- Πόσο ασφαλής νιώθετε στη γειτονιά/περιοχή σας κατά τη διάρκεια της ημέρας;

Στις λιγότερο **πολυσύχναστες** περιοχές **κατά τις πρωινές ώρες**, οι περισσότεροι δε νιώθουν καμία ασφάλεια (35,42%) κατά τη διάρκεια της ημέρας. Όσο οι γειτονιές γίνονται πιο ζωντανές, τόσο πιο πολλοί είναι αυτοί που νιώθουν απόλυτη ασφάλεια. Και αυτό φαίνεται και από τα μέγιστα και από τα ελάχιστα ποσοστά που εμφανίζουν. Στις ενδιάμεσες σε ζωντάνια περιοχές, οι περισσότεροι δηλώνουν αρκετά ασφαλείς.

	1	2	3	4	5
1	35,42	18,75	10,42	16,67	18,75
2	11,21	12,15	16,82	36,45	23,36

3	4,37	8,73	20,52	34,06	32,31
4	3,00	4,87	17,60	35,96	38,58
5	2,39	8,13	12,92	29,67	46,89

Στις γειτονιές που δεν είναι καθόλου ζωντανές κατά τη διάρκεια της νύχτας, οι πιο πολλοί είναι αυτοί που δηλώνουν ότι νιώθουν μεγάλη ασφάλεια την ημέρα. Γενικότερα, σε όλες τις γειτονιές, ανεξαρτήτως του πόσο πολυσύχναστες είναι τη νύχτα, οι περισσότεροι κάτοικοι νιώθουν μεγάλη ασφάλεια την ημέρα, απλώς σε μεγαλύτερα ποσοστά από τις έρημες. Αντιθέτως, οι πιο λίγοι απαντούν ότι νιώθουν ανασφαλείς.

	1	2	3	4	5
1	13,94	10,91	19,39	29,09	26,67
2	4,00	7,27	14,91	37,09	36,73
3	3,88	8,19	16,38	33,19	38,36
4	4,76	8,84	18,37	27,89	40,14
5	4,88	4,88	14,63	36,59	39,02

Ως προς το πόσο ανοιχτές κι ευρύχωρες είναι οι περιοχές, η εικόνα είναι παραπλήσια με αυτή του προηγούμενου συνδυασμού. Στις πιο κλειστές γειτονιές, οι πιο πολλοί νιώθουν αρκετά ασφαλείς (30,98%), και πηγαίνοντας προς τις πιο ανοιχτές γειτονιές οι κάτοικοι νιώθουν μεγάλη ασφάλεια, σε ποσοστά από 35% μέχρι και 52% στις πιο ανοιχτές. Σε όλες πάντως οι λιγότεροι δηλώνουν μεγάλη ανασφάλεια κατά τη διάρκεια της ημέρας.

	1	2	3	4	5
1	8,70	16,30	20,11	30,98	23,91
2	5,34	6,76	16,73	34,88	36,30
3	5,83	6,25	14,17	31,67	42,08
4	4,20	4,20	17,65	37,82	36,13
5	5,56	8,33	13,89	19,44	52,78

Σχετικά με τον φωτισμό κατά τη διάρκεια της νύχτας, αυτός φαίνεται να επηρεάζει αρκετά την ασφάλεια των κατοίκων. Στις κακοφωτισμένες γειτονιές τα ποσοστά των ερωτηθέντων σχεδόν ισομοιράζονται ανάμεσα στις διαβαθμίσεις της ανησυχίας. Όσο προχωράμε, όμως, στις καλύτερα φωτισμένες περιοχές, οι κάτοικοι στη μεγάλη πλειονότητά τους δηλώνουν πολύ ασφαλείς την ημέρα, ενώ στη μειοψηφία τους δηλώνουν ανασφαλείς.

	1	2	3	4	5
1	21,95	19,51	23,17	21,95	13,41
2	5,83	8,07	21,52	37,22	27,35
3	4,56	7,60	15,20	32,52	40,12
4	2,17	3,80	12,50	34,78	46,74

5	4,76	14,29	9,52	26,19	45,24
---	------	-------	------	-------	-------

Συνδυαστικά με το **φως την ημέρα**, στις σκοτεινές γειτονιές η εικόνα είναι παρόμοια με πριν. Προχωρώντας προς τις πιο φωτεινές, οι περισσότεροι κάτοικοι νιώθουν αρκετά ασφαλείς και στις πιο φωτεινές από αυτές, κοντά στους μισούς (49,14%) έχουν απαντήσει ότι νιώθουν μεγάλη ασφάλεια κατά τη διάρκεια της ημέρας. Στις φωτεινές περιοχές επίσης οι λιγότεροι δηλώνουν ανασφάλεια.

Στις λιγότερο **όμορφες και ευχάριστες** περιοχές, οι διακυμάνσεις στα ποσοστά δεν είναι έντονες. Οι περισσότεροι αισθάνονται αρκετά ασφαλείς (28,13%), αλλά, παράλληλα, δεν είναι και λίγοι εκείνοι που δηλώνουν μέτρια και μεγάλη ανασφάλεια (21,88% και 20,83% αντίστοιχα). Αντιθέτως, στις πιο όμορφες περιοχές οι περισσότεροι – πάνω από τους μισούς – νιώθουν απόλυτα ασφαλείς την ημέρα, ενώ οι λιγότεροι είναι όσοι νιώθουν ανασφάλεια.

	1	2	3	4	5
1	20,83	13,54	21,88	28,13	15,63
2	4,85	10,13	20,26	37,89	26,87
3	4,20	6,99	18,53	36,01	34,27
4	3,80	5,98	9,78	27,72	52,72
5	2,99	7,46	8,96	23,88	56,72

Τέλος, σε σχέση με την **καθαριότητα και τη συντήρηση**, στις πιο βρώμικες γειτονιές, οι πιο πολλοί δηλώνουν αρκετά ασφαλείς, και στις πιο καθαρές απόλυτα ασφαλείς σε ποσοστά γύρω από το 50%. Οι λιγότεροι, σχεδόν παντού, είναι αυτοί που δηλώνουν ανασφαλείς κατά τη διάρκεια της ημέρας.

	1	2	3	4	5
1	13,84	12,58	23,90	32,70	16,98
2	4,43	5,54	19,19	36,53	34,32
3	3,77	7,88	13,01	34,25	41,10
4	4,31	9,48	9,48	25,86	50,86
5	9,09	13,64	22,73	9,09	45,45

- Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με το ότι η αστυνομία και οι τοπικές Δημόσιες Υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά το έγκλημα και τις αντικοινωνικές συμπεριφορές στην περιοχή σας ;

Στις λιγότερο **πολυσύχναστες, κατά τις πρωινές ώρες**, περιοχές, πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες θεωρούν ότι δεν είναι καθόλου αποτελεσματικός ο τρόπος αντιμετώπισης της εγκληματικότητας από την αστυνομία (51,22%). Στις πιο ζωντανές γειτονιές οι περισσότεροι δίνουν μέτριο βαθμό στην αποτελεσματικότητα. Και σε

όλες σχεδόν τις περιοχές, οι λιγότεροι είναι αυτοί που θεωρούν ότι είναι πολύ αποτελεσματική η αντιμετώπιση από τις αρμόδιες αρχές.

Αντίστοιχη είναι η εικόνα, σε σχέση και με τη **ζωντάνια** που έχουν οι περιοχές τη **νύχτα**, όπου μεγάλη αμφισβήτηση παρατηρείται στις περισσότερες αλλά και λιγότερες ζωντανές γειτονίες. Σε όλες τις υπόλοιπες, οι περισσότεροι κάτοικοι δηλώνουν πως δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από την αποτελεσματικότητα της αντιμετώπισης της εγκληματικότητας από τους αρμόδιους. Πάλι, οι λιγότεροι παντού είναι εκείνοι, που θεωρούν την αντιμετώπιση πολύ αποτελεσματική.

	1	2	3	4	5
1	40,88	24,53	25,16	5,03	4,40
2	22,43	30,42	31,56	9,89	5,70
3	21,78	30,22	32,00	10,67	5,33
4	27,27	25,17	34,97	5,59	6,99
5	37,50	17,50	25,00	15,00	5,00

Στις **κλειστές και στενόχωρες** περιοχές, οι περισσότεροι κάτοικοι (42,20%) θεωρούν ότι η αντιμετώπιση είναι τελείως αναποτελεσματική, ενώ πηγαίνοντας προς τις πιο ανοιχτές κι ευρύχωρες τα μεγαλύτερα ποσοστά δηλώνουν ότι είναι μέτρια αποτελεσματική. Οι λιγότεροι στις πολύ κλειστές αλλά και στις πολύ ανοιχτές γειτονίες, είναι αυτοί που θεωρούν αρκετά αποτελεσματική την αντιμετώπιση των αρμοδίων, ενώ στις υπόλοιπες οι λιγότεροι τη θεωρούν πολύ αποτελεσματική.

	1	2	3	4	5
1	42,20	22,54	22,54	5,78	6,94
2	26,35	34,30	28,16	6,50	4,69
3	22,08	25,97	35,93	11,26	4,76
4	17,39	25,22	38,26	13,91	5,22
5	29,41	20,59	32,35	5,88	11,76

Στις πιο **κακοφωτισμένες** περιοχές, πάνω από τους μισούς (54,67%) κατοίκους έχουν απαντήσει ότι είναι πλήρως αναποτελεσματική η αντιμετώπιση από τις αρχές. Εκεί που ο φωτισμός βελτιώνεται, οι ερωτηθέντες θεωρούν στην πλειονότητά τους ότι είναι μέτρια αποτελεσματική. Παρόλα αυτά και πάλι οι πιο λίγοι, εμφανίζονται να δηλώνουν ότι είναι πολύ αποτελεσματική η αντιμετώπιση.

	1	2	3	4	5
1	54,67	24,00	16,00	0,00	5,33
2	34,86	31,19	25,23	3,67	5,05
3	20,25	29,75	33,54	10,44	6,01
4	21,55	21,55	38,12	13,81	4,97
5	17,50	27,50	32,50	15,00	7,50

Τώρα στις λιγότερο φωτεινές γειτονιές κατά τις πρωινές ώρες, τα μεγαλύτερα ποσοστά θεωρούν τελείως αναποτελεσματική την αντιμετώπιση, ενώ στις πιο φωτεινές έτσι κι έτσι. Σε καμία περίπτωση όμως δεν τη θεωρούν ιδιαίτερα αποτελεσματική.

Στις πιο άσχημες περιοχές, και πάλι πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες θεωρούν τελείως αναποτελεσματική την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας. Στις πιο όμορφες, αθροιστικά κοντά στο 50%, πιστεύουν ότι είναι από λίγο έως πολύ αναποτελεσματική, ενώ τα μεγαλύτερα ποσοστά τα εμφανίζουν στην ενδιάμεση απάντηση.

	1	2	3	4	5
1	52,81	19,10	17,98	1,12	8,99
2	31,39	35,87	23,77	4,93	4,04
3	20,29	27,17	37,68	9,78	5,07
4	22,03	24,29	35,03	12,99	5,65
5	23,08	23,08	30,77	15,38	7,69

Τέλος, στις πιο βρώμικες και κακοσυντηρημένες περιοχές ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (51,33%) θεωρεί πάλι, ότι πλήρως αναποτελεσματικά αντιμετωπίζεται η παραβατικότητα από τους αρμόδιους. Στις υπόλοιπες γειτονιές, οι περισσότεροι δηλώνουν την ενδιάμεση απάντηση (ούτε λίγο ούτε πολύ).

- Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με το ότι μερικές φορές αλλάζει η καθημερινή σας συμπεριφορά, επειδή ανησυχείτε μήπως πέσετε θύμα εγκλήματος;

Στις λιγότερο πολυσύχναστες περιοχές κατά τις πρωινές ώρες διαπιστώνεται ότι είναι πολύ περισσότεροι αυτοί που δεν αλλάζουν σχεδόν καθόλου τη συμπεριφορά τους λόγω του φόβου τους για το έγκλημα, συγκριτικά με τις υπόλοιπες. Γενικότερα δε φαίνεται ιδιαίτερη συσχέτιση ανάμεσα στις δύο παραμέτρους.

	1	2	3	4	5
1	36,59	24,39	24,39	2,44	12,20
2	31,43	36,19	20,00	6,67	5,71
3	27,27	25,00	28,64	10,91	8,18
4	24,23	21,92	31,92	14,62	7,31
5	30,39	22,55	26,47	14,71	5,88

Σε σχέση με το εάν είναι ζωντανές οι περιοχές κατά τη διάρκεια της νύχτας, οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες, σε όλες τις κατηγορίες, δε συμφωνούν ότι αλλάζουν την καθημερινή συμπεριφορά τους λόγω της ανασφάλειας.

Ως προς το αν είναι **κλειστές και στενόχωρες** οι περιοχές, οι περισσότεροι κάτοικοι στις πιο ανοιχτές περιοχές, δηλώνουν ότι επηρεάζονται στην καθημερινή τους συμπεριφορά, έτσι κι έτσι. Στις πιο κλειστές γειτονιές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι δε συμφωνούν καθόλου. Οι ελάχιστοι, σε όλες τις κατηγορίες ανεξαιρέτως, συμφωνούν πλήρως.

	1	2	3	4	5
1	31,21	24,28	24,28	10,98	9,25
2	31,41	25,99	25,27	9,75	7,58
3	23,38	25,11	31,60	13,85	6,06
4	24,35	22,61	30,43	14,78	7,83
5	29,41	23,53	32,35	14,71	0,00

Σε σχέση με τον **φωτισμό το βράδυ**, πάλι οι περισσότεροι, στις πιο κακοφωτισμένες περιοχές, δε συμφωνούν καθόλου με την προηγούμενη δήλωση. Προχωρώντας στις πιο φωτισμένες, όλο και περισσότερο συμφωνούν οι ερωτηθέντες. Οι λιγότεροι, πάντως, σε όλες σχεδόν τις κατηγορίες, συμφωνούν πλήρως.

	1	2	3	4	5
1	36,00	18,67	26,67	8,00	10,67
2	27,52	27,06	26,15	11,01	8,26
3	26,27	26,90	26,90	13,61	6,33
4	28,73	22,65	30,94	11,05	6,63
5	27,50	17,50	32,50	17,50	5,00

Ως προς το **φως την ημέρα**, η εικόνα είναι αντίστοιχη με τον προηγούμενο συνδυασμό, και δεν υπάρχουν διακυμάνσεις ανάλογα με τις περιοχές.

Το ίδιο ισχύει και ως προς το εάν η περιοχή είναι **όμορφη** αλλά και **καθαρή και καλοσυντηρημένη**. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρατηρούνται στην ενδιάμεση απάντηση, ανεξαρτήτως των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών της γειτονιάς. Επιπλέον τα ελάχιστα ποσοστά, δηλώνουν ότι συμφωνούν πλήρως.

- Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με το ότι μπορεί να ανησυχείτε υπερβολικά μη γίνετε θύμα εγκληματικής ενέργειας;

Στις γειτονιές όπου επικρατεί η λιγότερη αλλά και η περισσότερη **ζωντάνια** (στα δύο άκρα δηλαδή) **κατά τη διάρκεια της ημέρας**, οι περισσότεροι διαφωνούν πλήρως με την προηγούμενη δήλωση. Στις υπόλοιπες κατηγορίες αρχίζουν να συμφωνούν όλο και περισσότεροι. Τα μικρότερα ποσοστά πάντως, παρατηρούνται στο ότι συμφωνούν πλήρως.

	1	2	3	4	5
1	36,59	24,39	24,39	2,44	12,20

2	31,43	36,19	20,00	6,67	5,71
3	27,27	25,00	28,64	10,91	8,18
4	24,23	21,92	31,92	14,62	7,31
5	30,39	22,55	26,47	14,71	5,88

Στις **έρημες κατά τις βραδινές ώρες** περιοχές, οι περισσότεροι διαφωνούν πλήρως σε όλες σχεδόν τις κατηγορίες. Η μόνη διαφορά παρατηρείται στις μέτρια ζωντανές γειτονιές, όπου οι περισσότεροι συμφωνούν σχετικά (36,44%). Οι λιγότεροι πάλι, είναι όσοι συμφωνούν πλήρως με τη δήλωση.

Ως προς το εάν είναι **κλειστές και στενόχωρες** οι περιοχές, παρατηρείται ότι στις λιγότερο κλειστές, οι πιο πολλοί δε θεωρούν ότι είναι υπερβολική η ανησυχία τους. Στις υπόλοιπες γειτονιές δηλώνουν ότι ισχύει σχετικά η προηγούμενη δήλωση. Οι λιγότεροι, σε όλες τις κατηγορίες και πάλι, συμφωνούν πλήρως.

	1	2	3	4	5
1	31,21	24,28	24,28	10,98	9,25
2	31,41	25,99	25,27	9,75	7,58
3	23,38	25,11	31,60	13,85	6,06
4	24,35	22,61	30,43	14,78	7,83
5	29,41	23,53	32,35	14,71	0,00

Σχετικά με τον **φωτισμό κατά τη διάρκεια της νύχτας**, στις πιο σκοτεινές περιοχές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι συμφωνούν ελάχιστα. Όσο ο φωτισμός γίνεται καλύτερος, τόσο συμφωνούν περισσότερο. Σε όλες όμως σχεδόν τις περιοχές, οι λιγότεροι είναι αυτοί που συμφωνούν πλήρως.

	1	2	3	4	5
1	36,00	18,67	26,67	8,00	10,67
2	27,52	27,06	26,15	11,01	8,26
3	26,27	26,90	26,90	13,61	6,33
4	28,73	22,65	30,94	11,05	6,63
5	27,50	17,50	32,50	17,50	5,00

Το ίδιο περίπου παρατηρείται και με τη συσχέτιση με το κατά πόσο **είναι φωτεινές** οι περιοχές **τη μέρα**. Στις λιγότερο φωτεινές αλλά και στις πιο φωτεινές, οι πιο πολλοί δηλώνουν ότι δε συμφωνούν καθόλου ως προς το ότι ανησυχούν υπερβολικά. Στις ενδιάμεσα φωτεινές γειτονιές, συμφωνούν εν μέρει. Και πάλι, σε όλες τις κατηγορίες οι περισσότεροι συμφωνούν απόλυτα.

Όσο οι περιοχές είναι λιγότερο **όμορφες κι ευχάριστες**, τόσο οι περισσότεροι ισχυρίζονται ότι δε συμφωνούν καθόλου ως προς την υπερβολική ανησυχία. Στις πιο όμορφες όμως γειτονιές, οι περισσότεροι θεωρούν ότι ισχύει η παραπάνω δήλωση ούτε λίγο ούτε πολύ. Σε όλες όμως, σχεδόν, τις περιοχές οι λιγότεροι είναι αυτοί που συμφωνούν πλήρως.

Τέλος, ως προς το αν είναι **καθαρές και καλοσυντηρημένες**, παρατηρείται το ίδιο με τη συσχέτιση με τον φωτισμό. Όσο η καθαριότητα και η συντήρηση βελτιώνονται, τόσο συμφωνούν περισσότερο. Σε όλες όμως σχεδόν τις περιοχές, οι λιγότεροι είναι αυτοί που συμφωνούν πλήρως.

	1	2	3	4	5
1	38,67	19,33	26,00	8,00	8,00
2	25,37	28,36	27,61	11,94	6,72
3	25,44	25,44	28,27	13,07	7,77
4	28,44	22,02	27,52	15,60	6,42
5	20,00	25,00	40,00	10,00	5,00

Επίδραση περιβαλλοντικών μεταβλητών στον φόβο του εγκλήματος

Βάσει της αναλυτικής επεξεργασίας που προηγήθηκε, προέκυψε ο ρόλος που διαδραματίζουν οι περιβαλλοντικές μεταβλητές των περιοχών των ερωτηθέντων, στον φόβο που νιώθουν για το έγκλημα. Η κάθε μεταβλητή αναλύθηκε συνδυαστικά με όλες τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και προέκυψαν τα ακόλουθα αποτελέσματα.

- **Ζωντάνια της περιοχής κατά τη διάρκεια της ημέρας**

Η ζωντάνια της περιοχής στη διάρκεια της ημέρας επηρεάζει τις εξής απαντήσεις:

1. Επίδραση του φόβου του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής (στις πιο πολυσύχναστες περιοχές κατά τη διάρκεια της ημέρας, είναι ελάχιστοι αυτοί που δηλώνουν ότι επηρεάζονται πολύ).
2. Αξιολόγηση της πιθανότητας να πέσουν θύματα στο προσεχές μέλλον (το ποσοστό εκείνων που το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο, που είναι και το μεγαλύτερο, ανεβαίνει όσο η περιοχή γίνεται πιο πολυσύχναστη κατά τις πρωινές ώρες. Προχωρώντας στις πιο ζωντανές περιοχές, γίνονται λιγότεροι αυτοί που δεν το θεωρούν καθόλου πιθανό να πέσουν θύματα).
3. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα (ένα μεγάλο ποσοστό, το 25,58%, στις έρημες περιοχές δηλώνει ότι το επίπεδο εγκληματικότητας είναι κοντά στον μ.ο. της υπόλοιπης χώρας, ποσοστό που γίνεται κατά πολύ μικρότερο στις υπόλοιπες γειτονιές, επομένως είναι περισσότεροι σε αυτές όσοι θεωρούν ότι είναι κοντά στον μ.ο., πράγμα αντιφατικό).
4. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με τις όμορες γειτονιές (πηγαίνοντας σε πιο πολυσύχναστες περιοχές κατά τη διάρκεια της μέρας, είναι περισσότεροι όσοι θεωρούν ότι είναι κάτω από τον μ.ο. το επίπεδο εγκληματικότητας στη γειτονιά τους).
5. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της γειτονιάς τα τελευταία δύο χρόνια (στις πιο ζωντανές περιοχές την ημέρα, οι περισσότεροι θεωρούν ότι η εγκληματικότητα παραμένει στα ίδια επίπεδα τα τελευταία χρόνια. Στις πιο έρημες γειτονιές το ποσοστό αυτό είναι αισθητά πιο μικρό).

6. Ανησυχία για τη χρήση και τη διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (οι περισσότεροι είναι πολύ ανήσυχοι στις γειτονιές χωρίς ζωντάνια κατά τη διάρκεια της μέρας (39,13%), και το ποσοστό αυτό αρχίζει να φθίνει πηγαίνοντας στις πιο πολυσύχναστες).
7. Ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών στους δημόσιους χώρους (στις έρημες γειτονιές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ. Στις πιο ζωντανές περιοχές τα μεγαλύτερα ποσοστά δηλώνουν ότι ανησυχούν σχετικά).
8. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (στις καθόλου πολυσύχναστες κατά την ημέρα περιοχές, το 50% δηλώνει ότι φοβάται πολύ. Το ποσοστό αυτό μειώνεται πηγαίνοντας προς τις πιο ζωντανές γειτονιές)
9. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (οι κάτοικοι στις πολύ έρημες περιοχές κατά τις πρωινές ώρες, ως επί το πλείστον φοβούνται πολύ (47,83%). Το ποσοστό αυτό μειώνεται προχωρώντας στις πιο ζωντανές γειτονιές, όπου οι περισσότεροι δείχνουν ανεπηρέαστοι).
10. Ανησυχία για σωματική επίθεση ή βιασμό στον δρόμο (στις λιγότερο ζωντανές περιοχές κατά τη διάρκεια της ημέρας, οι περισσότεροι δηλώνουν πολύ ανήσυχοι ως προς το συγκεκριμένο έγκλημα)
11. Ανησυχία για ληστεία περιμένοντας τα ΜΜΜ (στις έρημες κατά τις πρωινές ώρες περιοχές, είναι κοντά στους μισούς αυτοί που ανησυχούν πολύ (44,19%), ενώ προχωρώντας προς τις πιο πολυσύχναστες το ποσοστό ελαχιστοποιείται)
12. Ασφάλεια τη νύχτα στη γειτονιά (στις πιο έρημες γειτονιές τη μέρα, κατά τις πρωινές ώρες, διαπιστώνεται ότι πολλοί είναι οι κάτοικοι που νιώθουν μεγάλη ανασφάλεια).
13. Ασφάλεια τη μέρα στη γειτονιά (όσο οι γειτονιές γίνονται πιο ζωντανές τόσο πιο πολλοί είναι αυτοί που νιώθουν απόλυτη ασφάλεια)
14. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (στις λιγότερο πολυσύχναστες κατά τις πρωινές ώρες περιοχές, πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες θεωρούν ότι δεν είναι καθόλου αποτελεσματικός ο τρόπος αντιμετώπισης της εγκληματικότητας από την αστυνομία. Στις πιο ζωντανές γειτονιές οι περισσότεροι δίνουν μέτριο βαθμό στην αποτελεσματικότητά τους).
15. Συμφωνία ότι η ανησυχία μην πέσουν θύμα είναι υπερβολική (Στις γειτονιές όπου επικρατεί η λιγότερη αλλά και η περισσότερη ζωντάνια - στα δύο άκρα δηλαδή - κατά τη διάρκεια της ημέρας, οι περισσότεροι διαφωνούν πλήρως με την προηγούμενη δήλωση)

- **Ζωντάνια της περιοχής κατά τη διάρκεια της νύχτας**

Η ζωντάνια της περιοχής κατά τη διάρκεια της νύχτας επηρεάζει τις εξής απαντήσεις:

1. Επίδραση του φόβου του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής
2. Είδος των εγκλημάτων που φοβίζονται περισσότερο (στις γειτονιές χωρίς ζωντάνια το βράδυ, ανησυχούν λιγότεροι για διάρρηξη από ότι σε αυτές που δεν είναι πολυσύχναστες το πρωί. Γενικώς, πηγαίνοντας στις πιο πολυσύχναστες περιοχές τη νύχτα, αυξάνονται αυτοί που ανησυχούν για διάρρηξη)

3. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (στις γειτονιές χωρίς καθόλου αλλά και με πολλή ζωντάνια οι περισσότεροι έχουν απαντήσει ότι ανησυχούν πολύ).
4. Ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών στους δημόσιους χώρους (στις πολύ έρημες κατά τις βραδινές ώρες γειτονιές, οι περισσότεροι απαντούν ότι είναι πολύ ανήσυχοι για την κυκλοφορία των παιδιών στους δημόσιους χώρους. Στις πιο πολυσύχναστες γειτονιές οι κάτοικοι δηλώνουν πιο ήσυχοι).
5. Ανησυχία για σωματική επίθεση ή βιασμό στον δρόμο (στις έρημες περιοχές το βράδυ, οι περισσότεροι ανησυχούν λίγο, ενώ στις πιο ζωντανές οι πιο πολλοί ούτε λίγο ούτε πολύ)
6. Ανησυχία μήπως πέσουν θύματα ληστείας περιμένοντας τα ΜΜΜ (στις πιο έρημες γειτονιές τη νύχτα, οι περισσότεροι ανησυχούν πολύ, σε ένα ποσοστό όμως μικρό. Στις πιο ζωντανές οι πιο πολλοί ανησυχούν λίγο).
7. Ασφάλεια τη νύχτα στη γειτονιά (στις πιο έρημες γειτονιές τη νύχτα, διαπιστώνεται ότι πολλοί είναι οι κάτοικοι που νιώθουν μεγάλη ανασφάλεια τις βραδινές ώρες)
8. Ασφάλεια τη μέρα στη γειτονιά (οι πιο πολλοί είναι αυτοί που δηλώνουν ότι νιώθουν μεγάλη ασφάλεια την ημέρα).
9. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς έχουν επαρκή αντιμετώπιση (στις περιοχές που είναι είτε πολύ είτε καθόλου ζωντανές τη νύχτα (στα δύο άκρα), επικρατεί μεγάλη αμφισβήτηση ως προς την επάρκεια της αντιμετώπισης του εγκλήματος. Στις υπόλοιπες συμφωνούν εν μέρει).
10. Συμφωνία ότι αλλάζει η συμπεριφορά λόγω του φόβου του εγκλήματος (στις περιοχές που είναι λιγότερο ζωντανές κατά τη διάρκεια της νύχτας, φαίνεται ότι οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες επηρεάζονται στην καθημερινή τους συμπεριφορά από τον φόβο για το έγκλημα)

- **Ευρυχωρία της περιοχής**

Η ευρυχωρία της περιοχής επιδρά στις εξής απαντήσεις:

1. Ανησυχία μην πέσουν θύμα (όσο πιο ευρύχωρη είναι η περιοχή τόσο πιο ήπια εκδηλώνεται το αίσθημα της ανασφάλειας)
2. Επίδραση της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής (στις γειτονιές που δεν είναι ανοιχτές, οι πιο λίγοι είναι αυτοί που δεν επηρεάζονται σχεδόν καθόλου. Πολλοί περισσότεροι από τους μισούς (κοντά στο 80%) από αυτούς που κατοικούν σε πολύ ευρύχωρη γειτονιά επηρεάζονται από την εγκληματικότητα).
3. Πιθανότητα να πέσουν θύματα στο προσεχές μέλλον (όσο πιο κλειστή και στενόχωρη είναι μία περιοχή, τόσο περισσότεροι είναι αυτοί που φοβούνται από αρκετά έως πολύ. Το αντίθετο μάλιστα παρατηρείται στην απάντηση ότι δεν το θεωρούν αρκετά πιθανό, όπου τα ποσοστά ακολουθούν άξουσα πορεία από τις στενόχωρες και κλειστές γειτονιές στις ανοιχτές κι ευρύχωρες).

4. Είδος των εγκλημάτων που φοβίζονται περισσότερο (τα ποσοστά που φοβούνται για διάρρηξη είναι μεγαλύτερα στις κλειστές και στενόχωρες γειτονιές (34,09% και 34,41%) και φθίνουν (γύρω στο 31%) στις πιο ανοιχτές).
5. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα (είναι λιγότεροι αυτοί που νομίζουν ότι το έγκλημα στη γειτονιά τους κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα από τον μ.ο. της χώρας, στις κλειστές περιοχές από ότι στις ανοιχτές).
6. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με τις όμορες γειτονιές (παρατηρείται ένα μεγάλο ποσοστό (31,64%), από τους κατοίκους των πολύ κλειστών περιοχών, να απαντάει ότι εκτιμάει ψηλότερο τον μ.ο. ενώ στις περιοχές που χαρακτηρίζονται πιο ανοικτές συναντώνται τα χαμηλότερα ποσοστά σε αυτή την απάντηση).
7. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της γειτονιάς τα τελευταία δύο χρόνια (πολλοί περισσότεροι εκτιμούν ότι το επίπεδο έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια στις κλειστές και στενόχωρες περιοχές, σχετικά με τις άλλες).
8. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (πολύ ανήσυχοι απαντούν ότι νιώθουν οι κάτοικοι στις πιο κλειστές και στενόχωρες περιοχές, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους. Όσο οι γειτονιές αλλάζουν και γίνονται πιο άνετες, τόσο μειώνεται το ποσοστό αυτό και είναι περισσότεροι αυτοί που δεν ανησυχούν καθόλου στις ανοιχτές περιοχές).
9. Ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών στους δημόσιους χώρους
10. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (στις πιο κλειστές και στενόχωρες γειτονιές γύρω στο 60% συνολικά των ερωτηθέντων ανησυχούν είτε λίγο είτε πολύ και το ποσοστό αυτό μειώνεται προς τις πιο ανοιχτές περιοχές φτάνοντας κοντά στο 40% αθροιστικά).
11. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (στις λιγότερο ανοιχτές κι ευρύχωρες περιοχές συναντάται πάλι μεγάλο ποσοστό σε αυτούς που ανησυχούν πολύ (40,33%) ενώ στις υπόλοιπες περιοχές αυτοί είναι κατά πολύ λιγότεροι και αρκετοί αυτοί που ανησυχούν λίγο).
12. Ανησυχία για σωματική επίθεση ή βιασμό στον δρόμο (στις πολύ κλειστές περιοχές ένα σεβαστό ποσοστό, κι ας μην είναι το μεγαλύτερο, δείχνει να φοβάται πολύ).
13. Ασφάλεια τη νύχτα στη γειτονιά (στις πιο κλειστές περιοχές ένα 30,89% των κατοίκων νιώθει μεγάλη ανασφάλεια τη νύχτα, ενώ τα μεγαλύτερα ποσοστά στις υπόλοιπες γειτονιές νιώθουν μέτρια ανασφάλεια).
14. Ασφάλεια τη μέρα στη γειτονιά (στις πιο κλειστές γειτονιές οι πιο πολλοί νιώθουν αρκετά ασφαλείς (30,98%) και πηγαίνοντας προς τις πιο ανοιχτές γειτονιές οι κάτοικοι νιώθουν μεγάλη ασφάλεια).
15. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (στις κλειστές και στενόχωρες περιοχές, οι περισσότεροι κάτοικοι θεωρούν ότι η αντιμετώπιση είναι τελείως αναποτελεσματική, ενώ πηγαίνοντας προς τις πιο ανοιχτές κι ευρύχωρες τα μεγαλύτερα ποσοστά δηλώνουν ότι είναι μέτρια αποτελεσματική).

16. Συμφωνία ότι αλλάζει η συμπεριφορά λόγω του φόβου του εγκλήματος (Στις λιγότερο ανοιχτές γειτονιές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι συμφωνούν λίγο περισσότερο από ότι στις υπόλοιπες).

17. Συμφωνία ότι η ανησυχία μην πέσουν θύμα είναι υπερβολική (στις λιγότερο κλειστές, οι πιο πολλοί θεωρούν ότι δεν ανησυχούν υπερβολικά. Στις υπόλοιπες δηλώνουν ότι δεν ισχύει ούτε λίγο ούτε πολύ η προηγούμενη δήλωση).

- **Φωτισμός της περιοχής κατά τη διάρκεια της νύχτας**

Ο φωτισμός της περιοχής κατά τη διάρκεια της νύχτας επιδρά στις εξής απαντήσεις:

1. Ανησυχία μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας (όσο πιο λίγο φωτισμένη είναι η περιοχή κατά τη διάρκεια της νύχτας τόσο περισσότερο φοβούνται οι κάτοικοι και το αντίστροφο)

2. Επίδραση της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής (στις περιοχές με ανεπαρκή φωτισμό, το μικρότερο ποσοστό δηλώνει ότι μένει ανεπηρέαστη η ποιότητα ζωής τους (13,04%), γεγονός που σημαίνει ότι οι κάτοικοι νιώθουν μεγαλύτερη ανασφάλεια και ο τρόπος ζωής τους διαμορφώνεται σε σχέση με αυτή).

3. Επίδραση του φόβου του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής (οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες που κατοικούν σε περιοχές ελάχιστα φωτισμένες κατά τη διάρκεια της νύχτας, δηλώνουν ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται ελάχιστα από την ανασφάλεια. Στις πιο φωτισμένες περιοχές επηρεάζονται λίγο, γεγονός που φανερώνει αντίφαση).

4. Πιθανότητα να πέσουν θύματα στο προσεχές μέλλον (ο φωτισμός μιας γειτονιάς παίζει σημαντικό ρόλο στην ανησυχία του κατοίκου μην υπάρξει θύμα εγκληματικότητας).

5. Είδος των εγκλημάτων που φοβίζονται περισσότερο (στις γειτονιές με ανεπαρκή φωτισμό φοβούνται λιγότεροι μην υπάρξουν θύματα διάρρηξης, γεγονός παράδοξο).

6. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα (είναι πολύ περισσότεροι αυτοί που θεωρούν ότι το έγκλημα ξεπερνάει τον μ.ο., όταν η γειτονιά τους δε φωτίζεται επαρκώς τη νύχτα (39,74% και 38,18% αντίστοιχα), σχετικά με τις υπόλοιπες).

7. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με τις όμορες γειτονιές (Τα ποσοστά αυτών που απαντούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας είναι χαμηλότερο, ακολουθούν αύξουσα πορεία ξεκινώντας από το 50% στις κακοφωτισμένες περιοχές και καταλήγοντας στο 72,50% στις πολύ φωτισμένες κατά τη διάρκεια της νύχτας)

8. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της γειτονιάς τα τελευταία δύο χρόνια (Στις κακοφωτισμένες γειτονιές, ποσοστό γύρω στο 60%, εκτιμά ότι η εγκληματικότητα έχει αυξηθεί τα τελευταία δύο χρόνια από πολύ έως λίγο. Στις επαρκώς φωτισμένες γειτονιές το ποσοστό αυτό μειώνεται αισθητά και είναι πολύ λίγοι αυτοί που θεωρούν ότι έχει αυξηθεί πολύ)

9. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (στις πιο κακοφωτισμένες περιοχές τη νύχτα, είναι πάρα πολλοί που δηλώνουν πολύ ανήσυχοι για τα ναρκωτικά)
10. Ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών στους δημόσιους χώρους (πάνω από τους μισούς κατοίκους των κακοφωτισμένων περιοχών δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ για την κυκλοφορία των παιδιών σε δημόσιους χώρους (52,50%). Στις πιο φωτισμένες περιοχές τα ποσοστά μειώνονται θεαματικά).
11. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (είναι περισσότεροι αυτοί που φοβούνται μήπως γίνει διάρρηξη στο σπίτι τους ειδικά στις κακοφωτισμένες γειτονίες τη νύχτα. Όσο πιο φωτισμένες γίνονται οι περιοχές το ποσοστό αυτών που φοβούνται πέφτει και φοβάται λιγότερο)
12. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (στις κακοφωτισμένες κατά τις βραδινές ώρες γειτονίες παρατηρούμε πολύ μεγάλο ποσοστό, κοντά στους μισούς, να δηλώνει ότι ανησυχεί πολύ. Το ποσοστό δε αυτό μειώνεται, καθώς αυξάνεται ο φωτισμός)
13. Ανησυχία για σωματική επίθεση ή βιασμό στον δρόμο (όσο βελτιώνεται ο φωτισμός κατά τις βραδινές ώρες, οι περισσότεροι κάτοικοι απαντούν ότι ανησυχούν λίγο ή ότι ανησυχούν ούτε λίγο ούτε πολύ)
14. Ανησυχία για θύμα ληστείας περιμένοντας τα ΜΜΜ (Το σίγουρο είναι πως όσο καλύτερο φωτισμό έχουμε στην περιοχή, τόσο λιγότεροι είναι αυτοί που φοβούνται)
15. Ασφάλεια τη νύχτα στη γειτονιά (κακός φωτισμός επηρεάζει πολύ τον φόβο των κατοίκων τη νύχτα)
16. Ασφάλεια τη μέρα στη γειτονιά (Όσο προχωράμε στις πιο φωτεινές τη μέρα περιοχές, οι περισσότεροι κάτοικοι νιώθουν αρκετά ασφαλείς)
17. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (στις πιο κακοφωτισμένες περιοχές κατά τις νυχτερινές ώρες, πάνω από τους μισούς (54,67%) κατοίκους έχουν απαντήσει ότι είναι πλήρως αναποτελεσματική η αντιμετώπιση από τις αρχές)
18. Συμφωνία ότι η ανησυχία μην πέσουν θύματα είναι υπερβολική (στις πιο σκοτεινές περιοχές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι συμφωνούν ελάχιστα. Όσο ο φωτισμός γίνεται καλύτερος, τόσο συμφωνούν περισσότερο).

- **Ο φωτισμός της περιοχής κατά τη διάρκεια της ημέρας**

Ο φωτισμός της περιοχής κατά τη διάρκεια της ημέρας επιδρά στις εξής απαντήσεις:

1. Επίδραση της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής (στις περιοχές με ανεπαρκή φωτισμό, το μικρότερο ποσοστό δηλώνει ότι μένει ανεπηρέαστη η ποιότητα ζωής τους).
2. Επίδραση του φόβου του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής (ως προς τον φωτισμό την ημέρα, οι περισσότεροι δηλώνουν ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται λίγο από τον φόβο για το έγκλημα, πλην των κακοφωτισμένων περιοχών όπου οι περισσότεροι δηλώνουν ότι επηρεάζεται ελάχιστα).

3. Πιθανότητα να πέσουν θύματα εγκλήματος στο προσεχές μέλλον (και σε αυτή την περίπτωση στις γειτονιές που δεν έχουν επαρκές φως μέσα στη μέρα, κοντά στο 40% δηλώνουν ότι το θεωρούν από πολύ έως λίγο πιθανό να υπάρξουν θύματα, ενώ σχεδόν οι μισοί δηλώνουν το ίδιο στις καλά φωτισμένες περιοχές).
4. Είδος εγκλημάτων που φοβίζονται περισσότερο (στις περιοχές που δεν είναι φωτεινές τη μέρα, είναι περισσότεροι αυτοί που ανησυχούν για τη διάρρηξη από ότι στις κακοφωτισμένες τη νύχτα).
5. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα (εντοπίζεται μικρή διαφορά ανάμεσα στις διαφορετικές κατηγορίες).
6. Επίπεδο εγκληματικότητας της γειτονιάς τα τελευταία δύο χρόνια (στις σκοτεινές γειτονιές τη μέρα είναι λιγότεροι όσοι εκτιμούν ότι έχει αυξηθεί η εγκληματικότητα).
7. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (στις καθόλου φωτεινές περιοχές, οι περισσότεροι (45,78%) δηλώνουν πολύ ανήσυχοι για τη χρήση και διακίνηση των ναρκωτικών στην περιοχή τους, ενώ στις πιο φωτεινές περιοχές το φαινόμενο αυτό φθίνει).
8. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (τα ποσοστά αυτών που φοβούνται πολύ και λίγο να μην τους διαρρήξουν, είναι κάπως μικρότερα στις φωτεινές περιοχές το πρωί).
9. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (στις σκοτεινές κατά τις πρωινές ώρες περιοχές το ποσοστό αυτών που φοβούνται πολύ για τη συγκεκριμένη εγκληματική ενέργεια είναι μεγάλο).
10. Ανησυχία για σωματική επίθεση ή βιασμό στον δρόμο (στις καθόλου φωτεινές γειτονιές και πάλι οι περισσότεροι ανησυχούν πολύ, αλλά σε ποσοστό κατά πολύ μικρότερο από το αντίστοιχο της νύχτας. πηγαίνοντας στις πιο φωτεινές περιοχές ο πολύς κόσμος φοβάται λίγο).
11. Ασφάλεια τη μέρα στη γειτονιά (δεν παρατηρούνται αξιοσημείωτες διαφορές).
12. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς έχουν επαρκή αντιμετώπιση (στις λιγότερο φωτεινές γειτονιές κατά τις πρωινές ώρες, τα μεγαλύτερα ποσοστά θεωρούν τελείως αναποτελεσματική την αντιμετώπιση, ενώ στις πιο φωτεινές έτσι κι έτσι).
13. Συμφωνία ότι η ανησυχία μην πέσουν θύματα είναι υπερβολική (στις πιο σκοτεινές περιοχές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι συμφωνούν ελάχιστα. Όσο ο φωτισμός γίνεται καλύτερος, τόσο συμφωνούν περισσότερο).

- **Η αισθητική της περιοχής**

Η αισθητική της περιοχής επιδρά στις εξής απαντήσεις:

1. Ανησυχία μήπως πέσουν θύματα (στις γειτονιές που είναι λιγότερο όμορφες οι κάτοικοι φαίνεται να φοβούνται περισσότερο).
2. Επίδραση της εγκληματικότητας στην ποιότητα ζωής (στις άσχημες περιοχές είναι πολύ λίγοι αυτοί που δηλώνουν ότι δεν τους απασχολεί καθόλου το θέμα, ενώ

στις ευχάριστες είναι αισθητά λιγότεροι αυτοί των οποίων ενοχλείται πολύ ο τρόπος ζωής τους λόγω της εγκληματικότητας).

3. Επίδραση του φόβου του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής (στις άσχημες περιοχές οι περισσότεροι (35,29%) απαντούν ότι δεν επηρεάζεται καθόλου η ποιότητα ζωής τους, ενώ στις επόμενες κατηγορίες διαβάθμισης σχετικά με το πόσο είναι ευχάριστη η περιοχή που διαμένουν, οι περισσότεροι δηλώνουν ότι επηρεάζονται από λίγο μέχρι μέτρια).

4. Πιθανότητα να πέσουν θύματα στο προσεχές μέλλον θύμα (στις άσχημες περιοχές κοντά στο 40% απαντάει ότι το θεωρεί πολύ ή και λίγο πιθανό και το ποσοστό αυτό μειώνεται πάρα πολύ στις γειτονιές που χαρακτηρίζονται πιο όμορφες και ευχάριστες)

5. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα (τα ποσοστά αυτών που θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας είναι κάτω από τον μ.ο. διαφοροποιούνται σημαντικά, με τις άσχημες περιοχές να εμφανίζουν ποσοστό 40,66%, το οποίο αυξάνεται πηγαίνοντας προς τις πιο όμορφες και φτάνει το 68%).

6. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με τις όμορες γειτονιές (περισσότεροι από αυτούς που έχουν απαντήσει ότι το επίπεδο εγκληματικότητας είναι κάτω από τον μ.ο., παρατηρούνται στις πιο ευχάριστες γειτονιές με πολύ μεγάλα ποσοστά, πάνω από 70%).

7. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της γειτονιάς τα τελευταία δύο χρόνια (στις πιο άσχημες γειτονιές, οι περισσότεροι κάτοικοί τους δηλώνουν ότι έχει αυξηθεί λίγο).

8. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (στις άσχημες περιοχές οι μισοί απαντούν ότι ανησυχούν πολύ. Το ποσοστό μειώνεται πάρα πολύ καθώς βελτιώνεται η αισθητική των γειτονιών και πέφτει κάτω από το μισό).

9. Ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών στους δημόσιους χώρους (ένα πολύ μεγάλο ποσοστό στις πολύ άσχημες γειτονιές φοβάται πολύ και όσο πηγαίνουμε προς τις πιο όμορφες το ποσοστό αυτό φθίνει)

10. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (πάνω από 40% (41,94%) στις άσχημες γειτονιές δηλώνει ότι φοβάται πολύ. Το ποσοστό αυτό πέφτει πηγαίνοντας προς τις πιο όμορφες, όπου οι περισσότεροι ανησυχούν λίγο).

11. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (στις περιοχές που δεν είναι καθόλου όμορφες και ευχάριστες, είναι και πάλι κοντά στους μισούς αυτοί που φοβούνται πολύ (47,31%) για ενδεχόμενη διάρρηξη του αυτοκινήτου τους, και προχωρώντας στις πιο όμορφες γειτονιές αυτοί μειώνονται).

12. Ανησυχία για σωματική επίθεση ή βιασμό στον δρόμο (στις πιο άσχημες γειτονιές οι περισσότεροι φοβούνται πολύ σε ένα σημαντικό ποσοστό. Στις υπόλοιπες περιοχές το ποσοστό αυτό μειώνεται εντυπωσιακά και οι περισσότεροι κάτοικοι σε αυτές δηλώνουν ότι ανησυχούν ελάχιστα, ότι παραμένουν στην ουσία ανεπηρέαστοι).

13. Ανησυχία μήπως πέσουν θύματα ληστείας περιμένοντας τα ΜΜΜ (μεγάλο ποσοστό (42,70%) στις άσχημες περιοχές, δηλώνει ότι ανησυχεί πολύ. Στις υπόλοιπες και προχωρώντας προς τις πιο όμορφες, οι περισσότεροι φοβούνται από λίγο έως μέτρια).

14. Ασφάλεια τη νύχτα στη γειτονιά (στις λιγότερο όμορφες κι ευχάριστες περιοχές είναι πάρα πολλοί αυτοί που νιώθουν τελείως ανασφαλείς. Στις υπόλοιπες τα μεγαλύτερα ποσοστά εμφανίζονται στη μέτρια ανασφάλεια).

15. Ασφάλεια τη μέρα στη γειτονιά (το εάν είναι ωραία η γειτονιά επηρεάζει την ανησυχία του κόσμου κατά τη διάρκεια της ημέρας).

16. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς ως προς την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας (στις πιο άσχημες και δυσάρεστες περιοχές και πάλι, πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες, θεωρούν τελείως αναποτελεσματική την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας).

17. Συμφωνία ως προς το ότι η ανησυχία τους μην πέσουν θύματα είναι υπερβολική (όσο οι περιοχές είναι λιγότερο όμορφες κι ευχάριστες, τόσο περισσότεροι ισχυρίζονται ότι δε συμφωνούν καθόλου ως προς την υπερβολική ανησυχία. Στις πιο όμορφες όμως γειτονιές, οι περισσότεροι θεωρούν ότι ισχύει η παραπάνω δήλωση ούτε λίγο ούτε πολύ).

• Η συντήρηση και η καθαριότητα της περιοχής

Η συντήρηση και η καθαριότητα της περιοχής επιδρά στις εξής απαντήσεις:

1. Ανησυχία μην πέσουν θύματα (στις κακοσυντηρημένες περιοχές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι φοβούνται πολύ, γεγονός αναμενόμενο. Στις καλοσυντηρημένες, όμως, και καθαρές περιοχές, πάλι οι περισσότεροι απαντούν είτε ότι φοβούνται πολύ (26,92%) είτε όχι ιδιαίτερα (26,92%).

2. Πιθανότητα να πέσουν θύματα στο προσεχές μέλλον (στις κακοσυντηρημένες περιοχές ο κόσμος το θεωρεί πιο πιθανό από ότι στις άλλες)

3. Είδος εγκλημάτων για τα οποία ανησυχούν περισσότερο (στις πολύ καθαρές γειτονιές το ποσοστό ανησυχίας για τη διάρρηξη, που είναι το έγκλημα που ανησυχεί περισσότερο, είναι συγκριτικά με τις άλλες μικρότερο).

4. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα (η μεγάλη διαφορά εντοπίζεται στις κακοσυντηρημένες γειτονιές, όπου οι περισσότεροι (52,29%) δηλώνουν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στη γειτονιά τους είναι πάνω από το μ.ο. της υπόλοιπης χώρας. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά δηλώνουν ότι το επίπεδο εγκλήματος είναι κάτω από τον μ.ο).

5. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της περιοχής σε σχέση με τις όμορες γειτονιές (εδώ φαίνεται ότι στις κακοσυντηρημένες γειτονιές είναι κατά πολύ λιγότεροι (44,44%) αυτοί που θεωρούν ότι η εγκληματικότητα είναι κάτω από τον μ.ο. στην περιοχή τους, από τις υπόλοιπες περιοχές που τα ποσοστά είναι κατά πολύ μεγαλύτερα).

6. Αίσθηση του επιπέδου εγκληματικότητας της γειτονιάς τα τελευταία δύο χρόνια (στις κακοσυντηρημένες περιοχές, αξιοσημείωτο είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων, θεωρεί ότι η εγκληματικότητα έχει αυξηθεί πολύ (32,89%). Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις από το 40% και πάνω θεωρεί ότι είναι στα ίδια επίπεδα).

7. Ανησυχία για χρήση και διακίνηση ναρκωτικών στην περιοχή (πάνω από τους μισούς στις κακοσυντηρημένες και βρώμικες γειτονιές δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ για τα ναρκωτικά, ενώ όσο αξιολογούνται οι γειτονιές πιο καθαρές και συντηρημένες το ποσοστό αυτό πέφτει).
8. Ανησυχία για την ασφάλεια των παιδιών στους δημόσιους χώρους (ένα μεγάλο ποσοστό στις πολύ κακοσυντηρημένες περιοχές δηλώνει ότι φοβάται πολύ).
9. Ανησυχία για διάρρηξη του σπιτιού (στις πολύ καθαρές γειτονιές το 40% δηλώνει ότι ανησυχεί πολύ και το 9% (που είναι και το χαμηλότερο ποσοστό) ότι ανησυχεί λίγο. Ποσοστό δηλαδή που είναι μεγαλύτερο ακόμα κι από αυτό των κακοσυντηρημένων γειτονιών (35,9%)).
10. Ανησυχία για διάρρηξη του αυτοκινήτου (η καθαριότητα και η συντήρηση δείχνει να επηρεάζει την ανησυχία του κόσμου για τη συγκεκριμένη εγκληματική ενέργεια).
11. Ανησυχία για σωματική επίθεση ή βιασμό στον δρόμο (στις πιο βρώμικες γειτονιές οι πιο πολλοί πάλι ανησυχούν πολύ (34,19%), φαινόμενο που παρατηρείται παραδόξως και στις πολύ καθαρές (31,82%)).
12. Ασφάλεια τη νύχτα στη γειτονιά (οι πιο πολλοί κάτοικοι στις πιο κακοσυντηρημένες γειτονιές, δηλώνουν πάλι ότι δε νιώθουν καθόλου ασφαλείς)
13. Ασφάλεια τη μέρα στη γειτονιά (στις πιο βρώμικες γειτονιές οι πιο πολλοί δηλώνουν αρκετά ασφαλείς, ενώ στις πιο καθαρές απόλυτα ασφαλείς σε ποσοστά γύρω από το 50%).
14. Συμφωνία με τη δήλωση ότι η αστυνομία και οι υπόλοιποι φορείς είναι επαρκείς (στις πιο βρώμικες και κακοσυντηρημένες περιοχές ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (51,33%) θεωρεί ότι η παραβατικότητα αντιμετωπίζεται από τους αρμόδιους πλήρως αναποτελεσματικά. Στις υπόλοιπες τα ποσοστά ισομοιράζονται ανάμεσα στο λίγο και το μέτρια αποτελεσματικό).
15. Συμφωνία ως προς το ότι η ανησυχία τους μην πέσουν θύμα είναι υπερβολική (όσο η καθαριότητα και η συντήρηση γίνονται καλύτερες, τόσο συμφωνούν περισσότερο με τη δήλωση αυτή).

5.3.3. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων

Δημογραφικές Μεταβλητές

Μετά από την ανάλυση και τον συσχετισμό των δημογραφικών και περιβαλλοντικών μεταβλητών με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, προέκυψαν τα εξής:

1. Η ηλικία επιδρά και ποσοτικά αλλά και ποιοτικά στις περισσότερες απαντήσεις (13). Οι μεγάλες ηλικίες δείχνουν να ανησυχούν και να επηρεάζονται πολύ περισσότερο, από τον φόβο τους για το έγκλημα.
2. Ως προς το επάγγελμα, που επηρεάζει επίσης πολλές ερωτήσεις (12), η διαφοροποίηση παρουσιάζεται κυρίως στους συνταξιούχους και στους μαθητές,

γεγονός που συνάδει με το συμπέρασμα από τον προηγούμενο συνδυασμό με την ηλικία.

3 Το επίπεδο εκπαίδευσης επηρεάζει αρκετές ερωτήσεις (9). Αναλυτικότερα, διαφοροποιούνται όσοι είναι χαμηλότερης βαθμίδας εκπαίδευσης, οι οποίοι φαίνεται και να ανησυχούν περισσότερο.

4 Το φύλο επιδρά σε 8 ερωτήσεις, όπου όμως δεν παρατηρούνται μεγάλες αποκλίσεις. Οι γυναίκες γενικότερα, είναι σχετικά πιο ανασφαλείς και ανησυχούν περισσότερο σε σχέση με τους άντρες, κυρίως ως προς τη σωματική επίθεση .

5 Ο χρόνος διαμονής στην ίδια περιοχή είναι μία μεταβλητή που επηρεάζει 8 ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Σαφής διαχωρισμός στα αποτελέσματα όμως, δε διακρίνεται.

6 Το «εάν έχουν υπάρξει θύματα τον τελευταίο χρόνο» επιδρά, επίσης, σε 8 ερωτήσεις. Η επίδραση αυτής της μεταβλητής εκτός από ποσοτική είναι και ποιοτική. Αναλυτικότερα, όσοι έχουν υπάρξει θύματα στο πρόσφατο παρελθόν, ανησυχούν περισσότερο και ως προς τις 8 ερωτήσεις.

7 Ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού στο οποίο ανήκουν οι ερωτηθέντες, επηρεάζει 6 ερωτήσεις. Είναι η δημογραφική μεταβλητή που επηρεάζει τις λιγότερες ερωτήσεις από όλες τις υπόλοιπες. Επιπλέον, δεν παρατηρούνται και ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις. Εξαιρέσεις στο σύνολο, αποτελούν τα μονομελή και πολυπληθή νοικοκυριά, που δείχνουν να ανησυχούν κάπως περισσότερο.

Περιβαλλοντικές Μεταβλητές

Τα αντίστοιχα συμπεράσματα που προέκυψαν μετά από την ανάλυση της συσχέτισης των περιβαλλοντικών παραμέτρων με τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων είναι τα παρακάτω:

1. Ο φωτισμός κατά τη διάρκεια της νύχτας επηρεάζει τις περισσότερες ερωτήσεις (18). Σε όλες τις περιπτώσεις φαίνεται ότι ο κακός φωτισμός εμπνέει μεγαλύτερη ανασφάλεια. Βέβαια, παρατηρούνται 2 παράδοξα :

- Ως προς την επιρροή του φόβου του εγκλήματος στην ποιότητα ζωής, σε περιοχές ελάχιστα φωτισμένες τη νύχτα, οι περισσότεροι δηλώνουν ότι η ποιότητα της ζωής τους επηρεάζεται ελάχιστα.
- Στις κακοφωτισμένες περιοχές είναι λιγότεροι όσοι φοβούνται μήπως υπάρξουν θύματα διάρρηξης του σπιτιού τους.

2. Η ευρυχωρία της περιοχής επιδρά σε 17 ερωτήσεις. Πιο συγκεκριμένα, στις κλειστές περιοχές ο κόσμος νιώθει μεγαλύτερη ανασφάλεια. Κι εδώ παρατηρούνται δύο παράδοξα:

- Σε πολλούς περισσότερους από τους μισούς ερωτηθέντες που μένουν σε ευρύχωρες περιοχές, επηρεάζεται η ποιότητα ζωής τους από την εγκληματικότητα.
- Ως προς το επίπεδο εγκληματικότητας σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα, όσοι θεωρούν ότι είναι πιο πάνω από τον μ.ο., είναι λιγότεροι στις κλειστές περιοχές από ότι στις ανοιχτές.

3. Η αισθητική της γειτονιάς επιδρά σε πολλές ερωτήσεις επίσης (17). Στις ακαλαίσθητες περιοχές επικρατεί μεγαλύτερη ανασφάλεια. Η μόνη εξαίρεση είναι ότι οι περισσότεροι στις άσχημες περιοχές, δηλώνουν ότι δεν επηρεάζεται καθόλου η ποιότητα ζωής τους από τον φόβο του εγκλήματος.
4. Η ζωντάνια της περιοχής κατά τη διάρκεια της μέρας επηρεάζει 15 ερωτήσεις. Γενικότερα, στις πιο ζωντανές περιοχές επικρατεί μεγαλύτερη ασφάλεια. Η μόνη αντίφαση είναι ότι στις έρημες γειτονιές οι περισσότεροι δηλώνουν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας, σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα, είναι κοντά στον μ.ο. ενώ στις άλλες πιο πάνω.
5. Η συντήρηση και η καθαριότητα μιας περιοχής επηρεάζει 15 ερωτήσεις. Επιδρά, εκτός από ποσοτικά και ποιοτικά, πολύ στις απαντήσεις. Είναι εμφανής η διαφορά του φόβου και της ανησυχίας στις κακοσυντηρημένες περιοχές από ότι στις υπόλοιπες.
6. Το φως κατά τη διάρκεια της ημέρας επιδρά σε 13 ερωτήσεις. Ο ρόλος της συγκεκριμένης μεταβλητής δεν αποδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντικός, ούτε ποσοτικά ούτε ποιοτικά. Γενικά στις πιο φωτεινές περιοχές τη μέρα, νιώθουν οι πολίτες μεγαλύτερη ασφάλεια. Η αντίφαση είναι ότι στις σκοτεινές περιοχές τη μέρα, οι περισσότεροι δηλώνουν ότι επηρεάζεται ελάχιστα η ποιότητα ζωής τους από τον φόβο του εγκλήματος.
7. Τέλος, η ζωντάνια κατά τη διάρκεια της νύχτας σε μια περιοχή, επηρεάζει 10 ερωτήσεις. Δεν είναι ιδιαίτερα σαφής η επίδραση αυτής της μεταβλητής. Αξιοσημείωτο είναι ότι στις πιο πολυσύχναστες το βράδυ περιοχές, ανησυχούν περισσότερο για τη διάρρηξη του σπιτιού και για τη διακίνηση και χρήση ναρκωτικών.

Συμπερασματικά, είναι σαφές ότι τα προαναφερθέντα συμπεράσματα, μπορεί να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο για τον πολεοδομικό και περιβαλλοντικό σχεδιασμό. Η ασφάλεια, αλλά και η αντίληψη της ασφάλειας, επηρεάζονται έντονα από τη δομή και την οργάνωση του χώρου. Έτσι λοιπόν, το έγκλημα και ο φόβος για το έγκλημα επιδρούν εμμέσως, πλην σαφώς, στον τρόπο λειτουργίας της πόλης.

5.3.4. Συντελεστής Pearson

Ο συντελεστής συσχέτισης (correlation coefficient) Pearson r είναι ο σημαντικότερος συντελεστής συσχέτισης και αφορά ποσοτικές μεταβλητές, ενώ βασίζεται στην έννοια της γραμμικής σχέσης (Π. Ηλιοπούλου, 2015). Είναι ένας δείκτης που απαντάει στο ερώτημα εάν υπάρχει σχέση μεταξύ δύο μεταβλητών, και εάν αυτό συμβαίνει, ποια είναι η κατεύθυνση της σχέσης τους (θετική ή αρνητική) και ποιο είναι το μέγεθός της.

Πιο αναλυτικά, εάν υποθέσουμε ότι έχουμε δύο μεταβλητές X και Ψ , για τον υπολογισμό του συντελεστή συσχέτισης Pearson r , χρησιμοποιείται η συνδιακύμανση (covariance $cov(X, \Psi)$), η οποία υπολογίζεται από τα γινόμενα των αποκλίσεων των τιμών της μεταβλητής X από τον αριθμητικό μέσο της και των τιμών της μεταβλητής Y από τον αριθμητικό μέσο της για όλες τις παρατηρήσεις. Το μέγεθος της

συνδιακύμανσης εξαρτάται από τα μεγέθη των τιμών των μεταβλητών και τις μονάδες μέτρησης, όπως είναι η περίπτωση και για την τυπική απόκλιση.

Ο συντελεστής συσχέτισης Pearson r δεν έχει μονάδες μέτρησης και λαμβάνει τιμές στο διάστημα $[-1,+1]$. Επομένως, για κάθε ζεύγος μεταβλητών, η τιμή του συντελεστή συσχέτισης θα είναι $-1 < r < +1$. Συντελεστής $r = -1$ ή $r = 1$ σημαίνει ότι υπάρχει τέλεια γραμμική συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών και τα σημεία που ορίζονται από τα ζεύγη των τιμών τους στο διάγραμμα διασποράς βρίσκονται κατά μήκος μιας ευθείας γραμμής. Η τιμή $r = 0$ αντιστοιχεί σε ένα νέφος σημείων τα οποία είναι ασυσχέτιστα. Θετικός συντελεστής συσχέτισης σημαίνει ότι οι δύο μεταβλητές είναι θετικά συσχετιζόμενες και οι τιμές τους μεταβάλλονται προς την ίδια κατεύθυνση, δηλαδή όταν μεγαλώνουν οι τιμές της μίας μεταβλητής μεγαλώνουν και οι τιμές της άλλης μεταβλητής και το αντίστροφο. Αρνητικός συντελεστής συσχέτισης σημαίνει αρνητική σχέση μεταξύ δύο μεταβλητών, δηλαδή όταν αυξάνουν οι τιμές της μίας μεταβλητής μειώνονται οι τιμές της άλλης. Η μηδενική συσχέτιση σημαίνει ότι δεν υπάρχει γραμμική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών (Ηλιοπούλου 2015).

Αναλύοντας, λοιπόν, τα στοιχεία από τα ερωτηματολόγια κι εφαρμόζοντας τον συντελεστή Pearson, διερευνήθηκε η σχέση, μέσω αυτού του δείκτη, ανάμεσα στις απαντήσεις των ερωτηθέντων τις σχετικές με τον φόβο τους για το έγκλημα και στα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά καθώς και τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των γειτονιών τους (έτσι όπως οι ίδιοι τα εκτιμούν).

Εάν ο συντελεστής Pearson είναι μέχρι το 0,3, θεωρείται ότι δεν υφίσταται καμία σχέση ανάμεσα στις εξεταζόμενες μεταβλητές. Εάν είναι ανάμεσα στο 0,3 και το 0,5, παρατηρείται ασθενής γραμμική συσχέτιση, ανάμεσα στο 0,5 και το 0,7 μέση, ανάμεσα στο 0,7 και το 0,8 ισχυρή και τέλος ανάμεσα στο 0,8 και το 1 πολύ ισχυρή.

Από την ερμηνεία των αποτελεσμάτων προκύπτουν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Ως προς τις δημογραφικές μεταβλητές

- Οι μεταβλητές που φαίνεται να συσχετίζονται περισσότερο με το αίσθημα της ανασφάλειας των πολιτών, είναι το επίπεδο εκπαίδευσης και η επαγγελματική κατάσταση των ερωτηθέντων με τιμή του δείκτη Pearson που δείχνει ασθενή συσχέτιση (0,3-0,5). Σε κάποιες μάλιστα από τις ερωτήσεις (πόσο πιθανό θεωρείτε να υπάρξετε θύμα τον επόμενο χρόνο, πόσο ανησυχείτε για διάρρηξη του σπιτιού σας, τι έχει συμβεί με την εγκληματικότητα τα τελευταία δύο χρόνια, αν αλλάζει η καθημερινότητα λόγω του φόβου κλπ), φαίνεται η συσχέτιση να είναι μέτρια (δηλαδή μεγαλύτερη από πριν).
- Οι δημογραφικές μεταβλητές που δε συσχετίζονται καθόλου γραμμικά με την ανασφάλεια, βάσει του συντελεστή Pearson, είναι η ηλικία και το φύλο, αφού εμφανίζουν συντελεστή κοντά στο 0, ενίοτε δε και με αρνητικό πρόσημο.
- Δύο στοιχεία, που από τη συσχέτισή τους με το αίσθημα του φόβου για έγκλημα, δείχνουν να έχουν σχέση με αυτόν, είναι το μέγεθος του νοικοκυριού στο

οποίο ανήκουν, καθώς και ο χρόνος διαμονής τους στην ίδια γειτονιά. Ο συντελεστής βέβαια, υποδεικνύει ασθενή έως μέτρια συσχέτιση.

Ως προς τις περιβαλλοντικές μεταβλητές

- Η μόνη περιβαλλοντική παράμετρος που εμφανίζεται να έχει ισχυρή γραμμική συσχέτιση με κάποιες από τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, είναι η καθαριότητα και η συντήρηση της περιοχής. Πιο αναλυτικά, δείχνει να συνδέεται γραμμικά με την ανησυχία του κόσμου μήπως πέσει θύμα εγκληματικής ενέργειας (με συντελεστή Pearson 0,507) και με την ασφάλεια που νιώθει στη γειτονιά του κατά τις βραδινές ώρες (με συντελεστή Pearson 0,515). Με τις υπόλοιπες ερωτήσεις, η συγκεκριμένη μεταβλητή συσχετίζεται μεν, ασθενώς δε.
- Οι περισσότερες από τις υπόλοιπες περιβαλλοντικές μεταβλητές δείχνουν να συνδέονται ασθενώς με τις απαντήσεις, γιατί εμφανίζουν τον συντελεστή συσχέτισης Pearson, να κυμαίνεται από 0,3 μέχρι 0,5. Παρόλα αυτά, τα χαρακτηριστικά της περιοχής που συσχετίζονται περισσότερο με το αίσθημα του φόβου για την παραβατικότητα, είναι η ευρυχωρία της περιοχής, ο φωτισμός της κατά τη διάρκεια της νύχτας και η αισθητική της.
- Αντιθέτως οι μεταβλητές που δεν εμφανίζουν καμία σχέση με τον φόβο για το έγκλημα, είναι η ζωντάνια της περιοχής και ο φωτισμός της κατά τις πρωινές ώρες, οι οποίες δίνουν συντελεστή Pearson κάτω από 0,3.

5.4. Ταξινόμηση

5.4.1. Θεωρητικό Υπόβαθρο

Η ταξινόμηση ή ανάλυση σε κατηγορίες - ομάδες (classification), είναι η διαδικασία κατά την οποία ξεχωριστά αντικείμενα - περιστατικά κατανέμονται σε κατηγορίες, όσο το δυνατόν αντικειμενικότερα, με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται. Ο στόχος είναι προφανής και είναι η αντιμετώπιση των ομάδων με τους ίδιους νόμους και κανόνες (Johnston, 1976). Η ταξινόμηση μπορεί να είναι επιβλεπόμενη ή μη επιβλεπόμενη.

Η **μη επιβλεπόμενη ταξινόμηση** (Unsupervised classification ή Cluster analysis) είναι μια μέθοδος που χρησιμοποιείται στη διερεύνηση δεδομένων και προσπαθεί να δημιουργήσει “φυσικές” ομάδες δεδομένων. Αυτές οι ομάδες είναι ανεπηρέαστες, με την έννοια ότι δεν απαιτούνται εκ των προτέρων υποθέσεις, όπως συμβαίνει στις περισσότερες στατιστικές μεθόδους. Η μη επιβλεπόμενη ταξινόμηση είναι ένα εργαλείο περιγραφής και εξερεύνησης των δεδομένων. Είναι μια μέθοδος που καθοδηγείται από τα δεδομένα (data driven) και το μόνο που απαιτείται από τον χρήστη είναι ο καθορισμός του αριθμού των τάξεων.

Τα καλύτερα παραδείγματα χρήσης της μη επιβλεπόμενης ταξινόμησης αναφέρονται στον προσδιορισμό κλιματικών περιφερειών, ή στον προσδιορισμό ομοιογενών

ζωνών κοινωνικοοικονομικών δεδομένων, που προέρχονται συνήθως από απογραφές πληθυσμού (Johnston, 1976). Χρησιμοποιείται, επίσης, εκτενώς, στην εύρεση των φασματικών τάξεων σε δορυφορικές πολυφασματικές εικόνες, όταν δεν υπάρχουν δείγματα εδάφους (Αργιαλάς, 1994).

Θα πρέπει να αναφερθεί, ότι διαφορετικές μέθοδοι ταξινόμησης οδηγούν σε διαφορετικά αποτελέσματα και οι διαφορές αυτές μπορεί να είναι μεγάλες. Οι Openshaw και Gillard (1978) απέδειξαν ότι τα αποτελέσματα μπορεί να επηρεαστούν από τους αλγόριθμους υλοποίησης της ίδιας μεθόδου. Δεν υπάρχει μέθοδος που να είναι καλύτερη από όλες τις άλλες και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η επιλογή της κατάλληλης, κάθε φορά, μεθόδου, αποτελεί πρόκληση. Ο καθορισμός της καλύτερης μεθόδου ταξινόμησης εξαρτάται από τον σκοπό της. Ο αριθμός των τάξεων επιπλέον, είναι μια άλλη εξαιρετικά σημαντική απόφαση, η οποία επηρεάζει και την ακρίβεια της ταξινόμησης.

Υπάρχουν αρκετές μέθοδοι, οι οποίες επιτυγχάνουν μη επιβλεπόμενη ταξινόμηση, όπως η παραδοσιακά χρησιμοποιούμενη στατιστική, η λογική της ασάφειας, τα νευρωνικά δίκτυα, καθώς και ο συνδυασμός των δυο τελευταίων, με την ενδεχόμενη χρήση γενετικών αλγορίθμων. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται και αναλύονται τα χαρακτηριστικά της στατιστικής ταξινόμησης, καθώς και τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της.

Η στατιστική ταξινόμηση είναι η πιο συνήθης μέθοδος, σε σχέση με τις υπόλοιπες. Υπάρχουν αρκετές στατιστικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται για αυτό το σκοπό. Η πιο διαδεδομένη μέθοδος για τον συνδυασμό διαφόρων "περιπτώσεων" σε κατηγορίες είναι η ιεραρχική, κατά την οποία υπάρχει η δυνατότητα, η κατηγοριοποίηση να γίνει είτε με τη χρήση της σωρευτικής (agglomerative) μεθόδου, είτε με τη χρήση της διαιρετικής (divisive) μεθόδου. Στην πρώτη περίπτωση, στο πρώτο βήμα, όλες οι "περιπτώσεις" θεωρούνται αυτόνομες ομάδες και ομαδοποιούνται στα επόμενα βήματα, σύμφωνα με κάποιο μέτρο ομοιότητας με δοσμένα κριτήρια. Στη δεύτερη μέθοδο, αρχικά, όλες οι «περιπτώσεις» θεωρείται ότι αποτελούν μία ομάδα, η οποία σε διαδοχικά βήματα διασπάται σε επιμέρους ομάδες, μέχρι η κάθε «περίπτωση» να αποτελέσει μία ομάδα. Η καλύτερη περίπτωση θα ήταν να προσδιοριστεί ο κάθε δυνατός συνδυασμός και μετά να αποφασισθεί ποιος είναι ο καλύτερος για τη συγκεκριμένη περίπτωση, γεγονός όμως που είναι αδύνατο, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των περιπτώσεων.

Ένας από τους, συχνά, χρησιμοποιούμενους αλγόριθμους, ιδίως στην ταξινόμηση εικόνων, είναι ο αλγόριθμος επαναληπτικής βελτιστοποίησης των συσσωρεύσεων (ISODATA), ο οποίος υλοποιείται με τα ακόλουθα βήματα (Αργιαλάς, 1995):

1. Αρχικές τιμές. Ο αλγόριθμος αρχίζει με την επιλογή του αριθμού των συσσωρεύσεων A , και C σημείων του πολυφασματικού χώρου προτύπων, που θα χρησιμεύσουν ως υποψήφια κέντρα συσσώρευσης. Ας καλέσουμε τα κέντρα των αρχικών συσσωρεύσεων:

$$\underline{m}_i, i = 1, \dots, C$$

Η επιλογή των κέντρων \underline{m}_i , σε αυτό το στάδιο, είναι αυθαίρετη, με εξαίρεση ότι οποιοδήποτε ζευγάρι δεν μπορεί να αποτελείται από τα ίδια κέντρα. Είναι σκόπιμο, η επιλογή των κέντρων να γίνει κατά τρόπο ομοιόμορφο, μέσα από τα δεδομένα, έτσι ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία ανώμαλων συσσωρεύσεων και να συντομευθεί η σύγκλιση του αλγόριθμου.

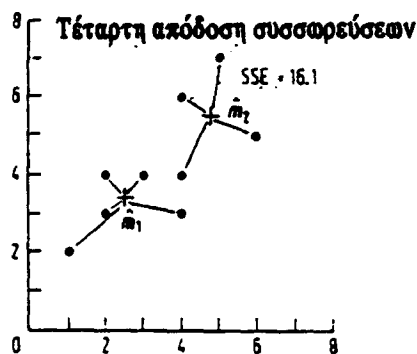
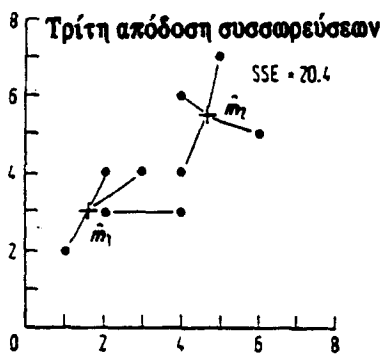
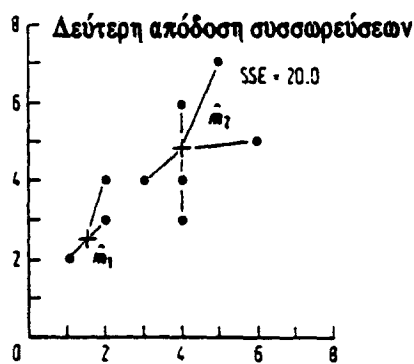
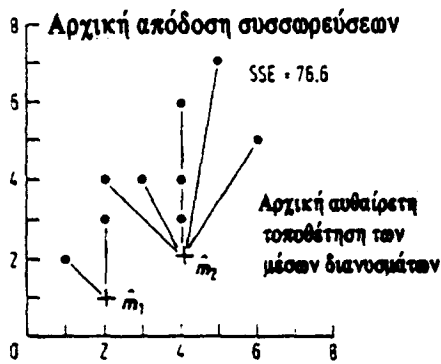
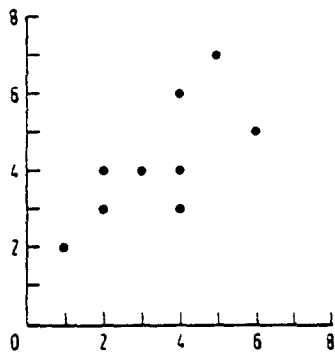
2. Η θέση χ του κάθε εικονοστοιχείου της εικόνας εξετάζεται και το στοιχείο αποδίδεται στην εγγύτερη υποψήφια συσσώρευση. Ο εγγύτερος γείτονας βρίσκεται με βάση την ευκλείδεια απόσταση ή την απόλυτη διαφορά των κέντρων.

3. Υπολογίζονται τα κέντρα (μέσοι) των νέων συσσωρεύσεων. Ας τα ονομάσουμε:

$$m_i, i = 1, \dots, C$$

4. Αν $m_i = \underline{m}_i$, για κάθε i , ο αλγόριθμος τερματίζεται. Αλλιώς τα \underline{m}_i επανορίζονται με τις τρέχουσες τιμές των m_i , και ο αλγόριθμος επιστρέφει στο βήμα (2).

Μια απλή μορφή του αλγόριθμου της επαναληπτικής βελτιστοποίησης δίνεται διαγραμματικά στο Σχήμα 18. Όπως φαίνεται, η μέθοδος οδηγεί προς τη σταδιακή ελάττωση του ολικού τετραγωνικού σφάλματος.

Σχήμα 18: Σχηματική απεικόνιση των σταδίων του αλγόριθμου ISODATA (Αργιαλάς, 1995).

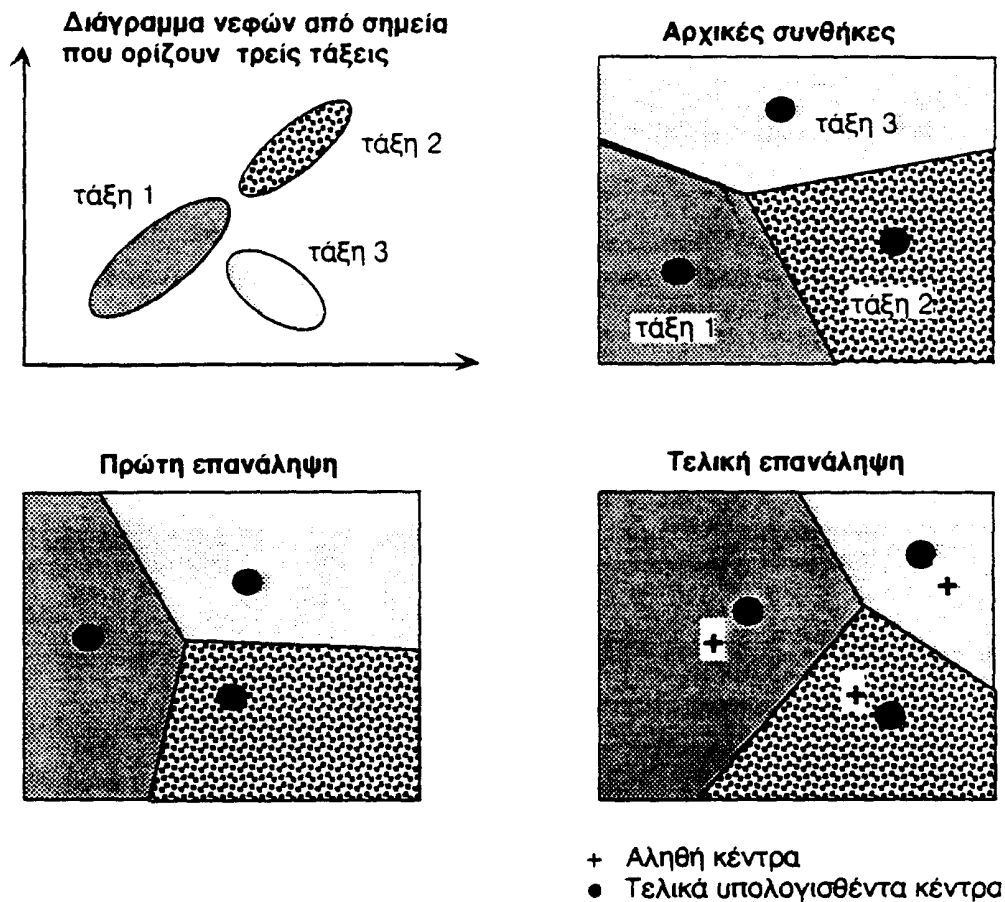
Το Σχήμα 19 παρουσιάζει μία εφαρμογή του αλγόριθμου των K-κέντρων (K-means), που αποτελεί τον πιο δημοφιλή αλγόριθμο, σε ένα δισδιάστατο σύνολο δεδομένων. Τα δεδομένα αποτελούνται από τρεις κανονικές κατανομές με διαφορετικά μέσα διανύσματος και πίνακες συμμεταβλητότητας. Στο πρώτο βήμα του αλγόριθμου καθορίζεται ένα αρχικό μέσο διάνυσμα για την κάθε τάξη. Ο κάθε κένναβος αποδίδεται στον εγγύτερο μέσο και έτσι σχηματίζονται οι πρώτες διαχωριστικές επιφάνειες, υπολογίζονται νέα μέσα διανύσματα από το αποτέλεσμα της προηγούμενης ταξινόμησης και οι κένναβοι αποδίδονται στις νέες τάξεις με τις νέες διαχωριστικές επιφάνειες. Η διαδικασία συνεχίζεται, μέχρι να μην υπάρχει σημαντική διαφορά από επανάληψη σε επανάληψη. Ο αλγόριθμος δεν επηρεάζεται από την

επιλογή των αρχικών μέσων διανυσμάτων. Αν τα μέσα διανύσματα που επιλέγονται αρχικά, δεν είναι κοντά στα τελικά μέσα διανύσματα, προφανώς θα χρειάζονται περισσότερες επαναλήψεις για τη σύγκλιση του αλγόριθμου.

Στις μεθόδους που αναφέρθηκαν, μετά από κάθε βήμα, οι ομάδες αντικαθίστανται από τα κεντροειδή τους και οι νέες αποστάσεις υπολογίζονται με βάση τα νέα κέντρα.

5.4.2. Μεθοδολογία

Με βάση, λοιπόν, το προηγούμενο θεωρητικό υπόβαθρο και χρησιμοποιώντας τα στοιχεία από τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν στον Δήμο Αθηναίων συγκεκριμένα, εφαρμόστηκε η μη επιβλεπόμενη ταξινόμηση και έγινε η ομαδοποίηση των ερωτηθέντων και των απαντήσεών τους (clustering). Ως μεταβλητές χρησιμοποιήθηκαν οι απαντήσεις των ερωτηθέντων και χρησιμοποιήθηκε ο αλγόριθμος k-means. Από αυτή τη διαδικασία, προέκυψαν ομαδοποιήσεις συγκεκριμένου αριθμού clusters.

Σχήμα 19: Γραφική απεικόνιση του αλγόριθμου K-κέντρα (Αργιαλάς, 1995)

Η χωρική μονάδα που επιλέχτηκε για την κατανομή των επιμέρους clusters, ήταν οι επτά Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου Αθηναίων. Ακολούθως, προέκυψαν οι μεγαλύτερες και οι μικρότερες συγκεντρώσεις των clusters αυτών στην κάθε Δημοτική Κοινότητα. Έτσι, το αποτέλεσμα ήταν να απεικονιστεί ο τρόπος με τον οποίο διαμορφώνεται το φαινόμενο του αστικού φόβου για το έγκλημα στις διαφορετικές συνοικίες του Δήμου Αθηναίων.

Πιο αναλυτικά, οι επτά δημοτικές κοινότητες (ΔΚ), πρώην δημοτικά διαμερίσματα, στις οποίες χωρίζεται ο Δήμος Αθηναίων είναι (<https://www.cityofathens.gr>):

Η 1^η ΔΚ που περιλαμβάνει το κέντρο της Αθήνας, με το λεγόμενο εμπορικό τρίγωνο. Ο πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2011 είναι 75.810 κάτοικοι (2001: 100.936).

Η 2^η ΔΚ που περιλαμβάνει τις Ν.Α. συνοικίες της Αθήνας. Ο πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ανερχόταν στους 103.004 κατοίκους (2001: 126.932).

Η 3^η ΔΚ που περιλαμβάνει τις Ν.Δ. συνοικίες με πληθυσμό, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, 46.508 κατοίκους (2001: 54.794).

Η 4^η ΔΚ που περιλαμβάνει τις Δ. συνοικίες. Ο πληθυσμός της, σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ήταν 85.629 κάτοικοι (2001: 92.310).

Η 5^η ΔΚ που περιλαμβάνει τις Β.Δ. συνοικίες από τα Κάτω Πατήσια μέχρι τον Προμπονά. Ο πληθυσμός της, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ήταν 98.665 κάτοικοι (2001: 105.539).

Η 6^η ΔΚ που περιλαμβάνει τις βόρειες κεντρικές συνοικίες. Ο πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ήταν 130.582 κάτοικοι (2001: 162.366).

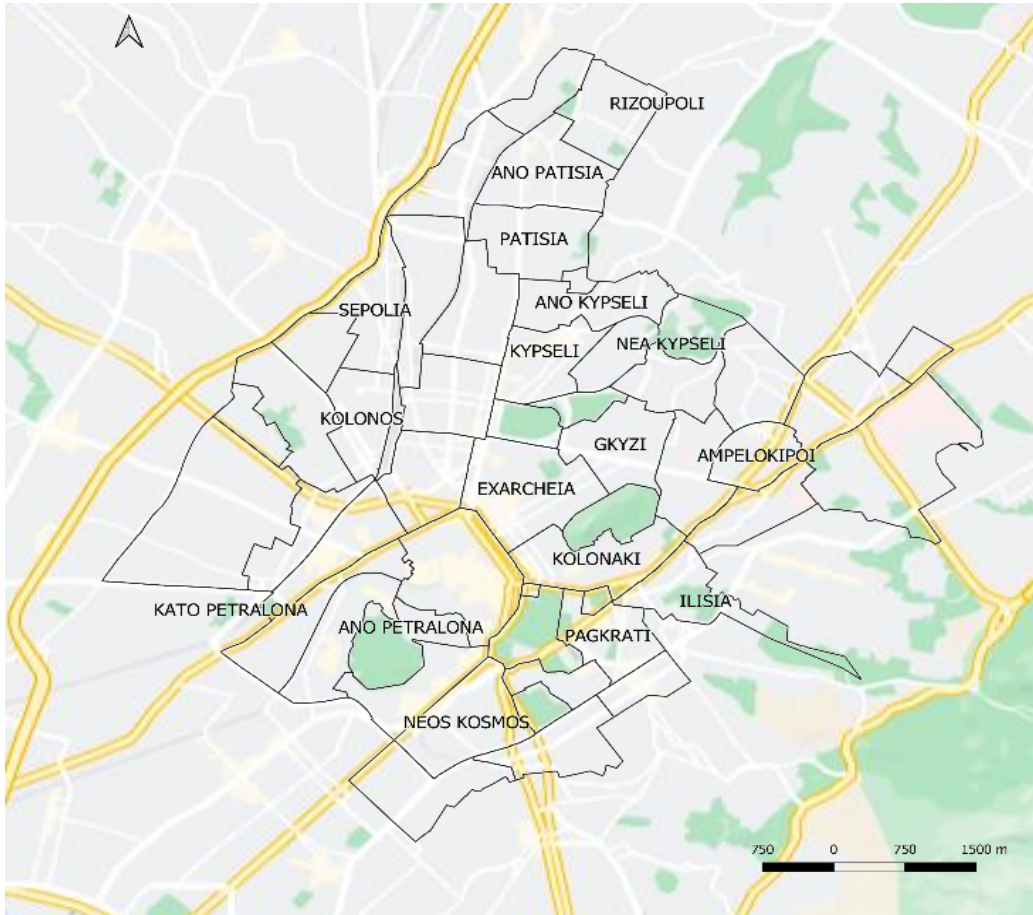
Τέλος η 7^η ΔΚ, η οποία περιλαμβάνει τις Β.Α. συνοικίες της Αθήνας, με πληθυσμό σύμφωνα με την απογραφή του 2011, 123.848 κατοίκους (2001: 146.289).

Συνολικά, στον Δήμο περιλαμβάνονται 48 συνοικίες (https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%91%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%B1%CE%AF%CF%89%CE%BD_cite_note-7) που υποδιαιρούνται σε 129 γειτονίες. Σε όλα τα διαμερίσματα παρατηρείται πληθυσμιακή μείωση, βάσει των τελευταίων απογραφών του 2001 και 2011.

Οι πιο μεγάλες, πληθυσμιακά, περιοχές των Δημοτικών Κοινοτήτων της Αθήνας είναι οι εξής (Σχ. 20):

- Κουκάκι
- Κολωνάκι
- Εξάρχεια
- Ιλίσια
- Νέος Κόσμος
- Παγκράτι
- Πετράλωνα
- Κολωνός

- Σεπόλια
- Ριζούπολη
- Πατήσια
- Κυψέλη
- Γκύζη
- Αμπελόκηποι

Σχήμα 20: Χάρτης απεικόνισης των μεγαλύτερων περιοχών των Δημοτικών Κοινοτήτων της Αθήνας

Είναι γεγονός, ότι οι Δημοτικές Κοινότητες παρουσιάζουν, κυρίως στο εσωτερικό τους, διαφοροποιημένες εικόνες. Αποτελούνται από αρκετές γειτονιές και, ενίοτε, συνοικίες με διαφορετικά χαρακτηριστικά, κάθε φύσης (πολεοδομικά, πληθυσμιακά, εισοδηματικά, ανθρωπογενή, φυσικά κλπ.)

Η 1^η ΔΚ, επειδή περιλαμβάνει το κέντρο του Δήμου Αθηναίων, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού και του εμπορικού τριγώνου, χαρακτηρίζεται από πληθώρα χρήσεων γης και διαφορετική φυσιογνωμία ανάμεσα στις επιμέρους γειτονιές της. Από τη μία πλευρά, σε αυτή τη ΔΚ ανήκει το Κολωνάκι, η Πλάκα και το Σύνταγμα, περιοχές ως επί το πλείστον κατοικίας, μαζί με εμπορικές χρήσεις, με

πολύ ψηλή αξίας γης (Αντικειμενική και Εμπορική). Οι γειτονιές αυτές διαφοροποιούνται ακόμα και μεταξύ τους, καθώς η Πλάκα αποτελεί τουριστικό πόλο έλξης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Από την άλλη πλευρά, περιλαμβάνει την Ομόνοια και το Μοναστηράκι, περιοχές πολυπολιτισμικές, με πολλές χρήσεις (εμπορικές και αναψυχής), οι οποίες αποτελούν ταυτόχρονα τουριστικούς πόλους έλξης. Επιπλέον, στη συγκεκριμένη Δημοτική Κοινότητα ανήκουν και περιοχές κατοικίας, όπως τα Ιλίσια, η Νεάπολη, το Κουκάκι καθώς και τα Εξάρχεια, τα οποία χαρακτηρίζονται από πληθώρα χρήσεων γης και μία διαφορετική φυσιογνωμία.

Η 2η Δημοτική Κοινότητα με τις νοτιοανατολικές συνοικίες, περιλαμβάνει κυρίως περιοχές κατοικίας, όπως το Μετς και το Παγκράτι, τα οποία τα τελευταία χρόνια έχουν αλλάξει φυσιογνωμία λόγω της παρουσίας πολλών χώρων αναψυχής. Επίσης, περιλαμβάνει και τον Άγιο Αρτέμιο και τον Νέο Κόσμο, γειτονιές που θεωρούνται περιοχές κατοικίας, με διαφορετικό χαρακτήρα από τις προηγούμενες.

Στην 3^η Δημοτική Κοινότητα με τις νοτιοδυτικές συνοικίες, ανήκουν το Θησείο, το Μεταξουργείο και τα Πετράλωνα, που είναι περιοχές κατοικίας με έντονο το στοιχείο της αναψυχής και οι οποίες ταυτόχρονα έχουν ιδιαίτερη φυσιογνωμία. Κάποιες γειτονιές από αυτές έχουν γίνει, κατά διαστήματα, στόχοι κάποιου είδους εξευγενισμού. Στην ίδια ΔΚ ανήκει και το Γκάζι, το οποίο έχει εξελιχθεί σε ζώνη αναψυχής, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί και αυτό περιοχή με ιδιαίτερο χαρακτήρα. Επιπλέον, στην ίδια ΔΚ ανήκει και το Ρουφ.

Η 4^η Δημοτική Κοινότητα με τις δυτικές συνοικίες, περιλαμβάνει περιοχές κατοικίας και πάλι, όπως η Ακαδημία Πλάτωνος, η Κολοκυνθού και ο Κολωνός, περιοχές που είναι κατά βάση πιο υποβαθμισμένες. Επίσης, σε αυτή τη ΔΚ ανήκει και ο Άγιος Νικόλαος και η Πλατεία Αττικής, που έχουν σηκώσει μεγάλο φόρτο από τις μεταναστευτικές ροές, σε σχέση με άλλες περιοχές της Αθήνας.

Στην 5^η Δημοτική Κοινότητα, η οποία είναι η βορειοδυτική μεριά της Αθήνας, ανήκουν τα Κάτω Πατήσια και η περιοχή Προμπονά, περιοχές κατοικίας οι οποίες έχουν ταυτόχρονα δεχτεί κι αυτές πλήγμα από το μεταναστευτικό πρόβλημα.

Ως προς την 6^η Δημοτική Κοινότητα με τις βόρειες και κεντρικές συνοικίες, αυτή περιέχει την Πλατεία Κολιάτσου, την Πλατεία Βικτωρίας, τον Σταθμό Λαρίσης και τα Πατήσια. Η κατοικία υπερτερεί σαν χρήση γης, μαζί με τις εμπορικές δραστηριότητες. Μαζί με τα δύο προηγούμενες Δημοτικές Κοινότητες, αντιμετωπίζει και αυτή, το μεταναστευτικό πρόβλημα. Επιπλέον στην ίδια ΔΚ ανήκει και ο σιδηροδρομικός σταθμός Λαρίσης, χρήση υπερτοπικής σημασίας, δηλαδή περιοχή που λειτουργεί ως πόλος έλξης για μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Η Κυψέλη, η οποία ανήκει στην ίδια ΔΚ, βρίσκεται σε μία πορεία ανάκαμψης και ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια, η οποία έχοντας αντιμετωπίσει προβλήματα ταυτότητας και ψηλής εγκληματικότητας, έχει αρχίσει να ξανακερδίζει το χαμένο έδαφος.

Η 7^η Δημοτική Κοινότητα τέλος, αποτελείται από περιοχές παρεμφερείς, σχετικά κεντρικές, οι οποίες συνδυάζουν την κατοικία με κάποιες άλλες χρήσεις, όπως είναι οι εμπορικές και η αναψυχή.

Για να φανεί η βέλτιστη ομαδοποίηση των αποτελεσμάτων, έγιναν τρεις διαφορετικές δοκιμές ταξινόμησης, δηλαδή για 4, 5 και 6 clusters. Τα αποτελέσματα αποδείχτηκαν πιο σαφή και διακριτά στην ταξινόμηση των 5 clusters. Παρόλα αυτά, αναφέρονται και αναλύονται και οι τρεις δοκιμές, ούτως ώστε να γίνει σαφέστερη η επιλογή των 5 ομάδων.

Η αναλυτική επεξεργασία και τα αποτελέσματα περιλαμβάνονται στα αρχεία του Παρ/τος ΙΙΙ.

5.4.2.1. Ομαδοποίηση Clusters 4

Cluster 1 (κίτρινο)

Το cluster 1 περιλαμβάνει γυναίκες 25-34 χρονών, που μένουν 3-5 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά 2 ατόμων, με μεταπτυχιακό τίτλο. Είναι εργαζόμενες πλήρους απασχόλησης και θεωρούν τις γειτονιές που μένουν, πολύ φωτεινές τη μέρα, σχετικά φωτεινές τη νύχτα, σχετικά όμορφες και καθαρές, λίγο ζωντανές το πρωί και το βράδυ και λίγο ευρύχωρες. Δηλώνουν σχετικά ήρεμες μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας και η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται λίγο από την εγκληματικότητα και από τον φόβο του εγκλήματος. Έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, και το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο να πέσουν πάλι τους επόμενους 12. Επιπλέον νιώθουν πολύ ασφαλείς τη μέρα και πλήρως ασφαλείς τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου δηλώνουν σχετικά ήρεμες, την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο, ούτε ήρεμες ούτε ανήσυχες, και τέλος πολύ ήρεμες ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών, τη ληστεία, την επίθεση στον δρόμο καθώς και το να πέσουν θύμα σε ΜΜΜ.

Το έγκλημα για το οποίο ανησυχούν περισσότερο είναι η διάρρηξη. Ως προς το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές, εκτιμούν ότι είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι έχει μείνει στο ίδιο επίπεδο τα τελευταία 2 χρόνια.

Συμφωνούν λίγο ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, καθώς και ως προς το ότι αλλάζει η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος. Τέλος, διαφωνούν πλήρως ως προς το ότι φοβούνται υπερβολικά για πιθανή θυματοποίησή τους.

Cluster 2 (κόκκινο)

Το Cluster 2 περιλαμβάνει άνδρες ηλικίας 15-24 χρονών, που μένουν παραπάνω από 20 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά των 4 ατόμων. Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσής τους, έχουν Απολυτήριο Λυκείου, είναι φοιτητές και μένουν σε γειτονιές που θεωρούν λίγο φωτεινές τη μέρα, και καθόλου τη νύχτα, λίγο όμορφες, καθόλου καθαρές, πολύ ζωντανές το πρωί και λίγο το βράδυ και καθόλου ευρύχωρες. Δηλώνουν πολύ ανήσυχοι μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, και η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται πολύ από την εγκληματικότητα και από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, παρόλα αυτά θεωρούν πιθανό το να πέσουν τους επόμενους 12. Δε νιώθουν καθόλου ασφαλείς τη μέρα και λίγο ασφαλείς τη νύχτα.

Ως προς την κλοπή αυτοκινήτου ή πραγμάτων μέσα από αυτό, είναι σχετικά ανήσυχοι, ως προς την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο, καθώς και ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών δηλώνουν πολύ ανήσυχοι, ως προς τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο σχετικά ανήσυχοι και τέλος ανησυχούν πολύ μήπως πέσουν θύματα σε MMM.

Ανησυχούν περισσότερο για τη χρήση και διακίνηση των ναρκωτικών, θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές είναι ψηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι έχει μικρή αύξηση τα τελευταία 2 χρόνια.

Δε συμφωνούν καθόλου ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα. Θεωρούν ότι αλλάζει η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος. Τέλος διαφωνούν σχετικά, ως προς το ότι ο φόβος τους μην πέσουν θύμα είναι υπερβολικός.

Cluster 3 (μπλε)

Το Cluster 3 περιλαμβάνει άνδρες 35-44 χρονών που μένουν 3-5 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά των 2 ατόμων και είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ. Οι γειτονιές που μένουν, θεωρούν ότι είναι σχετικά φωτεινές τη μέρα, και λίγο τη νύχτα, λίγο όμορφες, καθόλου καθαρές, πολύ ζωντανές το πρωί και λίγο το βράδυ και σχετικά ευρύχωρες. Δηλώνουν λίγο ανήσυχοι μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, και η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ από την εγκληματικότητα και από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, και το θεωρούν σχετικά πιθανό το να πέσουν τους επόμενους 12. Επιπλέον, νιώθουν σχετικά ασφαλείς τη μέρα και πολύ ασφαλείς τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου ή πραγμάτων από μέσα από αυτό, την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο, τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο και το να πέσουν θύματα σε MMM, δεν είναι

ούτε ήρεμοι ούτε ανήσυχοι, ενώ ανησυχούν σχετικά ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών.

Ανησυχούν περισσότερο για τη σωματική βία, θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι είναι στα ίδια επίπεδα τα τελευταία 2 χρόνια.

Συμφωνούν λίγο ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, καθώς και ότι αλλάζει η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος. Επίσης, συμφωνούν λίγο ως προς το ότι φοβούνται υπερβολικά μην πέσουν θύμα.

Cluster 4 (πράσινο)

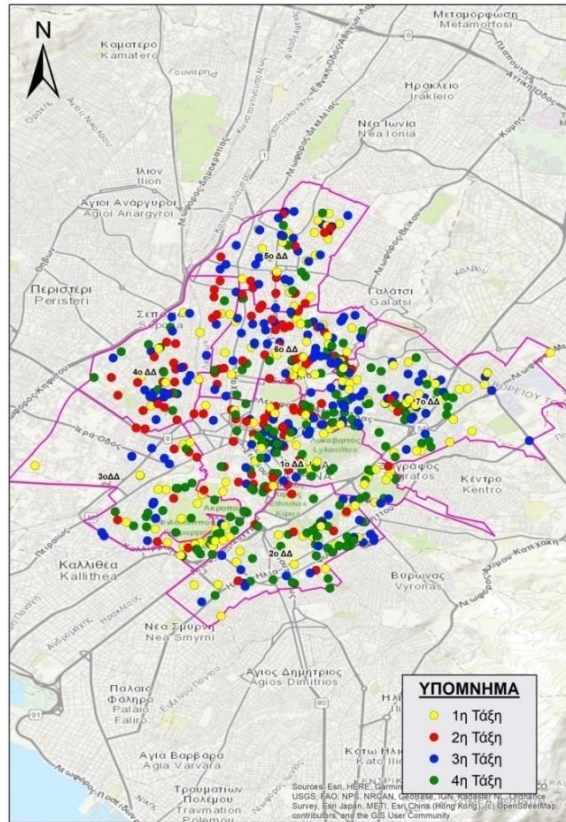
Το Cluster 4 περιλαμβάνει γυναίκες 15-24 χρονών, που μένουν 3-5 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά του ενός ατόμου, πτυχιούχοι οι περισσότερες και άνεργες. Μένουν σε γειτονίες που θεωρούν πολύ φωτεινές και τη μέρα και τη νύχτα, πάρα πολύ όμορφες και καθαρές, καθώς και πολύ ζωντανές και το πρωί και το βράδυ, και πολύ ευρύχωρες. Δηλώνουν σχετικά ανήσυχες μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται πολύ από την εγκληματικότητα και ούτε λίγο ούτε πολύ από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, το θεωρούν πιθανό όμως να πέσουν τους επόμενους 12, και νιώθουν σχετικά ασφαλείς τη μέρα αλλά πολύ ασφαλείς τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου, την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο, και ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών, ισχυρίζονται ότι είναι σχετικά ήρεμες, και τέλος ως προς τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο καθώς και το να πέσουν θύμα σε ΜΜΜ, σχετικά ανήσυχες.

Το έγκλημα που τις ανησυχεί περισσότερο είναι η σεξουαλική κακοποίηση. Θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές, είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι έχει παραμείνει ίδιο τα τελευταία 2 χρόνια.

Συμφωνούν σχετικά ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, καθώς και ότι φοβούνται υπερβολικά για πιθανή θυματοποίησή τους. Τέλος, συμφωνούν απόλυτα ότι αλλάζει λίγο η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος.

Η κατανομή των clusters ανά Δ.Κ., καθώς και το μέγεθός τους φαίνονται στα Σχήματα 21 και 22.

Σχήμα 21: Ταξινόμηση τεσσάρων clusters

4 clusters	cluster 1	cluster 2	cluster 3	cluster 4	Σύνολο
	cluster 1	cluster 2	cluster 3	cluster 4	Σύνολο
1η ΔΚ	49	41	39	64	193
2η ΔΚ	21	9	22	34	86
3η ΔΚ	14	5	9	18	46
4η ΔΚ	10	26	21	10	67
5η ΔΚ	20	17	24	7	68
6η ΔΚ	24	35	39	17	115
7η ΔΚ	43	8	41	44	136
	181	141	195	194	711

Σχήμα 22: Μέγεθος «cluster» ανά ΔΚ

Ποσοστό του κάθε cluster σε κάθε ΔΚ σε σχέση με τις υπόλοιπες Δ.Κ. (Σχ. 23)

Το cluster 1 είναι ελάχιστο στην 4^η Κοινότητα (5,52%). Επίσης το μόνο ψηλό ποσοστό και κοντινό στο ψηλότερο είναι στο 7^η Δ.Κ. (γύρω στο 24%). Στις υπόλοιπες κοινότητες οι διακυμάνσεις των ποσοστών δεν είναι μεγάλες, με το μεγαλύτερο να το συναντάμε στην 1^η (27,07%).

Το cluster 2 εμφανίζει το μικρότερο ποσοστό στο 3^η ΔΚ και πολύ μικρά, κάτω από το 10% στην 7^η κοινότητα και στη 2^η ΔΚ. Το μεγαλύτερο ποσοστό του παρατηρείται στην 1^ηΔΚ (29,08%). Ως προς το συγκεκριμένο cluster οι διαφοροποιήσεις είναι αρκετά έντονες ανάλογα με τα δημοτικά διαμερίσματα. Είναι σαν να χωρίζονται σε δύο υποενότητες τα δημοτικά διαμερίσματα ως προς αυτό το cluster, η μία αποτελείται από την 1^η, την 5^η και την 6^η και η άλλη από την 3^η, την 2^η και την 7^η ΔΚ.

Στο cluster 3 βλέπουμε πάλι το μικρότερο ποσοστό στην 3^η ΔΚ (4,62%), ενώ το πιο υψηλό ποσοστό παρατηρείται ακριβώς το ίδιο στην 1^η ΔΚ και στην 6^η (20,00%).

Ως προς το cluster 4, εκτός από το χαμηλότερο ποσοστό που το συναντάμε στην 5^η ΔΚ (3,61%). Σημειωτέο δε είναι ότι στην 3^η, 4^η, 5^η κι 6^η ΔΚ, τα ποσοστά είναι κάτω από το 10%. Παρατηρείται το ψηλότερο ποσοστό (32,99%) στην 1^η Κοινότητα.

Στη συγκεκριμένη ομαδοποίηση παρατηρούμε ότι όλες οι ομάδες παρουσιάζουν το μεγαλύτερο τους ποσοστό στην 1^η Κοινότητα του δήμου. Οι διαφοροποιήσεις τους έχουν διακυμάνσεις ως προς τα ελάχιστα ποσοστά. Αυτά παρουσιάζονται σε διαφορετικές Κοινότητες για την κάθε ομάδα, εκτός από την 3^η Δ.Κ., όπου έχουμε τα χαμηλότερα ποσοστά και στο τρίτο και στο τέταρτο cluster.

	ποσοστό 1	ποσοστό 2	ποσοστό 3	ποσοστό 4
1η ΔΚ	27,07	29,08	20,00	32,99
2η ΔΚ	11,60	6,38	11,28	17,53
3η ΔΚ	7,73	3,55	4,62	9,28
4η ΔΚ	5,52	18,44	10,77	5,15
5η ΔΚ	11,05	12,06	12,31	3,61
6η ΔΚ	13,26	24,82	20,00	8,76
7η ΔΚ	23,76	5,67	21,03	22,68

Σχήμα 23: Ποσοστό του κάθε cluster σε κάθε Κοινότητα σε σχέση με τις υπόλοιπες ΔΚ

Ποσοστό του κάθε cluster σε σχέση με τα υπόλοιπα clusters στην κάθε Δ.Κ. (Σχ. 24)

Στην 1^η ΔΚ το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνει το cluster 4 (33,16%) και το μικρότερο το 3^ο cluster (20,21%) με ελάχιστες διαφοροποιήσεις σχετικά με τα υπόλοιπα clusters . Τη μεγάλη διαφορά την κάνει μόνο το υψηλότερο.

Στη 2^η ΔΚ, το cluster 4 εμφανίζεται με το μεγαλύτερο ποσοστό (39,53%), ενώ το cluster 2 με το μικρότερο (10,47%). Εδώ παρατηρούνται εντονότερες διακυμάνσεις ενδιάμεσα.

Στην 3^η ΔΚ περισσότερο συναντάμε πάλι το cluster 4 (39,13%) και το λιγότερο το cluster 2 (8,70% %). Το cluster 1 φαίνεται κι αυτό να έχει έντονη παρουσία.

Στην 4^η ΔΚ, η εικόνα διαφοροποιείται σε σχέση με τα προηγούμενα και το ψηλότερο ποσοστό (38,81%) καταλαμβάνει το cluster 2, ενώ τα clusters 1 και 4 είναι τα χαμηλότερα με ακριβώς ίδιο ποσοστό (14,93%). Επίσης, μεγάλο ποσοστό εμφανίζει και το 3^ο cluster με 31,34%.

Στην 5^η ΔΚ, βλέπουμε πάλι το μεγαλύτερο ποσοστό στο cluster 3 (35,29%), ενώ το μικρότερο, όπως και πριν, στο cluster 4 (10,29%).

Στην 6^η ΔΚ παρατηρούμε ότι υψηλότερο ποσοστό καταλαμβάνει πάλι το cluster 3 (33,91%) και χαμηλότερο το cluster 4 (14,78%).

Στην τελευταία ΔΚ διαφοροποιείται τελείως η εικόνα σε σχέση με τα προηγούμενα, με τα ποσοστά μέγιστο κι ελάχιστο να είναι αντίστοιχα στο cluster 4 (30,15%) και στο cluster 2 (3,68%), μια εικόνα που προσομοιάζει στις τρεις πρώτες κοινότητες.

Ομοιότητες, δηλαδή, παρουσιάζονται ανάμεσα στις Δημοτικές Κοινότητες 1,2,3 και 7, όπου ταυτίζονται τα μέγιστα κι ελάχιστα ποσοστά των αντίστοιχων ομάδων (με μία μόνον εξαίρεση στο 1^ο και το ελάχιστο ποσοστό του), καθώς και μεταξύ των Κοινοτήτων 4, 5 και 6 όπου και πάλι συμπίπτουν τα ποσοστά.

	ποσοστό 1	ποσοστό 2	ποσοστό 3	ποσοστό 4
1η ΔΚ	25,39	21,24	20,21	33,16
2η ΔΚ	24,42	10,47	25,58	39,53
3η ΔΚ	30,43	10,87	19,57	39,13
4η ΔΚ	14,93	38,81	31,34	14,93
5η ΔΚ	29,41	25,00	35,29	10,29
6η ΔΚ	20,87	30,43	33,91	14,78
7η ΔΚ	31,62	5,88	30,15	32,35

Σχήμα 24: Ποσοστό του κάθε cluster σε σχέση με τα υπόλοιπα στην κάθε ΔΚ.

5.4.2.2. Ομαδοποίηση Clusters 5

Cluster 1 (κίτρινο)

Το **Cluster 1** περιλαμβάνει γυναίκες 45-54 χρονών που μένουν 10-20 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά 2 ατόμων, με Απολυτήριο Λυκείου, είναι εργαζόμενες πλήρους απασχόλησης, κατοικούν σε γειτονιές που θεωρούν πάρα πολύ φωτεινές τη μέρα, ούτε λίγο ούτε πολύ τη νύχτα, πολύ όμορφες κι ευρύχωρες, ούτε σχετικά καθαρές και ζωντανές το πρωί και καθόλου ζωντανές το βράδυ, δηλώνουν σχετικά ήρεμες μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας. Η ποιότητα ζωής τους, δηλώνουν, ότι δεν επηρεάζεται καθόλου από την εγκληματικότητα και λίγο από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες και το θεωρούν απίθανο να πέσουν τον επόμενο χρόνο. Επίσης, νιώθουν πολύ ασφαλείς κατά τη διάρκεια της μέρας και πλήρως ασφαλείς τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου, είναι σχετικά ήρεμες, ενώ ως προς την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη, όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή προς το σχολείο, εμφανίζονται ως πολύ ήρεμες. Επίσης, δηλώνουν ότι νιώθουν ούτε ήρεμες ούτε ανήσυχες ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών, σχετικά ήρεμες ως προς τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο και τέλος πολύ ήρεμες ως προς το να πέσουν θύμα σε ΜΜΜ.

Ανάμεσα στα συνηθισμένα εγκλήματα, ανησυχούν περισσότερο για τη διάρρηξη. Επιπλέον, θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς επίσης κι ότι έχει παραμείνει στο ίδιο επίπεδο τα τελευταία 2 χρόνια.

Δε συμφωνούν ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, καθώς και το ότι αλλάζει η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος. Τέλος δε θεωρούν ότι φοβούνται υπερβολικά για πιθανή θυματοποίησή τους.

Cluster 2 (μπλε)

Το **Cluster 2** αφορά άνδρες 15-24 χρονών που μένουν παραπάνω από 20 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά των 4 ατόμων, έχουν Απολυτήριο Λυκείου και κάποιοι από αυτούς είναι ήδη φοιτητές. Θεωρούν ότι οι γειτονιές τους είναι λίγο φωτεινές τη μέρα, και καθόλου τη νύχτα, λίγο όμορφες και καθόλου καθαρές, πολύ ζωντανές το πρωί και λίγο το βράδυ και καθόλου ευρύχωρες, δηλώνουν ότι είναι πολύ ανήσυχoi μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας και ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται πολύ από την εγκληματικότητα και από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, παρόλα αυτά θεωρούν πιθανό το να πέσουν τους επόμενους 12 και δε νιώθουν καθόλου ασφαλείς τη μέρα και λίγο ασφαλείς τη νύχτα.

Ως προς την κλοπή αυτοκινήτου ή πραγμάτων από μέσα δηλώνουν σχετικά ανήσυχοι, ως προς την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο καθώς και ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών πολύ ανήσυχοι, ως προς τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο σχετικά ανήσυχοι και τέλος ανησυχούν πολύ μήπως πέσουν θύματα σε MMM.

Ανησυχούν περισσότερο για τη χρήση και διακίνηση των ναρκωτικών. Ως προς το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές, θεωρούν ότι είναι ψηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι έχει μικρή αύξηση τα τελευταία 2 χρόνια.

Δε συμφωνούν καθόλου ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα. Δηλώνουν ότι αλλάζει η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος. Τέλος δε θεωρούν ούτε λίγο ούτε πολύ ότι ο φόβος τους μην πέσουν θύμα είναι υπερβολικός.

Cluster 3 (μπλε)

Το **Cluster 3** περιλαμβάνει άνδρες 25-34 χρονών που μένουν 2-3 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά των 2 ατόμων και είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ, καθώς και εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης. Μένουν σε γειτονίες που θεωρούν ότι είναι πολύ φωτεινές τη μέρα, σχετικά φωτισμένες τη νύχτα, λίγο όμορφες και λίγο καθαρές, ούτε λίγο ούτε πολύ ζωντανές το πρωί και καθόλου το βράδυ και λίγο ευρύχωρες. Δηλώνουν σχετικά ήρεμοι μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ από την εγκληματικότητα και καθόλου από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους, τους τελευταίους 12 μήνες, και το θεωρούν απίθανο το να πέσουν τους επόμενους 12. Νιώθουν σχετικά ασφαλείς τη μέρα και απόλυτα ασφαλείς τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου ή πραγμάτων από μέσα, δηλώνουν ότι δεν είναι ούτε ήρεμοι ούτε ανήσυχοι. Σε σχέση με την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο, είναι σχετικά ήρεμοι, καθώς και ως προς τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο, ενώ ανησυχούν σχετικά ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών. Τέλος, δηλώνουν πολύ ήρεμοι ως το να πέσουν θύμα σε MMM.

Ανάμεσα στα εγκλήματα, ανησυχούν περισσότερο για την διάρρηξη. Θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές, είναι ψηλότερο από τον μέσο όρο, καθώς κι ότι παρουσιάζει μικρή αύξηση τα τελευταία 2 χρόνια.

Συμφωνούν πλήρως ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, καθώς και στο ότι αλλάζει η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος. Επίσης συμφωνούν απόλυτα ότι φοβούνται υπερβολικά μην πέσουν θύμα εγκληματικής ενέργειας.

Cluster 4 (μωβ)

Το **Cluster 4** αποτελείται από άνδρες 25-34 χρονών που μένουν 10-20 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά των 3 ατόμων και είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ, και είναι άνεργοι. Μένουν σε γειτονιές που θεωρού λίγο φωτεινές τη μέρα, λίγο φωτισμένες τη νύχτα, λίγο όμορφες και λίγο καθαρές, λίγο ζωντανές το πρωί και το βράδυ και λίγο ευρύχωρες. Δηλώνουν ότι ανησυχούν πολύ μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, και ισχυρίζονται ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται σχετικά από την εγκληματικότητα και από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, και το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο το να πέσουν τους επόμενους 12. Ως προς την ασφάλεια νιώθουν λίγο ασφαλείς τη μέρα και μέτρια κατά τη διάρκεια της νύχτας. Επίσης όσον αφορά όλα τα είδη των εγκλημάτων για τα οποία ερωτήθηκαν δηλώνουν ούτε ήρεμοι ούτε ανήσυχοι.

Ανησυχούν περισσότερο για τη σωματική βία. Θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές, είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι παραμένει στα ίδια επίπεδα τα τελευταία 2 χρόνια.

Επιπρόσθετα, συμφωνούν λίγο ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα. Τέλος, συμφωνούν λίγο και ως προς τη δήλωση ότι αλλάζει η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου που έχουν για το έγκλημα και ως προς το ότι φοβούνται υπερβολικά μην πέσουν θύμα εγκληματικής ενέργειας.

Cluster 5 (πράσινο)

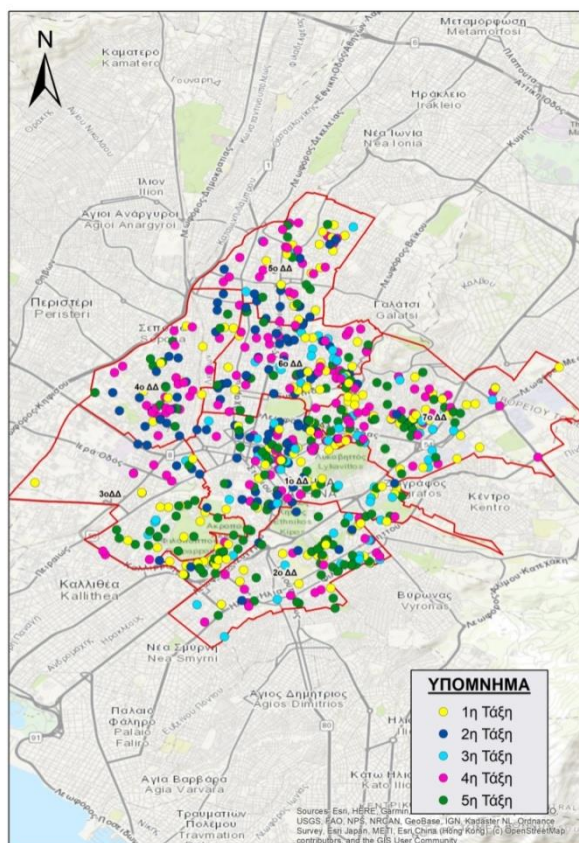
Το **Cluster 5** αφορά γυναίκες 15-24 χρονών που μένουν 3-5 χρόνια στην ίδια γειτονιά μόνες τους, είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ, είναι άνεργες και θεωρούν τις γειτονιές τους πολύ φωτεινές και τη μέρα και τη νύχτα, πάρα πολύ όμορφες και καθαρές, καθώς και πολύ ζωντανές και το πρωί και το βράδυ και πολύ ευρύχωρες. Δηλώνουν λίγο ανήσυχες μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται πολύ από την εγκληματικότητα και ούτε λίγο ούτε πολύ από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, το θεωρούν πιθανό όμως να πέσουν τους επόμενους 12, νιώθουν ούτε λίγο ούτε πολύ ασφαλείς τη μέρα αλλά πολύ ασφαλείς τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου, την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο δε νιώθουν ούτε ήρεμες ούτε ανήσυχες. Ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών, ως προς τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο καθώς και το να πέσουν θύμα σε ΜΜΜ δηλώνουν σχετικά ανήσυχες.

Το έγκλημα που τις ανησυχεί περισσότερο είναι η σεξουαλική κακοποίηση. Θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη

χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι έχει παραμείνει στο ίδιο επίπεδο τα τελευταία 2 χρόνια. Συμφωνούν ούτε λίγο ούτε πολύ ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, καθώς και στο ότι φοβούνται υπερβολικά για πιθανή θυματοποίησή τους. Τέλος, είναι πολύ σύμφωνες ως προς το ότι αλλάζει λίγο η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος.

Η κατανομή των clusters ανά Δ.Κ., καθώς και το μέγεθός τους φαίνονται στα Σχήματα 25 και 26.

Σχήμα 25: Ταξινόμηση πέντε clusters

	cluster 1	cluster 2	cluster 3	cluster 4	cluster 5
1η ΔΚ	44	41	24	33	51
2η ΔΚ	15	8	14	18	31
3η ΔΚ	12	4	6	6	18
4η ΔΚ	10	22	0	24	11
5η ΔΚ	16	15	5	23	9
6η ΔΚ	17	34	14	35	15
7η ΔΚ	41	5	18	34	38

Σχήμα 2617: Μέγεθος «cluster» ανά ΔΚ

Ποσοστό του κάθε cluster σε κάθε Κοινότητα σε σχέση με τις υπόλοιπες Δ.Κ. (Σχ. 27)

Το cluster 1 είναι ελάχιστο στην 4^η Κοινότητα (6,45%). Στις υπόλοιπες Κοινότητες οι διακυμάνσεις των ποσοστών δεν είναι μεγάλες, με το μεγαλύτερο να συναντάται στην 1^η (28,39%). Επίσης το μόνο ψηλό ποσοστό και κοντινό στο ψηλότερο είναι στην 7^η ΔΚ (γύρω στο 26%).

Το cluster 2 εμφανίζει πολύ μικρά ποσοστά (3,10% και 3,88%) στην 3^η και στην 7^η Κοινότητα αντίστοιχα, μικρό στη 2^η και το μεγαλύτερο ποσοστό του παρατηρείται στην 1^η ΔΚ (31,78%). Ως προς το συγκεκριμένο cluster οι διαφοροποιήσεις είναι αρκετά έντονες ανάλογα με τα δημοτικά διαμερίσματα.

Στο cluster 3 τα ποσοστά διαφοροποιούνται αρκετά. Στην 4^η ΔΚ συναντάμε μηδενικό ποσοστό, μικρά ποσοστά στην 5^η και στην 3^η και το πιο ψηλό ποσοστό παρατηρείται πάλι στην 1^η ΔΚ (29,63%).

Ως προς το cluster 4, εκτός από το χαμηλότερο ποσοστό που το συναντάμε στην 3^η ΔΚ (3,47%), οι διακυμάνσεις στα υπόλοιπα δεν είναι μεγάλες. Αξιοσημείωτο δε, είναι ότι στην 6^η ΔΚ, παρατηρείται και το ψηλότερο ποσοστό (20,23%), ενώ πολύ κοντά είναι και το ποσοστό του cluster στην 7^η ΔΚ (20,23%).

Τα ποσοστά στο cluster 5 διαφοροποιούνται πολύ μεταξύ τους. Το ελάχιστο παρατηρείται στην 5^η ΔΚ (5,20%) και το μεγαλύτερο στην 1^η (29,48%). Τα ενδιάμεσα κυμαίνονται από το 6% μέχρι το 22%.

Στη συγκεκριμένη ομαδοποίηση παρατηρούμε ότι όλες οι ομάδες παρουσιάζουν το μεγαλύτερο τους ποσοστό στην 1^η Κοινότητα του Δήμου, με μόνη εξαίρεση την 4^η ομάδα που το παρουσιάζει στην 6^η ΔΚ. Οι διαφοροποιήσεις τους παίζουν ως προς τα ελάχιστα ποσοστά, που παρουσιάζονται σε διαφορετικές κοινότητες για την κάθε ομάδα ως επί το πλείστον. Αξιοσημείωτο είναι ότι η ομάδα 3 δεν εμφανίζεται καθόλου στην 4^η Κοινότητα.

	cluster 1	cluster 2	cluster 3	cluster 4	cluster 5
1η ΔΚ	28,39	31,78	29,63	19,08	29,48
2η ΔΚ	9,68	6,20	17,28	10,40	17,92
3η ΔΚ	7,74	3,10	7,41	3,47	10,40
4η ΔΚ	6,45	17,05	0,00	13,87	6,36
5η ΔΚ	10,32	11,63	6,17	13,29	5,20
6η ΔΚ	10,97	26,36	17,28	20,23	8,67
7η ΔΚ	26,45	3,88	22,22	19,65	21,97

Σχήμα 187: Ποσοστό του κάθε cluster σε κάθε ΔΚ σε σχέση με τις υπόλοιπες ΔΚ

Ποσοστό του κάθε cluster σε σχέση με τα υπόλοιπα clusters στην κάθε Δ.Κ. (Σχ. 28)

Στην 1^οη ΔΚ το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνει το cluster 5 (26,42%) και το μικρότερο το 3 (12,44%) με μικρές διακυμάνσεις των υπολοίπων (17% - 23%).

Στη 2^η ΔΚ το cluster 5 εμφανίζεται με το μεγαλύτερο ποσοστό (36,05%) ενώ το cluster 2 (9,30%) με το μικρότερο (9,30%). Κι εδώ, δεν παρατηρούνται έντονες διακυμάνσεις ενδιάμεσα.

Στην 3^η ΔΚ το μεγαλύτερο ποσοστό βρίσκεται πάλι στο cluster 5, μεγαλύτερο όμως με πριν (39,13%) και το μικρότερο στο cluster 2 (8,70%%). Τα clusters 3 και 4 φαίνονται με το ίδιο ακριβώς ποσοστό.

Στην 4^η ΔΚ η εικόνα διαφοροποιείται σε σχέση με τα προηγούμενα και το ψηλότερο ποσοστό (35,82%) καταλαμβάνει το cluster 4 ενώ το cluster 3 είναι μηδενικό. Επίσης μεγάλο ποσοστό εμφανίζει και το 2^ο cluster με 32,84%.

Στην 5^η ΔΚ, βλέπουμε πάλι το μεγαλύτερο ποσοστό στο cluster 4 (33,82%), ενώ το μικρότερο όπως και πριν στο cluster 3 (7,35%).

Στην 6^η ΔΚ παρατηρούμε ότι ψηλότερο ποσοστό καταλαμβάνει πάλι το cluster 4 (30,43%) και χαμηλότερο το cluster 3 (12,17%).

Στην τελευταία ΔΚ διαφοροποιείται τελείως η εικόνα σε σχέση με τα προηγούμενα, με τα ποσοστά μέγιστο κι ελάχιστο να είναι αντίστοιχα στο cluster 1 (30,15%) και στο cluster 2 (3,68%).

Ομοιότητες, δηλαδή, παρουσιάζονται ανάμεσα στις Δημοτικές Κοινότητες 1, 2 και 3 όπου ταυτίζονται τα μέγιστα κι ελάχιστα ποσοστά των αντίστοιχων ομάδων (με μία μόνον εξαίρεση στο 1^ο και το ελάχιστο ποσοστό του), καθώς και μεταξύ των Κοινοτήτων 4, 5 και 6 όπου και πάλι συμπίπτουν τα ποσοστά. Η μόνη Δημοτική Κοινότητα που διαφοροποιείται είναι η 7^η σε σχέση με τα υπόλοιπα.

	cluster 1	cluster 2	cluster 3	cluster 4	cluster 5
1 ^η ΔΚ	22,80	21,24	12,44	17,10	26,42
2 ^η ΔΚ	17,44	9,30	16,28	20,93	36,05
3 ^η ΔΚ	26,09	8,70	13,04	13,04	39,13
4 ^η ΔΚ	14,93	32,84	0,00	35,82	16,42
5 ^η ΔΚ	23,53	22,06	7,35	33,82	13,24
6 ^η ΔΚ	14,78	29,57	12,17	30,43	13,04
7 ^η ΔΚ	30,15	3,68	13,24	25,00	27,94

Σχήμα 28: Ποσοστό του κάθε cluster σε σχέση με τα υπόλοιπα στην κάθε ΔΚ.

5.4.2.3. Ομαδοποίηση Clusters 6

Cluster 1(κίτρινο)

Το cluster1 περιλαμβάνει γυναίκες 25-34 χρονών που μένουν 3-5 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά 2 ατόμων. Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσής τους, έχουν μεταπτυχιακό τίτλο, είναι εργαζόμενες πλήρους απασχόλησης. Οι γειτονιές στις οποίες μένουν, θεωρούν ότι είναι πολύ φωτεινές τη μέρα, σχετικά φωτεινές τη νύχτα, σχετικά όμορφες και καθαρές, λίγο ζωντανές το πρωί και το βράδυ και λίγο ευρύχωρες. Δηλώνουν ότι δεν είναι ούτε ήρεμες ούτε ανήσυχες μήπως πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, καθώς και ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται λίγο από την εγκληματικότητα και από τον φόβο του εγκλήματος. Έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, και το θεωρούν σχετικά απίθανο να πέσουν πάλι τους επόμενους 12. Τέλος, νιώθουν πολύ ασφαλείς τη μέρα και απόλυτα ασφαλείς τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου, είναι σχετικά ήρεμες, ενώ ως προς την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσιους χώρους, όπως π.χ. το πάρκο ή στη διαδρομή προς το σχολείο, ούτε ήρεμες ούτε ανήσυχες. Επιπλέον, δηλώνουν πολύ ήρεμες ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών, τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο καθώς και το να πέσουν θύμα σε MMM.

Ανησυχούν περισσότερο για τη διάρρηξη. Ως προς το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους, συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές θεωρούν ότι είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι έχει παραμείνει στο ίδιο επίπεδο τα τελευταία 2 χρόνια.

Συμφωνούν λίγο, ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, καθώς και ως προς το ότι αλλάζει λίγο η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος. Τέλος, διαφωνούν πλήρως ως προς το ότι φοβούνται υπερβολικά για πιθανή θυματοποίησή τους.

Cluster 2(μωβ)

Το cluster 2 περιλαμβάνει άνδρες 15-24 χρονών που μένουν παραπάνω από 20 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά των 4 ατόμων. Έχουν Απολυτήριο Λυκείου, και είναι φοιτητές ως επί το πλείστον. Μένουν σε γειτονιές που θεωρούν λίγο φωτεινές τη μέρα, και καθόλου τη νύχτα, λίγο όμορφες, καθόλου καθαρές, πολύ ζωντανές το πρωί και λίγο το βράδυ και καθόλου ευρύχωρες. Δηλώνουν ότι είναι πολύ ανήσυχοι μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, και ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται πολύ από την εγκληματικότητα και από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, παρόλα

αυτά θεωρούν πιθανό το να πέσουν τους επόμενους 12. Ισχυρίζονται ότι δε νιώθουν καθόλου ασφαλείς τη μέρα και λίγο ασφαλείς τη νύχτα.

Ως προς την κλοπή αυτοκινήτου ή πραγμάτων από μέσα, είναι σχετικά ανήσυχοι, ως προς την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο καθώς και ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών, είναι πολύ ανήσυχοι, ως προς τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο σχετικά ανήσυχοι και τέλος ανησυχούν πολύ μήπως πέσουν θύματα σε MMM.

Η εγκληματική πράξη που τους φοβίζει περισσότερο είναι η χρήση και διακίνηση των ναρκωτικών. Επίσης, θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές, είναι ψηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι έχει μικρή αύξηση τα τελευταία 2 χρόνια.

Δε συμφωνούν καθόλου, ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα. Δηλώνουν ότι αλλάζει η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος. Τέλος, δε συμφωνούν ούτε λίγο ούτε πολύ ότι φοβούνται υπερβολικά μην πέσουν θύμα.

Cluster 3 (μπλε)

Το cluster 3 περιλαμβάνει άνδρες 25-34 χρονών που μένουν 2-3 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά των 2 ατόμων και είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ. Είναι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης και μένουν σε γειτονιές που θεωρούν πολύ φωτεινές τη μέρα, και σχετικά φωτεινές τη νύχτα, σχετικά όμορφες και λίγο καθαρές, πολύ ζωντανές το πρωί και σχετικά ζωντανές το βράδυ και ευρύχωρες. Δηλώνουν πολύ ανήσυχοι μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, καθώς επίσης ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται πάρα πολύ από την εγκληματικότητα και πολύ από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, και το θεωρούν πιθανό το να πέσουν τους επόμενους 12, νιώθουν ούτε λίγο ούτε πολύ ασφαλείς τη μέρα και περισσότερο ασφαλείς τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου ή πραγμάτων από μέσα δηλώνουν ότι είναι πολύ ανήσυχοι, ως προς την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο σχετικά ανήσυχοι, και ως προς τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο ότι είναι σχετικά ήρεμοι, ούτε ήρεμοι ούτε ανήσυχοι ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών και ως προς τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο και τέλος ως προς το να πέσουν θύμα σε MMM σχετικά ανήσυχοι.

Ανησυχούν περισσότερο για την κλοπή, θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους, συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα, είναι ψηλότερο από τον μ.ο., αλλά ως προς τις γειτονικές τους περιοχές χαμηλότερο καθώς κι ότι παρουσιάζει μικρή αύξηση τα τελευταία 2 χρόνια.

Συμφωνούν λίγο ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, και πολύ ότι αλλάζει η

συμπεριφορά τους, λόγω του φόβου του εγκλήματος, καθώς και ότι φοβούνται υπερβολικά μην πέσουν θύμα εγκληματικής ενέργειας.

Cluster 4 (πράσινο)

Το cluster 4 περιλαμβάνει άνδρες 25-34 χρονών που μένουν 10-20 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά των 3 ατόμων. Είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ, άνεργοι, μένουν σε γειτονιές που θεωρούν λίγο φωτεινές και τη μέρα, και τη νύχτα, λίγο όμορφες και λίγο καθαρές, λίγο ζωντανές το πρωί και το βράδυ και λίγο ευρύχωρες. Ανησυχούν πολύ μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, και ισχυρίζονται ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται, ούτε λίγο ούτε πολύ, από την εγκληματικότητα και από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, και το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο να πέσουν τους επόμενους 12, νιώθουν μάλιστα λίγο ασφαλείς τη μέρα και σχετικά ασφαλείς τη νύχτα.

Όσον αφορά σε όλα τα είδη των εγκλημάτων για τα οποία ερωτήθηκαν, δηλώνουν ούτε ήρεμοι ούτε ανήσυχοι.

Ανησυχούν περισσότερο για τη σωματική βία, θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι παραμένει στα ίδια επίπεδα τα τελευταία 2 χρόνια.

Συμφωνούν λίγο, ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, καθώς ως προς το ότι αλλάζει η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος. Τέλος συμφωνούν λίγο και ως προς το ότι φοβούνται υπερβολικά μην πέσουν θύμα εγκληματικής ενέργειας.

Cluster 5 (κόκκινο)

Το cluster 5 περιλαμβάνει γυναίκες 35-44 χρονών που μένουν 3-5 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά του 1 ατόμου, είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου και εργαζόμενες πλήρους απασχόλησης. Μένουν σε γειτονιές που θεωρούν σχετικά φωτεινές τη μέρα και τη νύχτα, σχετικά όμορφες, καθόλου καθαρές, πάρα πολύ ζωντανές το πρωί και το βράδυ και καθόλου ευρύχωρες. Δηλώνουν σχετικά ήρεμες μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, και ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ από την εγκληματικότητα και λίγο από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο να πέσουν όμως τους επόμενους 12 και νιώθουν σχετικά ασφαλείς και τη μέρα και τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου, την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο, τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών είναι σχετικά ανήσυχες, τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο είναι ούτε ήρεμες ούτε ανήσυχες και σχετικά ήρεμες ως προς το να πέσουν θύμα σε ΜΜΜ.

Το έγκλημα που τις φοβίζει περισσότερο είναι ο βανδαλισμός της ιδιωτικής περιουσίας, θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι έχει σημειώσει μικρή αύξηση τα τελευταία 2 χρόνια.

Δε συμφωνούν καθόλου ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα. Συμφωνούν λίγο ως προς το ότι αλλάζει λίγο η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος και ότι φοβούνται υπερβολικά για πιθανή θυματοποίησή τους.

Cluster 6 (τιρκουάζ)

Το cluster 6 περιλαμβάνει γυναίκες 25-34 χρονών που μένουν 5-10 χρόνια στην ίδια γειτονιά, σε νοικοκυριά 4 ατόμων. Έχουν πτυχίο ΑΕΙ-ΤΕΙ, είναι εργαζόμενες πλήρους απασχόλησης, και μένουν σε γειτονιές που θεωρούν πάρα πολύ φωτεινές τη μέρα και τη νύχτα, πολύ όμορφες και καθαρές, πολύ ζωντανές το πρωί και ούτε λίγο ούτε πολύ το βράδυ και πολύ ευρύχωρες. Δηλώνουν ούτε ήρεμες ούτε ανήσυχες μην πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, ότι η ποιότητα ζωής τους επηρεάζεται ούτε λίγο ούτε πολύ από την εγκληματικότητα και από τον φόβο του εγκλήματος. Δεν έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή τους τελευταίους 12 μήνες, το θεωρούν ούτε πιθανό ούτε απίθανο να πέσουν τους επόμενους 12, και νιώθουν πολύ ασφαλείς τη μέρα και τη νύχτα.

Όσον αφορά την κλοπή αυτοκινήτου και την ασφάλεια των παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή στο σχολείο δηλώνουν σχετικά ήρεμες και ως προς τη χρήση και τη διακίνηση των ναρκωτικών, τη ληστεία και την επίθεση στον δρόμο καθώς και το να πέσουν θύμα σε ΜΜΜ ούτε ήρεμες ούτε ανήσυχες.

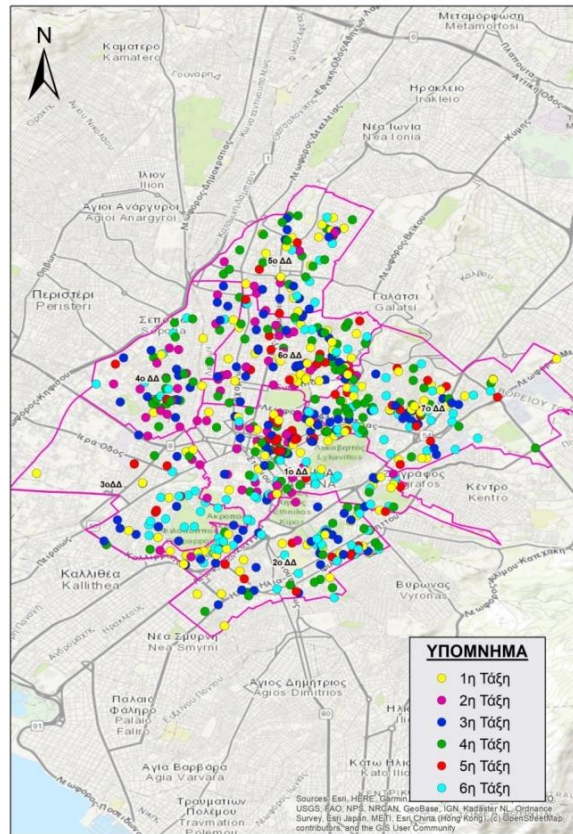
Ανησυχούν περισσότερο για τη διάρρηξη, θεωρούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα αλλά και τις γειτονικές τους περιοχές, είναι χαμηλότερο από τον μ.ο., καθώς κι ότι έχει παραμείνει στο ίδιο επίπεδο τα τελευταία 2 χρόνια.

Συμφωνούν σχετικά ως προς το ότι η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εγκληματικότητα, καθώς και ότι αλλάζει λίγο η συμπεριφορά τους λόγω του φόβου του εγκλήματος και τέλος ότι φοβούνται υπερβολικά για πιθανή θυματοποίησή τους.

Η κατανομή των clusters ανά Δ.Κ., καθώς και το μέγεθός τους φαίνονται στα Σχήματα 29 και 30.

Ποσοστό του κάθε cluster σε κάθε Κοινότητα σε σχέση με τις υπόλοιπες Δ.Κ.(Σχ. 31)

Το cluster 1 είναι ελάχιστο στην 4^η Κοινότητα (3,57%). Στις υπόλοιπες Κοινότητες τα ποσοστά διαφοροποιούνται αρκετά, με το μεγαλύτερο να το συναντάμε στην 1^η (27,14%), στη 2^η και στην 5^η να είναι περίπου τα ίδια (γύρω στο 20%).

Σχήμα 29: Ταξινόμηση έξι clusters

6	cluster 1	cluster 2	cluster 3	cluster 4	cluster 5	cluster 6
1ο ΔΚ	38	33	29	23	29	41
2ο ΔΚ	18	5	19	16	9	21
3ο ΔΚ	10	2	11	3	5	15
4ο ΔΚ	5	19	13	18	2	9
5ο ΔΚ	17	8	14	17	4	8
6ο ΔΚ	23	26	21	25	11	8
7ο ΔΚ	29	2	23	31	17	34

Σχήμα 190: Μέγεθος «cluster» ανά ΔΚ

Το cluster 2 είναι απειροελάχιστο (2,11%) στην 3^η και στο 7^η Κοινότητα, μικρό στη 2^η και στην 5^η (κάτω από 10%), και το μεγαλύτερο ποσοστό του παρατηρείται στην 1^η Δ.Κ (34,74%). Ως προς το συγκεκριμένο cluster, οι διαφοροποιήσεις είναι αρκετά έντονες ανάλογα με τις Δημοτικές Κοινότητες.

Στο cluster 3 τα ποσοστά δε διαφοροποιούνται τόσο πολύ. Το πιο χαμηλό παρατηρείται στην 3^η (8,46%), στην 4^η και 5^η ΔΚ, και το πιο ψηλό ποσοστό συναντάται στην 1^η ΔΚ (22,31%).

Ως προς το cluster 4, εκτός από το χαμηλότερο ποσοστό που το συναντάμε στην 3^η Δ.Κ (2,26%), οι διακυμάνσεις στις υπόλοιπες δεν είναι μεγάλες. Αξιοσημείωτο είναι, ότι στην 7^η ΔΚ, παρατηρείται το ψηλότερο ποσοστό (23,31%)

Τα ποσοστά στο cluster 5 διαφοροποιούνται πολύ μεταξύ τους. Το ελάχιστο παρατηρείται στην 4^η ΔΚ (2,60%) και το μεγαλύτερο στην 1^η Δ.Κ (30,15%). Τα ενδιάμεσα κυμαίνονται από το 5% μέχρι το 22%.

Τέλος, στο cluster 6, το χαμηλότερο (5,88%) είναι στην 5^η και στην 6^η ΔΚ και το ψηλότερο στην 1^η Δ.Κ (30,15%).

	cluster 1	cluster2	cluster3	cluster 4	cluster5	cluster6
1η ΔΚ	27,14	34,74	22,31	17,29	37,66	30,15
2η ΔΚ	12,86	5,26	14,62	12,03	11,69	15,44
3η ΔΚ	7,14	2,11	8,46	2,26	6,49	11,03
4η ΔΚ	3,57	20,00	10,00	13,53	2,60	6,62
5η ΔΚ	12,14	8,42	10,77	12,78	5,19	5,88
6η ΔΚ	16,43	27,37	16,15	18,80	14,29	5,88
7η ΔΚ	20,71	2,11	17,69	23,31	22,08	25,00

Σχήμα 201: Ποσοστό του κάθε cluster σε κάθε ΔΚ σε σχέση με τις υπόλοιπες ΔΚ

Ποσοστό του κάθε cluster σε σχέση με τα υπόλοιπα στην κάθε ΔΚ. (Σχ. 32)

Στην 1^η ΔΚ το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνει το cluster 6 (21,24%) και το μικρότερο το 4 (11,92%) με μικρές διακυμάνσεις μεταξύ των υπολοίπων (από 15% - 19%).

Στη 2^η ΔΚ το μεγαλύτερο ποσοστό το συναντάμε πάλι στο cluster 6 (23,86%) ενώ το μικρότερο στο cluster 2 (5,68%).

Στην 3^η ΔΚ το μεγαλύτερο ποσοστό βρίσκεται πάλι στο cluster 6, μεγαλύτερο όμως με πριν (32,61%) και το μικρότερο στο cluster 2 (4,35%). Σε αυτό το διαμέρισμα οι διαφοροποιήσεις είναι έντονες ανάμεσα στα clusters.

Στην 4^η ΔΚ η εικόνα διαφοροποιείται σε σχέση με τα προηγούμενα και το ψηλότερο ποσοστό (28,79%) καταλαμβάνει το cluster 2 που στα προηγούμενα καταλάμβανε το χαμηλότερο. Αντιθέτως, το μικρότερο παρατηρείται στο cluster 5 (3,03%).

Επίσης, στην 5^η ΔΚ για πρώτη φορά βλέπουμε το μεγαλύτερο ποσοστό στο cluster 1 (25%), ενώ το μικρότερο όπως και πριν στο cluster 5 (5,88%).

Στην 6^η ΔΚ παρατηρούμε ότι υψηλότερο ποσοστό καταλαμβάνει το cluster 2 (22,81%) και χαμηλότερο το cluster 6 (7,02%).

Η τελευταία ΔΚ προσομοιάζει στις ΔΚ 2 και 3, με τα ποσοστά μέγιστο κι ελάχιστο να είναι αντίστοιχα στο cluster 6 (25,00%) και στο cluster 2 (1,47%).

Ομοιότητες, δηλαδή, παρατηρούμε στα αποτελέσματα της 2^{ης}, του 3^{ης} και της 7^{ης} Δημοτικής Κοινότητας, που παρουσιάζουν παρεμφερή εικόνα στα ποσοστά των ομαδοποιήσεων.

cluster 1	cluster 2	cluster 3	cluster 4	cluster 5	cluster 6
19,69	17,10	15,03	11,92	15,03	21,24
20,45	5,68	21,59	18,18	10,23	23,86
21,74	4,35	23,91	6,52	10,87	32,61
7,58	28,79	19,70	27,27	3,03	13,64
25,00	11,76	20,59	25,00	5,88	11,76
20,18	22,81	18,42	21,93	9,65	7,02
21,32	1,47	16,91	22,79	12,50	25,00

Σχήμα 212: Ποσοστό του κάθε cluster σε σχέση με τα υπόλοιπα στην κάθε ΔΚ

5.4.3. Ερμηνεία της ταξινόμησης

Όπως προαναφέρθηκε, τα πιο σαφή και διακριτά αποτελέσματα προκύπτουν από την ομαδοποίηση των πέντε clusters. Σύμφωνα με την ομαδοποίηση αυτή, παρεμφερής εικόνα των συγκεντρώσεων των clusters, εμφανίζεται στις Δημοτικές Κοινότητες 1, 2 και 3. Τα περιβαλλοντικά - πολεοδομικά χαρακτηριστικά των τριών αυτών Κοινοτήτων εμφανίζουν ομοιότητες, τη στιγμή που αφορούν το κέντρο του Δήμου της Αθήνας, και τις πέριξ περιοχές του. Χαρακτηρίζονται από συνδυασμό χρήσεων γης, όπως είναι η κατοικία, το εμπόριο, η αναψυχή, οι υπηρεσίες κλπ.

Σε αυτές, λοιπόν, τις Δημοτικές Κοινότητες, οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες ανήκουν στο cluster 5. Δηλαδή, πρόκειται για γυναίκες νέες σε ηλικία, μέχρι 24

χρονών, άνεργες και κάποιες από τις οποίες είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ. Η ανησυχία και η ανασφάλεια που εκφράζουν για την εγκληματικότητα είναι μικρή και δεν επιδρά ιδιαίτερα στην ποιότητα ζωής τους. Μένουν μόνες τους σε γειτονιές όμορφες, καθαρές και ζωντανές. Το έγκλημα που τις ανησυχεί περισσότερο είναι η σεξουαλική κακοποίηση, γεγονός σχετικά αναμενόμενο. Τέλος, εκτιμούν ότι το επίπεδο εγκληματικότητας στις περιοχές τους, είναι χαμηλότερο του μέσου όρου της υπόλοιπης χώρας.

Παράλληλα, οι λιγότεροι ερωτηθέντες στις 2^η και 3^η Δημοτικές Κοινότητες, ανήκουν στο cluster 2. Σε αυτή την ομάδα ανήκουν νέοι άντρες, μέχρις 24 χρόνων, κάποιοι από τους οποίους είναι φοιτητές και μένουν σε τετραμελή νοικοκυριά. Νιώθουν μεγάλη ανησυχία για την εγκληματικότητα, γεγονός που επηρεάζει πολύ την ποιότητα ζωής τους. Περισσότερο τους ανησυχεί η χρήση και η διακίνηση των ναρκωτικών, καθώς και το να πέσουν θύματα επίθεσης στα ΜΜΜ. Οι περιοχές τους θεωρούνται ελκυστικές λόγω των περιβαλλοντικών τους χαρακτηριστικών. Επίσης, θεωρούν ότι βρίσκεται ψηλά το επίπεδο εγκληματικότητας στην περιοχή τους.

Όσον αφορά στις υπόλοιπες Δημοτικές Κοινότητες, παρόμοια αποτελέσματα εμφανίζονται στην 4^η, 5^η και 6^η Δημοτικές Κοινότητες. Σε αυτή την περίπτωση, οι Δημοτικές αυτές Κοινότητες παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ τους. Αφορούν περιοχές, σχετικά υποβαθμισμένες στην πλειονότητά τους, που έχουν πληγεί πολύ από το μεταναστευτικό πρόβλημα των τελευταίων χρόνων.

Πιο αναλυτικά, οι περισσότεροι στις συγκεκριμένες Κοινότητες, ανήκουν στο 4^ο cluster. Αυτή η ομάδα περιλαμβάνει άντρες ηλικίας από 25 μέχρι 35 χρόνων, που είναι πτυχιούχοι, άνεργοι και μένουν σε τριμελή νοικοκυριά, κατοικούν σε περιοχές που θεωρούν σχετικά καλές από άποψη περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών. Νιώθουν λίγη ανασφάλεια, κυρίως τη νύχτα, η οποία επηρεάζει σχετικά την ποιότητα ζωής τους. Η εγκληματική ενέργεια που τους φοβίζει περισσότερο είναι η σωματική επίθεση. Παράλληλα θεωρούν ότι η εγκληματικότητα στην περιοχή τους είναι σε χαμηλότερο επίπεδο συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα.

Επιπλέον, οι λιγότεροι σε αυτές τις ΔΚ, συμπεριλαμβανομένης όμως και της 1^{ης} ΔΚ, ανήκουν στο 3^ο cluster. Αξιοσημείωτο είναι, ότι στην 4^η ΔΚ, το 3^ο cluster δεν περιλαμβάνει ούτε έναν από τους ερωτηθέντες. Πρόκειται για άντρες 25 - 34 χρόνων, πτυχιούχους και εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης. Οι περιοχές στις οποίες μένουν, είναι μέτριες από περιβαλλοντικής άποψης. Δε νιώθουν ιδιαίτερη ανασφάλεια και δεν επηρεάζονται από τον φόβο του εγκλήματος. Τους ανησυχεί περισσότερο η διάρρηξη του σπιτιού, σαν ενδεχόμενο έγκλημα και θεωρούν ότι η εγκληματικότητα στην περιοχή τους είναι σε ψηλά σχετικά επίπεδα.

Η μόνη Δημοτική Κοινότητα που διαφοροποιείται σε σχέση με τις υπόλοιπες είναι η 7^η που αφορά τις βορειοανατολικές περιοχές του Δήμου Αθηναίων, είναι σχετικά κεντρικές και συνδυάζουν κι αυτές χρήσεις γης, όπως είναι η κατοικία και το

εμπόριο. Οι περισσότεροι σε αυτή τη δημοτική Κοινότητα, ανήκουν στο 1^ο cluster. Πρόκειται για γυναίκες ηλικίας 45-54 χρόνων, που μένουν σε διμελή νοικοκυριά, είναι απόφοιτες Λυκείου κι εργαζόμενες πλήρους απασχόλησης. Νιώθουν γενικότερα ασφάλεια στις γειτονιές τους και ο φόβος του εγκλήματος δεν επηρεάζει καθόλου την ποιότητα ζωής τους. Οι περιοχές τους θεωρούν ότι έχουν σχετικά καλά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και ανησυχούν περισσότερο για τη διάρρηξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΜΕΤΑ-ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΦΟΒΟΥ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

6.1. Πλαίσιο μετά-ανάλυσης μέσω συνεντεύξεων

Το συγκεκριμένο κεφάλαιο ασχολείται με συνεντεύξεις από ειδικούς του συγκεκριμένου χώρου. Οι άνθρωποι αυτοί, προτιμήθηκε να είναι από διαφορετικά πεδία, ούτως ώστε να γίνουν διακριτές οι διαφορετικές οπτικές τους. Οι συνεντεύξεις έχουν αποδοθεί ως κείμενα. Οι ερωτήσεις ήταν κοινές για όλους και βασίστηκαν στο πλαίσιο των βασικών ερωτημάτων που αναφέρθηκαν . Διαφοροποιήθηκε το πρίσμα βάσει του οποίου τις αντιμετώπισε ο κάθε συνεντευξιαζόμενος. Από την επεξεργασία των συνεντεύξεων έχουν προκύψει κοινά σημεία στην αντιμετώπιση που έχουν οι συνεντευξιαζόμενοι, παρόλο που αντιπροσωπεύουν εντελώς διαφορετικούς χώρους. Παράλληλα, βέβαια, εστιάζουν και σε διαφορετικές πλευρές, δίνοντας τον αντίστοιχο τόνο της ειδικότητάς τους.

Ο στόχος αυτής της διαδικασίας είναι να φανεί το πού συγκλίνουν οι διαφορετικές οπτικές των ειδικών (επί του θέματος) ανθρώπων αυτών, μέσα από τα διαφορετικά τους επιστημονικά και επαγγελματικά πεδία. Κάποιες από τις ερωτήσεις που τους τέθηκαν και καθόρισαν ένα πλαίσιο των συνεντεύξεων είναι οι εξής:

1. Μπορεί να υπάρξει τυπολογία για τον αστικό φόβο για το έγκλημα. Υπάρχουν δηλαδή χαρακτηριστικά και κατηγορίες του;
2. Γιατί η εγκληματικότητα και ο φόβος για το έγκλημα παρατηρούνται περισσότερο στα αστικά κέντρα;
3. Βάσει μιας έρευνας της Eurostat, ο κόσμος στην Ελλάδα φοβάται πολύ ενώ η εγκληματικότητα δεν είναι σε υψηλά επίπεδα. Πού μπορεί να οφείλεται αυτό;
4. Ποιες κατηγορίες ανθρώπων είναι αυτές που φοβούνται περισσότερο για το έγκλημα (γυναίκες – άντρες, μικροί – μεγάλοι, κάτοικοι συγκεκριμένων περιοχών, περισσότερο ή λιγότερο μορφωμένοι κλπ);
5. Ποια ώρα της ημέρας θεωρείτε ότι μπορεί να φοβούνται περισσότερο (πχ μέρα - νύχτα);
6. Ποια είναι τα εγκλήματα που φοβίζονται περισσότερο του κατοίκους στην πόλη;
7. Πού φοβούνται περισσότερο οι πολίτες, σε ανοιχτούς ή κλειστούς χώρους;
8. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά μιας γειτονιάς που μπορούν να την καταστήσουν επικίνδυνη για παραβατικότητα (ζωντάνια, πυκνότητα, ερημιά κλπ) και ποια είναι αυτά που κάνουν τον κόσμο, είτε περαστικούς είτε κατοίκους, να φοβούνται περισσότερο για το έγκλημα; Δηλαδή συμπίπτουν στις δύο περιπτώσεις;
9. Ποια σημεία της πόλης γενικότερα, και πιο συγκεκριμένα της Αθήνας, θα χαρακτηρίζατε ως «hotspots» εγκληματικότητας και φόβου του εγκλήματος;
10. Πώς εκφράζεται για εσάς ο φόβος για το έγκλημα (με το να μην κυκλοφορείτε, με το να κυκλοφορείτε συγκεκριμένες ώρες της ημέρας, με το

να αποφεύγετε συγκεκριμένα σημεία της πόλης, με το να είστε απλώς σε εγρήγορση κλπ);

11. Ποιοι παράγοντες θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους κατοίκους μιας πόλης να νιώσουν πιο ασφαλείς;
12. Ποιες από τις θεωρίες εγκληματικότητας ενστερνίζεστε;
13. Η Αθήνα αποτελεί ένα νοσηρό περιβάλλον σε σχέση με την εγκληματικότητα και τον φόβο του εγκλήματος;

Ακολουθούν τα κείμενα που προέκυψαν από τις συνεντεύξεις αυτές, έπειτα από την αποκωδικοποίησή τους, επιχειρώντας να αποδώσουν τις διαφορετικές οπτικές του φαινομένου.

6.1.1. Συνέντευξη – Γιάννης Πανούσης

Οι πτυχές που θα προσπαθήσει να καλύψει η συνέντευξη με τον Γιάννη Πανούση είναι αρκετές. Εκτός από την επιστημονική του ιδιότητα ως νομικός και πιο συγκεκριμένα εγκληματολόγος, καθώς και Καθηγητής Πανεπιστημίου, έχοντας διατελέσει για ένα διάστημα και Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, αρμόδιος για θέματα Προστασίας του πολίτη, αποτελεί αστείρευτη πηγή γνώσεων κι εμπειριστατωμένων απόψεων για το θέμα το οποίο πραγματεύεται η συγκεκριμένη διατριβή.

Η συνέντευξη ξεκίνησε με το εάν, κατά τη γνώμη του, η Αθήνα αποτελεί νοσηρό περιβάλλον, όσον αφορά την εγκληματικότητα και τον φόβο για το έγκλημα.

Όταν λέμε Αθήνα όπως και Ελλάδα, θεωρεί, γενικεύουμε και χάνουμε την επιστημονική και την κοινωνικο-πολιτισμική προσέγγιση του θέματος. Όταν λέμε Αθήνα, λοιπόν, τι εννοούμε; Γιατί άλλο πράγμα είναι το κέντρο της Αθήνας, άλλο οι Αμπελόκηποι, άλλο τα προάστια κλπ. Ο Δήμος Αθηναίων έχει διαφοροποιήσεις χωροταξικές, κοινωνικές και πολιτισμικές στις διάφορες περιοχές του.

Ο Γ. Πανούσης ισχυρίζεται, χαρακτηριστικά, πως πρόκειται για τρεις πόλεις στη συσκευασία της μίας, δηλαδή, πιο αναλυτικά, ότι υφίσταται ο χώρος των εχόντων, ο χώρος των φτωχών και ο χώρος των ξένων. Αυτές οι τρεις πόλεις επικοινωνούν και παράλληλα δεν επικοινωνούν μεταξύ τους. Άρα, με το να πει κάποιος ότι η εγκληματικότητα στην Αθήνα έχει ενιαία χαρακτηριστικά, κάνει λάθος.

Δεν είναι η ίδια εγκληματικότητα - αν και όταν προκύπτει - σε περιοχές όπου συχνάζουν οι νέοι, ή σε περιοχές όπου υπάρχει έντονη τουριστική παρουσία και δραστηριότητα, σε σχέση με τις φτωχογειτονιές γύρω από διάφορα ιστορικά σημεία της Αθήνας. Αυτό συμβαίνει, διότι στην Αθήνα, επικρατεί το ασύνηθες φαινόμενο, κατά τη γνώμη του, να είναι επικεντρωμένη η εγκληματικότητα στο κέντρο, σε αντίθεση με τις προηγμένες μεγάλες πόλεις, όπου το κέντρο είναι εκείνο που προφυλάσσεται περισσότερο, με αποτέλεσμα η εγκληματικότητα να μεταφέρεται στην περιφέρεια.

Παραδείγματος χάριν, το πιο πιθανό είναι να αισθάνεται κανείς ασφαλής κυκλοφορώντας στο Ψυχικό και όχι στην οδό Σταδίου ή γύρω από την Ακρόπολη στο

κέντρο της Αθήνας. Αυτό, ενδεχομένως, αποτελεί ένα περίεργο φαινόμενο, αποτέλεσμα του τρόπου με τον οποίο έχει αντιμετωπιστεί συνολικά κοινωνικά, αντεγκληματικά και πολιτιστικά το κέντρο της πόλης.

Συμπληρωματικά, αναφέρει, πως υπάρχει περίπτωση, το καλοκαίρι να έχουμε αύξηση της εγκληματικότητας, γεγονός το οποίο σχετίζεται με τους τουρίστες, οι οποίοι συχνά αποτελούν ευάλωτους στόχους στα μέρη όπου συχνάζουν, ως προς τις μικροκλοπές. Επίσης είναι διαφορετικό το έγκλημα που συναντάμε στα στενά γύρω από την Ομόνοια κατά τις βραδινές ώρες, όπου γίνεται και η διακίνηση των ναρκωτικών από την πορνεία, που είχε εμφανιστεί τα τελευταία χρόνια σε διάφορους δρόμους της πόλης, ακόμα και κεντρικούς.

Επομένως, υπογραμμίζει, αυτό που λέμε εγκληματικότητα του δρόμου, που είναι κι αυτό που μας ενδιαφέρει στη συγκεκριμένη μελέτη, είναι δύσκολο να αποδοθεί στη σύνθεση του πληθυσμού, από τη στιγμή που ο πληθυσμός διαθέτει πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά.

Βάσει της εμπειρίας του, στο εξωτερικό, αλλά και στην Ελλάδα, στα σπάργανα ακόμη, όταν κάνουν αντεγκληματική πολιτική, μιλάνε για την εγκληματικότητα σε έναν συγκεκριμένο δρόμο κάθε φορά κι όχι σε μια πόλη γενικά. Ασχολούνται με τις κατηγορίες εγκλήματος που συμβαίνουν στον κάθε δρόμο, διερευνούν τα αίτια τα οποία οδηγούν στα συγκεκριμένα εγκλήματα στον συγκεκριμένο τόπο και ψάχνουν τους τρόπους για να τον εξωραΐσουν και να βελτιώσουν την κατάσταση.

Είναι δηλαδή, θέμα κλίμακας μελέτης και ανομοιογενούς πληθυσμού της πόλης κι αυτό γιατί οι γενικότητες οδηγούν σε λάθος συμπεράσματα. Δεν είναι, δηλαδή, όλοι οι κάτοικοι της Αθήνας Αθηναίοι, Χριστιανοί, λευκοί, ίδιου μορφωτικού επιπέδου κλπ.

Ερωτώμενος αν, κατά τη γνώμη του, υπάρχουν «hot spots» εγκληματικότητας και κατά συνέπεια φόβου του εγκλήματος στην Αθήνα, θεωρεί ότι, επειδή συνηθίζεται, για ποικίλους λόγους, ο εγκληματικός υπόκοσμος και οι οργανώσεις να συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένα σημεία (πχ Πλατεία Βάθης, γύρω από του Ψυρρή, πίσω από το Εθνικό Θέατρο κλπ.), το ερώτημα θα έπρεπε να τίθεται αλλιώς. Δηλαδή, αν μία κακόφημη κι επικίνδυνη γειτονιά καθιστά, ταυτόχρονα, κακόφημους κι επικίνδυνους και τους κατοίκους της.

Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να σκέφτεται κανείς, πως οι κάτοικοι, που μένουν φερ' ειπείν, γύρω από την Ομόνοια ή την Πλατεία Καραϊσκάκη, όπου πραγματοποιούνται εγκληματικές συναλλαγές, είναι και αυτοί κακοποιά στοιχεία. Επικίνδυνες πλατείες εγκληματικότητας υπάρχουν, όπως και επικίνδυνοι δρόμοι και συνοικίες. Αναφερόμενος συγκεκριμένα στα Εξάρχεια, υποστηρίζει ότι η συγκεκριμένη περιοχή αποτελεί «case study». Έχοντας ξεκινήσει ως η «Rive Gauche» της Αθήνας κι εκφράζοντας έναν εναλλακτικό τρόπο ζωής, πήρε μια τελείως διαφορετική εξέλιξη στην πορεία. Έγινε σύμπλευση καθώς και σύγχυση διαφόρων παραγόντων και το ιδεολογικό υπόβαθρο κάπου μπλέχτηκε με το πολιτισμικό και εν μέρει με το εγκληματικό. Σε καμία περίπτωση δεν τάσσεται υπέρ του στιγματισμού και αφορισμού συγκεκριμένων περιοχών του αστικού ιστού.

Επίσης, εστιάζει στο γεγονός, ότι ακόμα και στις περιπτώσεις που το πραγματικό γεγονός, όταν έχει να κάνει με μία εγκληματική δράση, βιώνεται λίγο φαντασικά ή λίγο «μιντιακά», δεν παύει να αποτελεί φόβο. Παραδείγματος χάριν, ακόμα κι αν κάποιος φοβάται στην περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα, περισσότερο από όσο δικαιολογούν τα πραγματικά στοιχεία, αυτό δε σημαίνει ότι δε φοβάται ή ότι δεν έχει φοβικές αντιδράσεις, ότι δεν επηρεάζεται η ζωή του από τον φόβο, και ότι σε μεγάλο βαθμό δε ζητάει μεγαλύτερη καταστολή. Επομένως, οι συνέπειες ακόμα και του φανταστικού, ή έστω μεγεθυμένου, είναι πραγματικές και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σοβαρά και όχι να υποβαθμίζονται.

Ως προς το γιατί ο κόσμος φοβάται περισσότερο στην Ελλάδα για το έγκλημα, από όσο δικαιολογεί το πραγματικό επίπεδο της εγκληματικότητας, πιστεύει ότι το πρόβλημα ξεκινάει ως εξής: υπάρχουν δύο κατηγορίες φόβου του εγκλήματος, ο φόβος της «εγκληματοποίησης» και ο φόβος της θυματοποίησης. Ο πρώτος από αυτούς συναρτάται από τα στοιχεία της εγκληματικότητας, τα οποία δεν είναι ευρέως γνωστά, αλλά μπορεί κάποιος να τα ακούσει και να τα διαβάσει. Συμπερασματικά λοιπόν, όταν αυξάνεται το έγκλημα, οδηγεί τους ανθρώπους σε μεγαλύτερο φόβο για αυτό. Ο δεύτερος φόβος του εγκλήματος, σχετίζεται με τα υποκειμενικά στοιχεία. Επί παραδείγματι, κάποιος που δουλεύει τη νύχτα, που είναι ευάλωτο άτομο, μια γυναίκα που είναι μόνη, κάποιος που ζει στην άκρη της πόλης, δεν είναι ότι φοβάται επειδή υπάρχουν οι αριθμοί των εγκλημάτων, αλλά γιατί ο ίδιος βιώνει κάποια υποκειμενικά στοιχεία ψυχολογικά.

Δηλαδή, είναι το υποκειμενικό ψυχολογικό στοιχείο που κάνει μερικούς ανθρώπους να φοβούνται περισσότερο ότι θα πέσουν θύματα και όχι η θεωρητική αύξηση της εγκληματικότητας. Υπάρχουν περιπτώσεις που γίνονται βιασμοί στο κέντρο της Αθήνας και ακούγοντάς το κάποιος που μπορεί να μένει στη Λάρισα, να θεωρήσει ότι είναι κι αυτός εν δυνάμει θύμα βιασμού, επειδή έχει κοινά χαρακτηριστικά η πόλη του με την Αθήνα και ο ίδιος με το θύμα.

Στην ερώτηση για το ποιες είναι οι θεωρίες της περιβαλλοντικής εγκληματολογίας που ενστερνίζεται περισσότερο, ισχυρίζεται ότι κάθε έγκλημα και κάθε περιοχή με εγκληματικότητα έχει τον δικό της κωδικό. Δεν πρέπει, κατά τη γνώμη του, να είναι κανείς υπέρ των γενικεύσεων και των συνθετικών, κατά άλλους ολοκληρωτικών προσεγγίσεων, με άλλα λόγια ολιστικών προσεγγίσεων. Δηλαδή, μια θεωρία δεν μπόρεσε ποτέ, στο σύνολό της να ερμηνεύσει όλα τα εγκλήματα. Η θεωρία «rational choice», καθώς και η «routines theory» πχ, ισχυρίζονται ότι υπάρχει μια εκλογίκευση και μία ρουτίνα στη διαδικασία της εγκληματικότητας κι ότι αυτά που συμβαίνουν είναι καθημερινά στοιχεία. Όπως ζούμε δηλαδή, έτσι κι εγκληματούμε, κάτι σαν μια φυσιολογική διαδικασία.

Οι θεωρίες του Σικάγο και οι θεωρίες της περιβαλλοντικής οικολογίας δίνουν μεγάλο βάρος στον συνδυασμό νοσηρού περιβάλλοντος και νοσηρών προσωπικοτήτων. Δηλαδή, στο κατά πόσο μια υποβαθμισμένη περιοχή μπορεί να υποβαθμίσει και την

ανθρώπινη ψυχολογία. Αυτό γίνεται επειδή στην εκάστοτε υποβαθμισμένη περιοχή θα καταφύγουν άνθρωποι, κατά βάση χαμηλού εισοδήματος, ενδεχομένως άνεργοι, που είναι πιο εύκολο να καταστούν εξαρτημένοι και να οδηγηθούν σε παραβατικότητα.

Ως παράδειγμα αναφέρει, ένα φαινόμενο που στην Ελλάδα δεν παρατηρείται, τα «ghettos» γύρω από τις μεγαλουπόλεις, όπου εκεί η συγκέντρωση περιθωριακών, απόκληρων κλπ. δεν αποτελεί τόσο το πρόβλημα, όσο το γεγονός ότι εκεί διαμορφώνονται όροι εγκληματικών «αντιαξιών» ή αξιών.

Είναι εντελώς διαφορετικό, όταν κλέβει κάποιος συνειδητοποιώντας ταυτόχρονα ότι κάνει ένα έγκλημα, για κάποιο δικό του λόγο, από το να κλέβει κάτι θεωρώντας ότι είναι δικαίωμά του να το κάνει και ότι με αυτόν τον τρόπο αρνείται την ύπαρξη του χρήματος. Κάνει δηλαδή κατά αυτόν τον τρόπο μια ουδετεροποίηση της ηθικής, αρνούμενος την ευθύνη της παραβατικής πράξης. Αυτό είναι το σοβαρό ζήτημα, της δημιουργίας εγκληματικών αξιών και κοινωνικών «αντιαξιών». Στην Ελλάδα δεν υπάρχει αυτό το φαινόμενο και δεν έχουν διαμορφωθεί ανάλογοι όροι σε συγκεκριμένες περιοχές.

Ως προς τη θεωρία των «broken windows», ο Γ. Πανούσης θεωρεί ότι υπάρχει λογική βάση, ανεξάρτητα από την εφαρμογή της και τις συνέπειές της. Όταν, επί παραδείγματι, υπάρχει ένα αυτοκίνητο παρατημένο για αρκετό καιρό στον δρόμο που βρωμίζει, μετά όσο περνάει ο καιρός σταματούν οι περαστικοί να το βλέπουν και στη συνέχεια κάποιος θα το βανδαλίσει, χωρίς να γίνει αντιληπτό. Αν σταματήσει η αταξία σε έναν τόπο, ισχυρίζεται, μπορεί να σταματήσει και η πιθανή εξέλιξή της σε εγκληματική γειτονιά.

Αυτό, σε τελική ανάλυση, σχετίζεται με τη γενικότερη εικόνα του εγκλήματος, κυρίως στο κέντρο της πόλης, όπως πχ με τα παιδιά των φαναριών, τις εκδιδόμενες γυναίκες κλπ. Η βελτίωση του περιβάλλοντος, βέβαια και ο καθαρισμός του, τονίζει, δεν οδηγούν στην αντιμετώπιση της μεγάλης και σκληρής πραγματικότητας. Θεωρεί όμως, ότι δεν πρέπει και να το αφορίζουμε σαν σκέψη, γιατί ενίοτε ταυτίζεται και με τη μηδενική ανοχή της αστυνομίας. Ως θεωρία και ως εφαρμογή είναι καλή, ειδικά βάσει των σχετικών εμπειρικών στοιχείων, αλλά από τη στιγμή που εισέβαλε η πολιτική (κοινωνική, οικονομική κλπ) έχασε τον επιστημονικό της χαρακτήρα.

Η αντιμετώπιση της εγκληματικότητας σχετίζεται με τη δυσκολία της διάπραξης, ισχυρίζεται. Δηλαδή, ο πολίτης για να προστατευθεί και να νιώσει ασφαλής αναγκάζεται να βάλει εμπόδια για τον δράστη, όπως συναγερμό, κάγκελα στις πόρτες κλπ., όχι όμως και ηλεκτροφόρα σύρματα. Έτσι, λοιπόν, για να νιώσει ασφαλέστερος ο πολίτης, πρέπει να επιτευχθεί ενίσχυση της αποτροπής και η δυσχέραση των στόχων, που ούτως ή άλλως είναι επιβεβλημένη. Χωρίς, σε καμία περίπτωση, να δικαιολογείται το έγκλημα, πρέπει να συμβάλει και το υποψήφιο θύμα στην προστασία του, χωρίς όμως να φτάσει στα άκρα.

Ως προς την εγκληματολογική Θεωρία Προοπτικής και Καταφυγίου, θεωρεί ότι στην ουσία, αναφέρεται σε τεχνικές που μαθαίνονται και μεταβιβάζονται σε παρέες

παραβατικές. Πιο συγκεκριμένα, ισχυρίζεται, ότι αφού προϋπάρχει η έννοια της αποδραματοποίησης, αποθεσμοποίησης και αποθητικοποίησης της εγκληματικότητας, οι παραβάτες περνούν στο τεχνικό μέρος, στο πώς θα διαπράξουν δηλαδή το έγκλημα, και αυτό είναι κάτι που έρχεται ως φυσικό επακόλουθο. Στις περιοχές που έχει επικρατήσει το αντικοινωνικό στοιχείο, έχει περάσει η γενιά που ξεκίνησε την ιστορία της σύγκρουσης του νόμου και του μη νόμου, καθώς και της υιοθέτησης εγκληματικών αξιών, το έχει όμως περάσει στις επόμενες γενιές. Δεν είναι μόνο οι δρόμοι διαφυγής, όπου π.χ. θα περιμένει το αυτοκίνητο για να διαφύγει ο δράστης, αλλά δημιουργείται και κοινωνικός ιστός προστασίας των παραβατών σε πολλά μέρη.

Στη συνέχεια, αναφερόμενος στη μη Δημοσιοποίηση των αναλυτικών στοιχείων της εγκληματικότητας στον κόσμο, κατά τη γνώμη του δεν ευθύνεται η πολιτεία για αυτό. Χρειάζεται όμως, περαιτέρω ανάλυση των βασικών εγκλημάτων. Τη φοβία των πολιτών για το έγκλημα δεν τη δημιουργεί, παραδείγματος χάριν, η υπεξαίρεση. Αυτή μπορεί να δημιουργεί κάποιο ευρύτερο οικονομικό πρόβλημα, όχι όμως φόβο. Τον φόβο τον προκαλούν οι κλοπές, οι ληστείες, οι βιασμοί, οι ανθρωποκτονίες, οι κλοπές αυτοκινήτων κλπ.

Ως αξιοπερίεργο στοιχείο, ο Γ. Πανούσης αναφέρει ότι βάσει παλιότερης έρευνας που είχε διεξαχθεί σε όλη την Ελλάδα σε επίπεδο νομών, σχετικά με την εγκληματικότητα, είχε προκύψει ότι ο πρώτος νομός σε εγκλήματα ήταν η Ζάκυνθος, ενώ ο τελευταίος η Λευκάδα. Και τα δύο νησιά, ενώ ανήκουν στο ίδιο νησιωτικό σύμπλεγμα, εμφάνισαν ακραία και αντιδιαμετρικά νούμερα. Επίσης, τελείως διαφορετικά νούμερα εμφανίζονταν σε διάφορα μέρη της Κρήτης.

Συμπερασματικά, λοιπόν, καταλήγει στο ότι η μελέτη και η έρευνα της εγκληματικότητας και του φόβου των κατοίκων για το έγκλημα πρέπει να γίνονται κάθε φορά κατά τόπο, λαμβάνοντας υπόψη ποικίλες παραμέτρους.

Όσον αφορά τον ρόλο των ΜΜΕ και τον τρόπο με τον οποίο αναμεταδίδουν και προβάλλουν τα «crime news», ισχυρίζεται πως υπάρχουν ορισμένες αρχές τις οποίες ακολουθούν. Παρουσιάζουν το έγκλημα, τον αιφνιδιασμό, τις ιδιότητες των πρωταγωνιστών και διάφορα στοιχεία δραματοποίησης. Τα ΜΜΕ καλλιεργούν κάτι που προϋπάρχει. Μέσα στο μυαλό μας προϋπάρχουν εικόνες και απόψεις για το έγκλημα και τα ΜΜΕ τις προβάλλουν περισσότερο. Είναι και ο ανταγωνισμός τους, μέσω της ακροαματικότητας, που επηρεάζει τον τρόπο αναμετάδοσης των γεγονότων. Γνωρίζοντας καλά το πώς λειτουργεί η κοινή γνώμη, συνεκτιμούν την περίοδο με δραματοποιημένο τρόπο και τα προβάλλουν χωρίς να μπαίνουν στη διαδικασία των εξηγήσεων, που δεν είναι άλλωστε και η δουλειά τους.

Ως προς τις επεμβάσεις που μπορούν να γίνουν σε επίπεδο γειτονιάς, εξωραϊζοντάς τη και μειώνοντας έτσι τον φόβο των κατοίκων για το έγκλημα, ο Γ. Πανούσης θεωρεί ότι ο περιβαλλοντικός σχεδιασμός για να βοηθήσει στον προαναφερθέντα στόχο, είναι κάτι που δεν πρόκειται να συμβεί στην Ελλάδα.

Χρειάζεται να συσταθούν τοπικά συμβούλια γνωμοδοτικά στον κάθε Δήμο, και σε συνδυασμό με τον συντονισμό και τη δημοκρατική συμμετοχή των πολιτών, να βοηθήσει στην έρευνα για τον φόβο του πολίτη για το έγκλημα. Χαρακτηριστικά, αναφέρει, ότι παλιότερα είχε ξεκινήσει προσπάθεια από πλευράς της Πολιτείας για κάτι παρόμοιο, υπό την ευθύνη του, αλλά κατέληξε σε αδιέξοδο και οι Δήμαρχοι ήταν εκείνοι που έφεραν τα μεγαλύτερα εμπόδια.

Η επίβλεψη της γειτονιάς, κάτι που αποτελεί θεσμό στο εξωτερικό και μπορεί να δώσει μία λύση, δεν μπορεί στη χώρα μας να βρει ανταπόκριση, γιατί πάντα υπάρχει ο φόβος του «καταδοτισμού» κατά τη γνώμη του. Οπότε και ο φόβος της θυματοποίησης εναπόκειται στην ατομική ασφάλεια του καθενός.

Στην Ελλάδα δηλώνει, δεν είμαστε συνειδητοποιημένοι πολίτες. Η Σχολή της Σουηδίας, όπως και πολλές άλλες προηγμένες χώρες, έχουν ρίξει μεγάλο βάρος στον Χωροταξικό και Πολεοδομικό Σχεδιασμό, για τη μείωση της εγκληματικότητας και του φόβου του εγκλήματος. Η οικοδημοκρατική προσέγγιση και πρόληψη, έχουν μεγάλη σημασία γιατί δυσχεραίνουν τους στόχους του εγκλήματος.

Καταληκτικά, αναφέρει, ότι χρειάζεται καλύτερο περιβάλλον, συμμετοχική διαδικασία των πολιτών, συνεργασία με όμορους δήμους μέσω συναίνεσης και συμφωνίας, συνεργασία με τους πολίτες και γενικώς παραδοχές κι αποδοχές.

6.1.2. Συνέντευξη – Ιωσήφ Καμπανάκης

Ο Ιωσήφ Καμπανάκης έχει υπηρετήσει στην Ελληνική Αστυνομία από το 1982 έως το 2012, οπότε και αποσύρθηκε ως Στρατηγός της Αστυνομίας Διετέλεσε προϊστάμενος της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας από το 2011 έως το 2012 και ως Προϊστάμενος του Τμήματος Ανάλυσης Εγκληματικών Πληροφοριών του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, από το 2001 έως το 2011. Εργάστηκε ως πρώτος αξιωματικός-αναλυτής στη μονάδα ανάλυσης Europol στη Χάγη (2003-2004). Εκπαιδεύτηκε από την Europol και άλλα ξένα Ιδρύματα-Πανεπιστήμια στην Ανάλυση Επιχειρησιακής, Στρατηγικής και Χρηματοοικονομικής Ευφυΐας καθώς και στο (Γεωγραφικό) Προφίλ Παραβατών. Πήρε τον τίτλο του εκπαιδευτή των Αναλυτών στην Ανάλυση Επιχειρησιακής Νοημοσύνης μετά την αποφοίτησή του από το «εκπαιδευτικό μάθημα εκπαιδευτών» που παραδόθηκε από την Europol.

Ξεκινώντας τη συνέντευξη, αναφέρεται στην εγκληματικότητα ως φαινόμενο το οποίο, κατά τη γνώμη του, αποτελεί ως επί το πλείστον ένα αστικό φαινόμενο για ευνόητους λόγους.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία και τις έρευνες, όπου υπάρχει μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού, αυξάνονται και οι ευκαιρίες για εγκληματικές πράξεις.

Γι' αυτό τον λόγο και η συγκέντρωση της αστυνομίας παρατηρείται στα αστικά κέντρα και ειδικά στα κέντρα που είναι μητροπόλεις, όπως η Αθήνα.

Κατά τη γνώμη του, ένας είναι ο κυρίαρχος λόγος για τον οποίο ο κόσμος στην Ελλάδα φοβάται για το έγκλημα, περισσότερο από όσο δικαιολογεί η

εγκληματικότητα που συμβαίνει στη χώρα. Αυτός είναι η παραπληροφόρηση και από πλευράς των μέσων ενημέρωσης αλλά και από την πλευρά της πολιτείας - κυβερνητικών στελεχών και υπηρεσιών - που δεν πληροφορούν επαρκώς τον κόσμο. Δηλαδή δεν παρέχονται τα πραγματικά στοιχεία που θα έπρεπε, για να τα κατανοήσει ο κόσμος και να τα λάβει υπόψη του.

Σε άλλες χώρες αναπτυγμένες του εξωτερικού, αναφέρει, τα στοιχεία αυτά του εγκλήματος είναι προσβάσιμα σε όλους τους πολίτες. Στη χώρα μας, το γεωγραφικό κομμάτι της εγκληματικότητας, δηλαδή το τι συμβαίνει πού και πότε, αποσιωπείται από την πολιτεία. Αυτό μπορεί να συμβαίνει για να μην προκαλείται μεγαλύτερος φόβος στους πολίτες. Δε θέλει η πολιτεία, να αποκαλύπτονται τα πραγματικά στοιχεία, γιατί δε γνωρίζουν πώς θα συμπεριφερθεί ο κόσμος μαθαίνοντάς τα.

Τα στατιστικά στοιχεία ανακοινώνονται σε επίπεδο νομού και ως εκ τούτου είναι πολύ γενικά και όχι αντιπροσωπευτικά της πραγματικής κατάστασης. Δεν περιλαμβάνουν τις απαραίτητες κατηγοριοποιήσεις, πράγμα που επιζητούν ερευνητές και εγκληματολόγοι κι έτσι δε γίνεται σωστή κι επιστημονική αξιοποίησή τους βάσει στατιστικών μεθόδων. Είναι δεδομένο, ισχυρίζεται, ότι εάν ο κόσμος γνώριζε καλύτερα το τι συμβαίνει με την εγκληματικότητα και την παραβατικότητα, θα ήξερε την αλήθεια και την πραγματικότητα και θα συμπεριφερόταν αναλόγως. Ενδέχεται, βέβαια, σε ορισμένες περιοχές να φοβόταν περισσότερο, αλλά ούτως ή άλλως οι αντιδράσεις των ανθρώπων είναι απρόβλεπτες και αντίστοιχες της κάθε προσωπικότητας. Άλλωστε, μια σοβαρή Δημοκρατία, θεωρεί ότι οφείλει να δίνει τα στοιχεία έτσι όπως καταγράφονται, στους πολίτες. Και στη συνέχεια, η πολιτεία έχει χρέος να τους ενημερώνει γενικότερα για το έγκλημα και την αντιμετώπιση των κινδύνων που διατρέχουν.

Όλη αυτή η πληροφόρηση θα πρέπει δηλαδή να γίνεται στο πλαίσιο μιας αντεγκληματικής πολιτικής, βάσει της οποίας να γίνεται ερμηνεία των προσβάσιμων στο κοινό στοιχείων, έτσι ούτως ώστε ο κόσμος, μέσα από την αλήθεια, να έχει λογικές συμπεριφορές. Στις περιοχές, μάλιστα, που είναι αυξημένη η εγκληματικότητα, θα πρέπει να προσέχει περισσότερο, αποφεύγοντας όμως τον πανικό.

Ως προς το έγκλημα στην πόλη, ο Ι. Καμπανάκης διακρίνει δύο κατηγορίες: το οργανωμένο έγκλημα που σχετίζεται με τη μαφία, και το μη οργανωμένο που αφορά εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, μικροκλοπές και μικροληστείες που γίνονται στον δρόμο και απασχολούν τον πολύ κόσμο.

Οι κλοπές δε σχετίζονται με τη χρήση βίας, εν αντιθέσει με τις ληστείες, κατά τις οποίες οι θύτες χρησιμοποιούν και βία. Οι βανδαλισμοί από την άλλη πλευρά, δεν αποτελούν ευρύ φαινόμενο στην πόλη, παρά μόνο σε περιοχές του κέντρου και σε ορισμένες συνοικίες. Περιφερειακά της Αθήνας, δεν παρατηρούνται σοβαρά προβλήματα σχετικά με αυτό, όχι ότι δεν υπάρχουν, αλλά σίγουρα δεν αποτελούν τον κύριο παράγοντα που προκαλεί φόβο στους κατοίκους.

Επίσης, υποστηρίζει ότι οι βιασμοί που γίνονται στον δρόμο, είναι απειροελάχιστοι. Οι πιο πολλοί συμβαίνουν σε κλειστό περιβάλλον, και είναι λίγοι αυτοί που γίνονται με επιλογή τυχαίου θύματος από θύτη στον δρόμο.

Το οργανωμένο έγκλημα, από την άλλη πλευρά, είναι μια κατηγορία που δεν αφορά τους πολίτες, γιατί είναι κάτι άλλωστε που δεν το βλέπουν και δεν το αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους. Αυτό απασχολεί μια συγκεκριμένη μερίδα ανθρώπων, συχνά επαγγελματιών, που κινούνται σε άλλη οικονομία συνήθως παράνομη.

Ο μεγάλος φόβος των πολιτών προέρχεται από την εγκληματικότητα του δρόμου, την ορατή εγκληματικότητα, που ναι μεν δεν είναι τόσο σοβαρή, αλλά ενέχει τη σωματική ακεραιότητα και απειλεί την προσωπική ασφάλεια. Τον περισσότερο κόσμο στην πόλη, δηλαδή, αυτό που τον απασχολεί, είναι να μη δεχτεί επίθεση και να μην υποστεί κάποιο κακό. Με λίγα λόγια, αυτό αποτελεί, ξεκάθαρα, ζήτημα προσωπικής και σωματικής ακεραιότητας, γεγονός το οποίο, ίσως κάνει τον εκάστοτε άνθρωπο να μην κυκλοφορεί ελεύθερα στην πόλη του.

Συμπερασματικά, λοιπόν, ο φόβος για το έγκλημα συνδέεται κυρίως με τη συγκεκριμένη κατηγορία εγκλήματος. Υπάρχει, βέβαια, κι ένας μικρός φόβος που σχετίζεται και με το οργανωμένο έγκλημα, αλλά αυτός εξαρτάται από το πώς αυτού του είδους τα γεγονότα παρουσιάζονται κάθε φορά από τα ΜΜΕ. Θεωρεί ότι τα ΜΜΕ, καθώς και τα υπόλοιπα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που δρουν συχνά ανεξέλεγκτα, μπορούν εύκολα να σπείρουν τον πανικό στους πολίτες και κατ' αυτόν τον τρόπο, να τους κλείσουν στα σπίτια τους. Σύμφωνα με τον Ι. Καμπανάκη, είναι εξαιρετικά επιζήμια ως προς τον φόβο του εγκλήματος, η συγκεκριμένη μορφή ενημέρωσης, ανάλογα με το πώς διογκώνει και δραματοποιεί τα επιμέρους εγκλήματα.

Ερωτώμενος ως προς τη διάκριση των ανθρώπων που φοβούνται περισσότερο το έγκλημα, σε σχέση με τα χαρακτηριστικά τους, ο συνεντευξιαζόμενος εκτιμάει, καταρχάς, ότι το φύλο δεν αποτελεί καθοριστικό παράγοντα. Ίσως λίγο περισσότερο οι γυναίκες, λόγω της ασθενούς μυϊκής δύναμής τους, να αποτελούν ευκολότερο στόχο στον δρόμο, και ως εκ τούτου να νιώθουν μεγαλύτερη ανασφάλεια. Αλλά δεν είναι κρίσιμος αυτός ο παράγοντας. Η ηλικία είναι αυτή που παίζει μεγαλύτερο ρόλο στο συναίσθημα του φόβου για το έγκλημα. Ο φόβος είναι μεγαλύτερος, όσο αυξάνει η ηλικία. Ειδικά όσοι είναι μεγάλοι σε ηλικία κι ενημερώνονται για την εγκληματικότητα από συγκεκριμένα μέσα ενημέρωσης, αποκτούν άλλη αντίληψη και σκέφτονται πιο πολύ τη ζωή τους και τη σωματική τους ακεραιότητα, σε σχέση με τους νέους. Οι νέοι, ειδικά συγκριτικά με τους μεγάλους, συχνά δεν αντιλαμβάνονται στο έπακρο την πραγματικότητα και τους κινδύνους και παίρνουν πιο ελαφριά τη ζωή τους και το ρίσκο.

Άλλωστε, το έγκλημα είναι μια γενική έννοια, που πρέπει να εξειδικεύουμε κάθε φορά, γιατί έγκλημα από έγκλημα διαφέρει. Παραδείγματος χάριν, αναφέρει, άλλο πράγμα είναι και άλλη βαρύτητα έχει ο βιασμός και άλλη η ληστεία. Υπάρχουν

τεράστιες διαφορές, όσον αφορά στις συνθήκες, στα θύματα και στους θύτες, καθώς και στον τόπο που διαπράττονται τα διάφορα εγκλήματα.

Όπως προαναφέρθηκε, όταν μιλάμε για εγκληματικότητα και φόβο για το έγκλημα στην πόλη, αναφερόμαστε κυρίως στις κλοπές, στις ληστείες, στις σωματικές βλάβες και στις επιθέσεις που φοβίζονται περισσότερο τους κατοίκους του αστικού ιστού.

Η επιλογή του θύματος αποτελεί ένα μεγάλο κεφάλαιο, και όσο πιο έμπειρος είναι ο δράστης, τόσο πιο εύκολα επιλέγει το πιο εύλωτο θύμα, τον εύκολο στόχο δηλαδή, με τη μικρότερη αντίσταση, σε συνθήκες απομονωμένες, στην καλύτερη χρονική στιγμή και στον κατάλληλο τόπο και χώρο. Όσο μεγαλύτερη εμπειρία λοιπόν έχει ο θύτης, τόσο πιο εύστοχη είναι και η επιλογή του θύματος από το ευρύτερο περιβάλλον.

Επανερχόμενος, δε, ο ερωτηθείς, στο τι χαρακτηρίζει έναν άνθρωπο που φοβάται πολύ για το έγκλημα, θεωρεί ότι κυρίαρχο παράγοντα παίζουν τα χαρακτηριστικά της κάθε προσωπικότητας, έτσι όπως έχουν αναπτυχθεί, και όχι τόσο το επάγγελμα και το μορφωτικό επίπεδο του κάθε ανθρώπου.

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρει, ότι κρίνοντας από την εμπειρία χρόνων μέσα στα επιμέρους Τμήματα Ασφαλείας, και συναναστρεφόμενος ανθρώπους από διάφορες κοινωνικές τάξεις και κατηγορίες, διαπίστωσε ότι όσο πιο ψηλή είναι η μόρφωση του πολίτη, τόσο πιο αποξενωμένος ένιωθε από τα κοινωνικά δρώμενα. Κατά συνέπεια, όσο πιο απομονωμένος είναι, τόσο πιο στρεβλή εικόνα έχει για την εγκληματικότητα και την πραγματικότητα.

Συμπληρωματικά αναφέρει, από εμπειρικής και πάλι σκοπιάς, ότι σε ανακρίσεις ανθρώπων του κοινωνικού περιθωρίου, υπήρχαν αστυνομικοί που λόγω του διαφορετικού τους επιπέδου, δεν μπορούσαν να κατανοήσουν τον τρόπο σκέψης των ανακρινόμενων. Σε αντιδιαστολή με αυτούς, αστυνομικοί της λεγόμενης «πιάτσας», είχαν τελείως διαφορετικούς κώδικες συμπεριφοράς, συνεννόησης και αποτελεσματικότητας. Οι δράστες, δηλαδή, μπορούν να γίνουν χειριστικοί, ανάλογα με τον ποιον έχουν απέναντί τους. Αντίστοιχη εικόνα εμφανίζεται και στην κοινωνία, σε σχέση με τον φόβο του εγκλήματος. Άλλοι πολίτες καταλαβαίνουν καλύτερα την εγκληματογόνα και εγκληματική περιοχή και τους ανθρώπους της και άλλοι όχι. Εξαρτάται, εκτός από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε προσωπικότητας, από τα βιώματα και τις εμπειρίες.

Είναι πολλοί οι πολίτες που δεν έχουν έρθει ποτέ σε επαφή με την εγκληματικότητα και τις υποβαθμισμένες περιοχές και διαμορφώνουν άποψη για το θέμα αποκλειστικά μέσα από τα ΜΜΕ.

Σε σχέση με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά ο Ι. Καμπανάκης, θεωρεί ότι η εικόνα είναι αυτή που διαδραματίζει, τις πιο πολλές φορές, μεγάλο ρόλο, χωρίς να είναι απαραίτητα και πραγματική απειλή. Επί παραδείγματι, ο φωτισμός μιας γειτονιάς, η συντήρησή της, η καθαριότητά της, η ζωντάνια της κλπ., είναι στοιχεία που μπορεί να προκαλέσουν τον φόβο των κατοίκων και των περαστικών για το έγκλημα, χωρίς όμως να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Ο συνδυασμός

παρόμοιων παραγόντων, δεν αποτελεί πραγματική εικόνα, αλλά σκηνικό φόβο. Σημασία έχει να μπορεί κανείς να εκτιμήσει την πραγματική απειλή.

Ο ίδιος αναφέρει χαρακτηριστικά, ότι η περιοχή που τον έκανε να νιώσει φόβο πριν από μερικά χρόνια, περιδιαβαίνοντάς τη, ήταν η γειτονιά κοντά στην πλατεία Θεάτρου. Ο φόβος του οφειλόταν στην ύπαρξη ατόμων, που σε πρώτη ματιά φαίνονταν του περιθωρίου, φτωχοί και κυρίως μετανάστες, οι οποίοι παρατηρούσαν και ζύγιζαν τον κάθε περαστικό για το τι τιμαλφές μπορούσαν να του αποσπάσουν και πόσο εύκολα. Κάτι τέτοιο το θεωρεί πραγματική απειλή.

Ο φόβος, δηλαδή, για το έγκλημα, είναι κάτι που κατά τη γνώμη του, σχετίζεται ιδιαίτερα με την εικόνα του περιβάλλοντος, που, ενίοτε, συμπίπτει και με την πραγματική εγκληματικότητα.

Από την άλλη πλευρά, υφίστανται και τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά μιας περιοχής, που υπάρχει περίπτωση να λειτουργήσουν αντιφατικά. Ένα από αυτά πιστεύει πως είναι η ζωντάνια μιας περιοχής, λόγω των χρήσεων γης που τη συνθέτουν.

Ενώ η ζωντανή γειτονιά μπορεί να δημιουργεί μια πρώτη αίσθηση ασφάλειας στους κατοίκους της πόλης, στην πραγματικότητα αυτό δε θα έπρεπε να ισχύει. Ως επί το πλείστον, όπου συναντάται μεγαλύτερος συνωστισμός κόσμου, σημειώνονται και τα περισσότερα εγκλήματα, λόγω πιθανοτήτων (ληστείες, επιθέσεις, κλοπές κλπ). Αντιθέτως, σε απομονωμένες περιοχές, που μπορεί να είναι και πιο σκοτεινές, δεν παρουσιάζεται τόσο μεγάλη η εγκληματικότητα, όσο ο φόβος για αυτή. Ως παράδειγμα αναφέρει την πλατεία Ομονοίας, από την οποία παλιότερα, όταν ήταν στις δόξες της, περνούσε από εκεί πολύς κόσμος, με αποτέλεσμα να σημειώνεται στο σημείο εκείνο μεγαλύτερη εγκληματικότητα. Αντιθέτως, στην περίοδο της οικονομικής κρίσης, με τα μαγαζιά να έχουν κατεβάσει τα ρολά και την ερήμωση της πλατείας να κυριαρχεί, ο περαστικός από εκεί ένιωθε μεγαλύτερο φόβο για το έγκλημα από ότι πριν. Ήταν δηλαδή, το σκηνικό που τον επηρέαζε αρνητικά.

Σύμφωνα με τον κανόνα, πάντως, το περισσότερο έγκλημα εμφανίζεται στον μεγαλύτερο συνωστισμό κόσμου. Ένα άλλο παράδειγμα μπορεί να αποτελέσει ένα σκοτεινό πάρκο που εμπνέει φόβο στους περαστικούς, λόγω της ευρύτερης εικόνας που δίνει. Και πάλι όμως, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Μια ενδεχόμενη αλλαγή όμως, με μικρές επεμβάσεις στον συγκεκριμένο χώρο, όπως καλύτερο φωτισμό και κάποια χρήση αναψυχής που θα προσέλκυε κόσμο, θα μπορούσε να βελτιώσει και την εικόνα και το αίσθημα ανασφάλειας των περαστικών. Αναμφίβολα, η εικόνα εγκατάλειψης και κακής συντήρησης μιας περιοχής, δε βοηθάει καθόλου στο συναίσθημα του πολίτη για τον φόβο του εγκλήματος.

Σε σχέση με τη θεωρία της «προοπτικής - καταφυγίου», ο Ι. Καμπανάκης σχολίασε ότι έχει σοβαρές βάσεις. Καταρχάς, παίζει ρόλο το κατά πόσο είναι εξοικειωμένος ο καθένας μας με το περιβάλλον στο οποίο κυκλοφορεί. Αλλιώς επιδρά το άγνωστο περιβάλλον, ακόμα κι αν είναι φωτισμένο και καλοσυντηρημένο, στην ψυχολογία του περαστικού, κι αλλιώς το οικείο περιβάλλον έστω και σκοτεινό, δαιδαλώδες και

στενόχωρο. Ο κάτοικος της πόλης που περνάει κάθε μέρα από ένα περιβάλλον που έχει συνηθίσει και γνωρίζει καλά, σίγουρα φοβάται λιγότερο για την παραβατικότητα. Επίσης, ως παράδειγμα για την προαναφερθείσα θεωρία, ανέφερε τις υπόγειες διαβάσεις, οι οποίες προκαλούν αδιαμφισβήτητο φόβο για το έγκλημα, ενδεχομένως επειδή μπορεί κάποιο θύμα να εγκλωβιστεί μέσα σε αυτές χωρίς δυνατότητα διαφυγής, γεγονός που μπορεί βέβαια να ισχύσει και τον υποψήφιο θύτη.

Ως προς τα «hot spots» υψηλής συγκέντρωσης εγκληματικότητας και κατά συνέπεια και φόβου του εγκλήματος στην Αθήνα, θεωρεί ότι υπάρχουν, ανάλογα με το έγκλημα. Παραδείγματος χάριν, ως προς την αρπαγή τσάντας από περαστικό, οι δράστες επιλέγουν σημεία που να έχουν πολύ κόσμο, όπως εμπορικές περιοχές, και να επικρατούν συνθήκες που να καθιστούν το έγκλημα πιο εύκολο και σίγουρο. Άρα, θα επιλέξουν εμπορικά σημεία που να περνά και δρόμος, για να βρουν πιο εύκολο το θύμα και για να μπορέσουν να διαφύγουν πιο εύκολα.

Για κάθε είδος εγκλήματος υπάρχει και το αντίστοιχο «hot spot». Κάνοντας κανείς την κατανομή των εγκλημάτων στον χώρο και μεταφέροντάς τα στον χάρτη, είναι εύκολο να προκύψουν αυτά τα «hot spots».

Κατά τη γνώμη του, δεν υπάρχουν «μαύρες τρύπες» εγκληματικότητας στην Αθήνα, όπου δεν πρέπει να κυκλοφορούμε. Ορισμένες περιοχές της, που αντικειμενικά εμφανίζουν υψηλή συγκέντρωση εγκλημάτων, πρέπει να τις προσέχει ο κάτοικος ή ο περαστικός περισσότερο, σε καμία όμως περίπτωση να τις αποφεύγει τελείως. Δε θεωρεί, δηλαδή, ότι υπάρχουν στην πόλη περιοχές με μεγάλο ποσοστό θυματοποίησης. Σε περίπτωση που αυτό το ποσοστό ξεπερνούσε το 50%, αυτό θα καθιστούσε απαγορευτική κάποια περιοχή, γεγονός όμως που δεν ισχύει στην πόλη μας. Βάσει του συστήματος της Αστυνομίας, τα εγκλήματα στην Αθήνα, σε περιοχές «δύσκολες», δεν είναι πολλά περισσότερα από αυτά που γίνονται σε περιοχές που κυκλοφορεί κανείς πιο ελεύθερα. Ειδικά ο κάτοικος του λεκανοπεδίου της Αττικής οφείλει να έχει μια πραγματική αντίληψη των πραγμάτων.

Ο φόβος για το έγκλημα, δηλώνει, πρέπει να υπάρχει, αλλά να εκφράζεται με τεταμένη προσοχή και ζύγισμα των περιστάσεων. Σε περιοχές σχετικά επικίνδυνες, σκόπιμο είναι, ο πολίτης να αποφεύγει να αυξάνει τις πιθανότητες θυματοποίησής του, καθώς και να αποφεύγει όσα του δημιουργούν το αίσθημα της ανασφάλειας.

Στην ερώτηση για το τι θα μπορούσε να βελτιώσει την Αθήνα σχετικά με τον φόβο του εγκλήματος, ο Ι. Καμπανάκης ήταν σαφής. Ανέφερε ως χαρακτηριστικό παράδειγμα την Αθήνα του 2004 των Ολυμπιακών Αγώνων, όπου με τον συντονισμό και τη συμμετοχή πολλών αρμόδιων υπηρεσιών και παραγόντων, η πόλη έγινε υποδειγματική.

Η δε διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, έτσι ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για μειωμένη εγκληματικότητα και περιορισμένο φόβο του εγκλήματος, πρέπει να γίνει στο πλαίσιο σοβαρής κι οργανωμένης αντεγκληματικής πολιτικής.

Κλείνοντας ο Ι. Καμπανάκης, θέλησε να επισημάνει τον ρόλο της αστυνόμευσης και της αστυνομίας, στην ευημερία των πολιτών του αστικού ιστού και στη μείωση του φόβου τους για το έγκλημα. Κατά τη γνώμη του, ο ρόλος αυτός είναι υποτιμημένος και παρεξηγημένος και ιδιαίτερα σε κοινωνικό επίπεδο θα μπορούσε να απαλύνει τον φόβο του πολίτη για την εγκληματικότητα.

Με την πάροδο των χρόνων και την εξέλιξη της τεχνολογίας, ο αστυνομικός αποξενώθηκε πλήρως από τη γειτονιά και τους κατοίκους της. Κανονικά θα έπρεπε, όπως υποστηρίζει, ο αστυνομικός, πέρα από «όργανο της τάξης», να είναι αυτός που θα είναι κοντά στον πολίτη, να γνωρίζει τα προβλήματά του, να μαζεύει στοιχεία που να τον βοηθούν και όλα αυτά να γίνονται στο πλαίσιο χάραξης αντεγκληματικής στρατηγικής. Η αστυνομία, ισχυρίζεται, είναι αυτή που έχει συνέχεια, ενώ οι κυβερνήσεις όχι και ως εκ τούτου δεν πρέπει να γίνεται έρμαιό τους.

6.1.3. Συνέντευξη – Πάρις Δημητρακόπουλος

Ο Πάρις Δημητρακόπουλος είναι τμηματάρχης του τρίτου και τέταρτου τμήματος της Αθήνας, στη Δημοτική Αστυνομία του Δήμου Αθηναίων. Το πιο σημαντικό, όμως, είναι ότι για τριάντα χρόνια, εργαζόταν ως δικυκλιστής, της Δημοτικής αστυνομίας, στους κεντρικούς δρόμους της Αθήνας. Όπως, χαρακτηριστικά, λέει ο ίδιος, ό, τι έχει συμβεί στο κέντρο της Αθήνας, το έχει δει, είτε είχε να κάνει με τις δικές του αρμοδιότητες είτε άλλων, καθώς έχει δει και πολύ σοβαρότερη παραβατικότητα, που δεν αφορά τη Δημοτική Αστυνομία. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται και τη μεγάλη εμπειρία που έχει αποκομίσει, σε σχέση με την εγκληματικότητα στην πόλη και τον φόβο για αυτή, θέμα με το οποίο ασχολείται η συγκεκριμένη διατριβή.

Η συνέντευξη ξεκίνησε με το ερώτημα, γιατί η εγκληματικότητα και ο φόβος του εγκλήματος, αποτελούν φαινόμενα, κυρίως, της πόλης. Η απάντησή του ήταν ότι οφείλεται, κυρίως, στην πολυκοσμία, την πολυπολιτισμικότητα, στις διαφορετικές φυλές και ράτσες που συνυπάρχουν, στο μεταναστευτικό θέμα, στους απόκληρους, στην ανεργία που εκδηλώνεται περισσότερο στον αστικό ιστό κα. Όλα αυτά δημιουργούν μια πληθυσμιακή συσσώρευση, που πρέπει με κάποιον τρόπο να τραφεί για να επιβιώσει. Για να τραφεί λοιπόν, ειδικά όταν υπάρχει ανεργία στην κοινωνία, θα στραφεί στη μικροεγκληματικότητα, η οποία κλιμακώνεται κατά περίπτωση. Οι μετανάστες ερχόμενοι στη χώρα μας που τους έχει δεχτεί, φαινόμενο που έχει μεγεθυνθεί τα τελευταία έτη, μέχρι να εγκριθούν οι αιτήσεις ασύλου που έχουν κάνει, αναζητούν κάποιο τρόπο επιβίωσης. Συνεπώς, θα ψάξουν για εργασία σε μία ήδη κορεσμένη αγορά, την οποία δε θα μπορέσουν να βρουν. Όταν, λοιπόν, φτάσουν σε αδιέξοδο, εξαιτίας της ανάγκης τους για τροφή, το πιθανότερο είναι να στραφούν στη μικροεγκληματικότητα (μικροκλοπές, μικροδιακινήσεις, αρπαγές τσάντας), ούτως ώστε να επιβιώσουν. Το κοινωνικό και πολιτικό σύστημα προσπαθεί, όσο μπορεί, να τους απορροφήσει, με κάποιες δομές, όμως αυτό δεν είναι πάντα εφικτό, καθώς δεν πρόκειται για ένα νούμερο σταθερό, αλλά είναι διαρκώς αυξανόμενο. Υπάρχουν και περιπτώσεις που κάποιοι παραβάτες πηγαίνουν φυλακή, αποφυλακίζονται και

προσπαθούν στη συνέχεια να αφομοιωθούν στην κοινωνία, η οποία όμως εν τέλει δεν τα καταφέρνει.

Ως προς την έρευνα της Eurostat, κατά την οποία, στην Ελλάδα, ενώ έχουμε χαμηλά επίπεδα εγκληματικότητας, ο κόσμος φοβάται αρκετά για το έγκλημα, ο Π. Δημητρακόπουλος θεωρεί, κατ' αρχήν, ότι στην Ελλάδα δεν έχουμε γνωρίσει σοβαρή εγκληματικότητα τύπου Αμερικής. Αυτό σημαίνει ότι οποιαδήποτε εγκληματικότητα αντιμετωπίζει ο πολίτης την αντιμετωπίζει με τον μέγιστο φόβο, καθώς δεν είναι σε θέση να γνωρίζει ποιο είναι το χειρότερο σενάριο.

Δεν είναι απαραίτητο να γίνονται δολοφονίες για να προκληθεί ο φόβος. Ο εκάστοτε πολίτης φοβάται, κυρίως, μήπως ο παραβάτης του πάρει μία τσάντα ή ένα κινητό, ή μήπως τον χτυπήσει και καταλήξει στο νοσοκομείο κλπ. Το γεγονός αυτό, αποδεικνύει ότι ο φόβος είναι κλιμακωτός, και διαμορφώνεται με βάση τις προσωπικές εμπειρίες του καθενός, οι οποίες σχετίζονται με αντίστοιχες βίαιες πράξεις.

«Εάν, παραδείγματος χάριν, κάποιος σου επιτεθεί με μαχαίρι, χωρίς να σου έχει ξανασυμβεί σε προσωπικό επίπεδο, φοβάσαι. Εάν κάποιος σε βρίσει, ενώ άλλοτε σου έχουν επιτεθεί με μαχαίρι, τότε το αντιμετωπίζεις πιο χαλαρά και ψύχραιμα, γιατί σου έχει συμβεί το χειρότερο», υποστηρίζει εν συνεχεία ο Π. Δημητρακόπουλος.

Ο φόβος, δηλαδή, είναι κλιμακούμενος. Ο κόσμος πιο πολύ φοβάται για τη ζωή του, την οποία και προσπαθεί να προστατέψει. Από την άλλη πλευρά, δε θέλει να χάσει και τα πράγματά του. Η κλοπή μπορεί να προκύψει και σαν βιασμός στο μυαλό του καθενός, και να αντιδράσει αναλόγως.

Συνήθως, ο κόσμος παγώνει όταν του επιτίθενται εγκληματίες, δέχεται τη μοίρα του, χάνει ότι είναι να χάσει και κάνει μια καταγγελία στην αστυνομία και μήνυση κατά αγνώστου, χωρίς να ελπίζει όμως ότι θα βγει άκρη.

Επομένως, ο φόβος του κόσμου είναι απόλυτα δικαιολογημένος, ισχυρίζεται. Άλλωστε, έχουν αλλάξει, την τελευταία δεκαετία πολλά πράγματα, ακόμα και στο επίπεδο των μετακινήσεων, ακόμα και το πώς δηλαδή, θα πάει κάποιος στο κέντρο της Αθήνας και ποιους θα συναντήσει στο λεωφορείο. Δηλαδή, ξεκινάει ο φόβος από την ώρα που μπαίνει στο λεωφορείο ανάλογα, πάντα, και με το σε ποια περιοχή θέλει να πάει.

Ο Π. Δημητρακόπουλος θεωρεί ότι σήμερα έχουν βελτιωθεί λίγο τα πράγματα. Παλιότερα, πριν από καμιά δεκαετία, υπήρχαν «ghettos» ακόμα και στο κέντρο της Αθήνας, «ghettos» σε επίπεδο πορνείας, σε επίπεδο ναρκωτικών κλπ, σε βαθμό που ο απλός πολίτης δεν τολμούσε να πλησιάσει ποτέ. Τέτοια ήταν στις οδούς Σοφοκλέους και Μενάνδρου, που όμως τώρα έχουν εξαλειφθεί. Ξεκινούσαν από απλό παραεμπόριο, το οποίο ήταν κυρίως τροφή για τους μικροεγκληματίες και εκεί μέσα γινόταν και η διακίνηση ναρκωτικών, αλλά συνέβαιναν και άλλα πιο σοβαρά εγκλήματα. Αυτά τα «ghettos» σήμερα δεν υπάρχουν εκεί, αλλά έχουν μετακινηθεί προς την περιοχή του Αγίου Παύλου και του Αγίου Παντελεήμονα.

Οτιδήποτε δεν ήταν κεντρικό, ισχυρίζεται, δηλαδή κάτω από την οδό Αθηνάς, ή στις καθέτους της, ήταν μια παραβατικότητα από μόνο του. Τέτοια παραδείγματα ήταν στη Διπλάρειο Σχολή στην πλατεία Θεάτρου, στις οδούς Σοφοκλέους, Ευριπίδου, Ικτίνου κα. Η πορνεία, πιο συγκεκριμένα, συνέβαινε σε εξευτελιστικό βαθμό τιμήματος, και από πλευράς αυτού που εκδιδόταν, αλλά και αυτού που δεχόταν τις υπηρεσίες. Τώρα έχει απομείνει μόνο ένα αντίστοιχο «ghetto» στην οδό Σωκράτους, που αποτελείται κυρίως από τοξικομανείς, με τους οποίους δεν ασχολείται κανείς. Για να ασχοληθεί κάποιος με αυτούς τους ανθρώπους, και να κινηθεί με νόμιμες διαδικασίες, το πιθανότερο είναι να εμπλακεί σε δυσμενείς καταστάσεις. Η σωστή διαδικασία είναι να συλληφθούν πρώτα, και στη συνέχεια, για να οδηγηθούν στην εισαγγελία, πρέπει να τους χορηγηθεί μεθαδόνη. Το αποτέλεσμα είναι να τους δοθεί μία ποινή, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει κάποια ριζική λύση, γιατί μετά θα ξαναγίνουν τα ίδια. Συνήθως, πρόκειται για μία ήδη καταδικασμένη υπόθεση, όσον αφορά αυτούς τους ανθρώπους. Αυτό, επειδή βρίσκονται σε άθλια κατάσταση και το σωστό είναι να ασχοληθεί κανείς μαζί τους, υπό την έννοια της αποκατάστασης και όχι υπό την έννοια της τιμωρίας. Οι ναρκομανείς, θεωρεί, πως είναι κατ' επιλογή άρρωστοι άνθρωποι, οι οποίοι χρήζουν μιας, κατά το δυνατόν, ανθρώπινης αντιμετώπισης.

Η αστυνομία, θεωρεί ο Π. Δημητρακόπουλος, ότι έχει τη δυνατότητα, όποτε θέλει, ό, τι θέλει να το εξαλείψει και όχι να το καταστείλει.

Περιγράφει την περιοχή Μενίδι - Ζαφείρι, ως μία ολότελα διαφορετική κατάσταση. Θεωρητικά ανεξέλεγκτη, πρακτικά όμως πολύ πιο ελέγξιμη, γιατί σε όλους αυτούς τους ανθρώπους, εάν τους απαγορεύσεις τις συγκεκριμένες παραβατικές δραστηριότητες, όπως είναι η διακίνηση ναρκωτικών, θα πρέπει να αναζητήσουν και να βρουν κάποιον άλλο τρόπο για να επιβιώσουν. Για να γίνει αυτό λοιπόν, θα στραφούν στις διαρρήξεις. Η φυσική συνέχεια των πραγμάτων δηλαδή, είναι αυτή.

Επειδή, κατά τη γνώμη του, σε μεγάλο βαθμό, η οικονομία στηρίζει την παραοικονομία, θεωρεί ότι αυτού του είδους οι μικροεγκληματικότητες είναι ανεκτές και ελεγχόμενες, επειδή δεν μπορεί το κράτος να απορροφήσει τους συγκεκριμένους ανθρώπους. Δεν είναι δύσκολο λοιπόν, κάνοντας μια βόλτα στο κέντρο της Αθήνας να μαζέψει η αστυνομία όλους αυτούς τους μικροπαραβάτες.

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα ως προς τη μετακίνηση μικροεγκληματιών από περιοχή σε περιοχή, αναφέρει, ότι όταν έγιναν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα το 2004, μέσα σε μία εβδομάδα δεν υπήρχε κανενός είδους παραβατικότητα στην Αθήνα.

Σαν παράδειγμα προς μίμηση, θεωρεί τη Διπλάρειο Σχολή, κοντά στην πλατεία Θεάτρου, όπου πραγματοποιήθηκε ανάπλαση στην περιοχή και προέκυψε ένα κτίριο κόσμημα για τον αστικό ιστό.

Ουσιαστικά, όταν αποχωρούν οι παραβάτες από μία περιοχή, εκείνη αυτομάτως αναβαθμίζεται. Μεταφέρονται όμως κάπου αλλού, δεν εξαφανίζονται. Δεν είναι εφικτό να εξαφανιστούν. Από τη στιγμή που η χώρα τους κρατάει, πρέπει να βρει τρόπο και χώρο να τους τρέφει και να τους συντηρεί.

Στον σταθμό του Αγίου Νικολάου, επί παραδείγματι, επικρατεί έντονη ανασφάλεια, σε σημείο που δεν περπατάει σε αυτόν ένας πολίτης, ούτε τις πρωινές ώρες. Διασχίζοντάς την ευρύτερη περιοχή του σταθμού, δε θα συναντήσει κανείς Έλληνα. Ειδικά ο Έλληνας ο παλιός, που έχει μάθει να συγχρωτίζεται με Έλληνες, φοβάται τον ξένο. Ο σημερινός νέος που έχει μάθει να ζει με τους αλλοδαπούς, θα μπορέσει να κινηθεί ευκολότερα, μπορεί όχι το βράδυ αλλά τη μέρα.

Εξαρτάται και από το πού μένει κανείς. Στην περιφέρεια με τους ίδιους ανθρώπους, με τις ίδιες φυλές, ο πολίτης φοβάται λιγότερο από ότι στο κέντρο. Γιατί οι αλλοδαποί δεν πάνε μόνο στο κέντρο, αλλά παντού. Η περιφέρεια όμως, τους έχει απορροφήσει καλύτερα. Έχουν εγκλιματιστεί, έχουν βρει ευκολότερα δουλειές. Στο κέντρο είναι πάρα πολλοί, και συνήθως, όταν τους φέρνουν στην πόλη, τους υποδεικνύουν να πάνε στο κέντρο. Κάτι ανάλογο είχε συμβεί όταν είχαν πρωτοέρθει στη χώρα οι Αλβανοί. Οι μετανάστες πρώτα κατευθύνονται προς το κέντρο, για να βρουν τα πατήματά τους, και μετά διακτινίζονται στην περιφέρεια.

Ως προς τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων που φοβούνται περισσότερο το έγκλημα, ο Π. Δημητρακόπουλος, ισχυρίζεται ότι οι ηλικίες που φοβούνται λιγότερο, είναι οι πιο αδαείς, δηλαδή οι νεότεροι, επειδή θεωρούν ότι δε θα τύχει το κακό σε αυτούς. Όλος ο κόσμος, λίγο πολύ, θεωρεί ότι δε θα τύχει στον ίδιο. Ο φόβος αρχίζει να εμφανίζεται, όταν κανείς έρχεται πρόσωπο με πρόσωπο με κάποιον παραβάτη, ή όταν αντιληφθεί ότι είναι κάπου μόνος του και απέναντί του βλέπει τρεις αγνώστους με αμφίβολες προθέσεις.

Οι Αθηναίοι, πιστεύει, ότι έχουν εξοικειωθεί με τον φόβο. Απαραίτητη σε κάθε περίπτωση, είναι η προπαίδευση για το τι πρέπει να αποφεύγει κανείς, τι να προσέχει και από πού να προφυλάσσεται, έτσι ώστε να είναι μικρότερος ο φόβος του. Να αποφεύγει δηλαδή τα απομονωμένα σημεία, να εντοπίζει πού έχει φως, πού έχει αστυνόμευση, πού υπάρχει μαγαζί ανοιχτό. Με την προπαίδευση περιορίζει κανείς τις αντιδράσεις και τις συνέπειες και οποιαδήποτε περαιτέρω εμπλοκή. Επί παραδείγματι, στην οδό Σοφοκλέους παλιότερα, δεν κατέβαινε ένας πολίτης με αυτοκίνητο, έχοντας ανοιχτά παράθυρα και χωρίς κατεβασμένες τις ασφάλειες.

Επίσης, οι ηλικιωμένοι άνθρωποι φοβούνται περισσότερο, επειδή νιώθουν ανυπεράσπιστοι.

Επιπλέον, οπουδήποτε δεν υπάρχει φως, φυσικό ή τεχνητό, προκαλείται ο φόβος του πολίτη για το έγκλημα, αυτόματα.

Σύμφωνα με τον συνεντευξιαζόμενο, στο κέντρο της Αθήνας επικρατεί ένα χάος. Σε οποιονδήποτε δρόμο της πόλης, μπορεί να τύχει το οτιδήποτε σε έναν πολίτη. Αυτό συμβαίνει γιατί όλο αυτό το συνονθύλευμα, Ελλήνων και αλλοδαπών, τοξικομανών και μη, είναι απλωμένο στην πόλη, σε μεγάλο εύρος. Μπορεί να ξεκινήσει κανείς από την πλατεία του Αγίου Παντελεήμονα, παραδείγματος χάριν, και να φτάσει μέχρι κάποιο σημείο, όπου ξεκινάει απότομα ο «πολιτισμός». Όπως επίσης συμβαίνει, και στο Μοναστηράκι, όπου επικρατεί μεγάλη παραβατικότητα, ενώ στην Πλάκα, που

είναι δίπλα, συμβαίνει το αντίθετο. Επίσης, το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στα Εξάρχεια που συνορεύουν με το Κολωνάκι.

Κι εδώ αναρωτιέται κανείς, γιατί η βία δεν πάει στο ένα σημείο και πάει στο άλλο. Το γεγονός είναι ότι μια περιοχή που έχει πρόβλημα, χρειάζεται αστυνόμευση, η οποία θα εξασφαλίσει χαμηλότερη εγκληματικότητα. Σίγουρα πάντως, όλα όσα γίνονται ή δε γίνονται, ικανοποιούν κάποια σκοπιμότητα.

Ερωτώμενος ο Π. Δημητρακόπουλος, ως προς τις ώρες της ημέρας, κατά τις οποίες οι πολίτες νιώθουν μεγαλύτερο φόβο για το έγκλημα, θεωρεί ότι αυτό είναι κυρίως θέμα ψυχοσύνθεσης του ανθρώπου. Αυτός που φοβάται γενικώς, φοβάται καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας. Ως συμπληρωματικές συνθήκες στον φόβο, λειτουργούν τα ωράρια, οι καιρικές συνθήκες κλπ.. Όταν π.χ. έχει κρύο, έχει και λιγότερο κόσμο που κυκλοφορεί, οπότε ο πολίτης απομονώνεται και φοβάται περισσότερο. Συνεπώς, όπου υπάρχει μεγαλύτερη ζωντάνια και μίξη χρήσεων, αυτό βοηθάει και ελαττώνει τον φόβο. Είναι αυτονόητο, ότι κατ' αυτόν τον τρόπο, είναι πολύ πιο εύκολο να συλληφθεί ο παραβάτης. Αντιθέτως, όπου υπάρχει πολύς κόσμος, είναι πολύ πιο εύκολη η κλοπή πορτοφολιού, τσάντας κλπ. Υπάρχει όμως και η πιθανότητα να το αντιληφθούν οι πολίτες, και να βοηθήσουν στη σύλληψη των παραβατών.

Ερωτώμενος για το ποια είναι τα εγκλήματα που μπορεί να φοβίζουν τους κατοίκους στην πόλη περισσότερο, ο Π. Δημητρακόπουλος ισχυρίζεται ότι, σε θεωρητικό επίπεδο, μέσα στην καθημερινότητα είναι οι ληστείες και η βία και όχι τόσο η δολοφονία. Όταν κάποιος κατοικεί σε μια γειτονιά όπου παρατηρείται παραβατικότητα, έχει περισσότερη εμπειρία από όσα συμβαίνουν σε αυτή, συγκριτικά με ένα περαστικό. Παράλληλα, όμως, είναι πιθανό, επειδή γνωρίζει καλύτερα τη γειτονιά του, να αναπτύσσει μία αρνητική και επικριτική ψυχοσύνθεση, που οδηγεί στην προκατάληψη και την αντίδραση. Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να επιδεικνύει ψυχραιμία, για να μπορεί να ψυχολογεί αυτόν που έχει απέναντί του. Δεν πρέπει δηλαδή να επικρατεί ο φόβος. Οι κάτοικοι, καθώς και οι περαστικοί από μία παρόμοια γειτονιά, διακατέχονται από έναν αόριστο φόβο και παράλληλα δημιουργούν και μία επιθετική συμπεριφορά. Στην ουσία, είναι υποψιασμένοι, και συχνά παραπάνω από όσο πρέπει και χρειάζεται.

Ως προς τον ρόλο των «media», ο Π. Δημητρακόπουλος θεωρεί ότι πλέον έχουν χάσει τον δημιουργικό τους ρόλο, εδώ και χρόνια. Ο μη νοήμων, λοιπόν, που τα παρακολουθεί, είναι επιρρεπής στην υπερβολή, καθώς και στην παραπληροφόρηση.

Στην ερώτηση για το εάν οι ανοιχτοί ή οι κλειστοί χώροι εμπνέουν μεγαλύτερο φόβο για το έγκλημα στους κατοίκους, απάντησε ότι, συνήθως, πρόκειται για ένα συνδυασμό πραγμάτων. Ένας ανοιχτός χώρος, με την έννοια του αχανούς, διευκολύνει την εγκληματικότητα. Η Ακαδημία Πλάτωνος, παραδείγματος χάριν, είναι ένας τεράστιος χώρος, περιφραγμένος μεν, αλλά με πολλές εισόδους. Οποιαδήποτε στιγμή, μπορεί να γίνει το οτιδήποτε, χωρίς να το αντιληφθεί κανείς.

Επιπλέον, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει, αναμφίβολα, και ο φωτισμός σε έναν χώρο. Όποια περιοχή δεν είναι επαρκώς φωτισμένη, είτε είναι κλειστή είτε ανοιχτή,

προκαλεί τον παραβάτη να παραφυλάξει και να προβεί σε παραβατική ενέργεια. Οι χώροι που είναι πιο κλειστοί και με πιο πολύ κόσμο, σίγουρα εμπνέουν μεγαλύτερη ασφάλεια στον πολίτη. Το σύνθημα είναι, ότι ο θύτης θα προτιμήσει να λειτουργήσει με τις περισσότερες πιθανότητες διαφυγής, παρά να αυξήσει το ρίσκο του μέσα σε κόσμο, προβαίνοντας στην οποιαδήποτε εγκληματική ενέργεια. Επανερχόμενος στο παράδειγμα της Ακαδημίας Πλάτωνος, αναφέρει ότι εκεί δεν είναι εύκολο και πιθανό να συλληφθεί ο παραβάτης - εγκληματίας.

Σε αυτό το σημείο, ο Π. Δημητρακόπουλος επισημαίνει και ένα άλλο στοιχείο, στηριζόμενος στην εμπειρία του. Το θέμα δηλαδή που προκύπτει, είναι ότι όταν ο παραβάτης, παραδείγματος χάριν θέλει από το θύμα του να πάρει χρήματα, και νιώσει ότι κινδυνεύει, είναι μη ελεγχόμενος. Έχει βάλει στο μυαλό του, ότι θα κάνει αυτή την παραβατική κίνηση και θα φύγει. Όταν συνειδητοποιήσει, όμως, ότι κινδυνεύει, η αντίδρασή του είναι μη υπολογίσιμη.

Ο κάθε παραβάτης έχει, θεωρητικά, ένα σενάριο στον νου του, μια έναρξη και μια λήξη, δηλαδή, της ενέργειάς του. Υπολογίζει, λοιπόν, ότι θα κινηθεί συγκεκριμένη ώρα, θα κάνει την παράβαση και θα τη λήξει διαφεύγοντας. Οτιδήποτε του χαλάσει αυτή τη σειρά, από τη στιγμή που θα διαπράξει την παραβατικότητα και μετά, μπορεί να προκαλέσει απρόβλεπτες αντιδράσεις, με αντίστοιχες συνέπειες. Αυτό ισχύει και για μικροπαραβάσεις. Για παράδειγμα ο Π.Δ. αναφέρει ότι όταν, πριν από χρόνια είχαν έρθει από τη Νιγηρία μετανάστες, νόμιμοι και μη, ασχολήθηκαν με παραεμπόριο τσαντών και υποδημάτων. Στη θέα και μόνο της εμφάνισης της αστυνομίας, τρέπονταν σε φυγή. Υπήρχαν περιπτώσεις στην προσπάθεια διαφυγής τους, να χτυπήσουν περαστικό, για να αποσπάσουν την προσοχή του κόσμου και να ξεφύγουν. Ήταν άνθρωποι που είχαν έρθει από το μηδέν και το μόνο που τους ενδιέφερε ήταν η διαβίωση και η επιβίωση. Εκείνο δε, που τους απασχολούσε περισσότερο, ήταν να μη χαθεί το εμπόρευσμά τους.

Ως προς την αστυνόμευση, ισχυρίζεται ότι το ζητούμενο είναι από ποια μεριά θα τη δει ο πολίτης. Από τη μεριά του θιγόμενου ή από τη μεριά του παραβάτη ή του εξωτερικού παρατηρητή.

Σε σχέση με τα «hot spots» εγκληματικότητας στην Αθήνα, θεωρεί ότι τέτοια είναι η πλατεία Βάθης, ο Άγιος Παντελεήμονας, η πλατεία Βικτωρίας, όπου σήμερα βρίσκονται τα μεταφερόμενα κατά εποχή «ghettos». Η αστυνόμευση σε αυτές τις περιοχές, πιστεύει ότι είναι τυπική και περισσότερο προς αποτροπή του εγκλήματος. Ο παραβάτης σε αυτές τις γειτονιές, όταν πάει να κάνει την παράβαση και δει αστυνόμευση, θα πάει απλώς στον παρακάτω δρόμο. Επειδή είναι θέμα επιβίωσης, δε θα εγκαταλείψει το σχέδιό του, αλλά θα το προσαρμόσει, αλλάζοντας περιοχή.

Επιπλέον, για να νιώσει κανείς ασφάλεια, χρειάζεται την παρουσία «στολής» ευέλικτης. Ευέλικτη στολή, δεν μπορεί να είναι ούτε ένας πεζός αστυφύλακας, αλλά ούτε με αυτοκίνητο. Ευέλικτη στολή, ο Π. Δ. θεωρεί, τον αστυνομικό με τη μηχανή, δηλαδή τα σώματα ασφαλείας Δίκυκλης Αστυνόμευσης (ΔΙ.ΑΣ). Ανάλογα πάντα, με τις περιοχές που χρειάζονται αστυνόμευση, θα επιλεγούν τα κατάλληλα μέσα

(αυτοκίνητο, μηχανή, πεζή, ποδήλατα). Επί παραδείγματι, στην Πάρνηθα θα χρειαστεί αυτοκίνητο, ενώ στο κέντρο Αθήνας, θα αποφευχθεί η αστυνόμευση με μεγάλο περιπολικό, γιατί ούτε να παρκάρει θα μπορεί, πόσο μάλλον να κινηθεί. Η κατάλληλη αστυνόμευση δηλαδή, εξαρτάται από την έκταση της προς φύλαξη περιοχής, τις καιρικές συνθήκες και την προσβασιμότητα.

Ερωτώμενος για το πώς εκφράζεται, σε έναν απλό πολίτη ο φόβος για το έγκλημα, θεωρεί κατ' αρχήν απαραίτητη προϋπόθεση την προπαίδευσή του. Να έχει δηλαδή στοχευμένες κινήσεις, ειδικά όταν βρίσκεται εκτός περιοχής του, εξασφαλίζοντας να υπάρχει φως και κόσμος και έχοντας πάνω του μόνο τα απαραίτητα. Έτσι, βαθμιαία, μπορεί να ξεπεράσει τον φόβο του. Πολλές φορές, ο φόβος είναι αυτοδημιούργητος. Επιπλέον, η προκατάληψη, καθώς και η δημιουργία εντυπώσεων αποτελούν αρνητικούς παράγοντες. Ο φόβος του πολίτη για το έγκλημα επιβάλλεται, διότι από τον φόβο θα προκύψει και το σχέδιο αντίδρασής του, σε περίπτωση που θα δεχτεί επίθεση. Ξεκινώντας από τον φόβο, θα οδηγηθεί σε ένα πλάνο κίνησης και οπισθοχώρησης.

Χρήσιμο είναι, όταν κυκλοφορεί σε επικίνδυνους δρόμους να προσποιείται ότι μιλάει στο τηλέφωνο για να μη δίνει την εντύπωση εύκολου θύματος.

Ως προς τη θεωρία των σπασμένων παραθύρων, θεωρεί ότι ισχύει κι εξαρτάται από το πού ακριβώς είναι το σπασμένο παράθυρο. Για να αυξηθεί η όποια παραβατικότητα, θα πρέπει ο παραβάτης να έχει κάποια εχέγγυα στο μυαλό του, για να μπορέσει να τη διεκπεραιώσει. Όταν αυτό συμβαίνει, προκύπτει και η σύλληψή του.

Σχετικά με το ποιες παρεμβάσεις πρέπει να γίνουν από την πολιτεία, για να νιώσουν πιο ασφαλείς οι πολίτες, ο Π. Δημητρακόπουλος θεωρεί, ότι ο καλός φωτισμός, κυρίως το βράδυ, όχι μόνο στους δρόμους αλλά και στους κοινόχρηστους χώρους, είναι απαραίτητος. Αυτό, γιατί ο άνθρωπος δε θέλει μόνο να περπατήσει, θέλει να κάτσει και κάπου για λίγο, με ή χωρίς παρέα.

Επίσης, παίρνοντας ως παράδειγμα το κτίριο που έχει γίνει στην οδό Αχαρνών υπνωτήριο αστέγων, ισχυρίζεται, ότι μεγάλη βοήθεια θα ήταν αν κάποια εγκαταλελειμμένα κτίρια που ανήκουν στους δήμους, διαμορφώνονταν κατάλληλα ώστε να μπορούν να δεχτούν αστέγους.

Επιπλέον, επισημαίνει ότι οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας είναι, κυρίως, όσον αφορά την αστική παραβατικότητα, υπάρχουν όμως μεγάλα κενά σε σχέση με τις υπόλοιπες υπηρεσίες. Η αστυνομία με τα ποδήλατα θεωρεί ότι είναι μια πολύ σωστή κίνηση για τους πεζόδρομους, για να μην μπαίνουν μέσα σε αυτούς περιπολικά και να μη φαίνονται οι ίδιοι οι αστυνόμοι, ως παραβάτες. Κυρίως για την απλή παραβατικότητα, η παρουσία της αστυνομίας είναι αυτή που αναστέλλει την παραβατικότητα. Ειδικά για τους ποδηλάτες - αστυνομικούς, είναι σίγουρο ότι μπορούν να τρέξουν γρηγορότερα από έναν πεζό, και ανάλογα με τη φύση της παράβασης, μπορεί να χρησιμοποιηθεί το ποδήλατο και ως όπλο, να πέσει δηλαδή

πάνω στον παραβάτη. Θα μπορούσε κατά τη γνώμη του, να επεκταθεί η αστυνόμευση με ποδήλατα και σε άλλους χώρους, όπως πάρκα.

Ως προς το αν η Αθήνα αποτελεί νοσηρό περιβάλλον σε σχέση με την εγκληματικότητα και τον φόβο του εγκλήματος, ισχυρίζεται ότι περισσότερο γίνονται μικροεγκλήματα και ο κόσμος δε φοβάται τόσο πολύ, διότι τα εγκλήματα αυτά δεν είναι σοβαρά. Δε θεωρεί ότι είναι νοσηρή πόλη, τείνει όμως να γίνει, εφόσον ο έλεγχος κρίνεται ως πλημμελής «και από την πλευρά των δυνατοτήτων και από την πλευρά, ότι πολλά πράγματα κρύβονται κάτω από το χαλί», όπως αναφέρει χαρακτηριστικά. Η πολιτεία δεν ψάχνει τη λύση του προβλήματος, αλλά έναν τρόπο για να το αντιμετωπίσει επιφανειακά και προσωρινά.

Κλείνοντας τη συνέντευξη, δηλώνει: «Σημασία έχει ο μακρινός στόχος για να έχουμε αποτέλεσμα. Δεν πρέπει να ασχολούμαστε μόνο με την αισθητική εικόνα, αλλά με τη σοβαρή ακόμα και μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση του προβλήματος. Πρέπει να αναπτυχθούν οι δομές για μετανάστες και ναρκομανείς, για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα στο κέντρο της πόλης. Το κράτος που τους έχει επωμιστεί, πρέπει να κάνει κάτι για το πρόβλημα και να μη χειροτερεύει και για τους πολίτες που δε θέλουν να έχουν συμμετοχή σε αυτό».

6.1.4. Συνέντευξη – Δημήτρης Φλαμούρης

Ο Δημήτρης Φλαμούρης, έχοντας κάνει πρώτα σπουδές στα μαθηματικά, είναι ψυχολόγος, με ειδίκευση στη θετική ψυχολογία. Η συνέντευξή του δίνει μία διαφορετική διάσταση στη μελέτη, προσεγγίζοντας τον φόβο του εγκλήματος από τη σκοπιά των κατοίκων της πόλης. Η οπτική του αυτή επικεντρώνεται στον άνθρωπο, τις ανασφάλειές του και τα αίτια που πιθανό να τις προκαλούν.

Ξεκινώντας τη συνέντευξη, η πρώτη ερώτηση αφορούσε το γιατί το έγκλημα και ο φόβος για το έγκλημα αποτελούν κυρίως αστικό φαινόμενο. Ο Δ. Φλαμούρης δίνει μια πολύ σαφή απάντηση.

Η μία διάσταση του θέματος είναι ότι οι άνθρωποι, δηλώνει, πηγαίνουν να κατοικήσουν στα αστικά κέντρα για να βρουν νέες ευκαιρίες, που δεν τις έχουν στην επαρχία. Αυτό, αυτόματα, σημαίνει ότι στην πόλη θα έρθουν άνθρωποι που, ενδεχομένως, να είναι πιο χαμηλού βιοτικού επιπέδου. Το πολύ χαμηλό βιοτικό επίπεδο είναι συσχετισμένο με την εγκληματικότητα, στην οποία μπορεί να οδηγηθεί ένας άνθρωπος, όχι απαραίτητα επειδή είναι κακός, αλλά από ανάγκη. Επίσης, οι κάτοικοι ενός οικισμού που δεν είναι πόλη, είναι πολύ λιγότεροι και γνωρίζονται μεταξύ τους. Αντιθέτως, σε μια πόλη υπάρχει η ανωνυμία, συνθήκη που βοηθάει την παραβατικότητα και κατά συνέπεια και τον φόβο του εγκλήματος. Μαζεύονται άνθρωποι με πενιχρά οικονομικά μέσα, οι οποίοι πρέπει με κάποιον τρόπο να επιβιώσουν στις νέες συνθήκες, με το κόστος ζωής να είναι υψηλότερο. Από την άλλη πλευρά, στην πόλη είναι και περισσότερες οι ευκαιρίες να εισχωρήσει κανείς στον χώρο της εγκληματικότητας από ότι στην επαρχία.

Ο φόβος για το έγκλημα θεωρεί, ότι είναι ένα συναίσθημα που πάει μαζί με την εγκληματικότητα. Είναι αλληλένδετα στοιχεία. Το θέμα είναι το πού «ακούγονται» ότι γίνονται πολλά εγκλήματα και τι είδους εγκλήματα. Επί παραδείγματι, κάποιος που ακούει ότι έγινε ένα έγκλημα σε κάποιο χωριό, δε θα φοβηθεί τόσο, γιατί στην επαρχία γίνονται συνήθως εγκλήματα πάθους και όχι διάρρηξης.

Στην πόλη ο εγκληματίας είναι απρόσωπος, άρα οι άνθρωποι φοβούνται περισσότερο. Κάτι που δεν μπορούμε να το ελέγξουμε, όπως είναι το απρόσωπο, το φοβόμαστε και περισσότερο. Στην επαρχία υπάρχει μία αίσθηση ελέγχου, ενώ στην πόλη μπορεί να έρθει ο διαρρήκτης από το πουθενά. Είναι κάτι που δεν το ελέγχουμε και αυτό δημιουργεί μεγαλύτερη ανησυχία. Στην πόλη δε γνωρίζουμε αυτόν που διαπράττει το έγκλημα, ενώ αντιθέτως στην επαρχία, που δεν υπάρχει αυτή η ανωνυμία, είναι και πιο δύσκολο από πλευράς εγκληματία να διαπράξει το έγκλημα.

Όταν υπάρχει αναγνωρισιμότητα, ο παραβάτης δύσκολα θα οδηγηθεί στο έγκλημα γιατί ξέρει ότι εύκολα θα αποκαλυφθεί. Στο χωριό άλλωστε, όταν συγχρωτίζεται κανείς με τους υπόλοιπους ανθρώπους, είναι πιο απίθανο να στραφεί εναντίον τους. Οδηγείται στο περιβάλλον της φυλής. Όσο πάμε πιο πάνω στη φυλή τόσο πιο δεμένοι είμαστε, τόσο πιο δύσκολα θα κάνουμε κακό ο ένας στον άλλο. Αντιθέτως, όσο πλησιάζουμε στην ανωνυμία, τόσο πιο εύκολο είναι να βλάψει κάποιος τον άλλο που δεν γνωρίζει, από κάποιον που γνωρίζει.

Ερωτώμενος ως προς το αν η επαγγελματική κατάσταση του καθενός επηρεάζει τον φόβο του εγκλήματος, ο Δ. Φλαμούρης ισχυρίζεται ότι σε γενικές γραμμές οι άνθρωποι μορφώνουμε άποψη ανάλογα με τη συχνότητα και την ευκολία των πραγμάτων που συμβαίνουν γύρω μας. Σύμφωνα δε, με τον νομπελίστα των Οικονομικών Κάνεμαν, όταν κάποια πληροφορία μπορούμε να την ανασύρουμε γρήγορα, θεωρούμε ότι πρόκειται για κάτι που συμβαίνει πολύ συχνά.

Παραδείγματος χάριν, αυτό συμβαίνει με τα αεροπλάνα τα οποία δεν πέφτουν συχνά, παρόλα αυτά όμως πολύς κόσμος τα φοβάται, γιατί όταν πέφτει ένα αεροπλάνο είναι παντού στις ειδήσεις, επομένως μπορούμε εύκολα να το ανασύρουμε σαν πληροφορία από τον εγκέφαλό μας. Κατά αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται η ψευδής εντύπωση, ότι είναι κάτι που συμβαίνει τακτικά. Αυτός είναι ένας τρόπος με τον οποίο λειτουργεί ο ανθρώπινος εγκέφαλος. Σε πολλές περιπτώσεις, αποδεικνύεται χρήσιμη η λειτουργία του, ενώ σε άλλες δημιουργεί παρεξηγήσεις.

Ως παραδείγματα επαγγελματιών, αναφέρει ότι ένας αστυνομικός, ένας ασφαλιστής, ένας γιατρός βλέπουν πολλά περισσότερα εγκλήματα, τροχαία, ατυχήματα γιατί τα αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους. Όταν συμβαίνει αυτό, κάποιος ευαισθητοποιείται και ανησυχεί πολύ περισσότερο. Όταν όμως δεν έρχεται σε αυτή την άμεση σχέση με παρόμοια γεγονότα, τόσο στο επάγγελμά του όσο και στις καθημερινές συνθήκες διαβίωσής του αποστασιοποιείται. Ο περισσότερος κόσμος έρχεται σε επαφή με αυτά τα γεγονότα, μέσα από τις ειδήσεις και από εκεί προέρχεται ο βασικότερος φόβος.

Δηλαδή, για παράδειγμα, αναφέρει ότι ένας άνθρωπος που είναι συνταξιούχος και μεγάλος σε ηλικία, μένει πολύ στο σπίτι δε βγαίνει και δεν κυκλοφορεί ιδιαίτερα έξω

για να δει τι γίνεται στην πραγματικότητα, αλλά αντιθέτως ακούει τι συμβαίνει στο έξω κόσμο από την τηλεόρασή του, τα πληροφορείται διογκωμένα, με αποτέλεσμα να φοβάται και περισσότερο. Όσο πιο συχνές είναι οι ειδήσεις στο περιβάλλον του, τόσο περισσότερο θα φοβάται. Συνεπώς, ο τρόπος ζωής, το επάγγελμα και η ηλικία παίζουν καθοριστικό ρόλο στον βαθμό που φοβάται ένας άνθρωπος το έγκλημα.

Ακόμα και το μορφωτικό επίπεδο του πολίτη επηρεάζει το συναίσθημα του φόβου για το έγκλημα. Αυτό συμβαίνει γιατί αυτός που έχει κριτική σκέψη, γεγονός που, ως επί το πλείστον, συνάδει και με το καλό μορφωτικό επίπεδο, μπορεί να φιλτράρει καλύτερα αυτά που δέχεται ως πληροφορίες και να τα αξιολογήσει κατάλληλα. Ο πολίτης που έχει καλύτερη μόρφωση, έχει και περισσότερη τριβή με διαφορετικές συνθήκες, έχει χρειαστεί μάλιστα στη ζωή του να χρησιμοποιήσει το μυαλό του λίγο παραπάνω, οπότε μπορεί ευκολότερα να κάνει τις απαραίτητες κριτικές διεργασίες και να οδηγηθεί σε σωστά συμπεράσματα.

Ως προς τους λόγους για τους οποίους, στην Ελλάδα, ενώ η εγκληματικότητα είναι σε χαμηλά επίπεδα, οι κάτοικοι φοβούνται περισσότερο, ο Δ. Φλαμούρης το αποδίδει στο ότι οι άνθρωποι δε φοβούνται αυτό που βλέπουν, αλλά αυτό που ακούνε.

Οι ειδήσεις, ισχυρίζεται, έχουν μετατραπεί σε «horror show», και ως εκ τούτου, στόχο δεν αποτελεί τόσο η ενημέρωση, όσο το πώς θα παρακολουθήσει κανείς περισσότερο το κανάλι. Με άλλα λόγια, αποκλειστικός στόχος των καναλιών είναι προφανώς η ακροαματικότητα. Σύμφωνα με τον ίδιο, δύο είναι τα θέματα που κάνουν τον κόσμο να κολλάει σε μία είδηση, ο φόβος και το «sex». Όπως μάλιστα, προαναφέρθηκε στην αρχή της συνέντευξης, όταν ο άνθρωπος ανασύρει εύκολα από τη μνήμη του μια πληροφορία ή εικόνα, θεωρεί ότι συμβαίνει και συχνά, ότι δηλαδή αυτή είναι η πραγματικότητα.

Συνεχίζοντας στην ίδια ερώτηση, ο Δ. Φλαμούρης, πιστεύει ότι παντού θεωρούν ότι τα πράγματα πηγαίνουν από το κακό στο χειρότερο, ενώ στην πραγματικότητα πηγαίνουν από το καλό στο καλύτερο. Οι άνθρωποι, συχνά, δε σκέφτονται βάσει γεγονότων, αλλά με γνώμονα το συναίσθημα. Παρατηρώντας και αναλύοντας τα στατιστικά στοιχεία, αποδεικνύεται ότι ενώ η εγκληματικότητα φθίνει, η διαφήμισή της ανεβαίνει. Έτσι, λοιπόν, ο κόσμος έχει την εντύπωση πως η εγκληματικότητα αυξάνεται.

Επακόλουθο της διαφήμισης της εγκληματικότητας είναι ο φόβος για αυτή. Δηλαδή μέσω της διαφήμισης αυξάνεται η πρόσβαση στην εγκληματικότητα. Στα μέσα μαζικής δικτύωσης, κάποιος που θα ποστάρει κάτι άσχημο, δε θα το κάνει, ως επί το πλείστον, μετά από κριτική σκέψη.

Σαν παράδειγμα αναφέρει το ότι πολλές μαμάδες φοβούνται έντονα μην τους απαγάγουν τα παιδιά σε εξωτερικό χώρο, γεγονός που είναι πολύ σπάνιο. Ταυτόχρονα όμως, είναι τρομερά έντονο συναισθηματικά και δημιουργεί όντως μεγάλο φόβο. Όποτε συμβεί κάποιο αντίστοιχο περιστατικό, σίγουρα θα προβληθεί στον μέγιστο βαθμό. Ταυτόχρονα όμως, υπάρχουν άλλοι κίνδυνοι, πιο πιθανοί και πραγματικοί που χάνουν το βάρος τους και τη σημασία τους επειδή δεν μπαίνουν στο πεδίο

παρατήρησής μας και δε δημιουργούν τόσο έντονο συναίσθημα. Στα νούμερα δε συμβαίνει αυτό, αλλά μπαίνει ο παράγοντας της απουσίας της κριτικής σκέψης και η κυριαρχία του ψυχολογικού παράγοντα.

Η κριτική σκέψη είναι εκείνη που δημιουργεί αποστασιοποίηση και δαμάζει τον ψυχολογικό παράγοντα.

Ως προς τη διαφοροποίηση του φόβου του εγκλήματος σε σχέση με τα δύο φύλα, ο Δ. Φλαμούρης θεωρεί ότι ενδεχομένως, οι γυναίκες να είναι εκείνες που φοβούνται περισσότερο, ίσως στερεοτυπικά, κι αυτό γιατί μία στις δύο γυναίκες θα παρενοχληθεί σεξουαλικά στη ζωή της, μέχρι τα 18 της χρόνια.

Ερωτώμενος για τις ηλικιακές κατηγορίες που μπορεί να εκδηλώσουν περισσότερο φόβο για την εγκληματικότητα, ισχυρίζεται ότι οι μεγάλοι σε ηλικία άνθρωποι πιθανό να φοβούνται πιο πολύ, λόγω περιορισμένων δυνάμεων και εντονότερης ενημέρωσης από τα ΜΜΕ, ενώ αντιθέτως οι μικρότεροι, έχοντας περισσότερη άγνοια, ενδεχομένως να φοβούνται λιγότερο επειδή δεν έχουν την αίσθηση των κινδύνων. Οι νεαροί, άλλωστε, θεωρούν ότι είναι αθάνατοι και αήττητοι μέχρι ένα σημείο.

Σχετικά με τις περιοχές που εμπνέουν μεγαλύτερο φόβο για έγκλημα στην Αθήνα, θεωρεί ότι δεν είναι τόσο οι περιοχές που έχουν σημασία, όσο οι άνθρωποι που συχνάζουν σε αυτές. Ο άνθρωπος συνδυάζει τα άτομα που του φαίνονται περίεργα και μη συμβατικά, με την αίσθηση του κινδύνου. Ό, τι είναι ανόμοιο με τον ίδιο τον ξενίζει και ενίοτε τον τρομάζει.

Για παράδειγμα, αναφέρει τους Αλβανούς που όταν πρωτοήρθαν στην Ελλάδα ενέπνεαν φόβο, ως κάτι το ανόμοιο προς τους Έλληνες. Στη σημερινή πια εποχή έχουν ενταχθεί απόλυτα στην ελληνική κοινωνία κι έχουν ενσωματωθεί πλήρως. Στην αρχή ήταν οι ξένοι στη χώρα μας.

Το μωρό, από μνημόν, καταλαβαίνει ποιος είναι ίδιος με αυτό και ποιος όχι. Είναι στη φύση μας να ξεχωρίζουμε και να διακρίνουμε το διαφορετικό. Όταν κάποιος δει κάτι διαφορετικό στον δρόμο κατευθείαν, στερεοτυπικά, θα φοβηθεί, γιατί έτσι λειτουργεί ο ανθρώπινος ψυχισμός. Ως αποτέλεσμα λοιπόν, στις περιοχές όπου ακούγεται ότι διαπράττονται εγκλήματα, ή ότι κυκλοφορούν άνθρωποι που αποκλίνουν από τις προσωπικές παραστάσεις του καθενός, είναι πιο πιθανό να φοβηθεί κανείς.

Ως προς το εάν η ερημιά ή η ζωντάνια μιας περιοχής εμπνέουν μεγαλύτερο φόβο για το έγκλημα, θεωρεί ότι αυτό εξαρτάται αποκλειστικά από τον χαρακτήρα και τα βιώματα του κάθε ανθρώπου.

Ως προς το είδος των εγκλημάτων που φοβίζουν περισσότερο τον κόσμο, ο Δ. Φλαμούρης χρησιμοποιεί ως παράδειγμα μια τρομοκρατική επίθεση, η οποία προκαλεί περισσότερο φόβο, εφόσον γίνεται από κάποιον που δε γνωρίζουμε και δεν έχουμε κανέναν έλεγχο πάνω σε αυτόν. Επομένως, φοβόμαστε περισσότερο κάτι το οποίο δεν μπορούμε με τίποτα να το ελέγξουμε. Και ο βιασμός είναι ένα έγκλημα που φοβίζει πολύ, γιατί έχει και μεγάλη συναισθηματική επίπτωση αν και δε συμβαίνει

συχνά. Εμφανίζεται, λοιπόν, ξανά η διαφορά ανάμεσα στον συναισθηματικό φόβο και τα δεδομένα, όπως προαναφέρθηκε. Η κλοπή από μόνη της δεν είναι κάτι που φοβίζει τόσο πολύ, γενικότερα, εκτός εάν συνοδεύεται και από σωματική βία. Τέλος, ο φόβος είναι ένα έγκλημα που φοβίζει πολύ τον περισσότερο κόσμο, παρόλο που κι αυτός δε συμβαίνει τακτικά.

Σχετικά με το ποιες ώρες της ημέρας εκδηλώνεται ο μεγαλύτερος φόβος του κόσμου για το έγκλημα, ο Δ. Φλαμούρης δηλώνει ότι εξαρτάται από τον φωτισμό. Η μέρα, βέβαια, έχει πάντα φως, το οποίο ο τόπος χρειάζεται το βράδυ, για να δημιουργήσει αίσθημα ασφάλειας. Το σκοτάδι πάντα κάτι κρύβει. Όταν κάτι κρύβεται και δεν μπορούμε να το ελέγξουμε, φοβόμαστε.

Ως προς τη συσχέτιση του φόβου για το έγκλημα με το αν ο χώρος είναι ανοιχτός ή κλειστός, θεωρεί ότι ο κανόνας είναι να φοβάται κάποιος περισσότερο όταν νιώθει μόνος του και ότι δεν έχει υποστήριξη. Μέσα σε ένα πάρκο χωρίς άλλο κόσμο, λογικό είναι να φοβάται πιο πολύ. Αν βρίσκεται σε ένα αστικό περιβάλλον, έχει την ψευδαίσθηση ότι θα έχει βοήθεια, εάν τη χρειαστεί και τη ζητήσει. Θα φωνάξει, δηλαδή, και κάποιος θα ακούσει, επομένως φοβάται λιγότερο. Επί παραδείγματι ένα πάρκο σαν το Πεδίο του Άρεως, που στο μυαλό μας είναι σκοτεινό και έρημο το βράδυ, δύσκολα θα τολμήσει κάποιος να το διασχίσει μόνος του.

Η καθαριότητα και η συντήρηση υποστηρίζει, πως είναι τα χαρακτηριστικά μιας γειτονιάς που επηρεάζουν τον φόβο για το έγκλημα. Κατά τη γνώμη του, η πυκνότητα της δόμησης δεν παίζει ιδιαίτερο ρόλο, παρά μόνο από ένα επίπεδο και κάτω, που μπορεί να συνεπάγεται ερημιά και απομόνωση.

Ισχυρίζεται ότι ο φόβος του εγκλήματος εκδηλώνεται σαν ένας συνδυασμός πραγμάτων, ανάλογα με την προσωπικότητα του κάθε ατόμου. Αναφερόμενος στον εαυτό του, δηλώνει ότι αποφεύγει να κυκλοφορεί σε συγκεκριμένα σημεία της Αθήνας, συγκεκριμένες πάλι ώρες. Στην Ομόνοια, παραδείγματος χάριν, δε θα κυκλοφορήσει βράδυ, παρόλο που έχει βελτιωθεί πολύ από πλευράς ασφάλειας. Γενικότερα, όταν επισκέπτεται περιοχές που θεωρεί πιο επικίνδυνες για παραβατικότητα, είναι πάντα σε εγρήγορση ή φροντίζει να έχει πάντα παρέα. Όπως είναι φυσικό, η συνοδεία παρέας, προσδίδει μια αίσθηση ασφάλειας παρόλο που δεν είναι ρεαλιστική.

Επίσης, μία άλλη ενέργεια που μπορεί να κάνει κάποιος όταν φοβάται κυκλοφορώντας, είναι να μιλάει στο τηλέφωνο για να έχει και πάλι την αίσθηση της παρέας και της ψευδούς, έστω, ασφάλειας.

Μια πολύ σημαντική παρέμβαση από πλευράς πολιτείας, για να περιοριστεί ο φόβος που νιώθουν οι πολίτες για την εγκληματικότητα, ισχυρίζεται ότι είναι η σωστή και ακριβής ενημέρωση και πληροφόρηση. Οι πόλεις γίνονται ολοένα και πιο ασφαλείς, άρα δεν έχει να κάνει με το πώς θα γίνει μια γειτονιά πιο ασφαλής, αλλά με το πώς θα περάσει το μήνυμα στους πολίτες ότι είναι πιο ασφαλείς. Βέβαια, όσο πιο πολύ καθαρίζει και συντηρείται μια περιοχή, τόσο πιο ασφαλείς νιώθουν οι κάτοικοί της.

Ως προς τις εγκληματολογικές θεωρίες, η γνώμη του είναι ότι έχουν μια σταθερή βάση. Η θεωρία των «Broken Windows» ισχύει και για τον παραβάτη και για τον πολίτη που φοβάται. Όταν υπάρχει μία αίσθηση εγκατάλειψης και παραβίασης σε μια γειτονιά, τόσο πιο δεκτική σε παραβατικότητα είναι και τόσο πιο παραβιασμένο κάνει τον πολίτη να νιώθει. Το έγκλημα το ορίζει ο εγκληματίας.

Στην ερώτηση για το αν η Αθήνα, κατά τη γνώμη του, αποτελεί νοσηρό περιβάλλον όσον αφορά την παραβατικότητα και τον φόβο του εγκλήματος, ο Δ. Φλαμούρης θεωρεί ότι η τηλεόραση είναι νοσηρή και όχι η Αθήνα.

Αν κάποιος ήλεγχε πραγματικά τι προβάλλεται από την τηλεόραση, θα φαινόταν ότι η Αθήνα είναι μια αρκετά ασφαλής πόλη, γεγονός που αποδεικνύεται και από τα στατιστικά δεδομένα. Ως προς τον φόβο του εγκλήματος βέβαια, διαφέρει, γιατί τα ΜΜΕ προσπαθούν να δώσουν πληροφορίες που να προκαλέσουν το συναίσθημα του κόσμου. Προβάλλουν δε περισσότερο την Αθήνα, γιατί το εισπράττει περισσότερος κόσμος. Άρα τον φόβο του εγκλήματος δεν τον συσχετίζει τόσο με το μέρος, όσο με την πληροφόρηση.

Καταλήγει λέγοντας, ότι είναι πολύ σημαντικό να αρχίσουμε να διαχωρίζουμε αυτό που νιώθουμε, από αυτό που συμβαίνει και αυτό που ισχύει για όλους τους παράγοντες στο σύνολο της ζωής μας. Αυτό συμβαίνει, επειδή αυτά που νιώθουμε επηρεάζονται από πολύ συγκεκριμένους συναισθηματικούς παράγοντες και όχι απαραίτητα από αυτά που συμβαίνουν.

Αν κάποιος, παραδείγματος χάριν, φοβάται την αράχνη, δεν είναι επειδή τσιμπάει, αλλά επειδή έχει τη φοβία. Μπορεί ο φόβος του να είναι παράλογος, αλλά τον νιώθει. Αν, λοιπόν, κάποιος νιώθει φόβο σε ένα μέρος, πρέπει να διαπιστώσει τι είναι αυτό που του προκαλεί τον φόβο και αν όντως υπάρχει κίνδυνος, καθώς συχνά υφίσταται φόβος, αλλά όχι κίνδυνος.

6.1.5. Συνέντευξη – Γιάννης Ράγκος

Ο Γιάννης Ράγκος έχει μια τριπλή ιδιότητα ως συνεντευξιαζόμενος, που αφορά το υπό μελέτη θέμα. Από επαγγελματικής πλευράς, είναι δημοσιογράφος, έχοντας ασχοληθεί, μεταξύ άλλων, με την έρευνα ποινικών και πολιτικών εγκλημάτων που απασχόλησαν την ελληνική κοινή γνώμη κατά τη διάρκεια όλου του 20ου αιώνα, καθώς και καταξιωμένος συγγραφέας αστυνομικής λογοτεχνίας. Παράλληλα, είναι εδώ και πολλές δεκαετίες, κάτοικος του κέντρου της Αθήνας, δίπλα στην κεντρικότερη πλατεία της πόλης, το Σύνταγμα.

Η συνέντευξη έχει δύο επίπεδα. Το πρώτο αφορά στη σύνδεση της αστυνομικής λογοτεχνίας και γενικότερα της τέχνης με την εγκληματικότητα και τον φόβο του εγκλήματος στην πόλη. Αυτό το επίπεδο σχετίζεται με την ιδιότητά του ως αστυνομικός συγγραφέας και εν μέρει ως δημοσιογράφος. Το δεύτερο επίπεδο αφορά στη σχέση του ίδιου με τους κινδύνους της πόλης και το συναίσθημα του φόβου, έτσι

όπως το βιώνει ως κάτοικος του κέντρου και παράλληλα ως δημοσιογράφος, γεγονός που κάνει την οπτική του πιο διερευνητική.

Εκμεταλλεζόμενη τις γνώσεις του, τις έρευνες και την προσωπική του εμπειρία παραθέτω τις παρακάτω αναλύσεις, σχετικές με το θέμα, υπό μία ευρύτερη έννοια.

Διερευνώντας τη σχέση που έχει η εγκληματικότητα και ο αστικός φόβος με την αστυνομική λογοτεχνία, προκύπτουν διάφορα στοιχεία.

Καταρχάς το έργο του Edgar Allan Poe «οι δολοφονίες της οδού Μοργκ» που εξέδωσε το 1841, αποτελεί την πρώτη αστυνομική ιστορία, με την οποία εγκαινιάζονται πολλά αστυνομικά είδη.

Είναι η εποχή που οι πόλεις, λόγω της βιομηχανικής επανάστασης, αρχίζουν να αποκτούν μητροπολιτικά χαρακτηριστικά, φεύγουν δηλαδή από το στάδιο ανάπτυξης της πόλης κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους και αρχίζουν να παίρνουν νεωτερικά χαρακτηριστικά και να μετατρέπονται σε μητροπόλεις. Και αυτό είναι αποτέλεσμα της συσσώρευσης στις πόλεις πληθυσμών, κυρίως εργατικού δυναμικού, και ταυτόχρονα οικονομικών συμφερόντων (βιομήχανοι, επιχειρηματίες, έμποροι κλπ).

Αρχίζουν δηλαδή, οι πόλεις να αποκτούν σύνθετα κοινωνιολογικά χαρακτηριστικά. Αναπτύσσεται λοιπόν η ανάγκη να συνταχθεί ένα σώμα για να αστυνομεύει τους νέους αυτούς κατοίκους, και ως συνέχεια αυτού δημιουργείται και η αστυνομική λογοτεχνία.

Χαρακτηριστικά, αναφέρει σε ένα άρθρο του ο συγγραφέας:

«Στο πλαίσιο αυτό, οι μητροπόλεις - εκεί, δηλαδή, όπου η υπαρξιακή άβυσσος, οι κοινωνικές παθογένειες και οι ταξικές συγκρούσεις εμφανίζονται τεταμένες και με συνθετότερα χαρακτηριστικά - ήταν φυσικό να αποτελέσουν το προνομιακό πεδίο για τους αστυνομικούς συγγραφείς».

Επιπλέον, σημαντικό κατά τη γνώμη του Γ. Ράγκου, είναι να αναφερθεί ότι η πρώτη αστυνομία στον κόσμο ήταν η Surete Nationale το 1812 στο Παρίσι στη Γαλλία, που ήταν ένα είδος Ασφάλειας. Το έτος 1829 μάλιστα, ιδρύθηκε η Αγγλική Αστυνομία. Και τα δύο σώματα ξεκινούν στις δύο από τις μεγαλύτερες πόλεις παγκοσμίως, για τον απλούστατο λόγο ότι αποτελούσαν πρόσφορο έδαφος για εγκληματικότητα και παραβατικότητα. Άλλωστε, η λέξη αστυνομία είναι σύνθετη και αποτελείται από τον νόμο και το άστυ, δηλαδή οι «νόμοι του άστεως».

Αναφέρει, δε, χαρακτηριστικά, ότι σύμφωνα με έρευνες που έχουν γίνει και σε συνδυασμό με το υπό μελέτη θέμα, υπάρχει μία αντίληψη ότι ο Οιδίποδας Τύραννος του Σοφοκλή θεωρείται το πρώτο αστυνομικό αφήγημα. Υπάρχει το έγκλημα, που στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι και φόνος, η πλοκή, η έρευνα και ο ερευνητής και τέλος η εξιχνίαση που οδηγεί στον ένοχο. Ο φόνος είναι του βασιλιά Λάιου της Θήβας και ο ερευνητής είναι ο ίδιος ο Οιδίποδας και ο ένοχος. Ο Σοφοκλής το γράφει στην Αθήνα τον 5^ο αι. π.Χ., όταν η Αθήνα έχει χαρακτηριστικά άστεως εκείνης της εποχής. Γράφει, δηλαδή, το έργο του σε ένα περιβάλλον άστεως.

Σημειωτέον, μάλιστα, είναι ότι στην Αθήνα, εκείνη την περίοδο, υπήρχε ένα σώμα τύπου αστυνομίας που λεγόταν «ζητητές» (αναζητητές), οι οποίοι αναλάμβαναν να διαλευκάνουν υποθέσεις διαφωνιών η εγκληματικών πράξεων εκείνης της περιόδου.

Αυτό συνέβαινε επειδή η Αθήνα, για εκείνη την εποχή, παρουσίαζε χαρακτήρα πόλης, κι έτσι προέκυπτε η ανάγκη του σώματος αυτού για να επιτηρεί, να διαλευκάνει και να εξιχνιάζει τις υποθέσεις.

Ουσιαστικά, ισχυρίζεται, η αστυνομία ως θεσμός, είναι συνυφασμένη με την έννοια της πόλης, δηλαδή δημιουργείται όταν δημιουργούνται οι πόλεις. Και αυτό γιατί με τη συσσώρευση των πληθυσμών, αρχίζουν να εμφανίζονται και τα ταξικά χαρακτηριστικά και οι διαφορές. Οι κοινωνικές τάξεις αλληλεπιδρούν και συγκρούονται μεταξύ τους. Έτσι οι πόλεις γίνονται το επίκεντρο της οικονομικής δραστηριότητας και λόγω της ετερογένειας των πληθυσμών, η κοινωνιολογία της πόλης γίνεται ένα σύνθετο φαινόμενο. Το αστικό περιβάλλον γίνεται πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθεί κάθε είδους εγκληματικότητα («white-collar» δηλ. εγκλήματα του λευκού κολάρου, μαφίες μεγάλες και μικρές, μικροπαραβατικότητες κλπ.) .

Αξίζει να σημειωθεί εδώ, ότι η παραλογοτεχνία είναι ένα νέο λογοτεχνικό είδος με καθαρά αστικό χαρακτήρα. Κέντρο του είναι η σύγχρονη πόλη, μια νοσηρή πόλη, μέσα στην οποία εκτυλίσσεται μια σκληρή καθημερινότητα των ανθρώπων με έντονα συναισθήματα φόβου, καχυποψίας και βίαιων τάσεων. Έτσι, η συσσώρευση πολλών και διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων στη μεγαλούπολη, πολλαπλασιάζει τις σκοτεινές πλευρές της, που γίνονται πηγές αστείρευτου πλούτου για έμπνευση ενός αστυνομικού μυθιστορήματος.

Η αστυνομική λογοτεχνία παίρνει αφορμές από τον ορθολογισμό που αναπτύσσεται στη βιομηχανική επανάσταση. Φεύγουμε δηλαδή από τη θεοκρατία του 19^{ου} αιώνα και περνάμε στη φάση του ορθολογισμού, στον οποίο μας οδηγεί η βιομηχανική επανάσταση, σε συνδυασμό και με την ανάπτυξη της επιστήμης.

Όπως ο ίδιος ισχυρίζεται, θα μπορούσε η αστυνομική λογοτεχνία να αποτελεί το παραμύθι του αστικού χώρου. Πιο αναλυτικά, όπως ήταν τα παραμύθια, (ιστορικά και διαχρονικά), που αποτελούσαν τις αφηγήσεις της υπαίθρου, με τους φόβους και τα μυστήρια του κόσμου, αντίστοιχα η αστυνομική λογοτεχνία αποτελεί την παραμυθία των αστών, σε σχέση με το αστικό περιβάλλον και τους φόβους που αυτό γεννάει. Η αστυνομική λογοτεχνία δηλαδή, εξορθολόγισε τους κινδύνους της πόλης, σε αναλογία με τα παραμύθια με τα ξωτικά και τις μάγισσες, μέσω των οποίων οι αγροτικές κοινωνίες εξορθολόγιζαν τους κινδύνους της υπαίθρου. Είναι δηλαδή ένας αντίστοιχος μηχανισμός. Επειδή η πόλη γεννάει το έγκλημα, η αστυνομική λογοτεχνία είναι αυτή που προσπαθεί να αιτιολογήσει και να εξηγήσει το έγκλημα, ούτως ώστε να φοβάται ο κάτοικός της λιγότερο. Σύμφωνα με τον Chester το αστυνομικό μυθιστόρημα αποτελεί το ρομάντζο της πόλης.

Υπάρχει μάλιστα και η άποψη σύμφωνα με τον Παπαχαράλαμπος (2013), ότι η πόλη αποτελεί η ίδια το πρωταρχικό έγκλημα, καθώς με τη δημιουργία της «βιάζει» τη φύση, αποψιλώνοντας εκτάσεις, με τις επεκτάσεις της κλπ.

Ο Πόε είναι αυτός που είχε εισαγάγει στα διηγήματά του την έννοια του «flaneur», του στοχαστικού δηλαδή περιπατητή της πόλης, ή αλλιώς του «ανθρώπου του πλήθους». «Flaneur» στα ελληνικά είναι ο πλάνητας.

Η έννοια του πλάνητα εντοπίζεται για πρώτη φορά τον 19^ο αι στο Παρίσι, αν και ήδη από το 1780 υπάρχουν διηγήματα που αναφέρονται στο φαινόμενο του περιπατητή του άστεως στο «promenade publique», δηλαδή του δημόσιου παρατηρητή. Σύμφωνα με τον Γερμανό φιλόσοφο Zimmel, από τον άνθρωπο του πλήθους προκύπτουν τρεις ιδιότυποι, δηλαδή τρεις ιδεολογικοί τύποι ανθρώπων της πόλης: ο Δανδής, ο μπλαζέ και ο flaneur (πλάνητας). Και από τον πλάνητα που περιηγείται με στοχαστικό λόγο στην πόλη, προκύπτουν οι τύποι του ρεπόρτερ και του ντετέκτιβ.

Ο δεύτερος είναι αυτός που περιηγείται στην πόλη για να εξιχνιάσει εγκλήματα, όπως και ο ρεπόρτερ για να ανακαλύψει την είδηση.

Άρα, και αυτοί είναι τύποι «flaneur», δηλαδή άνθρωποι που περιηγούνται στην πόλη με λόγο και σκοπό. Όχι σκοπό επαναλαμβανόμενο σαν του κατοίκου, από σπίτι δουλειά και το ανάποδο, αλλά στο πλαίσιο του δρομολογίου που τους επιβάλλει η επαγγελματική τους ιδιότητα.

Όπως μπορεί ο καθένας να διαπιστώσει, η πόλη με το έγκλημα, ακόμα και μέσα από την τέχνη, έχουν μία ενδιαμέση σχέση. Στην ουσία, η αστυνομική λογοτεχνία είναι η λογοτεχνία τους άστεως. Αποτελεί την εποποιία της πόλης περιγράφοντας και την αθέατη πλευρά της (back yard).

Συνδυάζοντας τώρα την ιδιότητα του συνεντευξιαζόμενου, ως κατοίκου του κέντρου της Αθήνας και ως δημοσιογράφου κι ερευνητή, με τα δρώμενα της πόλης, ερχόμαστε στο δεύτερο μέρος της συνέντευξης.

Δηλώνει ότι δεν αισθάνεται απειλούμενος στο κέντρο περισσότερο από ότι θα ένιωθε σε ένα προάστιο. Αντιθέτως, για έναν κάτοικο προαστίου που κατεβαίνει στο κέντρο, αυτό το συναίσθημα μπορεί να είναι πολύ πιο έντονο, κυρίως βάσει προκατάληψης. Παρόλο που έχει βελτιωθεί η εικόνα της τα τελευταία χρόνια, αισθάνεται πιο ανασφαλής στην περιοχή γύρω από την Ομόνοια από ότι στο Σύνταγμα. Παραδείγματος χάριν, ως περιπατητής στην πλατεία Κουμουνδούρου που θεωρείται επικίνδυνη περιοχή, δεν αισθάνθηκε απειλούμενος κατά τη διάρκεια της ημέρας. Αντιθέτως, θεωρεί, ότι πριν από 30 χρόνια, υπήρχαν περιοχές που δεν μπορούσε να περπατήσει άνετα ένας κάτοικος λόγω επικινδυνότητας (πχ Βοτανικός λόγω έλλειψης υποδομών κλπ.).

Κατά τη γνώμη του, υφίστανται αστικά χαρακτηριστικά που εμπνέουν μεγαλύτερο φόβο, όπως είναι ο φωτισμός, η συντήρηση, η καθαριότητα κλπ. Ο κύριος παράγοντας με τον οποίο έχει, σύμφωνα με τον ίδιο, σχέση ο αστικός φόβος είναι η εξοικείωση του ανθρώπου με αυτά τα χαρακτηριστικά.

Επί παραδείγματι, επειδή ο ίδιος είναι εξοικειωμένος με την περιοχή των Εξαρχείων, ενώ είναι μια περιοχή γεμάτη με graffiti, δεν του προκαλούν φόβο σαν γειτονιά. Ενδεχομένως, εάν πήγαινε για πρώτη φορά στην περιοχή, να ένιωθε μια ανασφάλεια. Κι αυτό, γιατί το graffiti θεωρείται στοιχείο αστικής βρωμιάς. Ο ίδιος πάντως, προσπαθεί να μη βρίσκεται σε καθεστώς συνεχούς φόβου.

Χαρακτηριστικά αναφέρει, ότι, όταν το 2010 το κέντρο της Αθήνας είχε υποβαθμιστεί σημαντικά, σε ορισμένα δε σημεία του γκετοποιηθεί, υπήρχαν κινήσεις πολιτών, στο πλαίσιο ακτιβισμού, που προέτρεπαν τους κατοίκους της περιφέρειας, να πάνε για ψώνια στο κέντρο, με σκοπό να δώσουν μία ώθηση και να ενδυναμώσουν τα μαγαζιά του.

Ρόλο μεγάλο διαδραματίζει, ισχυρίζεται και η αναπαράσταση από τα ΜΜΕ μιας κατάστασης, την οποία διογκώνουν κι έτσι δημιουργείται φόβος είτε στον ίδιο τον κάτοικο, είτε στον επισκέπτη των περιοχών που μπορεί να συμβαίνει. Η γνώση, άλλωστε, είναι αυτή που σκοτώνει τον φόβο, ή αλλιώς ο καλύτερος τρόπος για να αντιμετωπίσει κανείς τον φόβο του είναι η γνώση.

Ο επισκέπτης δηλαδή μιας υποβαθμισμένης περιοχής, προφανώς και μπορεί να νιώσει ανασφάλεια πηγαίνοντας εκεί, όταν όμως έχει την πραγματική εικόνα του χώρου και των συμβάντων σε αυτή, είναι πολύ πιο ψύχραιμος.

Ο αστικός φόβος και η εγκληματικότητα αναμφίβολα διογκώνονται κι επιδεινώνονται πολύ από τα ΜΜΕ, δηλαδή από τους δημοσιογράφους. Διαμορφώνουν συχνά μια ψευδή αντίληψη για την έννοια του κινδύνου, επηρεάζοντας έτσι και τον φόβο για αυτόν.

Ο Γ. Ράγκος, κατοικώντας στο κέντρο και κινούμενος για τις προσωπικές του δουλειές και βόλτες σε αυτό, έχει αποκρυσταλλώσει μια πραγματική εικόνα. Η γνώση είναι αυτή που μας κάνει λιγότερο έμφοβους, υποστηρίζει. Ο οποίος φόβος βέβαια, συχνά, είναι χρήσιμος και υποβοηθητικός. Σύμφωνα με τον ίδιο, οι υποδομές και η αστυνόμευση είναι και αυτά κάποια από τα στοιχεία που μπορούν δημιουργήσουν ένα αίσθημα ασφάλειας.

Ως παράδειγμα αναφέρει την Κυψέλη, η οποία πριν από 40 περίπου χρόνια ήταν μια πολύ αξιόλογη και γοητευτική αστική περιοχή για να κατοικήσει κανείς. Τα τελευταία χρόνια θεωρείται, έως έναν βαθμό, επικίνδυνη. Ο κυριότερος παράγοντας που προκάλεσε αυτή τη μεταστροφή, ήταν η μεγάλη συγκέντρωση μεταναστευτικών πληθυσμών, κυρίως από την Αφρική. Εξαρτάται, βέβαια, και από το τι θεωρεί ο καθένας υποβάθμιση, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει. Αν θεωρεί ότι η παρουσία εγχρώμων σε μία γειτονιά υποβαθμίζει το αστικό περιβάλλον, και αυτό τον ωθήσει να την εγκαταλείψει, το γεγονός αυτό θα την υποβαθμίσει περισσότερο. Αν είχαν μείνει οι παλιοί αστοί και συνυπήρχαν με τους μετανάστες, η συνύπαρξη αυτή θα μπορούσε να λειτουργήσει θετικά, δημιουργώντας μια πολυπολιτισμικότητα, κάνοντάς την πολυεθνική. Έτσι θα γινόταν και πιο γοητευτική κι ελκυστική, όπως πχ είναι η αραβική γειτονιά στο Παρίσι, η εβραϊκή γειτονιά στην Πράγα κλπ.

Ως προς τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά που παίζουν ρόλο στον φόβο του εγκλήματος, θεωρεί ότι το φως, η ζωντάνια και η κίνηση στην πόλη, είναι αυτά που μπορούν να εξασφαλίσουν περιορισμένο συναίσθημα φόβου.

Στην Αθήνα συγκεκριμένα, ελάχιστες είναι οι πολύ ζωντανές γειτονιές κατά τη διάρκεια των περισσότερων ωρών της ημέρας κι αυτές βρίσκονται στο κέντρο (Κολωνάκι, Εξάρχεια, Πλάκα, Παγκράτι κλπ.). Ζώντας στο απόλυτο κέντρο της

πόλης στο Σύνταγμα ο Γ. Ράγκος και κυκλοφορώντας πολύ με τα πόδια, δεν έχει αισθανθεί απειλή με τη σοβαρή έννοια. Η αλήθεια είναι ότι ο ίδιος δεν έχει υπάρξει ποτέ θύμα βίαιης πράξης. Ενδεχομένως εάν είχε συμβεί αυτό, να ήταν διαφορετική και η οπτική του και να φοβόταν περισσότερο. Είναι σε επαγρύπνηση και είναι υποψιασμένος για τους κινδύνους, όχι όμως τόσο ώστε να αλλάξει κατεύθυνση στα δρομολόγιά του ούτως ώστε να αποφύγει συγκεκριμένα επικίνδυνα σημεία της πόλης. Γνωρίζει ποια σημεία έχουν μεγαλύτερη επικινδυνότητα και αντί να τα αποφύγει, φροντίζει να περάσει από αυτά, υπό συνθήκες που του εξασφαλίζουν τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια. Δεν φοβάται λιγότερο ή περισσότερο σε ανοιχτούς ή κλειστούς χώρους, αλλά λειτουργεί κατά περίπτωση και συνδυαστικά με άλλες παραμέτρους. Προφανώς υπάρχουν σημεία που τον φοβίζουν, αλλά σε καμία περίπτωση δε νιώθει ακραίο φόβο, ότι βγαίνοντας δηλαδή από το σπίτι μπαίνει σε «εμπόλεμη ζώνη» (ότι παραμονεύουν οι κίνδυνοι). Σημασία έχει και τι απεικόνιση έχουμε στο μυαλό μας για το τι είναι επικίνδυνο. Δηλαδή τι έχουμε συνθέσει και αποδεχτεί ως επικίνδυνο ή μη.

Αυτό έχει να κάνει με την κοινωνική απεικόνιση της έννοιας της επικινδυνότητας μέσα στην πόλη. Αν έχουμε εμβαπτιστεί με την εντύπωση, παραδείγματος χάριν, ότι όποιος είναι έγχρωμος είναι και εν δυνάμει παραβάτης, αυτό από μόνο του οδηγεί σε προκατάληψη και φόβο. Ο έμφοβος άνθρωπος προσεγγίζοντας την πόλη, θα έρθει φορτωμένος ήδη με έναν φόβο.

Η γνώση και η εμπειρία είναι αυτές που εκλογικεύουν τον φόβο, χωρίς όμως να τον αποσβένουν. Για παράδειγμα, όταν οι άνθρωποι στην αρχαιότητα έβλεπαν κεραυνό, κρυβόντουσαν γιατί νόμιζαν ότι ήταν θεϊκή μήνις. Μόλις κατάλαβαν την προέλευσή του έπαψαν να τον φοβούνται.

Εν κατακλείδι, ο εξορθολογισμένος φόβος, περασμένος μέσα από το φίλτρο της λογικής και της γνώσης, είναι εκείνος που πρέπει να επικρατήσει και όχι ο άκρατος (άτακτος) φόβος του πανικού.

6.1.6. Συνέντευξη – Λίζα Σιόλα

Η Λίζα Σιόλα είναι Αρχιτέκτων Πολεοδόμος, καταξιωμένη στον χώρο, με πολύ μεγάλη εμπειρία σε πολεοδομικές μελέτες. Παράλληλα με την επιστημονική και επαγγελματική της σχέση με το θέμα της συγκεκριμένης διατριβής, είναι και κάτοικος του κέντρου της Αθήνας, έχοντας πλήρη γνώση και επίγνωση των αλλαγών που συμβαίνουν σε αυτό.

Ο αστικός χώρος, κατά τη γνώμη της, είναι μία έννοια ρευστή και καθόλου στατική. Παραδείγματος χάριν, ως προς το επίπεδο της εγκληματικότητας, μια περιοχή μπορεί εύκολα να περάσει από μία κατάσταση παραβατικότητας σε μια κατάσταση που να εμπνέει ασφάλεια, σε σύντομο χρονικό διάστημα, υπό τις κατάλληλες συνθήκες. Δηλαδή, σε μία γειτονιά με παραβατικότητα, μπορεί να συμβεί ένα γεγονός, όπως το άνοιγμα ενός μαγαζιού (μπαρ, καφεενείο κλπ), το οποίο να αλλάξει τον χαρακτήρα της. Και αυτό γιατί θα είναι μία χρήση που θα λειτουργεί και πολλές ώρες, και θα αλλάξει το τοπίο μετατρέποντας ταυτόχρονα την αίσθηση της ανασφάλειας.

Επίσης, παράλληλα, ενώ ο αστικός χώρος αλλάζει, έχει και μνήμες. Ως παράδειγμα αναφέρει, τα Εξάρχεια, όπου υπάρχει η αίσθηση ότι είναι μία επικίνδυνη γειτονιά, εν αντιθέσει με τον Λυκαβηττό, που θεωρείται ασφαλής περιοχή. Αυτό λοιπόν, έχει καταχωρηθεί στο μυαλό του ανθρώπου, του κατοίκου της πόλης, και τον επηρεάζει στις απόψεις του και στους φόβους του.

Δηλαδή, ενώ ο αστικός χώρος μπορεί να αλλάξει γρήγορα, έχει παράλληλα και μνήμη. Ο αστικός χώρος, συμπληρώνει, έχει διαδρομές, δίκτυα δηλαδή, που δεν είναι μόνο η μετακίνηση από τη δουλειά στο σπίτι, έχει και τα δίκτυα τα οποία συνδέουν τις διάφορες χρήσεις και λειτουργίες της πόλης, τα οποία δεν είναι πάντα πολύ εμφανή στον αστικό ιστό. Για παράδειγμα, οι διαδρομές που θέλει να κάνει ο κάτοικος για να διασκεδάσει, για να ψωνίσει, οι διαδρομές που θεωρεί συμπαθητικές για να κάνει βόλτα το βράδυ, όλες αυτές εντάσσονται στο μυαλό του κατοίκου και δημιουργούν μνήμες. Η συμπεριφορά του λοιπόν, εξαρτάται πολύ συχνά από αυτό που έχει ήδη στο μυαλό του. Όταν κάποιος βέβαια αγαπάει μια περιοχή, μπορεί να μην είναι αντικειμενικός ως προς το τι είναι παραβατικότητα.

«Εμείς στην Ελλάδα, ισχυρίζεται, έχουμε υποστεί μια παραβατικότητα η οποία είναι χαμηλή, γενικά δεν έχουμε μεγάλα εγκλήματα στους δρόμους, πτώματα στους σκουπιδοτενεκέδες, όπως έχουν άλλες μεγαλουπόλεις. Αυτά λοιπόν, μας διαμορφώνουν και μας κάνουν λίγο πιο ευάλωτους στις αλλαγές που συμβαίνουν. Μερικές φορές, δεν τις παρακολουθούμε αυτές τις αλλαγές, δεν τις εντάσσουμε στο κεφάλι μας γρήγορα, και είναι η μνήμη πάλι που λειτουργεί στον αστικό χώρο. Η μνήμη βέβαια αυτή, δε διαρκεί πολύ. Για να αλλάξει η μνήμη του κατοίκου, είναι κυρίως οι προσωπικές εμπειρίες, αυτές οι οποίες μπορούν να τον επηρεάσουν».

Επίσης, ο άνθρωπος, θεωρεί η Λ. Σιόλα, επηρεάζεται κι από το οικογενειακό του περιβάλλον, όσον αφορά την αντίληψη της παραβατικότητας. Δηλαδή, αν είναι μέλος μιας οικογένειας, η οποία έχει ηλικιωμένους, μικρά παιδιά, δηλαδή ευάλωτα μέλη, είναι διαφορετική η ανάγκη και η αίσθηση που νιώθει για την ασφάλεια. Από την άλλη πλευρά, όταν πρόκειται για νοικοκυριά με νέους ανθρώπους που κυκλοφορούν περισσότερο ή έχουν τη δύναμη και τη δυνατότητα να αντισταθούν σε κάποιες παραβατικές ενέργειες, αυτοί νιώθουν πιο ισχυροί και αλώβητοι. Άρα, υπάρχει και πάλι η μνήμη, η οποία όμως, μπορεί να ανατραπεί, ανάλογα με τις συνθήκες στις οποίες ζει κάποιος ή ανάλογα με το ευρύτερο περιβάλλον του. Επομένως, σημασία έχει ο συνδυασμός πραγμάτων και συνθηκών.

Από την άλλη μεριά, μια μορφή παραβατικότητας, θεωρεί η Λ. Σιόλα, ότι είναι και η βρωμιά αλλά και τα graffiti. Υπάρχουν τόσο ωραία κτίρια στην Αθήνα, κατά τη γνώμη της, γεμάτα από αυτά. Δε διακρίνει, μάλιστα, κάποια από τα graffiti, ως τέχνη. Θεωρεί πως άλλη υπόθεση είναι να δωρίσει ένας φορέας έναν τοίχο, μια περίφραξη για να διακοσμηθεί. Αυτή η εικόνα, κατά τη γνώμη της, μειώνει την αίσθηση ασφάλειας που νιώθουν οι πολίτες, και ισχυρίζεται ότι είναι ένας από τους κυριότερους παράγοντες που επηρεάζουν τον φόβο τους για το έγκλημα, γιατί σε ένα τέτοιο περιβάλλον νιώθουν απροστάτευτοι.

Επίσης, ισχυρίζεται ότι είναι ένα στοιχείο που μπορεί να διώξει και λειτουργίες από την ευρύτερη περιοχή. Δεν είναι λίγες οι φορές που επαγγελματίες που έχουν ένα δικηγορικό γραφείο, παραδείγματος χάριν, σε τέτοιο περιβάλλον, αναγκάζονται να αλλάξουν περιοχή λόγω των graffiti. Αυτό, δηλαδή, υποβαθμίζει μια περιοχή, και την κάνει πιο επιρρεπή στην παραβατικότητα.

Τα αστικά κέντρα, θεωρεί, ότι είναι πιο ευάλωτα από την επαρχία, ως προς την εγκληματικότητα και τον φόβο για το έγκλημα. Κι αυτό συμβαίνει, παρόλο που έχουν διαπραχθεί και γίνει γνωστά μεγάλα εγκλήματα στην επαρχία, όπου οι κάτοικοι γνωρίζονται μεταξύ τους, και όπου οι περαστικοί είναι λιγότεροι. Στην επαρχία, δηλαδή, οι πληθυσμοί οι οποίοι έρχονται και φεύγουν, είναι λιγότεροι από ότι στα αστικά κέντρα. Στα αστικά κέντρα υπάρχει η ανωνυμία, καθώς και πολλές δυνατότητες επιλογής της μορφής παραβατικότητας, καθώς και διαφυγής. Σε ένα νησί, επί παραδείγματι, ή γενικότερα σε μία κλειστή κοινωνία, οι παραβάτες που θα δράσουν, εντοπίζονται και συλλαμβάνονται πολύ πιο εύκολα, γιατί δεν μπορούν να διαφύγουν εύκολα. Άλλος ένας λόγος που θεωρεί ότι στα αστικά κέντρα είναι μεγαλύτερη η εγκληματικότητα και ο φόβος για το έγκλημα, είναι ότι γνωρίζουν πολύ πιο εύκολα την εξαθλίωση, και οι άνθρωποι μπορούν να περάσουν από τη μία κατηγορία στην άλλη πολύ πιο γρήγορα. Αυτό μπορεί να εξαρτάται από το επάγγελμά τους, την οικογενειακή τους κατάσταση κλπ. Δηλαδή, μπορεί πληθυσμοί, που δε φανταζόταν κανείς ότι θα περάσουν σε παραβατικότητα, να οδηγηθούν σε αυτή, λόγω της μεταστροφής τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή. Αυτές οι αλλαγές παρατηρούνται πιο έντονες στον αστικό χώρο. Είναι και οι μετακινήσεις των πληθυσμών, οι μετανάστες, οι τουρίστες κλπ. Βέβαια, στον αντίποδα όλων αυτών, έρχεται η ανωνυμία που είναι και ένα από τα χαρακτηριστικά των αστικών χώρων, το οποίο δημιουργεί ένα πρόσφορο έδαφος για μεγαλύτερη παραβατικότητα .

Ως προς το ποια είναι τα εγκλήματα που φοβούνται περισσότερο οι πολίτες, η συνεντευξιαζόμενη ισχυρίζεται, καταρχάς, ότι λέγοντας παραβατικότητα, θεωρεί ότι παραβατικές πράξεις μπορούν να εμπεριέχονται στον δρόμο, στο σπίτι, στα μέσα μαζικής μεταφοράς, και στην ουσία σε μια πόλη δεν μπορεί να προβλέψει κανείς πού θα του συμβεί η συγκεκριμένη ενέργεια. Ως παράδειγμα, αναφέρει ένα πρόσφατο περιστατικό που συνέβη στο μετρό της Ν. Υόρκης, όπου ξεκίνησε κάποιος να πυροβολεί στον κόσμο αδιακρίτως. Περισσότερο φόβο, όμως, θεωρεί ότι προκαλεί μία πιθανή διάρρηξη στο σπίτι, γιατί δεν πρόκειται μόνο για μία πράξη που αφαιρεί ένα περιουσιακό στοιχείο του θύματος, είναι και η παραβίαση και βεβήλωση του ιδιωτικού του χώρου. Άλλωστε, είναι αυτό που ακούγεται και περισσότερο. Υπάρχει και μία τρομολαγνεία, από την οποία επηρεάζεται μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Δηλαδή, όταν ένα γεγονός διογκώνεται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ), αποτυπώνεται και στο μυαλό του ακροατή, ο οποίος γίνεται πιο επιφυλακτικός. Υπάρχουν, βέβαια, και τα πιο ευάλωτα μέλη της κοινωνίας τα οποία, λόγω συνθηκών, είναι πιο επιρρεπή.

Ως προς το ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους ο κόσμος στην Ελλάδα φοβάται περισσότερο από όσο δικαιολογεί η πραγματική εγκληματικότητα, η Λ. Σιόλα ισχυρίζεται ότι αυτό οφείλεται, κυρίως, σε μία έλλειψη αντίληψης της κοινότητας που λείπει από τον Έλληνα. Αναλύοντάς το, αναφέρει ότι στο εξωτερικό η αίσθηση της κοινότητας που έχει ο κάτοικος μιας πόλης, είναι πιο αναπτυγμένη, ότι ανήκει δηλαδή σε αυτή. Οι Έλληνες, θεωρεί ότι είναι πολύ πιο κλειστοί και ατομικιστές, ειδικά στα αστικά κέντρα, και αυτό το χαρακτηριστικό τους κάνει πιο ευάλωτους στον φόβο του εγκλήματος. Αυτό είναι μια από τις ερμηνείες που δίνει στο φαινόμενο, σε συνδυασμό με την τρομολαγνεία που επικρατεί.

Κατά τη γνώμη της μάλιστα αναφέρει, ότι δε φτιάχνουν τα ΜΜΕ τους πολίτες, αλλά οι πολίτες αυτά. Γνωρίζοντας τι ζητά ο κόσμος, αυτό τους παρουσιάζουν. Για παράδειγμα χρησιμοποιεί, το ότι στη Γαλλία, όταν μία εργαζόμενη πρέπει να πάει το πρωί στη δουλειά της, θα χρησιμοποιήσει το μετρό για να πάει, ακόμα κι αν έχει γίνει ή ακουστεί κάποιο παραβατικό περιστατικό εκεί, εν αντιθέσει με την Ελλάδα.

Και στην οικονομική ζωή, ισχυρίζεται, ότι η συμμετοχή των Ελλήνων είναι μικρότερη. Πιο συγκεκριμένα ισχυρίζεται «οι Έλληνες είναι ένας λαός που είναι μαθημένος να ζει έξω». Να κινούνται να βγαίνουν, να τρώνε έξω λόγω καιρού, γεγονός που θα έπρεπε να τους κάνει πιο έτοιμους στο να αντιμετωπίσουν τις όποιες προκλήσεις μπορούν να υπάρχουν. Όταν λοιπόν, κάτι θα τους εμποδίσει από αυτόν τον τρόπο ζωής, τους κακοφαίνεται, που στην προκειμένη περίπτωση είναι ο φόβος για το έγκλημα. Δεν έχουν την αίσθηση ότι είναι κομμάτι μιας ευρύτερης κοινωνίας, είναι περισσότερο ατομικιστές, τους νοιάζει το σπίτι τους, αλλά ταυτόχρονα, θέλουν και τον περιβάλλοντα χώρο να είναι στη διάθεσή τους, στη βελτίωση όμως του οποίου δε συμμετέχουν. Αυτό, λοιπόν, τους κάνει και πιο ευάλωτους. Είναι ένα θέμα που σχετίζεται και με την παιδεία, το πολιτιστικό επίπεδο, γιατί δεν έχουν διδαχθεί, ότι για να συμβεί κάτι καλό στη γειτονιά τους, πρέπει να συμμετέχουν και να βοηθήσουν στις προτάσεις και τις αποφάσεις».

Η κοινωνική συμμετοχή, λοιπόν, μπορεί να επηρεάσει και τον φόβο του εγκλήματος, γιατί μπορεί να παρέχει τη βεβαιότητα στον κάτοικο της πόλης, ότι δεν είναι μόνος αλλά μέρος ενός συνόλου, και ότι η συμμετοχή του μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση της περιοχής του.

Στα αστικά κέντρα στην Ευρώπη επικρατεί πολύ μεγαλύτερη παραβατικότητα από ότι στην Ελλάδα. Στην Ελλάδα όμως μεγαλοποιούνται τα γεγονότα και επίσης επικρατεί η αίσθηση ότι οι πολίτες είναι παρατημένοι. Ένα άλλο χαρακτηριστικό στοιχείο για τους Έλληνες, είναι ότι δεν έχουν εμπιστοσύνη στην αστυνομία, εν αντιθέσει με τις άλλες χώρες που υπάρχουν δομές που λειτουργούν, καθώς και νόμοι ως προς τη χρήση του αστικού χώρου που τηρούνται. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει ούτε αστυνόμευση του αστικού χώρου, ούτε νόμοι που να τηρούνται. Κανένας λαός χωρίς αστυνόμευση, κατά τη γνώμη της, δεν μπορεί να είναι υπάκουος, και δεν μπορεί να υπάρχουν νόμοι ή να θεσπίζονται λύσεις για τον αστικό χώρο, χωρίς να αστυνομεύονται παράλληλα. Δεν υπάρχει, δηλαδή, στην Ελλάδα ο μετά-έλεγχος για τη χρήση των ρυθμίσεων. Όσος χώρος δίνεται τόσος χώρος καταλαμβάνεται. Οι

κάτοικοι στην Ελλάδα δεν αισθάνονται πολίτες, έχουν ακόμα την αίσθηση ότι θα δράσουν και θα πράξουν μόνοι τους, ότι θα λύσουν το πρόβλημα μόνοι τους. Θέμα που ξεκινά από πολύ παλιά, καθώς δεν υπάρχει αστική κουλτούρα, και η μετάβαση από τα χωριά στα αστικά κέντρα έγινε μέσα σε μόλις έναν αιώνα.

Βάσει της πολύχρονης εμπειρίας της, η Λ. Σιόλα θεωρεί ότι η χρήση που εξασφαλίζει ασφάλεια σε μια περιοχή είναι η κατοικία. Έχει 24ωρη χρήση, και μπαινοβγαίνει κόσμος στα σπίτια 24 ώρες το εικοσιτετράωρο. Είναι η μόνη λειτουργία που μπορεί να αλλάξει μια περιοχή. Δηλώνει ότι είναι υπέρ της μίξης των χρήσεων γης σε μια αστική περιοχή, γεγονός όμως που εμπεριέχει το πρόβλημα της όχλησης. Κι αυτό συμβαίνει πάλι, γιατί δεν υπάρχει έλεγχος και τήρηση των νόμων. Η μίξη γραφείων, καταστημάτων, κατοικίας, αναψυχής ισχυρίζεται ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας που επηρεάζει την ασφάλεια μιας περιοχής. Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν κέντρα αποκλειστικών χρήσεων, όπως κέντρα γραφείων που έχουν άλλες πόλεις, τα οποία είναι γεμάτα μέχρι τις 8 το βράδυ και μετά ερημώνουν. Εκεί ο πολίτης μπορεί εύκολα να φοβηθεί. Η Λ. Σιόλα, λοιπόν, δηλώνει υπέρ της μίξης των χρήσεων γης αλλά υπό έλεγχο, γιατί δεν είναι σωστό να μετατρέπεται σε παραβατικότητα κάτι που ηρεμεί το αστικό τοπίο.

Ερωτώμενη για το ποιες εκτιμά ότι είναι οι κατηγορίες ανθρώπων που φοβούνται περισσότερο, θεωρεί ως αυτονόητο ότι είναι κυρίως αυτοί που είναι πιο αδύναμοι, εκείνοι δηλαδή που και σωματικά δεν τους είναι εύκολο να αντιμετωπίσουν κάποια παραβατική ενέργεια (ηλικιωμένοι, τα μικρά παιδιά, οι γυναίκες, κλπ). Σίγουρα, όμως, παίζει ρόλο και το μορφωτικό επίπεδο. Ένας άνθρωπος που έχει μόρφωση και παιδεία, αντιλαμβάνεται καλύτερα και τα προβλήματα του αστικού χώρου, έχει άλλη θέση απέναντι στις μετακινήσεις, τους μετανάστες, απέναντι σε αυτά που συμβαίνουν που δεν είναι συνηθισμένα. Επίσης ευάλωτες θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν οι ομάδες των κατοίκων με τα χαμηλά εισοδήματα. Η φτώχεια, συχνά, καθιστά πιο ευάλωτους τους ανθρώπους και είναι μία κατάσταση που προκαλεί, από μόνη της, μια ανασφάλεια. Παράλληλα, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο, που να οδηγήσει έναν άνθρωπο σε παραβατικότητα. Η φτώχεια μάλιστα, είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται πιο έντονα στον αστικό χώρο.

Άλλο στοιχείο, κατά τη γνώμη της, που μπορεί να επηρεάσει τη συμπεριφορά του ανθρώπου και την ανασφάλειά του, είναι το μέγεθος της οικογένειας. Οι οικογένειες τώρα πια, είναι πιο μικρές και οι σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους πιο περιορισμένες, καθώς η βοήθεια που μπορεί κάποιος να περιμένει από τον άλλο είναι πολύ πιο μικρή, συχνά και ανύπαρκτη. Αυτό επίσης, δημιουργεί μια ανασφάλεια, μία αίσθηση ότι πρέπει ο καθένας, μόνος του να δράσει. Αυτοί, δε, που μένουν μόνοι τους είναι και πιο ευάλωτοι στις επιθέσεις. Επίσης, ένα στοιχείο ενδιαφέρον που αναφέρει η Λ. Σιόλα, είναι ότι μέσα στο κάθε νοικοκυριό, υπάρχει ένα μέλος του, που νιώθει πιο υπεύθυνο για την υπόλοιπη οικογένεια και αισθάνεται ενδεχομένως και τη μεγαλύτερη ανασφάλεια.

Ως προς το ποια ώρα της ημέρας φοβούνται οι πολίτες περισσότερο, ισχυρίζεται ότι υπάρχει ο ανθρώπινος φόβος του σκοταδιού, όπου ο άνθρωπος αισθάνεται πιο ανασφαλής. Ό, τι δε βλέπει είναι αυτό που φοβάται. Νιώθει ότι δε θα τον δει κάποιος άλλος για να τον προστατέψει. Σίγουρα λοιπόν τη νύχτα, νιώθει κανείς πιο ανασφαλής, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι τη μέρα δεν μπορεί να συμβούν εναντίον του παραβατικές ενέργειες. Μια καλοφωτισμένη γειτονιά, μια καθαρή γειτονιά, μια γειτονιά που έχει κατοικία και κόσμο που κυκλοφορεί, μαγαζιά ανοιχτά, δημιουργεί μια μεγαλύτερη αίσθηση ασφάλειας.

Η κατάσταση του αστικού χώρου, γενικότερα, παίζει πολύ μεγάλο ρόλο στο αίσθημα της ανασφάλειας. Όταν μια γειτονιά είναι καθαρή και καλοσυντηρημένη, σημαίνει ότι δεν είναι παρατημένη από την πολιτεία και τους κατοίκους της.

Επιπλέον, η Λ. Σιόλα επισημαίνει ότι υπάρχει και το θέμα της ελλιπούς αστυνόμευσης. Σαν παράδειγμα αναφέρει το Τόκυο, που ενώ είναι μία πρωτεύουσα άλλης κλίμακας, έχοντας γύρω στους 40.000.000 κατοίκους στην ευρύτερη περιοχή της, έχει πολύ μικρή παραβατικότητα (υπάρχουν βέβαια άλλου είδους εγκλήματα, σε επίπεδο μαφίας). Εκεί λοιπόν, υπάρχει σε κάθε περιοχή μικρής κλίμακας, ο αστυνομικός του τετραγώνου, μέσα σε κουβούκλιο, στον οποίο ο κάθε πολίτης μπορεί να απευθυνθεί για την οποιαδήποτε βοήθεια. Αξιοσημείωτο μάλιστα είναι, ότι δεν υπάρχουν διευθύνσεις στις περιοχές κατοικίας στο Τόκυο, και είναι αυτοί οι φύλακες οι οποίοι γνωρίζουν τους πάντες και φροντίζουν για τους πάντες. Κάτι σαν τον αστυνόμο της γειτονιάς που αναφέρει ο Γ. Πανούσης σε προηγούμενη συνέντευξη, αλλά που δεν μπορεί να τον δεχτεί η ελληνική κοινωνία λόγω της προκατάληψης που έχει για την αστυνομία. Η Λ. Σιόλα λοιπόν, δηλώνει ότι θα επιθυμούσε στον δρόμο να υπάρχει μεγαλύτερη και αποτελεσματικότερη αστυνόμευση.

Τα εγκλήματα τα οποία, εικάζει, ότι φοβίζουν περισσότερο τους κατοίκους στην πόλη, είναι κυρίως όσα απειλούν τη σωματική ακεραιότητά και τη ζωή τους ενστικτωδώς, δηλαδή η σωματική επίθεση, η ληστεία, καθώς και η διάρρηξη της ιδιοκτησίας. Αυτό εν μέρει μπορεί να οφείλεται και στο ότι τα συγκεκριμένα εγκλήματα ακούγονται πιο συχνά.

Ερωτώμενη για τα «hot spots» εγκληματικότητας και για το εάν φοβάται να περάσει από αυτά, ισχυρίζεται ότι τα «hot spots» είναι κυρίως αυτά που προκύπτουν από τα ΜΜΕ. Η ίδια δηλώνει ότι δε φοβάται κάποιες συγκεκριμένες περιοχές. Ίσως οι περιοχές από την Ομόνοια και κάτω, οι οποίες όμως έχουν αλλάξει τα τελευταία χρόνια, επειδή έχουν ανοίξει μαγαζιά. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει με την περιοχή του Α. Παντελεήμονα, επίσης. Είναι όμως, η μίξη χρήσεων γης, που προαναφέρθηκε, και που έχει αλλάξει κάπως τον χαρακτήρα των συγκεκριμένων περιοχών, με τον ρόλο της να γίνεται σωτήριος.

Ως άλλο παράδειγμα, αναφέρει τον Λυκαβηττό, που θεωρείται και αστυνομοκρατούμενη και καλά φυλαγμένη περιοχή, ο οποίος όμως έχει υποστεί μεγάλο αριθμό παραβατικών ενεργειών. Παρόλα αυτά δεν είναι μια περιοχή που

εμπνέει φόβο για την εγκληματικότητα. Η Λ. Σιόλα ισχυρίζεται ότι εκεί που έχει ακούσει ότι υπάρχει παραβατικότητα, φοβάται, και το αντίστροφο. Εκεί, δηλαδή, όπου η αστική μνήμη επαναφέρει την παραβατικότητα που έχει ακουστεί, φοβάται. Άλλο παράδειγμα αποτελεί, κατά τη γνώμη της, το Μεταξουργείο το οποίο έχει δυο τρεις δρόμους με μαγαζιά, μόλις όμως απομακρυνθεί κάποιος στον πίσω δρόμο, αντιμετωπίζει μια τελείως διαφορετική κατάσταση, πιο επικίνδυνη και τρομακτική.

Στην πλατεία Θεάτρου, που κι αυτή αποτελεί ένα «hot spot» εγκληματικότητας και φόβου του εγκλήματος, αναφέρει συγκεκριμένα, ότι είχε κάνει παλιότερα μία μελέτη χρήσεων γης και σε αυτή την περιοχή είχε συνειδητοποιήσει τον ρόλο της κατοικίας στον ευρύτερο αστικό ιστό, καθώς και των δημοσίων υπηρεσιών που είναι πολύ χρήσιμες. Το άνοιγμα, παραδείγματος χάριν, ενός ΚΕΠ (Κατάστημα Εξυπηρέτησης Πελατών) ή ενός ΙΚΑ (Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων), δημιουργεί κινητικότητα στην ευρύτερη περιοχή, και φέρνει κόσμο στη γειτονιά και από άλλες περιοχές. Οι προτάσεις λοιπόν που είχαν κάνει, βάσει της μελέτης, ήταν καταρχήν η επαναφορά της κατοικίας στην περιοχή και η δημιουργία δημοσίων υπηρεσιών, ακόμα κι αν αυτές λειτουργούν μέχρι το μεσημέρι. Κι αυτό γιατί δημιουργούν και μία οικειότητα των περαστικών, με τον χώρο. Όταν μάλιστα δημιουργείται μία δημόσια υπηρεσία σε μία γειτονιά, είναι πιθανό και κάποιοι από τους υπαλλήλους να προτιμήσουν να μεταφέρουν τον τόπο διαμονής τους στη συγκεκριμένη ευρύτερη περιοχή. Οι λειτουργίες, λοιπόν, αυτές μπορούν να μεταφέρουν και πληθυσμό, δηλαδή αυτούς που εργάζονται εκεί, και κατ' αυτόν τον τρόπο η γειτονιά θα εμπλουτιστεί.

Επιπλέον χρήσιμο είναι, κατά τη γνώμη της, να είναι και εισοδηματικά ανάμικτες οι περιοχές. Σε όλες τις πόλεις υπάρχουν οι καλές και οι φτωχές, πιο υποβαθμισμένες γειτονιές. Υπάρχουν εντούτοις, πληθυσμοί που επιλέγουν μια περιοχή κατοικίας όχι μόνο με εισοδηματικά κριτήρια, αλλά και με βάση την κουλτούρα που χαρακτηρίζει μια γειτονιά. Ο χαρακτήρας δηλαδή, μιας περιοχής παίζει μεγάλο ρόλο σε κάποιους πληθυσμούς, που δεν εξαρτούν την περιοχή κατοικίας τους από το εισόδημα, αλλά και από άλλα πράγματα.

Αναφερόμενη, γενικότερα, στο κέντρο της Αθήνας, η Λ. Σιόλα θεωρεί ότι αυτό γνώρισε δύο φάσεις σημαντικές. Η μία κατά τη δεκαετία του '90, που ήταν «ένα φευγιό» των κατοίκων προς τα προάστια και κατ' αυτόν τον τρόπο, έμειναν στο κέντρο είτε οι πιο ηλικιωμένοι που αγαπούσαν την περιοχή (ήταν και η περιοχή των νοσοκομείων), είτε κάτοικοι του κέντρου που ήταν φανατικοί των περιοχών του. Επειδή στη συνέχεια άρχισε να παίζει μεγάλο ρόλο στη ζωή των κατοίκων της πόλης ο χρόνος και η διαδρομή σπίτι – δουλειά, επανήλθαν οι κάτοικοι στο κέντρο και υπήρξε μία αναβάθμιση της ιδέας και της αίσθησης του να μένει κάποιος σε αυτό. Υπάρχουν διαχρονικές διακυμάνσεις στην πορεία του κέντρου και τον ρόλο του στον Δήμο Αθηναίων. Ο αστικός χώρος, θεωρεί, ότι δεν είναι ενιαίος. Στην Αθήνα πλέον υπάρχουν πολλά κέντρα ενώ στις παλιότερες δεκαετίες του '80 και του '90, υπήρχε ένα κέντρο στην πόλη, όπου ήταν συγκεντρωμένα καταστήματα, υπηρεσίες που δε βρίσκονταν αλλού. Στη σημερινή εποχή, δεν ισχύει αυτό και έχουν αναπτυχθεί πολλές γειτονιές με πολλά κέντρα, όπου οι κάτοικοι εξυπηρετούνται επαρκώς, οπότε

δε νιώθουν και την ανάγκη να κατέβουν στο κέντρο. Το γεγονός αυτό έχει μειώσει την αξία του κέντρου της Αθήνας.

Τα ξενοδοχεία του κέντρου, από την άλλη, ενώ είχαν υποστεί μεγάλη ζημιά κι έτσι άνοιγαν μεγάλες μονάδες περιφερειακά της Αθήνας, σήμερα έχει γεμίσει ο τόπος και από ξενοδοχεία, μικρής και μεγάλης κλίμακας, αλλά και από Airbnb, γιατί οι τουρίστες προτιμούν να μένουν στο κέντρο. Μια χρήση που έχει βελτιώσει σημαντικά το αίσθημα της ανασφάλειας των κατοίκων. Αυτό συμβαίνει, γιατί αυτός ο πληθυσμός, δηλαδή οι τουρίστες, έχει μεγάλη κινητικότητα και ζωντανεύει τις γειτονιές.

Πραγματοποιήθηκε, λοιπόν, μία αναστροφή και επανήλθε πληθυσμός στο κέντρο.

Ως προς το ποιοι παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν τους κατοίκους να νιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια, η ερωτώμενη ισχυρίζεται ότι είναι η εικόνα της πόλης, η αστυνόμευση, ο έλεγχος των χρήσεων και των λειτουργιών, η μίξη των χρήσεων γης, η κατοικία ως χρήση, η καθαριότητα και ο φωτισμός.

Για παράδειγμα, αναφέρεται στον σταθμό του μετρό που έχει προγραμματιστεί να γίνει στην πλατεία Εξαρχείων, με έναν από τους στόχους, να εξυγιανθεί ταυτόχρονα και ο συγκεκριμένος χώρος. Πρόκειται δηλαδή, για μία παρέμβαση που μπορεί να γίνει και να αλλάξει το τοπίο.

Ως άλλο παράδειγμα, χρησιμοποιεί το Πεδίο του Άρεως, στο οποίο έτσι όπως είναι τώρα, ισχυρίζεται χαρακτηριστικά, ότι δε θα πήγαινε βράδυ. Εάν ήξερε ότι ήταν καθαρό, φωτισμένο, υπήρχε αστυνόμευση και πήγαινε κι άλλος κόσμος εκεί όμως, θα πήγαινε.

Σε μια μελέτη χρήσεων γης που έκανε πάλι παλιότερα για το Θησείο, αναφέρει ότι υπήρχαν κάποια σημεία περιέργια, επικίνδυνα εξαιτίας της υψηλής βλάστησης που λειτουργούσαν ως καταφύγια. Βάσει πρότασης λοιπόν του σχεδιασμού, τα κούρεψαν για να επικοινωνεί ο χώρος με τον δρόμο, και να υπάρχει οπτική επαφή. Έτσι λοιπόν ως πολεοδόμος, λέει όχι στους φράχτες, στα ψηλά δέντρα, στις υπόγειες διαβάσεις (από πλευράς φόβου για το έγκλημα), και ναι στον καλό φωτισμό και την καθαριότητα των γειτονιών.

Αναφερόμενη στις εγκληματολογικές θεωρίες, συμφωνεί με τη θεωρία προοπτικής και καταφυγίου, και των «broken windows».

Η Αθήνα, κατά τη γνώμη της, δεν αποτελεί νοσηρό περιβάλλον, αλλά είναι μία ασφαλής περιοχή με χειρότερο της έγκλημα, τις κλοπές.

6.2. Συμπεράσματα συνεντεύξεων

Παρόλο που υπάρχει διαφορετική οπτική από πλευράς των συνεντευξιζόμενων, λόγω των διαφορετικών χώρων που εκπροσωπούν, διαφαίνεται η σύγκλιση των απόψεών τους σε αρκετά σημεία του προβλήματος, δηλαδή του φόβου του εγκλήματος των πολιτών, και των συσχετίσεών του.

Ως προς το γιατί η εγκληματικότητα αποτελεί, κυρίως, φαινόμενο των αστικών περιοχών, οι απόψεις των συνεντευξιζόμενων συμπίπτουν και συνάδουν με το

θεωρητικό υπόβαθρο. Πιο αναλυτικά, «*οι παραβατικές συμπεριφορές και πράξεις συναντώνται, όπου υπάρχει μεγάλη πληθυσμιακή συγκέντρωση*» (Ι. Καμπανάκης), καθώς και περισσότερες ευκαιρίες για εγκληματικές πράξεις.

Ο Π. Δημητρακόπουλος, μάλιστα, συμπληρώνει ότι εξίσου μεγάλο ρόλο με την πληθυσμιακή συγκέντρωση, παίζει και η πολυπολιτισμικότητα, οι διαφορετικές φυλές κι εθνότητες δηλαδή που συνυπάρχουν, το μεταναστευτικό θέμα, που έχει ενταθεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, οι «*απόκληροι*», η ανεργία που εκδηλώνεται περισσότερο στον αστικό ιστό.

Ο Γ. Πανούσης, βέβαια, θεωρεί ότι ως προς τον Δ. Αθηναίων συγκεκριμένα, πρόκειται για «*τρεις πόλεις στη συσκευασία της μιας*», καθώς χαρακτηρίζεται από διαφοροποιήσεις χωροταξικές, κοινωνικές και πολιτισμικές, στις διάφορες περιοχές του. Αυτό συνεπάγεται κατά τη γνώμη του, ότι η εγκληματικότητα στην Αθήνα δεν έχει ενιαία χαρακτηριστικά.

Ο Δ. Φλαμούρης δίνει και τη διάσταση, ότι μέσω της εσωτερικής μετανάστευσης, έρχονται άνθρωποι στην πόλη από την επαρχία, με χαμηλότερο ενδεχομένως βιοτικό επίπεδο, καθόλου εξοικειωμένοι με την ανωνυμία, ψάχνοντας για ευκαιρίες να ανεβάσουν την ποιότητα ζωής τους.

Επιπλέον ο Γ. Ράγκος αναφέρει ότι «*οι κοινωνικές τάξεις αλληλεπιδρούν και συγκρούονται μεταξύ τους*». Εξαιτίας μάλιστα, της ετερογένειας των πληθυσμών, η κοινωνιολογία της πόλης αποτελεί ένα σύνθετο φαινόμενο.

Σύμφωνα με τη Λ. Σιόλα, στην πόλη, εκτός από την ανωνυμία που κυριαρχεί σε αυτή, υπάρχουν και περισσότερες δυνατότητες επιλογής της μορφής παραβατικότητας, καθώς και διαφυγής. Η ίδια, μάλιστα, επισημαίνει ότι στην πόλη οι κάτοικοι γνωρίζουν πολύ πιο εύκολα την εξαθλίωση, και οι άνθρωποι μπορούν να περάσουν από τη μία κατηγορία στην άλλη πολύ πιο γρήγορα, οπότε και να οδηγηθούν στην παραβατικότητα.

Συμπερασματικά λοιπόν, σύμφωνα με όλους τους προαναφερθέντες, το αστικό περιβάλλον γίνεται πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθεί κάθε είδους εγκληματικότητας και συνεπώς φόβου του εγκλήματος.

Ως προς το γιατί ο κόσμος στην Ελλάδα δείχνει να φοβάται περισσότερο από όσο δικαιολογεί η εγκληματικότητα που επικρατεί σε αυτή, συναντώνται παρεμφερείς αλλά και αλληλοσυμπληρούμενες, ταυτόχρονα, απόψεις των συνεντευξιαζόμενων. Ο Γ. Πανούσης επισημαίνει ότι ο φόβος που νιώθει ο κόσμος, δεν έχει σχέση μόνο με αυτό που συμβαίνει στην πραγματικότητα, αλλά και με αυτό που ακούει (εγκληματοποίηση και φόβος για θυματοποίηση). Αυτό οδηγεί στην παραπληροφόρηση και τον αρνητικό ρόλο που παίζουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, γεγονός που υποστηρίζει και ο Ι. Καμπανάκης.

Με έναν αντίστοιχο τρόπο το σχολιάζει και ο Δ. Φλαμούρης, ο οποίος μάλιστα αναφέρει χαρακτηριστικά, πως αξιοσημείωτο είναι, ότι «*ενώ η εγκληματικότητα φθίνει, η διαφήμισή της ανεβαίνει*».

Ο Π. Δημητρακόπουλος συμπληρώνει ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης έχουν εδώ και χρόνια χάσει τον δημιουργικό τους ρόλο, για χάρη της ακροαματικότητας, με αποτέλεσμα συχνά, την υπερβολή μαζί με την παραπληροφόρηση.

Την ίδια οπτική έχει και ο Γ. Ράγκος, ο οποίος θεωρεί ότι τα ΜΜΕ, όντως διογκώνουν συχνά τα εγκληματικά γεγονότα, με αποτέλεσμα «να διαμορφώνουν μια ψευδή αντίληψη για την έννοια του κινδύνου, επηρεάζοντας έτσι και τον φόβο για αυτόν».

Η Λ. Σιόλα συμπληρώνει, ότι εκτός από την τρομολαγνεία που συμφωνεί ότι επικρατεί εξαιτίας των ΜΜΕ, οι Έλληνες, θεωρεί, ότι είναι πολύ πιο κλειστοί και ατομικιστές, ειδικά στα αστικά κέντρα, και αυτό το χαρακτηριστικό τους κάνει πιο ευάλωτους στον φόβο του εγκλήματος. Επίσης κατά τη γνώμη της, οφείλεται και σε μία έλλειψη αντίληψης της κοινότητας, που λείπει από τον Έλληνα, γεγονός που μπορεί να παρέχει τη βεβαιότητα στον κάτοικο της πόλης, ότι δεν είναι μόνος του αλλά μέρος ενός συνόλου, και ότι η συμμετοχή του μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση της περιοχής του.

Όσον αφορά στα προσωπικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων που νιώθουν μεγαλύτερη ανασφάλεια ως προς το έγκλημα, ο Ι. Καμπανάκης θεωρεί ότι το φύλο κατ' αρχήν επιδρά στον φόβο, σε ένα ποσοστό, (οι γυναίκες λόγω ασθενέστερης μυϊκής δύναμης νιώθουν πιο ανασφαλείς), καθώς και η ηλικία, με την οποία συμφωνεί και ο Π. Δημητρακόπουλος. Από τη μία οι νεότεροι δε νιώθουν έντονα το αίσθημα του κινδύνου, και από την άλλη οι πιο ηλικιωμένοι νιώθουν μεγαλύτερη αδυναμία.

Ο Γ. Πανούσης, από τη μεριά του, θεωρεί ότι είναι δύσκολο να αποδοθούν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά στη σύνθεση του πληθυσμού που φοβάται περισσότερο.

Σύμφωνα με τον Δ. Φλαμούρη, είναι περισσότερα από ένα τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων που μπορεί να επιδράσουν στο αίσθημα της ανασφάλειας, όπως ο τρόπος ζωής, το επάγγελμα, η ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο. Αυτά τα χαρακτηριστικά άλλωστε είναι που διαμορφώνουν την κριτική σκέψη του κάθε ανθρώπου, «για να φιλτράρει καλύτερα αυτά που δέχεται ως πληροφορίες και να τα αξιολογήσει κατάλληλα», όπως χαρακτηριστικά λέει.

Η Λ. Σιόλα συμφωνεί και υποστηρίζει, ότι εκτός από τους πιο αδύναμους που σίγουρα νιώθουν πιο ευάλωτοι, όπως είναι οι ηλικιωμένοι, οι γυναίκες και τα παιδιά, σημαντικό είναι και το επίπεδο μόρφωσης και παιδείας του κόσμου, που σίγουρα επιδρά στο αίσθημα της ανασφάλειας που νιώθουν.

Οι συνεντευξιαζόμενοι θεωρούν, ότι τα εγκλήματα που απασχολούν και ανησυχούν τον περισσότερο κόσμο, είναι αυτά του δρόμου.

Πιο συγκεκριμένα, ο Ι. Καμπανάκης διακρίνει δύο κατηγορίες ως προς το έγκλημα στην πόλη: το οργανωμένο έγκλημα που σχετίζεται με τη μαφία και το μη οργανωμένο που αφορά εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, μικροκλοπές, μικροληστείες και επιθέσεις που γίνονται στον δρόμο και προκαλούν τη μεγαλύτερη ανασφάλεια στον κόσμο. Χαρακτηριστικά, λέει ότι «ο μεγάλος φόβος των πολιτών προέρχεται από την εγκληματικότητα του δρόμου, την ορατή εγκληματικότητα, που ναι μεν δεν είναι τόσο σοβαρή, αλλά ενέχει και κίνδυνο για τη σωματική ακεραιότητα και απειλεί την προσωπική ασφάλεια».

Ο Π. Δημητρακόπουλος ενισχύει αυτή την άποψη, ισχυριζόμενος ότι δεν είναι απαραίτητο να γίνει δολοφονία για να προκληθεί ο φόβος για το έγκλημα, και ότι ο εκάστοτε πολίτης φοβάται κυρίως, μήπως ο παραβάτης του πάρει μία τσάντα ή ένα κινητό, ή μήπως τον χτυπήσει και καταλήξει στο νοσοκομείο. Εδώ υπεισέρχεται και ο παράγοντας της προσωπικής εμπειρίας του καθενός σε σχέση με το τι του έχει συμβεί ή το τι έχει ακούσει.

Ο Δ. Φλαμούρης συμφωνεί με αυτή την οπτική, επισημαίνοντας ότι *«σε γενικές γραμμές οι άνθρωποι μορφώνουμε άποψη ανάλογα με τη συχνότητα και την ευκολία των πραγμάτων που συμβαίνουν γύρω μας. Επομένως φοβόμαστε περισσότερο ό,τι ακούμε περισσότερο»*.

Η Λ. Σιόλα ισχυρίζεται ότι περισσότερο φόβο προκαλεί όντως μία διάρρηξη στο σπίτι, γιατί, όπως χαρακτηριστικά λέει *«εκτός από την απώλεια περιουσιακού στοιχείου από το θύμα, του βεβηλώνει και τον ιδιωτικό του χώρο παραβιάζοντάς τον»*.

Ως προς τα χαρακτηριστικά μιας περιοχής που μπορεί να επηρεάζουν τον φόβο του εγκλήματος των πολιτών, και πάλι σε γενικές γραμμές, διαφαίνεται η συμφωνία των συνεντευξιζόμενων στις δηλώσεις τους. Ο Ι. Καμπανάκης θεωρεί ότι επειδή η εικόνα είναι αυτή που παίζει μεγάλο ρόλο στον φόβο και όχι τόσο η πραγματική απειλή, *«ο φωτισμός μιας γειτονιάς η συντήρησή της, η καθαριότητά της, η ζωντάνια της κλπ., είναι στοιχεία που μπορεί να προκαλέσουν φόβο των κατοίκων και των περαστικών για το έγκλημα επειδή συνθέτουν ένα σκηνικό, στο σύνολό τους»*. Επιπλέον, η ζωντάνια, ενώ από τη μεριά της μπορεί να εξασφαλίσει μια πρώτη αίσθηση ασφάλειας, στην ουσία είναι μία ψευδαίσθηση, γιατί *«όπου έχουμε μεγαλύτερο συνωστισμό κόσμου, σημειώνονται και τα περισσότερα εγκλήματα»*.

Ο Γ. Πανούσης ισχυρίζεται ότι σε μία υποβαθμισμένη περιοχή θα πάνε πιο εύκολα άτομα επιρρεπή σε παραβατικές συμπεριφορές. Επομένως, αρνητικά είναι τα χαρακτηριστικά που συνθέτουν μια υποβαθμισμένη περιοχή. Από την άλλη πλευρά όμως τονίζει ότι *«η βελτίωση του περιβάλλοντος βέβαια και ο καθαρισμός του, δεν οδηγούν στην αντιμετώπιση της μεγάλης και σκληρής πραγματικότητας»*.

Σύμφωνα με τον Δ. Φλαμούρη, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής που επιδρούν κυρίως στην ανασφάλεια των πολιτών, είναι η καθαριότητα και η συντήρησή της.

Ο Π. Δημητρακόπουλος από τη μεριά του, ισχυρίζεται ότι τον σημαντικότερο ρόλο τον παίζει ο φωτισμός μιας περιοχής, και ότι *«όποια περιοχή δεν είναι επαρκώς φωτισμένη, είτε είναι κλειστή είτε ανοιχτή, προκαλεί τον παραβάτη να παραφυλάξει και να προβεί σε παραβατική ενέργεια. Οι χώροι δε, που είναι πιο κλειστοί και με πιο πολύ κόσμο, σίγουρα εμπνέουν μεγαλύτερη ασφάλεια στον πολίτη»*.

Και ο Γ. Ράγκος εκτιμά ότι τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά που μπορούν να εξασφαλίσουν περιορισμένο αίσθημα φόβου είναι το φως, η ζωντάνια και η κίνηση στην πόλη.

Σύμφωνα με τη Λ. Σιόλα, σίγουρα ο φωτισμός, η καθαριότητα και η συντήρηση μιας περιοχής (συμπεριλαμβανομένης και της απουσίας των graffiti), διαδραματίζει μεγάλο ρόλο στο αίσθημα της ανασφάλειας των πολιτών, παράλληλα όμως, θεωρεί ότι οι χρήσεις γης σε μια περιοχή, επιδρούν ιδιαίτερα σε αυτό. Η κυριαρχία δηλαδή

της χρήσης της κατοικίας σε μια γειτονιά, καθώς και η μίξη της με άλλες χρήσεις (πάντα όμως υπό έλεγχο για να αποφευχθεί η ασυμβατότητά τους).

Ως προς τα σημεία που αποτελούν «hot spots» εγκληματικότητας και φόβου για το έγκλημα στην Αθήνα, ο Ι. Καμπανάκης το εξειδικεύει, και θεωρεί ότι υπάρχουν, ανάλογα όμως με το έγκλημα. Ισχυρίζεται μάλιστα ότι «δεν υπάρχουν μαύρες τρύπες εγκληματικότητας στην Αθήνα, όπου δεν πρέπει να κυκλοφορούμε».

Ο Π. Δημητρακόπουλος όμως, που είναι και ο ίδιος μέλος της αστυνομίας, θεωρεί ότι τέτοια σημεία είναι η πλατεία Βάθης, ο Άγιος Παντελεήμονας, η πλατεία Βικτωρίας, όπου σήμερα βρίσκονται τα μεταφερόμενα κατά εποχή «ghettos».

Ο Γ. Πανούσης από τη μεριά του, εκφράζει την άποψη ότι «στην Αθήνα επικρατεί το ασύνηθες φαινόμενο, να είναι επικεντρωμένη η εγκληματικότητα στο κέντρο, ενώ στις προηγμένες μεγάλες πόλεις το κέντρο είναι αυτό που προφυλάσσεται περισσότερο και η εγκληματικότητα μεταφέρεται στην περιφέρεια». Κάποια, ίσως πιο επικίνδυνα σημεία στην πόλη, είναι κατά τη γνώμη του η Πλατεία Βάθης, γύρω από του Ψυρρή και πίσω από το Εθνικό Θέατρο. Επίσης είναι διαφορετικό πράγμα, από ότι ισχυρίζεται, το έγκλημα που συναντάμε στα στενά γύρω από την Ομόνοια κατά τις βραδινές ώρες, που γίνεται και η διακίνηση των ναρκωτικών, και άλλο πράγμα η πορνεία που είχε εμφανιστεί τα τελευταία χρόνια σε διάφορους δρόμους της πόλης, ακόμα και κεντρικούς.

Ο Δ. Φλαμούρης θεωρεί ότι «δεν είναι τόσο οι περιοχές που έχουν σημασία, όσο οι άνθρωποι που συχνάζουν σε αυτές και ότι ο άνθρωπος είναι αυτός που συνδυάζει τα άτομα που του φαίνονται περίεργα και μη συμβατικά, με την αίσθηση του κινδύνου». Ο Γ. Ράγκος δεν πιστεύει ότι υπάρχουν αυτά τα σημεία υψηλής επικινδυνότητας στην Αθήνα. Το σημαντικό για αυτόν, είναι ο φόβος που νιώθει ο κάθε πολίτης να είναι εξορθολογισμένος.

Η Λ. Σιόλα, από την πλευρά της, ισχυρίζεται κι αυτή, ότι οι περιοχές κάτω από την Ομόνοια, κάποιοι δρόμοι στο Μεταξουργείο και η γειτονιά του Α. Παντελεήμονα, εμπνέουν μεγαλύτερη ανασφάλεια στους κατοίκους και τους περαστικούς. Επισημαίνει, όμως, ότι είναι η πρόσφατη μίξη χρήσεων γης, σε όποιες από τις περιοχές έχει γίνει, που έχει βελτιώσει και το τοπίο και την αίσθηση του φόβου λόγω της παραβατικότητας.

Όσον αφορά στις πολεοδομικές επεμβάσεις, που μπορεί να κάνει η πολιτεία για να περιορίσει την εγκληματικότητα και τον φόβο του εγκλήματος των πολιτών, ο Γ. Πανούσης αρχικά, αμφισβητεί το ότι μπορεί στην Ελλάδα να εφαρμοστεί ο περιβαλλοντικός σχεδιασμός με αυτόν τον στόχο.

Ο Ι. Καμπανάκης επίσης αναφέρει, χαρακτηριστικά, ότι «η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, έτσι ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για μειωμένη εγκληματικότητα και περιορισμένο φόβο του εγκλήματος, πρέπει να γίνει στο πλαίσιο σοβαρής κι οργανωμένης αντεγκληματικής πολιτικής».

Ο Π. Δημητρακόπουλος αναφέρει συγκεκριμένα παραδείγματα και ισχυρίζεται ότι είναι βοηθητικός και απαραίτητος ο καλός φωτισμός, ειδικά το βράδυ, στους δρόμους και στους κοινόχρηστους χώρους γενικότερα. Επιπλέον, θεωρεί ότι σημαντική

βελτίωση θα είναι η ενδεδειγμένη επαναχρησιμοποίηση εγκαταλελειμμένων κτιρίων που ανήκουν στον Δήμο Αθηναίων.

Ο Δ. Φλαμούρης, από τη μεριά του, θεωρεί ότι μεγάλη ευθύνη και βοήθεια από την πλευρά της πολιτείας, έτσι ώστε να περιορίσει τον φόβο του εγκλήματος των πολιτών, είναι όχι τόσο οι πολεοδομικές παρεμβάσεις που μπορεί να κάνει, όσο το να τους περάσει το μήνυμα ότι είναι πιο ασφαλείς.

Σύμφωνα με τον Γ. Ράγκο *«οι υποδομές και η αστυνόμευση είναι και αυτά κάποια από τα στοιχεία που μπορούν δημιουργήσουν ένα αίσθημα ασφάλειας στους πολίτες»*.

Η Λ. Σιόλα, επισημαίνει το πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος της κατοικίας ως χρήση, στο αίσθημα της ανασφάλειας, καθώς και η μίξη των χρήσεων γης σε μια περιοχή. Επιπλέον, θεωρεί, ότι σε περιοχές, όπου οι πολίτες αισθάνονται μεγαλύτερο φόβο λόγω της εγκληματικότητας, είναι χρήσιμο να ιδρύονται και να λειτουργούν Δημόσιες Υπηρεσίες, λόγω της πληθυσμιακής κινητικότητας και της οικειότητας που μπορούν να εξασφαλίσουν.

Για το αν η Αθήνα αποτελεί νοσηρό περιβάλλον, από πλευράς εγκληματικότητας και φόβου του εγκλήματος, όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι έχουν παρεμφερή αντιμετώπιση. Πιο αναλυτικά, ο Γ. Πανούσης ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί κανείς να αντιμετωπίσει την Αθήνα ως ενιαίο σύνολο, αλλά ως περισσότερες χωρικές μονάδες ενωμένες σε μία. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει, *«έχουμε τον χώρο των εχόντων, τον χώρο των φτωχών και τον χώρο των ξένων»*. Ως εκ τούτου δεν μπορεί να ισχυριστεί κάποιος ότι η εγκληματικότητα στην Αθήνα έχει ενιαία χαρακτηριστικά.

Ο Δ. Φλαμούρης θεωρεί ότι η τηλεόραση και τα ΜΜΕ αποτελούν νοσηρά φαινόμενα και όχι η Αθήνα. Ο Π. Δημητρακόπουλος εκτιμά ότι οι Αθηναίοι πολίτες έχουν πλέον εξοικειωθεί με τον φόβο του εγκλήματος. Επιπλέον, ότι τα εγκλήματα που συμβαίνουν είναι ως επί το πλείστον μικροεγκλήματα, με αποτέλεσμα να μη φοβάται ο κόσμος τόσο πολύ. Αναφέρει χαρακτηριστικά ότι *«δεν είναι νοσηρή πόλη, τείνει όμως να γίνει, γιατί ο έλεγχος είναι πλημμελής, και από την πλευρά των δυνατοτήτων, και από την πλευρά του ότι πολλά πράγματα κρύβονται κάτω από το χαλί»*.

Η Λ. Σιόλα, συμφωνεί ότι η Αθήνα δεν αποτελεί νοσηρό περιβάλλον, ειδικά συγκρινόμενη με άλλες μεγαλουπόλεις, με χειρότερο και συχνότερο έγκλημα που συμβαίνει, τις κλοπές. Παρόλα αυτά όμως εμφανίζει, κατά τη γνώμη της, σημαντικές ελλείψεις και παραλείψεις, οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν στη βελτίωση και της εγκληματικότητας και του φόβου του εγκλήματος που νιώθουν οι πολίτες της.

Συμπερασματικά, είναι φανερό ότι οι άνθρωποι αυτοί, αν κι εκπροσωπούν τελείως διαφορετικούς χώρους, αλλά ταυτόχρονα σχετικούς με αντικείμενο την εγκληματικότητα και τον φόβο του εγκλήματος, συγκλίνουν, ως επί το πλείστον, στις απόψεις τους και αλληλοσυμπληρώνονται, μέσα πάντα από τη δική τους οπτική γωνία.

Συγκρίνοντας τις απόψεις των συνεντευξιαζόμενων με τις συνδυασμένες απαντήσεις των ερωτηθέντων από τα ερωτηματολόγια, διαφαίνεται μία σχετική αλλά όχι απόλυτη σύγκλιση στις αντιλήψεις τους. Πιο αναλυτικά, όπως έχει ήδη αναφερθεί στο

κεφάλαιο 5, σύμφωνα με τα ερωτηματολόγια οι δημογραφικές μεταβλητές που επηρεάζουν περισσότερο τον φόβο του εγκλήματος φαίνονται ότι είναι η ηλικία, η επαγγελματική κατάσταση και το επίπεδο εκπαίδευσης των πολιτών. Βάσει βέβαια της επεξεργασίας των απαντήσεων, μέσω του συντελεστή Pearson, τη μεγαλύτερη σχέση την έχει το επίπεδο εκπαίδευσης και η επαγγελματική κατάσταση των πολιτών. Σύμφωνα με τις απόψεις των συνεντευξιαζόμενων ειδικών του χώρου, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά που έχουν μεγαλύτερη σημασία με την ανασφάλεια, είναι το φύλο και η ηλικία. Ο Δ. Φλαμούρης είναι ο μόνος που υποστηρίζει ότι η επαγγελματική κατάσταση επηρεάζει κι αυτή, από την πλευρά της, την ανασφάλεια των κατοίκων. Επίσης, ο τελευταίος, μαζί με τη Λ. Σιόλα θεωρούν ότι και το επίπεδο εκπαίδευσης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε αυτή.

Ως προς τις περιβαλλοντικές παραμέτρους των περιοχών που μπορεί να επιδρούν στον φόβο του εγκλήματος, βάσει των επεξεργασμένων απαντήσεων των ερωτηματολογίων, αυτές που επιδρούν περισσότερο είναι ο φωτισμός, η ευρυχωρία και το επίπεδο καθαριότητας και συντήρησης της περιοχής.

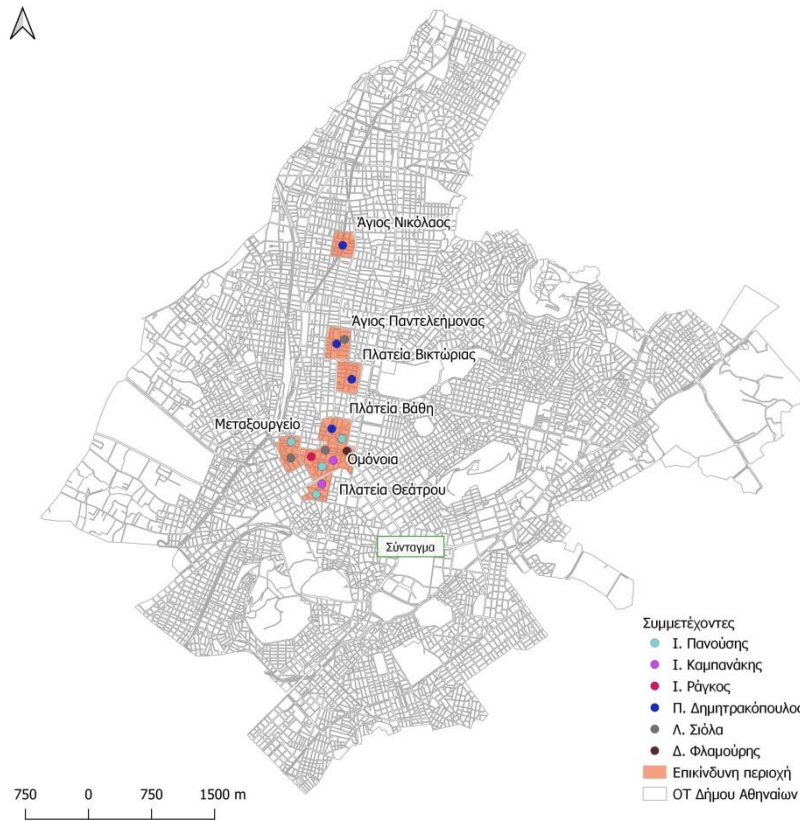
Σύμφωνα με την ανάλυση, μέσω του συντελεστή Pearson, εκτός από τις προηγούμενες, επηρεάζει και η αισθητική της περιοχής την ανασφάλεια των κατοίκων.

Οι συνεντευξιαζόμενοι - ειδικοί, από τη μεριά τους, συμφωνούν με τις προηγούμενες μεταβλητές, εκτός από την ευρυχωρία της περιοχής, την οποία ο μόνος που θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική είναι ο Π. Δημητρακόπουλος.

Επιπλέον, υπάρχει και μία άλλη διαφοροποίηση, σύμφωνα με την οποία, ενώ οι κάτοικοι που απάντησαν στα ερωτηματολόγια, δηλώνουν ότι το έγκλημα που τους απασχολεί περισσότερο, είναι η διάρρηξη του σπιτιού, οι ειδικοί του χώρου δηλώνουν ότι τον κόσμο τον φοβίζει περισσότερο η μικροπαραβατικότητα του δρόμου. Η μόνη που διαφοροποιείται είναι η Λ. Σιόλα, η οποία θεωρεί, ότι όντως πρέπει να τους φοβίζει πιο πολύ η διάρρηξη του σπιτιού, κι αυτό γιατί μαζί με την κλοπή πραγμάτων μέσα από την ιδιοκτησία, ο ληστής βεβηλώνει, παράλληλα, τον ίδιο τον χώρο με την πράξη του.

6.3. Επιτόπια Έρευνα

Από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν και δεδομένου ότι μια από τις ερωτήσεις που ετέθησαν στους συνεντευξιαζόμενους, ήταν οι περιοχές της Αθήνας που οι ίδιοι θεωρούν επικίνδυνες, ανασφαλείς και «hot spots» εγκληματικότητας, απομονώθηκαν και εξετάστηκαν αναλυτικότερα οι συγκεκριμένες αστικές ενότητες (Σχ. 33).

Σχήμα 223: Περιοχές αυξημένης επικινδυνότητας σύμφωνα με την μετά-ανάλυση

Έχοντας, παράλληλα, λάβει υπόψη τις περιβαλλοντικές παραμέτρους, οι οποίες, μέσα από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων και την ανάλυση της σχετικής βιβλιογραφίας, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο αίσθημα της ανασφάλειας των κατοίκων μιας πόλης, πραγματοποιήθηκε αυτοψία στις γειτονιές αυτές. Στόχος ήταν να καταγραφεί, κατά το δυνατόν, το κατά πόσον ισχύουν οι καίριες αυτές παράμετροι στις συγκεκριμένες περιοχές της Αθήνας.

Οι μεταβλητές αυτές που κρίθηκαν σκόπιμο να ελεγχθούν ήταν:

- Η μίξη των χρήσεων γης
- Το μέγεθος των οικοδομικών τετραγώνων
- Η οικιστική πυκνότητα
- Το ύψος των κτιρίων
- Η κατάσταση των κτιρίων
- Η ύπαρξη εγκαταλελειμμένων κτιρίων
- Τα «graffiti»
- Η ύπαρξη αδιεξόδων
- Η ύπαρξη πεζοδρόμων
- Η κατάσταση των κοινόχρηστων χώρων
- Η ύπαρξη κενών οικοπέδων

- Ο φωτισμός κατά τη διάρκεια της νύχτας
- Η καθαριότητα και συντήρηση

Οι διαβαθμίσεις όλων των προηγούμενων παραμέτρων για τις συγκεκριμένες περιοχές «hot spots» επικινδυνότητας, φαίνονται στο Σχήμα 34 και είναι αποτέλεσμα προσωπικών και ποιοτικών εκτιμήσεων. Η επιτόπια έρευνα που πραγματοποιήθηκε ήταν δειγματοληπτική και κάλυψε έκταση, ικανή για να διαμορφώσει τη ζητούμενη αντίστοιχη εικόνα. Επιπλέον, στο Σχήμα 34 που ακολουθεί οι συγκεκριμένες μεταβλητές έχουν αποδοθεί και χρωματικά, έτσι ώστε να γίνουν διακριτές οι αστικές ενότητες οι οποίες μειονεκτούν, συγκριτικά με τις υπόλοιπες.

Θα πρέπει να σημειωθεί, ότι πολλές από τις συγκεκριμένες γειτονίες δεν είναι απόλυτα οριοθετημένες, και συχνά αποτελούν επέκταση η μία της άλλης. Θα μπορούσαν δηλαδή να χαρακτηριστούν ως ευρύτερες περιοχές η μία της άλλης.

Επιπλέον, η συντήρηση, η οποία αποτελεί μία παράμετρο σημαντική για τον φόβο του εγκλήματος (αποτέλεσμα που προέκυψε από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων), δεν έχει συμπεριληφθεί στον πίνακα του Σχήματος 34, καθώς κρίθηκε ότι χωρίζεται σε δύο τομείς. Ο πρώτος τομέας αφορά την καθαριότητα των δημόσιων χώρων η οποία αποτελεί κυρίως υποχρέωση του Δήμου, αλλά και των πολιτών (κατοίκων και περαστικών). Ο δεύτερος τομέας αφορά τη συντήρηση των κτισμάτων, δημόσιων και ιδιωτικών, η οποία και αυτή κρίνεται ως ευθύνη των ιδιοκτητών. Ως προς την εκτίμηση, λοιπόν, της καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων, η οποία μπορεί να είναι και συγκυριακή (δηλαδή να έχουν περάσει πρόσφατα τα απορριμματοφόρα οχήματα του Δήμου), το επίπεδο κρίθηκε ικανοποιητικό. Ως προς τη συντήρηση των κτισμάτων όμως, το επίπεδο δε θεωρήθηκε καλό. Εντοπίζονται πολλά εγκαταλελειμμένα κτίρια, αρκετά κενά κι εγκαταλελειμμένα οικόπεδα, όπως και ερειπωμένα κτίσματα.

Επίσης, θεωρήθηκε απαραίτητο να γίνει ένας σχολιασμός διευκρινιστικός ως προς τον φωτισμό των περιοχών κατά τις βραδινές ώρες, γιατί δε γίνεται διακριτός στον πίνακα των μεταβλητών. Ο φωτισμός στις περισσότερες από αυτές τις περιοχές, θεωρήθηκε «δυνάμει» αρκετός. Ωστόσο, το πρόβλημα που παρατηρήθηκε ήταν ότι ενώ υπάρχουν αρκετά φώτα, σε πολλούς στύλους και κρεμαστά φώτα του Δήμου αρκετές λάμπες ήταν καμένες. Αυτό το γεγονός μπορεί, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση της καθαριότητας, να είναι περιστασιακό και συγκυριακό. Αναμφισβήτητα, όμως, είναι ικανό να προκαλέσει κίνδυνο και φόβο. Γεγονός, πάντως, είναι, ότι ειδικά στους κεντρικούς οδικούς άξονες τα φώτα είναι πολλά και επαρκή, ενώ στους παράπλευρους και στενότερους δρόμους μειωμένα. Επίσης, παρατηρήθηκαν κάποιες πλατείες και πεζόδρομοι με μειωμένο και υποτονικό φωτισμό.

Συμπερασματικά, η επιτόπια έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις συγκεκριμένες περιοχές, παρά τις ομοιότητες καθώς και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά που εμφάνισαν, επιβεβαίωσε την ύπαρξη των παραμέτρων (σε μικρό ή μεγάλο βαθμό), οι

οποίες θεωρούνται ότι επηρεάζουν περισσότερο τον φόβο του εγκλήματος. Είναι σαφές ότι, ενδεχομένως, να μην είναι μία η παράμετρος που να είναι ικανή να προκαλέσει ανασφάλεια στους πολίτες, αλλά ο συνδυασμός περισσότερων από αυτές.

Στη συνέχεια παρατίθεται η ανάλυση, κατόπιν της αυτοψίας, για κάθε μία ξεχωριστά από τις συγκεκριμένες περιοχές, συμπεριλαμβάνοντας όμως και κάποιες διαχρονικές αναφορές σε αυτές, με στόχο να προκύψουν οι απαραίτητοι συσχετισμοί. Ακολουθεί μια συνολική εποπτική εικόνα των ποιοτικών αποτελεσμάτων της επιτόπιας αυτοψίας στις εννέα περιοχές αυξημένης επικινδυνότητας (σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ειδικών του χώρου), η οποία όπως προαναφέρθηκε παρουσιάζεται στο Σχήμα 34.

Πλατεία Βάθης.

Πλατεία Βάθης θεωρείται η ευρύτερη περιοχή της ομώνυμης πλατείας, στην οποία συγκλίνουν οι οδικοί άξονες Αριστοτέλους, Χαλκοκονδύλη, Μάρνη, Μαιζώνος, Λιοσίων, Μενάνδρου, Καματερού και Καρόλου Ι και ανήκει στην 1^η Δ. Κοινότητα του Δήμου Αθηναίων. Ενώ ξεκίνησε ως μία περιοχή, όπου στα πρώτα χρόνια των Αθηνών είχαν εγκατασταθεί Διοικητικές Υπηρεσίες και Αρχές, στη νεότερη και σύγχρονη εποχή χαρακτηρίστηκε από μεγάλες πυκνότητες δόμησης και πληθυσμιακές συγκεντρώσεις. Η κυρίαρχη χρήση γης είναι η γενική κατοικία. Παρ' όλα αυτά παρατηρούνται και Δημόσιες Υπηρεσίες, χώροι θεαμάτων και φιλοξενίας.

Ο πληθυσμός της τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά με την εγκατάσταση μεγάλου αριθμού μεταναστών και χαμηλού οικονομικού επιπέδου κοινωνικών στρωμάτων. Η περιοχή παρουσιάζει μεγάλο ποσοστό εγκληματικότητας, παράνομου εμπορίου και εικόνα γενικής εγκατάλειψης. Η παλαιότητα των κτισμάτων και των κατασκευών είναι αξιοσημείωτη. Η έλλειψη σημαντικών ασφαλών υπαίθριων χώρων και ο πολύ μεγάλος αριθμός παλαιών εγκαταλελειμμένων ιδιοκτησιών επιβαρύνουν σημαντικά την ήδη ανασφαλή κατάσταση, προσφέροντας καταφύγιο σε κάθε είδους παραβατική δραστηριότητα. Η παρουσία της πορνείας, καθώς και η χρήση και διακίνηση ναρκωτικών είναι έντονες, ανεξαρτήτως ώρας της ημέρας. Το μέγεθος των οικοδομικών τετραγώνων είναι μεγάλο, όπως και το ύψος των κτιρίων, τα «graffiti» πολλά και η κατάσταση των κοινόχρηστων χώρων πολύ κακή. Ο φωτισμός κρίνεται καλός, ιδιαίτερα στους μεγάλους οδικούς άξονες.

Παρατηρείται μικρός αριθμός νέων κατασκευών και σημειακές βελτιωτικές παρεμβάσεις, μέσω εγκατάστασης μικρών ιδιωτικών επιχειρήσεων εστίασης και φιλοξενίας, γεγονός που δεν είναι ικανό να μεταβάλει την εικόνα της περιοχής. Η ανάγκη γενικότερων πολεοδομικών παρεμβάσεων εξωραϊσμού είναι απολύτως απαραίτητη, όπως επίσης και ο έλεγχος χρήσεων και καταλήψεων των δημόσιων χώρων.

Μεταξουργείο.

Το Μεταξουργείο είναι το αστικό τμήμα που βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά του ιστορικού κέντρου της Αθήνας. Τα όρια του θεωρούνται ότι είναι η Λεωφόρος

Κωνσταντινουπόλεως, η Λεωφόρος Δηλιγιάννη και οι οδοί Δεληγιώργη, Α. Κωνσταντίνου, Πειραιώς και Σαλαμίως. Ανήκει στις Δημοτικές Κοινότητες 2 και 3 και διασχίζεται από τον Σιδηρόδρομο του ΟΣΕ. Αποτελεί μία περιοχή, η οποία την παλιότερη εποχή χαρακτηριζόταν ως μεσοαστική.

Όπως συνέβη και με την Πλατεία Βάθης, ο χαρακτήρας της περιοχής άλλαξε ραγδαία στη σύγχρονη εποχή, καθώς δέχτηκε κι αυτή πλήθος μεταναστών, χαμηλών οικονομικών στρωμάτων. Η κατοικία συνυπάρχει με την αναψυχή και τις εμπορικές χρήσεις, αλλά και με άλλες χρήσεις γης (πχ. οίκοι ανοχής), οι οποίες υποβαθμίζουν την περιοχή. Τα εγκαταλελειμμένα κι ερειπωμένα κτίρια είναι αρκετά, τα κενά οικοπέδα πολλά, η περιοχή κάτω από την οδό Αχιλλέως σκοτεινή, τα παλιά κτίρια που υπερέχουν των νέων, κακοσυντηρημένα και η παρουσία τοξικομανών είναι αισθητή. «Graffiti» υπάρχουν πολλά, το μέγεθος των οικοδομικών τετραγώνων μεγάλο και τ' αδιέξοδα ελάχιστα. Οι κοινόχρηστοι χώροι είναι λίγοι και δείχνουν ανασφαλείς.

Κατά τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, στην περιοχή έχουν εγκατασταθεί πλήθος χώρων εμπορίου, διασκέδασης και φιλοξενίας, εμποδίζοντας μέχρις κάποιου βαθμού τις παράνομες δραστηριότητες (πορνεία, ναρκωτικά κ.α). Παρόλα αυτά συγκεκριμένο και οργανωμένο σχέδιο εξωραϊσμού από την πολιτεία, πέραν του ότι η περιοχή αποτελεί μέρος του Σχεδίου Ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χώρων της Πόλης των Αθηνών, δεν έχει πραγματοποιηθεί. Η χρήση της κατοικίας δεν είναι ακόμα ικανή να καταλάβει τον απαιτούμενο χώρο, σε αντίθεση με τις εμπορικές χρήσεις οι οποίες καθημερινά καταλαμβάνουν όλο και μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής.

Ιδιωτικές πρωτοβουλίες έχουν επιφέρει μικρής κλίμακας αλλαγές, χωρίς όμως να είναι ικανές να απομακρύνουν παραβατικές δραστηριότητες οι οποίες ακόμη καθιστούν την περιοχή, ως μη απολύτως ασφαλή.

Πλατεία Καραϊσκάκη

Η πλατεία Καραϊσκάκη, στην ουσία, ανήκει στη συνοικία του Μεταξουργείου. Θεωρείται συνέχεια της ευρύτερης περιοχής της Ομόνοιας και πολεοδομικός κόμβος, εφόσον περικλείεται από βασικούς οδικούς άξονες, την Αχιλλέως, τη Δηλιγιάννη, την Καρόλου και την Αγίου Κωνσταντίνου. Λόγω της ύπαρξης αυτών των μεγάλων δρόμων, η ροή της κυκλοφορίας είναι σχεδόν διαρκής και μεγάλη. Πάνω στην πλατεία κυριαρχούν μεγάλες και μικρές ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες δημιουργούν μία έντονη κινητικότητα πεζών. Ο φωτισμός στους βασικούς δρόμους και στην πλατεία είναι επαρκής. Παρ' όλα αυτά, στους μικρότερους δρόμους, τους κάθετους στην πλατεία, που έχουν και πιο υποτονικό φωτισμό, επικρατεί μία διαφορετική ατμόσφαιρα ανασφάλειας.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από πυκνή δόμηση, μικτές χρήσεις γης, μεγάλα οικοδομικά τετράγωνα και ύψη κτιρίων, πολλά «graffiti» στους τοίχους, ελάχιστα αδιέξοδα και μέτριο αριθμό πεζόδρομων.

Αν εξαιρέσει κανείς την ίδια την πλατεία, που διακρίνεται για τη ζωντάνια της και τον κυκλοφοριακό της φόρτο, οι δρόμοι που βρίσκονται πέριξ αυτής θεωρούνται, σε γενικές γραμμές, ανασφαλείς.

Περιοχή Εθνικού Θεάτρου

Πρόκειται για την περιοχή που βρίσκεται πίσω από το Εθνικό Θέατρο, το οποίο στεγάζεται στο σημαντικό νεοκλασικό κτίσμα της οδού Α. Κωνσταντίνου. Ανήκει στις παλαιότερες περιοχές της πόλης των Αθηνών καθώς βρίσκεται δίπλα στην Ομόνοια. Σήμερα βρίσκεται σε πλήρη εγκατάλειψη, τόσο ως προς τις χρήσεις των κτιρίων και των κατασκευών, δημόσιων και ιδιωτικών, όσο και ως προς τη διαχείριση και την κατάσταση των δημόσιων χώρων.

Η πυκνότητα της δόμησης είναι πολύ μεγάλη, κυριαρχείται από εμπόριο, γραφεία και υπηρεσίες. Τα οικοδομικά τετράγωνα και τα ύψη των κτιρίων είναι κι εδώ πολύ μεγάλα, τα «graffiti» είναι πολλά, ο φωτισμός κατά τις βραδινές ώρες καλός και παρατηρείται αρκετή κίνηση στους δρόμους, ιδιαίτερα στους μεγάλους.

Το σύνολο των κτιριακών υποδομών είναι παλαιό, σε κακή κατάσταση και μεγάλο τμήμα των επιφανειών χρήσεων, ιδιαίτερα στους ορόφους των κτιρίων, παραμένει κενό και σε πλήρη αχρησία και εγκατάλειψη. Στοιχείο που έχει επιτρέψει την εγκατάσταση παράνομου εμπορίου, τη διακίνηση ναρκωτικών, την πορνεία και πλήθος άλλων παράνομων δραστηριοτήτων. Στην περιοχή, το στοιχείο των μεταναστών είναι ιδιαίτερα έντονο και τα επεισόδια συμβαίνουν συχνά και πολλές φορές με τραγικές συνέπειες.

Στην περιοχή δεν υπάρχουν κενά οικόπεδα, υπάρχουν όμως πολλά εγκαταλελειμμένα κτίρια - παλαιά και νεώτερα - καθώς επίσης και πολλά αδιέξοδα και στοές που ευνοούν την εγκληματικότητα. Η αστυνόμευση της περιοχής αυτής, όπως άλλωστε και των όμορων περιοχών της Ομόνοιας, της Πλατείας Βάθης και του Κεραμεικού και του Μεταξουργείου είναι ανεπαρκής. Ιδιαίτερα, μετά την λήξη του καθημερινού ωραρίου λειτουργίας των εμπορικών καταστημάτων η επικινδυνότητα αυξάνεται σημαντικά.

Ομόνοια

Η περιοχή της Πλατείας Ομονοίας δεν οριοθετείται ακριβώς και επεκτείνεται πέριξ της συγκεκριμένης πλατείας που θεωρείται και μία από τις κυριότερες πλατείες της Αθήνας. Η κύριες χρήσεις γης σε αυτήν είναι το εμπόριο και οι υπηρεσίες. Παρατηρείται έλλειψη της κατοικίας και παρουσία πληθώρας γραφείων. Είναι γεγονός, ότι τα τελευταία χρόνια, με την ανέγερση μεγάλων ξενοδοχείων αλλά και μικρότερων ξενοδοχειακών μονάδων «boutique hotels», καθώς και κτιρίων με διαμερίσματα βραχείας μίσθωσης «city apartments», έχει γίνει προσπάθεια να δοθεί μια νέα πνοή στην περιοχή, με την αύξηση της τουριστικής δραστηριότητας και κίνησης.

Πρόκειται για μία περιοχή εξαιρετικά πυκνοδομημένη, με ψηλά κτίρια, μεγάλο αριθμό στοών - επίγειων και υπόγειων - ενδιαφέροντα κτίρια πολλά εκ των οποίων είναι εγκαταλελειμμένα ή σε ερειπιώδη κατάσταση και δυσανάλογα λίγους ελεύθερους υπαίθριους δημόσιους χώρους. Τα περισσότερα κτίρια βρίσκονται σε πολύ κακή κατάσταση πλην των νέων ξενοδοχείων που αναφέρθηκαν προηγουμένως και τα περισσότερα στεγάζονται σε ανακαινισμένα κτίρια. Το μέγεθος των οικοδομικών τετραγώνων είναι μεγάλο, όπως και το ύψος των κτιρίων, οι δρόμοι με μεγάλη κυκλοφορία, τα «graffiti» πολλά, τα αδιέξοδα, οι πεζόδρομοι και τα κενά οικόπεδα ανύπαρκτα. Ο φωτισμός κατά τις βραδινές ώρες κρίνεται ικανοποιητικός και παρατηρείται έντονη αύξηση και κίνηση τουριστών.

Στην ευρύτερη περιοχή της Πλατείας Ομονοίας, η εγκληματικότητα βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο και συνεπώς και η ανασφάλεια των περαστικών. Οι παρεμβάσεις που γίνονται από την πολιτεία είναι ελάχιστες, αισθητικού περισσότερο παρά λειτουργικού και ουσιαστικού χαρακτήρα.

Η περιοχή παραμένει ανασφαλής, αποκομμένη από τις ασφαλέστερες περιοχές στα ανατολικά, όπως τα Σύνταγμα και λειτουργικά και κοινωνικά συνδέεται περισσότερο με τις υποβαθμισμένες περιοχές στα βόρεια και τα δυτικά. Μεγάλο ρόλο διαδραματίζει ο κεντρικός κυκλοφοριακός κόμβος, όπου διασταυρώνονται γραμμές του μετρό με συνέπεια την έντονη κυκλοφορία πεζών και οχημάτων. Το γεγονός αυτό δημιουργεί συνθήκες σχετικής ασφάλειας, ιδιαίτερα κατά τις πρωινές ώρες της ημέρας.

Ψυρρή

Η συγκεκριμένη συνοικία περικλείεται από τις οδούς Ευριπίδου, Αθηνάς, Ερμού και Αγίων Ασωμάτων και ανήκει στην 1^η Δ.Κ. του Δήμου Αθηναίων. Στη σύγχρονη εποχή, η εικόνα της περιοχής άλλαξε ραγδαία με κυρίαρχη τη χρήση της αναψυχής και απειροελάχιστη τη χρήση της κατοικίας. Οι μεταβολές, που έχουν συμβεί σε ένα διάστημα δύο δεκαετιών, έχουν αλλάξει ριζικά τον χαρακτήρα της περιοχής. Παλιότερα επικρατούσαν τα γραφεία, τα μικρά εμπορικά καταστήματα τα παλιά και ερειπωμένα κτίρια, καθώς και τα κενά οικόπεδα. Και σήμερα, στην ευρύτερη περιοχή, υπάρχουν κτίρια εγκαταλελειμμένα, λιγότερα όμως και δρόμοι αμφίβολης ασφάλειας, οι οποίοι συγκεντρώνουν αστέγους και τοξικομανείς.

Η περιοχή του Ψυρρή παρουσιάζει διαφορετικές εικόνες, ανάλογα με την όμορη σε αυτήν περιοχή. Γενικότερα, χαρακτηρίζεται από μικρού, σχετικά, μεγέθους οικοδομικά τετράγωνα, μέτρια ύψη κτιρίων, μέτρια πυκνότητα δόμησης, μικρούς δρόμους, αρκετούς πεζόδρομους και αδιέξοδα. Οι χρήσεις γης που επικρατούν είναι οι χώροι αναψυχής, φιλοξενίας, οι εμπορικές χρήσεις, μεγάλος αριθμός δωματίων προσωρινής διαμονής και μικρεμπόριο, χρήσεις οι οποίες σχηματίζουν μια πολυπολιτισμική και πολυχρηστική εικόνα, χωρίς όμως ουσιαστικό αστικό χαρακτήρα. Ο φωτισμός κατά τις βραδινές ώρες θεωρείται καλός, κυρίως λόγω του φωτισμού των καταστημάτων εστίασης και η κυκλοφορία του κόσμου μεγάλη. Οι

συνθήκες ασφάλειας εξασφαλίζονται μόνο λόγω της πολυκοσμίας, όλες σχεδόν τις ώρες του 24ώρου.

Άγιος Νικόλαος

Ο Άγιος Νικόλαος είναι η συνοικία της Αθήνας ανάμεσα στα Κάτω Πατήσια και τον Άγιο Παντελεήμονα και ανήκει στην 4^η Δημοτική Κοινότητα της Αθήνας. Παλιότερα, θεωρείτο μία συνοικία καθαρά μεσοαστική, με κυρίαρχη χρήση γης αυτή της κατοικίας και το εμπορίου. Η κατοικία εξακολουθεί να επικρατεί στη γειτονιά στη σύγχρονη εποχή, με κατοίκους όμως χαμηλότερων κοινωνικών και οικονομικών στρωμάτων. Οι εμπορικές χρήσεις περιορίζονται κυρίως στα ισόγεια των κτιρίων και συγκεντρώνονται ιδιαίτερα επί της οδού Αχαρνών, που αποτελεί τον βασικό οδικό άξονα της και τη διασχίζει.

Χαρακτηρίζεται λοιπόν, από μικτές χρήσεις γης, μέτριο μέγεθος οικοδομικών τετραγώνων, μέτριου ύψους κτίρια, αρκετά «graffiti» και μεγάλη ροή κυκλοφορίας, ειδικά στους πιο κεντρικούς άξονες. Ο φωτισμός κατά τις βραδινές ώρες κρίνεται αρκετός, με αρκετές λάμπες όμως στα κεντρικά φώτα των δρόμων καμένες.

Στην περιοχή δεν υπάρχουν πολλά εγκαταλελειμμένα κτίρια, ούτε κενά οικόπεδα. Οι ελεύθεροι δημόσιοι χώροι βρίσκονται σε πολύ κακή αναλογία με τον πυκνά δομημένο χώρο. Η περιοχή δεν είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί γενικά, ως ασφαλής.

Άγιος Παντελεήμονας

Απολύτως παρόμοια χαρακτηριστικά παρατηρούνται στην περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα. Βρίσκεται ανάμεσα στην Πλατεία Βικτωρίας, την Πλατεία Βάθης, την Αγίου Μελετίου και την Αττική και ανήκει στην 4^η Δημοτική Κοινότητα του Δήμου Αθηναίων. Η οδός Αχαρνών είναι και σε αυτή τη συνοικία, ο κύριος βασικός οδικός άξονας της περιοχής, ο οποίος συγκεντρώνει μεγάλη ροή κυκλοφορίας.

Αποτελεί, όπως και ο Άγιος Νικόλαος, γειτονιά που τα παλιότερα χρόνια συγκέντρωνε τη μεσοαστική τάξη και που στη σύγχρονη εποχή κατοικείται, κυρίως, από οικονομικούς μετανάστες, οι οποίοι δίνουν στην περιοχή τα δικά τους πολιτισμικά χαρακτηριστικά. Ακόμη και τα ισόγεια καταστήματα του μικρεμπορίου δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με τα αντίστοιχα ελληνικά, αλλά παραπέμπουν σε αστικά χαρακτηριστικά των χώρων προέλευσης των μεταναστών.

Έτσι λοιπόν, η μίξη των χρήσεων γης είναι μεγάλη, το μέγεθος των οικοδομικών τετραγώνων και το ύψος των κτιρίων μέτριο, η πυκνότητα δόμησης στην περιοχή μεγάλη και η κατάσταση των κτισμάτων μέτρια. Δεν παρατηρούνται πολλά «graffiti», ούτε πολλοί πεζόδρομοι και αδιέξοδα. Η κατάσταση των κοινόχρηστων χώρων είναι κάπως καλύτερη από αυτήν στον Άγιο Νικόλαο και υπάρχουν αρκετά κενά οικόπεδα. Ο φωτισμός είναι ικανοποιητικός ποσοτικά, κακά όμως συντηρημένος.

Δεν παρατηρείται κανένα απολύτως οργανωμένο σχέδιο αστικής ανάπτυξης, πέρα από μικρές σημειακές παρεμβάσεις «pocket parks» κλπ.

Πλατεία Βικτωρίας

Η Πλατεία Βικτωρίας είναι η πλατεία που βρίσκεται ανάμεσα σε δύο βασικούς οδικούς άξονες της πόλης, την οδό Αριστοτέλους και την οδό 3^{ης} Σεπτεμβρίου. Πρόκειται λοιπόν για την περιοχή που περικλείει τη συγκεκριμένη πλατεία και ανήκει στην 6^η Δημοτική Κοινότητα της Αθήνας.

Σήμερα, η περιοχή της Πλατείας Βικτωρίας βρίσκεται, ανάμεσα σε περιοχές παρηκμασμένες και με εντελώς διαφορετικό τρόπο ανάπτυξης, όπως η Κυψέλη και η Πλατεία Βάθης. Επί της βασικής οδού της Γ' Σεπτεμβρίου, παρατηρούνται πολλές εμπορικές χρήσεις, οι οποίες βρίσκονται σε ύφεση, λόγω της οικονομικής κρίσης και των επιρροών των όμορων περιοχών. Είναι πυκνοδομημένη με μεγάλα οικοδομικά τετράγωνα, μεγάλο ύψος κτιρίων με ελάχιστα αδιέξοδα και λίγους πεζόδρομους. Πρόκειται λοιπόν για μικρό-μέσο αστική πλέον περιοχή, με μικτές χρήσεις κατοίκησης και εμπορίου - όχι πάντα νόμιμου - με πλήθος μεγαλοαστικών αλλά και εγκαταλελειμμένων παλαιότερων κτισμάτων, με έντονα ανάμικτο πληθυσμό, μεγάλο δείκτη εγκληματικότητας και παραμελημένους δημόσιους χώρους.

Οι δημόσιοι χώροι βρίσκονται σε μερική εγκατάλειψη, η καθαριότητα είναι ανύπαρκτη, οι καταλήψεις του δημόσιου χώρου σημαντικές και τα σημάδια παρατεταμένης παρακμής έντονα. Ο φωτισμός είναι του ιδίου επιπέδου όπως όλες οι περιοχές του κέντρου της πόλης, χωρίς την απαιτούμενη διαβάθμιση και συντήρηση, ανάλογα με τις επικρατούσες χρήσεις.

Σημειακές και πρόσκαιρες παρεμβάσεις ιδιωτικού χαρακτήρα δεν έχουν ευδοκιμήσει μέχρι τώρα, οι οποίες να είναι ικανές να αναβαθμίσουν την περιοχή. Διαπιστώνεται έντονη και άμεση ανάγκη για σημαντικά μακροπρόθεσμα και βιώσιμα σχέδια αστικής αναβάθμισης.

	ΠΛΑΤΕΙΑ ΒΑΘΗΣ			ΨΥΡΗ			ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ			ΟΜΟΝΟΙΑ			ΠΛ. ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ			ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ			Α. ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑΣ			ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟ			ΠΛ. ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ					
	πολύ/μεγάλο	μέτρια	λίγο/μικρό	πολύ/μεγάλο	μέτρια	λίγο/μικρό	πολύ/μεγάλο	μέτρια	λίγο/μικρό	πολύ/μεγάλο	μέτρια	λίγο/μικρό	πολύ/μεγάλο	μέτρια	λίγο/μικρό	πολύ/μεγάλο	μέτρια	λίγο/μικρό	πολύ/μεγάλο	μέτρια	λίγο/μικρό	πολύ/μεγάλο	μέτρια	λίγο/μικρό						
Παράμετροι αξιολόγησης																														
Μίξη Χρήσεων	X			X			X			X			X			X			X			X			X					
Μέγεθος Οικοδομικών τετραγώνων		X				X	X			X			X				X			X		X			X					
Οικιακή Πυκνότητα	X				X		X			X			X			X			X			X			X					
Υψη κτιρίων	X				X		X			X				X			X			X			X		X					
Πυκνότητα οδικού δικτύου	X			X			X			X			X			X			X			X			X					
Εγκαταλελειμμένα κτίρια	X				X		X				X		X				X			X				X			X			
Γκραφίτι	X			X			X			X			X				X			X		X					X			
Ροή κυκλοφορίας	X			X			X			X			X			X			X			X			X			X		
Αδιέξοδα		X		X				X			X			X			X			X			X			X		X		
Πεζόδρομοι		X		X				X			X	X					X			X		X					X			
Κενά οικόπεδα		X				X			X		X		X		X	X			X				X				X		X	
Νυχτερινός φωτισμός		X		X				X		X			X				X		X				X	X	X					
Κατάσταση κτισμάτων	Εξαιρετικά κακή			Μέτρια προς κακή			Εξαιρετικά κακή			Από άθλια έως πολύ καλή ανάλογα με τη χρήση			Από άθλια έως πολύ καλή ανάλογα με τη χρήση			Από άθλια έως πολύ καλή ανάλογα με τη χρήση			Από πολύ κακή έως πολύ καλή ανάλογα με τη χρήση			Από πολύ κακή έως μέτρια ανάλογα με τη χρήση			Από καλή έως μέτρια ανάλογα με τη χρήση					
Κατάσταση κοινόχρηστων χώρων	Εξαιρετικά κακή			Κακή			Εξαιρετικά κακή			Εξαιρετικά κακή			Κακή			Μέτρια			Μέτρια έως καλή			Μέτρια έως καλή			Μέτρια έως καλή					
	ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑ																													
	υψηλή	μέτρια	χαμηλή																											

Σχήμα 34: Εποπτικά ποιοτικά αποτελέσματα επιτόπιας αυτοψίας στις 9 περιοχές αυξημένης επικινδυνότητας από την μετά-ανάλυση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΧΩΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

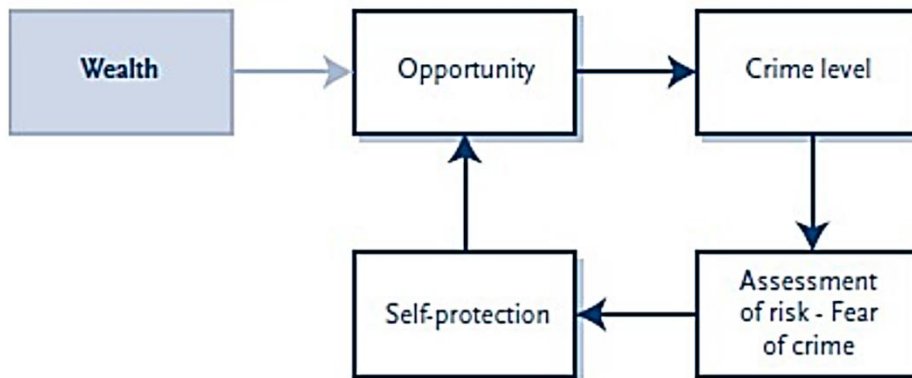
7.1. Ο ρόλος των χωρικών παρεμβάσεων στην αντιμετώπιση του αστικού φόβου του εγκλήματος

Ο φόβος των πολιτών για το έγκλημα, είναι ένα φαινόμενο με πολλές διαστάσεις, που επηρεάζεται από το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον.

Επειδή, όπως ήδη επισημάνθηκε, παρατηρείται, κυρίως στις πόλεις, ότι μία από τις σοβαρότερες παραμέτρους που διαδραματίζουν ρόλο στη δημιουργία του φόβου και την εξέλιξή του, αποτελεί το μέγεθος της πόλης στην οποία αναπτύσσεται η εγκληματικότητα και η ανασφάλεια των πολιτών. Είναι σαφές, πως όσο μεγαλύτερη είναι μία πόλη, τόσο ευκολότερα χάνεται ο έλεγχος της παραβατικότητας, για λόγους που έχουν ήδη αναλυθεί, και αυξάνεται ο φόβος για αυτήν.

Έτσι, λοιπόν, είναι αναγκαίο, να διερευνώνται τα κίνητρα και τα αποτελέσματα της προσαρμογής του τοπίου σε μία περίοδο αυξημένης συνείδησης ασφάλειας, καθώς επίσης και η σχέση που πρέπει να έχει ο φόβος του εγκλήματος με το τοπίο, το περιβάλλον και την καθημερινότητα των πολιτών.

Σύμφωνα με τον Jan van Dijk (2008), άλλωστε, ο κύκλος της εγκληματικής έκρηξης και κατάρρευσης ακολουθεί την παρακάτω πορεία (Σχήμα 35).

Σχήμα 35: *Crime boom & bust cycle* (van Dijk, 2008). (CPTED Standards for Secure Cities Safe & Secure cities through Urban Design and Planning: standardizing the process)

Στη σημερινή εποχή, η ασφάλεια στις πόλεις και στους αστικούς χώρους αποτελεί μία κοινωνική πρόκληση για τον σχεδιασμό. Αυτό συνεπάγεται ότι ένας από τους στόχους των πολεοδόμων, σε συνδυασμό και συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, είναι να σχεδιάζουν αστικά τοπία που να εμπνέουν και να εξασφαλίζουν το αίσθημα της ασφάλειας στους πολίτες τους.

Ο σχεδιασμός των δημόσιων χώρων, παραδείγματος χάριν, οφείλει να βασίζεται στην προϋπόθεση ότι ο χώρος είναι ασφαλής. Οι ευκαιρίες εγκληματικότητας επηρεάζονται από τον σχεδιασμό αυτών των χώρων και τον τρόπο διαρρύθμισής τους στον αστικό ιστό. Οι δημόσιοι χώροι μπορούν να πάρουν διαφορετικά σχήματα: από πάρκα, δρόμους και περιβάλλοντα διέλευσης, έως εμπορικά κέντρα ή παρενθετικούς χώρους, το καθένα με τα χαρακτηριστικά του. Οι δημόσιοι χώροι μπορεί να συγκεντρώνουν χιλιάδες κόσμου (π.χ. γήπεδα, αεροδρόμια, μεγάλοι κεντρικοί σταθμοί) ή να είναι έρημα μονοπάτια ή άδειοι σταθμοί (Ceccato & Nalla, 2020).

Έχοντας αποσαφηνίσει ποιοι είναι οι περιβαλλοντικοί και πολεοδομικοί παράγοντες που επιδρούν σε αυτό, οι αρμόδιοι οφείλουν να χωροθετούν τις σωστές χρήσεις στους σωστούς τόπους, να μεριμνούν για τη σωστή ανάμειξή τους, να λαμβάνουν υπόψη τον κατάλληλο φωτισμό, την προσβασιμότητα των περιοχών, την απαραίτητη πύκνωση στάσεων ΜΜΜ, την απαιτούμενη ζωντάνια, τη διευκόλυνση των πεζών κλπ. Ως αποτέλεσμα, μάλιστα, όλων των προηγούμενων, θα προκύψει και η κατάλληλη και απαιτούμενη φυσική επιτήρηση.

Ο αστικός δηλαδή σχεδιασμός πρέπει να αποσκοπεί και να συμβάλει στην πρόληψη της εγκληματικότητας και στον περιορισμό του φόβου του εγκλήματος, είτε δημιουργώντας νέα αστικά περιβάλλοντα, είτε παρεμβαίνοντας σε ήδη υπάρχοντα.

Υπάρχουν στρατηγικές αστικού σχεδιασμού που μπορούν να βελτιώσουν την παθογένεια του αστικού περιβάλλοντος, χρησιμοποιώντας τεχνικές που να μειώνουν την ανασφάλεια που νιώθει ο πολίτης μέσα σε αυτό.

Ένας γενικευμένος τρόπος αντιμετώπισης είναι σε ήδη μεγάλες πόλεις να ενισχύεται ο θεσμός της γειτονιάς. Σχετικές έρευνες έχουν αποδείξει ότι υπάρχουν συγκεκριμένα αστικά πρότυπα που συνδράμουν στο αίσθημα της ασφάλειας των πολιτών (saferopolis 2006). Τέτοια είναι η μίξη των χρήσεων γης, η φυσική επιτήρηση, η επαρκής πυκνότητα δόμησης, η συνέχεια της αστικής δομής, ο καλός φωτισμός των κοινόχρηστων χώρων, η καλή προσβασιμότητα, η αποφυγή ερημικών χώρων και φυσικών φραγμών.

Αντλώντας παραδείγματα κι από τις θεωρίες περιβαλλοντικής εγκληματολογίας, οι οποίες αναλύθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο και κάνοντας τους απαραίτητους συνδυασμούς με τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων και τα συμπεράσματα που προέκυψαν από αυτές, μπορούμε να καταλήξουμε στους παράγοντες που εμπνέουν μεγαλύτερο φόβο για το έγκλημα μέσα σε ένα αστικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με την Jane Jacobs, όπως έχει ήδη αναφερθεί, η ύπαρξη περισσότερου κόσμου σε ένα δομημένο περιβάλλον, συνεπάγεται αυτόματα ότι είναι περισσότερα τα διαθέσιμα μάτια που εξασφαλίζουν φυσική επιτήρηση και έλεγχο της παραβατικότητας. Αυτό καθιστά άμεσα, ένα ερημικό περιβάλλον με χαμηλές πυκνότητες δόμησης, ευνοϊκό για παραβατικές πράξεις. Όσα περισσότερα δηλαδή είναι τα μάτια που επιβλέπουν τόσο λιγότεροι θα είναι οι επίδοξοι παραβάτες. Από

την άλλη μεριά βέβαια, ο πολύς ο κόσμος θα μπορούσε να σημαίνει και περισσότερους παραβάτες. Δηλαδή, ότι υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες να βρεθούν κάποιοι παραβάτες στον πολύ τον κόσμο, από ότι στον λίγο. Ανεξάρτητα από τον δισδιάστατο ρόλο της πυκνότητας δόμησης στην ανασφάλεια των πολιτών, είναι σαφές ότι επιδρά στον φόβο του εγκλήματος και είναι μία παράμετρος που θα πρέπει να ελέγχεται στον αστικό σχεδιασμό.

Η Painter (1996) υποστηρίζει ότι το σκοτάδι και η αταξία είναι τα πιο καίρια περιβαλλοντικά ζητήματα που ενισχύουν τον φόβο σε πεζούς και ότι η καλή ποιότητα φωτισμού στον δρόμο μπορεί να συμβάλλει θετικά.

Ο Wilkstrom (1995) θεωρεί ότι η επίσημη ταυτοποίηση ενός «hot spot» για έγκλημα και ενός «hot spot» για φόβο του εγκλήματος μπορεί να οδηγήσει στην επιλογή διορθωτικών στρατηγικών.

7.2. Επιλογή χωρικών δράσεων για τη μείωση του φόβου του εγκλήματος

Επειδή, όπως προαναφέρθηκε, η πόλη αποτελεί το προσφορότερο έδαφος για την ανάπτυξη εγκληματικών/παραβατικών πράξεων και την πρόκληση φόβου για αυτές, σκόπιμο είναι να αναζητηθούν χωρικές δράσεις που να περιορίσουν, εάν όχι να εξαλείψουν το αίσθημα της ανασφάλειας των πολιτών. Ένας από τους στόχους, λοιπόν, της αρχιτεκτονικής και της Πολεοδομίας πρέπει να είναι και ο περιορισμός του φόβου που νιώθουν οι πολίτες για την εγκληματικότητα, χρησιμοποιώντας είτε μέσα είτε κατάλληλες στρατηγικές σχεδιασμού.

Τα στάδια της διατριβής, κατά τα οποία μελετήθηκε και εξετάστηκε η επιρροή των διαφόρων μεταβλητών στον φόβο του εγκλήματος, ήταν καταρχήν η πρωτογενής επεξεργασία των ερωτηματολογίων που διανεμήθηκαν.

Στη συνέχεια, ήταν η εφαρμογή του συντελεστή Pearson, που προσπάθησε να αποδώσει το ειδικό βάρος των παραμέτρων ως προς την ανασφάλεια.

Ένα ακόμα στάδιο κατά το οποίο έγινε η επεξεργασία των ερωτηματολογίων ήταν η τυχαία ταξινόμηση, βάσει της οποίας ομαδοποιήθηκαν οι απαντήσεις, σε σχέση και με τις δημογραφικές και τις περιβαλλοντικές παραμέτρους.

Τελευταίο στάδιο ανάλυσης ήταν οι προσωπικές συνεντεύξεις από ειδικούς του χώρου, από όπου αντλήθηκαν συμπεράσματα, λόγω της διαφορετικής σκοπιάς και του διαφορετικού τομέα που αντιπροσώπευαν.

Από τον συνδυασμό όλων των προηγούμενων και έχοντας πάντα σαν βάση τη διεθνή βιβλιογραφία και εμπειρία, καθώς και συγκεκριμένα παραδείγματα και πρακτικές που έχουν κατά καιρούς εφαρμοστεί, προέκυψαν οι σημαντικότερες παρεμβάσεις που μπορεί να γίνουν, εκ μέρους της πολιτείας και των αρμόδιων φορέων, για να περιοριστεί ο φόβος των πολιτών για την εγκληματικότητα.

Εννοείται, ότι παρεμβάσεις σε σχέση με την επιρροή των δημογραφικών μεταβλητών, στην ανασφάλεια που νιώθουν οι πολίτες, δεν μπορούν να υπάρξουν. Είναι αρκετές οι μεταβλητές που επιδρούν στην ανησυχία, την ανασφάλεια και τον φόβο των πολιτών και των οποίων έχει αναλυθεί η βαρύτητα σε προηγούμενο κεφάλαιο. Αφορούν όμως προσωπικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων.

Παρεμβάσεις μπορούν να γίνουν μόνο σε επίπεδο αλλαγής περιβαλλοντικών μεταβλητών, που επίσης επιδρούν σημαντικά στον φόβο του εγκλήματος.

Βάσει λοιπόν, της ανάλυσης που έχει γίνει ήδη στο κεφάλαιο 5, οι βασικές μεταβλητές που κυριαρχούν στο αίσθημα της ανασφάλειας των κατοίκων είναι:

- ο φωτισμός κατά τη διάρκεια της νύχτας,
- η αισθητική της γειτονιάς
- το επίπεδο καθαριότητας και συντήρησής της
- η ζωντάνια της

Η επίδρασή τους μάλιστα, είναι και ποιοτική και ποσοτική, επηρεάζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο πολλούς τομείς της καθημερινότητας των πολιτών.

Με βάση το επόμενο στάδιο ανάλυσης, μέσω του συντελεστή Pearson, και ερμηνεύοντας τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη μέθοδο, αποδεικνύεται ότι η περιβαλλοντική παράμετρος που εμφανίζεται να έχει την ισχυρότερη γραμμική συσχέτιση με την ανασφάλεια των ερωτηθέντων, είναι η καθαριότητα και η συντήρηση της γειτονιάς. Επίσης, άλλα στοιχεία που αποδεικνύεται, μέσω του συγκεκριμένου συντελεστή, ότι σχετίζονται με την ανασφάλεια, σε μικρότερο όμως βαθμό, είναι ο φωτισμός της περιοχής κατά τη διάρκεια της νύχτας, καθώς και η ευρυχωρία της και η αισθητική της.

Ως προς την ερμηνεία των αποτελεσμάτων βάσει της τυχαίας δειγματοληπτικής διαδικασίας, προκύπτει ότι στις Δημοτικές Κοινότητες 1, 2 και 3 του Δήμου Αθηναίων, η ανασφάλεια που εκφράζουν οι περισσότεροι πολίτες για την εγκληματικότητα είναι μικρή και δεν επιδρά ιδιαίτερα στην ποιότητα ζωής τους. Είναι γεγονός ότι τα περιβαλλοντικά - πολεοδομικά χαρακτηριστικά των τριών αυτών διαμερισμάτων εμφανίζουν ομοιότητες, γιατί αφορούν το κέντρο του Δήμου της Αθήνας, και τις πέριξ περιοχές του. Ως εκ τούτου, χαρακτηρίζονται από ανάμειξη χρήσεων γης όπως είναι η κατοικία, η αναψυχή και το εμπόριο, από πυκνή δόμηση κλπ. Βέβαια, χαρακτηριστικά των περιοχών, όπως είναι η αισθητική και η συντήρηση, δεν είναι εύκολο να ομαδοποιηθούν σε τέτοια κλίμακα και να αποδώσουν χαρακτήρα σαφή και ταυτότητα στις γειτονιές.

Στο Κεφάλαιο 6, που ασχολείται με την ανάλυση των παραμέτρων που επιδρούν στον φόβο του εγκλήματος και είναι οι συνεντεύξεις από ειδικούς του χώρου και έμμεσα σχετικούς με το θέμα, αναφερόμενοι στα στοιχεία που εμπνέουν μεγαλύτερη ανασφάλεια σε μία γειτονιά, οι απόψεις τους συγκλίνουν. Πιο αναλυτικά, θεωρούν ότι καταρχήν, πολύ μεγάλο ρόλο διαδραματίζει, ο καλός φωτισμός σε μία γειτονιά,

καθώς επίσης και η καθαριότητα και η συντήρησή της, αλλά και η ζωντάνια της, γεγονός που συνάδει με την ανάμειξη των χρήσεων γης.

Άλλωστε, δεν είναι λίγες και οι περιβαλλοντικές εγκληματολογικές θεωρίες που υποστηρίζουν τα προηγούμενα και έχουν ήδη αναλυθεί στο κεφάλαιο 3.

Πιο συγκεκριμένα, οι θεωρίες που σχετίζονται με τα παραπάνω περιβαλλοντικά στοιχεία, είναι καταρχήν η Θεωρία των σπασμένων παραθύρων (Broken windows theory), βάσει της οποίας ένα δομημένο αστικό περιβάλλον, όταν δεν είναι καθαρό (έχει σκουπίδια κλπ) κι εμφανίζει στοιχεία εγκατάλειψης (όπως τα σπασμένα παράθυρα, τα ερειπωμένα κτήρια κλπ) και ακαταστασίας γενικότερα, γίνεται εστία παραβατικότητας. Επομένως, εμπνέει και περισσότερο φόβο για το έγκλημα, στους κατοίκους και στους περαστικούς.

Επίσης, σύμφωνα με την Jane Jacobs, σημαντικό ρόλο παίζει η ποικιλομορφία στις χρήσεις γης σε μία γειτονιά και η ανάμειξή τους, καθώς και η ανάμειξη παλιών και νέων κτιρίων.

Με άλλα λόγια, δηλαδή, σκόπιμο είναι να διατηρείται η ζωντάνια και η κινητικότητα σε μία περιοχή καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας.

Βάσει της Θεωρίας Προοπτικής και Καταφυγίου, καλό είναι να αποφεύγονται περιοχές στην πόλη, που να παρέχουν στον υποψήφιο θύτη ένα είδος κρυψώνας και να του εξασφαλίζουν τρόπο διαφυγής.

Επιπλέον, άλλη παρέμβαση ή προοπτική για τον σχεδιασμό (που υποστηρίζει και ο Newman με το Defensible space) που αποβλέπει στην ασφάλεια των πολιτών, είναι να αποφεύγεται η ανωνυμία σε μία γειτονιά. Αυτό μπορεί να εξασφαλιστεί με μικρές πολυκατοικίες (περιορισμένο αριθμό διαμερισμάτων), μεγάλα οικοδομικά τετράγωνα, για να μην υπάρχουν εύκολοι τρόποι διαφυγής των θυτών κα.

Οι παραβάτες, ειδικά κατά της ιδιοκτησίας, κατασκευάζουν γνωστικές εικόνες του φυσικού περιβάλλοντος για να αποφασίσουν πού να διαπράξουν εγκλήματα. Εμφανίζονται τουλάχιστον τρία επίπεδα επιλογής στόχου (γειτονιές ή περιοχές), μπλοκ δρόμου και συγκεκριμένους ιστότοπους. Οι πληροφορίες σχετικά με τα φυσικά χαρακτηριστικά των γειτονιών, όπως η ευκολία εισόδου και εξόδου, ο αριθμός των εσωτερικών ορίων που περιορίζουν την ευκολία κυκλοφορίας και τα σημεία των ατυχημάτων, ζυγίζονται από τον δράστη για τον προσδιορισμό κινδύνων, ευκαιριών και ευκολιών. Αυτό το πλαίσιο για την κατανόηση των δεσμών μεταξύ των παραβατών και του φυσικού περιβάλλοντος παρέχει μια τυπολογία για την αξιολόγηση της έρευνας σχετικά με τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό και την πρόληψη του εγκλήματος, κυρίως έρευνα σχετικά με τη θεωρία του αμυνόμενου χώρου, τις εδαφικές προοπτικές και τον πληθυσμό.

Συμπερασματικά, λοιπόν, οι περιβαλλοντικές εγκληματολογικές θεωρίες έρχονται να υποστηρίξουν τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των δεδομένων.

Η ανάλυση δηλαδή, όλων των προηγούμενων στοιχείων αποδεικνύει, πως όσο καλύτερα φωτισμένα κατά τις βραδινές ώρες, όσο καθαρότερη και καλύτερα

συντηρημένη, όσο πιο όμορφη και ζωντανή είναι μία περιοχή, τόσο πιο ασφαλείς νιώθουν οι κάτοικοί της.

Επομένως, οι παρεμβάσεις που προκύπτουν από τα παραπάνω και που μπορούν εύκολα να πραγματοποιηθούν, είναι σαφείς και αφορούν:

- τον καλό και επαρκή φωτισμό
- την καθαριότητα, τη συντήρηση
- την κάλυψη βασικών αρχών αισθητικής για μία γειτονιά.
- την εξασφάλιση της καλής ορατότητας (μέσω της συνέχειας του αστικού ιστού, του ανασχεδιασμού του φυσικού περιβάλλοντος όπως το ύψος των δέντρων, κλπ)
- την επανεκμετάλλευση των ερειπωμένων κτισμάτων (ενδεχομένως με τη μορφή κινήτρων στους ιδιοκτήτες)
- τη διακριτή οριοθέτηση του δημόσιου χώρου από τον ιδιωτικό
- τον καθαρισμό και συντήρηση των κενών οικοπέδων
- την αποφυγή ζωνών μιας χρήσης γης (όπως είναι οι περιοχές γραφείων)
- την ανάμειξη των χρήσεων γης με σκοπό την πολυλειτουργικότητα μιας περιοχής και τη ζωνάνια της. Εδώ βέβαια πρέπει να υπάρξει προσοχή και έλεγχος της ασυμβατότητας κάποιων χρήσεων.
- τη λειτουργία δημόσιων υπηρεσιών σε περιοχές όπου οι κάτοικοι νιώθουν μεγαλύτερο φόβο για την παραβατικότητα, με σκοπό τη δημιουργία κινητικότητας σε αυτές και προς αυτές

Επιπλέον, είναι χρήσιμο να βρεθούν τρόποι καταπολέμησης της ανωνυμίας των κατοίκων μιας περιοχής, δίνοντάς της ταυτότητα.

Είναι σαφές, ότι πολύ μεγάλο ρόλο παίζει και η φύλαξη από πλευράς πολιτείας και αρμόδιων φορέων. Μέσα μάλιστα από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων, διαφαίνεται ότι δεν υπάρχει εμπιστοσύνη από πλευράς των πολιτών στις αρμόδιες αρχές. Θεωρούν, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους, ότι οι υπηρεσίες που τους προσφέρονται είναι ανεπαρκείς. Επιβάλλεται, λοιπόν, σωστός σχεδιασμός για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παραβατικότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Στην παρούσα διατριβή μελετήθηκε εκτενώς ο ρόλος που διαδραματίζουν οι κοινωνικές, δημογραφικές και περιβαλλοντικές μεταβλητές στον φόβο του εγκλήματος. Έγινε προσπάθεια να αποσαφηνιστεί και να αξιολογηθεί η επίδραση των παραπάνω παραμέτρων, στην ανασφάλεια που νιώθει ο πολίτης, κυρίως μέσα στο αστικό περιβάλλον.

Η έρευνα στηρίχτηκε, καταρχάς, στα ερωτηματολόγια, τα οποία διαδόθηκαν ευρέως και των οποίων οι ερωτήσεις στηρίχτηκαν στις δημογραφικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους που μπορεί να επηρεάζουν τον φόβο του εγκλήματος. Πολύτιμο εργαλείο στάθηκε η διαδικτυακή πλατφόρμα «Fear of Crime», και για την κυκλοφορία των ερωτηματολογίων, αλλά και την ενδεδειγμένη επεξεργασία τους.

Στην πορεία της έρευνας έγιναν οι κατάλληλοι συνδυασμοί των απαντήσεων και η ανάλυσή τους, ούτως ώστε να προκύψει η ερμηνεία των ανάλογων συνθέσεων και αποτελεσμάτων. Επιπλέον, έγινε και η συσχέτιση των ποσοτικών αυτών μεταβλητών (δηλαδή των απαντήσεων), χρησιμοποιώντας τον συντελεστή Pearson μέσω της πλατφόρμας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, εξήχθησαν συμπεράσματα για το ειδικό βάρος που έχουν οι συγκεκριμένες μεταβλητές (δημογραφικές και περιβαλλοντικές), στην ανασφάλεια των πολιτών.

Σε επόμενο στάδιο έγινε η εφαρμογή της τυχαίας ταξινόμησης στα στοιχεία των ερωτηματολογίων. Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν για τη μη επιβλεπόμενη ταξινόμηση ήταν όλες οι απαντήσεις στις ερωτήσεις των ερωτηματολογίων από τους ερωτηθέντες, και ως χωρική μονάδα επιλέχτηκαν οι επτά δημοτικές ενότητες του Δήμου Αθηναίων. Στόχος της διαδικασίας ήταν να ομογενοποιηθούν τα στοιχεία από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων και να προκύψει η διαμόρφωση του φόβου του εγκλήματος στις διαφορετικές περιοχές της Αθήνας.

Σε γενικές γραμμές, τα αποτελέσματα που προέκυψαν εμφανίστηκαν παρεμφερή σε δύο ομάδες. Η πρώτη ομάδα αποτελείται από τις 1^η, 2^η και 3^η Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου Αθηναίων, και η δεύτερη ομάδα από τις Δημοτικές Κοινότητες 4, 5 και 6. Είναι γεγονός, ότι τα γενικότερα περιβαλλοντικά και κοινωνικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις δημοτικές αυτές ενότητες, και οι οποίες αποτελούν αυτές τις δύο ομάδες, παρουσιάζουν ομοιότητες. Από τη μία πλευρά οι πρώτες δημοτικές ενότητες (1, 2 και 3), είναι περιοχές που βρίσκονται πέριξ του κέντρου της Αθήνας και χαρακτηρίζονται από πυκνή δόμηση, συνδυασμό χρήσεων (δηλαδή ανάμειξη της κατοικίας με άλλες χρήσεις γης όπως το εμπόριο, η αναψυχή και οι Δημόσιες Υπηρεσίες) και ως εκ τούτου κι από ζωντάνια. Από την άλλη πλευρά οι δημοτικές ενότητες 4, 5 και 6 θεωρούνται σχετικά πιο υποβαθμισμένες και έχουν πληγεί ιδιαίτερα, τα τελευταία χρόνια από το μεταναστευτικό πρόβλημα.

Στη συνέχεια, συνδυάστηκαν τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια και την επεξεργασία τους, με τις προσωπικές απόψεις κι εμπειρίες ανθρώπων, που θεωρήθηκαν ειδικοί του συγκεκριμένου χώρου, οι οποίοι όμως, αντιμετωπίζουν το συγκεκριμένο αντικείμενο από διαφορετική οπτική. Ο καθένας από αυτούς, αντιπροσωπεύει διαφορετικό τομέα, με αποτέλεσμα οι απόψεις τους, στο σύνολό τους, να είναι πολυπρισματικές. Παρόλα αυτά, μελετώντας όλα τα προηγούμενα στοιχεία, διαπιστώθηκε σύγκλιση των απόψεών τους και μεταξύ τους, αλλά και με τις απαντήσεις των πολιτών από τα ερωτηματολόγια. Οι συνεντεύξεις αυτές, σκόπιμα, δεν επεξεργάστηκαν με κάποια από τις ποσοτικές μεθόδους, γιατί πραγματοποιήθηκαν υπό τη μορφή συζήτησης, με κοινές όμως ερωτήσεις. Σκοπός ήταν οι συνεντευξιαζόμενοι να εστιάσουν στον τομέα που αντιπροσώπευαν και θεωρούνταν πιο ειδικοί.

Επίσης, έγινε επιτόπια έρευνα, σε περιοχές της πόλης που προέκυψαν ως hot spots εγκληματικότητας και φόβου για το έγκλημα, μέσα από όλες τις προαναφερθείσες συσχετίσεις. Στόχος ήταν να διερευνηθούν οι περιβαλλοντικές και πολεοδομικές παράμετροι που επικρατούν σε αυτές. Σκοπός αυτής της έρευνας ήταν να αποδειχτεί, δια ζώσης, το εάν υπάρχουν συγκεκριμένα περιβαλλοντικά και πολεοδομικά στοιχεία που να επηρεάζουν την ανασφάλεια των κατοίκων.

Συμπερασματικά, στην παρούσα έρευνα συνδυάστηκαν οι ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι, χρησιμοποιώντας ως βάση το πλήθος των ερωτηματολογίων. Επίσης, αποδόθηκε ο ρόλος που διαδραματίζουν οι δημογραφικές, οι κοινωνικές αλλά κυρίως οι περιβαλλοντικές παράμετροι στην ανασφάλεια που νιώθουν οι κάτοικοι στην πόλη. Επιπλέον, έχοντας αποδείξει ότι ο σχεδιασμός του αστικού περιβάλλοντος μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην εγκληματικότητα και στον φόβο του εγκλήματος, που είναι έννοιες συνυφασμένες και αλληλεξαρτώμενες, προτείνονται μέτρα και παρεμβάσεις, με στόχο τη βελτίωση του φαινομένου.

Πιο συγκεκριμένα, η συμβολή της διατριβής είναι ότι εξέτασε και ανέλυσε εμπειριστατώμενα και τεκμηριωμένα, τη σχέση του αστικού χώρου με τον φόβο του εγκλήματος. Έχοντας χρησιμοποιήσει το πλήθος των στοιχείων που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια και την πλατφόρμα «Fear of Crime», και κάνοντας τον κατάλληλο συνδυασμό με την ποιοτική ανάλυση των συνεντεύξεων, έδωσε απαντήσεις στα ακόλουθα ερωτήματα, τα οποία αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο 1:

- Ποιες είναι οι διαστάσεις, οι πηγές και οι συνέπειες του αστικού φόβου του εγκλήματος;
- Για ποιους λόγους το αστικό περιβάλλον αποτελεί πρόσφορο έδαφος για τη διάπραξη εγκλημάτων;
- Ο περισσότερος φόβος του εγκλήματος παρατηρείται σε ζωντανές περιοχές ή σε ερημικές;
- Ποιοι είναι οι λόγοι που προκαλούν κινητικότητα στην πόλη, δηλ. που κάνουν έναν κάτοικο να θέλει να αλλάξει γειτονιά;

- Υπό ποιες προϋποθέσεις μπορούν οι συγκεντρώσεις εγκληματικών πράξεων και φόβου του εγκλήματος (hot spots) να επεκταθούν σε ευρύτερες περιοχές;
- Πώς αλλάζουν τα επίπεδα του φόβου του εγκλήματος όταν βελτιώνεται το επίπεδο της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης σε μια γειτονιά;
- Πώς διαφοροποιούνται οι γειτονιές με βάση το κοινωνικοοικονομικό επίπεδό τους, σε σχέση με το είδος του εγκλήματος; (π.χ. σε υποβαθμισμένες περιοχές παρατηρούνται περισσότερο προσωπικές επιθέσεις, ενώ σε γειτονιές με υψηλό εισόδημα συμβαίνουν περισσότερο εγκλήματα κατά ιδιοκτησίας).
- Ποιες είναι οι συνέπειες περιβαλλοντικής υποβάθμισης μιας περιοχής (μείωση συνθηκών ασφαλείας, παγίωση διαταραχών, διάπραξη εγκλημάτων, κινητικότητα πληθυσμού προς την περιφέρεια κλπ.);
- Ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος της συλλογικής συμμετοχής στην αντιμετώπιση της υποβάθμισης της γειτονιάς;
- Ποιες είναι οι πολεοδομικές παρεμβάσεις που μπορούν να γίνουν σε υποβαθμισμένες περιοχές για να περιοριστεί το αίσθημα της ανασφάλειας;
- Ο εξευγενισμός και άλλες στρατηγικές αναζωογόνησης της γειτονιάς, αποτελούν τελικά βιώσιμες πολιτικές μείωσης του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων;
- Ποιες είναι οι κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της ασφάλειας στη γειτονιά;

Αντικείμενο για περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να αποτελέσει η συσχέτιση του φόβου του εγκλήματος που νιώθει ο κόσμος, με οικονομικά στοιχεία, όπως τα μέσα εισοδήματα των κατοίκων της κάθε περιοχής που εξετάζεται. Επίσης, ένα άλλο στοιχείο που θα μπορούσε να εξεταστεί και να συνδυαστεί με την ανασφάλεια των πολιτών και την εγκληματικότητα είναι και οι αξίες γης (αντικειμενικές και πραγματικές), οι οποίες τη χαρακτηρίζουν. Έτσι, θα μπορούσε να φανεί, αν π.χ. σε γειτονιές που θεωρούνται ακριβές, κατοικούνται από ανθρώπους με υψηλά εισοδήματα και χαρακτηρίζονται από καλύτερες περιβαλλοντικές και πολεοδομικές συνθήκες διαβίωσης, επικρατεί μικρότερη ή μεγαλύτερη ανασφάλεια από πλευράς τους.

Επίσης χρήσιμη, αν όχι απαραίτητη, θα ήταν η δημοσιοποίηση από πλευράς των αρμόδιων φορέων (όπως οι αστυνομικές αρχές), των αναλυτικών στοιχείων των εγκλημάτων - εκτός από το είδος τους να εμφανίζονται και ο τόπος τους και ο ακριβής χρόνος τους - ούτως ώστε να γίνει ο συνδυασμός όλων των προηγούμενων παραμέτρων με αληθινά και σαφή γεγονότα. Θα είναι πολύ πιο ξεκάθαρη η εικόνα η οποία θα διαμορφωθεί για την εγκληματικότητα και την παραβατικότητα στην πόλη. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα δύναται να γίνει σωστότερος σχεδιασμός για τη μείωση της εγκληματικότητας και του φόβου του εγκλήματος.

Αντικείμενο μελλοντικής μελέτης, πιο εστιασμένης, θα μπορούσε να είναι η ολοκληρωμένη χωρική παρέμβαση σε περιοχές που κρίνονται επικίνδυνες. Αναλυτικότερα, δηλαδή, θα μπορούσε να γίνει η λεπτομερέστερη συλλογή και

καταγραφή των πολεοδομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών στοιχείων - παραμέτρων, σε καθένα από τα «hot spots» επικινδυνότητας της πόλης, σε διαφορετικά επίπεδα, όπως κτίρια, δρόμοι, πεζοδρόμια, πληθυσμιακά στοιχεία κλπ., με στόχο να γίνουν σαφείς πολεοδομικές παρεμβάσεις. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα καταστούν διακριτά τα μειονεκτήματα και οι ελλείψεις που παρουσιάζονται σε αυτές τις γειτονιές και θα οδηγήσουν σε συγκεκριμένες προτάσεις βελτίωσης, οι οποίες θα αφορούν τη μείωση του φόβου που νιώθουν οι πολίτες για την εγκληματικότητα.

Το ζητούμενο, δηλαδή, για τη βελτίωση του φόβου του εγκλήματος σε ένα αστικό περιβάλλον, δεν είναι απαραίτητα οι ριζοσπαστικές κινήσεις και στρατηγικές από πλευράς πολιτείας, όπως π.χ. ο εξευγενισμός. Μπορούν να πραγματοποιηθούν διορθωτικές και στοχευμένες κινήσεις και παρεμβάσεις, μικρής ή μεγάλης κλίμακας, ικανές να επιφέρουν το επιθυμητό αποτέλεσμα.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Ackerman & Murray, (2004) «Assessing spatial patterns of crime in Lima, Ohio», *Cities*, 21(5):423-437
- AGIS, Action Safepolis (2006-2007), “Planning urban design and management for crime prevention”, European Commission, Directorate – General Justice, Freedom & Security
- Andersen A. M., (2012), « Unemployment and crime: A neighborhood level panel data approach» *Social Science Research* 41(6)
- Anderson E., (2000), «Code of the Street», NY 2000
- Anderson S. & Leitch S., (1994), «The Scottish Crime Survey 1993: First Results». *Crime and Criminal Justice* 1
- Andrikopoulou E., Kafkalas G. (2016), «Territorial cohesion and spatial planning in the context of European integration», Αρβανίτης Α. κ.ά, επιμέλεια, «Χαρτογραφίες Νου, Ψυχής και Γνώσης», Αφιέρωμα στον Ομότιμο Καθηγητή Μ. Μυρίδη, Θεσσαλονίκη: ΖΗΤΗ, 55-66
- Appleton J. (1975), «*The experience of place*» , Wiley Online Library
- Arvanites TM. & Defina RH. (2006), «Business cycles and street crime», *Criminology*, 44:139 - 164
- Barton M. & Gruner C., (2016) «A Theoretical Explanation of the Influence of Gentrification on Neighborhood crime», *Deviant Behaviour*, 37(1)
- Bauman Z., (2002), «In the lowly nowhereilles of liquid modernity: Comments on and around Agier», *Sage Journals*, 3(3)
- Block R. and Block C, (1995), «Space, Place and Crime: Hot Spot Areas and Hot Places of Liquor – Related Crime», U.S. Department of Justice Programs
- Bogges L., Hipp J., (2016), «The Spatial Dimensions of Gentrification and the Consequences for Neighborhood Crime», *Justice Quarterly*
- Brantingham & Brantingham (1984), «*Patterns in Crime*», McMillan, New York
- Ceccato V., Haining R. & Signoretta P., (2002): «Exploring offence statistics in Stockholm city using spatial analysis tools». *Annals of the Association of American Geographers*, 92(1):29-51

- Ceccato V. & Nalla M. (2020), « *Crime and Fear in Public Places*», Taylor & Francis ebooks
- Chainey S. & Ratcliff J., (2005), «*GIS and crime mapping. Mastering GIS: Tecnology, Applications and Management*», Wiley & Sons, Ltd England
- Chauncy H. & Ullman E., (1945), «*The Nature of Cities*», A Geography of Urban Places, Taylor & Francis books
- Chiricos TG. (1987), «Rate of Crime and Unemployment: An Analysis of Aggregate Research Evidence. Social problems.», *Social Problems* , 34(2):187-212
- Chiodi S. (2016), «Crime Prevention through urban design and planning in the smart city era. The challenge of disseminating CP-UDP in Italy: learning from Europe», *Journal of Place Management and Development*
- Cohen L.E & Felson M., 1979, «Social change and crime rate trends. A routine activity Approach», *American Sociological Review*, 44:588-608
- Cohen S. (2008), «*Against Criminology*», Pub. Taylor & Francis Group
- Convington J., Taylor R. (1989), «Gentrification and Crime: Robbery and Larceny Changes in Appreciating Baltimore Neighborhoods during the 1970», *Sage Journals*
- Cornish D.B. & Clarke R.V. (1986), «*The reasoning criminal. Rational choice perspective on Offending*», New York: Springer – Verlag
- Crowe T. (2000), «*Crime Prevention Through Environmental Design*», 2nd ed, Boston – Butterworth: Heinman
- Defronzo J., (1979), «*Fear of Crime and Handgun Ownership*», Wiley Online Library,
- Eck J.,(1995) «*The Crime Triangle, Encyclopedia of Criminological Theory*», FT Cullen, P. Wilcox
- Felson M., (1983), «Ecology and Crime Encyclopedia of crime and Justice», vol.4, *The free press*, 4:665
- Felson & Cohen (1979), «*Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach*», Book Classics in Environmental Criminology
- Ferraro K.F, (1995) «*Fear of Crime: Interpreting Victimization Risk*», New York: *State University of New York Press*
- Ferraro K. F. and Lagrange R., (1987), «The measurement of fear of crime», *Sociological Review*, 57

- Fisher B. & Nasar J. (1992), «Fear of Crime in Relation to Three Exterior Site Features Prospect, Refuge, and Escape», *Environment and Behavior*, 24: 35 - 65
- Foster S, Knuiman M., Hooper P., Cristian H., Corti B., 2014, «Do changes in residents fear of crime impact their walking?», <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24552845/>
- Foster S., Knuiman M., Villanueva K., Wood L. 2014, «Does walkable neighborhood design influence the association between objective crime and walking», *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*
- Gabriel & Greve, (2003) «The psychology of fear of crime. Conceptual and Methodological Perspectives», *The British Journal of Criminology*, 43(3)
- Gallion A., Eisner S.(1984), «*The Urban Pattern. City Planning and Design*». CBS. Pub, Delhi 1984
- Glass R.(1964), «*Aspects of Change*», London, MacGibbon & Key
- Gold & Revill,2003 «Exploring landscapes of fear: marginality, spectacle and surveillance», *Sage Journals*
- Goffman E. (1975), «*Relations in Public*», Les Ed. de minuit
- Hassinger J., (1985) « Fear of Crime in Public Environments», *Journal of Architectural*
- Hideg G. & Manchin R. (2007), «Environment and Safety in European Capital, based on the data of the European International Crime Survey (EUICS)», *Gallup Europe, EUICS Working Papers*
- Hough M., Mayhew P., (1985), «Taking account to crime», British Crime Survey», *The British Journal of Criminology*
- Jacobs Jane, (1962), «*The death and life of great American cities*», London
- Jeffery Ray, CPTED, (1971), «*Crime prevention through Environment Design*», Beverly Hills: Sage Publications
- Johnston, R.J. & R.K. Semple (1977), «Classification in Geography», Geoabstracts Ltd, Norwich, UK
- Killias M. (2001), «*Précis de Criminologie*», Berne, Stampfli Editions
- Kreager D. Lyons C., Hays Z. (2014), «*Urban Revitalization and Seattle Crime, 1982–2000*», Soc. Probl. 58(4):615-639
- Lagrange, Ferraro, Supancic, (1992), «Perceived Risk and Fear of Crime: Role of Social and Physical Incivilities», *Crime and Delinquency*, 29(3):311-344

- Levine N., Wachs M. and Shirazi E., 1986, «Crime at bus stops: A study of environmental factors», *Journal of Architectural and Planning Research*, 339-361
- Lee, Yan Y. (2010), «Gentrification and Crime: Identification Using the 1994 Northridge Earthquake in Los Angeles», *Journal of Urban Affairs*, 32(5): 549-577
- Lorenz T. (2013), «Environmental interventions to reduce fear of crime: systematic review of effectiveness», *Systematic Reviews*, 2(30)
- Lorenz T., Clayton S., Neary D., Whitehead M., Petticrew M., Thomson H., Cummins S., Sowden A., Renton A. (2012), «Crime, fear of crime, environment, and mental health and wellbeing: Mapping review of theories and causal pathways», *Health Place*, 18(4):757-765
- Mallach A. (2016), «Neighborhood change. Leveraging research to advance community revitalization», *Vacant Property Research Network*
- Maltz M., Gordon A., Friedman W., (1991), «Mapping Crime in its Community Setting: Event Geography Analysis», New York, Springer - Verlag
- Massey D. (2005), «*For Space*», Sage Publishing
- McLaughlin E. & Muncie J., (2000), «Walled cities: surveillance, regulation, and segregation», C. Brook (ed.) *Disorderly Cities*, London, pp. 96-136
- McLaughlin E. & Muncie, J., (2006), «*The Sage Dictionary of Criminology*», Sage Publ.
- McDonald, Scott C., (1986) «Does Gentrification affect Crime Rates?», *Crime and Justice* 8:163-201
- Newman O., (1973). «*Defensible Space*», New York: The McMillan Company
- Openshaw S. & Gillard A.A. (1978), «On the Stability of a Spatial Classification of Census Enumeration District Data», P W J Batey (ed) *Theory and Method in Urban and Regional Analysis*, London: Pion, 101-19.
- Openshaw S. (1996), «Census Users Guide», *Sage Journals*, pp. 239-268
- Openshaw S. (1997) «*Artificial Intelligence in Geography*», Wiley, London
- Painter K. (1996), «The influence of street lighting improvements on crime, fear and pedestrian street use, after dark», *Landscape and Urban Planning*, 35:193-201
- Pain, R. H. (1997). Social Geographies of Women's Fear of Crime. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 22(2), 231-244.
<http://www.jstor.org/stable/622311>

- Papachristos, A. V., Smith, C. M., Scherer, M. L., & Fugiero, M. A. (2011). More Coffee, Less Crime? The Relationship between Gentrification and Neighborhood Crime Rates in Chicago, 1991 to 2005. *City & Community*, 10(3), 215–240. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6040.2011.01371.x>
- Park R.E., Burgess E.W., with McKezie R.D., Wirth L. (1925), «The City: Suggestions from Investigation of Human Behaviour in the Urban Environment» *University of Chicago Press*
- Perry C., 1929, «The Neighborhood Unit: Regional Plan of N.Y. and its Environs», *Neighbourhood and community Planning*, VII
- Peyrefitte A.,(1977) , «Réponses à la violence», Presses Pocket, Paris
- Shaw C. & McKay H., (1942) «Juvenile Delinquency and Urban Areas: A study of rates of delinquents in relation to differential characteristics of local communities in American Cities», *University of Chicago Press*
- Sherman L., Gartin P. and Buerger M., (1989), «Hot Spots of Predatory Crime: Routine Activities and the Criminology of Place», <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1989.tb00862.x>
- Smith S. J. (1986), «*Crime, Space and Society*», Cambridge University Press
- Smith C. (2014), « The Influence of Gentrification on Gang Homicides in Chicago Neighborhoods, 1994 to 2005», *Crime & Delinquency*, 60(4)
- Soomeren P.(2013), «*A set of European CPTED Standards for Secure Cities Safe & Secure cities through Urban Design and Planning: standardizing the process*», Amsterdam
- Spelman W.(1993), «Abandoned buildings: Magnets for Crime?», *Journal of Criminal Justice* 21:481-495
- Steinhilbers (1978), «*Advances in Criminological Theory*»
- Sutton M., Tseloni A., 2011,“Area crime and fear of crime levels: Has analysis of the British Crime survey diluted crime concentration and homogenized risk?», *Criminology*, The Fear of Crime:32-39
- Treadwell J., (2006), «*Criminology*», Sage Books
- Tsagkis P. & Photis Y.N., (2021), «Perceived safety and fear of crime: A web-based GIS platform», *European Journal of Geography*

- Tulumello S., (2015) «From Spaces of Fear to “Fearscape : Mapping for Reframing Theories About the Spatialization of Fear in Urban Space», *Space and Culture*
- Vanagunas S. (1984) «Crime and unemployment: another look», *Journal of Behavioural Economics*, 13(1)
- Warr M.(1990), «Dangerous Situations: Social Context and Fear of Victimization», *Social Forces*, 68(3)
- Weisburd D. and Green L., (1995), «Policing Drug Hot Spots: The Jersey City Drug Market Analysis Experiment», *Justice Quarterly*, 12
- Wilkins L. (1979), «American Prisons and Jails”»
- Wilkstrom P.O. (1995), «Swedish Quantitative Criminology in the 1990s: A Brief Overview», *Journal of Quantitative Criminology*, 12
- Wilson J, & Kelling G, (1992), «Broken Windows: the police and neighborhood safety», *Atlantic Monthly*
- Wirth L. (1938) «Urbanism as a way of life», *American journal of sociology*
- Wortley R., Townsley M. (2016), «*Environmental Criminology and Crime Analysis*», Taylor & Francis Group
- Wurff A., van Staalduin L. & Stiring P., (1989), «Fear of Crime in Residential Environments: Testing a Social Psychological Model», *The Journal of Social Psychology*, 129
- Zalnezhad K., Esteghamati M. and Hoseini S. F., (2016) «Examining the Role of Renovation in Reducing Crime and Increasing the Safety of Urban Decline Areas, Case Study: Tehran’s 5th District» , *Armanshahr Architecture & Urban Development*, 9(16):181-192

Αξαρχής Α, (2010), «Γεωγραφία της Εγκληματικότητας στην Ευρώπη: Χωρική Ανάλυση σε Μακρο-επίπεδο», 6^ο Πανελλήνιο Συνέδριο HellasGis, ΕΜΠ, 2-3 Δεκεμβρίου 2010

Αργιαλάς, Δ. (1994), «Εμπειρα Συστήματα και Τηλεπισκόπηση, Διήμερο Ψηφιακή Χαρτογραφία, Φωτογραμμετρία, Τηλεπισκόπηση, Τεχνολογίες Αιχμής», Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, 10-11 Φεβρουαρίου 1994

- Βαγιώτα Σ., (2014) «Εγκληματικότητα και Πολεοδομία», Διδακτορική Διατριβή, Παν. Πατρών
- Βαΐου Κ. (2007) «Ανάπτυξη μεθοδολογικών εργαλείων για τη συγκριτική έρευνα της γειτονιάς σε μεγάλες πόλεις της Ευρωπαϊκής ένωσης», <https://www.academia.edu>
- Βαΐου Κ. (2013) «Δια-εθνικές καθημερινότητες στην πόλη: Επανεξετάζοντας έμφυλες σχέσεις και πρακτικές φροντίδας στις γειτονιές της Αθήνας», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, ειδικό τεύχος: *Μετανάστευση, Φύλο και Επισφάλειες σε Συνθήκες Κρίσης*
- Βασενχόβεν Λ. (1995), «Ανάπλαση βιομηχανικών ζωνών Ελαιώνας Αθήνας» Ερευνητικό πρόγραμμα ΕΜΠ
- Γωνιανάκης Ι.(2021) «Ο Προσδιορισμός και Ανάλυση των Γεωχωρικών, Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Συνιστωσών του Φόβου του Εγκλήματος σε περιβάλλον GIS», Διπλωματική Εργασία, ΕΜΠ
- Δημόπουλος Χ, (2008), «Εισηγήσεις Εγκληματολογίας», Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη
- Ζαραφωνίτου Χ.,(1996), «Η προστασία του περιβάλλοντος από εγκληματολογική σκοπιά», Τετράδια Εγκληματολογίας Ι, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, (15) 11-23
- Ζαραφωνίτου Χ., (2006), «Εγκληματολογικές προσεγγίσεις του φόβου του εγκλήματος και της (αν)ασφάλειας», *Ποινική Δικαιοσύνη*, 8-9: 1031-1039
- Ζαραφωνίτου Χ. & Συνερ., (2012), «Υπάρχουν “ghettos” στο κέντρο της Αθήνας; Μια εγκληματολογική αναδόμηση των κοινωνικών αναπαραστάσεων των κατοίκων της περιοχής», Πρακτικά ημερίδας: *Πόλη, Εγκληματικότητα και Ανασφάλεια στην Εποχή της Οικονομικής Κρίσης*
- Ζαραφωνίτου Χ. (2013),«Φόβος του εγκλήματος, θυματοποίηση και ποιότητα ζωής στο περιβάλλον της ελληνικής πρωτεύουσας», (Χ. Ζαραφωνίτου (επιμ.). Πόλη, εγκληματικότητα και ανασφάλεια στην εποχή της οικονομικής κρίσης, Πρακτικά ημερίδας του ΠΜΣ Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, Αθήνα 2013, σ.σ. 23-43
- Ηλιοπούλου Π. (2015) «Γεωγραφική Ανάλυση», <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/2059>
- Κορδή Γ., (2016), «Χωρική ανάλυση της εγκληματικότητας σε περιβάλλον GIS: υπολογισμός ενός γεωγραφικά σταθμισμένου υποδείγματος στην Ευρώπη» Διπλωματική Εργασία, ΕΜΠ
- Κουτσόπουλος Κ., (2009), «Πραγματεία Ανάλυσης Χώρου: Θεωρία και Μέθοδοι», Εκδ. Παπασωτηρίου

- Λιγνού Γ., (2019) «Ανάλυση χωροχρονικών προτύπων εγκληματικότητας σε περιβάλλον GIS. Η περίπτωση της περιφέρειας Αττικής», Διπλωματική Εργασία, ΕΜΠ
- Μαρλαφέκα Ι. (2019) «Φόβος του εγκλήματος και εμπορικές δραστηριότητες στις σύγχρονες πόλεις: Οι περιπτώσεις των κεντρικών πλατειών των Δήμων Αργυρούπολης, Βούλας και Ηλιούπολης», Διπλωματική Εργασία, ΕΜΠ.
- Μπακογιάννης Ε. (2012) «Επαναπροσέγγιση του πολεοδομικού σχηματισμού των Αστικών Αυτοδιοικητικών Μονάδων (ΑΑΜΟ) και διατύπωση ερευνητικής πρότασης με γνώμονα τον σχεδιασμό», Διδακτορική Διατριβή, ΕΜΠ.
- Νικολαΐδου Σ. (1993). «*Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου*». Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης
- Πανούσης Γ., (2002), «Η κόκκινη κλωστή της βίας και του εγκλήματος», *Crime Times*
- Παπαχαράλαμπος Χ., (2016) «*Η ποινική προστασία της εξωτερικής ασφάλειας του Κράτους*», Συστηματική ερμηνεία των άρθρων 138-152, Εκδ. Σάκκουλα
- Πλειός Γ., (2010), «*Η Κοινωνία του Φόβου*», ejournals.lib.auth.gr
- Ρερρές Ε. Κ., (2010), «Γκετοποίηση τμήματος του ιστορικού κέντρου της Αθήνας και οι συνέπειες του φαινομένου στον τουρισμό της πόλης», Μελέτη του ΙΤΕΠ για τις συνέπειες της υποβάθμισης του κέντρου της Αθήνας, Capital.gr
- Ρουμελιώτης Γ, (2002), «*Παγκόσμια Διακυβέρνηση ή Ηγεμονική Παγκοσμιοποίηση;*», Εκδ. Λιβάνης Νέα Σύνορα
- Σβορώνος Δ, (2016), «Φόβος του Εγκλήματος και Σύγχρονες πόλεις: Προσδιορισμός των Γεωχωρικών και Κοινωνικών Τους Συσχετίσεων σε περιβάλλον GIS», Μεταπτυχιακή Εργασία, ΕΜΠ
- Σιόλας Α. (2002). «*Άνθρωπος και χώρος*», Σημειώσεις ΕΜΠ, σελ.264.
- Σπινέλη Κ., Κουράκης Ν., Κρανιδιώτη Μ. (επιμ.), (2018), «*Λεξικό Εγκληματολογίας*», εκδ. Τόπος, Αθήνα
- Τάτσης Ν, 2001, «*Η Σχολή του Σικάγου: στοιχειοθετώντας μια παράδοση*», Εκδ. Παπαζήση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΡΕΥΝΑ ΜΕΣΩ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ - α/α

Σημείωση: Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και τα στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο έρευνας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. Ηλικιακή ομάδα:

15-24	
25-34	
35-44	
45-54	
55-64	
65-70	
70+	

2. Φύλο:

Γυναίκα	
Άνδρας	

3. Κατοικία:

Χώρα:	
Νομός:	
Πόλη/Δήμος:	
ΤΚ:	
Οδός & αριθμός ή πλησιέστερη διασταύρωση οδών	

4. Αξιολόγηση των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών της περιοχής σας

Απαντήστε σε μια κλίμακα από 1 (χαμηλότερη τιμή) έως 5 (υψηλότερη τιμή)

	1	2	3	4	5
Φωτεινή κατά τη διάρκεια της ημέρας					
Φωτισμένη κατά τη διάρκεια της νύχτας					
Όμορφη κι ευχάριστη					
Καθαρή και φροντισμένη					
Πολυσύχναστη κατά τη διάρκεια της ημέρας					
Πολυσύχναστη κατά τη διάρκεια της νύχτας					
Ανοικτή κι ευρύχωρη					

ΓΕΝΙΚΕ Σ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

5. Σκεφτόμενος/η όλους τους τύπους εγκλημάτων, πόσο ανήσυχος νιώθετε μήπως πέσετε θύμα ενός εγκλήματος;

Πολύ ανήσυχος	
Σχεικά ανήσυχος	
Ούτε ανήσυχος ούτε ήρεμος	
Σχετικά ήρεμος	
Πολύ ήρεμος	
Δεν ξέρω	

6. Πόσο επηρεάζεται η ποιότητα ζωής σας από την εγκληματικότητα;

Απαντήστε σε μια κλίμακα από 1 έως 5 όπου 1 δεν επηρεάζεται καθόλου και 5 επηρεάζεται πλήρως

1	
2	
3	
4	
5	

7. Πόσο επηρεάζεται η ποιότητα ζωής σας από το αίσθημα φόβου του εγκλήματος;

Απαντήστε σε μια κλίμακα από 1 έως 5 όπου 1 δεν επηρεάζεται καθόλου και 5 επηρεάζεται πλήρως

1	
2	
3	
4	
5	

8. Τους τελευταίους 12 μήνες έχετε πέσει θύμα κάποιας εγκληματικής ενέργειας

Ναι	
Όχι	

9. Τους τελευταίους 12 μήνες έχετε υπάρξει αυτόπτης μάρτυρας κάποιας εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή σας;

Ναι	
Όχι	

10. Πόσο πιθανό θεωρείτε το ενδεχόμενο να πέσετε θύμα κάποιας εγκληματικής ενέργειας μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

Πολύ πιθανό	
Πιθανό	
Ούτε πιθανό-Ούτε απίθανο	
Απίθανο	
Πολύ απίθανο	
Δεν ξέρω	

11. Πόσο ανήσυχος είστε με το ενδεχόμενο να γίνει διάρρηξη/κλοπή στο σπίτι σας μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

Πολύ ανήσυχος	
Σχετικά ανήσυχος	
Ούτε ανήσυχος-Ούτε ήρεμος	
Σχετικά ήρεμος	
Πολύ ήρεμος	
Δεν ξέρω	

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Οι επόμενες ερωτήσεις αφορούν την εγκληματικότητα και το φόβο του εγκλήματος στην περιοχή σας Με τον όρο "περιοχή σας" εννοούμε την περιοχή που μπορείτε να διανύσετε πεζή μέσα σε 10-15 λεπτά από το σπίτι σας

12. Πόσο ασφαλής νιώθετε στη γειτονιά/περιοχή σας;

	1	2	3	4	5
Κατά τη διάρκεια της νύχτας					
Κατά τη διάρκεια της ημέρας					

13. Όσον αφορά στη γειτονιά/περιοχή σας, πόσο ανήσυχος είστε για τα παρακάτω;

	Πολύ ανήσυχος	Σχετικά ανήσυχος	Ούτε ανήσυχος ούτε ήρεμος	Σχετικά ήρεμος	Πολύ ήρεμος	Δεν ξέρω
Διάρρηξη του σπιτιού σας						
Κλοπή του αυτοκινήτου ή πραγμάτων από το αυτοκίνητο σας						
Ασφάλεια παιδιών σε δημόσια μέρη όπως στο πάρκο ή στη διαδρομή για το σχολείο						
Χρήση ή διακίνηση ναρκωτικών						
Να σας ληστεψούν ή να σας επιτεθούν στο δρόμο						
Να πέσετε θύμα εγκληματικής ενέργειας όσο περιμένετε ή χρησιμοποιείτε κάποιο μέσο μαζικής μεταφοράς						

14. Για ποιο από τα παρακάτω είδη εγκλήματος είστε περισσότερο ανήσυχος;

Διάρρηξη	
Κλοπή	
Βανδαλισμοί ιδιωτικής περιουσίας	
Χρήση ή/και διακίνηση ναρκωτικών	
Σωματική βία	
Λεκτική βία	
Ρατσιστική επίθεση	
Ομοφοβική επίθεση	
Σεξουαλική κακοποίηση	

15. Σε σύγκριση με την υπόλοιπη χώρα, πιστεύετε πως το επίπεδο της εγκληματικότητας στην περιοχή σας είναι:

Υψηλότερο από το μέσο όρο	
Χαμηλότερο από το μέσο όρο	
Περίπου στο μέσο όρο	
Δε γνωρίζω	

16. Σε σύγκριση με άλλες γειτονικές σας περιοχές, πιστεύετε πως το επίπεδο της εγκληματικότητας στην περιοχή σας είναι:

Υψηλότερο από το μέσο όρο	
Χαμηλότερο από το μέσο όρο	
Περίπου στο μέσο όρο	
Δε γνωρίζω	

17. Θεωρείτε ότι τα τελευταία δύο (2) χρόνια το επίπεδο της εγκληματικότητας στην περιοχή σας έχει:

Μεγάλη αύξηση	
Μικρή αύξηση	
Παραμένει στο ίδιο επίπεδο	
Μικρή μείωση	
Μεγάλη μείωση	

18. Πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω δηλώσεις:					
	1	2	3	4	5
Η αστυνομία και οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά το έγκλημα και τις αντικοινωνικές συμπεριφορές στην περιοχή σας					
Μερικές φορές αλλάζει η συμπεριφορά σας, επειδή ανησυχείτε μήπως πέσετε θύμα ενός εγκλήματος					
Πιθανότατα ανησυχείτε υπερβολικά μήπως πέσετε θύμα ενός εγκλήματος					
19. Χρόνος διαμονής σας στη συγκεκριμένη περιοχή:					
Λιγότερο από 12 μήνες					
1-2 χρόνια					
2-3 χρόνια					
3-5 χρόνια					
5-10 χρόνια					
10-20 χρόνια					
Περισσότερο από 20 χρόνια					
20. Μέγεθος Νοικοκυριού:					
1 άτομο					
2 άτομα					
3 άτομα					
4 άτομα					
5 άτομα και άνω					
21. Μορφωτικό επίπεδο:					
Απολυτήριο Γυμνασίου					
Απολυτήριο Λυκείου					
Πτυχίο (ΑΕΙ-ΤΕΙ)					
Μεταπτυχιακός τίτλος					
Διδακτορικό τίτλος					
22. Επαγγελματική κατάσταση:					
Μαθητής					
Φοιτητής					
Εργαζόμενος μερικής απασχόλησης					
Εργαζόμενος πλήρους απασχόλησης					
Άνεργος					
Συνταξιούχος					
23. Θρήσκευμα:					
Χριστιανός					
Μουσουλμάνος					
Βουδιστής					
Ινδουιστής					
Άθεος					
Καμία απάντηση					
24. Σεξουαλικός προσανατολισμός:					
Ετεροφυλόφιλος					
Ομοφυλόφιλος					
Αμφιφυλόφιλος					
Καμία απάντηση					

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αρχεία επεξεργασίας πρωτογενούς έρευνας:

- ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ.xlsx
- pearson.xlsx

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ – ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Αρχεία επεξεργασίας ταξινόμησης:

- ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ.xlsx
- ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ.rtf